41. sz.

MONUMENTA HUNGARIÆ HISTORICA.

MAGYAR
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGA.

ELSŐ OSZTÁLY: OKMÁNYTÁRAK.

TIZENNYOLCZADIK KÖTET.

BUDAPEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND AKADÉMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTSÁGÁNAK KIADÁSAI.

ARCHIVUM RÁKÓCZIANUM. II. Rákóczy Ferencz Levéltára bel- és külföldi irattárakból bővítve. I. Oszt. Had- és belügy, szerkeszti *Thaly Kálmán.* I. köt. Rákóczy Ferencz fejedelem Levéleskönyvei, levéltárának egykorú lajstromaival 1703—6. Pest 1873. XXVIII és 698 l. *Ára* 3 frt.

— — II. Oszt. Diplomatia. I. köt. Angol diplomatiai iratok, angol levéltárakból közli Simonyi *Ernő.* I. Pest 1871. 639 l. Ára 3 frt.

TÖRÖK-MAGYAR KORI TÖRTÉNELMI EMLÉKEK. Első osztály: I. II. köt. Okmánytár a Hódoltság történetéhez Magyarországon Szilády Árontól és Szilágyi Sándortól. I. II. köt. 1863. XXX és 466 és 460 l. 6 frt.

— — — III.—VIII. köt. 1868—71. Török-magyar-kori Állam-Okmánytár, [illegible] és jegyzetekkel ellátták Szilády Áron és Szilágyi Sándor. I.—V. k. 1868—71. Külön minden kötet 3 frt.

M. TÖRTÉNELMI TÁR. I. köt. X. és 265 l. egy [illegible] 2 frt 40 kr.
— — — II. köt. 216 l. [illegible] 2 frt 40 kr.
— — — III. köt. 204 l. egy [illegible] 1 frt 40 kr.
— — — IV. köt. 260 l. 2 frt 40 kr.
— — — V. köt. 291 l. 1 frt 40 kr.
— — — VI. köt. 304 l. egy [illegible] 1 frt 60 kr.
— — — VII. köt. 266 l. 1 frt. 60 kr.
— — — VIII. köt. 250 l. [illegible] táblával 1 frt 60 kr.
— — — IX. köt. 244 l. 1 frt 40 kr.
— — — X. köt. 240 l. aranybullák [illegible] 1 frt. 60 kr.
— — — XI. köt. 240 l. 1 frt 40 kr.
— — — XII. köt. 292 l. 1 frt 70 kr.

Az egész [illegible] kötetes folyam ára [illegible] forint.

MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁR. XIII. k. Új folyam I. kötete 1868. 262 l. 1 frt 40 kr.
— — — XIV. k. „ II. kötete 1869. 252 l. 1 frt 50 kr.
— — — XV. k. „ III. kötete 1871. 266 l. 1 frt 50 kr.
— — — XVI. k. „ IV. kötete 1871. 205 l. 1 frt 60 kr.
— — — XVII. k. „ V. kötete 1871. XII. és 370 l. 2 frt 20 kr.
— — — XVIII. k. „ VI. kötete 1871. X. és 270 l. 1 frt. 50 kr.

MAGYAR LEVELES TÁR. I. köt.: Négyszáz magyar levél 1504—1560. Szalay Ágostontól. XX és 370 l. Kilencz [illegible] táblával 4 frt.

FEJÉR GYÖRGY MAGYARORSZÁGI OKMÁNYTÁRÁNAK [illegible] Czinár Mórtól. XVI és [illegible] l. 3 frt.

NÉVMUTATÓ Fejér György Okmánytárához. Knauz Nándor által. [illegible] 40 kr.

HUNYADIAK KORA MAGYARORSZÁGON Gr. Teleki Józseftől. I.—V., VI. 1. és X—XII. köt. Minden kötet ára 3 frt 60 kr. — (VI. köt. 2. része sajtó alatt.)

MAGYARORSZÁG HELYRAJZI TÖRTÉNETE, fő tekintettel az egyházi intézményekre, vagyis a nevezetesebb városok, helységek, s azokban létezett egyházi intézetek, püspök megyék szerint rendezve. Kopp Jakabtól. Első kötet két darabban: Az esztergami egyháztartomány a hozzá tartozó püspökmegyékkel együtt. Pest 1870. XVIII és 807 l. 5 frt.

— Második kötet: Az egri érseki egyháztartomány, a hozzá tartozó püspöki megyékkel együtt. Pest 1872. XIV és 473 l. Ára 3 frt.

BUDA-PEST és környékének helyrajzi története. Kopp Jakabtól. Két térképpel. Pest 1868. 306 l. 2 frt.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA. Magyar Történelmi Emlékek, egy-egy kötet ára 3 frt 15 kr. kivéven a következőket: I. osztály. XI. XVII. köt. (Árpádkori Okmánytár, VI. és IX. k.) és XIX. k. (Pázmány), így: II. oszt. XII. k. (Brutus I.), és XVI. köt. (Forgách) 4—4 frt. — XV. k. (Tököly, Nagy Ivántól) 4 frt 60 kr. — XVIII. köt. (Tököly Tarmától) 1 frt 90 kr.

Lásd a részletes tartalmat a borítek két hátulsó lapján.

MONUMENTA
HUNGARIAE HISTORICA.

DIPLOMATARIA.

XVIII.

MONUMENTA HUNGARIAE HISTORICA.

MAGYAR TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

TÖRTÉNELMI BIZOTTMÁNYA.

ELSŐ OSZTALY.

TIZENNYOLCZADIK KÖTET.

BUDAPEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

CODEX DIPLOM. ARPADIANUS CONTINUATUS.

ÁRPÁDKORI
ÚJ OKMÁNYTÁR.

A M. TUD. AKADEMIA TÖRT. BIZOTTMÁNYA

MEGBIZÁSÁBÓL KÖZZÉ TESZI

WENZEL GUSZTÁV,

M. AKAD. RENDES TAG.

10th

TIZEDIK KÖTET.

1290 –

BUDAPEST, 1873.

EGGENBERGER FERDINÁND M. AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

Budadest, 1873. Az Athenaeum nyomdájából.

ELŐSZÓ.

Jelen kötettel az Árpádkori Uj Okmánytár második folyama van befejezve; úgy, hogy ha annak most teljesen közzé tett két folyamát Fejér György „Codex Diplomaticus Hungariae Ecclesiasticus et Civilis"-sel hozzuk összeköttetésbe, általuk az árpádkori hazai okmányok gyüjteménye tíz kötettel gyarapodott.

Gyüjteményünknek első kötete 1860. tétetett közzé; oly időben, midőn azoknak száma még csekély volt, kik hazai történetünk kútfőinek, különösen pedig történelmi okmányainknak gyüjtésével, összeállításával és közzétételével tüzetesen foglalkodtak. Azóta a viszonyok jobbra fordultak. A régibb buvárok ugyan azóta nagy számmal szállták sirba, s méltán siratja a tudományos hazai okmányügy egy Czech János, egy Jerney János, egy Waltherr László, egy Podhraczky József, egy Szalay László,

egy Ráth Károly, egy Érdy János és mások elvesztését. De az eltüntek helyébe mások léptek. S ha igazságosak akarunk lenni a fiatalabb generatio iránt, érdemeit is feltétlenül kell elismernünk. Én részemről ujból kijelentem, hogy 1856. csak azon tekintetnél fogva határoztam el magamat az Árpádkori Uj Okmánytár összeállítására és közzétételére, mert akkoriban nem volt más szakavatott tudósunk, ki ezen munkát magára vállalta volna. A dolog természetében fekszik, hogy most, midőn áldozatteljes fáradozásaimnak kedvező sikerét látom, azt mindvégig folytatni fogom.

Nem lehet feladatom munkásságomnak kritikáját írni. Tény az, hogy akkor, midőn reám szükség volt, én erőmet a munkától meg nem vontam; s hogy az egyszer elvállalt feladatot legtisztább szándékkal, és egész munkaerőmnek feláldozásával igyekeztem teljesíteni. Minderről az egyes kötetek előszavaiban adtam számot. S talán szabad az iránt örömömet kifejezni, hogy midőn a magyar tudományos akadémia történelmi bizottságának megbizásából saját költségemen a haza különféle részeiben az előttem nyitott köz- és magánlevéltárakat meglátogattam, czélomra vonatkozolag átkutattam, s a mi érdekest és nevezetest találtam, fel is használtam: leghivatottabb szakférfiaink egyhangú elismerése szerint, hazánk tudományos okmányügyét számos általam felfedezett és először közzétett nagyobb-kisebb mérvben fontos okmánynyal meggazdagítottam.

Ezen álláspontból felemlítendőnek tartom azt is, hogy az Árpádkori Uj Okmánytár két folyama közt különbség van. Mert míg az első folyamban, t. i. az I—V. kötetekben igen sokat még másoktól vettem; a második folyamban, azaz a VI—X. kötetekben csaknem kizárólag olyast nyujtok, a mit magam hoztam napfényre.

Tudományos állapotaink úgy hozzák magukkal, hogy haladottabb koromnak folytán, az okmánykutatási főmunkát most már a fiatalabb erőknek engedem által. A mennyiben mindazáltal kutatásaim alatt sok olyat még sikerült felfedeznem, a mi mindeddig közzé téve nincsen; a m. t. akadémia történeti bizottságának köszönetet fejezek ki azon intézkedéseért, melynél fogva tanulmányaimnak ezen eredménye is még ki fog adatni. Ehhez képest az Árpádkori Uj Okmánytárnak még két kötete fog megjelenni, melyek az eddigi tiz kötetnek pótlásául szolgálandnak. Hogy pedig az igy összesen tizenkét kötet könnyebben használtathassék; tárgymutatóval is el fogom a gyüjteményt látni.

S ez alkalommal szabadjon még örömmel felemlítenem, hogy nemcsak nálunk, hol okmányokban fekszik a hazai történelem fősúlya; hanem más országokban is, az okmányi ügy az utóbbi években mindinkább tágabb tért foglal el. Mert minden európai nemzetek és államok fontosabb okmányaik közzétételére különös gondot szoktak fordítani; a mi-

nek folytán az ily tárgyú legbecsesebb gyüjteményes munkáknak ma már nagy számát birjuk.

Névszerint a német nemzet történelmi kútfőinek kiadása végett már egy fél századdal ezelőtt alakult társulat (Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde); miután eddig csak régi irókat és törvényeket adott ki [1]); legujabb időben okmányainak első kötetét is tette közzé.

Ezen társulattal hazai buváraink is egykor közelebbi érintkezésben voltak; a miről annak Wadassi Jankowics Miklóssal [2]), gróf Majláth Jánossal [3]), és Kovachich Márton Györgygyel [4]) folyt levelezése tanuskodik. Ez utóbbi már akkor figyelmeztetett arra, hogy történettudományilag Magyarországban az okmányok birnak főfontossággal [5]). S noha a társulat ilyeneknek közzétételét akkor nem tartotta feladatá-

---

[1]) A »Monumenta Germaniae historica«-nak, (Hannovera 1826. óta) addig 21 kötete jelent meg, melyek közül 17 irókat, és 4 törvényeket tartalmaznak.

[2]) Archiv der Gesellschaft für ältere deutsche Geschichtskunde III. köt. Frankfurt 1821. 480. l.

[3]) U. o. 587. l.

[4]) Az emlitett Archiv IV. kötete 186. l.

[5]) »Ein auf Pergament geschriebener Codex, wenn er doch immer innerhalb der Gränzen Ungarns angetroffen wird, muss für eine grosse Seltenheit gelten. An diplomatischen Quellen, bei alle verheerenden Schicksalen, welche die grossen Archive erlitten haben, gebricht es uns nicht; weil doch selbst zu den alten Zeiten ein unkundiger Adel auf die Erhaltung seiner Urkunden, von welchen der Besitz der Güter abgehangen, bedacht war. Zudem war es immer leichter kleine Schriften, als Bücherbände zu verstecken. Urkunden könnte ich also genug auftreiben, weil ich auf einer siebenjährigen Reise durch das ganze Land die meisten Archive durchgesehen, vieles die Staatskunde betreffende mir angemerkt habe, uud bei meinem Credit, als allgemein bekannt, erhalten kann stb.« Kovachichnak levele Pertz Henrikhez. Budáról 1820. deczemberhó 6. U. o. 186. l.

nak [6]); mégis különösen figyelmeztetett Kovachich „Repertorium expeditionis diplomatico literariae per archiva et bibliothecas Hungariae, Transylvaniae, Slavoniae et Croatiae annis 1810. usque 1816." fontosságára, melyből terjedelmes kivonatot is közölt [7]).

Azóta a fonalak, melyek által a magyar buvárok a tudományos külfölddel összeköttetésben álltak, mindinkább tágultak; s okmányi ügyeink kezelésében is magában álló gondot és munkásságot fejtünk ki. S valamint Fejér Györgynek nagy „Codex Diplomaticus"-a, úgy hazai okmánygyüjteményeinknek ujabb közzétételei is saját nemzeti felfogásunk szerint történtek.

De bármint legyen ez, szoros tudományos tekintetben ezen iránybani gondoskodásunk és működésünk nemcsak hazai történelmünk szükségleteinek, hanem az általános európai historiai kutatás és a kor kivánalmainak is tökéletesen felel meg. Mert helyesen mond ezekre nézve egy ujabb szakavatott külföldi buvár: „Unter den Geschichtsquellen nehmen die Urkunden unstreitig den ersten Rang ein. Sie gewähren historische Nachrichten am unverfänglichsten, weil sie nicht hiefür, sondern um Rechtsverhältnisse zu bestimmen geschrieben worden sind; also gewissermassen den Stempel der Objectivität an der Stirne tragen, insofern sie zur Feststellung von historischen Ereignissen und Kulturverhältnissen dienen. Darin

---

[6]) Az említett »Archiv« III. kötete 369. l.

[7]) Az említett »Archiv« VI. kötetében 132. sk. ll.

hat nun die heutige Zeit ein wesentliches Verdienst, dass sie den Werth der Urkunden weit mehr hervorhebt, ja sogar deren Studium zur unerlässlichen Aufgabe jedem Historiker stellt, der auf Gründlichkeit der historischen Darstellung Anspruch machen will. Nicht allein wächst dadurch die Sicherheit der Geschichtswissenschaft, sondern es werden auch, namentlich über Sprache, Rechts- und Kulturzustände eine Menge historische Kenntnisse gewonnen, die man in andern Geschichtsquellen vergeblich sucht." [8])

Buda-Pesten, martiushó 30-án 1873.

Wenzel Gusztáv.

---

[8]) Hidber B., Schweizerischer Urkunden-Register, herausgegeben von der allg. Geschichtforschenden Gesellschaft der Schweitz, I. köt. Bern 1863. az előszóban.

TARTALOM.

1290.

1291.

1295.

1299.

ÁRPÁDKORI

UJ

OKMÁNYTÁR.

X.

(MÁSODIK FOLYAM V. KÖTET.)

1.

III. Endre király megerősíti IV. Béla és IV. László királyoknak Cermule és Luhela, Liptó megyei földeket tárgyazó adományát Mátyás, Endre fia, számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Integritas reipublice vigore presidencium solidatur : dum enim manus nostras ab iniurijs abstinemus, dum subiectis iusticiam conseruamus; interim judicis sequimur arbitrium, et dignis meritis a Domino premiamur. Ad vniuersorum igitur tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod accedens ad nostram presenciam Mathias filius Andree nobis humiliter supplicauit; quod cum Andreas pater eiusdem quasdam particulas terre de Lyptow, Cermule et Luhela vocatas, a gloriosissimo Rege Bela auo nostro clare memorie fuisset suis meritorijs obsequijs assecutus, sicut in eiusdem Bele Regis priuilegio plenius continetur; demum tempore procedente, dominus inclytus Rex Ladizlaus succedens Regi Stephano inuicem predictam donacionem in eiusdem Mathie persona filij memorati Andree propter auri fodinam ibidem de nouo repertam per commutacionis titulum immutauit, quandam aliam terram Nedozer uocatam in de Turoch Comitatu existentem, eidem in concambium conferendo, suoque donacionis priuilegio roborando; supplicans humiliter et deuote, vt ipsam terram Nedozer superius nominatam, iusto ad ipsum titulo deuolutam, nostro dignaremur priuilegio confirmare, ipsa priuilegia nostro conspectui exhibendo. Quorum priuilegiorum tenor talis est:

Bela D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1269-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 231. l.)

Priuilegium autem dicti domini Regis Ladizlai continet hunc tenorem:

Ladizlaus D. gr. Hungarie etc. Rex etc. (következik IV. László királynak 1278-ki okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 207. l.)

Nos igitur pia lenitate Regie Maiestatis secundum exigenciam et plenitudinem justicie eiusdem Mathie filij Andree iustis peticionibus inclinati, premisse commutacionis seriem siue formam ratam habentes, cuius causam et originem traxerit et habuerit inicialiter a Serenissimo Rege Bela auo nostro karissimo, cuius nomen in euum per gloriam uiuere censetur, auctoritate presencium duximus corfirmandam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri Magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, Regni autem nostri anno primo.

(Hiteles másolata Körmöczbánya sz. k. város levéltárában.)

2.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer helységeket tárgyazó adományát Polyan, Endre fia számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie,Bulgarie, Gallicie, Lodomerie, Cumanieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Regia pietas singulorum merita tenetur prospicere oculo pietatis, et ipsos inuitare ad fidelitatis opera muneribus donatiuis, ut alij eorum exemplo inuitati ardencius famulentur. Proinde ad vniuersorum noticiam volumus perue-

nire harum serie: quod Andreas filius Polyan fidelis noster de Scepus ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis patentes litteras domini Ladislai quondam Illustris Regis Hungarie felicis recordacionis karissimi fratris nostri patruelis super collacione quarundam villarum et possessionum et siluarum in Scepes existencium confectas, petens a nobis cum instancia, vt easdem acceptare, et nostro priuilegio confirmare dignaremur Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est.

Nos Ladislaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak Landok, Rokus és Nyrer földeket tárgyazó adománya, mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 415. sz. a. 563 l.)

Et quia mete prefatarum possessionum et siluarum a parte Theuthonicorum nostrorum de Byrbron et de Bela in prefatis patentibus litteris non continebantur, ad instantem peticionem prefati Andree fidelis nostri Capitulo de Scepes dederamus in mandatis, vt vnum ex ipsis mitterent pro testimonio, coram quo Pouka homo noster fidelis prefatas possessiones et siluas, conuocatis prefatis nostris Theutonicis commetaneis et vicinis earundem possessionum et siluarum, reambularet easdem et statueret Andree antedicto. Quod quidem Capitulum de Scepes nobis rescripsit in hec verba:

Excellentissimo domino suo Andree D. gr. Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus stb. (következik a szepesi káptalannak jelentése mint alább 8. szám alatt.)

Nos itaque iustis ac ligitimis suplicacionibus Andree sepedicti fauorabiliter inclinati; et quia multipliciter et fideliter studuit nobis complacere, predictas patentes litteras domini Ladislai fratris nostri, et litteras rescriptorias Capituli Ecclesie nostre de Scepus non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua parte sui viciatas, ratas habendo et acceptas, de verbo ad verbum presentibus insertas auctoritate presencium duximus confirmandas, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo, quarto kalendas Augusti, Indiccione secunda, Regni autem nostri anno primo. Venerabilibus patribus Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi

Archiepiscopis; Andrea Agriensi, Georgio Chanadiensi, Paulo Quinqueecclesiensi, Haab Vaciensi, Benedicto Vesprimiensi aule domine Regine consortis nostre karissime Cancellario, Benedicto Varadiensi, Poka Sermiensi, Andrea Jauriensi, et Petro Transiluano Episcopis, Ecclesias Dei feliciter gubernantibus; Matheo Palatino et Judice Comanorum, Henrico Bano tocius Sclauonie, Lorando Wayuoda Transiluano et Comite de Sounuk, Dominico Magistro Tauarnicorum nostrorum, Moys Magistro Tauarnicorum domine Regine, Andrea Judice Curie nostre et Comite Nitriensi, Johanne Magistro Agasonum nostrorum, et alijs quam pluribus Comitatus Regni tenentibus et honores.

Robert Károly királynak 1323. „decimo sexto kalendas Septembris" „Joannes filius Andree de Scepus" kérésére kelt megerősítő privilegiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

3.

III. Endre király megerösiti IV. László királynak Oszl, Széchen és Kecheneg nevü, a Soproni várhoz tartozott földek adományozását Banai Mihály számára. 1290.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presencium noticiam habituris salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Mychael filius Emirici de Bana Comes Tauarnicorum nostrorum ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegium domini Ladizlai Illustris Regis Hungarie karissimi fratris nostri super terris Castri nostri Supruniensis Osl, Scechyn et Kecheneg uocatis confectum, petens a nobis cum instancia, vt nos ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

(L)adizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Lászlónak 1280-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 276. l.)

Nos itaque ipsius Comitis Mychaelis iustis peticionibus inclinati, quia uidimus ipsas terras Comiti Nicolao fratri eiusdem pro morte Sebastiani fratris sui sub castro Jauriensi interempti, et uulneribus ipsius Comitis Nicolai esse collatas; quia eciam inspeximus ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, tenorem eiusdem de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, auctoritate presencium confirmamus, relinquentes ipsas teras dicto Comiti Mychaeli et filijs Nicolai pacifice possidendas, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus venerabilis viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Electi, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, sexto kalendas Decembris Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, a függő pecsét már lehullott, a nemz. muzeum kéziratttárában.)

4.

III. Endre király rendelete Buda város községéhez, hogy a váczi és budai káptalanok, s a nyúlszigeti apáczazárdának a budai vásárokra vonatkozó jogosítványai foganatosíttassanak. 1290.

A. Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis vniuersis ciuibus de Castro Budensi et de Pesth salutem et graciam. Cum nos tributum Capituli Budensis et Waciensis, ac sororum de Insula Virginis Gloriose, quod tempore nundinarum circa festum Natiuitatis Virginis Gloriose celebrandarum, ciues Budenses non dicauerant, nacta quadam occasione relaxari, eisdem Capitulis et sororibus duxerimus restituendum;

fidelitati uestre firmiter precipimus et discrete, quatenus faciatis publice proclamari; vt omnes mercatores tam iu Castro Budensi, quam sub Castro siue in Pesth, tributum de omnibus mercimonijs suis soluere debeant consuetum, nec racione nundinarum per dominum Regem Ladizlaum concessarum tributum ipsarum Ecclesiarum pro se debeant retinere, seu aliquatenus vendicare; et hoc uolumus fieri presente Magistro Elek aule nostre Notario ad hoc specialiter destinato; sciturі quod quicunque secus fecerint, amissionem omnium bonorum suorum poterunt formidare. Datum Strigonij feria quinta — — — — Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a kivülről oda nyomott pecsétnek töredéke még megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

5.

III. Endre király a Buda város és a nyúlszigeti apáczazárda közt a budai vásárjövedelmek iránti egyenetlenségeket elintézetteknek nyilatkoztatja. 1290.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie significamus omnibus quibus expedit et presentes ostendentur, quod licet Judex et Jurati, ac Vniuersitas ciuium de Monte Pestiensi in multis dampnificauerint sorores seu sanctimoniales de Insula Virginis Gloriose, prohibendo tributa earundem, quod in porta castri et in foro exigi consueuit tempore nundinarum suarum; ad ultimum tamen per nostre iussionis instanciam remiserunt ipsa tributa pure et simpliciter per ipsas sanctimoniales pure et simpliciter sine impendimento percipienda quolibet, promittentes vera fide, quod officiales earundem non prohibebunt per se uel homines suos, quominus tempore predictarum nundinarum tributa sua, sicut inantea, sine impedimento quolibet

libere et pacifice consequantur; alioquin penam ducentarum marcarum incurrant ipso facto, si in aliquo presumpserint contraire. Et hoc eis sentencialiter duximus inponendum. Datum Strigonij die Sabbati post festum Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan, a a budai kir. kamarai levéltárban.)

6.

IV. Miklós pápa Lambert veglai püspöknek megengedi, hogy néhány ottan kiközösített papot felmenthessen. 1290.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Lamberto Episcopo Veglensi salutem et Apostolicam benedictionem. Ex parte tui fuit propositum coram nobis, quod nonnulli clerici tue ciuitatis et diocesis pro eo, quod ipsi arma portare, concubinas et filios in proprijs domibus publice retinere, in tabernis vel circa tabernas bibere, ad taxillos, vel tegulas, aut tabulas, vel ad hec similia, sive ad choreas mulierum ludere temere presumpserunt, latas in tales in Provincialibus Conciliis Gradensibus et Synodis per Patriachas Gradenses et Veglenses Episcopos propter hoc, et quia constitutiones alias in Conciliis et Synodis predictis non servarunt, excommunicationum sententias incurrerunt; quorum aliqui per simplicitatem et iuris ignorantiam receperunt ordines sic ligati, et ministrarunt etiam in eisdem: quare de talium salute sollicitus a nobis suppliciter postulasti eis per Sedem Apostolicam de absolutionis beneficio provideri. Nos igitur, qui salutem querimus singulorum, absolvendi tales a predictis excommunicationum sententiis per te vel per alium, iuxta formam Ecclesie vice nostra, et dispensandi cum eis et eorum quolibet super irregularitate, si quam exinde contraxerunt,

iniuncto eis et ipsorum cuilibet, quod propter hoc ipsis de iure fuerit iniungendum, fraternitati tue auctoritate presentium concedimus facultatem; proviso ut iidem concubinarii prorsus a se abiiciant concubinas, et de hiis vel aliis minime resumendis prestent ydoneam cautionem. Nolumus tamen, ut tales concubinas ipsas abiurare compellas. Datum apud Urbemveterem II. nonas Septembris Pontificatus anno nostri tertio.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia, I. köt. Roma, 1863. 108. l.)

7.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Román mester barsi esperest és testvérei bizonyos Garam melletti birtokukat Arsani Bodow comesnek eladták. 1290.

A B C D

Capitulum Ecclesie Nitriensis vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est omnium salus. Ad vniuersitatis vestre noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod constitutis coram nobis Magistro Romano Archidyacono Borsiensi et fratribus suis Nicolao et Andrea ab vna; item Comes Bodow filius Alexandri de Arsan parte ab altera; predicti Magister Romanus et fratres sui retulerunt oraculo viue uocis: quod terram ipsorum sitam iuxta Gron inter terras villarum Archiepiscopalium, videlicet ex vna parte inter villam Bogdan, et ex altera inter villam Zodow vocatam, titulo empcionis ipsis deuolutam, Comiti Bodon filio Alexandri antedicto pro viginti marcis Viennensium denariorum, pro qualibet marca decem pensas computando, vendidisset in heredum successores perpetuo possidendam, tenendam et habendam; ac vendiderunt coram nobis pro dictis viginti marcis plene receptis; reddentes nichilhominis sepenotato Comiti

Bodow litteras priuilegiales venerabilis Capituli Strigoniensis, cum quibus eisdem predicta terra per Obusku filium Obus fuerat deuoluta. Assumpserunt preterea Romanus, Nicolaus et Andreas fratres sui superius nominati sepius fatum Comitem Bodow ipsorum proprijs sumptibus et expensis ab omnibus super ipsa terra inquietare volentibus expedire. In cuius rey testimonium et memoriam presentes nostras litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Natiuitatis Beate Marie anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a melyről a pecsét hártyazsinegen függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

8.

A szepesi káptalannak Landok, Rokus és Nyrer helységeknek határjárását tárgyazó jelentése III. Endre királyhoz. 1290.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus oraciones in Domino debitas et deuotas. Nouerit Vestra Celsitudo, quod litteris vestris reuerenter acceptis vna cum predicto Pouka homine vestro Magistrum Stephanum socium et concanonicum nostrum ad predicta mandata vestra duximus destinandum. Qui quidem vester et noster homines ad nos reuersi concorditer nobis retulerunt: quod predictas villas seu possessiones et siluas et earum metas conuocatis sepedictis commetaneis earundem reambulassent et statuissent sepe nominato Andree nullo penitus contradicente. Mete vero predictarum possessionum et siluarum, sicut idem homo noster et vester nobis dixerunt, hoc ordine distinguntur: Prima meta, que est inter Landok et Rokus, incipit in quadam valle Quyel vocata, que vallis descendit ex niueo monte vsque ad fluuium Bela;

inde vero, vbi cadit in prefatum fluuium vsque possessionem Rokus, hoc est versus plagam meridionalem directe procedendo vsque ad quendam riwlun siue ponticulum Nirer vocatum, qui ponticulus ideo Nirer est vocatus, quia incole possessionis Nirer habent libertatem secandi ligna, et hoc pro igne duntaxat, in siluis Rokus vsque ad prefatum pontem; inde vero a prefato ponte continuantur mete vsque ad quendam montem rotundum appellatum; inde vero vsque ad quendam riwlum Vysfalw, Theuthonice vero Dorwsauff vocatum; inde vero ad quosdam fontes lutosos sine cognomine; inde vero vsque ad quandam arborem platani terra circumfusam; inde vero vsque ad fluuium siue riwlum Ydiswys alio nomine Libsayff; inde vero infra per dictum riwlum descendendo vsque ad viam que ducit ex possessione Rokus vsque ad possessionem Landok; et ibi vbi cadit dicta via in riwlumYdiswys, ibi terminantur mete inter possessiones Rokus et Landok. Et ibi eciam incipiunt mete inter Theutonicos de Bela et Landok, transeundo predictam viam directe vsque ad fluuium Vysfalw; inde vero vsque ad quandam paruam vallem lutosam, in qua est pons; inde autem directe usque ad alium pontem, qui est in fluuio Bela ex opposito quorundam moncium Kaffen vocatorum, qui montes diuidunt possessionem Landok a Theutonicis de Byrbron; redeundo autem rursum per prefatam viam vsque ad fluuium Ydiswys, vbi videlicet terminate sunt mete inter Rokus et Landok, ibi incipiunt, vt prefertur, mete inter Thewthonicos de Bela et possessionem Rokus; inde vero descendendo penes prefatum fluuium Ydiswys vsque ad palludem quandam, vbi predictus fluuius perdit cognomen, et alio nomine incipit vocari Sworzbach; et inde semper dictum fluuium descendendo vsque ad quandam vallem siue riwlum Crvmpsayff, alio nomine Scarpataka, qui riwlus siue vallis diuidit possessiones Rokus et Nirer; et ibi vbi cadit in riwlum Sworzbach, ibi perdit nomen, et ibi incipiunt mete inter Thewthonicos de Bela et inter possessionem Nirer; et sic infra transeundo per fluuium Sworzbach vsque ad fluuium Poprad, vbi est finis et terminus metarum inter possessionem Nirer et Theutonicos de Bela.

(III. Endre királynak 1290-ki megerősítő okmánya, mint fentebb 2. sz. a.)

9.

A keresztesek budai konventjének bizonyos budai szőllő eladását tárgyazó bizonyságlevele. 1290.

Omnibus Christi fidelibus presentem paginam habituris, frater Nycolaus Prior et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis salutem in Domino sempiternam.Quum que geruntur et aguntur,ne lapsu temporum dilabantur, humana inuenit racio, vt ea tenore priuilegiorum in euum perdurentur. Ad vniuersorum igitur tam presencium quam futurorum noticiam harum serie declaramus, quod Georgius, Nycolaus et Mychael filij Johannis Gybosi de Wrsegh (vi)ri bone memorie, nomine suo et nomine Johannis fratris ipsorum ab vna parte, Magister Andreas gener Comitis Iwanka ciuis de suburbio Castri Budensis ex altera, coram nobis propria constituti in persona, predicti Georgius, Nycolaus et Mychael filij predicti Johannis viuo ore, mente sana et pari voto sunt confessi, dimidietatem vinee ipsorum, que iuste et legitime de Magistro Martino fratre ipsorum deuoluta extitit, sibi et suorum heredum possidenda et tenenda perpetuo, que eciam in promotorio Thusman vocato sita est, in vicinitatibus vinearum videlicet Ladizlay filij Abrae, Hermani de Kelhau de Castro supradicto, et Gerlah de Creynfeld et conterminata, de consensu et bona voluntate omnium cognatorum et proximorum suorum nullo penitus contradicente, assenciantibus omnibus commetaneis vinee supradicte, predicto Magistro Andree, et per eum desscentibus (igy) omnibus suorum successorum iure perpetuo et irreuocabiliter, quiete pacifice tenendam, possidendam et habendam, pro viginti marcis fini argenti, quas plene recepisse asseruerunt ab eodem, coram nobis vendidisse; assumpmentes nichylominus ijdem Georgius, Nycolaus et Mychael, filij iam dicti Johannis, ipsum Magistrum Andream, et suorum heredum successores ab omnibus molestantibus et inquietare volentibus occasione dimidie vinee suprascripte proprijs sum-

ptibus, laboribus et expensis emendare, liberare et expedire. (V)t igitur ne longi temporis obliuio seu decursio hanc tam sollempnem contractum, empcionem seu vendicionem possint uel valeant in irritum per quempiam retractari, nostras concessimus litteras pro peticione parcium vtrarumque sigillo nostri Conuentus munimine roboratas. Datum anno Domini M•CC° nonagesimo.

(Eredetie börhártyán, sárga-ibolyasziníi ép függö pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.

10.

A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Miklós comes, Chák bán fiának özvegye Oltaruch helységet Ochuz comesnek eladta. 1290. körül.

Nos Conuentus de Zala damus pro memoria, quod domina relicta Comitis Nicolay filij Chak Bani ab una parte, et Ladizlaus filius Borochey pro domino suo Comite Ochuz ab altera coram nobis personaliter astantibus; eadem domina porcionem suam in possessione Oltaruch uocata, totam dixit vendidisse Comiti Ochuz pro tanta pecunia, pro quanta viri probi et discreti ad hoc prouocandi ante proximum diem Sancti Martini confessoris iusticia mediante poterunt estimare. Predictus itaque Ladizlaus pro domino suo Comite Ochuz ipsi domine persoluit quinque marcas in racionem porcionis possessionis memorate. Attamen omnibus occasionibus postpositis in sequenti octaua Sancti Martini Comes Ochuz precium siue censum totum predicte possessionis, pro quanto estimabitur, tenetur persoluere coram nobis domine antedicte; et si sub aliqua fraude persoluere negligeret, amittet pecuniam prius persolutam, et postmodum predicta domina cuiquam voluerit, possessionem suam predictam liberam ha-

bebit vendendi facultatem Datum secunda feria proxima ante festum Natiuitatis Beate Virginis.

K i v ü l : Contra relictam Comitis Nicolai (quoad porcionem in) Oltaruch pro Comite Ochuz.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

11.

III. Endre királynak Cheuz nevü földet tárgyazó adománya Renold és Ják, Ibed fiai számára. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie,Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieqqe Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum Renoldus et Jaak filij Ibed quandam terram Cheuz vocatam a domino Ladizlao Rege fratre nostro patruele sibi dari petiuissent, et idem dominus Ladizlaus Rex, quia de qualitate et quantitate ipsius terre sibi ueritas non constabat, Capitulo Castri Ferrey suis litteris dedisset in mandatis, ut Mykou homo ipsius domini Ladizlai Regis coram testimonto ipsius Capituli reambularet eandem terram, et statueret ipsis Renoldo et Jaak, si non fieret contradictum, contradictores (vero) si qui fierent ad regiam presenciam euocaret; tandem eodem Ladizlao Rege viam vniuerse carnis ingresso, et nos Divino munere in Regni solium et gubernaculum successissemus jure et ordine geniture, idem Renoldus et Jaak ad nostram accedentes presenciam litteras dicti Capituli Ferrei Castri exhibuerunt nobis in hec verba :

Excellentissimo domino suo Ladizlao Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro

Ferreo oraciones in Domino cum perpetue fidelitatis obsequio. Litteras Vestre Excellencie recepimus reuerenter, in quibus vidimus contineri: quod vos quandam terram Cheuz vocatam Renoldo et Jaak filijs Ibed contulissetis, super quo precipiebatis nobis, ut unum ex nobis cum Mikou filio Georgij homine vestro mitteremus, coram quo idem Mikou homo vester reambularet ipsam terram presentibus commetaneis et vicinis, si non fieret contradictum, contradictoribus autem, si qui fierent, ad vestram presenciam euocatis. Verum cum vestris preceptis et mandatis fideliter in omnibus obedire debeamus, vnum ex nobis transmisimus ad negocium exequendum; qui demum ad nos rediens retulit requisitus, quod predictam terram Cheuz vocatam reambulasset presentibus commetaneis et vicinis; et quia (i)idem non contradicebant, statuerunt ipsam terram Renoldo et Jaak filiis Ibed memoratis, super qua due mansiones fuerant innente. Datum in die Sanctorum Cosme et Damiani.

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis dictorum Renoldi et Jaak, primum Ladizlao Regi, et demum nobis in expedicionibus in confinio Regni nostri emergentibus contra Albertum Ducem Austrie, qui confinia Regni nostri deuastabat, et postmodum in exercitu nostro generali, quem contra eundem Ducem Austrie habebamus, exhibitis et impensis, predictam terram Cheuz cum omnibus vtilitatibus et pertinenciis suis vniuersis per dominum Ladizlaum Regem eisdem collatam relinquimus, et de nouo dedimus et contulimus sepe dictis Renoldo et Jaak, ac per eos heredibus eorundem, heredumque suorum posteritatibus jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam sub eisdem metis et terminis antiquis, quibus eadem terra habita dinoscitur et possessa. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesiae Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini M°CC° nonagesimo primo, duodecimo kalendas Augusti, Regni autem nostri anno secundo.

(Paur Iván közleménye.)

12.

III. Endre király bizonyságlevele azon per-egyességről, mely Tamás mester esztergami sz. Tamás egyházi prépost és a nyúlszigeti apáczazárda közt a pesti vámjövedelem felerésze tárgyában köttetett. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire, quod cum venerabilis pater dominus Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis et Comes perpetuus loci eiusdem nomine et uice Magistri Thome Prepositi Ecclesie Sancti Thome martiris de promotorio Strigoniensi, scolaris Paduani ad presens, super dimidia parte tributi fori de uetere villa, Pest contra religiosas et Deo deuotas personas, sorores et sanctimoniales Ecclesie Beate Virginis de Insula eiusdem de Buda Ordinis Fratrum Predictorum mouisset materiam questionis, predictam dimidiam partem tributi Pestiensis ex donacione domini Emerici Regis Illustris quondam Hungarie progenitoris nostri ad ipsam Ecclesiam Sancti Thome asserens pertinere; tandem exhibitis, perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis hinc inde super predicto negocio parcium instrumentis, placuit partibus apposita certa pena, quam pars non acceptans deberet soluere parti nostrum arbitrium acceptanti, nostro se committere arbitrio seu laudo. Sed ante euentum nostri arbitrij idem venerabilis pater nomine dicti Thome Prepositi Santi Thome et Capituli sui, religiosis et sanctis fratribus, scilicet Wgrino filio Magistri Parazth de genere Chaak, Gregorio Lectore, Paulo et Briccio de Ordine Fratrum Predicatorum, prefatarum religiosarum sororum Monasterij Gloriose Virginis Marie de Insula Budensi, mediantibus et conponentibus nobis, quibusdam Ecclesiarum Prelatis et Baro-

ac pluribus nobilibus Regni nostri casualiter exis tentibus illa die, inter eundem venerabilem patrem Lodomerium Dei gracia Archiepiscopum Strigoniensem, et inter religiosos viros, fratres scilicet Vgrinum filium Magistri Parazth de genere Chaak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine eorundem, predictarum dominarum procuratores, syndicos, defensores per easdem religiosas sorores legaliter institutos, et ad tocius cause seriem sufficienter instructos, habentes in hoc facto de ratihabitione plenum mandatum de amicabili concordia taliter extitit ordinatum: Quod predictam partem tributi de Weteri Pest idem Archiepiscopus Strigoniensis eidem Ecclesie Beate Virginis et suis sororibus et sanctimonialibus reliquit et cessit in perpetuum possidendam; omnia instrumenta et priuilegia super facto predicte dimidie partis tributi Pestiensis confecta, que penes se habebant, eisdem dominabus de Insula Beate Virginis reddens plenarie et relinquens; ex quibus si qua reseruabuntur, erunt irrita et inania, omnibus omnino uiribus caritura. E conuerso autem predicte domine et earum procuratores totalem terram Isa circa Danubium in Comitatu de Camarun constitutam cum suis vtilitatibus et pertinencijs, specialiter piscaturis scilicet, insulis, pratis, fenetis, terris arabilibus cultis seu incultis, et alijs attinencijs vniuersis, quam ex donacione domini Regis Bele quarti pie memorie olim Illustris Regis Hungarie possidebant, in concambium seu permutacionem predicte dimidie partis tributi, dederunt, tradiderunt et assignauerunt iure proprietatis seu perpetui dominij eidem Ecclesie Sancti Thome et sue Ecclesie habendam perpetuo et tenendam; assignato in manus ipsius domini Episcopi priuilegio quondam incliti Regis Hungarie Bele quarti super donacione predicte ville Isa Conuentui prefatarum sororum confecto, sub eisdem metis et terminis plenitudinis sue, quibus eadem terra Isa ab antiquo tempore esse dinoscitur limitata, et per easdem dominas hactenus habita et possessa. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

tercio nonas Junij, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie bőrhártyán sárga-violaszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

13.

III. Endre királynak Gömör birtokára vonatkozó iktatási és határjárási parancsa Batyz comes számára- 1291.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie, Dalmacie, Croacie, etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Agriensis salutem et graciam. Dicit nobis Comes Batiz Magnus filius Markus, quod mediantibus litteris Capituli Vachyensis cum Nicolao et Symone filijs Symonis pari uoto et communi voluntate inter se tale fecissent concambium : quod idem Nicolaus et Symon filij Symonis quandam possessionem eorum Gumur vocatam, olim per dominum Stephanum Regem clare recordacionis pro morte dicti Symonis Comitis patris ipsorum traditam et donatam, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis per modum concambij, nec non cum tribus vinitoribus eorum, duobus videlicet filijs Bodow, et filio Petri filij Mychaelis, eidem Comiti Batiz et heredibus eorum (így) heredumque suorum successoribus tradidissent perpetuo et irreuocabiliter possidendam. E conuerso idem Comes Batiz Castrum suum Zeules, a domino Ladizlao illustri Rege Hungarie pie memorie sibi traditum et donatum, cum omnibus terris et possessionibus seu vtilitatibus vniuersis ad ipsum Castrum pertinentibus, quemadmodum in litteris Capituli Ecclesie Vachyensis reperiebamus plenius contineri, petens nos cum instancia, vt mediante nostro et vestro hominibus eundem Comitem Batiz ad dictam possessionem Gumur statuere dignaremur. Igitur fidelitati Vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vnum

ex uobis mittatis pro testimonio fidedignum, quo presente Beke filius Paznan de Val alijs absentibus homo noster, accedat ad faciem dicte possessionis Gumur, et ibi vicinis et commetaneis suis vniuersis legitime conuocando, et coram eosdem vicinos et commetaneos (így) eiusdem possessionis Gumur eundem Comitem Batyz ad dictam possessionem Gumur statuere et perpetuare debeant, si non fuerit contradictum; contradictores vero, si qui dicte statucioni et reambulacioni metarum et ereccionibus earundem, si et ubi necesse fuerit, extiterint, extunc eundem vel eosdem ad octauas festi Beati Mychaelis Archangeli venturas nostram Regiam euocent in Presenciam; si uero contradictores non extiterint, extunc statucione facta per legitimos dies continuos in eadem possessione Gumur expectando, cum eisdem vicinis et commetaneis eiusdem possessionis vniuersis metas eiusdem per ueteres et antiquas metas perambulent, si et ubi oportunum extiterit, nouas metas erigere faciant, et omnia premissa et premissorum singula nobis in litteris vestris fideliter rescribatis. Datum Bude feria sexta proxima post festum Beati Jacobi Apostoli anno Domini M°CC°LXXXX° primo.

(Az egri káptalannak 1291-ki bizonyságleveléből, mint alább 39. sz. a.)

14.

III. Endre királynak Kuhna nevü földet tárgyazó adománya Depreht, Kunt pozsonyi biró fia számára. 1391.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Depreht filij Kunt, Villici Posoniensis,

fidelis nostri, que nobis post adepta gubernacula nostri regiminis exhibuit et impendit, quandam terram Castri nostri Posoniensis Kuhna uocatam, uacuam et habitatoribus destitutam, in qua ecclesia in honore Sancti Nycolai est constructa, per dominum Belam Regem clare memorie, auum nostrum karissimum ei collatam, et per ipsum Depreht usque modo possessam, ipsi Depreht, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo pacifice possidendam, sine preiudicio iuris alieni, secundum quod per dominum Belam Regem auum nostrum karissimum ipsi Depreht donata dinoscitur et collata. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo quinto kalendas Nouembris Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről vörös-sárga selyemzsinóron a pecsét töredéke függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

15.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Perczel helységet tárgyazó adományát Herbord comes számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Congruit Regie Maiestati propensiori diligencia suorum fidelium utilitatibus et commodis uigilare, eorumque deuotis peticionibus inclinari, per quos Corone Regie commoda efficacius procurantur. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire,

quod accedens ad nostram presenciam Comes Herbordus filius Herbordi de genere Osl a nostra pecijt Maiestate, ut priuilegium Serenissimi Regis Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis, super collacione cuiusdam terre Castri Supruniensis Pertel uocate sibi traditum et concessum, ratum habere, nostroque dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László király 1279-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 239. l.)

Quia uero tantis idem Magister Herbordus in expedicione tocius Regni Hungarie generali contra dominum Albertum inclitum Ducem Austrie ad propulsandam Regni nostri iniuriam ex omnibus Regni nostri climatibus conuocata, claris milicie titulis tam in expugnacionibus castrorum, quam alias dimicando inter dubios rerum euentus claruit actibus gloriosis, ut merito laudum preconijs meruerit publice commendari, rebus prospere gestis in antea, presencia tam laudaliter (igy) connectendo, ut ex nouis ministeriorum fastibus teneremur merito ex Regali munificencia ad antidota respondere: de Baronum nostrorum consilio eiusdem peticionibus fauorabiliter annuentes, dictum priuilegium domini Regis Ladizlai fratris nostri karissimi de uerbo ad uerbum insertum presentibus ratum et gratum habentes, sibi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus auctoritate presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus duplicis sigilli nostri munimine reboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo, Regni nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről vörös-sárga selyemzsinóron a régi pecsétnek csak töredéke függ; a nemzeti muzeum kéziratttárában.)

16.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Vas és Zelebygh helységeket tárgyazó adományát Mihály másképp Sidó testvérei, Imre fiai számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Comanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie uolumus fieri manifestum, quod Michael dictus Sydo, Benedictus et Emiricus, filij Emirici, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegiales et patentes litteras domini Regis Ladizlai inclite recordacionis fratris nostri patruelis, super collacione quarundam villarum Vos et Zelebygh uocatarum confectas, petentes cum instancia, ut ipsas priuilegiales et patentes litteras ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László király 1284-ki adománylevele, mint gyűjteményünk IX., vagyis a második folyam IV. kötetében 380. l.)

Patecium eciam litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik IV. László 1289-ki okmánya, mint u. o. 494. l.)

Nos igitur, cuius proprium est dignis peticionibus bene merencium occurrere Regio cum fauore, ut alij eo respectu, et personas suas casibus furtune submittere, et res suas pro tuicione Corone Regie ac conseruacione patrie exponere non formident, sed de promptis reddantur prompciores: peticionem ipsorum Comitum Mychaelis, Benedicti et Emirici, qui nobis in exercitu nostro, quem contra Ducem Austrie habuimus, fideliter seruiuerunt; videlicet tunc cum eosdem in societate quorundam Baronum nostrorum sub castrum Viennense transmisissemus, idem Comes Benedictus ante portam Vienne viriliter dimicando extitit wlneratus, et Paulus filius Pauli frater

ipsorum eodem die et loco extitit interemptus, admisimus, et priuilegiales ac patentes litteras fratris nostri karissimi non cassatas, non abolitas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte viciatas, ratas habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo auctoritate presencium confirmanus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Teodori (így) Prepositi Ecclesie Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, Regni autem nostri anno secundo pridie Idus Decembris.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétjéből csak a zöld-sárga selyemzsinor megvan már, a nemz. muzeum kézirattárában.)

17.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Sytke helységet tárgyazó adományát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod cum contra Albertum Ducem Austrie filium Regis Romanorum pro iniuria nobis illata nostrum exercitum amouissemus, et ad venerabilem Ecclesiam nostram Albensem prô eleuando vexillo nostro accessissemus, Magister Theodorus Prepositus eiusdem Ecclesie nostre Albensis, aule nostre Vice-Cancellarius, Comes Ladizlaus frater eiusdem, et Nicolaus filius Comitis Nicolai filius fratris eorundem ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Regis Ladizlai clare memorie patruelis fratris nostri, super collacione — — m terre

Sytke uocate confectum, petentes cum instancia, vt nos ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stlb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1274-ki adománylevele mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 63 l.)

Nos itaque peticionibus dicti Prepositi et fratrum suorum assensum fauorabilem adhibentes, dictum priuilegium Ladizlai Regis patruelis fratris nostri non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum auctoritate presencium confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando; sigilla eciam venerabilium patrum dilectorum et fidelium nostrorum Lodomerij Dei gracia Strigoniensis, et Johannis Colocensis Archiepiscoporum apponi fecimus uberiorem ad cautelam. Datum per manus eiusdem Magistri Theodori Prepositi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinto Nonas Julij, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézirat-tárában.)

18.

III. Endre király megerősíti IV. László királynak Chuefeld helységet tárgyazó adományát Tivadar mester székesfehérvári prépost és testvérei számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod cum

contra Albertum Ducem Austrie, filium Regis Romarum, pro iniuria nobis illata nostrum exercitum mouissemus, et ad venerabilem Ecclesiam nostram Albensem pro eleuando vexillo nostro accessissemus; Magister Theodorus Prepositus eiusdem Ecclesie, aule nostre Vice Cancellarius, Comes Ladizlaus frater eiusdem Prepositi, et Nicolaus filius Nycolai, filius fratris eorundem, dilecti et fideles nostri exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai Regis, karissimi fratris nostri patruelis inclite recordacionis, super collacionem (igy) terre Chuefeldy uocate, petentes cum instancia, ut ipsum priuilegium approbare, ratificare et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1274-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 66. l.)

Nos itaque peticionibus eorundem Prepositi, Comitis Ladizlai et Nycolai iustis et legitimis fauorabiliter inclinati, ipsum priuilegium domini Ladizlai Regis non cancellatum, non abrasum, non diminutum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus et nostro priuilegio comuniri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas, sigilla venerabilium patrum, dilectorum et fidelium nostrorum, Lodomerij Dei gracia Strigoniensis, et Johannis Colocensis Archiepiscoporum apponi fecimus vberiorem ad cautelam. Datum per manus predicti Magistri Theodori Prepositi, aule nostre Vice Ccncellarij anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinto Nonas Julii, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akadémia irattárában.)

19.

III. Endre király megerősíti a sátoralja-ujhelyi vendégeknek IV. László királytól nyert szabadalmait. 1291.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod acce dentes ad nostram presenciam hospites nostri de Saturalia Wyhel exhibuerunt nobis litteras patentes Ladizlai illustris Regis Vngarie, fratris nostri karissimi felicis recordacionis, super libertatibus ipsorum confectas, petentes cum instancia, ut easdem approbare, ratificare, nostroque dignaremur de benignitate Regia priuilegio confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. László király 1284-ki okmánya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 391. l.)

Nos uero predictorum hospitum nostrorum peticiones considerantes esse ueras atque iustas, predictas litteras Regis Ladizlai non suspectas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte uiciatas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, patrocinio scripti presentis duximus confirmandas. In cuius rei testimonium presentes eisdem concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo nonis Januarij, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király pecsétjének töredéke vörös-fejér-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

20.

III. Endre király megerősiti IV. László királynak Tárnok nevü földet tárgyazó adományát a pozsonyi vár több jobbágya számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Gallicie, Lodomerie, Cwmanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod cum nos Deo propicio solium et gubernaculum Regni Hungarie iure et ordine geniture adepti fuissemus, ac conuocata Regni nostri potencia exercitum generalem contra Ducem Austrie, nostrum ac tocius Regni nostri capitalem inimicum mouissemus, et ad propulsandam nostram et tocius Regni nostri iniuriam Regnum Austrie adijssemus, ibique Dei clemencia nobis et nostris omnia successissent prospere; demum cum ipso Duce Austrie iuxta nostrum propositum et ad uotum pace reformata ad ciuitatem Posoniensam uenissemus; Petrus et Farcasius filij Andree de Ougya, ac Andreas filius Andree, iobagiones Castri nostri Posoniensis ad nostram accedentes presenciam exibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai incliti Regis Hungarie, karissimi fratris nostri patruelis felicis recordacionis, petentes a nobis cum instancia, ut ipsum ratificare, approbare, et nostro dignaremur de benignitate Regia priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus Dei gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László király 1275-ki adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében. 113. l.)

Nos itaque peticionibus Petri, Farcasij as Andree predictorum iustis, legitimis et modestys fauorabiliter inclinati, cognoscentesque peticiones ipsorum fore iustas et condignas, predictum priuilegium domini Ladizlai Regis karissimi fratris nostri patruelis, non abrasum, non cancellatum, non abo-

litum, nec aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptu m, de uerbo ad uerbum presentibus insertum a(u)ctoritate presencium duximus confirmandum dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, septimo kalendas Septembris, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

21.

III. Endre királynak Rozsnyó bányavárost tárgyazó adománya Lodomér esztergami érsek és az esztergami egyház számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus peruenire : quod cum inter nos et dominum Albertum Dei gracia Ducem Austrie grauissimarum et arduissimarum super occupaccione castrorum territoriorum quam plurium juris nostri suscitata fuisset materia questionum, et congregata numerosa per Dei graciam, et valida exercitus nostri mole, ipsum Ducem et totam Austriam in extenso brachio, manuque robusta fuissemus aggressi, ac pro dampnis innumerabilibus et infinitis iniurijs irrogatis, castrisque nostris et nostrorum territoriis seu possessionibus ante nostram coronacionem, et post, per ipsius Ducis violenciam potencialiter occupatis, in non parua parte totius Ducatus Austrie necesse habuimus inuexisse non modicam vastitatem ;

tandemque post multas et magnas turbacionum hinc inde tempestates universi humani generis conditor et redemptor, filius secundum carnem Gloriose Virginis Jesus Christus, Dominator vniuerse fabrice mundi, Rex Regum omnium, princeps pacis, inter nos et ipsum Ducem, nostrumque et ipsius Ducis Catholicos Principatus pacifici status pia Diuine miseracionis sue dispensacione tranquillitatem dignatus fuisset largiri serenam; et mediante in parte maxima dilecti et fidelis nostri venerabilis patris Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis sollicitudine et exactissima diligencia, prudentissimaque prouidencia ventum esset ad pacis et concordie vnionem, compensataque fuissent utrinque innumerabilia et inestimabilia damna damnis: conuenit inter nos, et dictum Ducem, amantissimum amicum et quasi fratrem nostrum, vt conquiescente ex vtraque parte judiciorum et litigiorum strepitu, omnibus his, qui nostro, vel prefati Ducis mandato, conniuencia vel consensu damna dederunt vel iniurias irrogarunt, remissio fieret debitorum simpliciter et de plano: Pernoldus Comes Calespruneer, pro occupacione jurium temporalium et spiritualium Archiepiscopatus Strigoniensis, inuasione possessionum, perpetracione cedium, horrendo villarum incendio, Diuino damnata judicio decimarum nihilominus uscurpacione ipsius venerabilis patris Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis, legitime et canonice latam in se et in suos, illiciti mandati sui executores, sentenciam excepisset; premissorum quidem facinorum reum se non negans, sed unde illicite ablata redderet, non habere se asserens, sicque absolucionis beneficium obtinere non valens, ordinacioni pacis hac occasione grandem admodum difficultatem ingerere videretur. Nos cum vniuersorum Regnicolarum nostrorum esset evidens nocioni, quod idem venerabilis pater inter nos et dictum Albertum Ducem Austrie, nostrumque et ipsius Principatus, pacificis semper operam ontinuam et indefessam dando studiis, nec aliquam causam vel occasionem directe vel indirecte damnorum vel iniuriarum nedum grauium, sed nec leuium quarumlibet offensarum ingerendo materiam temporalium, damna rerum, familie sue cedes, edificiorum incendia, decimarum et aliorum iurium suorum spiritualium damna seu dispendia, vsque adhuc et vltra viginti marcarum argenti millia, preter aliqualem de-

meritorum suorum exigenciam pertulisset, assidentibusque lateri nostro Prelatis, Baronibus, et quamplurimis nobilibus Regni nostri, prouida deliberacione pensantes, quod rem, que culpa caret, in damnum vocari non conuenit, et per consequens predictus venerabilis pater Lodomerius Dei gracia Archiepiscopus, et ipsius cure credita Sancta Strigoniensis Ecclesia, mater nostra, legi predicte compensacionis damnorum, inter nostras et prefati Ducis terras, dominia, seu principatus utriusque datorum, prelibate judicio racionis subiici non deberet; licet idem venerabilis pater Lodomerius Dei gracia Archiepiscopus Strigoniensis nimio zelo pacis inter nos et dictum Albertum Ducem indissolubiliter ordinande, vniuersa sua et Ecclesie sue damna, et iniurias equanimiter perferre paratus esset. Nos inquam, exigente jure, et naturalis juris equitate suadente, in consideracionem nihilominus deducentes, quot, quales, quantas, quantumque continuas persecuciones, quam immensa et vix estimabilia damna in possessionibus Ecclesie sue perpessus fuit, quot corporalis mortis euidentibus periculis pro defensione Diuine justicie et specialiter juris nostri se suorumque personas exposuerit; in aliqualem longe inferiorem meritorum suorum recompensacionem inter alia donatiua nostra, que fecimus, et ad que in posterum facienda exigente justicia, publice honestatis equitate suadente, et urgente nihilominus consciencia eorum et Ecclesie Strigoniensis recognoscimus nos teneri: quandam possessionem nostram pure Regalem Rosnyo Banya vocatam, ipsi Archiepiscopo et in ipsius persona Archiepiscopatui Strigoniensi, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, censu scilicet terragii, octaua quoque Regali tocius argenti fodine, que ibidem esse dignoscitur, nulla in eadem nobis, vel nostris posteris parte vel particula reseruata; tum collectis quoque Regalibus, iuxta priuilegia Ecclesie Strigoniensis a nostris progenitoribus eidem Ecclesie clementer indulta, et omnibus ac vniuersis iuribus, redditibus et prouentibus, quocumque nomine censeantur, contulimus et conferimus, donauimus et donamus, tradidimus et tradimus, dedimus atque damus pleno iure proprietatis et perpetui dominij possidendam irreuocabiliter et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras puplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum permanus

discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, pridie kalendas Januarii, indiccione quarta, Regni autem nostri anno secundo.

(Hitelesíttetett másolat után, mely az esztergami érsek és Rosnyóbánya közt 1778-tól 1786-ig lefolyt urbéri perhez csatoltatott.)

22.

III. Endre király megerősíti V. István királynak a szőllőmívelést tárgyazó intézkedését a nagyszombati vendégek számára. 1291.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Jengul villicus de Tyrna, et hospites ad eandem ciuitatem pertinentes, scilicet de villis Wyhfolu, de Gyuruncher, et de Monorod, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Stephani Regis Hungarie, felicis recordacionis predecessoris nostri karissimi, super solucione seu facto cybrionum confectum; petentes a nobis cum instancia ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro priuilegio de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik V. István királynak 1270-ki okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 305. l.)

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus prefatorum Jengul Villici et hospitum fauorabiliter inclinati, predictum priuilegium domini Stephani Regis non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et

acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus et auctoritate presencium communiri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo CC° nonagesimo primo, decimo octauo kalendas Octobris, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán melynek vörös-sárga selyemzsinóron függött pecsétje elveszett; Nagyszombat sz. k. város levéltárában. Ugyanott őriztetnek Mátyás királynak 1481-ki „datum Bude feria secunda proxima ante festum Omnium Sanctorum“ és II. Lajos királynak 1523-ki „datum Bude in festo Pentecostes“ ezen okmányt megerősítő privilegiumai is.)

23.

III. Endre király megerősíti Apor mester pozsonyi főispánnak Apa nevű helység határait szabályozó intézkedését. 1291.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium harum serie volumus peruenire; quod accedentes ad nostram presenciam Nicolyn, Isaac, Ladizlaus, Andreas, Ileres et Jacobus, iobagiones Castri nostri Posoniensis de Jalka, exhibuerunt nobis patentes litteras Magistri Opowr Comitis nostri Posoniensis, super facto collacionis cuiusdam terre Castri nostri Posoniensis Apka vocate in eodem Comitatu Posoniensi existentis, per nos eisdem facte confectas; petentes a nobis cum instancia, vt ipsas patentes litteras ratas habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est:

Nos Magister Opowr stb. (következik Apor mester pozsonyi főispánnak 1291-ki okmánya, mint alább 50. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus dictorum Nicolyn Isaac, Ladizlai et Andree, ac aliorum cognatorum eorundem, ut ijdem nobis et Castro nostro Posoniensi commodius et expedicius ualeant sua seruicia exhibere: dictas patentes litteras Comitis nostri Posoniensis ratas habentes et acceptas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, patrocinio nostri priuilegij duximus confirmandas; ipsam terram predicti Castri nostri Apka vocatam ab ipso Castro nostro exceptam et exemptam, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis eisdem iobagionibus Castri nostri et ipsorum successoribus possidendam perpetuo et habendam relinquendo; sine tamen preiudicio iuris alieni. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quarto nonas Decembris, Indiccione quarta, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-vörös-sárga selyemzsinóron függött pecsétnek töredeke megvan még; a budai kir. kamarai levéltárban.)

24.

III. Endre királynak Femesfalva helységet tárgyazó adománya Rezneki Olivér comes fiai számára. 1292.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes quibus expedit significamus vniuersis; quod considerantes fidelitates et seruiciorum merita Comitis Herbordi, Nicolai, Gregorij, Oliuerij, et fratrum suorum, filiorum Comitis Oliuerij, fidelium nostrorum, quandam terram speculatorum nostrorum Femesfolua uocatam in Comitatu Za-

ladiensi existentem, quam dominus Rex Ladizlaus frater noster patruelis dictis Oliuerio et Herbordo Comitibus, et eorum heredibus pro meritorijs seruicijs suis mediante suo priuilegio contulerat, prout in priuilegio eiusdem Ladizlai Regis nobis exhibito vidimus contineri, predictis Comiti Herbordo, Nicolao, Gregorio et Oliuerio, ac alijs fratribus eorum, filijs Oliuerij possidendam perpetuo reliquimus et habendam. Et cum presentes nobis fuerint reportate, eciam priuilegium ipsis super predicta terra Femesfolua dari faciemus. Datum iuxta pontem Abada in crastino Beate Virginis Margarete, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

25.

III. Endre Puky Tamást megerősíti Mérges és Réti javak birtokában. 1291.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem — — — — — — Agasonum nostrorum Merges uocatam sitam iuxta Rabam, item aliam terram Tawarnicorum nostrorum, Ryty uocatam sitam iuxta Rabcha, in Comitatu Jauriensi existentes, quas Magister Thomas de Puk per dominum Ladizlaum illustrem Regem Vngarie bone memorie, fratrem nostrum karissimum patruelem, sibi donatas et collatas esse dicit pro suis fidelitatibus et seruicijs meritorijs, reliquimus et nos eidem habendas, tenendas, et pariter possidendas sine iuris preiudicio alieni, pro fidelibus seruicijs suis nobis in exercitu nostro, quem contra Ducem Austrie et Styrie habebamus, et pro morte Nicolay fratris sui, qui in expugnacione castri Roro extitit interemptus. Et cum presentes ad nos fuerint re-

portate, nostrum eidem priuilegium concedemus. Datum sub castro Wolter in festo Beati Syxty Pape, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo.

(III. Endre királynak 1295-ki megerősítő okmányából a Szepesi káptalan levéltárában. Közli Horváth Mihály.)

26.

III. Endre király megerősíti Kompold comes fiait Gurk, Örs Detk és Domoszló helységek birtokában. 1291.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod nos quasdam terras seu uillas Pauli et Petri Comitum, filiorum Comitis Compoldi, Gurk, Wrs, Detk et Dumuslo uocatas, quas ex collacione Regis Stephani karistsimi aui nostri se habuisse et possedisse dixerunt usque modoreliquimus eisdem sine preiudicio iuris alieni perpetuo possidendas de plenitudine nostre gracie pariter et habendas. Datum Bude feria tercia proxima ante Pentecosten anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán a király odanyomott pecsétjének töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

27.

III. Endre királynak törvénykezési bizonysága, hogy Farkas mester több nógrádmegyei jószágot Pousától érdektársainak beleegyezésével szerezte. 1291.

Damus pro memoria, quod Comes Mykael filius Fulcus pro se, pro Symone, pro Thoma et pro Petro filijs suis; item Nycolaus filius Leustachij pro se et pro filijs suis, coram nobis personaliter constituti retulerunt: quod Magister Farcasius filius Fulcus possessiones Zycheen, Rymouch, Almas et Geych uocatas in Comitatu Neugradiensi existentes, quas idem Magister Farcasius a Pousa filio Pouse conparauit, ex ipsorum permissione et uoluntate beneplacita conparasset. Obligantes nichylominus se prefati Mykael et Nycolaus filius Leustachij, ne occasione prescriptarum possessionum ipsum Magistrum Farcasium uel ad eum spectantes et pertinentes aliquo unquam tempore possint uel pr sumpmant molestare in futurum, nec aliquam contra eundem suscitare questionem; alioquin penitus et per omnia haberentur pro conuicto. Datum Bude tercio die octauarum Beati Regis Stephani anno Domini millesimo CC° nonagesimo primo.

(Ugyan III. Endre királynak 1298-ki megerősítő okmányából mint alább.)

28.

Fennena királyné megerősíti Erzsébet királynénak Ivanch helységet tárgyazó adományát Tivadar székesfehérvári prépost és rokonai számára. 1291.

F. Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Decet mansuetudinem Reginalem consideracionis oculis singulorum merita permetiri, eosque dignis attollere donatiuis, quos iuxta dignitatis sue gradum constat utilitatibus publicis insudasse. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod venerabilis vir Magister Theodorus Prepositus Albensis Ecclesie, aule domini Regis, karissimi consortis nostri, Vice-Cancellarius a nostra pecijt Maiestate, vt collacionem dudum sibi et Comiti Ladizlao ac Nicolao fratribus suis factam per dominam E. quondam Illustrem Reginam Hungarie super quadam terra Reginali Iwanch uocata iuxta Danobium (így) existenti, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs, prout ad Reginalem pertinet Maiestatem, ratam habere, nostroque dignaremur priuilegio confirmare, ipsas donacionis litteras nostre Celsitudinis manibus offerendo. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos E. Dei gracia Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak adománylevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 571. l.)

Nos itaque interne consideracionis oculis recensentes eiusdem venerabilis uiri Magistri Theodori Prepositi Albensis sumpmam prerogatiuam et preroganciam meritorum, quibus nobis tota inicia celebrandi matrimonij Diuina dispensacione celitus ordinati, cum iuxta Salomonis sapienciam coniugium a Domino perpetuo astitit et affuit suis obsequijs reuerendys per multa terrarum spacia intra nostra incolatus dominia uersus Poloniam peragrando, suis laboribus, et suorum ac inpendijs proprijs non parcendo, gratumque nobis semper erga au-

lam Regiam et extrinsecus in nostris ministerialibus et officijs inpenderit famulatum, vt digne remuneracionis brauio merito debeat a nostra Celsitudine insigniri; multisque laudum preconijs in expedicione Regia contra dominum Albertum Illustrem Ducem Austrie Diuinitus informata, vbi secum protraxerat multitudinem nobilium armatorum, probabiliter commendetur; et generaliter omnia Regni negocia eius prouido et prouidenti consilio disponantur. In solacium et solamen venerabilium et excellencium meritorum, que nequeunt commode presentibus explicari, dictam collacionem domine E. quondam Regine, in persona eiusdem, et Ladizlai, ac Nicolai fratrum suorum, ratam et gratam habentes, auctoritate presencium duximus confirmandam. Vt igitur prefata collacio seu donacio nulla valeat inposterum inprobitate convelli, nullaque temporum uicissitudine perturbari, in eternam rei memoriam pre sentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris B. Dei gracia Episcopi Wesprimiensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo (primo.)

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akademia kézírattárában.)

29.

Fennena királyné Tivadar székesfehérvári prépostnak és testvéreinek Iwanch nevű földet adományozza Fehér várm egyében. 1291.

Fennena Dei gracia Regina Hungarie omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Decet mansuetudinem Reginalem consideracionis oculis singulorum merita permetiri, eosque dignis attollere donatiuis, quos iuxta dignitatis sue gradum constat utilitati-

bus publicis insudasse. Proin ad uniuersorum noticiam tenore presencium harum serie uolumus peruenire, quod discretus vir Magister Theodorus Albensis Ecclesie Prepositus, aule domini nostri Regis consortis nostri karissimi Vice-Cancellarius, ad nostram accedens presenciam a nobis humiliter suplicando postulauit, vt quandam terram nostram Reginalem Iwanch uocatam in Comitatu Albensi existentem, de munificencia Reginali eidem et fratribus suis dare et conferre dignaremur. Verum quia nobis de qualitate et quantitate dicte terre ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Budensi nostris litteris dedimus in mandatis, ut unum ex ipsis pro testimonio mitterent fidedignum, coram quo Magister Vgrinus homo noster reambulando dictam terram presentibus commetaneis et uicinis statueret ipsi Magistro Theodoro Preposito Albensi et fratribus eiusdem, si non fieret contradictum, contradictoribus autem ad nostram presenciam euocatis contra ipsum Magistrum Theodorum et fratres eiusdem ad terminum competentem. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripserunt in hec verba:

Excellentissime domine sue F. Dei gracia Illustrissime Regine Vngarie Capitulum Budensis Ecclesie oraciones in Domino debitas et deuotas. Recepimus litteras uestre Serenitatis hunc in modum continentes :

F. Dei gracia Regina Vngarie fidelibus suis Capitulo Budensi salutem et graciam. Cum nos terram nostram Reginalem Iwanch uocatam cum omnibus suis utilitatibus, pratis scilicet, siluis, fenetis, insulis, et omnibus alijs attinencijs suis de plenitudine nostre gracie Magistro Theodoro Albensis Ecclesie Preposito, aule Illustris Regis, karissimi consortis nostri Vicecancellario et fratribus suis duxerimus conferendam; fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis hominem vestrum ydoneum, sub cuius testimonio Magister Vgrinus homo noster reambulet predictam terram, erigendo iuxta ueteres metas nouas constituat, et post hec cursum metarum, nomina siluarum, insularum, pratorum, fenetorum et omnium aliarum utilitatem predicte terre nobis fideliter rescribatis. Datum Strigonij in crastino Omnium Sanctorum.

Nos igitiur mandatis uestre Serenitatis obedire cupientes, ut tenemur, cum dicto homine uestro Magistrum Luka-

chium socium et concanonicum nostrum misimus pro testimonio ; qui demum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod predictam terram Iuanch presentibus commetanneis suis et uicinis reambulassent, iuxta ueteres metas nouas erigendo, constituissent discreto viro Magistro Theodoro Preposito Ecclesie Albensis, aule Illustris Regis karissimi consortis nostri Uicecancellario et fratribus eiusdem, nemine contradictore existente. Cuius quidem terre metas taliter distinxerunt ; quod a parte septemtrionali circa terram Georgij et Inata sunt due mete terree; deinde uadit uersus partem orientalem transiendo Danubium ad insulam Iuanchzygethe uocatam, ubi sunt due mete; deinde progreditur ad Geresfuen; inde uero uadit ad Danubium Regis; deinde uadit ad Fasfuen; inde uero procedit circa terram Mathey filij Parozth ad occidentem, et transit Danubium subtus quoddam fuk, et sunt ibi due mete ; deinde metatim procedend› uadit ad terram Chibok Michaelis ; inde uero procedit uersus septemtrionem circa magnam uiam ad predictam terram Georgij et Inatha, et ibi sunt due mete, et ibi terminantur mete terre supradicte. Datum in vigilia Sancte Katherine Virginis.

Nos itaque interne consideracionis oculis recensentes eiusdem venerabilis viri Magistri Theodori Prepositi Albensis supremam prerogatiuam et preroganciam meritorum, quibus nobis circa inicia celebrandi matrimonij Diuina dispensacione celitus ordinati, cum iuxta Salomonis sapienciam coniugium a Domino preparetur, astitit et affuit suis obsequijs reuerendis, per multa terrarum spacia inter nostra incolatus dominia uersus Poloniam peragrando suis laboribus, et suorum ac inpendijs proprijs non parcendo, gratumque nobis semper erga aulam Regiam et extrinseus in nostris ministerialibus et officijs inpenderit famulatum, ut digne remuneracionis brauio merito debeat a nostra Celsitudine insigniri, multisque laudum preconijs in expedicione Regia contra dominum Albertum Illustrem Ducem Austrie Diuinitus informata, ubi secum pertraxerat multitudinem nobilium armatorum, probabiliter commendetur, et generaliter omnia Regni negocia eius prouido et prudenti consilio disponantur. In solacium et solamen uenerabilium et excellencium meritorum, que nequeunt commode presentibus explicari, dictam terram Iwanch, cum omnibus vtilitatibus suis, siluis, sa-

licibus, pratis, fenetis, insulis, pisscinis et alijs attinencijs uniuersis dedimus, donauimus et contulimus ipsi venerabili viro Magistro Theodoro Preposito Albensi, et Comiti Ladislao et Nycolao fratribus suis, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Ut igitur prefata collacio seu donacio dicte terre nulla ualeat in posterum inprobitate conuelli, nullaque temporum uicissitudine perturbari, in eternam rei memoriam presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris B. Dei gracia Episcopi Vesprimiensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo, octauo kalendas Decembris, Indiccione quarta.

(Eredetie a Rumy család levéltárában, másolata a magyar akadémia irattárában.)

30.

Fennena királyné megerősiti Erzsébet ifjabb királynénak Berény helységet tárgyazó 1280-ki adományát a veszprémi egyház számára. 1291.

Fennena Dei gracia Regina Hungarie vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod discretus vir Magister Andronicus Prepositus Ecclesie Wesprimiensis, suo et eiusdem Wesprimiensis Ecclesie Capituli nomine, ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis priuilegia domine Elisabeth quondam Regine Hungarie, consortis domini Ladizlai Regis inclyte recordacionis, socrus nostre karissime, super collacione cuiusdam terre Beren vocate confectum; petens cum instancia, vt ipsa priuilegia approbare,

ratificare, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quorum quidem priuilegiorum tenores táles sunt:

Elisabeth D. gr. Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak 1280-ki adománylevele, mint gyűjteményünk IV. kötetében 219. l.)

Elisabeth D. gr. Regina Hungarie stb. (következik Erzsébet királynénak 1289-ki megerősítő okmánya, mint u. o. 341. l.)

Nos igitur peticionibus eiusdem Magistri Andronici Prepositi Wesprimiensis iustis et legitimis fauorabiliter inclinate, predicta priuilegia domine Elisabeth Regine non suspecta, non cancellata, non abrasa et non abolita, approbantes ratificamus presentibus inseri facientes et presencium patrocinio communiri. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Andree Dei gracia Episcopi Agriensis aule nostre Cancellarij fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét sárga-zöld-ibolyaszinű selyemzsinóron függött, a veszprémi káptalan levéltárában.)

31.

IV. Miklós pápa János ferenczrendi barátot kinevezi jadrai érseknek. 1291.

Nicolaus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Ad Universalis Ecclesie regimen Divina dispositione vocati circa statum cuiuslibet aciem sollicite considerationis extendimus, pastoralis partes officii vigilantius adhibentes, ut Ecclesie singule a pastoribus gubernentur ydoneis, et Rectoribus utilibus disponantur. Dudum siquidem Jadrensi Ecclesia per

obitum bone memorie L. Jadrensis Archiepiscopi pastoris solatio destituta, Capitulum ipsius Ecclesie pro futuri substitutione pastoris convenerunt in unum, et cum tandem nonnulli ex dictis Capitulo Magistrum Andream Capsoni Canonicum Ecclesie Paduane in Jadrensem Archiepiscopum elegissent, reliqui ad venerabilem fratrem nostrum . . . Gradensem Patriarcham, loci superiorem, ab electione huiusmodi appellarunt; coram quo aliquandiu negotio huiusmodi ventilato, nos in eo postmodum per appellationem ad Sedem Apostolicam legitime devoluto dilectum filium nostrum I. tituli Sancte Cecilie Presbiterum Cardinalem concessimus partibus Auditorem. Verum postea idem Magister Andreas, cupiens sue prouidere quieti, iuri, si quod sibi in electione huiusmodi extiterat acquisitum, in nostris manibus renuntiavit expresse. Nos itaque huiusmodi renuntiatione recepta, ad provisionem ipsius Ecclesie salutarem debita solercia consurgentes, ut ipsam avertamus a dispendiis, que solent Ecclesiis ex vacatione diutina provenire, in te professorem Ordinis Fratrum Minorum, quem, ut fidedignorum testimonio laudabili accepimus, virtuosum predicant fluenta virtutum ac titulo multe circumspectionis extollunt, oculos direximus nostre mentis. Quapropter sperantes in Domino, quod per ministerium tue virtutis in multis expertum et experientia comprobatum prefata Ecclesia in prosperitatem consurget optatam, et brachio tue consolationis subnixa in spiritualibus et temporalibus, auctore Domino, gratis proficiet incrementis; te ipsi Ecclesie de fratrum nostrorum consilio preficimus in Archiepiscopum et pastorem, tue prudentie curam et administrationem ipsius temporaliter et spiritualiter committendo, postmodum tibi de nostris manibas munere consecrationis impenso. Rogamus itaque fraternitatem tuam et hortamur in Domino, per Apostolica scripta mandantes, quatenus curam et administrationem ipsius Ecclesie tue fidelitati commissas devoteque susceptas sic prudenter studeas gerere, ipsarumque onus prudentius supportare, quod in grege tibi tradito fructus multiplices illi bono pastori acceptos, qui dat affluenter, et non inproperat, quique actus sibi placidos dirigit in viam salutis eterne, id sic efficaciter supernis adiutus auxiliis impleturus, quod proinde una cum tuis subditis merearis cum electis in districto exa-

mine in dexteram collocari sempiterne letitie dulcedine fruiturus. Datum apud Urbemveterem II. Idus Februarii, Pontificatus nostri anno tercio.

In e. m. Capitulo Ecclesie Jadrensis, Clero Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, nobili uiro Comiti, Consiliariis et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, et universis Snffraganeis Ecclesie Jadrensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 109. l.)

32.

IV. Miklós pápának házassági akadályokra vonatkozó felmentvénye. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri . . . Episcopo Ausarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Petitio dilecti filii Drusingonis de Chersio laici, et dilecte filie Grube de Arbo tue Diocesis nobis exposita continebat, quod ipsi olim ignari, quod aliqua esset affinitas inter eos, que matrimonium impediret, publice in facie Ecclesie matrimonium insimul contraxerunt, ac tandem inter eos carnali copula subsecuta filios procrearunt. Quia vero postmodum ad eorum peruenit noticiam, quod quondam Silvester Johannis, loci eiusdem laicus, eiusdem Grube maritus, eidem Drusingoni tertio et quarto consanguinitatis gradu, dum viveret, attinebat, ipsi super hoc Apostolice Sedis misericordiam implorarunt, et asserentes, quod ex huiusmodi matrimonii separatione, si fieret, gravia possent in illis partibus scandala generari, aliaque pericula euenire, nobis humiliter supplicarunt, ut providere ipsis de oportuno dispensationis beneficio misericorditer dignaremur. Nos igitur, qui salutem querimus singulorum, et libenter Christi fidelibus quietis commoda procuramus, volentes predictis scandalis et periculis obviare, et predictorum Drusingonis et Grube animarum saluti paterna in hac

parte diligentia consulere intendentes, gerentes quoque de circumspectione tua fiduciam in Domino pleniorem: fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus si per diligentem inquisitionem super hoc a te faciendam tibi constiterit de premissis, super quibus tuam intendimus conscientiam onerare, cum prefatis Drusingoni et Grube, quod impedimento consaguinitatis huiusmodi non obsante passint in dicto matrimonio licite remanere, auctoritate nostra dispenses, prolem susceptam et suscipiendam ex eis ligitimam nuntiando. Datum apud Urbemveterem VII. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. 110. l.)

33.

IV. Miklós pápának két absarói (ausaroi vagy ansariai) lakos közti házasságot tárgyazó felmentvénye. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Episcopo Ausarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Petitio dilecti filii Mathei quondam Budi, et dilecte in Christo filie Drage nate quondam Andree, civium Ausarensium, nobis exposita continebat, quod ipsi olim ignari, quod aliqua esset consangunini as inter eos, que matrimonium impediret, publice in facie Ecclesie matrimonium insimul contraxerunt, et carnali tandem inter eos copula subsecuta prolem etiam procrearunt. Verum quia postmodum ad eorum peruenit notitiam, quod quarto consanguinitatis gradu ad invicem se contingunt, ipsi super hoc Apostolice Sedis misericordiam implorarunt stb. (a többi mint 32. sz. a.). Datum apud Urbemveterem VII. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Momumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 110. l.)

34.

IV. Miklós pápa a szava-i püspökség betöltése iránt intézkedik. 1291.

Nicolaus Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Antibarensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Per tuas et etiam carissime in Christo filie nostre Elene Regine Servie illustris litteras nuper nobis transmisas accepimus, quod in Albanie partibus iuxta Sclavos quedam habetur Civitas, Sava nomine, que iam longi temporis spatio distructioni succubuit, eius incolis per diversa loca dispersis; se de novo in Civitate predicta quamplures viri Catholici de incolarum ipsorum progenie, ut dicitur, existentes, et alii etiam diversarum partium convenerunt, moramque in illa continuam contrahunt, Episcopum cum instantia postulantes. Quapropter quod predicte Civitatis clerici ad electionem procedentes Episcopi, quendam presbiterum Petrum nomine, virum utique catholicum et fidelem, in suum et eiusdem Civitatis elegerunt Episcopum et pastorem, petendo, a te, utpote Metropolitano ipsorum humiliter et instanter, ut electionem huiusmodi auctoritate tibi tradita confirmares: sed petitioni eorum annuere noluisti, nisi prius super hoc a nobis licentiam obtineres. Quare tu et prefata Regina a nobis supplicastis humiliter, ut super hoc providere de benignitate solita dignaremur. Nos igitur ad augmentum Catholice fidei sollicitis studiis intendentes, et volentes, ut expedit, salubriter et mature procedere, ac tuis et ipsius Regine desideriis benigne annuere, inhac parte gerentes quoque de tue circumspectionis industria fiduciam in Domino specialem, fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus si, inquisita de modo electionis, elegentium studiis et electi meritis diligentius veritate, dictam electionem canonicam et de persona ydonea inveniris canonice celecratam, ipsam de consilio dilectorum filiorum . . . Prioris Predicatorum et . . . Guardiani

Minorum Fratrum Ordinum de Ragusio, auctoritate nostra confirmare procures, ac eidem electo munus consecrationis impendas, faciens sibi a suis subditis obedientiam et reverentiam debitam exhiberi. Alioquin, electione predicta rite cassata, eisdem clericis de aliqua persona catholica ydonea et Apostolice Sedi devota, que tanto congruat oneri et honori, hac vice auctoritate predicta, de ipsorum tamen Prioris et Guardiani consilio, providere non differas in Episcopum et pastorem. Contradictores etc. Datum apud Urbemveterem. II. Idus Junii, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 111. l.)

35.

IV. Miklós pápa a szent föld felsegítésére a keresztnek hirdetését elrendeli. 1291.

Nicolai Papae IV. bulla cruciata pro Priori Generali Ordinis Sancti Augustini ad praedicandum ob terrae Sanctae miserabilem statum et liberationem per XXX fratres Crucis ministerium citra mare, praeter Siciliae, Ungariae, Boemiae et Poloniae Regna, pro inclito generali passagio festi Sancti Joannis Baptistae 1293. Datum apud Urbemveterem kalendis Augusti Pontificatus anno quarto.

(Cherubini Bullarium Magnum I. 167. után a Monumenta Boica IV. köt. 498. lap.)

36.

Lodomér esztergami érseknek beismervénye, hogy a sz. tamási esztergami prépostság nevében a nyúlszigeti apáczazárdával a pesti vámjövedelemre nézve egyezkedett. 1291.

Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis locique eiusdem Comes perpetuus vniuersis presencium noticiam habituris salutem in Domino. Nouerint uniuersi presencium noticiam habituri, quod cum inter nos nomine Magistri Thome Prepositi Sancti Thome martiris de Promontorio Strigoniensi, scolaris Paduani, et Capituli loci eiusdem ex una parte, et Conuentus religiosarum personarum sororum Monasterij Sancte Marie de Insula iuxta Budam ex altera, super medietate tributi fori de Ueteri Pest, quam ex collacione felicis recordacionis quondam Emerici Regis Hungarie competere sibi dicebat, predicte Ecclesie Sancti Thome, cuius Ecclesie ad nostram solicitudinem pertinentis, procuracionem nos gerimus quoad presens, primum coram Ladizlao Rege Hungarie, et nunc coram Andrea Dei gracia Regni Hungarie Rege illustri, mota fuisset materia questionis; et ipsa questio fuisset aliquamdiu uentilata, et postmodum per nos, et fratres Vgrinum filium Parazth de genere Chaak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine Fratrum Predicatorum, ipsarum religiosarum sororum procuratores legaliter institutos, et de ratihabicione earundem sanctimonialium mandato sufficienti munitos, in personam domini nostri A. Regis sub apposicione certe pene pecuniarie, quam pars non acceptans soluere deberet parti arbitrium acceptanti, ex utraque parte compromissum fuisset; tandem utriusque partis instrumentis coram deputatis a domino nostro Rege Prelatis et Baronibus iusticie zelantibus hinc inde exhibitis, plene perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis, ante euentum arbitrij siue laudi promulgandi per ipsum dominum nostrum Regem, in hanc pacifice composicionis seriem pari concordia et

communi consensu deuenimus nos et ipsi fratres superius nominati, tocius Conuentus predictarum religiosarum sororum procuratores, sindici seu defensores: quod nomine et uice nominatorum Prepositi et Capituli Sancti Thome ipsam dimidiam partem tributi fori de Ueteri Pest prefatis sororibus cum iure proprietatis et perpetui dominij reliquimus possidendam perpetualiter et habendam, assignatis in manus prefatorum Fratrum procuratorum sepedicti Conuentus omnibus instrumentis, que super iure percipiendi partem dimidiam eiusdem tributi habebat Ecclesia Sancti Thome, omnibus alijs instrumentis quocunque ingenio siue causa nunc non aparentibus omnibus omnino viribus carituris. In cuius tributi permutacionem siue concambium sepefati Fratres ipsius Conuentus expresso mediante consensu contulerunt, tradiderunt, assignauerunt et dederunt quandam uillam Isa uocatam, sitam iuxta Danobium in Comitatu de Comarun penominate Ecclesie Sancti Thome cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, uidelicet pisscaturis, insulis, siluis, fenetis, terris arabilibus cultis sev incultis, et vniuersis alijs communitatibus (így „commoditatibus“ helyett) quocunque nomine censeantur, sub eisdem metis et terminis, quibus honorabilis et religiosus ipsarum dominarum Conuentus prefatam villam Isa titulo donacionis seu collacionis felicis recordacionis quondam Regis Hungarie Bele quarti possederat ad hec tempora, pure, quiete plene et pacifice, pleno iure assignato dicte Ecclesie Sancti Thome, prefati Bele Regis priuilegio collacionem seu donacionem eiusdem ville Isa plenius et expressius continente. In cuius rei memoriam presentes dari fecimus litteras cum apensione nostri sigilli autentici munimine roboratas. Datum apud Budam anno Domini M°CC° nonagesimo primo, dominica proxima post Ascensionem Domini.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét kék-sárga zsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

37.

Az esztergami káptalannak ugyanazon egyezkedést tárgyazó bizonyságlevele. 1291.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, significantes vniuersis presencium noticiam habituris, quod cum inter venerabilem patrem dominum nostrum dominum Lodomerium miseracione Diuina Archiepiscopum Strigoniensem nomine Magistri Thome Prepositi Sancti Thome Martiris de Promontorio Strigoniensi, scolaris Paduani, et Capituli loci eiusdem ex una parte, et Conuentum religiosarum personarum sororum Monasterij Sancte Marie de Insula iuxta Budam ex altera, super medietate tributi fori de Veteri Pest, quam ex collacione felicis recordacionis quondam Emerici Regis Hungarie competere sibi dicebat, predicte Ecclesie Sancti Thome, cuius Ecclesie ad ipsius domini nostri Archiepiscopi sollicitudinem pertinentis procuracionem ipse gerit quoad presens, primum coram Rege Ladizlao Vngarie, et nunc coram Andrea Dei gracia Regni Hungarie Rege illustri, mota fuisset materia questionis, et ipsa questio fuisset aliquamdiu uentilata, et postmodum per eundem dominum nostrum Archiepiscopum, et fratres Vgrinum filium Parasth de genere Chak, Gregorium Lectorem, Paulum et Briccium de Ordine Fratrum Predicatorum, ipsarum religiosarum sororum procuratores legaliter institutos, et de ratihabicione earundem sanctimonialium mandato sufficienti munitos, in personam eiusdem domini nostri Andree Regis, sub apposicione certe pene pecuniarie, quam pars non acceptans soluere deberet parti arbitrium acceptanti, ex utraque parte compromissum fuisset; tandem utriusque partis instrumentis coram deputatis a domino nostro Rege Prelatis et Baronibus, iusticie zelatoribus, hinc inde exhibitis plene perlectis, diligenter examinatis et plenius intellectis, ante euentum arbitrij siue laudi pro-

mulgandi per ipsum dominum nostrum Regem in hanc pacifice composicionis seriem pari concordia et communi consensu deuenerunt idem venerabilis pater dominus noster Archiepiscopus, et ipsi fratres superius nominati tocius Conuentus predictarum religiosarum sororum procuratores, sindici sev deffensores: Quod nomine et vice nominatorum Prepositi et Capituli Sancti Thome ipsam dimidiam partem tributi fori de Veteri Pest prefatis sororibus cum iure proprietatis et perpetui dominij memoratus dominus noster Archiepiscopus reliquit possidendam perpetualiter et habendam, assignatis in manus prefatorum fratrum procuratorum sepedicti Conuentus omnibus instrumentis, que super iure percipiendi partem dimidiam eiusdem tributi habebat Ecclesia Sancti Thome, omnibus alijs instrumentis, quocunque ingenio siue causa, nunc non apparentibus, omnibus omnino viribus cariturie. In cuius tributi permutacionem siue concambium sepefati fratres ipsius Conuentus, expresso mediante consensu, contulerunt, tradiderunt, assignauerunt et dederunt quandam villam Ysa uocatam, sitam iuxta Danubium in Comitatu de Comarun prenotate Ecclesie Sancti Thome cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, videlicet piscaturis, insulis, siluis, fenetis terris arabilibus cultis sev incultis, et vniuersis alijs communitatibus (így) quocunque nomine censcantur, sub eisdem metis et terminis, quibus honorabilis et religiosus ipsarum dominarum Conuentus prefatam villam Ysa titulo donacionis sev collacionis felicis recordacionis quondam Regis Hungarie Bele quarti possederat ad hec tempora, pure, quiete, plene et pacifice pleno iure, assignato dicte Ecclesie Sancti Thome prefati Bele Regis priuilegio, collacionem sev donacionem eiusdem ville Ysa plenius et expressius continente. In cuius rey memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras, ad peticionem parcium predictarum, et eiusdem domini nostri Andree de speciali mandato, sigilli nostri appensione dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani Ecclesie nostre Lectoris anno Domini M°CC° nonagesimo primo, tercio kalendas Junij.

A B C

(Eredetie bőrhártyán kék-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

38.

Marczel nónai püspök átirja De Peymes Vilmos, a templomrend magyarország-szlavoniai mesterének bizonyos Zablatai bérbirtokot tárgyazó 1284-ki adományát. 1291.

Nos Marcellus Diuina miseracione Episcopus Ecclesie Nonensis vniuersis quibus expedit presentes inspecturis salutem in Domino sempiternam. Nouerit Uniuersitas vestra, nos uidisse, legisse et diligenter inspexisse litteras fratris Guillemi de Peymes Domorum Milicie Templi per Hungariam et Sclauoniam Magistri cum uero suo sigillo pendenti, cuius tenor talis est:

Nos frater Guillemus de Peymes stb. (következik a gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 403. l. közölt 1284-ki okmány.)

In cuius inspeccionis astruendam ueritatem et perpetuam firmitatem sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Anno Domini M°CC°LXXXX°I° in festo Sancti Dyonisij. Et ego frater Salomon Prior Prouincialis Hungarie predictas litteras eadem die perlegi et diligenter inspexi, et ad peticionem memorati Luce pro maiori firmitate presentibus apposui sigillum meum.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a két előbb hártyazsinegről függött pecsét már elveszett, a nemz. muzeum kézirattárában.)

39.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Batyz comes Gömör helység birtokába iktattatott, ennek határjárásával együtt. 1291.

(O)mnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Quum ea que aguntur in tempore, ne pariter elabantur cum tempore, litterarum solent patrocinio solidari; maxime cum id inconcussum perseueret, quod instrumentis publicis roboratum fuit. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Comes Batyz Magnus, filius Markus, personaliter in nostri accedens presenciam, exhibuit nobis litteras domini nostri Andree Illustrissimi Regis Hungarie; quarum quidem litterarum tenor talis es:

Andreas D. gr. Rex Hung. stb. (következik III. Endre királynak iktatási parancsa, mint fentebb 13. sz. a.)

Nos itaque preceptis Regie Excellencie obedire cupientes, vt tenemur, Magistrum Briccium socium et concanonicum nostrum ac Archydiaconum de Zabowchy, vna cum homine Regio videlicet Beke filio Paznan de Val ad statucionem predicte possessionis Gumur, et omnia premissa exequenda (destinauimus); qui demum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi feria secunda proxima ante festum Assumpcionis Beate Virginis Gloriose accessissent ad faciem prenotate possessionis Gumur, et vicinos et commetaneos suos vniuersos inibi legitime conuocando, eundem Comitem Batyz ad predictam possessionem Gumur statuissent, per ipsum et heredes suos, heredumque suorum successores jure perpetuo pacifice et irreuocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam; statucione autem facta per continuos dies legitimos in eadem possessione exspectantes, si per quempiam contradictum extitisset; contradictore uero nullo existente, vna cum eisdem vicinis et commetaneis eiusdem possessionis Gumur, ac alijs nobilibus quam plurimis, per ueteres et antiquas

metas eiusdem possessionis Gumur perambulassent, et ubi necesse extitisset, nouas metas erexissent; et vniuersi vicini et commetanei dicte possessionis Gumur prephate statucioni, et reambulacioni et ereccioni metarum eidem Comiti Batyz consensum prebuerunt et assensum. Cursus autem metarum eiusdem possessionis Gumur, cum quibus a vicinis et commetaneis suis separatur, qualiter nobis predicti noster et homo Regius nobis vnanimiter recitarunt, taliter incipitur: Prima enim meta incipit in vna via, que de eadem Gumur ducit ad Elswa ad partes septemtrionales, et in capite cuiusdam Zalathnapatoka nomine sunt quatuor mete terree, quarum vna separat a possessione eiusdem Gumur, secunda est meta terre Ecclesie Beati Johannis Baptiste de Jazow, tercia distingit a possessione Chokothow, quarta a possessione Berechke; et de illis quatuor metis in vna uia graditur ad orientem in quodam Zalathnaberche nomine per quoddam spacium, et descendit ad quendam fontem nomine Monoroskuth, iuxta quam viam a parte septemtrionali cessisset possessioni Berechke, et a parte meridionali possessioni Gumur; et de eodem fonte currendo ad orientem cadit ad fluuium Sayo, et in eodem fluuio Sayo supra directe currit per magnum spacium, et quoddam nemus nomine Gyrusberek transeundo, quod est ex parte orientis eiusdem fluuij, peruenit ad quandam incuruacionem eiusdem fiuuij Sayo, et circa quandam arborem salicis exyt de eodem fluuio et giratur ad orientem, iuxta quandam arborem salicis sunt signa metarum, vbi ex parte meridionali cessisset possessioni Gumur, ex parte septemtrionali possessioni Zeplak; et deinde adhuc ad orientem currendo, et quedam fluuia vltra transeundo peruenit ad arborem *zylfa*, sub qua sunt due mete terree; et ab eadem arbore adhuc ad orientem parum currendo cadit ad quendam meatum fluuij Kuuesheer dictum; et in eodem meatu fluuij reflectitur ad meridiem penes quandam villam nomine Inferior Panych; qui meatus fluuij penes ortos eiusdem ville flueret; et in eodem meatu aque currit ad meridiem per magnum spacium penes quandam uiam magnam, et venit ad quendam locum salicis, vbi sunt due mete terree, cuius meatus riuuli a parte orientis cessisset possessioni Panych, a parte occidentis possessioni Gumur; et inde reflectitur directe ad orientem, et uadit ad duas arbores

nyarfa vocatas, que sunt signa metarum, vbi a parte septemtrionali cessisset possessioni Panych, a parte meridionali possessioni Gumur; et deinde uadit ad duas arbores ilicis, que sunt signa metarum; et deinde peruenit ad Nogysyzpataka, et ubi ad eandem (igy) patak cadit, ibi est vnus lapis pro meta commissus; et in eodem patak adhuc vadit directe ad orientem per longum spacium, et peruenit ad quandam uiam, que uia iuxta quasdam arbores piri eandem patak transiens penes eandem uiam a parte orientis est vna meta terrea, et a parte occidentis secunda, cuius riuuli a parte septemtrionali cessisset possessioni Panych et a parte meridionali possessioni Gumur; et in processione eiusdem uie reuertitur ad meridiem, et uadit ad quandam arborem ilicis, sub qua tres antiquas metas reperiendo, alias tres nouas metas erexissent, quarum vna separat possessionem Panych, secunda possessionem Orohwan, tercia possessionem Gumur; et in eadem uia adhuc uadit ad meridiem, et a parte eiusdem uie orientis cessisset possessioni Orohuan, et a parte occidentis possessioni Gumur; adhuc in eadem uia currit ad meridiem, et peruenit ad quasdam arbores, vbi sunt tres mete terree, quarum vna est meta Orohuan, secunda est meta possessioni Lapsa, tercia est possessioni Gumur; adhuc in eadem uia currit ad meridiem, et penes quandam arborem piri nomine *kechagow kurthuely* cadit ad quendam patak Sygypataka nomine, et in eodem meatu fluuij reuertitur, et uadit ad occidentem per longum spacium, vbi a parte eiusdem fluuij meridiei cessisset possessioni Lapsa, et a parte septemtrionali possessioni Gumur; et deinde uenit ad quendam locum ubi quedam semita eandem patak transiret, exyt de eadem patak et uadit ad meridiem ad lapidem *jegyku* dictum, qui pro signo mete diuisisset, vbi a parte orientis cessisset possessioni Lapsa, et a parte occidentis possessioni Gumur; et ab eodem lapide uadit adhuc ad meridiem, et quandam uiam nomine *qerchwta* transeundo descendit ad quandam vallem Kyskemene dictam; ubi due valles iunguntur, peruenit ad quandam uiam in eadem ualle existentem, iuxta quam uiam ex utraque parte sunt due mete terree, et in eadem via giratur et uadit ad occidentem, et per quoddam spacium currendo peruenit ad quandam uiam, quam inibi transeundo sunt due mete terree, et in processione eiusdem uie a parte meridionali cessisset

possessioni Starnafalwa, et a parte septemtrionali possessioni Gumur; et in progressione eiusdem uie giratur ad occidentem, et peruenit ad quendam meatum riuuli de quodam stagno nomine Pykente meantem, et in eodem meatu riuuli bene currendo ad occidentem iterum cadit ad fluuium Sayo, ubi a parte meridionali eiusdem meatus riuuli cessisset possessioni Starna, a parte septemtrionali possessioni Gumur; et in eodem fluuio Sayo giratur, et directe currit ad meridiem, et per longum spacium currendo in eodem fluuio Sayo peruenit penes quoddam torn ad possessionem Tornalya alio nomine Kewy constructam, vbi a parte orientis cessisset possessioni Tornalya, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in eodem Sayo adhuc currit ad meridiem, et peruenit ad quendam angulum nemoris, et ubi de fluuio Sayo meat vnus riuulus fluuij, et in eodem meatu uadit et cadit a *feketesaar*, cuius meatu riuuli a parte orientis cessisset possessioni Tornalya, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in eodem *feketesaar* uadit adhuc ad meridiem per longum spacium, et peruenit ad talem locum, vbi aliud *feketesaar* a parte occidentis meana insimul cadunt, vbi a parte orientis cessisset possessioni Kyraly, et a parte occidentis possessioni Gumur; et in illo alio feketesaar giratur et uadit ad occidentem, et quasdam alias uias transeundo perueniret ad quandam uiam, que de possessione Gunya ducit ad possessionem Beye, penes quam uiam sunt tres mete terree, quarum vna separat possessionem Kyraly, secunda possessionem Beye, tercia uero possessionem Gumur; et in eadem uia reuertitur et uadit supra ad septemtrionem per magnum spacium, et in eadem uia peruenit prope ad ad eandem possessionem Beye, et ubi eandem possessionem Beye eadem uia transiret, penes aliquas terras arabiles sunt due mete terree, vbi a parte eiusdem uie orientis cessisset possessioni Gumur, et a parte occidentis possessioni Beye; et in eadem via adhuc uadit ad septemtrionem per aliquod spacium, et quandam uiam transeundo cadit ad Kukenespataka, et in eodem Kukenespataka uadit supra ad montem Akaztowhegy vocatum, et ibi cadit ad quandam uiam berchywta nominatam, in quadam *berchy* existente ad septemtrionem, penes quam uiam sunt signa metarum; et in eadem uia adhuc currit ad septemtrionem per

magnum spacium, et peruenit ad arborem ilicis, sub qua sunt signa metarum, et cuius uie a parte orientis cessisset possessioni Gumur et a parte occidentis possessioni Beye; et in eadem *berchwta* reflectitur, et uadit ad aliam arborem ilicis, sub qua sunt signa metarum; et deinde reflectitur, et in quodam berch uadit ad septemtrionem, et peruenit ad quasdam arbores tylie, iuxta quas sunt tres magne mete terree antique, quarum vna separat possessionem Ochiothok, secunda possessionem Baranchy, tercia remanebit possessioni Gumur; deinde adhuc uadit ad septemtrionem, et quasdam uias transeundo cadit ad Gyartyanospataka, et peruenit penes quandam siluam Bykes nomine, et eandem siluam transeundo cadit ad Jakatyastow, vbi a parte occidentis cessisset possessioni vel terre Baranchy, et a parte orientis possessioni Gumur; et in eodem stagno bene currendo exyt ad quoddam berchy ad arborem cherhatar vocatam, sub qua sunt signa metarum; et deinde uadit adhuc ad septemtrionem, et cadit ad unam semitam, et in eadem semita perueniet ad quoddam patak nomine patak Prepositi, et iuxta quasdam arbores salicis penes eandem patak sunt tres mete terree, quarum vna separat terram Ecclesie Beati Johannis Baptiste de Jazow, secunda possessionem Gumur, tercia possessionem Baranchy; et inde reflectitur in meatu eiusdem patak, directe uadit ad orientem, et perueniet ad easdem quatuor metas vbi inceperat, et ibi terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem eidem Comiti Batyz presentes concessimus litteras nostras priuilegiales sigilli nostri pendentis munimine roboratas. Datum Agrie per manus Magistri Johannis Ecclesie nostre Lectoris; presentibus eodem Magistro Johanne Lectore, Mathya Cantore, Mykow Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Benedicto de Borsod, Egidio de Hungh, Briccio de Zabochy, Magistro Johanne de Heues Archydiaconis, ac alijs multis uitam ducentibus et iugitur Deo famulantibus. Anno Domini M°CC°LXXXX° primo; supradicto regnante Andrea Illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archyepiscopis; domino nostro venerabile patre Andrea Episcopo existentibus.

(A kiadvány egykoru párja börhártyán és pecsét nélkül, a budai kir. kamarai levéltárban.)

40.

Az egri káptalan átirja az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztályról készült okmányt. 1291.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod accedens ad nostram presenciam Comes Petrus filius Georgij de Sumus de genere Aba exhibuit nobis patentes litteras Omodey Palatini filij Comitis Dauid de eodem genere, non rasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, petens instanter, vt eas nostro inseri priuilegio faceremus. Nos igitur iustis peticionibus ipsius inclinati ipsas litteras de verbo ad verbum rescribi facientes, nostro fecimus inseri priuilegio. Quarum quidem tenor talis est:

Nos Comes Omodeus stb. (következik az alább 51. sz. a. közölt 1291-ki osztálylevél.)

In cuius rey testimonium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro St. Preposito, Saulo Lectore, Mykou Custode, Marco de Patha, Symone de Zemlyn, Nycolao de Borsua, Dominico de Hewes Archidiaconis et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo primo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

Eredetie bőrhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kanarai levéltárban.)

41.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Hernádi Kurchnak fiai és Bukchi Dénes, Balázs Dénes atyjának megöletése tárgyában barátságosan egyezkedtek. 1291.

A B C

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspeeturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Michael, Symoun et Nilaus filij Kurch de iuxta Hernad ex una parte, ab altera uero Dyonisius filius Blasij de Bukch coram nobis personaliter constituti dixerunt: quod in causis, que racione mortis dicti Blasij patris ipsius Dyonisij per ipsos filios Kurch casualiter interempti vertebatur (igy) inter partes; mediantibus viris ydoneis taliter concordassent: Quod ijdem filij Kurch racione dicte mortis, quandam terram eorum Petury nominatam iuxta terram eiusdem Dyonisij, et terram Peteuch filij Petri Meger uocatam in Comitatu de Zemlyn circa fluuium Hernad existentem, cun omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis dedissent et tradidissent, et coram nobis tradiderunt eidem Dyonisio, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam et habendam; e conuerso autem idem Dyonisyus eosdem filios Kurch ac heredes eorundem racione prephate mortis dimisisset et coram nobis dimisit per omnia expeditos. Et prephatus Peteuch coram nobis personaliter constitutus huic tradicioni plenum consensum prebuit et assensum.Insuper obligauerunt se dicte partes et heredes suos racione omnium premissorum sese mutuo et heredes eorum vniuersos ab omnibus impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas.Presentibus tamenStephanos Preposito, Saulo Lectore, Mykou Custode, Martino Magistro

de Pacha, Symone de Zemlyn, Nicolao de Borsua, Egidyo de Wng, Dominico de Hewes Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo primo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis, et domino nostro venerabili prtre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

Eredetie bőrhártyán, melyről ibolyaszinü selyemzsinóron a pecsét függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

42.

A székesfehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Arnold mester Naratynch és Ivánkatelki nevü jószágait, melyek Hahold comesnek voltak elzálogosítva, fiának István mesternek eladja. 1291.

Capitulum Ecclesie Albensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo, qui est salus omnium. Solent scriptis redigy facta mortalium, ne diuturnitate temporis in dubium reuocentur; vel ut ea que in tempore aguntur, ne cum tempore defluant et labantur, ad cauthelam scripti solent patrocinio communiri. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod constitutis coram nobis Magistro Arnoldo filio Comitis Arnoldy ab una parte, Magistro Stephano filio Comitis Haholdy ex altera: idem Magister Arnoldus duas terras seu possessiones suas Naratynch et Ivankatheluky nuncupatas, quibus ab aquilone, ab oriente, et a meridie predictus Magister Stephanus commetatur, cum omnibus utilitatibus suis, cum dimidietate fluuij Murc et tributi, indignacione Stephani Regis ad eosdem existente, per Nycolaum filium Comitis Arnoldy fratrem eiusdem pro sexaginta marcis plene a Comite Haholdo habitis et receptis, ipsi Comiti Haholdo patri eiusdem Magistri Stephani pignori obli-

gatas, quas eciam idem Magister Arnoldus, cum filiam Comitis Ladizlay fratris Theodori Prepositi in vxorem habere uoluisset, ad id negocium suum pro viginti marcis denariorum ab ipso Magistro Stephano plene receptis a festo Sancti Nycolay confessoris infra octauas medij kadragesime proximo venturas redimendas pignori obligasset Magistro Stephano supradicto, tali condicione mediante; quod si ipsam octauam crastinauerit in redimendo, incurret penam dupli. Quas in prefixo termino scilicet possessiones redimere nequiuit, et insuper viginti marcas in denarijs idem Magister Arnoldus ab ipso Magistro Stephano recepisset iterato; confessus est pro dictis rebus et pecunijs eidem Magistro Stephano finaliter perpetuasse et vendidisse iure perpetuo in heredum heredes, heredumque successoribus, et inreuocabiliter pacifice possidendas. Vt ijdem Magister Arnoldus et Magister Stephanus retulerunt, cursus distinccionum prefatarum terrarum seu possessionum hoc hordine distinguntur: Prima siquidem meta incipit ab occidentali parte super fluuium Mura, ubi fluuius Lhubulha incidit in fluuium Mura; inde tendens uersus orientem peruenit ad Capcha; abhinc adhuc ad plagam orientem iuxta eandem Capcham, et iuxta finem Iwankatheluky peruenit ad vimina; abinde uadit adhuc iuxta finem unius terre arabilis ad partem orientis, et peruenit ad arborem platani, que dicitur *akaztofa*, que eciam separat a terra Lyndva; exinde flectitur ad partem meridionalem, et quandam magnam viam saliendo peruenit ad metam terream; inde uero uersus meridiem tendendo iuxta finem Iwankatheluky peruenit ad plurima vimina; deinde ad partem meridionalem eundo est meta terrea; inde tendendo ad partem meridionalem peruenit ad finem quorundam viminorum, in eadem uero viminosa valle uadit et circuit de parte orientis ad partem meridionalem, peruenit ad monticulos, iuxta quos in parte orientali in valle Slufa circuit uersus orientem, et peruenit ad duas arbores ilicum, in quarum medietate est arbor vlmes; exinde reflectitur ad partem meridionalem, et peruenit ad arborem ilycis quatuor ramos habentem; adhuc eciam uersus meridiem tendendo peruenit ad dumum Pauly; abhinc adhuc ad plagam meridionalem pergendo peruenit ad Zabemalaca, de qua incidit in fluuium Mura; et ibi terminatur. In cuius vendicionis robur et memoriam plenio-

rem ad eorundem (igy) parcium instanciam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine confirmatas. Anno Dominice Incarnacionis M°CC° nonagesimo primo, ydus Decembris; Reuerendo viro Magistro Theodoro Ecclesie nostre Preposito, aule Regie Vice Cancellario, Esau Cantore, Gregorio Custode, Johanne (Ihoe) Decano existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

43.

A Gyulafehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a székely eredetű Benczencz fiai Bottelek nevű földjüket Dániel és Salamon Kelnöki Csel fiainak eladták. 1291.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transsiluane uniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus; quod Stephanus et Dominicus filij Benchenhe de genere Siculorum pro se et Mikone fratre ipsorum personaliter coram nobis comparendo, terram suam Bothteluk vocatam, ex collacione felicis recordacionis Regis Stephani, ut ex priuilegio eiusdem domini Regis exinde confecto intelleximus, sibi donatam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs sub ijsdem antiquis metis, signis et terminis, quibus eam ijdem filij Bechenhe habuerunt et possederunt, dederunt, tam ex parte sua quam ex parte Mikonis predicti fratris sui, Danieli et Salomoni Comitibus, filijs Chel de Kelnuk, et per eos eorundem successoribus jure perpetuo possidendam et habendam, pro viginti marcis fini argenti per eosdem filios Becenhe, ut ijdem dixerunt, a dictis filijs Chel plene habitis et perceptis. Cuius quidem terre mete seu termini, sicut ex tenore memorati

priuilegij domini Stephani Regis didicimus, tali ordine distinguntur: Incipit enim prima meta a parte orientali a meta terre Iuanche iobagionis Castri Albensis Transsiluani, ubi habet metam terream iuxta metam ipsius Iuanche iuxta Morisium; inde venit ad metam terre Saxonum de Romoz, vbi habet metam iuxta metam terre de Romoz; inde vadit ad metam terre Saxonum de Waras, ubi habet metam; deinde protenditur ad metam terre Golmar, que est Egidij filij Leustachi; exinde iuxta terram Golmar, que pertinet ad Egidium, vadit superius supra Morisium ad terram Iuanche supradicti ad priores metas, aqua Morisij a parte meridionali a meta terre Golmar, que est Egidij, usque terram Iuanche antedicti, ipsi terre Bothteluk remamente, a parte vero septemtrionali villam Gyog contingente, ibique terminatur. Item Stephanus et Dominicus predicti tam se quam ipsum Mikonem fratrem suum obligauerunt expedituros proprijs laboribus et expensis pretactos filios Chel ab omni, quam contra eosdem racione prenotate terre Bohtteluk processu temporis per quempiam oriri contingeret accione, uel de alijs possessionibus suis equiualentem terram conferre filijs Chel prenotatis. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem ad peticionem et instanciam parcium presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Petro Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno Domini M°CC° nonagesimc primo.

(A gyulafehérvári káptalan 1379-ki átiratából a mélt. gróf Teleky család marosvásárhelyi közös levéltárában. Közli Szabó károly.)

44.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Zynki Lőrincz és Demeter bizonyos földbirtokukat Barch, Barch fiának elzálogosították. 1291.

Nos Capitulum Jauriensis Ecclesie memorie commendandantes significamus quibus expedit presencium per tenorem, quod Laurencio et Demetrio filijs Zynk nobilibus de Zynk pro se ab una parte, Barch filio Barch similiter pro se de eadem ex altera, coram nobis personaliter constitutis, ijdem Laurencius et Demetrius porcionem suam quam habent in terra Clementis ac Egidij proximorum suorum sine herede decedencium, quam quidem porcionem Comes Gregorius filius Petri mediantibus nostris priuilegialibus litteris eisdem pro quinque marcis et fertone latorum denariorum Viennensium antiquorum uendidit coram nobis, eidem Barch filio Barch pro tribus marcis consimilium denariorum Viennensium pignori obligarunt; tali modo, quod quandocunque uoluerint et facultas eis suppeterit, pro sumpma superius expressa redimendi habeant liberam facultatem. Datum tercia feria proxima post festum Beate Katerine uirginis, anno Domini M° ducentesimo nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét hátúl volt oda nyomva, de már lemállott, a nemz. muzeum kéziratttárában.)

45.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Kozma comes Falisztar nevű birtokot serviensének Lászlónak adományozta. 1291.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis nobili viro Cozma Comite filio Comitis Cozme de Bozyn, et quodam iuuene Gon nomine officiali Comitis Pauli fratris predicti Cozme pro eodem Paulo domino suo ab una parte, et Ladizlao filio Stephani seruiente eiusdem Comitis Cozme ab altera; idem Cozmas est confessus viua uoce, quod prefatus Ladizlaus seruiens suus sibi a multis temporibus anteactis fidelia seruicia et meritoria obsequia, diuersis casibus fortune exponendo se, temporibus et locis oportunis semper et indefesse inpendisset; et maxime ipsum Cozmam Comitem dominum suum a periculo et pena mortis prompta et ordinata per Eberhardum tunc Comitem Posoniensem, suo auxilio et fidei consilio libarasset. Pro quo facto idem Ladizlaus ablatis omnibus bonis suis proprijs et populorum suorum in uilla sua circa Humoro existencium, maximum dampnum et proscripcionem, ac graues iniurias subportasset. Pro quibus tot et tantis seruicijs fidelibus et admodum oportunis eidem Ladizlao recompensacionem facere cupiens aliqualem, licet exiguam et modicam; tamen ad presens quandam possessionem suam hereditariam ad suam propriam porcionem pertinentem, videlicet dimidietatem possessionis Phalista uocate in Chollocuz existentis, cum omnibus utilitatibus suis, scilicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, pascuis pecorum, aquis et piscinis, ac suis pertinencijs vniuersis, cum bona voluntate Comitis Pauli karissimi fratris sui consencientis et permittentis, liberaliter et libenter, sicut eciam hoc nobis predictus Gon ex parte do-

mini sui predicti Pauli Comitis retulit personaliter coram nobis comparendo, donasset, dedisset et tradidisset eidem Ladizlao, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irreuocabiliter possidendam: obligando se, quod quicunque processu temporum ipsum Ladizlaum aut suam posteritatem pro prenotata possessione attemptauerit inpetere vel vexare; extunc idem Comes Cozmas tenebitur expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam ad peticionem utriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo primo, quinta feria proxima ante dominicam Esto Michi.

A B C D

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét megyszinü-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

46.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gergely és Pál, Byr nevü földnek fele iránt János ellen perlekedők, perközben egyességre léptek. 1291.

Nos Capitulum Ecclesie Waradiensis damus pro memoria, quod Gregorio filio Petri, et Paulo filio Pauli de Zomogu ab una parte, item Johanne filio Gregori de Byr, astante sibi Comite Laurencio filio Pauli cognato suo, ab altera coram nobis personaliter constitutis, propositum extitit per eosdem; quod in causa, quam ijdem Gregorius et Paulus super facto dimidietatis terre Byr nominate contra eundem Johannem vicesimo secundo die Beati Michaelis Arcangeli coram domino Rege habebant, propter bonum pacis per arbitrium proborum virorum ad talem formam composicionis deuenis

sent: quod dictus Johannes pro redempcione dimidietatis memorate terre Byr, quam ipsi Gregorius et Paulus nomine sui iuris ab eodem repetebant, ut prediximus, decem et octo marcas, partim in denarijs pro tempore currentibus, partim uero in extimacione condigna, prefatis Gregorio et Paulo in octauis Beati Nicolai confessoris nunc uenturis coram nobis soluere teneretur et deberet, cum duplo, si terminum obmitteret in soluendo; facta autem totali solucione sepedicti Gregorius et Paulus litteras nostras stabiles super facto predicte medietatis terre Byr ipsi Johanni filio Gregori dari facere assumserunt et conferri. Datum quarto die quindenarum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(Bőrhártyán kelt zárt levél, melynek hátára szintazon kéz ezeket irta „super decem et octo marcis persoluendis ad octauas Beati Nicholai confessoris pro Johanne filio Gregori." Másolta Horvát István a Kállay nemzetség levéltárából.)

47.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hulug és Tótlak helységeket tárgyazó per alkalmával a perlekedő felek barátságosan egyezkedtek. 1291.

Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Petrus Comes filius Vytemeri, Michael filius Johannis, pro se et pro Ladizlao fratre suo coram nobis constituti recitarunt: quod cum Comitem Ladizlaum, Laurencium et Vencezlaum filios Razlay, Stephanum filium Ladizlai, Emericum filium Vitemeri, et Dominicum filium eius ad presenciam domini N. Palatini prouocassent super facto terre Hulug et Touthlak vocatarum; tandem propter bonum pacis (ad talem ar)ticulum composicionis deuenerunt: quod Comes Petrus et Mychael cesserunt liti et accioni prescriptarum possessionum, easdem

filijs Razlay et St. predictis perpetue donacionis titulo relinquendo; tercia parte Hulug et Touthlak salua remanente, que Emerico et Dominico est devoluta. E conuerso autem filij Razlay et St. filius Ladizlai de possessione eorum hereditaria Ozkou vocata, iuxta terram Comitis Petri hereditariam, reliquerunt quandam particulam terre, que talium metarum cursu terris Comitis Petri copulatur: quod prima meta incipit in salice supra vnam paludem ab oriente, de qua venit ad duas metas, in quarum vna est salix; de quibus ibit ad tres metas angulares; abinde diuertit ad occidentem, et sunt due mete terree iuxta vnam viam cumulate; quam saliendo currit ad duas metas; a quibus descendit ad metas angulares, quarum vna separat ipsam terram de terris Chama; ibique terminatur. Hoc adiecto, quod Petrus Comes filios Razlay a suis propinquioribus; et e conuerso filij Razlay Comitem Petrum a suis consanguineis super diuisione facta tenentur expedire laboribus proprijs et expensis. Gregorius filius Vencezlay, prout pro se et pro Nicolao fratre suo aderat, consensum prebuit, et assensum; prout ratum sic presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Mychaele Preposito Ecclesie nostre, Blasio Custode, Symone Decano existentibus; anno ab Incarnacione Domini M°CC° nonagesimo primo.

(A vasvári káptalannak 1360. „secundo die festi Beati Andree Apostoli" alatt „Magister Laurencius filius St. et Benedictus filius Johannis de Nadasd" kivánatára kiadott átiratából; mely I. Lajos király parancsára „nobilis domine Clare vocate consortis Nicolai filij Michaelis de Eguruar, filie videlicet Peteu filij Petri de Makra" kéréséből 1378. „tercio die festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum" ujból átirva kiadatott; a budai kir kamarai levéltárban.)

48.

A turóczi konventnek bizonyságlevele, hogy László Lászlónak fia Turóczi birtokát Jakab Latibor fiának eladta. 1291.

Nos Iuanka miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turch memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit per presentes: quod Ladizlaus cum filio suo Ladizlao ad nostram accedentes presenciam confessi sunt, quandam particulam terre de terra ipsorum hereditaria in Turch existenti, uendidisse nouem marcis et vno fertone Jocobo filio Latybor, et heredibus suis heredumque suorum successoribus iure perpetuo possidendam. Cuius quidem terre prima meta incipit in fluuio Turuch in vno profundo *evrem* (így „verem" helyett); deinde procedit ad viam magnam, et transiens ipsam uenit ad *chypkebokor*; inde uenit infra circa pratum, et circa idem pratum uadit super arborem *bakatyafa*; et ibi idem pratum prosilyt super fossatum molendini, et sic terminatur. Vnde nos ad peticionem parcium litteras nostras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini millessimo CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét hártyaszinegen függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

49.

A váradi konventnek bizonyságlevele, hogy Durug comes fiai Eched nevü földüket sógoruknak Gyulának átengedték. 1291

I. misericordia Diuina Prepositus et Conuentus Sancti Stephani Prothomatiris de Promontorio Waradiensi omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui est omnium uera salus. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum Ladizlao et Marcho filijs Comitis Durug, pro se nec non Alberto et Dominico fratribus suis ab una parte, Gyvla filio Gyvla eorum sponso ab altera coram nobis personaliter constitutis, ijdem Ladizlaus et Marchus quandam terram seu possessionem ipsorum Eched nuncupatam, in heredibus eorum, ut dixerunt, per femineas proles donandam, dandam et uoluendam, sub una meta et distinccione inclusam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, eidem Gyvle sponso ipsorum, et per eum uxori eiusdem, eorum sorori causa mutue dileccionis, utpote Durug ipsorum pater predictus tempore contractus matrimonij sue filie Gyule suo sponso, ut ijdem dixerunt, tradiderat, iure perpetuo possidendam modo cum simili ijdem Ladizlaus et Marchus suarum uoce, et fratrum suorum predictorum, eidem Gyule dederunt, tradiderunt, donauerunt inreuocabiliter et pacifice possidendam. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem litteras priuilegiales nostri sigilli munimine presentes duximus muniendas. Datum ab Incarnacione Domini anno M°CC° nonagesimo primo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

50.

Apor mester pozsonyi főispánnak Apka nevű helység határait szabályozó intézkedése. 1291.

Nos Magister Opowr Comes Posoniensis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos visis litteris domini nostri Regis super facto cuiusdam terre Castri Posoniensis Apka vocate, per Nicolin, Isaac, Ladizlaum, Andream, Ileres et Jacobum iobagiones Castri Posoniensis nobis exhibitis, ipsam terram Apkam, que a parte septemtrionali terre Iwanch contiguatur, a parte vero orientali ville Abbatis Oloch vocate vicinatur; item a parte meridionali terre Comitis Petri filij Tyburchij Adasioanusfelde vocate, et villis Reche et Pekchen vocatis similiter vicinatur, reambulatam presentibus conmetaneis et vicinis statuimus ipsis Nicolyn, Isaac, Ladizlao, Andrea, Ileres et Jacobo predictis sub antiquis metis et terminis nullo contradictore existente possidendam et habendam. Datum in Werekenee dominica proxima ante festum Beati Galli confessoris, anno Domini M°CC° nonagesimo primo.

(III. Endre királynak 1291. megerősítő okmányából, mint fentebb 23. sz. alatt.)

51.

Az Aba nemzetség tagjai közti birtokosztály 1291.

Nos Comes Omodeus filius Comitis Dauid, Magister Dyonisius filius Bodun, Comes Bodun filius Georgij, ceterique nobiles de genere Aba, memorie commendantes tenore presen-

cium significamus quibus expedit vniuersis: quod cum super possessionibus Comitis Georgij filij Petri de Sumus, Comitis Nicolay, Magistri Thome, Comitis Johannis et Magistri Michaelis fratrum suorum de generacione nostra, uolentibus ipsis et assumpmentibus, diuisionem equalem fecissemus tali modo, quod a parte occidentali ultra fluuium Harnad possessiones ipsorum cum omnibus suis utilitatibus et villa Lemes cessissent Comiti Georgio fratri ipsorum possidende; item villa Obus et Scine Comiti Nicolao similiter cum omnibus utilitatibus suis; item Magistro Thome villa Balar et Puch vocate ad suam porcionem; item eidem Johanni uilla Bodomer Maior et Minor Bodomer uocate ad suam porcionem; item Michaeli Magistro minori fratri ipsorum uilla Beretey et Terebey uocate similiter cum suis pertinencijs cessissent possidende; in uilla autem Sumus ipsis quinque fratribus cuilibet decem mansiones equaliter diuidende cessissent. Tandem post mortem predicti Magistri Thome super porcionem suam fratres ipsius contencionem habuerunt. Nos autem procurantes, ut ne magna zizania inter ipsos ualeat generari seu oriri, partibus uolentibus et assumpmentibus ordinauimus: vt ipse Comes Johannes pro porcione sua, quam habuit in Sumus, et pro tota porcione predicti Magistri Thome, habeat et possideat, sicut a nobis bona uoluntate fieri postulabat, uillam Puch, que erat in porcione Magistri Th., alia autem porcio ipsius Magistri Thome cessit alijs fratribus suis perpetuo et irreuocabiliter possidenda. Datum in Zokola in festo Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M° ducentesimo octuagesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

52.

Spalato és Trau dalmatiai városok közti szövetség. 1291.

In Dei nomine Amen. Anno Natiuitatis eiusdem M·CC· nonagesimo primo, indiccione quarta die XXII. Januarij· Quum aperte sacra testetur Scriptura, necesse esse vt eueniant scandala, et per loca ac ciuitates orbis terrarum guerre ac pestilencie sepissime oriantur — — — — — scripta communia de persecucionibus et guerris inuicem volentes conculcare, sed pocius ad honorem ac fidem debitam gloriosi Regis Hungarie conseruare: propterea his diebus in presencia infrascriptorum testium, nobilis viri domini Micha Petri de Spalato, Sindici et procuratoris Communis ac singularium personarum Ciuitatis Spalati, prout de eius Sindicatu patet per instrumentum publicum — — — — — — — Notarij confectum ex parte una; et nobilis viri domini Dessa Mursize de Tragurio, Sindici et procuratoris Communis et singularium personarum Ciuitatis Tragurij, vt de eius Sindicatu constat per instrumentum publicum in manu sua confectum, per me Nicolaum Palmerij Notarium visum et lectum ex parte altera; vnanimiter et concorditer Sindici earum Ciuitatem nomine, et de consensu, voluntate et licencia ipsorum Communium fecerunt inter se etc. societatem, amiciciam et generalem vnitatem, habituram et duraturam inter dicta Communia per quinque annos proxime venturos, complendos et continuos, quam quidem societatem et amiciam et vnitatem promiserunt dicti Sindici ad inuicem vnus alteri nomine ipsorum Communium vsque ad predictum tempus tenere et obseruare — — — — et illibatam, non obstantibus aliquibus casibus, factis seu condicionibus, qui interuenerunt et contigerunt inter Communia, vel personas suprascriptas, seu alicuius ipsorum. Promittentes ad inuicem ipsi Sindici vnus alteri, nomine vt supra, amicari et inimicari quibuscumque Communibus et personis, que et qualia amicarent seu inimicarent alteri Communium predictorum, ac

eciam vna alteri ipsorum dare omne consilium, auxilium et defensionem contra omnia illa Communia et personas singulares, que vel qualia guerras, lesiones et dampna facerent seu inferrent alteri horum Communium predictorum per aquas seu terras; salua semper reuerencia, honore et fidelitate debita pro Serenissimo et Illustrissimo nostro Rege Hungarie, ac eciam domini Bani, qui pro tempore fuerit pro ipso domino Rege. Et promiserunt predicti Sindici ad inuicem vnus alteri Sindico, nomine vt supra, eligere Comitem et Potestatem siue Rectorem de vna et eadem terra prout de terra fuerint inuicem concordes, ad prefinitum dictum tempus. Que omnia et singula supradicta dicti Sindici obligarunt se sindicario nomine ipsorum Communium ad inuicem vnus alteri attendere et obseruare, et in nullo contra facere vel venire, sub pena MM marcharum argenti, obligacione bonorum ipsorum Communium, medietas cuius pene deueniat in Serenissimum Regem Hungarie, et alia medietas deueniat Ciuitati seruanti predicta. Que pena tocies conueniatur et exigi possit cum effectu a parte non obseruante, quocies per aliquam vel aliqua ipsorum in predictis aut aliqua predictorum fuerit contrauentum. Qua pena soluta vel non, saluum sit presens contractum. Insuper predicti Sindici nomine ipsorum Communium ad conseruacionem et obseruacionem omnium predictorum iurauerunt ad Sancta Dei Euangelia corporaliter libro tacto, predicta omnia et singula firma et rata habere et tenere, et in nullo contrafacere vel venire de iure vel de facto, sub pena et obligacione bonorum dictorum Communium. Actum apud Tragurium in ecclesia Sancti Johannis. Presentibus domino Stephano domini Rugerij de Ancona Potestate Ciuitatis Spalati, et domino Alberguccio domini Jacobi Potestate Tragurij; domino Benuenuto eius socio, domino Valentino de Casarizzo, domino Josepho Petri, domino Lucio Matthei, domino Nicolao Casiocti, domino Theodosio Alberti, domino Petro Leonardi, domino Priuoslauo Dobrolij, domino Duymo Domiche, Maio Dobre, Siluestro Mengazi, et alijs testibus rogatis.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 130. l.)

53.

III. Endre királynak Bezeu helységet tárgyazó adománya Panki Jakab comes számára. 1292.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia liberalitas singulorum sibi fideliter obsequencium merita graciose debeat intueri; illos tamen, quorum experta probitas et laudata est in prosperis et aduersis, debet prosequi munificencia largiori. Eapropter ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nobilis vir Comes Jacobus filius Gregori de Pank dilectus et fidelis noster ad Maiestatis nostre accedens presenciam, et sue fidelitatis seruicia nobis proponens et declarans, quandam terram seu possessionem Bezeu voctam ad castrum nostrum Hungwar nuncupatum pertinentem, et ex eo nostre collacioni de iure attinere asserens, pro fidelibus seruicijs suis meritorijs a nobis sibi dari et conferri perpetuo postulauit. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius terre, et utrum sit terra seu possessio Castri nostri predicti, et pertineat de iure ad nostram collacionem nec ne, nobis veritas non constabat: fidelibus nostris Capitulo Ecclesie Agriensis per nostras litteras dedimus in mandatis, vt vnum ex ipsis mitterent fidedignum pro testimonio coram quo Felicianus de Matheuth iobagio Castri nostri de Hung homo noster eandem terram seu possessionem Bezeu in Comitatu de Hung existentem presentibus commetaneis et vicinis vniuersis reambularet, et predicto Comiti Jacobo statueret, si non fieret contradictum, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis. Quinobis postmodum rescripserunt in hec verba:

Excellentissimo domino suo domino Andree stb. (követ-

kezik az egri káptalannak ugyan 1292-ki jelentése, mint alább 58. sz. a.)

Nos siquidem ex huiusmodi relacione legitima predicti Capituli Agriensis fidelium nostrorum super eo, vt dicta terra ad nostram Regiam collacionem licite dignoscatur pertinere, certo cercius informati; predictam possessionem seu terram Bezew vocatam, consideratis fidelitatibus et fidelium seruiciorum meritis eiusdem Comitis Jacobi filij Gregorij memorati, que idem nobis in cunctis nostris negocijs prosperis et aduersis, dubijs fortune casibus se submittentes et sua exponentes, que suo modo per singula longum esset enarrare, cum constancia supreme fidelitatis exhibuit et inpendit, volentes suis fidelitatibus Regio occurrere cum fauore, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, sub metis et limitacionibus prescriptis, quibus eadem possessio per priores et antiquos possessores suos habita extitit et possessa, eidem Comiti Jacobo, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus in filios filiorum dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam, tenendam pacifice et irreuocabiliter quiete et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus viri discreti Magistri Theodori Prepositi Ecclesie Albensis, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo secundo, Regni autem nostri anno secundo.

(Eredetie bőrhártyán, privilegialis formában, melyről a sárga-zöld selyemzsinóron függő királyi pecsét már lemállott, a nemzeti muzeum kézirattárában.)

54.

III. Endre király megerősíti Apoldi Arnold comes özvegyének intézkedését, melylyel Enyed nevü birtokát vejének átengedte. 1292.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod vniuersi Saxones de Cibinio ad nostram accedentes presenciam, nobis significare curauerunt, quod domina relicta Comitis Arnoldi sine herede decedentis de villa Apold, quandam terram siue possessionem suam Enyed vocatam, quam ex collacione Regis Stephani prefatus Arnoldus maritus eiusdem dinoscitur possedisse, secundum libertatem Saxonum more debito et consueto, Christiano filio Ludveg genero suo et filie sue, videlicet consorti eiusdem Christiani, reliquisset donasset et legasset iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, eo iure et ea plenitudine, quemadmodum prefatus Comes Arnoldus ipsam possessionem tenuit et possedit; petentes a nobis cum instancia, ut nos collacionem dicte relicte Comitis Arnoldi iuxta eorundem libertatem factam ratificare et approbare dignaremur, ac nostro priuilegio confirmare. Quorum nos iustis peticionibus inclinati, ipsam collacionem relicte Comitis Arnoldi dicte possessionis ville Enyed vocate factam approbantes ratificamus, et nostro presenti priuilegio confirmamus, duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Prepositi Albensis Ecclesie, aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri. Anno millessimo ducentesimo nonagesimo secundo, undecimo calendas Julii, Regni autem nostri anno secundo.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. Bécs 1857. 180. l.

55.

III. Endre király a nyúlszigeti apáczazárdát Woyzló helység birtokában megerősíti. 1292.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod nos quasdam terras Petre et Paulus jobagionum Castri de Kuazth Woyzlo uocatas in Comitatu Barana existentes, reliquimus, nobilibus et religiosis dominabus, sororibus scilicet de Insula Beate Virginis possidendas et habendas, eo modo et ea plenitudine, quemadmodum mediantibus patentibus litteris Bele et Stephani Regum, illustrum recordacionum, karissimorum auorum nostrorum, nec non et Regis Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis, ipsas terras habuisse et possedisse dignoscuntur vsque modo. Datum Bude feria sexta proxima ante Dominicam Ramispalmarum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Márton alországbirónak 1295-ki itéletéből.)

56.

Lodomér esztergami érsek itéletileg érvényesnek határozza IV. László királynak a nyúlszigeti apáczazárda törvénykezési immunitását tárgyazó priuilegiumát. 1292.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis, locique eiusdem Comes perpetuus memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis: quod cum

sorores de Insula Virginis Gloriose super libertate populorum et iobagionum suorum contra ciues Budenses graues iniurias et necessitates suas nobis exposuissent, nosque ex officij nostri debito Comitem Wernerium, Judicem eiusdem Castri, et Juratos de eodem, ad nostram presenciam euocari fecissemus; predicte sorores Beate Virginis de Insula litteras priuilegiales Regis Ladizlai super libertate populorum suorum concessas exhibuerunt, quas nos presentibus eisdem, videlicet Judice et Juratis, de uerbo ad uerbum fecimus relegi, prout opportebat. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1278-ki privilegiuma, mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 203. l.)

Nos itaque ex officio nostro debito iusticiam earundem religiosarum dominarum sororum de Insula Beate Virginis cognosscentes, quarum eciam de speciali mandato domini Pape sumus protectores, et pariter prouisores de negocio premisso duximus moderandum: Vt deinceps idem Judex et Jurati ac vniuersi ciues de Castro Budensi populos predictarum sororum Virginis Gloriose contra libertatem eis concessam non possent, nec deberent in aliquo iudicare, nec alios ad easdem spectantes aliquatenus molestare, uel iurisdiccionem aliquam eisdem exercere. Quod et eciam Judex et predicti Jurati prefate Ciuitatis presencialiter se promiserunt obseruare; assumpmentes, quod populos earundem dominarum in nullo casu iudicarent, nec eciam agrauarent; sed in omni suo iure permitterent pacifice et quiete permanere secundum quod libertas eorundem populorum in litteris eiusdem Regis Ladizlai continetur. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem nostras concessimus litteras sigilli nostri autentici appensione communitas. Datum anno Domini M°CC°LXXXX° secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről zöld-vörös selyemzsinóron függ az érsek pecsétje; a budai kir. kamarai levéltárban.)

57.

De Peimis Vilmos a Templomi rend magyarország-szlavoniai mestere Német Péternek elzálogosítja Gragina nevü birtokát. 1292.

Nos frater Guyllermus de Peimis Magister Domorum Milicie Templi per Hungariam et Sclauoniam significamus quibus presentes ostenduntur vniuersis: quod cum nos dominum illustrissimum Andream Dei gracia Regem Hungarie pro diuersis et uarijs negocijs Domorum nostrarum uniuersarum in Hungaria et Sclauonia existencium usque Zagrabiam secuti fuissemus, et nos penes eundem dominum Regem pro negocijs Domorum nostrarum multam pecuniam expendissemus, et Zagrabiam perueniendo tota expensa caruissemus: nos enim necessitate compulsi, vt Domos nostras apud dominum Regem ad pristinum ius possemus reuocare, quandam terram nostram seu predium, quod Gragina nuncupatur, quod quidem predium Butko nomine ab antiquo optinuerat et possederat, aduingendo ad eandem terram quandam terram desertam infra ipsam terram Butko, que iacet usque magnam uiam que tendit uersus Crisiensem uillam, cum omnibus vtilitatibus, pertinencijs ac vineis in hijsdem terris existentibus, ex consensu, consilio et uoluntate fratrum nostrorum, uidelicet fratris Franconis de Valegio socij nostri, fratris Willami de Brabancia Preceptoris Domus nostre de Sancto Martino, fratris Rogerij Preceptoris nostri de Glogonicha, fratris Gregorij de Wrana, et fratris Samsonis, dedimus seu contulimus in pignore Petro Theotonico cuidem probo uiro et honesto pro uiginti septem marcis plenarie ab eodem receptis; tali condicione et ordinacione interiecta, quod quocunque tempore nos vel alter Magister ipsarum Domorum nos post sequens, vel aliquis Preceptor noster de Glogonicha, predictam terram impignoratam redimere poterimus ab eodem Petro Theotonico, liberam habebimus et habebunt pro hijsdem vi-

ginti septem marcis redimendi facultatem. Hoc eciam addicimus, quod usque tempus redempcionis omnes decime et marturine omnium suorum populorum in terra predicta residencium, seu alia debita et seruicia, ad ius predicti Petri integraliter debeant pertinere. Quarum terrarum in pignore obligatarum, sicut per fratrem Rogerium Preceptorem nostrum de Glogonicha fuimus certificati, quem ad ipsam terram statuendum eidem Petro et per metas signandam miseramus: Prima meta incipit a capite fluuij Gragina, et infra magnam vineam Domus nostre ad occidentem eundo uenit ad semitam; per quam semitam per montem, quod berch dicitur, ad meridiem tendendo peruenit ad arborem *byk* cruce signatam; et per eandem semitam iuxta terram nostram Zelnicha uocatam uenit ad cerasum; exinde per eandem semitam per ipsum berch peruenit ad arborem *haraszth* cruce signatam, ubi a terra Zelnicha separatur; abhinc iuxta aliam terram Domus nostre adhuc per eandem semitam tendit, et per aliquod spacium tendendo separatur a terra Butk prenotati; exinde peruenit ad uiam, per quam uiam adhuc per eundem berch eundo satis per magnum spacium uenit ad magnam uiam, que tendit uersus uillam Crisiensem; per quam uiam diuertit ad orientem, et cadit in fluuium Gragena memoratum, ubi terre iobagionum Castri Crisiensis commetatur; per quem fluuium superius ad septemtrionem iuxta terram eorundem iobagionum Castri peruenit ad arborem piri, ubi terre empticie eiusdem Petri uicinatur, quam a Petro filio Zulga, et Nicolao filio Jone et suis proximis empcione comparauit; et iuxta eandem terram per eundem fluuium Gragena peruenit ad caput ipsius fluuij, ubi est meta egressa seu incepta. In cuius rei certitudinem presentes litteras munimine nostri sigilli fecimus insigniri. Datum in quindenis Apostolorum Petri et Pauli in ciuitate Zagrabiensi anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a csaknem egészen ép pecsét kenderfonalo kon függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

58.

Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Bezeu helység Panki Jakabnak statuáltatott. 1292.

Excellentissimo domino suo, domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Agriensis oraciones in Domino cum perpetua fidelitate. Litteras vestre Magnitudinis recepimus continentes, quod vnum ex nobis mitteremus pro testimonio, coram quo Felicianus de Matheuth iobagio Castri de Hung homo vester terram seu possessionem Bezeu vocatam, ad Castrum Hungwar pertinentem et in Comitatu de Hung existentem, conuocatis commetaneis et vicinis vniuersis Comiti Jacobo filio Comitis Gregorij de Pank statueret, si non fieret contradictum, contradictores vero si qui fierent, ad vestram presenciam legitime citarentur. Nos itaque vestris preceptis obedientes reuerenter, ut tenemur, misimus vnum ex nobis cum predicto Feliciano homine vestro ad premissa mandata vestra exsequenda; qui demum ad nos reuersus cum eodem recitauit, quod predictus homo vester ipso presente, conuocatis omnibus commetaneis et vicinis predictam possessionem Bezeu, seu terram in predicto Comitatu de Vng existentem, per ueteres metas reambulassent, et nullo contradictore existente Comiti Jacobo filio Gregori de Pank prenominati statuissent perpetuo possidendam. Metee vero et termini, quibus eadem possessio seu terra Bezew vocata ab alijs terris circumiacentibus distingitur et separatur, hoc ordine procedunt et distinguntur: quod prima meta incipit in quodam loco, vbi quidam fluuius Chaprad vocatus cadit in fluuium Zethna nominatum; et inde in eodem fluuio Chaprad vlterius currendo tendit superius versus orientem, et ulterius procedendo satis in bono spacio in eodem exit ab ipso, et vlterius currit ad partem meridionalem de eodem, vbi sunt due mete terree; et abhinc vlterius discurrendo magis ad plagam meridionalem, extendit se ad vnam planiciem *ligheth* vo-

catam, vbi vlterius currendo coniungitur cuidam fluuio Jezeneu nuncupato, vbi sunt due mete terree, et inde vlterius suum cursum faciendo reflectitur ad partem orientalem in eodem fluuio, et satis in bono spacio eundo, exit ab eodem ad partem meridionalem, vbi sunt due mete terree; deinde vlterius iter suum faciendo et discurrendo adhuc magis ad plagam meridionalem pertransit quandam siluam, de qua silua vlterius procedendo peruenit et iungit unum campum Niresmezey nominatum, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius cursum suum faciendo reflectitur ad partem occidentalem, et discurrendo et transuendo vlterius perueniet ad quendam meatum riuuli Rakatias, qui coniungit quendam riuulum Zathka dictum, ad quem sunt due mete terree; et inde vlterius currendo in eodem riuulo extendit se ad partem meridionalem, et vlterius procedendo in eodem dictus riuulus Zathka cadit in fluuium Zucciche nominatum, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius in eodem fluuio Zueciche eundo parumper descendit ad partem meridionalem ab eodem, vbi est vna meta terrea; et abhinc vlterius currendo cadit in quendam meatum riuuli parui ad eandem plagam vergendo, de quo meatu exit versus partem occidentalem, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius currendo ad eandem partem iungit unum paruum campum, et pertranseundo eundem tangit vnam siluam Kemenyk dictam, iuxta quam sunt due mete terree; et inde vlterius procedendo uersus partem occidentalem iuxta eandem siluam tangit finem cuiusdam campi, vbi sunt due mete terree; et inde vlterius currendo pertransit quandam siluam paruam, vbi iungit vnum campum paruum, in quo sunt due mete terree; et inde vlterius eundo ad occidentem pertransit vnam siluam, et cadit in vnum riuulum Zachka vocatum, vbi sunt due mete terree, in quo quidem fluuio vlterius descendit et cadit in fluuium Zethna vocatum, in quo descendendo ad partem aquilonis perueniet ad locum priorem, vbi dictus Chaprad cadit in fluuium Zethna vocatum, et ibi terminatur.

(III. Endre királynak 1292-ki adománylevelából, mint fentebb 53. sz. a.)

59.

A gyula-fehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy szolnoki várjobbágy János Marczel fia Péntek helységében lévő örökölt birtokát László erdélyi vajdának eladta. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Micahelis Arcangeli Transsiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus: Quod Johannes filius Marcelli, nepos Martini filij Vasa, iobagio Castri de Zonuk, personaliter coram nobis comparendo, terram suam hereditariam, ut idem dixit, ad porcionem eius in quadam terra Pentek nominata cedentem, Bahc et Ood, iobagionibus dicti Castri, pro se, et alijs iobagionibus eiusdem Castri similiter personaliter astantibus et consensum exhibentibus, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, siluis scilicet, pratis, fenetis, et ryuulo, sub eisdem antiquis metis, signis, seu terminis, quibus eam idem Johannes habuit et possedit, dedit tradidit et irreuocabiliter vendidit Ladizlao Woyuode, et per eum suis successoribus iure perpetuo possidendam et habendam, pro viginti marcis argenti, ab eodem Ladizlao Woyuoda, sicut idem Johannes dixit, per eundem plene habitis et perceptis; condicione nichilominus huiusmodi mediante, quod ab omnibus litibus et questionibus ullo vmquam tempore racione dicte terre per quempiam emergentibus, pretactum Ladizlaum Woyuodam idem Johannes proprijs laboribus et expensis tenebitur expedire. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem, ad peticionem et instanciam predictorum, presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli robotatas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Saulo Decano Ecclesie nostre existentibus, anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Eredetie bőrhártyán, pecsét nélkül, a gróf Bánfi család levéltárában Kolozsvártt. Szabó Károly)

60.

A gyula-fehérvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Endre, Sike fia, Simon és fia Jakab, s János, Marczel fia, szolnoki vár-jobbágyok, Szolnok vármegyében fekvö Péntek nevezetü örökölt földjöket Borsa nemzetségbeli László erdélyi vajdának eladták. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Michaelis Archangeli Transsiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod accedentes ad nostram presenciam Andreas filius Syke, item Symon jobagio Castri de Zounuk filius Raak, et cum legitimis procuratorijs pro filio suo Jacobo, et Johannes filius Marcelli fili Vsa, concorditer coram nobis comparentibus sana mente spontaneaque et bona voluntate dixerunt et sunt confessi oraculo viue vocis, quandam terram ipsorum hereditariam, Pinthuc vocatam in Comitatu de Zonuk existentem cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, iuxta veteres et antiquas metas certas ac de nouo per jobagiones Castri de Zonuc (separ)atas et erectas; videlicet processus metarum distinguntur sic, prima meta incipit super unum byrche Kabalas vocatum, et ibi separat de metis Nyma; deinde progreditur ad plagam meridionalem, et super eum byrche procedendo usque superiorem partem vallis Gurgus, et ibi separat de metis Vrman; deinde tendit et progreditur ad terram Chec nominatam, et transit ad vnum byrche, et in eadem plaga progreditur ad unum montem; et abhinc tendit ad unum byrche, et ibi flectitur ad aquilonem; in bono spacio procedendo veniet ad unam siluam super Sylkereke; abhinc autem progreditur ad Donchemezey, et ibi descendendo separat de Gykynus, et super eundem rywlum descendendo progreditur iuxta Kudur, et ibi separat de metis Kudur; deinde vero procedit ad unum byrche uersus

Dyaky, et ibi separat de Dyaky, et ibi directe illam vallem transeundo perueniet ad Almahata; et abhinc autem transit Kuesdfw, et ibi processus metarum difiniuntur et determinantur de voluntate et consensu omnium iobagionum Castri de Zonuc, videlicet Ade, Marci fili Belus; Pauli et Abrahe fratrumeiusdem et Scenke, Tobias; et aliorum commethaneorum, scilicet Johannis fili Marcelli, ac aliorum, nullo penitus contradictore existente, Ladizlao filio Ladizlay de genere Borsa quondam Wayouode Transiluanie, et per eum heredibus heredumque suorum successoribus vendiderunt et tradiderunt pro octuaginta marcys fini argenti, coram nobis plene habitis et receptis. Condicione nichilominus huiusmodi mediante, quod ab omnibus litibus et questionibus ullo unquam tempore per quempiam emergentibus, prephatum Ladizlaum Vayouodam aut suos heredes Andreas filius Syke, Symon filius Raac, Jacobus filius eiusdem, et Johannes filius Marcelli supradicti, aut ipsorum heredes, tenebuntur expedire proprijs laboribus et expensis, et in pacifica possessione conseruare. Nos igitur huiusmodi uendicioni calliditate malignancium processu temporis non possit retractari, ad instanciam et peticionem vtriusque partis presentes concessimus litteras, sigilli nostri impressione communitas. Datum Magistro Michaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, Saulo Decano Ecclesie nostre existentibus, anno Domini M°CC° nonagesimo. secundo.

(Eredetie bőrhártyán, pecsét nélkül, a gróf Bánfi család levéltárában Kolozsvártt. Szabó Károly.)

61.

A gyula fehérvari káptalannak bizonyságlevele, hogy a Gerustelekei nemesek Gerusteleke nevü örökbirtokukat János comes Wrkund fiának eladták. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Mychaelis Archangeli Transiluane vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Vniuersorum noticie harum serie declaramus, quod Paulus et Petrus filii Gerus nobiles de Gerusteleke vocate pro se ipsis et pro domina Eebe sorore suarum, cum veris et litteris legitimis procuratorialibus personaliter coram nobis fuerunt constituti, cuiusdam terram ipsorum hereditariam Gerusteleke uocatam in Comitatu de Thorda circa vndam fiuuii Aranias existentis pari uoluntate et communi consensu cum omnibus vtilitatibus suis et pertinenciis vniuersis, siluis, pratis, terris arabilibus et fenetis, sub antiquis metis et terminis, quibus ipsam terram habuerunt et possederunt, dederunt, tradiderunt et irreuocabiliter uendiderunt, Comiti Johanni filio Vrkund nobili de Thordalaka, similiter personaliter astanti, pro triginta marcis bone pecunie plene solutis et receptis, in filios filiorum, heredumque su orum successoribus tenendam possidendam pariter et habendam. Item predictas res pro Comite Johanne, super predictam possessionen, persoluit Magister Demetrius filius Herbarth nobilis de Revd, socius suus, ipsis nobilibus prenotatis. In cuius rei testimonium perpetuamque firmitatem ad peticionem et instanciam predictorum presentes concessimus litteras munimine nostri sigilli roboratas. Datum Magistro Mychaele Preposito, Gregorio Cantore, Paulo Custode, And — — existentibus, anno Domini M°C°C° nonagesimo secundo.

(Teutsch és Firnhaber, Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens I. köt. 182. lap.)

62.

A győri káptalannak bizonyságlevele, hogy Buzad nemzetségbeli Arnold comes Purpah nevü birtokát Ihoanka, Gatal fiának eladta. 1292.

Capitulum Jauriensis Ecclesie vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod nobili uiro Magistro Arnoldo filio Comitis Arnoldi de genere Buzad ab una parte; Ihoanka filio Gatal de Comitatu Supruniensi, pro se et pro Ladizlao fratre suo uterino ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Magister Arnoldus retulit uiua uoce, quod cum per multas perplexitates rerum mundanarum, et maxime propter seuiciam temporis inpacati, qua malignorum uersucia oppressum multipliciter se, et quoddam Castrum suum Pyliskc uocatum dicebat extitisse indebite occupatum, quandam possessionem suam hereditariam Purpah uocatam, in confinio Regni Austrie in Comitatu Supriniensi existentem, quam possessionem ipse Magister Arnoldus Alberto dicto Stus de Trothman ministeriali Regni Austrie pignori obligarat, et eandem dicti Ihoanka et Ladizlaus pro sexaginta tribus marcis finiti argenti cum pondere Theothonicali redemerant ab eodem, inter alias necessitates suas predictas pro redempcione Castri sui supradicti compulsus fuisset uendicioni exponere, cum ei alias dicti Castri redimendi facultas non suppeteret; requisitis uniuersis cognatis, proximis et vicinis, qui ipsam possessionem, ut dicebatur, emere et comparare noluerunt, de permissione, voluntate et beneplacito eorundem, sicut sepedictus Magister Arnoldus retulit, dedit vendidit et tradidit supradictis Ihoanka et Ladizlao affinibus et cognatis suis,ne ipsa possessio in manus exteras elongetur, et per eos heredibus eorundum heredumque suorum in posterum successoribus, pro quadringentis marcis finiti argenti ad pondus Theothonicale cum omnibus utilitatibus

sepedicte possessionis et pertinencijs vniuersis, secundum quod ipse Magister Arnoldus et progenitores sui pacifice possederunt usque modo, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Quas quidem quadringentas marcas finiti argenti idem Magister Arnoldus cum supradicto pondere plenarie confessus est se habere; recipiendo nichilominus antedictas sexaginta tres marcas ab eisdem filijs Gatal in sumpnam quadringentarum marcarum predictarum. Tali inter partes paccione et obligacione habitis et adiectis: quod quicunque processu temporum ipsam possessionem ab eisdem Ihoanka et Ladizlao et heredibus eorum repetere attemptauerit, dictus Magister Arnoldus et heredes sui contra quemlibet eosdem proprijs laboribus et expensis tenebuntur expedire; proprietate sepedicte possessionis apud eosdem Ihoankam et Ladizlaum et heredes ipsorum inmutabiliter permanente. Nec pretermittimus, quod Vencezlaus, filius Gyanur dicti, sua et Jacobi fratris sui, ac aliorum proximorum suorum nominę; item Jacobus, filius Myrkur dicti, similiter suo et fratrum ac consanguineorum suorum nomine personaliter comparendo, uendicioni huiusmodi purum et plenum consensum prebuerunt pariter et assensum. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine consignatas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo, tercio kalendas Decembris; Magistris Carachino Preposito, Dominico Cantore, Boors Lectore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, zöld-sárga selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárbon.)

63.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Bazini Pál comes Faristar nevü földét László, István fiának adományozta.
1292.

Omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in Domino. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Comite Paulo filio Comitis Cosme de Bozin ab una parte, Ladizlao filio Stephani parui de Chollokuz ab altera constitutis personaliter coram nobis; idem Comes Paulus est confessus, quod quia prefatus Ladizlaus seruiens Comitis Cosme fratris sui eidem Cosme a multis temporibus retroactis fidelia et meritoria seruicia diuersis casibus fortune se exponendo temporibus et locis oportunis indefesse exhibuit et impendit; et maxime quia ipsum Comitem Cosmam ab articulo mortis prompto et ordinato per Eberhardum tunc Comitem Posoniensem, auxilio et fideli seruicio liberauit; pro cuius liberacione idem Ladizlaus ablatis omnibus bonis suis proprijs et populorum suorum in villa sua iuxta Humoro existente, maximum dampnum, et proscripcionem, ac graues iniurias subportauit. Volens idem Comes Paulus pro hijs omnibus tot et tantis seruicijs fidelibus et admodum oportunis, partim pro sua propria pecunia, partim uero pro obsequijs predicto Comiti Cosme fratri suo per ipsum Ladizlaum exhibitis et impensis, recompensacionem facere meritoriam et condignam, quandam possessionem suam hereditariam ipsum inmediate contingentem, videlicet dimidietatem possessionis Pharistar vocate in Chollokuz existentis, cum omnibus utilitatibus suis, scilicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, pascuis pecorum, siluis, aquis et piscinis ac suis pertinencijs uniuersis, recipiens eciam ab eodem coram nobis unum bonum equum pro viginti marcis estimatum et insuper quinque marcas in denarijs ad manum persolutas, sepedictus Paulus dedit, donauit et

tradidit eidem Ladizlao et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Cuius quidem aliam dimidietatem prefatus Comes Cosmas eidem Ladizlao eodem Paulo presente et consenciente dedit et donauit perpetuo possidendam, prout in alijs litteris nostris priuilegialibus plenius continetur. Obligando se, quod quicunque processu temporum eundem Ladizlaum aut suos heredes racione predicte terre vel possessionis attemptaret forsitan molestare, ipse Comes Paulus tenebitur eos expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine raboratas. Datum anno Domini millessimo ducentessimo nonagesimo secundo.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, zöld-vörös függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

64.

A szepesi káptalan, uj pecsétje alatt, kiadja 1279-ki, Felka szepesi város birtokviszonyait tárgyazó bizonyságlevelét. 1292.

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in salutis auctore. Vniuersis quibus expedit notum volumus fieri per presentes, quod cum in spoliacione Ecclesie nostre per Regem Ladizlaum et suos Newgarios, inter dampna quam plurima, vna cum rebus alijs sigillum nostrum fuisset perditum et ablatum; nos iniquorum fallacias equitatis tramite rescindere cupientes, omnigenarum condicionum litteras sub antiquo sigillo nostro emanatas et confectas, que noui sigilli nostri testimonio renouate non fuerint, publica protestacione premissa, irritas, cassandas et refutandas decreuimus. Hinc

est, quod Gotchalcus Villicus de Villa Matthei, et Frolingus de Filka, ad nostram accedentes presenciam, exhibuerunt nobis litteras sub antiquo sigillo nostro emanatas et confectas, cum instancia rogantes, vt easdem sub noui sigilli nostri testimonio rescribere dignaremur: Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus stb. (következik a szepesi káptalannak 1279-ki bizonyságlevele, mint Fejérnél Cod. Dipl. V. k. 2. r. 598. l.)

Frolingus vero vna cum filijs suis Nicolao et Henselmano personaliter est confessus coram nobis, quod totam suam porcionem sibi iure hereditario contingentem, in censu, in judicijs, in molendinis, et in brassiatorijs, in curijs, et in agris, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs, vendidisset Gotscalco sepius dicto, sibi et suis heredibus iure perpetuo possidendam, pro quinquaginta scilicet marcis habitis plene ab eodem et perceptis. Nos itaque predictorum Gotscalci et Forlingi, Menhardi de Monte Sancti Georgij, et Helbrandi de Stoianis super eisdem, qui huius composicionis mediatores et testes extiterunt, iustis peticionibus salubriter inclinati, exhibitas nobis litteras sub noui nostri sigilli testimonio duximus rescribendas Datum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Erdetie bőrhártyán, Felka szepesi város levéltárában. V. ö. Fejér Cod. Dipl. V. k. 3. r. 306. l,)

65.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Örsuri Jakab Demeter és Tamási nevü javait Péter comes, Durug fiának eladta. 1292.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod Jacobus filius Laurencij de genere Vrswr pro se et Jacobo filio suo ab una parte, Comes Petrus filius Durug similiter pro se, Laurencio et Nicolao fratribus suis ab altera, coram nobis personaliter constituti proposuerunt in hunc modum: quod quasdam possessiones suas hereditarias, vt dicebant, ad inuicem cambiuissent tali modo, quod prefatus Jacobus possessionem Demetur vocatam, in qua ecclesia in honore Beati Demetrij martiris dicitur esse constructa, et aliam possessionem Tamasy appellatam, in qua ecclesia in honore Sancti Martini dicitur fore fundata, in Comitatu de Zobouch existentes, cum omnibus vtilitatibus earundem et pertinencijs Laurencio filio Nicolai, Jacobo filio Pauli et fratre suo, Ladizlauo de Gesty, Dominico filio Markys, Johanne filio Chepani, Cristophoro filio Cyboulch et fratre eiusdem, generacionis sue cognatis, iuxta continenciam litterarum Capituli Agriensis, prout in eisdem litteris per ipsum Jacobum nobis presentatis contineri vidimus, consencientibus et permittentibus, in concambium quarundam possessionum dicti Comitis Petri et fratrum suorum, Ihaaz et Baranus vocatarum in eodem Comitatu existencium, dedissent et assignassent eisdem filijs Durug et per ipsos ipsorum heredibus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam; quemadmodum e conuerso ipse Comes Petrus prescriptas possessiones suas Ihaaz et Baranus nominatas prefato Jacobo et suis heredibus irreuocabiliter assignauit; memoratus nichilominus Comes Petrus racione dicti concambij prefato Jacobo

sexaginta marcas superaddidit et persoluit coram nobis. Obligantes se partes mutuo inuicem super terris prenotatis ab omnibus inpetere volentibus defensuros proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octauis Beatorum Petri et Pauli Apostolorum anno Domini M°CC° nonagesimo secundo. Domino Anthonio Preposito, Stephano Lectore, Iwan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre Magistris existentibus.

(Eredetie, bőrhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

66.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Péter comes Itemerus fia, és Ozkou-i Markys comes, bizonyos peres ügyet barátságosan elintéztek. 1292.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Mychaelis Archangeli de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Comes Petrus filius Itemerij ab vna parte, Comes Markys de Ozkou ab altera coram nobis personaliter constituti recitarunt, quod cum idem Comes Petrus ipsum Comitem Markys ad presenciam domini Nicolai Palatini ordine iudiciario euocasset in facto cuiusdam terre, que a Herena et Guge de propinquiori linea consanguinitatis Comitis Itemerij descendentibus ipsi Comiti Markys prouenerat, et ipsa causa inter partes aliquamdiu fuisset ventilata: tandem partes propter bonum pacis iuxta sentenciam et arbitrium proborum virorum in talem pacis et concordie titulum deuenerunt; quod prescriptus Comes Markys receptis septem marcis a Comite Petro reliquit ipsam terram, racione cuius agebatur contra ipsum, Comiti Petro supradicto, tam per ipsum quam per suos

successores pacifice et quiete irreuocabiliter possidendam. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur: quod videlicet prima meta incipit ab aquilone, vbi sunt due vie venientes a villa Perezteg et a villa Kaan coniunguntur; de qua per vndecim metas directe ad meridiem descendit ad pratum Sedfeu nuncupatum, vbi ipse mete iunguntur alijs metis Comitis Petri supradicti, et eedem per Comitem Petrum eleuate sunt et erecte, que ab occidente separat terram Ozkou, ab oriente vero Markys Comiti supradicto. Quod vt ratum sit, presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Magistro Mychaele Preposito, Cosma Cantore, Blasio Custode, Petro Decano Ecclesie nostre existentibus. Anno ab Incarnacione Domini M°CC° nonagesimo secundo.

(Ugyan a vasvári káptalannak 1328-ki átiratából, mely Lajos király 1378 „Datum in Vysegrad quinto die festi Ascensionis Domini“ kelt parancsára. 1378 „in festo Beatorum Petri et Pauli Apostolorum“ ujból kiadatott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

395.

A veszprémi káptalannak bizonyságlevele, hogy Eykai Chelleus comes és Eykai nevü örökös főbirtokukban osztozkodtak. 1292.

Nos Capitulum Vesprimiensis Ecclesie damus pro memoria, quod Comite Chelleo de Eyka pro se et pro Pows, Eyka, Stephano, et pro Olup filijs suis ex una parte, Stephano filio Stephani de eadem, filio videlicet fratris eiusdem Comitis Chelley ex altera, coram nobis personaliter constitutis, concorditer propositum extitit per eosdem ; quod terram ipsorum hereditariam in Eyka habitam, a terris cognatorum suorum de generacione eorum separatam et distinctam per modum pacis et concordie inter se equaliter diuisissent, certis terminis atque metis distinguendo. Cuius quidem terre et diuisionis mete, sic-

ut eedem partes retulerunt, taliter distinguntur: quod prima meta incipit a fluuio Thornua, ubi prope ipsum fluuium a parte maridionali sunt due mete; et inde progreditur directe uersus eandem partem meridionalem, et peruenit ad quandam viam magnam, per quam de villa Lueld itur in villam Eyka, et transilit ipsam viam, ubi prope eandem viam mediante latitudine dimidij iugeris sunt due mete; et inde per medium eiusdem iugeris terre sub quodam colle in arabili tendit uersus orientem ad quendam riuulum prope unam siluam, et interiacente latitudine duorum iugerum inter ipsam siluam per quendam fluuium, qui cadit ad fluuium Thornua, ubi sunt due mete ex utraque parte ipsius fluuij, et in eodem fluuio uadit uersus meridiem ad fontem siue originem ipsius fluuij, et super ipsum fluuium sunt due mete; et abhinc uergens uersus eandem partem currit per longitudinem unius iugeris, ubi sunt eciam due mete; et inde inflectitur parumper uersus orientem, et currens per spacium iactus lapidis uel paulo plus peruenit ad quandam uiam, per quam itur in siluam Bokon, et ibi ex utraque parte eiusdem vie sunt due mete; et per eandnm viam uersus meridiem progrediens uenit usque ad terminos silue Bokon, et ibi in capite cuiusdam vallis supra quendam fontem in loco wlgariter Kuachbike uocato sunt due mete, que separant a silua Bocon prenotata; cursus eciam fluuij incipientis in predicta valle Kuachbike uocata, et cadentis in fluuium Thornua ab eadem silua Bokon, silua uidelicet Regali terram ipsorum separat et distingit, ut dixerunt. Et sic terminis siue metis ipsius terre terminatis seu distinctis partem eiusdem terre a parte terre generacionis ipsorum existentem, cum molendino intra eandem porcionem existenti, Comes Chelleus et filij sui prenotati habebunt; reliquam uero partem a parte Kuachbike habitam cum molendino eorum, quod apud domum Geliani existit, Stephanus filius Stephani tanquam diuidens seu diuisor ipsius terre pacifice possidebit. Dixit eciam idem Comes Chelleus pro se et pro filijs suis prenotatis, quod Stephanus sepius iteratus super omni debito ac solucione, in quibus tam racione terrarum empticiarum quam occasione expensarum ipsius Comitis Chelley mediantibus litteris nostris memorialibus tenebatur, sibi et suis filijs omnimodam et plenariam satisfaccionem inpendis-

set. Assumpsit itaque idem Comes Chelleus, quod litt ere ipsius super debito seu solucione huiusmodi confecte, pro friuolis et uanis habeantur, dum contra Stephanum sepedictum fuerint presentate. Adiecerunt eciam eedem partes, et ad hoc se coram nobis obligarunt, quod in omni lite, que racione terre ipsorum hereditarie per quospiam orta fuerit successu temporum, communi expensa seu sumptu se inuicem adiuuare teneantur. Datum in dominica Judica anno Domini M°CC° nonagesimo secundo.

Kivül: Pro Stephano filio Stephani contra Comitem Chelleum et filijs suis.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét kivül oldalvast volt oda nyomva.)

(Másik páldányon, mely szintúgy expediáltatott.)
Kivül: Pro Comite Chelleo et filijs suis contra Stephanum super diuisione terre ipsouum.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már. Mindkét példányt; s az okmánynak a veszprémi káptalan által 1356. „sabbato proximo ante festum Purificacionis Virginis Gloriose" „Andree filij Ayka de Ayka" kérésére kiadott átiratát közölte Thaly Kálmán.)

68.

Békekötés egy évre György brebiri gróf és a velenczei köztársaság közt. 1293.

In Christi nomine. Anno Incarnacionis M°CC° nonagesimo secundo, mensis Februarij die VI. intrante, indiccione quinta Jadre; temporibus domini Petri Gradonici Incliti Ducis Veneciarum et domini fratris Johannis de Anania venerabilis Jadrensis Archiepiscopi, ac domini Johannis Contareni Egregii Comitis; presentibus Nobilibus Viris dominis

MarcoVitur,et Martino Bembo Consiliariis Jadre; domino Marco de Marsilio socio domini Johannis Contareni Comitis Jadrensis, et aliis pluribus testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis. Actum in Curia Sancti Jacobi ultra portum Jadre. Dominus Georgius Comes Breberiensis solemniter inivit, fecit, et firmavit pro se ipso, et gente sua, ac suis subditis, et nomine Communis et hominum Almisii, meram, puram, et firmam treguam usque ad vnum annum completum cum Egregio viro domino Johanne Contareno, bone memorie domini Jacobi Contareni Ducis Veneciarum filio, Jadrensi Comite recipiente et stipulante nomine et vice Illustris domini Ducis Veneciarum, Communis, et hominum Civitatis ejusdem, nec non habitatorum, subiectorum et districtualium suorum. Promittens predictus dominus Comes Georgius predicto domino Johanni Contareno Jadrensi Comiti, recipienti et stipulanti nomine predicti domini Ducis, Communis et hominum Veneciarum, ut predictum est, quod ipse per se, et suos, ac homines Almisii non offendet, nec offendi faciet, vel permittet in rebus, vel personis Commune et homines Veneciarum, habitatores, fideles, districtuales, seu subditos dicti domini Ducis; sed eos omnes, et singulos eorum, habebunt salvos et securos ubique. Item eodem modo promisit, quod si ipse tam per se, et suos, quam per homines Almisii attemptassent aliquid contra honorem dicti domini Ducis et Communis Veneciarum de terra Phare et Braze, vel aliqua alia terra, vel loco habente Rectorem pro dicto domino Duce in terris suis, vel sibi subjectis, removebit se de hujusmodi attemptamento, et de cetero contra honorem ejus non attemptabit amplius de terris et locis predictis. Item quod predicti homines de Almisio, seu per ullos eorum vel alicujus eorum, seu per homines qui se receptarent pro eis, vel essent sub eorum dominio, non accostabunt se cum eorum lignis alicui, vel aliquibus ligno vel lignis Venetorum vel habitatorum Veneciarum, fidelium, vel subditorum, ac districtualium dicti domini Ducis; nec inferent eis, vel alicui eorum, nec alii, vel alijs, qui foret vel forent in dicto ligno vel lignis, injuriam, molestiam, damnum, offensionem, vel gravamen, in personis vel rebus eorum, qui essent in dicto ligno, vel lignis; et eciam predictos Venetos, habitatores Veneciarum, fideles, subditos, et districtuales dicti do-

mini Ducis existentes in ligno, vel lignis forinsecorum, cum personis vel rebus non offendent, nec eis inferent nec facient injuriam, molestiam, damnum, offensionem, vel gravamen in personis vel rebus eorum; sed eos omnes, et singulos eorum, cum personis, bonis omnibus, et rebus eorum tam in suis, quam in forinsecorum ligno, vel lignis, habebunt salvos et securos, nec venient ab Ancona ultra versus Venecias, nec a Hya versus Venecias, nisi esset propter fortunam seu austeritatem temporis, in quo quidem neminem offendent, tam Venetum quam forensem, sed redibunt infra dictos confines quam cicius poterunt. Ceterum si contingeret aliquo casu, quod per dictum dominum Comitem Georgium, vel per aliquem hominem Almisii, seu subiectorum suorum, daretur damnum alicui Veneto, subjecto, fideli seu districtuali dicti domini Ducis et Communis Veneciarum; quod ipse dominus Comes Georgius teneatur totum damnum emendare, vel dare illos, qui damnum dederunt, in manibus dicti domini Ducis Veneciarum, infra XXX dies proximos, postquam et sicut per dominum Ducem Veneciarum predictum fuerit requisitus; redeunte ligno quod dederit damnum, in Almisium, vel hominibus ipsius, aut discaricatis, vel missis rebus acceptis in Almisium, vel in terris fidejussorum vel Communium infra scriptorum, vel in terris aliis subjectis predicto Comiti Georgio quocumque modo; alioquin ab ultimo die ipsorum XXX dierum in antea cadat ad penam infrascriptam, et nichilominus teneatur damnum integre emendare et restituere; et si accideret quod illi, qui commiserint vel dederint damnum non possent solvere vel restituere, quod acceperunt, datis ipsis hominibus in manus dicti domini Ducis, liberetur predictus dominus Comes Georgius a damno dato et pena. Insuper predictus dominus Georgius Comes per se, et suos, et nomine hominum et Comunis Almisij, ut predictum est, juravit ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro in animam suam et suorum, et hominum predictorum Almisij, attendere, obseruare et adimplere, ac attendi et obseruari et adimpleri facere omnia et singula suprascripta, et non contrafacere, vel venire per se, vel per alios, aliqua racione, ingenio, sive causa sub pena lib. XV millium denariorum Venetorum parvorum, qua soluta fidejussores infrascripti sint absoluti. Et hoc dum terra pre-

dicta Almisij esset in manibus dicti domini Comitis Georgii et fratrum suorum, vel alterius pro eo, usque ad terminum supradictum. Et in horum fidem, et evidenciam pleniorem dictus dominus Comes Georgius presens publicum instrumentum sua bulla ac sigillo cereo communiri mandavit.

Versa vice predictus dominus Johannes Contareno Jadrensis Comes nomine et vice predicti domini Ducis et hominum Veneciarum,habitatorum,subiectorum,fidelium, districtualium suorum inivit, fecit, et firmavit meram, puram et firmam treguam usque ad predictum annum continuum et completum cum supradicto domino Comite Georgio recipiente et stipulante, tam suo et suorum nomine, quam hominum, et Communis Almisij; promittens, quod predictus dominus Dux pro se, seu pro Comite, et homines Veneciarum, habitatores, fideles, districtuales, seu subditi, non offendent, nec offendi facient, nec offendi permittent in personis vel rebus predictum dominum Comitem Georgium, nec Comitem et homines Almisij, nec alicujus eorum homines, vel subditos ubicumque existentes; sed eos omnes et singulos in personis et rebus, tam in mari quam in terra Almisij, et sui dominii, habebunt salvos et securos. Ceterum si dictus dominus Comes Georgius veniret Venecias occasione eundi ad Curiam domini Pape, vel alia occasione; dictus dominus Dux per se, et per dictos omnes suos, habebit et haberi faciet eum cum sua comitiva in personis et rebus salvum et securum Veneciis, veniendo, stando, eundo, et redeundo.

(Lucius, De Regno Dalmatiae et Croatiae libri sex, IV. könyv 9. fejezet.

69.

Raguza és Ancona városok közti kereskedelmi szerződés. 1292.

In nomine Domini et Gloriose Virginis Marie Amen. Cum hoc esset, quod quedam pacta et convenciones essent inter Commune Ragusii eiusque Sindicum ex una parte, et Commune Ancone eiusque Sindicum ex altera, super daciis et immunitatibus seu libertatibus, condicionibus habendis ab vtroque dictorum Communium, in territorio et jurisdiccione ipsorum Communium ab altero ipsorum vicissim; ex quibus pactis et conuencionibus alique obscuritates sine dubio procedebant, ac eciam multa deerant seu deficiebant, que ad vtilitatem ipsorum Communium spectabant, nec non et singularum personarum: idcirco pro euidentissima vtilitate cuiuslibet Communium prefatorum, ne aliqua scintilla scandali ex obscuritate aliqua dictorum pactorum inter prefata Communia oriretur, et vt de nouo adueniatur via vtilis Communibus predictis et singularibus eorumdem; propterea nobilis vir dominus Grubessa Badigne ciuis Ragusimus, Sindicus et procurator nobilis viri domini Andree Dandalo, nati quondam clare memorie domini Johannis Dandali Illustris Ducis Venetorum, Comitis Ciuitatis Ragusii, et Judicum et Consiliariorum Ciuitatis eiusdem, et ipsius Ciuitatis, ad tractandum et componendum et firmandum pacta et conuenciones cum Communi Ancone specialiter constitutus ex vna parte; et nobilis vir dominus Dominicus Prandi Sindicus et procurator nobilis militis domini Thomasij de Henzola Potestatis Ancone et Communis ipsius Ciuitatis, ad dicta pacta tractanda componenda et firmanda constitutus, ex altera, ad infrascripta pacta et condiciones et modos, inuicem et sponte et scienter peruenerunt; videlicet.

(Az anconaiak részéről.)

Primo, quod omnes et singuli Ragusini, sani et naufragy, quod Deus auertat, possint et valeant venire, stare, mo-

rari in portu Ancone, et in ciuitate Ancone eiusque Districtu, libere et absolute, cum omnibus rebus et mercacionibus, que oriuntur in Sciauonia, et ipsas vendere hominibus de Ancona; tum et ab ipsis de Ancona eciam emere, et redire valeant sine aliquo dacio, quod non tollatur ab eis, neque ab illis de Ancona, qui emerent ab ipsis Ragusinis modo aliquo vel ingenio, excepto serico tracto, et exceptis fonicellis, de quo et de quibus, quod vel quos predicti Ragusini deferrent seu deferri et portari facerent in Anconam vel eius portum, soluant et soluere debeant Communi Ancone daciam et duanam, sicut alii forenses soluunt, scilicet XL solidos Anconitanos pro centenario libr. den. Granam autem, que oritur in Sciauonia, quam predicti Ragusini deferent seu deferri facient in portum Ancone, ipsi non possint eam discarcare in Ancona, donec non denunciauerint et demonstrauerint granam duanariis Communis Ancone, vel officialibus, qui fuerint deputati per Commune Ancone ad videndum, cernendum et cognoscendum ipsam granam, vtrum sit vel esset de Sciauonia vel de Romania; et si quidem ipsa grana reperiatur de Sciauonia, predicti Ragusini sint de ipsa grana liberi et absoluti sine aliquo dacio, vt de alijs rebus Sciauonie; si vero ipsa grana reperiatur de Romania, soluant et soluere debeant de ipsa grana duanam et daciam Communi Ancone sicut alij forenses qui sunt reddabiles, scilicet XL solidos Anconitanos pro centenario libr. den. Et quod si predicti Ragusini ipsam granam non assignauerint et demonstrauerint, vt dictum est, soluant et soluere teneantur de ipsa grana de Sciauonia dacium et duanam Communi Ancone duplum eius quod soluere debent de grana de Romania, scilicet IV libras Anconitanas pro centenario libr. den. Item quod predicti Ragusini possint et valeant venire et stare in portum et in ciuitatem Ancone libere et absolute cum singulis infrascriptis rebus et mercacionibus Romanie, scilicet coramine, coriis domesticis et siluestribus, cera et pillizariis domesticis et siluestribus, ac eciam degamine, et ipsas res vendere hominibus de Ancona; tamen, vt dictum est, sine aliquo dacio quod non tollatur ab eis, neque ab ipsis de Ancona, qui emerent a dictis Ragusinis. Quod si accideret, quod Ragusini nollent vendere res supradictas, et vellent ipsas extrahere de Ancona, tam per mare quam per

terram, licitum sit eis extrahere; ita tamen, quod soluant et soluere teneantur Communi Ancone duanam, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. valoris ipsarum rerum et mercacionum, quas extraxerint. Item quod Ragusini, qui venirent cum eorum nauibus et lignis in portum Ancone, si disscarcauerint suas mercaciones in Ancona, et deinde carcauerint, ad arboraticum aliquod soluendum minime teneantur; si vero disscarcauerint, et non carcauerint Ancone, soluant arboraticum. Item quod Ragusini, qui portabunt et portari facient res et mercaciones in Anconam eiusque portum de Tuscia, de Lombardia, de Romandiola, et de tota Riueria dictorum locorum, tam per mare, quam per terram, soluant et soluere debeant Communi Ancone duanam, scilicet XX solidos pro centenario libr. den. de dictis mercacionibus et rebus dictorum locorum; de auere autem et mercacionibus Apulee tractentur predicti Ragusini Ancone, ut hactenus est consuetum; semper tamen saluis capitulis et ordinamentis Communis Ancone, que loquuntur de frumento, blaua, vino, sale et lignamine, que vehuntur et portantur Anconam. Item quod Ragusini, qui de partibus ultramarinis et barbarinis cum rebus ipsarum parcium, seu Levantis et Barbarie, venient cum nauibus de Ancona causa applicandi et disscarcandi Ragusij, siquidem non applicabunt seu disscarcabunt apud Ragusium, sed venerint Anconam, et voluerint dicti Ragusini vendere dictas mercaciones Ancone, soluant et soluere teneantur duanam Communi Ancone, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. Sin autem vendere noluerint Ancone, et ipsas res extrahere voluerint de Ancona causa portandi Ragusium, liceat eisdem Ragusinis eas extrahere libere sine aliquo dacio, dummodo dent Communi Ancone ydoneam securitatem de portando ipsas res Ragusium tantum. Item quod si dicti Ragusini, qui cum eorum nauibus et lignis carcabunt Ragusii vel in aliquo alio loco tocius Riuerie Sciauonie, euntes per dictam Riueriam vsque Venecias, et a Venecijs redeuntes per dictam riuam versus Ragusium, et casu fortuito mali temporis vel corsariorum timore, vel quod nauis immitteret aquam, venerit ad portum Ancone; liceat eisdem disscarcare in terram, et carcare dictas res, et inde exire sine aliqua dacia soluenda, dummodo portent res ipsas in illam riuam Sciauonie vel Veneciarum. Sin autem ipsas res portaue-

rint in hanc riuam, scilicet in Romandiolam, Marchiam Ancone, Regnum Apostolicum, seu per totam Apuleam, quod dicti Ragusini soluant duanam Communi Ancone, scilicet XL solidos pro centenario libr. den. Item quod si Anconitani generaliter prohiberent et ordinarent, quod nullus forensis debeat nauigare cum mercacionibus ab Ancona ad partes Romanie et Levantis, et extra Gulfum; nec quod de ipsis partibus nullus forensis nauigare et venire Anconam debeat cum mercacionibus ipsorum ad certam peciam vel cum certo dacio; quod tunc Ragusini tractabuntur Ancone sicut illi forenses, qui meliore condicione tractabuntur, et quod tempore dicte prohibicionis et ordinacionis per Commune Ancone significabitur de dicta ordinacione et prohibicione Communi Ragusii per litteras Communis Ancone.

(A raguzaiak részéről.)

Quod omnes et singuli Anconitani sani et naufragi, quod Deus auertat, possint et valeant ire, stare in quemlibet portum Ragusii, et apud Ragusium, totum Districtum, tam per mare, quam per terram, libere et absolute, cum omnibus rebus et mercacionibus, de quibuscunque locis deferent seu portari facient; et ipsas mercaciones Ragusii et eius Districtus vendere, Ragusinis tamen, vel inde extrahere et redire, ac eciam emere sine aliquo dacio soluendo a dictis Anconitanis, neque ab illis de Ragusio, qui emerent ab ipsis de Ancona. Sin autem predicti Anconitani prefatas mercaciones discaricarent Ragusii, extrahere vellent extra Ragusij terram, soluant duanam Communi Ragusii XL solidos pro centenario libr. den. Si uero per mare extrahere voluerint, liceat predictis de Ancona cum Ragus — — — — — — alijs forensibus cum suis mercacionibus redire et eas extrahere extra Ragusium, et portare quocunque voluerint libere et absolute sine aliquo dacio, excepto quod si Anconitani predictas mercaciones portauerint in Sciauoniam, seu portari fecerint, soluant et soluere teneantur duanam — — — XL solidos pro centenario libr. den. Et dicta Sciauonia intelligatur a loco, qui dicitur Orenta usque ad flumen Lessi. Et siquidem Anconitani aliquas mercaciones emerent in partibus Sciauonie, et conducerent Ragusium per terram, soluant et soluere teneantur Communi Ragusij duanam scilicet XX solidos pro centenario denario-

rum: exceptis rebus et mercacionibus ultramarinis, quas si Anconitani portauerint seu portari fecerint apud Ragusium propter necessitatem temporis, vel quod nauis aquam. immitteret, vel propter timorem cursariorum, vel propter aliquam aliam necessitaten; quod liceat dictis Anconitanis dictas res discarcare et carcare, et inde redire libere et absolute sine aliqua dacia. Sin autem Anconitani vendiderint de dictis rebus et mercacionibus ultramarinis, quod ab iis, quas vendiderint Ragusii, soluant quintum valoris dictarum mercanciarum venditarum Ragusij Communi Ragusij. Item quod Anconitani, qui cum eorum nauibus et lignis applicuerint seu iuerint Ragusium et eius Districtum, ad arboraticum aliquod soluendum nullo modo teneantur. Item quod si contingeret, quod Anconitani portent seu portari, facient apud Ragusium vel suum Districtum vinum vel salem, quod liceat ipsis *Anconitanis* sine aliquo dacio et pena dictum salem et vinum extrahere extra Ragusium et Districtum eius sine aliquo dacio et pena dicta; tamen dictum salem et vinum non discarchent, nec vendant, nec donent Ragusii eiusque Districtu. Item quod si Ragusini aliquo tempore generaliter prohiberent vel ordinarent, quod nullus forensis possit nauigare cum mercacionibus a Ragusio ad partes Romanie et Levantis et extra Gulphum, nec de ipsis partibus nauigare et venire Ragusium cum mercacionibus ipsorum locorum ad certam penam vel cum certo dacio; quod tunc Anconitani tractabuntur Ragusii sicut illi forenses, qui meliori condicione tractabuntur; et quod quando predicta prohibicio et ordinacio fiet per Commune Ragusii denunciabiter per ipsum Commune Ragusii per litteras Communi Ancone.

Que omnia et singula stb. Actum in aneto seu prufello palacij Communis Ancone anno M°CC° nonagnsimo secundo, die IV. mensis Junij. (A jegyző aláirása és jegye.)

(XIII. századi másolat, a bécsi cs. k. titkos birodalmi levéltárban.)

70.

Trau város községi jövedelmeinek haszonbérbe adása. 1292.

Anno M°CC° nonagesimo secundo die X. intrante Madij. Domini Symon et Gausigna Comitis Marini, Marinus eorum nepos pro eorum parte, et nomine domini Comitis Georgij; et Salomon pro parte sua; et Gregorius domini Episcopi pro ipsius parte, eorum bona et propria voluntate vendiderunt et dederunt predicto domino Symoni Potestati nomine et vice Communis Tragurij recipienti, Generali et Maiori Consilio dicte Ciuitatis ibidem congregato, presente et volente, a crastina die inantea ad tres annos proximos venturos totam intratam et prouentus, quam et quos habent et habere debent ipsi et ipsorum quilibet, vel aliqui alij pro eis, de porta et pro porta Ciuitatis prope pontem ad habendum, tenendum, possidendum, recipiendum, et recipi faciendum; et quicquid de ipsa intrata seu prouentibus per totum dictum tempus trium annorum dicto Communi placuerit faciendum. Promittentes predicti domini Simon, Gauzigna et Marinus pro eorum parte tantum, et dictus dominus Gregorius pro parte domini Episcopi. Pro quo eciam promisit, quod firmum habebit per eos et suos heredes dicto domino Potestati pro dicto Communi recipienti de predictis litem aliquam vel questionem per totum dictum tempus trium annorum non facere vel mouere, immo predicta omnia pro parte eis contingenti firma et rata habere et tenere. Et hoc fecerunt pro XL libris Venet. paru. pro quolibet anno pro tota intrata dicte porte; quas XL libras Communi Tragurij soluere debeant pro quolibet anno in festo Sancti Michaelis de Septembri. Hoc tatum addito, quod si predicti vel aliquis ipsorum emerint de introitibus Communis, excepto de beccaria seu cresta, debeant partem sibi contingentem de ipsis XL libris in ipsa empcione comprensabunt et computabunt. Predicta omnia inter eos facere et obseruare promiserunt; et contra non facere vel venire, sub pena centum

librarum, et obligacioue bonorum dicti Communis, et bonorum ipsorum dominorum Simonis, Gausigna, Marini et Georgij; de quibus facte sunt due similes littere, vna Communi, et alia predictis dominis Simoni, Gausigna et Marino.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 98. l. Töredékét közölte már Fejér Cod. Dipl. VII. k. 4. r. 222. l.)

7.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, az esztergami polgárok által az esztergami káptalan számára teljesítendő fizetések tárgyában. 1292 körül.

Religiosis viris et discretis amicis suis fratri Dominico Magistro et Cruciferis Sancti Regis Stephani de Strigonio Capitulum Quinqueecclesiense sinceram in Domino caritatem. Vgrinus et Stephanus filij Stephani; Comes Mark filius Magistri Marci, Comes Opsa filius Comitis Yurk, Ladizlaus, Kulche, Thomas et Petrus, nobiles de genere Scenchemagygh; item Comes Petrus filius Benchench, et Petrus filius Gugh, nobiles de Kukly; item Benedictus et Lorandus et Paulus nobiles de Manky; item Nycolaus filius Valentini; Magister Petrus; Comes Thyburcius et Alexander de Turmas; item Johannes filius Mycaelis de Mortun; item Compolth filis Anye de Zelczyo; item Zumbur, Chepanus, Ladizlaus de Sceuleuol; item Stephanus filius Pousa; Kemche, Dyonisius, Gregorius et Cosmas; item Luchac de Gezthe; item Ector filius Enoh nobiles de Bogdan; item Lypolt filius Martini nobilis de Mysle; item Comes Blasius filius Laurencij, alter Blasius filius Cheche de Mezes; item Comes Myko; Comes Cornelius; Andreas et Dyonisius de Zobolch; Paulus Niger de villa Yzud; item Johannes et Juan de uilla Pagan; item Comes Petrus Wassyam; item Comes Dees et Comes Stephanus de uilla Nyuigh

item Nycolaus et Blasius de villa Bysse; item Comes Elek filius Alexij, Comes Albertus, Comes Paulus, Yurk et Johannes filij Farkasij de villa Meger; item Magister Kuhe et Bedus senex de uilla Malun; item Comes Pere et Comes Blasius filius Gurgh, Barabas et Petrus de uilla Kezu; item Syke, Jacobus magnus de uilla Bulchev; item Johannes et Emericus filij Chepani, Magister Dominicus filius Comitis Cosme de India; item Comes Panguracius filius Comitis Gregorij, Comes Nycolaus et Petrus filij Pethe, Petrus filius Gyrorth nobiles de Enuzd; item Comes Cheley et Matheus de uilla Pothoch; item Paulus filius Botha, Magister Symtin, Benedictus filius Stephani, et Leunardus de uilla Yrugh; item Budo, Duka, Petrus dictus Gumbus, Stephanus filius Magistri Cheme de uilla Ozold; item Nycolaus et Thomas nobiles de Sumon; item Comes Boch, Comes Paulus filius Tyua, Bulchu filius Buch, Bedus, Pethe, Petrus filius Gobus, Franciscus filius Jacobi, Vyda filius Comitis Albertj, Comes Nycolaus, Omundus, Sampsun, Stephanus filius Bock, Olyuerius filius Abel, Mycolen filius Myko, Nycolaus filius Comitis Pauli, Leustachius filius Heem de Sceuleus; item Comes Vycench, Mortuu filius Comitis Mycaelis, Deme, Elekus filius Alberti Comitis, Comes Kolym, Stephanus filius Vethev, Bulchv filius Botha, et Andreas filius Fynta, Comes Myko de villa Cherkuth, Jacobus filius Pauli de Bokvna; item Cosmas filius Laurencij, Mathe filius Magistri Petre de uilla Ersek; item Comes Blasius et Belosc filij Borla, et Karachymus de uilla Beel; Item Comes Dyonisius, et Gregorius filius Chege de Kachscenaja; item Ladizlaus filius Paska Comitis de villa Malun; item Dominicus filius Comitis Fylyus de Geudy; item Comes Walter, et Micael filius Eze de uilla Turul; item Comes Johannes plagatus de Lurcu; item comes Budur rufus de Busca; item Laurencius et Petrus de Keykug; item Comes Alexander nobilis de Elyay, et Leustachynus de eadem; item Comes Andreas, Comes Nycolaus niger, Comes Saulus, Comes Punch, Petrus Lumbardus, Magister Petrus filius Benche de Partibus Peechyensibus; item Gregorius, et Dominicus filius Stephani de Elyay, Johannes filius Johannis de Egedey; item Andreas filius Mogh de Chege, Petrus filius Nycolaj, Ladizlaus filius Benedicti, et Luka de Lynka; item Nycolaus filius Leucardi, Dominicus, Dyonisius

filij Compolth, Gugh, Dyonisius filius Mathey de genere Scenchemagych; item Thomas filius Laurencij de Agary, Nane filius Nicolai, et Farkasius de Zobory, Mauricius filius Blasi de Sarasy, Mycael filius Cholon et Mark de eadem, Petrus Kaba de Kazar, Johannes filius Georgij de Manky, Comes Jacobus de Egensaraz; item Yurk filius Rufin de Durugd, Nycolaus filius Forkasij de Kesu; Item magnus Nycolaus, Lengel filius Chepani, et Marcellus de Torcha; item Comes Martynus filius Barrabe, Jakou filius Pauli, et Martinus filius Georgij nobilis de Kurchmen; item Andreas filius Petri de eadem; item Lampertus et Mortunus de eadem; item Matheus et Dominicus de Zobody; item Nicolaus de eadem; item Andreas filius Jocobi de Warang; item Johannes filius eius; item Anyas de Zymany, nobiles, ad nostram presenciam accedentes; noueritis eos taliter proposuisse hec omnia infrascripta oraculo uiue uocis: quod cum tercio die quindenarum Sancti Georgij nunc instante, per discretos viros Magistrum P. Legum Doctorem Prepositum et Capitulum Ecclesie Strigoniensis requisiti et rogati, ac petiti, intuitu communis iusticie declarande, coram uobis debeant testimonium perhibere, et ad uos accedere non possint propter uiarum discrimina et quedam legitima alia impedimenta, suis in propriis personis; ideo a nobis istantissime pecierunt, vt eorum testimonium vobis in nostris litteris mitteremus. Qui taliter testimonium perhibuerunt veritati; quod eis omnibus et singulis constat omnis certitudo et veritas super eo, vt post obitum domini Regis Bele quarti quondam illustris Regis Hungarie pie memorie, in vsurpacione tributi, quod ex parte ciuium Strigoniensium et omnium mercatorum de eadem ciuitate, conciuium suorum, eisdem Preposito et Capitulo Ecclesie Strigoniensis debetur, predicti ciues Strigonienses dampnum mille marcarum usque ad hec tempora intulerunt Preposito et Capitulo supradictis; et super domum Prepositalem loci eiusdem, et Valentini olim Cantoris, ac Emeryci Archidiaconi Gumuriensis, tribus vicibus successiue venerunt manu valida et armata in euersionem et dedecus ecclesiastice libertatis.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 844. l.)

72.

III. Endre király több hivét, kik ellen a királyi erdei csőszők birtokkeresetet inditottak, Heberche folyó melletti birtokukban megerősiti. 1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod cum Myke filius Radun, Benedictus et fratres sui filij Modach, Phylipus filius Thome et fratres eiusdem, Nycolaus filius Wolkan, et Bytou ac fratres ipsius filij Tobie, per custodes siluarum nostrarum de Badun super quadam particula terre ipsorum iuxta fluuium Heberche existentis inpeterentur coram nobis: tamen quia ipsos Mykam, Benedictum, Phylipum, et alios fratres predictos fideles, utiles et necessarios nostre Maiestati, racione suorum seruiciorum nobis fideliter inpensorum et inpendendorum in futurum, fore considerantes, ipsam particulam terre eisdem duximus relinquendam. Sed quia nobis de qualitate et quantitate dicte terre veritas non constabat, fideli nostro Magistro Demetrio Comiti de Zolum dedimus in mandatis, ut cum Magistro Petro fideli clerico nostro unum hominem suum pro testimonio mitteret fidedignum, coram quo idem homo noster reambulando ipsam particulam terre, et nouas metas iuxta veteres erigendo, innouando eciam metas terre ipsorum hereditarie inter fluuios Waranista et Lococha uocatas adiacentis, presentibus omnibus commetaneis et vicinis statueret eisdem Myke et fratribus suis predictis, si non fieret contradictum, contradictoribus uero ad nostram presenciam contra Mykam et fratres suos euocatis. Qui quidem Magister Demetrius nobis rescripsit in hec verba:

Excellentissimo domino suo Andree stb. Magister Demetrius Comes de Zolum stb. (következik Demeter zólyomi főispánnak jelentése mint alább 79. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et seruiciorum meritis Myke filij Radum, Benedicti filij Modach, Phylipy filij Thome, Nycolay filij Wolkan, et Bytou filij Tobye, ac fratrum eorundem, que nobis a tempore coronacionis nostre in omni expedicione Regni nostri non parcendo rebus ipsorum nec personis fideliter inpenderunt et indefesse, ipsam particulam terre iuxta predictum fluuium Heburche existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, ipsi Myke et fratribus suis predictis reliquimus perpetuo et pacifice possidendam; dictis custodibus siluarum nostrarum de Badum ulterius super ipsa terra perpetuum silencium inponendo; metas eciam predicte terre ipsorum hereditarie inter fluuios Waranista et Lococha uocatos adiacentis de benignitate Regia iuxta consuetudinem Regni nostri innouari faciendo. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio VI. kalendas Aprilis Regni autem nostri anno tercio.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét töredéke sárga-ibolyaszínű selyemzsinóron függ; általam másoltatott a kir. kuria levéltárában 1864. martius hó 8-án.)

73.

III. Endre király Okolichnai Péternek, Chermona nevű birtokában tartott határjáráshoz képest, arról uj adománylevelet ád. 1293.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cummanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in

Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus filius Seraphini de Okolichna de Lypto ad nostram personaliter accedens presenciam peciit nos cum instancia, vt nostrum mitteremus hominem, coram quo metas terre sue, ville scilicet Chermona vocate in Lypto existentis, quam ex collacione domini Ladizlai Illustris Regis Hungarie fratris nostri karissimi patruelis bone memorie dignoscitur possidere, vellet renouare. Nos igitur iustis et legittimis peticionibus eiusdem fauorabiliter inclinati fidelibus nostris Preposito et Conuentui de Thuruch dedimus nostris litteris in mandatis, vt mitterent ex ipsis vnum virum idoneum pro testimonio fidedignum, coram quo Comes Johannes filius Mossouza officialis de Lipto Magistri Demetrij Comitis de Zolum dilecti et fidelis nostri homo noster, presentibus omnibus commetaneis et vicinis dicte terre Chermona vocate, eandem reambulet, et iuxta veteres metas et antiquas nouas erigendo statueret Petro antedicto, si non fieret contradictum, contradictoribus nichilominus ad nostram preseneiam euocatis. Qui quidem Prepositus et Conuentus demum nobis rescripserunt in hec verba: Quod misissent ex ipsis fratrem Illarium pro testimonio fidedignum, qui postea cum eodem Comite Johanne homine nostro ad eosdem reuersi concorditer retulissent, quod accessissent ad faciem terre siue uille memorate, et conuocatis omnibus commetaneis et vicinis eandem reambulassent, iuxta veteres metas et antiquas nouas erigendo, statuissentque ipsi Petro iure perpetuo possidendam, nullo penitus contradictore existente. Mete autem eiusdem terre seu ville, prout nos in litteris eorundem Prepositi et Conuentus plenius vidimus contineri, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit in fluuio Lubella vocato in loco, vbi quidam riuulus cadit in ipsum fluuium, per quem fluuium ascendit ad partem orientalem usque ad fontem seu caput eiusdem riuuli, de quo capite tendit usque au arborem *smrk*, de qua arbore uadit vsque ad aliam arborem *tulfa*, supra quam affixa est crux in cacumine montis; dehinc currit et transit modicam siluam, peruenit ad vnum fontem, de quo flectit se ad meridiem vsque ad vnam arborem *smerek*, que super se continet crucem, ascendendo post hec adhuc vsque ad — — — meridiem versus descendit in quoddam *mochar*; abhinc

progreditur et transit quandam siluulam, descendit in vallem, quam pertransit adhuc ad meridiem, et vadit usque ad vnam arborem *bykfa,* in qua est crux posita; ascendendo in berch currit vsque ad pratum Tomaluka vocatum ad fontem, supra quem est arbor pomi posita; dehinc ascendit in quodam potok, per quem potok tendit superius vsque ad caput eiusdem; de cuius capite semper ad meridiem tendit vsque ad alpes magnas, de quibus alpibus reflectit se ad occidentem, et descendit in caput fluuij Lubelle, per quem fluuium descendit inferius vsque ad primum locum, et ibi terminatur. Nos igitur considerantes obsequia fidelia eiusdem Petri, in quibus coram oculis nostre Maiestatis multipliciter meruit complacere, dictam terram seu villam Chermona vocatam in prefixis metis et limitat cionibus dedimus, donauimus et reliquimus ac contulimus eidem Petro, et per eum suis heredibus heredumque successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam et habendam. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam ad instanciam eiusdem Petri presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri et discreti Magistri Theodori Prepositi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij fidelis et dilecti nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo tercio, Regni autem nostri anno tercio.

(Eredetie az Okolcsányi család levéltárában. Néhai Szontagh Dániel közleménye,)

74.

III. Endre király helybenhagyja Zólyomi Demeter mesternek Chemerne nevü földet tárgyazó adományát Miklós Stepeknek fia számára. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod Magister Demetrius filius Nicolai de Zolom dilectus et fidelis noster coram nobis personaliter comparendo quandam terram Chemerna vocatam, vicinantem terre Nicolai filij Stepek seruientis sui similiter Chemerne nominate, in Lypto existentem, que a Stephano filio — — — et — — filio Benne racione mortis Petrie de Chouanka per eosdem interfecti extiterat ad eundem Magistrum Demetrium deuoluta, dedit et contulit ex nostra permissione seu voluntate eidem Nicolao pro seruicijs et famulatibus eiusdem sibi impensis perpetualiter possidendam. Et cum presentes nobis reportate fuerint, nostrum super hoc priuilegium eidem conferemus. Datum in Scepes in festo decollacionis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Ugyan III. Endre királynak 1300-ki megerősitő privilégiumából mint alább ; az Okolcsányi család levéltárában.)

75.

III. Endre király megerősíti a nyúlszigeti apáczazárda népeinek törvénykezési szabadságait. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis, quod Fratres Predicatores Ecclesie Beate Virginis Gloriose de Insula ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis litteras domini Ladizlai karissimi fratris nostri patruelis patentes, confectas super libertate populorum seu iobagionum Ecclesie memorate; petentes, ut nos easdem ratas habere, et nostris dignaremur litteris patentibus confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak 1290-ki okmánya mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 521. l.)

Nos igitur peticionibus ipsorum Fratrum Predicatorum fauorabiliter inclinati, ipsas litteras patentes ratas habuimus et acceptas, et easdem de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo, auctoritate presencium duximus confirmandas. Datum Bude feria sexta proxima ante Pentecosten, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

76.

III. Endre király megengedi, hogy Moys mesternek özvegye Békásmegyeren és a dunai szigeten lévő birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának hagyományozhassa. 1293.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis: quod nos omnes possessiones, quas nobilis domina relicta Magistri Moys in Magna Insula et eciam supra Uetcrem Budam Meger uocatam ex gracia illustrium Regum Hungarie progenitorum nostrorum habuit et possedit in uita sua, dominabus sanctimonialibus videlicet pro salute animc sue in domo sua manentibus et commorantibus, reliquimus et permisimus perpetuo et pacifice possidendas. Datum Bude feria tercia proxima post octauas Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(III. Endre királynak 1298-körüli megerősítő okmányából, mint alább néhai dr. Ötvös Ágoston közleménye.)

77.

III. Endre király helybenhagyja a Zup Domokos, és Lőrincz mester, Péter bán fia, közti, Gayul nevű földet tárgyazó peregyességet. 1293.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit per presentes, quod Dominicus dictus Zup ex vna parte, ex altera vero Magister Laurencius filius Petri Bani personaliter coram nobis constituti, idem Dominicus dixit et confessus est oraculo uiue uocis, quandam possessionem ipsius Magistri Laurencij Gayul

vocatam, vt in litteris Excellentissimi Principis domini Ladizlai Serenissimi Regis Hungarie, predecessoris nostri, per eundem Magistrum Laurencium super ipsa possessione nobis exibitis contineri vidimus, quam idem Dominicus potencialiter tenebat et possidebat, super qua inter ipsos litis materia diucius extiterat diuulgata; tamen per ordinacionem proborum uirorum et Regni nostri nobilium inter ipsos talis concordia coram nobis fuit facta et ordinata: Vt idem Dominicus predictam possessionem Gayul secundum continenciam litterarum priuilegialium domini Ladizlai Regis Hungarie prescriptarum Magistro Laurencio prenotato, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus reliquit, restituit jure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Datum Bude secundo die Beati Regis St(ephani) anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo.

(Zsigmond királynak 1420-ki megerősítő privilégiumából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

78.

III. Endre király rendelete az egri káptalanhoz, hogy Mera nevű földet tárgyazó határjárási bizonyságát Bugochi István számára kiadja. 1293·

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus eius Capitulo Agriensi salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus Magistro Stephano de Bugach super facto terre Mera vocate, prout vobis constat, et eciam sicut in vestris litteris reambulacio dicte terre patuerit, eidem super hoc vestrum priuilegium conceedatis, prout expostulat ordo iuris. Datum Bude in festo Beati Jacobi Apostoli.

(Az egri káptalannak 1293-ki bizonysáaglevelébõl mint alább 84. sz. a.)

79.

János spalatói érsek Miklós scardonai püspöknek meghagyja, hogy egyházi hatóságát csak saját püspöki megyéjében gyakorolja. 1293.

Johannes Diuina miseracione Spalatensis Archiepiscopus, tocius Dalmacie, Croacie Sclauonieque Primas venerabili fratri domino N(icolao) per eandem Episcopo Scardonensi salutem in Domino. Testante Sacro Concilio anno preterito in Spaleto celebrato, ordinasse ac firmiter precepisse recolimus, quod nullus suffraganeorum nostrorum in preiudicium alterius Diocesis ad sacros ordines promouere, aut alia ecclesiastica et episcopalia sacramenta ministrare presumat, sub pena D librarum; sed sue Diocesis finibus sit contentus. Quod preceptum et tam salubre statutum venerabilis frater noster G(regorius) Dei gracia Traguriensis Episcopus in festo Beati Dompnij presentibus nostris suffraganeis, in vniuerso Clero vos infregisse grauiter nobis est conquestus; dicens, vos Sibenicenses clericos ad sacros ordines promouisse, ac eis crisma contulisse, nec non baptisma paruulorum, ac alia sacramenta ecclesiastica et episcopalia celebrasse in sui preiudicium et grauamen; cum dicti clerici Sibenicenses et totum Sibenicum subiecti sint de iure Episcopo et Episcopatui Traguriensi; excusantes vos omnia supradicta nostro mandato et auctoritate fecisse. Hanc totam suam querimoniam nobis inpingendo et contra nos conuertendo, plurimum nobis, quin pocius supra modum debitum extitit infestus et molestus, tanquam grauiter sauciatus et afflictus. Et si bene recolitis, cum nuper in societate Pauli Bani ad nos accessistis, super eodem facto non solum a Traguriensibus, sed eciam a Spalatensibus grauissimas lamentaciones, et terribiles conquestiones, in presencia domini Potestatis Spalatensis, et omnium nobilium Spalati, non absque magno nostri cordis dolore, et multi certaminis agone, opprobria eciam contra nos rigida et dura, aspera et molesta appella-

cione audiuimus. Super quibus omnibus grauiter afflicti et perturbati, ad instanciam et preces multas omnium suffraganeorum nostrorum, qui presentes in festo Sancti Domnij extiterunt; taliter vestre fraternitati scribimus, et per hoc presens scriptum nostrum firmiter et destricte precipimus et precipiendo mandamus, quatenus in antea, (si) graciam Beati Domnij et nostram caram habetis, et dicti Concilij penam vultis effugere, supradicta nullatenus attemptetis, et in predictis nullatenus excedatis. Alioquin indignacionem Beati Domnij et nostram, ac supradicti Concilij penam, si contra feceritis, procul dubio incurretis. Data Spaleti in palacio Archiepiscopali die Martis XII. Madij infra octauas Beati Dompnij, indiccione sexta.

(Lucius, Memorie storiche die Trau 134 l.)

80.

Demeter mester zólyomi föispánnak jelentése III. Endre királyhoz az annak több híve számára adott Heberche folyó melletti birtok adománya tárgyában. 1293.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustrissimo Regi Hungarie Magister Demetrius Comes de Zolum debite fidelitatis obsequium cum timore. Recepto mandato et precepto Uestre Celsitudinis, cum Magistro Petro aule uestre clerico hominem nostrum nomine Prencylum pro testimonio nostro misimus fidedignum ad reambulandam terram Myka filij Radun, Benedicti et fratrum suorum filiorum Modach, item Phylipi filij Thome, et fratris eiusdem Nycolay filij Wolkan, et Bytou ac fratrum suorum filiorum Tobye, hereditariam scilicet ipsorum inter fluuios Waranysta et Lococha uocatos adiacentem, et quandam particulam terre ipsorum iuxta riuulum Heburche existentis, super qua per custodes siluarum nostrarum de Badun ijdem impetebantur coram uo-

bis. Qui demum ad nos reuersi communiter et concorditer retulerunt, ut terram ipsorum Myka et fratrum suorum predictorum inter fluuios Waranista et Lococha existentem, et ipsam particulam terre iuxta ryuulum Heberche existentem, predicte terre ipsorum contiguam, et in metis eiusdem conclusam, presentibus omnibus commetaneis et vicinis circueundo et reambulando, ac nouas metas iuxta ueteres erigendo, statuisset idem Magister Petrus, presente eodem homine nostro ipsi Comiti Myka, Benedicto, Phylipo, Nycolao, Bytou et fratribus eorum predictis, nullo penitus contradictore existente. Cuius quidem terre mete, prout per eosdem hominem uestrum et nostrum comprehense extiterunt atque vise, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit a fluuio Goron, ubi quidam ryuulus, qui Heburche nominatur, cadit in ipsum fluuium Goron, et ibi sunt due mete terree ueteres, et due noue, in quarum una est arbor *zylfa*, que vltra ipsum riuulum Heburche est, que quidem separat a terra filiorum Sauli; inde ascendit directe per eundem riuulum Heburche, et peruenit ad duas metas terreas veteres, in quarum una est arbor *gyartyanfa*, et duas metas nouas ex utraque parte ipsius riuuli erectas, in quarum una est *zylfa*, que separant a silua Regali a parte septemtrionali; deinde per ipsum ryuulum Heburche directe asscendendo peruenit ad caput ipsius ryuuli Heburche, et ibi est una arbor *bykfa* terra signata pro meta inter duas metas terreas, que iterum separant a parte septemtritonali a silua Regali; deinde asscendit ad unum montem siue unum berch, et tendit uersus orientem, et peruenit ad quandam wallem que Egurfeu nuncupatur, ubi sunt due mete, in quarum una est *egurfa*, et in alia est *teulfa*, que similiter separant a silua Regali; inde directe asscendendo peruenit ad duas metas, in quibus duabus sunt due arbores *teulfa*; deinde per eundem berch gyrat, et protenditur uersus partem meridionalem, et peruenit ad tres metas ueteres, in quarum duabus sunt due arbores *teulfa*, et ad duas nouas metas terreas; de inde descendit ad unam vallem, que Weresferteffeu nuncupater; et inde descendit uersus partem meridionalem ad caput cuiusdam riuuli Jezenicha uocati, qui separat adhuc a silua Regali, ubi sunt due mete, in quarum una est *gyartanfa* et in alia est *bykfa*; et sic per ipsum riuulum descendendo

peruenit ad tres metas ueteres, in quarum una est arbor *gyartanfa,* et in alia est *tulfa,* et tercia meta terrea, et ad duas nouas metas terreas, et ibi cadit in riuulum Lokocha, qui eisdem est pro meta a parte meridionali, qui separat directe desscendendo a terris Ladizlai, Zerechun et Dama, custodum siluarum uestrarum; et inde ab ipso ryuulo Lokocha transeundo uenit ad tres ueteres metas terreas et duas nouas, que separant a parte occidentali a terris Paznani, Nysik et Radizlaj piscatorum uestrorum de Halaz; abhinc declinat uersus fluuium Goron ad quemdam locum Mogosmorth uocatum, et ibi transit fluuium Goron ad partem occidentalem, et per ipsum fluuium Goron siue per quandam uenam eiusdem asscendit uersus septemtrionem, et peruenit ad quendam ryuulum Welchena uocatum, ubi sunt tres ueteres mete terree et due noue; et ibi exit et asscendit per ipsum ryuulum Welchena ad partem occidentalem, qui separat a terris populorum de Zelnicha, et peruenit ad duas metas ueteres et duas nouas; et ibi exit ab ipso ryuulo Welchena, et uadit uersus septemtrionem, et peruenit ad duas metas ueteres et duas nouas, que separant a custodibus siluarum uestrarum de Badun; abhinc uadit iterum ad duas metas ueteres et duas nouas angulares; de inde uadit ad duas metas ueteres et duas nouas, et ibi cadit in quendam ryuulum Moholnicha uocatum; et per eundem riuulum uadit directe, et cadit iterum in fluuium Goron, ubi sunt due mete; et per eundem fluuium Goron, seu venam eiusdem fluuij a parte occidentali existentem directe asscendit, et cadit iterum ad quemdam ryuulum Heberche uocatum, et ibi terminatur. Datum in Zolum feria tercia proxima post dominicam. Letare.

(III. Endre király 1293-ki adománylevelőből mint fentebb 71. sz. a.)

81

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kachug nemzetségbeli nemesek a köztük a váczi káptalan előtt történt birtokosztályt foganatosították. 1293.

Nos Capitulum Ecclesie Budensis damus pro memoria, quod Magister Simon et Thomas filij Michaelis filij Folcus de genere Kachuk pro se et pro fratribus suis carnalibus ac cognatis de generacione eorum propinquis ab una parte; item Magister Farkasius filius Folkus frater eorundem ab altera, coram nobis personaliter constituti; ijdem Magister Simon et Thomas dixerunt, quod cum ipsi et fratres ipsorum ac cognati de generacione eorum super diuisionibus ab olym in possessionibus eorum hereditarijs, empticijs et acquisitis, scilicet Scechen, Rymoth et Almas nuncupatis inter ipsos iuxta priuilegium honorabilis Capituli Wachyensis factis seu habitis essicassent (?); idem Magister Farkasius in stabilitatem pacis perpetue et mutue dileccionis fraternalis ipsum priuilegium Capituli Wachyensis ad eorum peticionem exhibuisset eisdem, quo viso et perlecto diuisiones factas iuxta continenciam eiusdem priuilegij Capituli Wachyensis ratas habuissent, et eciam nomine suo et nomine fratrum et cognatorum suorum ratas et firmas habuerunt coram nobis, possessiones habitas in ipsa communi diuisione iuxta formam priuilegij antedicti eidem Magistro Farkasio et filijs eiusdem perpetualiter pacifice relinquendo. Assumpserunt nichilominus propter perpetuam pacem obseruandam, et obligauerunt se idem Magister Simon et Thomas ac fratres eorum absentes, vt si processu temporum ipsi vel fratres eorum ac cognati predictam diuisionem retractare, vel ipsum Magistrum Farkasium aut filios ipsius pretextu dictarum possessionum in diuisione habitarum coram quolibet judice conuenire seu in causam trahere attemptarent, omnino pro conuictis haberentur eo facto. Et cum presentes nobis fuerint reportate, super premissis ipsi Magistro

Farkasio et filijs eiusdem nostrum priuilegium non obstante absencia partis aduerse conferemus. Datum in quindenis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Szepesi Jakab országbirónak 1379-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

82

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy György Egnek fia, Pomázi lakos, bizonyos szöllejét a nyúlszigeti apáczazárdának eladta. 1293.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presencium noticiam habituris salutem in eo, qui dat salutem omnibus et conseruat. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire: quod Georgius filius Eg de villa Pomaz ab una parte, et frater Moys de Ordine Fratrum Predicatorum procurator sororum de Insula Beate Virginis una cum Dominico fratre sui Ordinis uice et nomine earundem sororum ex altera, coram nobis personaliter constituti, predictus Georgius confessus est, quod vineam suam in territorio dicte ville Pomaz porcionem predictarum sororum contingentem, inter vineas ipsarum sororum et filiorum Peturke existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, dictis sororibus pro tribus marcis plene receptis ab eisdem, de uoluntate et consensu omnium cognatorum suorum et uicinorum, nullo penitus contradictore existente, uendidisset peremniter et irreuocabiliter possidendam; assumendo et obligando se, ut si prefate sorores processu temporum racione vinee memorate per quempiam molestarentur, teneretur easdem defendere et liberare proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem Geor-

gij annotati sororibus sepedictis presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Ladizlai Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Magistro Paulo Cantore, Magistro Gregorio Custode, Lucachio Decano, Stephano et Jacobo Magistris, Nycolao, Andrea et Johanne sacerdotibus, et ceteris Canonicys existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban. Kivonatát közli Fejér Cod. Dipl VI. köt. 1. r. 279. lap.

83.

A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apáczazárda számára a Woyzlowi birtokot tárgyazó okmányokat. 1293.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie memorie commendantes significamus vniuersis presencium per tenorem, quod frater Dominicus et frater Jhoannes de Ordine Fratrum Predicatorum, procuratores Monasterij Beate Virginis de Insula, exibuerunt nobis litteras patentes domini Bele Regis inclite recordacionis, cum confirmatorijs litteris Stephani et Ladizlai illustrium Regum clare memorie, et alias litteras domini Andree Dei gracia Excellentissimi Regis Vngarie Domini nostri, petentes a nobis humiliter, vt ipsas litteras Bele et Andree Regum, quia propter discrimina viarum secum ferre non audebant, vt dixerunt, de uerbo ad uerbum rescribi faceremus et nostro sigillo sigillari. Tenor autem litterarum Bele Regis talis est:

Nos B. D. gr. Rex Vngarie stb. (következik IV. Béla király nak 1267-ki beismerő okmánya, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 169. l.)

Litteras uero domini Andree Regis recepimus in hec verba:

Nos Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre királynak 1292-ki megerősitő okmánya, mint fentebb 55. szám alatt.)

Nos igitur peticiones fratrum memoratorum considerantes fore iustas, predictas litteras de verbo ad uerbum rescribi fecimus et nostro sigillo roborari. Datum sabbato proximo post festum Beati Barnabe Apostoli anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

84.

Az egri káptalannak Mera nevü föld határjárását és statutióját tárgyazó bizonyságlevele Bugachi István mester számára. 1293.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibue quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Stephanus de Bugach ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras domini nostri Andree Dei gracia Illustris Regis Hungarie, continentes, quod mitteremus hominem nostrum pro testimonio fidedignum, coram quo Olyuerius de Fulnempthy homo ipsius domini Regis reambularet quandam terram prefati Magistri Stephani Mera vocatam, a Magistro Ladizlao filio Comitis Thekus titulo empcionis ad se deuolutam, presentibus Lazk, Desev, Rolando, Leukus, et Stephano, filijs Magistri Stephani, Thekus filio Comitis Bach, ac Johanne filio Comitis Dyonisij, nec non alijs vicinis et commetaneis eiusdem terre; et statueret eidem Magistro Stephano, si non fieret contradictum, contradictoribus si qui fierent ad Presenciam ipsius domini Regis euocatis. Nos igitur mandato ipsius

domini Regis obtemperantes, vt tenemur, cum predicto Olyuerio homine eiusdem domini Regis misimus hominem nostrum fidedignum; qui ad nos reuersus dixit, quod coram eo predictus Olyuerius terram antedictam presentibus prefatis filijs Magistri Stephani filij Comitis Thekus, item Thekus filio Comitis Bach, Johanne filio Comitis Dyonisij, et alijs vicinis et commetaneis predicte terre Mera, eandem reambulasset in certis metis et terminis, et statuisset Magistro Stephano prenotato; et nullus extitisset contradictor. Cum autem omnia premissa ipsi domino Regi rescripsissemus; idem dominus Rex nobis rescripsit in hunc modum:

Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre király rendelete mint fentebb 78. sz. a.)

Nos igitur mandatis ipsius domini Regis obtemperantes, vt tenemur, iuxta formam predictarum nostrarum super reambulacione et statucione predicte terre Mera dicto Magistro Stephano facta ipsi domino Regi transmissarum, eidem Magistro Stephano nostrum concessimus priuilegium. In cuius rey testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Saulo Lectore, Mathya Cantore, Mikov Custode, Martino de Pacha, Simone de Zemlyn, Nycolao de Borsua, Renaldo de Sumkun, Petro de Kemey, Dominico de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; et domino nostro Reuerendo patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

85.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó fiai és érdektársaik Hecsen nevü földjük harmadrészét Kathának Bense özvegyének hitbére és jegyajándékai fejében átengedték. 1293.

A B C

Capitulum Ecclesie Nitriensis omnibus Christi fidelibus ad quos presentes littere peruenerint salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Marcellus et Dominicus filij Mico pro se et pro Wgernech, ac pro Iwano filio (Michaelis) personaliter astantibus; Farcas filius Mathie, et Alexander filius Macrabeus, Gude filius Tonk pro se et pro Nicolao ac pro Petro fratribus suis, nobiles de — — — ad nostram presenciam accedentes, proposuerunt publice per hunc modum: quod de terra Hecchen, quam olim Bense filius Benedicti cognatus eorundem mediantibus litteris priuilegialibus Ladizlai pie recordacionis quondam Regis Vngarie possedisset, de eadem terciam partem ipsius terre Hecchen, in eisdem metis et terminis, vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, sicut in predicto priuilegio Regali plenius continetur, a parte meridionali, ubi terra Mathie filij Manchyk uicinatur domine Katha relicte Bense, sepedicti in solucionem et satisfaccionem dotis sue et rerum parafarnalium, quamdiu uixerit, et pro quarta duarum filiarum ipsius Bense — — Margareta et Kucha uocatarum, et heredibus earundem statuerunt et reliquerunt possidendam. Assumpmentes sepedicti nobiles firmiter se obligando: quod si processu temporis racione predicte partis Hecchen eedem domine per consanguineos aut propinquos eorundem nobilium molestarentur, easdem deffendere et protegere tenerentur proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium, et ad maiorem stabilitatem presentes litteras concessimus sigilli

nostri munimine roboratas. Datum quarto nonas Nouembris anno Domini M°CC° nonagesimo tercio. Magistro Farkasio Lectore Ecclesie nostre existente.

(Eredetie bőrhártyán, sárga-violasszinű selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

86.

A szepesi káptalan uj pecsétje alatt kiadja Vnd János comesnek Thorkw földet tárgyazó átengedését veje Simon számára. 1293.

A B C

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus presentibus et futuris presencium noticiam habituris salutem in omnium saluatore. Quoniam memorie nouercatur obliuio, dignum est, ut dicta temporaliter scripturarum patrocinio fulciantur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod cum in spoliacione ecclesie nostre memorate per Serenissimum Regem Hungarie Ladizlaum et suos Neugares illata inter dampna quamplurima sigillum nostrum deperditum fuisset et ablatum, et nos iniquorum fraudulentas calumpniositates equitatis tramite retundere cupientes, omnium generum litteras sub ipso sigillo nostro deperdito conscriptas, que noui nostri sigilli testimonio renouate non fuissent, premissa proclamacione publica viribus uacuatas reuocandas decreuissemus ad cautelam; nobilis vir Symon gener Comitis Jan ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras priuilegiales sub antiquo et deperdito nostro sigillo memorato prius emanantas, humiliter nobis supplicando et deuote, ut easdem sub noui nostri sigilli testimonio rescribere faceremus, eodemque reno-

uare ad cautelam. Quarum tenor de uerbo ad uerbum talis est:

Capitulum Ecclesie Beati Martini de Sypus stb (következik a szepesi káptalannak 1283-ki bizonyságlevele mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 318. lap.)

Nos igitur iustis et legittimis peticionibus eiusdem Symon annuentes predictas nostras litteras priuilegiales non rasas, non cancellatas, nec abolitas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri fecimus, nostroque sigillo nouo et mediocri renouando roborari ad cautelam. Datum in festo Beati Georgij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, zöld-vörös selyemzsinóron függö pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

87.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Nádasdi Imre comes Wzkou-i birtokát Makuai Péter comesnek eladta. 1293.

A B C

Nos Capitulum Ecclesie Beati Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis: quod Comes Emiricus filius Itemeri de Nadasd, Dominicus et Emiricus filij eiusdem, coram nobis personaliter constituti porcionem eorum totalem cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, quam habere se dicebant in terra Wzkou nuncupata, vendiderunt Comiti Petro filio Itemeri de Makua pro octo marcis plenarie receptis ab eodem coram nobis, in perpetuum pacifice et quiete possidendam; Martino et Bors filijs Chame cognatis eorundem presentibus, et vendicioni ac empcioni prescriptis non contradicentibus, ymo permittentibus et consensum pre-

bentibus de eisdem per omnia liberalem; ita plene, uti nec ijdem Comes Emiricus et filij Chame antedicti, uel heredes eorundem, prescriptam porcionem modo premisso venditam retractandi ab ipso Comite Petro aut filijs eiusdem vnquam vllo tempore habeant potestatem. In cuius rei memoriam pleniorem presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum; anno Domini M°CC° nonagesimo tercio; Magistro Michaele Preposite, Cosma Cantore, Blasio Custode, Symone Decano Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét olvezett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

88.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Miko comes Endrét és Mikout Beeli nemeseket örökbe fogadta. 1293.

Capitulum Ecclesie Agriensis significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis; quod Comes Mico filius Nicolai ex vna, et Andreas dictus Bok, ac Mykou filius Thome nobiles de Beel ex altera, coram nobis personaliter constituti, per eundem Comitem Mico propositum nobis extitit ministerio viuenocis et assertum, quod quia Dei prouidencia et sui disposicione heredum solacio masculinorum esset destitutus, et suis viribus omnino sopitus: ideo considerans et prouida circumspeccione deliberans, quod ijdem Andreas et Micou sibi in linea consanguineitatis attinerent pre ceteris, et eidem in suis necessitatibus complacere studuissent, et in futurum studerent; volens igitur in successores constituere et filios adoptiuos assumpmere, vniuersas possessiones suas empticias, scilicet Nempti et Wysnyo vocatas in Comitatu Borsodiensi existentes habitas, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs quibuslibet, ac cum instrumentis, quibus ipse huc usque possedisset et tenuisset, predictis Andree dicto Bock, et Mykou

filio Thome, et suis heredibus ac successoribus dedisset, donasset et contulisset, et coram nobis dedit, donauit et contulit iure perpetuo et irreuocabiliter tenendas, possidendas et habendas; nullum jus seu dominium a modo et deinceps in eis dem pro se reseruando, sed omnino ad manus eorundem collocando coram nobis. Datum in octauis festi Beati Martini confessoris anno Domini M° ducentesimo nonagesimo tercio.

(Az egri káptalannak 1364-ken „in die festi Beati Francisci confessoris" „Andreas filius Georgij filij Andree de Beel" kérésére kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

89.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Baynai Péter Boztuhi Endre comest Bayna nevü föld elidegenitésétől eltiltotta. 1293.

Nos Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio damus pro memoria; quod Petrus filius Andree filij Yexe de Bayna personaliter ad nostram accedens presenciam dixit protestando: quod prefatus Andreas pater suus, et idem Petrus antea iam dudum Comitem Andream filium Renoldy, et Beke filium eiusdem de Boztuh, ab empcione et occupacione terre Bayna uocate, que terra fuit domini Regis, et Nycolaum filium Phylypus a uendicione et alienacione publice prohibuisset. Et cum super ipsa prohibicione nostras litteras eo tempore fecissent emanari; postmodum predictus Comes Andreas, et Beke filius eiusdem de Boztuh, ipsas litteras nostras protestatorias in destruccione et spoliacione eorundem Andree et Petri filij sui inter alias res mobiles et inmobiles ipsorum constitutas recepissent; et nunc predictus Petrus pro se et pro Andrea patre suo renouando ipsam protestacionem denuo exstitit protestatus contradicendo predictis videlicet Comiti Andree, et Beke filio suo, ac alijs filijs suis

ab occupacione predicte terre Bayna, et Nycolao filio Phylipus, ab alienacione publice prohibendo, et super ipsas destrucciones et spoliaciones iterato suam faciens protestacionem. Datum in festo Pasce anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

Kivül: Pro Petro filio Andree de Bayna contra Comitem Andream et Beke filium suum super protestacione sua et prohibicione terre Bayna.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

90

A túróczi konventnek bizonyságlevele, hogy Donk Vydasnak fia és gyermekei egy ekényi földet Gyge fiainak eladták. 1293.

Vniuersis presentes litteras inspecturis J. miseracione Diuina Prepositus et Conuentus Ecclesie Beate Virginis de Turch Ordinis Premonstratensis salutem in largitore salutis. Ne gestarum rerum memoriam humane inperfeccionis tollat obliuio, peritorum virorum repperit industria, ut eam testimonio perennet litterali. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Donk filius Vydas et duo filij sui, Blasius et Benech, pro se et pro tercio fratre ipsorum Paulo, ad nostram venientes presenciam oraculo viue vocis confessi sunt de terra, que nomine hereditario eos contingit, consensu omnium cognatorum et commetaneorum suorum terram ad vnum aratrum sufficientem, iuxta terram filiorum Basyne adiacentem, cum omnibus vtilitatibus suis, Paulo et Boda filijs Gyge, et ipsorum heredibus heredumque successoribus pro decem marcis minus vno fertone vendidisse et dedisse iure perpetuo pacifice possidendam. Cuius terre mete hoc ordine distinguntur: Prima meta progreditur in fluuio Serneunice dicto, vbi est terrea meta; et sic semper ad ori-

entem tendendo sub quodam *nogerezteuen* dicto deuenit ad terream metam; abinde progrediens intrat in unum *kuserezteuen* bene in tercia parte, et ibi est terrea meta; post hec de ipso *kuserezteuen* exiens per bonum spacium ad orientem progrediendo deuenit ad metam terream; deinde ad quoddam rubetum *somberek* vocatum, in spacio cuius est terrea meta; hinc deuenit ad metas ville Moys, et ibidem in quodam rubeto est *gemelchen*, in circuitu cuius est terrea meta; abhinc declinat ad occidentem iuxta metas filiorum Basyne, et venit ad quandam antiquam terream metam; hinc transiens per pratum venit rursus in terream metam; post hec ascendit in vnum berch, et ibi est terrea meta satis magna; et abinde directe percurrens deuenit ad fluuium Sernevnice, et ibidem in prato est terrea meta, et distingit a terra filiorum Basyne; tandem per fluuium descendit vsque ad priorem metam, et ibi terminatur. Vt igitur series huius empcionis pretacte robur perpetue firmitatis optineat, ad peticionem parcium litteras nostras concessimus nostri sigilli munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös sárga-ibolyaszinü selyemzsinóron függ; a Beniczky család pribóczi levéltárában)

91.

A zalai konventnek bizonyságlevele, hogy Purgolthi Peturke fiai és érdektársai Purgolthban lévő örök birtokukat István mester Hahold comes fiának eladták. 1293.

Conuentus Monasterij Beati Adriani de Zala omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Solent scriptis redigy facta mortalium, ne diuturnitate temporis in dubium reuocentur; vel ut ea, que in tempore aguntur, ne cum tempore defluant et labantur, ad

cautelam scripti solent patrocinio communiri. Ad vniuersorum igitur noticiam tenore presencium uolumus peruenire: quod Lucach et Mycael filij Peturke, Leunardus filius Vrbani pro se et fratribus suis; Adrianus et Andreas, item Petrus pro se et filijs suis, Zecunhe similiter pro se et filijs suis a parte una; Magister Stephanus filius Comitis Haholdy ab altera coram nobis personaliter constituti; ijdem Lucach et Mycael filij Peturke, Leunardus filius Vrbani, Adrianus, Andreas, Petrus et Zekunche supradicti, scilicet nobiles de Purgolth, terram eorundem hereditariam Purgolth nuncupatam cum omnibus utilitatibus, item prouentibus et pertinencijs suis, et vineis eorundem super predictam terram existentibus, confessi sunt uendidisse Magistro Stephano supradicto pro quadraginta marcis minus duabus ab eodem Magistro Stephano plene habitis et receptis ex consensu et permissione commetaneorum suorum, scilicet Magistri Arnoldi et Mycaelis filiorum Comitis Keled, Magistri Band, Languey, Waro, Symonis, et filiorum Zemenus de Humuktamar, ac Jone de Vrbanuk, qui personaliter astantes omnes consensum adibuerunt liberum et assensum, contradiccione qualibet non adiecta, iure perpetuo in heredum heredes, heredumque successoribus inreuocabiliter tranquilliter possidendam; tali uero obligacione, quod si quocunque processu temporum idem Magister Stephanus uel sui heredes pro dicta terra et vineis per quempiam contrai adtentarentur, extunc pro manifesto calumniatore penitus habeatur contra Magistrum Stephanum vel suos heredes antedictos. Cuius quidem terre mete hoc ordine distinguntur; Prima siquidem meta, prout partes retulerunt, incipit iuxta domum Lucach fili Peturke a parte occidentali, in valle uersus aquilonem gradiendo peruenit ad arbores pomy siluestris; exinde flectitur uersus orientem et peruenit ad arborem ilicis, sub cuius est meta terrea; versus partem eandem orientis pergendo peruenit ad arborem vlmi cum meta terrea cumulata; abhinc adhuc uersus orientem meat, et peruenit ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; adhuc (igy) eciam ad partem orientis eundo sunt due metee, una in arbore kerci, et alia in arbore pyri; item uersus orientem sunt due arbores ilicum cruce consignate; inde uero descendit uersus orientem ad viam magnam; in via uero predicta flectitur uersus partem

meridionalem, peruenitque ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; inde uero uersus partem meridionalem eundo peruenit ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata iuxta magnam viam ab occidente; in via autem predicta uadit uersus meridiem, et peruenit ad arborem pyri cruce signatam: abhinc adhuc uersus partem meridionalem in eadem via pergendo sunt due mete, una in arbore ilicis a parte scilicet occidentali, et alia terrea a parte orientali; item in eadem uero via uersus meridiem eundo sunt due mete, una scilicet a parte occidentali in arbore ilicis, et alia a parte orientali est meta terrea; adhuc eciam in eadem via tendit versus meridiem; et iuxta eandem viam a parte occidentali est meta terrea, in qua sunt due arbores pyri; item similiter in eadem via et uersus meridiem pergit, et peruenit ad duas metas, una videlicet a parte occidentali in arbore ilicis, a parte uero orientali est meta terrea; exinde reflectitur uersus occidentem, peruenitque ad metam terream, in qua est arbor pyri tres grandes ramos abens; item in eadem via uersus occidentem tendendo, ubi ipsa via iungitur ad vias uenientes de terra Kamar et de terra Vrbanuk, sunt due mete, una in arbore ilicis, et alia terrea; exinde uersus occidentem eundo est meta terrea, in qua est arbor cherasy; exinde reflectitur uersus aquilonem, peruenitque ad arborem ilicis cum meta terrea cumulata; adhuc eciam ad plagam aquilonem pergendo peruenit ad metam terream, in qua sunt due arbores ilicum; exinde reflectitur uersus occidentem, et peruenit ad duas metas, una scilicet in arbore kerky, et alia in arbore pyry cruce consignate; inde uero reflectitur uersus aquilonem, et in una valle eundo peruenit ad primam metam iuxta domum Lucach existentem, et ibi finaliter terminatur. In cuius uendicionis robur et memoriam pleniorem ad earundem parcium instanciam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine confirmantas, anno Domini M°CC° nonagesimo tercio.

(Eredetie bőrhártyán, zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban. Ugyanott találtatik annak a székesfehérvári káptalannak 1336. quinto kalendas Aprilis „nobilis vir Magister Nicolaus filius Stephani filij Hahold Comes Zaladiensis“ számára készült átirata bőrhártyán vörös-barna selyemzsinóron függő pecsét alatt.)

92.

III. Endre királynak bizonyos, Galgócz várához tartozó földre vonatkozó adománya Ábraham comes Menold fia számára.
1294.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Sernie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Inperante florenteque negocia (igy), virtus non solum premijs caret sed eciam subiecta sceleratorum pedibus conculcatur; Regalis uero Sublimitatis clemencia, que ad laudem bonorum et malorum vindictam gladij recepit potestatem, suscepti regiminis constrigitur aculeis; actus et merita prospicere subditorum, ut illis in suis crescat beneficijs, qui munificenciam Regiam uere fidelitatis precio promerentur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod licet fidelitates actusque strenui Comitis Abraam filii Menoldi notorij sint, nec aliqua possint tergiuersacione celari; tamen ut ipsius fame preconium apud posteros celebre habeatur, et posteri uestigijs eius inherentes ad similia prouocentur; aliquos ex suis actibus uoluimus in presentibus explicare. Ipse siquidem Comes Abraam, ut inde exordiamur, tempore Ducatus nostri fideles et sedulos nobis exhibuit famulatus. Demum eciam cum confinia Regni nostri per Teotonicos capta essent, omnibus nobilibus illius partis Teotonicorum subiectis dicioni; idem Comes Abraam rebellauit predictis Teotonicis in fide Corone Regie debita perseuerans. Item cum post mortem domini Ladizlai quondam incliti Regis Hungarie, fratris nostri patruelis eidem successisemus in Regni solium et Coronam: ipse Comes Abraam cum exercitu domini Alberti Ducis Austrie et Stirie, tunc inimici nostri capitalis, iuxta ciuitatem Tyrnensem uiriliter dimicauit; vbi postratis (igy) hostibus plures ex ipsis Teotonicis captiuauit, et in signum victorie vexilla hostium nobis trans-

misit; castrum eciam Saswar uocatum, quod contra nostram per Teotonicos detinebatur Maiestatem, ipse Comes Abraam expugnauit nobisque reddidit expugnatum. Cum eciam ad expugnandum castrum Posoniense Matheum Magistrum Agasonum nostrorum misissemus, ipse Comes Abraam in expugnacione dicti castri viriliter dimicauit mortis periculum non formidans: ubi idem Comes Abraam letaliter extitit wlneratus, quidam seruiens suus diem clausit extremum, alijs uero seruientibus suis fere numero quinquaginta crudeliter sauciatis; prout hec omnia per predictum Magistrum Matheum, aliosque nobiles illius partis cognouimus euidenter. Et licet idem Comes Abraam pro suis fidelibus seruicijs, pro accionibus strenuis, pro suarum documentis probitatum, munificencie Regie decerpere fructus mereretur amplioris: tamen ut aliquantisper uotis eius annuamus, quandam terram Castri nostri Golgoch iuxta fluuium Wag existentem, in qua quondem castrum constructum fuerat, et castrenses nostri residebant, Golgoch uocatam, simul cum tributo, quod ibidem exigi consueuit, alijsque suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, sub eisdem metis et terminis, quibus per priores possessores habita fuerat et possessa, dedimus, donauimus et contulimus ipsi Comiti Abraam, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Vt igitur huius nostre donacionis series robur optineat perpetuo firmitatis, nec processu temporum in irritum ualeat reuocari, presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo IIII° quindecimo kalendas Februarij, Regni autem nostri anno quarto.

(Erodetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke sárga-vörös-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

93.

III. Endre király eltiltja az esztergami városhatóságot attól, hogy az esztergami egyháznak a városban lakó jobbágyait megadóztassa, és felettök biráskodjon. 1294.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentem paginam inspecturis salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Sopitas diffinitiue sentencie calculo peruerse et impudice calumpniancium questiones, ne in recidiue dissensionis relabantur scrupulum, viuaci litterarum testimonio commendare non solum Canonicalium Ciuiliumque decreuere cognitores Jurium; sed et ipse Regalibus et Principalibus ratificatus fastigijs, cuius non leuis esse debet auctoritas, ne immortales esse ualeant lites hominum calumpniosorum, obviando malicijs, inrefragabili sanccione statuit mos antiquus. Cuius rei gracia vniuersorum noticie presencium pariter et futurorum duximus presentibus declarundum; quod cum venerabilis pater dominus Lodomerius, Dei gracia Archiepiscopus Strigoniensis et Comes Perpetuus loci eiusdem, dilectus et fidelis noster, et discreti viri Capitulum Ecclesie Strigoniensis, super grauaminibus et oppressionibus populorum seu iobagionum suorum, intra fossatum Strigoniense constitutorum, contra Stephanum Judicem, Juratos et vniuersos Ciues de Strigonio materiam questionis mouissent in figura Judicij coram nobis, et in ipsa lite inter partes extitisset diucius altercatum; et licet de parcium consona uoluntate ipsam causam primo ad Congregacionem Regni nostri futuram, ac deinde ad quindenas Sancti Georgij martiris prorogassemus, nostris litteris mediantibus, certis penis positis inter partes, que in prioribus litteris nostris memorialibus exinde confectis plenius continentur; demum tamen idem venerabilis pater Archiepiscopus et suum Capitulum, nec non Magister Franciscus Prepositus Ecclesie Sancti Thome de Promonthorio Strigoniensi, frequen-

tatis uicibus prius nobis per suos nuncios et procuratores speciales significare curarunt, quod ijdem Uillicus et ciues contra judiciariam ordinacionem diffinicionemque nostram, litterarum nostrarum tenori luculentius intersertam, presumcione et auctoritate propria temere venientes, super populos siue iobagiones eiusdem domini Archyepiscopi, et Capituli sui, ac eiusdem Ecclesie Sancti Thome exaccionem et collectam fecissent, fractis hostijs domorum et captis pignoribus eorundem, qui collectam, per ipsos Uillicum et Ciues per solam facti potenciam temeraria et fastuosa presumpcione uiolenter indictam, sicut de iure debebant, soluere renuebant; lite pendente inter partes superius memoratas, predictos jobagiones ipsorum, videlicet intra fossatum Strigoniense constitutos, astare suo iudicio compellentes, et macella carnificum ut ipsam Strigoniensem Ecclesiam iure suo, ex ipsis macellis proveniente, defraudare et dampnificare valeant, a loco debito alias transferendo, et quod Uillicum de Keztelch, jobagionem eiusdem Capituli, contra libertatem Ecclesie Strigoniensis et ordinacionis nostre seriem, in nostris contentam litteris, captiuassent et in suo detinerent carcere captiuis uinculis mancipatum. Verum cum nos Strigonium casualiter uenissemus, et predictis Uillico, Juratis et vniuersis Ciuibus Strigoniensibus, ad nostram presenciam iudicialiter euocatis, asserciones utrarumque parcium prout debuimus, seruato iuris ordine, secundum formam iudicij audientes, examinassemus; quia licet predictis ciuibus in suis responsionibus, imprimis non sine notabili falsitate plurimum uariantibus, ad ultimum tamen, cum ad ueritatem negocij uentum fuit, prelibata iura Ecclesie Strigoniensis ex propria confessione astruere et affirmare necesse habentibus; ipsum dominum Archyepiscopum et suum Capitulum, necnon Ecclesiam Sancti Thome predictam, ante tempora coronacionis nostre, et postea tempore mote litis, nobis constitit euidenter, iobagiones, seu populos et quosdam censuales habuisse intra fossatum Strigoniense, et predictos iobagiones seu populos in iudicando, ac aliam quamlibet iurisdiccionem in ipsos exercendo, pacifice et absque inquietacione aliqua possedisse, et a suis censualibus sine contradiccione censum annuum percepisse, ac a macellis tributum accepisse et pariter exegisse; quia eciam discreti viri Magister Cyprianus Lector Ec-

clesie Strigoniensis, Magister Seraphynus Prepositus Ecclesie Posoniensis, Magister Wrkundynus Cantore Ecclesie Strigoniensis, Magister Jacobus Archydiaconus de Kamarun, Magister Emericus Prepositus Ecclesie Sancti Georgij de Strigonio, Magister Gregorius frater Comitis Ceeney de genere Katupan, Laurencius et Anyanus Magistri, Petrus Decanus, et Magister Dominicus Prepositus Waciensis, Magister Nicolaus, et Magister Franciscus Prepositus eiusdem Ecclesie Sancti Thome, Canonici Ecclesie Strigoniensis, suo et tocius Capituli Strigoniensis, Ecclesieque Sancti Thome de Promontorio Strigoniensi nomine, iuxta examen nostri Judicij, presente discreto viro Magistro Theodoro Preposito Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellario, ad hoc a nobis specialiter deputato, coram religiosis viris Wytkone fratre Domus Hospitalis, fratre Nycolao Magistro Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio, et Bankone fratre eiusdem, in capella Sancti Blasij, in Curia Hospitalis aput Strigonium existente, quamuis ex superhabundati indictuum per nos iudicialiter, vocatis quidem ex eisdem Ciuibus ex mandato nostro, sed se contumaciter absentantibus, nec tamen predictam, de prefato iuramento ipsis presentibus in figura Judicij per nostram Maiestatem factam ordinacionem ignorantibus, prestiterunt corporaliter iuramentum, quod idem venerabilis pater dominus Archyepiscopus et Capitulum Strigoniense, ac Ecclesia Sancti Thome a temporibus retroactis, quorum memoria non existit, fuerunt in possessione omnium premissorum cum pleno iure proprietatis et perpetui dominij, prout multorum progenitorum nostrorum, illustrium Regum Regni Hungarie, antiqua et noua per succedentes Reges, tritauos, atauos, proauos, auosque nostros omni excepcione maiora et luce meridiana clariora luculentius indicant instrumenta. Ad quorum eciam maliciam ex uiuis racionibus et causis perspicuis conuincendam, satis sufficere potuerunt perpetrate per eos nostrarum diffinicionum transgressiones et obligaciones, consencientibus tam ipso venerabili patre et Capitulo suo, quam Ciuibus, per nos interposite, inter partes. Cum enim per nostram Serenitatem impositum, et per utramque partem sponte, ydonee et simpliciter, sine quauis refragacione fuerit assumptum, vt lite pendente nichil omnino in alterutrius partis preiudicium de-

beat attemptari, alioquin contrarium faciens et amissione tocius cause mote, et penis grauibus, tamquam ordinacionis et diffinicionis Regalis temerarius, fastuosus et presumptuosus transgressor, pro suorum qualitate facinorum penis debeat legitimis subiacere; ijdem ciues expressa in premissis ordinamenta nostra temere contempnentes, et in auctoritatis Regie pondere non ponentes, iobagiones, populos, mansos et mansionarios venerabilis patris domini Archiepiscopi, Capitulique sui, et Ecclesie Sancti Thome de Promontorio Strigoniensi, intra fossatum adhuc et extra, sicut quendam Abraam vocatum, Uillicum uille Capituli Strigoniensis de Keztelch, incarcerantes et captiuis uinculis mancipantes, coram homine nostro Johanne fratre Botyz ad speciale mandatum nostrum de suis demum relaxauere vinculis et carcere, quo tenebant; et cum sub districto eis imposuissemus mandato, vt collectas a populis venerabilis patris, Capitulique sui et Ecclesie Sancti Thome uiolenter receptas, et effractis capta foribus dictorum populorum pignora restituere deberent integraliter et ad plenum, ipsi Ciues assumpto rebellionis spiritu, non solum collectas perceptas, et capta per iniuriosam uiolenciam restituere detractarunt pignora; sed eciam ipsum Strigoniensem, et Sancti Thome Prepositum et Capitulum a suis populis consuetam exigere collectam manu armata, uerbis contumeliosis et ignominiosis, nostro, Albensis et Budensis Capitulorum hominibus presentibus, non sunt ueriti prohibere, procuratores dictorum Capitulorum ad dicandam et exigendam deputatos collectam, Fulkmarium presbiterum, et Magistrum Andream, Canonicos Ecclesie Strigoniensis, opprobriosis afficientes conuicijs, et orrendis comminacionibus deterrentes, et penitus repellentes; quandam eciam mulierem uxorem Stephani de Peygen, iobagionis eiusdem Capituli Strigoniensis, quam ijdem Judex et Ciues contra iusticiam captiuarunt, ad mandatum karissime matris nostre remiserunt, prout per litteras eiusdem genitricis nostre collegimus euidenter. Item quodam die fori in eodem foro quendam iobagionem eiusdem Capituli nomine Petrum carnificem, qui habet domum extra fossatum, uterque Mathyas et Lwdwykus macellarij Strigonienses publice uerberarunt, et ad Stephanum Uillicum Strigoniensem adduxerunt captiuatum. Ceterum in die Pentecosten quendam

molendynarium eiusdem venerabilis patris domini Archyepiscopi, inter macella de Strigonio macellarij seu carnifices Strigonienses in naso orribiliter uulnerarunt, et ipsum Capitulum Strigoniense de subponendis sustentaculis deambulatorij palacij domine Zenye, quod est ipsius Capituli, ijdem Judex et Ciues lite pendente prohibuerunt procuratores Capiuli potencialiter insurgentes. Preterea Comes Kunklynus Ciuis Strigoniensis Lampertum iobagionum Ecclesie Sancti Thome martiris de Promontorio Strigoniensi contra libertatem predicte Ecclesie Sancti Thome captiuauit, eundem nouem diebus et totidem noctibus in sua captiuitate detinendo; prout hec omnia et alia quam plurima grauamina, que presentibus propter dispendium non inseruimus, fidelium nostrorum ad hoc specialiter deputatorum; videlicet discreti viri Magistri Demetrij, Albensis Ecclesie Canonici, nostri familiaris et specialis clerici, et Comitis Petri Syculi, nec non Stephani presbiteri Capellani nostri ueridica relacio patefecit, ac etiam speciales nobis misse Albensis et Budensis Capitulorum, et Magistri ac Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio de mandato nostro speciali inquisitorie littere manifestissime plenam fidem facientes, declararunt. Nos igitur venerabilibus patribus et dominis Andree Agriensis, Benedicto Wesprimiensis, Paulo Quinque ecclesiensis, Benedicto Albe Bulgarice, et Haab Waciensis Diuina disponente clementia Ecclesiarum Episcopis; Dominico Magistro Tawarnicorum nostrorum, Ladizlao Magistro Dapiferorum nostrorum, Stephano filio Erney Magistro Tauarnicorum domine Regine karissime consortis nostre, Ladyzlao filio Lucach Magistro Tauarnicorum domine Th. Dei gracia Regine senioris matris nostre, et aliis quam pluribus Baronibus et nobilibus Regni nostri, et specialiter assistente nobis eadem domina Th(omasina) Regina seniori, karissima matre nostra, eisdemque semel, secundo et tercio, pluribusque consultis uicibus, ex ipsorum omnium consilio, conniuencia et consensu, ex euidenter falsa et iniqua prefatorum ciuium turbatiua inquietacione, dictos venerabilem patrem Capitulumque suum, Prepositum et Ecclesiam Sancti Thome, pure et simpliciter duximus absoluendos; ipsis ciuibus super premissis eorum inquietatiua turbacione, tam in possessorio, quam in

petitorio perpetuum silencium inponentes. Per diffinitiuam sentenciam decernentes: vt Archyepiscopales, Capituli Strigoniensis, et Ecclesie Sancti Thome populos, intra fossatum Ciuitatis Strigoniensis et extra constitutos, nec in ius uocare, Judicis, Juratorum assistere iudicio, nec ullam nacta occasione aliqua exigere collectam debeant uel audeant, nec in eos iurisdiccionem seu cohercionem aliquam exercere; quod si contrarium attemptare presumserint, omnem penam pecuniariam et personalem, in quibus ad nostram, karissime matris nostre, venerabilium patrum, Baronum et plurimorum nobilium Regni nostri instanciam idem venerabilis Pater et Capitulum suum liberaliter condescendentes, remissionis eis facere graciam promiserunt; et si uel appellacionis, seu prouocationis, siue sub aliquo alio fucate sue malicie uelamento circa omnes premissos articulos, uel singulos premissorum sopitam litem refricare, et in recidiue dissensionis presumpserint resuscitare scrupulum; penas pecuniarias et personales, quarum remissionem nostra, karissime matris nostre, venerabilium patrum, Baronum et nobilium Regni nostri obtinuit interuencio, et excommunicacionis sentencie, de qua eos absolui nostra et premissarum omnium personarum nobis assistencium frequens et assidua, non sine multa difficultate, potuit instancia, ipso facto subici merebuntur. Nec liceat eis aliquo priuilegio, aurea uel cerea bulla presso, super premissis omnibus uti in figura Judicij uel extra, contra Archyepiscopum, Capitulumque suum, Prepositum et Ecclesiam Sancti Thome, quantum ad venerabilem patrem et Ecclesiam suam Strigoniensem circa omnia premissa et singula premissorum, reuocatis in irritum eorundem ciuium aureis uel cereis omnibus instrumentis; subituris nichilominus ciuibus penam, quam refricatoribus et recidiuatoribus sopitarum per diffinitiuam sentenciam questionum imponunt utrorumque Jurium legitime sacciones, et non leuis auctoritatis tocius Regni nostri, ut premisimus, mos uulgatus. Vt autem de fundis, curijs, areis, seu edificijs predictarum Strigoniensis et Sancti Thome Ecclesiarum mansis, mansionarijs, seu inkylinis intra fossatum Strigoniensis Ciuitatis existentibus, super quibus nobis sentencialiter indicentibus prouidi et discreti viri, Magister Cyprianus Lector Strigoniensis, Magister Seraphynus Prepositus Posoniensis, Magister Wr-

kundinus Cantor Strigoniensis, Magister Jacobus Archidiaconus de Kamarun, Magister Dominicus Prepositus Waciensis venerabilis patris domini Lodomerij Dei gracia Archyepiscopi Strigoniensis Cancellarius, Magister Franciscus Prepositus Sancti Thome, et ceteri superius nominati ipsarum Strigoniensis et Sancti Thome Ecclesiarum procuratores earundem, procuratorio nomine iurauerunt, premissa, scilicet domus, inkylinos, mansos et mansionarios, quocunque nomine censeantur, ipsius venerabilis patris Archyepiscopi, Capituli sui, et Ecclesie Sancti Thome iuris esse, nulla inposterum malignis Judicis, Juratorum et Ciuium machynacionibus ambiguitas et calumpniosa concertacio ualeat suboriri; predictos fundos, areas, domos, curias, mansionarios censuales, que omnia per Magistrum Demetrinm Canonicum Albensem, familiarem Clericum Domus nostre, et Johannem fratrem Botyz, hominem Dominici Magistri Tauarnicorum nostrorum reambulari fecimus, et in nostris litteris annotari; omnium inquam premissorum iurium nomina ad uberiorem futurorum cautelam interserenda presentibus censuimus seriatim; et hec quidem de prenotatis Sancte Strigoniensis Ecclesie iuribus, ne scilicet per ciues ad Judicis et Juratorum suorum (Judicium) valeant euocari, vel collectam, ipsi Ciuitati Strigoniensi indictam, occasione aliqua exigere ualeant ab eisdem; de antiquis, que premissa sunt, non de nouiter acquisitis, sicut est palacium domine Zenye, vel ulterius iustis quibuslibet titulis acquirendis sano sentiri volumus intellectu. Nam ipsum palacium, et alia quelibet ulterius acquirenda, quantum ad coltectas communes et causas iudicialiter examinandas, communi ciuium Strigoniensium lege merito censebuntur. Jura autem intra fossatum singillatim nominata sunt hec: uidelicet palacium Jacobi institoris, et domus Choka sartoris in una curia iobagionum eiusdem domini Archyepiscopi ad eius cellarium pertinentes; item curia et domus Ladizlai filij Donkus, et duorum seldenariorum suorum; item ibidem domus Jacobi, que fuit quondam Isak de Koachy; et domus filiorum Fulkus in una curia constitute; item domus Damei; et domus Mychaelis sartoris, in una curia constitute; domus Hench pelliparij, que quondam fuit domus Wttyl, circa portam pontis Sancti Laurencij a septemtrione; item ibidem domus Kunch

fullonis; domus Pauli pulsatoris; domus Petri pelliparij, domus Bank filij Beney; domus Andree; domus Stephani calificis; domus Pangraci, in qua Kyussed moratur; domus Johannis filij Ygram, et domus Ipoliti in loco ejusdem Ygram, cum curijs et suis seldenarijs; et domus Magistri Martini cum edificijs seldenariorum suorum; curia Comitis Johannis cum suis domibus, in quibus filius Kunch moratur; domus relicte Samsonis, et domus Pauli uenditoris lineorum pannorum, et domus Marci aurifabri, cum suis curijs in contrata et Parochia Ecclesie eiusdem Sancti Laurencij constitute; item domus Benedicti et Kunch a parte orientis iuxta uiam domus Sedylini; domus Lwdwyg; domus Sebreth; domus Mathei et Ladizlai a parte occidentis prope dictum palacium constitute; et domus Johannis fratris Ladyzlai; et domus Stephani in uicinitate domorum eiusdem Johannis constitute; item domus Johannis generi olim Bankonis, et Magni Petri in una curia existentes, in contrata Judeorum; et ibidem in uicino domus plurium iobagionum in una curia permanencium; item domus Jacobi, quondam Magistri Fulkonis; domus Mychaelis institoris; domus Bolosey et Ladizlai fabri, in una curia circa semitam, per quam itur de ponte fossati in Koachy jobagionum Capituli memorati, uidelicet in iudicatu et in alijs pertinencium ad eosdem; item domus Myke sartoris cum dimidia curia ante curiam Syrgodyni; curia Rubini filij Rubyni, censualis cum suis seldenarijs; domus Myla ibidem in uicino circa quandam semitam censualis; domus Balduyni, cum curia et camera censualis in ordine camerarum; item ibidem tres camere et domus Syrgodyni, et filij Rubini, fratris sui, similiter censuales, que debent quatuor marcas argenti de pagamento Capitulo memorato annuatim; item domus Sedylini circa pontem Sancti Pauli a parte meridionali, eciam censualis; item domus Heynel circa Templarios in parochia Ecclesie Sancti Petri, et ibidem in uicino domus Jacobi dicti Kezlar, ac domus Michaelis similiter censuales; item in contrata Ecclesie Sancte Crucis domus Johannis filij Dulch cum sua curia, censualis, ad dictum Capitulum pertinentes; item circa pontem ecclesie Sancti Laurencij a parte meridionali in introitu domus Lamperti cum suis; domus Ipoliti, et domus Petri jobagionum Ecclesie Sancti Thome; et circa puteum macellorum similiter in una curia

domus plurium iobagionum eiusdem circa semitam, per quam de ponte fossati Strigoniensis quondam tendebatur in Koachy: prout ab eiusdem Magistri ore et ipsius Johannis didicimus et recollegimus omnia et singula premissorum. Vt igitur hec nostra diffinitiua sentencia robur optineat perpetue firmitatis, presentes concessimus nostri duplicis sigilli nostri (igy), consortis nostre karissime, domine Th. matris nostre, ac Prelatorum predictorum munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quarto, quarto kalendas Augusti; Regni autem nostri anno quarto.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 850. l. Sok hibával kiadva Fejér által Cod. Dipl. VI. köt. I. r. 306. l.)

94.

III. Endre királynak Dubos helységet tárgyazó itéletlevele Aba nemzetségbeli Guden mester és Kuke Jakab comes közt. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie memorie commendantes significamus vniuersis; quod cum contencio super quadam possessione Dubos uocata inter nobiles viros Magistrum Gudem filium Comitis Petri de genere Aba ex vna parte, et Comitem Jacobum dictum Kuke ex altera mota fuisset coram nobis; ita quod eandem possessionem dictus Comes Jacobus, Pauli et Cosme filiorum Cosme fratrum vxoris sue fore asserebat, et eorum nomine eundem Magistrem Gudem prohibuisset coram nobis; e conuerso autem idem Magister Gude eandem possessionem Dubos, et ad ipsam spectantes, ordine iudiciario ad se deuolutam asserebat, et super hoc instrumenta habere se dicebat. Nos itaque partibus sic altercantibus assignauimus terminum competentem sua instrumenta exhibendi coram nobis. Adueniente itaque termino per nos assignato

idem Comes Jacobus non comparuit, neque misit, et nulla prorsus voluit exhibere instrumenta; et sic in sua defecit accione. Comes uero Petrus pater ipsius Magistri Gude, et idem Magister Gude coram nobis personaliter comparentes, exhibuerunt nobis litteras quam plures et diuersas diuersorum Judicum super processu negocij in requisicione quarte domine matris ipsius Magistri Gude sororis Thome' Bani sine herede decedentis de possessione sua Dubos vocata et pertinencium earundem, ab Alexandro et alijs fratribus suis emanatas; et inter cetera litteras Comitis Dominici quondam Viceiudicis Curie domini Ladizlai Regis, in quibus vidimus contineri: quod cum super faciem possessionis Dubos vocate, porcionem videlicet Thome Bani pro quadringentis marcis estimate estimatores accessissent ad hoc, vt ijdem estimatores presente homine domini Regis et testimonio Capituli Agriensis ad ualorem centum marcarum pro quarta domine matris eiusdem Magistri Gude, que in eiusdem cedit porcionem, estimando statuere debuissent contradiccione qualibet non obstante, et duo iudicia, in quibus racione dicte quarte idem Alexander dinosscitur remansisse, de dicta possessione Dubos iuxta formam litterarum Judicis memorati exigere: idem Alexander manu armata cum suis veniens de eadem possessione, uerba obprobriosa eisdem inferendo expulisset, et in exaccione ipsorum iudiciorum cum omnibus seruientibus ac populis suis manu armata iterato irruisset in eosdem, et dictum hominem domini Regis de equo suo turpiter deiecisset; hominem uero Capituli memorati, ac alios, qui inibi accesserant, scilicet estimatores et partem aduersam, iactu sagitarum et baculorum ac percussionibus fustium in equis eorundem, vituperia quam plurima imponentes, turpiter effugassent. Et quia predictus Alexander nec estimacionem, nec eciam statucionem dicte pessessionis fieri permisit, ymo potencialiter insurgendo hominem domini Regis, et testimonium Capituli Agriensis modo prehabito uerberauit: pro hys omnibus posessionem suam Dubos vocatam, de qua exeundo premissa omnia perpetrauit amiserat contra Magistrum Gudem memoratum; et sic in eandem possessionem idem Magister Gude sentencialiter fuerat introductus. Et quia super premissa introduccione omnino contradixerat, et iterato citatus in presencia ipsius Judicis

comparuisset, omnia premissa se fecisse denegauit; dicendo quod littere Capituli dicto Judici trnnsmisse, in quibus uerberacio hominis domini Regis et sui testimonij continebatur, omnino false essent falso modo emanate, non ex consciencia et uoluntate Capituli memorati. Quibus auditis idem Judex suspendendo totale negocium dictas litteras Capituli memorati in panniculo inclusas sub capite sigilli sui ipsi Capitulo remiserat, vt uiderent et diligenter inspicerent, et ad fidem eorum Deo debitam et Corone domini Regi per suas litteras remandarent: vtrum eedem littere false essent uel uere, et iusto modo uel de pura consciencia eorum emanate; prout in litteris dicti Judicis ipsi Capitulo transmissis vidimus contineri. Quod quidem Capitulum dictas litteras suas, per ipsum Alexandrum falsificatas, sibi modo prebabito in panniculo transmissas, veras esse et iusto ac legitimo modo emanatas et de pura consciencia sua intimarunt; prout in litteris ipsorum super premissa serie domino Regi destinatis comperimus euidenter. Hys itaque peractis, cum idem Judex iterato ad porcionem dicti Thome Bani pro quadringentis marcis estimatam eosdem estimatores accedere decreuisset, ipso Alexandro personaliter comparente et assumpmente, ad hoc ut porcionem ad ualorem centum marcarum estimando de eadem possessione statuerent Magistro Gude memorato; et ijdem estimatores termino ad hoc deputato super faciem ipsius possessionis ad estimandum eandem accessissent: idem Alexander presentialiter ibi comparendo, totalem porcionem Th. Bani de predicta possessione Dubos et ad ipsam pertinentibus, Pauli et Deegh vocatis, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis vniuersis dimisisset, dedisset et statuisset Comiti Petro et Magistro Gude antedictis, racione quarte domine sororis eiusdem Thome Bani matris ipsius Magistri Gude de totali possessione eiusdem Th. Bani cedenti, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, estimacione quidem super ipsa nulla facta. Super quibus memoriales litteras dicti Capituli Agriensis per dominum Ladizlaum Regem fratrem nostrum karissimum patruelem patentibus suis litteris confirmatas exhibuerunt coram nobis; preterea ipsos Alexandrum, Paulum et Cosmam filios Cosme in litteris diuersorum Judicum exinde confectis non comparendo, nec mittendo, comperimus in processu negocij predicti contra ip-

sos Comitem Petrum et Magistrum Gudem in viginti judicijs remansisse. Nos itaque uisis et perlectis omnibus instrumentis seu litteris per ipsos Comitem Petrum et Magistrum Gudem exhibitis diuersorum Judicum et Capituli Agriensis, una cum Baronibus nostris sentencialiter duximus decernendum; vt eadem possessio Dubos totalis, cum suis pertinencijs Pauli et Degh vocatis; porcio videlicet Thome Bani, pro quarta domine sororis sue de totali possessione sua cedenti, et porcio Alexandri predicti, tum pro uerberacione hominis domini Regis et Capituli Agriensis testimonij, cum pro dehonestacione estimatorum per memoratum Judicem destinatorum; cum eciam pro falsificacione litterarum Capituli Agriensis prenotati; porcio uero Pauli et Cosme filiorum Cosme in ipsa possessione Dubos ipsos contingens, pro prenotatis viginti judicijs, que in toto sexaginta marcas faciunt, eisdem Comiti Petro et Magistro Gude tanquam veris possessoribus statuantur. Hoc tamen expresso, quod si ijdem Paulus et Cosmas filij Cosme, aut aliqui alij commetanei uel vicini ipsuis possessionis Dubos eandem redimere voluerint, aut contra ipsos Magistrum Gudem et Comitem Petrum aliquid accionis habuerint, eosdem de eadem possessione ad nostram debeant Presenciam euocare; ipsis Comite Petro et Magistro Gude in ipsa possessione Dubos et ad ipsam pertinentibus tanquam ueris possessoribus permanentibus: et sic coram nobis experiantur cum eisdem, uel suas acciones contra eosdem ordine iudiciario exequantur. Datum sub castro Adryan feria secunda proxima ante festum Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimu quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét nagyobbrészét már szét mállott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

95.

III. Endre király megerősíti V. István királynak Dumuszló helységet tárgyazó adományát Aba nemzetségbeli Páter mester számára. 1294.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, presentem paginam inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie wolumus peruenire, quod Magister Petrus filius Compoldi de genere Aba nostram adiens presenciam exhibuit nobis priuilegium Stephani clare memorie quondam illustris Regis Hungarie karissimi fratris nostri patruelis super collacione cuiusdam terre Dumuslou uocate confectum, petens a nobis humiliter et deuote, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Stephanus D. gr. junior Rex Hungarie stb. (következik István akkor ifjabb királynak 1263-ki adománya mint gyűjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 69. lap.)

Nos itaque peticionem ipsius Magistri Petri attendentes fore iustam, consideratisque fidelitatibus et seruiciorum meritis eiusdem, que nobis sepius, et specialiter in expedicione nostra contra dominum Albertum Ducem Austrie et Styrie, Regni nostri tunc capitalem inimicum habita, vbi idem diuersis fortune casibus se submittere non formidauit; et eciam cum nos contra filios Thome moto exercitu nostro iuissemus, et castra ipsorum expugnari et demoliri fecissemus, in expugnacione castri Adryan, idem Magister Petrus grauiter extiterat sauciatus, fideliter exhibuit et impendit; quia eciam dictam terram per dominum Belam Regem mediantibus suis patentibus litteris dicto Comiti Compolth iuxta collacionem ipsius domini Stephani Regis fore collatam comperimus, dictum pri-

uilegium domini Stephani Regis non cancellatum, non abrasum, nec in aliqua sui parte viciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, sine iuris alieni preiudicio auctoritate presencium confirmanus duplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quartoi sexto kalendas Decembris Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke sárga-vörös selyemzsinóron füg, a kir. kamarai levéltárban).

96.

III. Endre király intézkedik azon illeték iránt, melyet a nyúlszigeti apáczazárda vámszedői a királyi lovászoknak Budán fizetni tartoztak. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vuiuersis: quod licet inter Magistrum Stephanum stabularium nostrum fungentem vice Mathei Magistri Agasonum nostrorum et Comitis Posoniensis ex una parte; et fratrem Johannem procuratorem sororum de Insula Virginis Gloriose ex altera, contencio exorta fuisset super solucione vnius marce, que a tributarijs stabulario nostro debetur iuxta Regni nostri consuetudinem, ita ut idem Magister Stephanus a tributarijs dictarum sororum de Castro Budensi et de Pest, ac pertinentibus ad eosdem, tres marcas sibi dari postulasset: tamen quia constitit nobis per priuilegia et litteras dictarum sororum ab illustribus Regibus progenitoribus nostris optentas, nonnisi vnam marcam per eosdem tributarios Castri Budensis et de Pest solui debere: statuimus decernentes, quod nonnisi vnam marcam per anni circulum tributarij dictarum sororum in castro Budensi et in Pest exis-

tentes, ac pertinentes ad eosdem, soluere teneantur stabularijs nostris pro tempore constitutis. Volentes, vt de cetero ijdem stabularij nostri tributarios dictarum sororum racione trium marcarum, pro quibus dictus Magister Stephanus ipsos tributarios inpetebat, molestare nullatenus audeant uel presummant. Datum Bude feria tercia ante octauas Ephifanie Domini anno eiusdem millessimo ducentesimo nonagesimo quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

97.

III. Endre királynak parancsa a nagyváradi káptalanhoz, hogy IV. László királynak a Berteni vámjogosítványát tárgyazó privilegiumát átirja Tamás comes, Pongrácz fia számára. 1294.

Andreas Doi gracia Rex Hungarie etc. fidelibus suis Capitulo Ecclesie Waradiensis, salutem et graciam. Dicit nobis Comes Thomas filius Pangracij fidelis noster, quod ipse super medietate tributi, quod in portu Berthen in fluuio Crysij exigi consueuit, priuilegium domini Ladizlai condam Regis Hungarie felicis recordacionis karissimi fratris nostri patruelis haberet confectum, et eciam priuilegium venerabilis patris Bartholomei quondam Episcopi Waradiensis clare memorie, et Rolandi Wayuode ordine judicario habitum et optentum. Vnde cum idem Comes Thomas propter tempus impocatum ipsa priuilegia dicit se timere amitti; fidelitati Vestre precipiendo mandamus, quatenus predicta priuilegia, videlicet domini Ladizlai Regis et Bartholomei Episcopi ac Rolandi Woyuode super facto premisse medietatitis tributi Berthen confecta de uerbo ad uerbum rescribi vestris priuilegijs faciatis; quorum vnum par in camera Ecclesie vestre reseruetis

aliud vero ipsi Comiti Thome concedatis; cauendo tamen, ne fraus siue dolus commit ti possit in hac parte. Datum Waradini in festo Beati Stephani Prothomartiris.

(A nagyváradi káptalannak 1294-ki átiratából mint alább 109. sz. a.)

98.

III. Endre király megerősiti IV. László királynak Zoych helységnek visszaadását elrendelő okmányát a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1294.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presenciam vniuersis: quod sorores de Insula Beate Virginis exhibuerunt nobis patentes litteras Ladizlai condam IllustrisRegis Hungarie super facto cuiusdam possessionis Zoych uocate confectas; petentes nos humiliter et deuote, ut ipsas patentes litteras ratas habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem patencium litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus D. gr. Rex Hungarie stb. (következik IV. László királynak okmánya mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 524. l.)

Nos igitur iustis et legitimis peticionibus predictarum sororum fauorabiliter inclinati prefatas patentes litteras Regis Ladizlai non cancellatas,non abrasas presentibus inseri fecimus dictis sororibus auctoritate presencium sine preiudicio iuris alieni confirmantes. Datum Bude in die Cynerum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai leveltárban.)

99.

Roland vajda tizenötnapi fegyverszünetet fogad Jakab mesternek és társainak. 1294.

Nos Rolandvs Voyuoda significamus quibus expedit per presentes, quod nos Jacobo fratri domini Episcopi Waradiensis, Ladizlao filio Benedicti, Paulo de Chatar et alijs in castro Fenes commorantibus treugam et pacem ac securitatem omnimodam quindecim dierum, a die quo descenderint de predicto castro, promittimus et concedimus; ita quod homo noster, quem a nobis Capitulum Waradiensi pecierit, conducere eos Varadinum, saluis rebus et personis, et de Waradino ad ultra Tyciam, uel ultra Marisium, uel eciam usque in Galou in Partes Transiluanas, cum omnibus eorum liberis et populys proprijs ac rebus quibuscunque, sanos et incolumes; et nos ipsis recedentibus Waradino eciam ultra terminos prenotatos eandem treugam et pacem infra spacium predictorum quindecim dierum ex parte nostra et nostrorum promittimus firmitur seruaturum. Et hoc nomine nostro, et nomine Comitis Thome patris nostri, ac omnium fratrum nostrorum, et specialitor nomine relicte Magistri Stephani fratris nostri, et omnium ad nos et ad ipsos spectancium, tactis Sacrosancto Ewangelio et reliquijs Sanctorum plurium coram Conuentu Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi iurauimus firmiter obseruare. Si autem eosdem Magistrum Jacobum, (Ladislaum et Paulum) in ueniendo Waradinum, in existendo ibi, uel in recedendo, infra terminos supradictos et infra spacium dierum predictorum, per quoscunque ledi contingeret uel offendi in rebus aut personis: extunc Capitulum castrum Fenes restituet Episcopo memorato, causa et occasione ac mora quibuslibet relegatis. Obligamus insuper, quod eosdem Jacobum, Ladizlaum et Paulum, cum liberis eorum ac familia propria, socijs eorum supradictis, ab omnibus siue Vngarys siue Olachys, siue nostris siue Ecclesie, siue infra indagines Solumus siue extra

constitutis, qui se ab obediencia Ecclesie hoc dissensionis tempore retraxissent siue non, sicut pro alijs nostris superius assumpsimus, infra ipsos quidecim dies et terminos prenotatos, fouere tenemur et tueri cum effectu. Datum in dominica proxima ante Ascensionem Domini anno eiusdem M•CC• nonagesimo quarto.

(Eredetie bőrhártyán, a leleszi konventnek levéltárában.)

100.

Az esztergami káptalan mint földtulajdonos az esztergami Kis Duna körüli földet Miklós ötvöstől elveszi, és az Aranyosról ide telepedett Miklósnak bérli ki. 1294.

Uniuersis presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod nos respicientes nostre Ecclesie meliora, totalem terram nostram sitam inter minorem Danubium, et inter clausuram molendinorum nostrorum de Taplycha de Strigonio, a stagno, quod Nycolaus aurifaber Strigoniensis fecit ibidem, nobis contradicentibus et inuitis, usque ad locum molendini eiusdem Nicolai, et fossatum seu meatum aque de loco eiusdem molendini in minorem Danubium decurrentis, ab eodem Nycolao propter ipsius insolencias et inportunitates multimodas iure dominij reuocantes; vnacum alia terra nostra, que incipit ab angulo orti Heremitarum de Claustro Sancte Anne, et ueniendo circa sepem orti Kunch pelliparij iobagionis nostri usque meatum fluuij, de clausuris eorumdem molendinorum nostrorum exeuntis, et usque ad fossatum Strigoniense existit, Nycolao filio Martini aduenticio in Strigonium de uilla Aranyas, de partibus montis Matra et obhoc Aranyas uulgariter appellatur, ac per eum suis heredibus, Myconi videlicet, Mychaeli et alijs nascituris, locauimus

et dedimus in perpetuum plenarie possidendam. Condicione tamen huiusmodi mediante; vt per spacium quatuor annorum proxime futurorum, a data presencium scilicet continue computando, idem Nycolaus et sui heredes ac posteri racione terragij annualis nobis nichil dare debebunt; quinto autem anno et sic deinceps perpetuo, annuatim soluent nobis fertonem vsualium Regalium monetarum, tunc temporis ad valorem mercimonialis argenti in ciuitate Strigoniensi currentis; et eiusdem Nycolai et suorum heredum (igy) ad edificacionem domorum, edium et murorum eiusdem terre nostre in facie construendorum, de monte nostro de Taplycha lapides usque ad sufficienciam concedemus; balneorum et molendinorum nostrorum via, et loco molendini eiusdem Nycolai, ibi nichilominus libere remanente. Insuper eidem Nycolao et suis heredibus ac posteritatibus promisimus liberaliter et libenter, vt melioraciones suas, si quas super facie eiusdem terre nostre fecerint suis laboribus et expensis, et ullo umquam tempore uendicioni duxerint exponendas, nobis prius requisitis, ut expedit terre dominis, si nos eas ad nos non decreuerimus redimendas, alijs hominibus vendendi, sub premisso honore et debito condicionis, habebunt liberam facultatem. In cuius rey firmitatem et memoriam sempiternam presentes litteras eidem Nycolao, et suis heredibus, sigilli nostri appensione dedimus communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Cypriani, Ecclesie nostre Lectoris; anno Domini millesimo ducentesimo quarto, in capite kalendarum mensis Aprilis.

A B C

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 848. l. Kivonatá lásd Fejérnél Cod. Dipl. VI. k. I. r. 340. l.)

101.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy a Nógrádi várnak több jobbágya Szécsenben lévő birtokukat Farkas comes, Fulkus fiának eladta. 1294.

A B C

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Strigoniensis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Wytalus et Petk filij Gregorij, et Paulus filius eiusdem Wytalus, pro se et pro Benedicto fratre suo de Fulcus, iobagiones Castri de Neugrad ad nostram personaliter accedentes presenciam confessi sunt, duas partes cuiusdam terre sue hereditarie Zechen vocate ipsos contingentes, site videlicet intra possessionem Farkasij Comitis filij Fulkus similiter Zechen vocate, vendidisse cum omnibus vtilitatibus suis eidem Farkasio Comiti filij (igy) Fulkus, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus pro viginti quinque marcis partim in argento et partim in estimacione condigna, per ipsum Comitem Farkasium plenarie solutis, et per eosdem Wytalus et filios suos, nec non Petk fratrem eius, integraliter receptis, perpetuo et pacifice possidendas; sub eisdem metis et terminis, quibus ijdem habuerunt, tenuerunt, et pacifice possederunt. Ita videlicet, vt quandocunque et per quoscunque pretextu prefatarum duarum parcium terre memorate idem Comes Farkasius uel sui posteritates inpeterentur, Wytalus et sui predicti, nec non Petk supradictus expedire tenebuntur; prout se ad hoc firmiter obligarunt, proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto, pridie kalendas Aprilis.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ: a budai kir. kamarai levéltárban.)

102.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Aszyani Péter és testvérei óvást tettek azon kényszer által eszközölt eladás ellen, melylyel Harmach és Lelesz nevü jószágaikat Lóránd mesterre átruházták. 1294.

Nos Capitulum Budensis Ecclesie damus pro memoria, quod Martinus filius Petri de Asyan pro se, ac Karul et Alexandro fratribus suis ad nostram personaliter accedendo presenciam, dixit nobis protestando: quod Magister Lorandus filius Leustachij ipsos multociens diuersis et nefarijs grauaminibus oppressisset, et potencialiter ad hoc compulisset, ut possessiones eorum Harmach et Lelez uocatas, ac dimidietatem cuiusdam possessionis ipsorum Selez nuncupate, per eundem Magistrum Lorandum captiui ducti ad Capitulum Agriense confessi fuissent eidem Magistro Lorando uendidisse, et littere eiusdem Capituli super ipsa uendicione modo premisso facta eidem Magistro Lorando emanassent. Ne igitur dicte littere ipsis inuitis sic emanate sibi preiudicent in futurum, presentes protestacionis litteras a nobis sibi dari postulauit. Datum in crastino festiuitatis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quarto

Kivül: Protestacio facta per Martinum.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levélrárban.)

103.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Péntek, Buda-Felhévvizi lakosnak fiai bizonyos házukat a nyúlszigeti apácazárdának átengedték. 1294.

Nos Capitulum Ecclesie Budensis significamus vniuersis, quos scire expedierit, quod Dominicus et Vincencius filij Pentuk de Calidis Aquis coram nobis personaliter constituti confessi sunt; quod domum siue palacium Comitis Nicolai filij Ereus auunculi ipsorum reliquerunt sororibus de Insula Beate Virginis libere ac perpetuo possidendum, secundum quod predictus Comes Nicolaus prefatis dominabus sororibus legauerat adhuc uiuens, non obstante quocunque testamento uel quacunque ordinacione facta a Comite Nicolao supradicto; renunciantes omni iuri, si quod in dicto palacio aut in fundo curie eidem palacio adherentis siue adiacentis habuerunt tempore succedente. In cuius rei memoriam et firmitatem presentes litteras concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Ladizlai Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini M°CC° nonagesimo quarto. Magistro Paulo Cantore, Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, ceterisque Canonicis presentibus, existentibus.

(Eredetie börhártyán, melyről a káptalan pecsétje hártyazsinegen függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

104.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy László mester, budai olvasó kanonok, Békás-Megyer birtokát Tivadar mester székesfehérvári prépostnak eladta. 1294.

A B C

(C)apitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostendentur, salutem in eo qui est fons uenie pariter et salutis. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie, uolumus peruenire: quod Magister Ladizlaus Lector Ecclesie nostre, uir nobilis, filius Comitis Dama de Bolug, in medio nostri personaliter astando, confessus est uiua uoce, quandam possessionem suam Meger uocatam, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, pratis uidelicet, fenetis, terris cultis et incultis, sub eisdem metis et terminis, quibus ab antiquo limitata extitit et possessa, iuxta Danubium in Comitatu Pestiensi prope Budam existentem, que ad ipsum permutacionis titulo ex parte domini Ladizlai miseracione Diuina Archiepiscopi Strigoniensis, locique eiusdem Comitis Perpetui, de conniuencia et assensu Capituli eiusdem Ecclesie Strigoniensis, sicut in litteris priuilegialibus ipsius domini Archiepiscopi uidimus contineri, in concambium ville sue Keysyg uocate prope siluam Bersen in archiepiscopalis iuris dominium applicate, fuerat deuoluta, uendidisse discreto uiro Magistro Theodoro Preposito Albensis Ecclesie aule domini Regis Uicecancellario, et Comiti Ladizlao fratri eiusdem uterino, ac Nycolao filio Nycolay nobilibus de Tengurd presencialiter astantibus, pro centum et uiginti marcis argenti plene receptis ab eisdem perempniter possidendam. Hoc adiecto, quod si quis in posterum super ipsa villa Meger uel quauis particula eiusdem processu temporum aliquam mouerit questionem, ipse Magister Ladizlaus defendere et expedire eundem Prepositum et fratres suos ac

heredes eorundem tenebitur suis proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem eiusdem domini Lectoris memoratis domino Preposito et fratribus eiusdem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus eiusdem domini Lectoris anno Domini M•CC• nonagesimo quarto. Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano, Stephano et Jacobo Magistris; Nycolao, Lucasio et Andrea sacerdotibus et ceteris Canonicis existentibus.

(Eredetie börhártyán, rózsa szinü selyemzsinóron függö pecsét alatt; a budai kir kamarai levéltárban. Gyanus)

105.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bolugi Tumbold Batkában lévö birtokát több serviens-ének adományozta. 1294.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Cap — — — — — — — — — — — — — — — in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Tumboldo filio Tumboldi de Bolug ex vna parte; ab — — — — — — — — — — — — — — — — serviente eiusdem pro se, et pro ipso patre suo, ac pro Petro, Andrea, et Symone fratribus suis; item pro Johanne filio predicti Petri fratris sui — — — — — — — — — — — — — — — — s prefatus Tumboldus proposuit viva voce, quod porcionem suam, quam habet in terra Batka per ipsum patrem suum aquisitam, cum vniuersis — ub eisdem certis metis et antiquis, quibus ipse possedisset, ob merita seruiciorum ipsius Crispyn et filiorum suorum predictorum dedisset, et contulisset eisdem, et sui — — — — — — — — — — — — — et irreuocabiliter pacifice possidendam et ha-

bendam. Insuper obligauit se idem Tomboldus et heredes suos predictos Crispyn, et filios suos, ac here — — — — — — — — — — ab omnibus racione ipsius terre impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei testimonium ad instantem eiusdem Comitis — — — — — — — — — — — — — — — — sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Saulo Lectore, Myke Custode, Martino de Patha, Simone de Zemlyn, Egidio — — — — — — — Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo quarto. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi A — — — pis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1431-ki átíratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

106.

A nyitrai káptalannak bizonyságlevele, mikép Cholknak fiai mint szomszédok beleegyeztek, hogy Endre comes fiai bizonyos javaikat eladhassák. 1294.

Capitulum Nitriensis Ecclesie oraciones in Domino tam debitas quam deuotas. Humana pereunt negocia, si litterarum non fuerint testimonio roborata. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Alexander, Andreas et Nicholaus filij Cholk coram nobis personaliter constituti super possessionibus Busuch, Hyzer, Patkanteleke et Selk nuncupatis, tanquam commetanei et uicini earundem possessionum Magistro Andree et Nicholao fratri eiusdem, filijs Comitis Andree, consensum prebuerunt beniuolum ad emendum sine contradiccione eisdem relinquentes. Ne igitur

ulla materia contradiccionis seu questionis deinceps super predictis possessionibus a parte eorundem filiorum Cholk prescriptorum antefatis Magistro Andree et Nicolao possit euenire, nostris litteris priuilegialibus fecerunt confirmari. In cuius rei memoriam pleniorem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum VIII. idus mensis Marcij anno Domini millesimo CC° nonagesimo quarto. Ecclesie nostre Lectore Magistro Farcasio existente.

A B C

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

107.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a Kemyn mester, néhai Lőrincz nádornak fia, és érdektársai, s Gyula mester baranyai és tolnai főispán közti egyenetlenségek választott közbenjárók által elintéztettek. 1294.

Nos Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie memorie commendamus, quod secundum formam litterarum Nicolai Palatini in quindenis Sancti Martini inter Magistrum Kemyn filium Comitis Laurencij quondam Palatini, seruientes suos, jobagiones suos, et quoslibet spectantes ad ipsum ab vna parte; inter Magistrum Julam Comitem de Borona et de Tholna, seruientes suos, jobagiones suos, et quoslibet spectantes ad ipsum ab altera; discretus vir Magister Nicolaus Prepositus, Magister Nicolaus Custos Ecclesie nostre, et Damyanus Notarius noster; item ab aduersa parte Mykud Banus, et Rennolch filius Comitis Dionisij, ceterique uiri nobiles comprouinciales super causis parcium utrarumque inferius articulatim expressis fuerunt coram nobis taliter arbitrati, utrisque partibus, uidelicet Magistro Jula et Magistro Kemino in nostri presencia com-

parentibus et assumpmentibus in persona; scilicet in octauis Sancti Nicolai confessoris coram nobis Comes Koppan officialis et castellanus Castri eiusdem Magistri Kemyn iurabit super eo, quod in composicione facta inter ipsum, et inter Abbatem de Sancta Trinitate unam pecudem de villa Wgh a filio Comitis Andree non ascripserit recepturum. Item eodem die et loco Gurgh iobagio Magistri Kemyn secundo se sibi pari iurabit super eo, quod Comes Omoin res suas ad ualorem vnius fertonis receperit indebite; extunc ipse Comes Omoin dabit eidem Gurgh unum fertonem in termino per nos assignato. Item eodem die et loco Comes Omoin iurabit super eo, quod ipse res Petri et Ladyzlai iobagionum Ladizlai filij Welk ad ualorem vnius marce et fertonis non receperit. Item eodem die et loco frater Johannes Prior de Boych iurabit super eo, quod centum quinquaginta sales, clamis et tunica iobagionis Magistri Kemyn aput fratrem Blasium Abbatem de Sancta Trinitate composicione facta inter Abbatem et Koppan non remanserint reddendi. Item eodem die et loco Comes Michael filius Michaelis et Ladyzlaus filius Welk iurabunt super eo, quod ipse Ladyzlaus sales, pisces, ceteras res iobagionum Magistri Jule non receperit ad ualorem duarum marcarum. Item eodem die et loco Comes Botyn, Benedictus de Kassad, et Johannes filius Mortunus iurabunt super eo, quod ipse Comes Botyn Nicolaum de Chergy seruientem Ladyzlai filij Welk non destruxerit, et in hoc uel in hys expers sit et immunis. Item eodem die et loco Stephanus de Thokma iurabit super facto quinque pecudum iobagionum Magistri Kemyn, sicut sibi constat. Item Comes Omoin ad fidem suam soluet precium equi Comitis Koppan impediti in foro Soklous cum homine Comitis Omoin. Item Comes Omoin debet reddere unum bouem, unam uaccam, unum iumentum in termino tunc per nos assignato Magistro Kemyno antedicto. Preterea ex aduerso, scilicet pro parte Magistri Jula, in eisdem octauis Sancti Nicolai Comes Omoin castellanus Castri eiusdem iurabit super eo coram nobis, quod Lampertus Symigiensis seruiens Magistri Kemyn equos vel equas tres numero, et CCC sales iobagionum Magistri Jule receperit indebite, non reddendo requisitus; et extunc hos equos et hos sales Magister Kemyn reddet in termino tunc per nos assignato. Item eodem die et loco Comes Kop-

pan predictus iurabit super eo, quod ipse non receperit equam Heydrich de Soklous. Item iurabit Comes Koppan super eo, quod in recepcione rerum Dees expers sit et immunis. Item eodem die et loco Comes Omoin iurabit super eo, quod ipse Comes Koppan CCCC cubitos telarum et unam marcam ab Andornico de Soklous receperit sine causa, extunc Comes Koppan reddet ablata. Item eodem die et loco Comes Koppan iurabit super eo, quod ipse a Paulo filio Gurgus de Soklous CCCC sales non receperit. Item ipse Koppan iurabit super eo, quod ipse quendam iobagionem Magistri Jula insequentem vel requirentem quatuor oues suas subtractas captiuauerit repertum tanquam furari uolentem. Item eodem die et loco Magister Kemyn iurabit super eo, quod ipse uel homines sui in equis, in pecudibus, in salibus a Gregorio et Salomone iobagionibus Magistri Jula recipiendo res dampnum ad ualorem duodecim marcarum non intulerit, in hoc ipse et homines sui sint expertes et immunes. Item Comes Omoin iurabit super eo, quod Matey iobagio Magistri Jula ex illo uulnere eidem per homines Magistri Kemyn illato mortuus fuerit; extunc Magister Kemyn soluet homicidium eiusdem, sicut consuetudinis est in Regno. Item Magister Kemyn pro uulnere Nicolai fratris eiusdem Matey dabit decem pondera denariorum Budensium. Item ipse Magister Kemyn pro pecude quadam dabit unum fertonem. Item pro altera pecude sciet ueritatem ipse Magister Kemyn; et si sciuerit homines suos recepisse, eciam dabit fertonem pro ea. Item in eisdem octauis Sancti Nicolai Thomas de Rend iurabit super eo, quod Moys duos boues Vasard iobagionis Magistri Jula non receperit. Item Johannes de Touthfolu si iurauerit, quod Koppan tria paria ocrearum iobagionis Magistri Jula receperit; extunc pro eis Comes Koppan dabit nouem pondera. Item Magister Kemyn super abcisione trium digitorum relicte iobagionis Magistri Jule satisfacturum se ascripsit. Item super facto vndecim boum Comitis Botyn et fratris sui Andree interrogabitur Magister Johannes filius Ladyzlai, si predicti boues recepti in uilla sua sint Comitis Botyn et fratris sui; et si eorundem fuerint, extunc Magister Kemyn reddet eisdem uel faciet reddi per Comitem Koppan, Johannem Cumanicum, Cyko, Lampertum et Ladyzlaum, uel refun-

det precium eorundem. Item Comes Kemyn dabit Paulo filio Obulina sex marcas, et reddet eidem unum equum ualentem pro una marca. Item super confraccione clausure piscine ipsius Pauli Magister Kemyn ab Petro et Paulo seruientibus suis faciet iusticiam obseruato ordine iuris. Item Magister Jula super eo iurabit, quod res et pecudes siue bona Stephani filij Sydrak homines sui non receperint, et in hoc et ipse et spectantes ad ipsum sint immunes. Item eodem die et loco Magister Jula per se iurabit super decem marcis, item XX nobiles homines adducti per eundem iurabunt super XX marcis: scilicet quod Magister Kemyn dampnum XXX marcarum Christoforo filio Christofori paruulo eiusdem Magistri Jula irrogauerit; extunc Magister Kemyn has XXX marcas dabit eidem Christoforo tunc in termino per nos assignato. Item ipse Magister Kemyn forum eiusdem paruuli remittet eidem secundum formam litterarum nostrarum priuilegialium. Item eodem die et loco Magister Jula si iurabit super eo, quod Magister Kemyn ab Johanne filio Pauli vndecim pecudes et XXX duo pecora receperit indebite; extunc Magister Kemyn reddet eidem in termino tunc per nos assignato. Dicimus, sicut eciam partes uoluerunt, quod si aliqua de preterito negocia parcium essent omissa; nichilominus ad recordacionem arbitrorum predictorum assumpserunt se facturas in die sacramentorum suorum. Siquidem predictis omnibus sacramentis et solucionibus peractis conficientur litterre nostre inter partes obligatorie; inter cetera continentes, quod si qua parcium in futurum iniuriarum incitatrix quarumlibet, dampnorum datrix quorumlibet extiterit quandocunque, primo citatus cum tergiuersacione absque strepitu judicij alicuius, centum marcas soluere debeat parti aduerse pacem obseruanti, ad scitum et ad inquisicionem nostram faciendam Regio de mandato. Datum in festo Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo ducentessimo nonagesimo quarto.

Kivül: Pro Magistro Jula contra Magistrum Kemyn.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

108.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Simon Chegenek fia Kotóban lévő birtokrészét eladta Ougai Péter comesnek. 1194.

Nos Capitulum Ecclesie Posoniensis significamus vniuersis quibus expedit per presentes, quod constitutis coram nobis personaliter Magistro Petro fratre Comitis Farkasij de Ovga ab una parte, Symone filio Chege cum filio suo Cozma confessus est oraculo uiue uocis, quod ipse de terra sua hereditaria minus vno triginta iugera terrarum arabilium, sita in inferiori parte terre Koto uersus orientem, uendiderit eidem Magistro Petro, et per eum heredibus suis, heredumque suorum successoribus pro tribus marcis denariorum Wiennensium iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Quam summam pecunie prefatus Symon cum filio suo Cozma ab eodem Magistro Petro plenarie se recepisse in nostri presencia est confessus. Obligauit eciam se Symon predictus cum filio suo Cozma in hunc modum; quod quicunque processu temporum sepedictum Magistrum Petrum racione terre prefate impetere forsitan attemptaret, ipse Symon sepe nominatus cum filio suo Cozma tenebuntur eundem Magistrum Petrum expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam presentes dedimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto..

(Eredetie bőrhártyán, melyről a káptalannak pecsétje hártyazsinegen függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

109.

A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy István comes Rubert comesnek fia Gnaynyk nevü birtokát eladta Stoyan Miklós comesnek. 1294.

Nos Capitulum Ecclesie Beati Martini in Scepus memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Comes Stephanus filius Comitis Ruberti vna cum filio suo Tyburcio, nec non cum generibus suis videlicet Hermanno et Radizlao, et cum Comite Helbrando in nostra presencia parte ex una comparentes, nec non Comes Nicolaus Stoyanus parte ex altera constitutus; idem Comes Stephanus filius Comitis Ruberti cum filio suo Tyborcio antedicto, et cum generis suis Hermanno et Radizlao antedictis in nostra presencia sunt confessi: quod totam hereditatem ipsorum Gnaynge uocatam sub Lapide Comiti Nicolao Stoyano pro sexaginta marcis argenti uendidissent, cum omni libertate ac vtilitate et metis, sicut in priuilegio Regis Bele continetur, sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo ac quiete possidendam. Eciam Comes Helbrandus coram nobis viua uoce affirmauit: quod quartam partem eiusdem hereditauit (igy) mutauit a Radizlao sepedicto pro quodam nemore Lizmiza nuncupato, que eidem Radizlao ex parte sue vxoris cedebat, Comiti Nicolao Stoyano pro uiginti marcis argenti uendidisset cum litteris Capituli, quas Comes Stephanus antedictus eidem Radizlao et sue vxori super eandem hereditatem erogauit cum omni libertate ac vtilitate, sicut priuilegium Regis Bele continet et exprimit, sibi ac suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetue possidendam. Quod pluris est, vxor ipsius Radizlay in nostra astitit presencia, et empcionem inter Nicolaum Stoyanum et Comitem Helbrandum uiua uoce concesserunt vna cum patre ipsius Comite, Stephano, nec non genero eiusdem Stephani; et omnes vicini eiusdem hereditatis, videlicet Comes Nycolaus filius Mathie,

et duo sui filij Herricus et Mika, et filij fratris sui Matheus et Iwanka, et filij Mikan, Bode, et Vrbanus filius Bode, Jan et filij Vrbani, Stephanus, et Nicolaus filius Tyban, et Edus, et Radizlaus, oraculo uiue uocis coram nobis retulerunt, quod empcionem supradictam beniuole concessissent, et Nicolaum Stoyanum in vicinum eligerent et amicum, eandem hereditatem sibi ac suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetue possidendam. Item Comes Nycolaus Stoyanus petiuit litteras Magistri Abe super eandem hereditatem editas et erogatas a Comite Stephano antedicto, et idem Stephanus in nostra presencia fatebatur, easdem litteras se temere per uiolenciam perdidisse. In cuius rey testimonium presentes litteteras nostri sigilli munimine duximus roborandas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quarto.

(A szepesi káptalannak 1315-ki átiratából, melyet „Comes Nicolaus de Stoyan" kért, s melyet ugyanannak kérésére Robert Károly király 1324 secundo kalendas Februarij privilegiális alakban megerősített; a budai kir. kamarai levéltárban.)

110.

A nagyváradi káptalan átirja IV. László királynak Berten Sunkulus, Thelegd és Zabolcs helységeknek birtokát megerősítő okmányát Chanad nemzetségbeli Tamás comes számára. 1294.

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus, quibus presentes patuerint, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Comes Thomas filius Pangracij de genere Chanad ad nostram personaliter accedendo presenciam litteras domini nostri Andree Illustris Regis Hungarie exhibuit, in quibus nobis dabatur in mandatis, vt formam priuilegij domini Ladizlai Regis super facto tributi de Berthen et aliorum articulorum confecti nostris

litteris priuilegialibus inseramus. Quarum quidem litteuarum Regiarum tenor talis est:

Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. következik III. Endre király kerestető parancsa mint fentebb 97 sz. a.)

Forma autem priuilegij domini Ludizlai Regis hec est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. (következik IV. László királynak 1284-ki priuilegiuma mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 383. l. 273. sz. a.)

Nos itaque mandato Regio obtemperantes, vt debemus et tenemur, seriem predicti priuilegij domini Regis Ladizlai per nos diligenter inspecti et perlecti, non abrasi, non cancellati, nec in aliqua sui parte viciati, quod quidem nostri priuilegij et litterarum ac priuilegiorum domini Bartholomei Episcopi et Rorandi Wajuode formam in se redactam continebat, de uerbo ad verbum presentibus transscribi fecimus modo superius annotato. Datum quarto die festiuitatis Beati Andree Apostoli anno Domini millesimo ducentesimn nonagesimo quarto, tercio nonas Decembris, Indiccione septima. Demetrio Preposito. Iwanka Lectore, Iwan Cantore Ecclesie nostre existentibus.

(Báthory István erdélyi vajda 1572-ki oktávás átiratából; a budai kir kamarai levéltárban.)

111.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Libádi Venczel Hidegkút helységet Péter mesternek eladta. 1294.

Conuentus Cruciferorum Domus Hospitalis Ecclesie Sanctj Regis Stephanj de Strigonio vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in filio Virginis Gloriose. Quomodo ea, que temporaliter aguntur, ne cum tempore dilabantur, solent et debent scipti patrocinio communiri. Hinc est, quod ad vniuersorum noticiam, tam presencium quam futurorum, harum serie uolumus peruenire; quod Wenche filius Christophori de

Libad nomine suo, et vice ac nomine Michaelis, Pongrac, et Christophori filiorum suorum ad nostram accedens presenciam, quandam possessionem seu terram suam hereditariam Hydegkut uocatam, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, uidelicet feneto et sylua; nec non terram discretorum virorum Capituli Ecclesie Strigoniensis Giarmat vocatam, per Magistrum Petri Nepotem, videlicet Bella nuncupatum, iacentem et existentem, confessus est uendidisse nouem marcis, plene habitis et receptis, eidem Magistro Petro Nepoti videlicet, et per eum suis posteritatibus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam et habendam. Meta huius terre Hydegkut uocate incipit a parte meridionali a terra Musla, et uadit iuxta terram eiusdem Magistri Petri, Bella nuncupatam, et extenditur usque ad quandam vallem Nyarods uulgariter nominatam uersus partem septemtrionalem; et ibi separatur seu distinguitur a predicta terra Libad Wenceslai supradicta, illic determinandus (igy); a parte uero orientali terra superius dicta Giarmat eiusdem Capituli Ecclesie Strigoniensis vicinatur. Preterea insuper idem Wenceslaus tam pro se, quam pro suis, firmiter et solemniter assumpsit, ipsum Magistrum Petrum et suos posteros racione predicte terre Hydegkut vocate expedire suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem, ad peticionem et instanciam parcium predictarum, presentes concessimus, sigilli nostri munimine consignatas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, septimo iduc Novembris.

(XVII. századi másolatból Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 860. l.)

112.

Jegyzői okmány, mely által Trau város mint azon békeség közvetítőjének kötelezettsége szabályoztatik, mely György Bribiri gróf és Velencze közt megköttetett. 1294.

In nomine Indiuidue Trinitatis Amen. Anno a Natiuitate Domini M°CC° nonagesimo quarto, indiccione septima, regnante domino Andrea Serenissimo Rege Hungarie, et tempore Magnifici et potentis viri domini Georgei de Birberio Ciuitatum Maritimarum Illustris Comitis, die Mercurij VII. Aprilis. Cum dominus Matheus domini Lucij, Sindicus et procurator Communis et hominum Tragurij, vt de ipsius sindicatu constat publico instrumento scripto manu mea subscripti Notarij, procuratorio et sindicario nomine dicti Communis et hominum Tragurij, predicto domino Georgeo Comiti, et pro Communi et hominibus Almissi, nec non pro gente sua, ac subditis fidelibus et districtualibus, se et dictum Commune et homines Tragurij obligauerit; et promiserit Egregio Rogerio Mauroceno Comiti Jadre recipienti et stipulanti nomine et vice domini Ducis Veneciarum, Communis et hominum Ciuitatis eiusdem, nec non habitatorum, fidelium, subditorum et districtualium suorum, de MMM librarum denariorum Venetorum paruorum, occasione treugue facte et firmate inter predictum Georgeum Comitem et dictum dominum Rogerium super quolibet recipienti nomine quo supra. Idcirco predictus dominus Comes Georgeus tam nomine suo, quam nomine omnium subditorum, fidelium et districtualium suorum, et eciam nomine dicti Communis et hominum Almissi, promisit solemniter sine aliqua excepcione juris vel facti, se obligando domino Desse Amblasij Ciuitatis Tragurij Sindico et procuratori Communis et hominum Tragurij recipienti et stipulanti, se facturum et curaturum taliter cum effectu; quod si dictum Commune Tragurij inciderit in dictam penam MMM librarum, et ipsa pena ab ipso Communi exacta fuerit, faciet et compellet illos, qui con-

trauenerint, ad dandum et soluendum dicto Communi Ttagurij dictam quantitatem MMM librarum: quod dictum Commune Tragurij conseruabitur a predictis MMM libris penitus et totaliter sine damno, alioquin ipse dominus Georgeus Comes de suo proprio promisit dicto sindico et procuratori Communis et hominum Tragurij soluere dicto Communi Tragurij predipredictam quantitatem MMM librarum sub pena et obligacione suorum bonorum; et pena soluta vel non, rato manente contractu. Quod instrumentum predictum Georgeus Comes voluit et iussit sigilli sui pendentis munimine roborari.

Actum in castro Clissi in domo domini Georgei Comitis, presentibus Radoslauo olim Domogne de Policia Comite, Slauano et Stanislauo de Birberio seruientibus eiusdem Comitis, et Magistro Benuenuto medico eiusdem domini Comitis, testitibus de hys uocatis et rogatis.

Et Ego Siroctus Petri de Ancona Imperiali auctoritate Notarius, hys omnibus interfui, et rogatus scibere scripsi sic rogatus a dicto domino Comite.

(Lucius, memorie storiche di Trau, 132. l.)

113.

Almissa város községének e tárgyban lekötelezése Trau város irányában. 1294.

Anno Domini M°CC° nonagesimo quarto indiccione septima. Regnante domino Andrea Serenissimo Rege Hungarie; et tempore Magnifici et potentis viri domini Georgij de Birberio Comitis Almissi, die Veneris IX. Aprilis. Cum dominus Mattheus domini Lucij Sindicus (et procurator Communis et hominum) Tragurij — — — — — — pro domino Georgeo Comite, et pro Communi et hominibus Almissi, ac alijs fidelibus dicti domini Comitis, se et Commune Tragurij obligauerit

etc. Idcirco prudentes viri dominus Nicola Comes Radigosti Priuoslauus et Budie Judices dicti Communis et hominum Almissi, cum consensu et voluntate Consilij seu pocius Parlamenti dicti Communis Almissi, in platea dicti Communis ad vocem preconis de mandato eiusdem domini Nicole Comitis et dictorum Judicum more solito congregato promiserunt etc. se liberaturos Commune et homines Tragurij ab ipsa fideiussione MMM librarum, si occasione hominum Almissi inciderint in penam dictarum MMM librarum; et reficere damna, expensas, interesse ab obligacione, dantes authoritatem realiter et corporaliter retinendi homines de Almisso, donec fuerit integre satisfactum, renunciantes priuilegio etc.

Actum in platea dicti Communis Almissi; presentibus Zuŕa filio Zupani Budislaui, Stoislauo filio Barbani, Petre Cuitane Conaci, et pluribus alijs de dicto Parlamento, omnibus hys vocatis et rogatis.

Et Ego Siroctus Petri etc.

(Lucius, Memorie storichs di Trau 133. l.)

114.

III. Endre királynak Vota helységet tárgyazó adománya Ougyai Endre comes fiai számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in uero salutari. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petrus et Farkasius Comites filij Comitis Andree de Ougya nobiles de confinio Posoniensi nobis humiliter supplicarunt, quod dignaremur eis prouidere de quadam terra Castri Posoniensis Vota uocata in Chylloukuz existente, quam dicunt esse sufficientem vsui trium aratrorum,

et habitatoribus destitutam; et licet nos consideratis eorum seruicijs in tanto et amplioribus eos prouidere de benignitate Regia teneamur: tamen quia nobis de qualitate et statu terre illius veritas non constabat, a Magistro Matheo Comite Posoniensi dilecto et fideli nostro requirentes, sciuimus eam esse vacuam et predicte quantitatis, et ad nostram collacionem pure et simpliciter pertinere, quemadmodum per eosdem Petrum et Farkasium Comites nobis fuerat recitatum. Nos itaque, qui metiri debemus merita singulorum, et vnicuique pro meritis respondere, gratam fidelitatem et meritoria obsequia eorundem Petri et Farcasij Comitum, que nobis in diuersis Regni expedicionibus, et specialiter in gerendis confiniorum impenderunt, attendentes, predictam terram Castri Posoniensis, sub antiquis metis et prioribus distinccionum terminis ab eodem Posoniensi Castro et eius jurisdiccione excipientes penitus et eximentes, dedimus, donauimus et contulimus iam dictis Petro et Farcasio Comitibus iure perpetui dominij irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodori Dei gracia Jaurlensis Ecclesie Episcopi: aule nostre Vice Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, octauo idus Julij Regni autem nostri anno quinto.

(Eredetie börhártyán, a vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszet, a budai kir. kamarai levéltárban.)

115.

III. Endre király helybenhagyja és megerősiti anyjának Szob földjét tárgyazó adományát László, Miklós comes fia számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod nobilis vir Comes Ladizlaus, filius Comitis Nicolai, ad nostram accedens presenciam, exhibuit nobis quoddam priuilegium domine Thomasine karissime matris nostre super collacione cuiusdam terre seu possessionis Zub uocate confectum; petens a nobis, ut ipsum priuilegium ratum habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Thomasina D. gr. mater domini Andree illustris Regis Hungarie stb. (következik Thomasina a király anyjának 1295-ki okmánya mint alább 122 sz. a.)

Nos igitur consideratis et eciam circumspectis meritorijs obsequijs predicti Comitis Ladizlai, que nobis exhibuit locis et temporibus oportunis, et specialiter in hoc articulo; predictum priuilegium domine matris nostre, non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, auctoritate nostri priuilegij duximus confirmandum, predictam terram Zub ipsi Comiti Ladizlao nichilominus auctoritate presencium denuo damus, conferimus et donamus. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 935. l.)

116.

III. Endre király Puky Tamást meg rösiti a Mérges és Réti javak birtokában. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex vniuersis Christi fidelibus tam presentibus, quam futuris, presencium noticiam habituris, salutem in eo, qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Magister Thomas nobilis de Puk ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras patentes super collacione terrarum Merges et Rety uocatarum confectas, petens a nobis cum instancia, vt nos ipsas litteras nostras ratas habere et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Quarum tenor talis est:

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik III. Endre királynak 1291-ki adománylevele, mint fentebb 25. sz. a.)

Nos igitur peticionibus predicti Magistri Thome de Puk fauorabiliter inclinati, quia inspeximus ipsas litteras nostras patentes non cancellatas, non abolitas, nec in aliqua sui parte viciatas, de verbo ad verbum presentibus insertas approbando confirmamus, dupplicis sigilli nostri munimine roborantes. Datum per manus venerabilis patris Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millessimo ducentessimo nonagesimo quinto XVII. kalendas Septembris, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a király függő pecsétje alatt; a szepesi káptalan levéltárában. Közli Horváth Mihály.)

117.

III. Endre király megerősiti IV. László és V. István királyoknak a nyúlszigeti apáczazárda népeinek adómentességére vonatkozó szabadalmait. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in eo qui Regibus dat salutem. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod viri religiosi frater Dominicus Prior de Ordine Fratrum Predicatorum, et frater Johannes Conuersus de eodem Ordine procurator Monasterij de Insula Virginis Gloriose ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai illustris Regis Vngarie fratris nostri karissimi patruelis, priuilegium confirmatorium domini Stephani Dei gracia Regis Hungarie patris sui karissimi felicis recordacionis, super relaxacione collectarum vniuersorum populorum Monasterij eiusdem Virginis Gloriose de Insula Sancte Marie confectum, petentes a nobis cum instancia, vt nos ipsum priuilegium domini Regis Ladizlai ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Ladizlaus Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1278-ki privilegiuma, mint Fejér Cod. Dipl. V. köt. 2. r. 443. l.)

Nos igitur precibus dictarum sororum de Insula nobis per dictum fratrem Dominicum Priorem et fratrem Johannem conuersum porrectis, iustis, legitimis et modestis condescendentes Regio cum fauore, dictum priuilegium domini Ladizlai Regis ratum habentes et acceptum, non rasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, de uerbo ad uerbum presentibus fecimus annotari, et per apposicionem dupplicis sigilli nostri duximus innouandum. Datum per manus venerabilis pa-

tris (domini Theodori) Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; XVII. kalendas Septembris anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo quinto, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függő pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

118.

III. Endre királynak adómentességi szabadalma a nyúlszigeti apáczazárdának ugyanazon szigeten lakó népei számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in eo qui Regibus dat salutem. Altitudo Diuini consilij, que in sua disposicione non fallitur, ad hoc nos gubernatorem super gentes et Regna disposuit, ac esse Principem plurimorum, vt oppressionibus remediaremur singulorum, et maxime oculo pietatis respicere deberemus personas Diuino cultui insistentes, ac illis in temporalibus tam pie prouidere, ut pro nobis et Regni tutamine preces ualeant fundere saluatori; cum non solum arma, sed eciam preces iuste viuencium tueantur Regnum et Regium dyadema. Proinde cum nos gloriosam et intemeratam virginem Mariam, que Regni nostri specialis existit Domina et Patrona, intendamus totis sincere mentis affectibus honorare, et ut reuerencie, quam erga ipsam Dominam nostram Virginem gerimus Gloriosam, exhibeamus expressius argumentum; populos siue hospites dudum congregatos seu congregandos, Monasterij eiusdem Gloriose Virginis, in Insula Sancte Marie existentes, in quo domine sorores sub religiosi habitus honestate Domini nostri, et Genetricis eiusdem Regine Celestis obsequijs sunt locate,

de omni collecta et qualicunque exaccione, que in Regno nostro fieri consueuerunt, de nostra gracia pleniori duximus perpetualiter eximendos. Adeo plene, quod racione nullius collecte vel exaccionis tam denariorum quam victualium debeant molestari, nec aliquis vel aliqui huiusmodi collectarum uel victualium exactores in predictam Insulam ad hec dicanda uel exigenda admittantur. Volumus eciam et ordinamus, quod Prior, aut fratres, quibus cura Monasterij prefatarum sororum fuerit commissa, ab inhabitantibus ipsam insulam expensas aliquas moderatas uel collectas possint in subsidium sepedictarum dominarum exigere, quando eisdem fratribus ac sororibus videbuntur racionabiliter ac misericorditer exigenda. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Theodori Dei gracia Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri; anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto, XVII. kalendas Septembris, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös sárga selyemzsinóron függő pecsétnek töredéke megvan; a budai k. kamarai levéltárban.)

119.

III. Endre király megerősíti IV. Béla királynak Mutha Turocz megyei helységet tárgyazó adománylevelét az ottani birtokosok számára. 1295.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod Hock filius Jank, Buda, Isov et

Nicolaus nobiles die Turch, cum ceteris cognatis ipsorum de Muthna, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium domini Bele Regis Hungarie felicis recordacionis aui nostri karissimi super possessione ipsorum Muthna confectum; petentes cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Bela Dei gracia Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. Béla királynak 1263-ki adománylevele, mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetének 56. l. 36. sz. a.)

Nos itaque iustis et legittimis peticionibus Hock, Buda, Isow et Nicolai predictorum inclinati, ipsum priuilegium Bele Regis felicis recordacionis aui nostri karissimi non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum, ratum habentes et acceptum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum auctoritate presencium confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine roborando. Datum per manus discreti viri Magistri Theodory Prepositi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto, Regni autem nostri anno sexto.

(Eredetie börhártyán, Körmöcz sz. k. bányaváros levéltárban.)

120.

Agnesz királyné megujítja és megerősíti azon királyi adományt, melylyel Felnempti, Középnempti és Alnempti helységek egykor Mennának, IV. László király és Mária siciliai királyné dajkájának adományoztattak. 1295.

Agnes Dei gracia Regina Vngarie omnibus Christi fidelibus presens scriptum intuentibus salutem in Domino sempiternam. Vt ea, que aguntur in tempore, ne irritentur post ipsa, nec a memoria dilabantur, sed pocius redeant in eternam

memoriam, solent patrocinio litterarum communiri; quia insurgerent lites, et regnaret materia jurgiorum, nisi ea, que a nobis condonantur, per eternam scripti memoriam reciperent firmitatem. Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Magister Georgius, Petrus et Stephanus, filij domine Menne, nutricis condam Ladizlai incliti Regis Vngarie, patruelis scilicet karissimi consortis nostri, ad nostram accedentes presenciam, nobis insinuare curarunt, quod dum dominus Bela et Stephanus, Illustres Reges Vngarie, et consortes eorundem piarum recordacionum, pro fidelibus obsequijs eiusdem domine nutricis, que dominam Mariam filiam eiusdem Regis Stephani, consortem nunc Karoli illustris Regis Sicilie, et per consequens Ladizlaum Inclitum Regem Vngarie, proprio lactauit vbere, non sine sui magni laboris detrimento, quasdam villas Felnempty, Kozepnempty et Olnempty vocatas Reginales, in Comitatu de Aba Wyuar existentes, ad Comitatum de Wysol pertinentes, commetaneas predicto castro de Aba Wyuar, eidem domine Menne nutrici ipsius Regis Ladizlai contulissent, et super eisdem villis et possessionibus valida instrumenta Bele, Stephani et Ladizlai, Serenissimorum Regum Vngarie, ac priuilegia domine Marie consortis Regis Bele, et domine Elyzabeth relicte Regis Stephani, et domine Isabelle consortis similiter Regis Ladizlai, habuissent; et eadem priuilegia seu instrumenta in ecclesia Fratrum Predicatorum de Patok per Tartaros fuissent concremata, et bona eorum ad valorem quingentarum marcarum ablata extitissent, et Jacobum Plebanum de Patok fratrem ipsorum, filium dicte domine nutricis, conseruatorem dictorum instrumentorum ijdem Tartari in eorum captiuitate abduxissent; petendo a nobis cum instancia, vt nos collaciones dictorum Regum et Reginarum illustrium ratificare, innouare, et nostro dignaremur priuilergio Reginali pietate et magnificencia confirmare. Vnde quia constitit nobis certo cercius per veridicam relacionem venerabilium patrum Lodomerij Dei gracia Archiepiscopi Strigoniensis, Andree per eandem Episcopi Agriensis Diocesani, Magistri Theodori Prepositi Albensis, karissimi consortis nostri Vice Cancellarij, ac Fratrum Predicatorum et Minorum de Patok, in nostri presencia existencium, ipsa priuilegia seu instru-

menta Regum predictorum ac Reginarum inclitarum igne consumpta, et eosdem Magistrum Georgium, Petrum et Stephanum fratres suos, inuenimus in pacifica possessione villarum predictarum: easdem villas Felnempty, Kozepnempty et Olnempti uocatas, commetaneas villis Suzta, Gwnch, Ruzka ultra fluuium Harnad, et Weyche, Petry, Perwen ac Zyna circumadiacentibus simul cum fenetis inter terras Ida et Perwen existentibus, nec non omnibus vtilitatibus, pertinencijs, circumstancijs, attinencijs et appendicijs vniuersis, syluis videlicet, nemoribus et molendinis, piscacionibus in fluuio Harnad, fenetis ac pratis, prout per eosdem pacifice possesse fuerunt usque modo, eisdem Magistro Gregorio, Petro et Stephano fratribus suis, eorumque heredibus heredumque successoribus reliquimus, contulimus et tradidimus jure perpetuo possidendas et habendas; ymo collaciones predictorum Regum Vngarie Illustrium et Reginarum inclitarum, maxime karissimi consortis nostri, auctoritate presencium confirmanus, duplicis sigilli nostri munimine roborando et approbando. Datum per manus discreti viri Magistri Andronici Prepositi Wesprimiensis aule nostre Vice-Cancellarij fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo quinto, kalendis Maij.

(Az egri káptalannak 1346. „in festo Beatorum Cosme et Damiani martirum“ „nobilis domine Margarethe relicte Philippi Palatini“ kérésére kiadott átiratából; mely ugyanaz egri káptalan által Zsigmond királynak „Magnificus vir Magister Petrus filius Symonis Banus, noster Machouiensis ac Comes Siculorum nostrorum“ kérésének folytán, 1401. „Bude feria sexta proxima post festum Pasce Domini“ kelt parancsára, 1401. „in octauis festi Pasce“ ujból átiratott; a mélt. báró Perényi család nagyszöllösi levéltárában.

121.

Thomasina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy főtálnoka Lörincz mester és testvérei Oroszi nevü birtokukat Valkó megyében Sándor viadornak áténgedték. 1295.

Nos Nicolaus Regni Hungarie Palatinus et Judex Comanorum stb. quod in Congregacione nostra Generali Vniuersitatis Nobilium Comitatus de Walkow feria secunda proxima ante octauas festi Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste in Zabadi celebrata, Johannes filius Alexandri de medio vniuersorum nobilium consurgendo contra Magistrum Phylpus filium Laurencij de Korongh exhibuit nobis quasdam duas litteras priuilegiales, vnam videlicet domine Thomasine matris Regis Dei gracia tunc Ducisse tocius Sclauonie a Danobio usque mare, secundam Conuentus Waradiensis, in anno Domini M°CC° nonagesimo quinto emanatas; in quarum tenoribus inter cetera reperimus, quod Laurencius Magister Dapiferorum dicte domine, et Magister Phylipus ac Ladizlaus, filij Magistri Phylipi, primo coram eadem domina, demum in eodem anno in presencia dicti Conuentus comparendo, quandam possessionem ipsorum hereditariam Wrpzy vocatam, in Comitatu de Walkow existentem, per modum diuisionis a Magistro Johanne, Phylippo, Demetrio et Ladizlao filijs Comitis Ladizlai distinctam et separatam, et in jus ac proprietatem eorundem deuolutam, ex pura et sincera permissione eorundem filiorum Ladizlai, pro fidelitatibus et seruiciorum meritis Comitis Alexandri pugilis, que idem tempore Magistri Phylippi patris ipsorum bone memorie, et demum eisdem in diuersis expedicionibus suis laudabiliter inpendisset et deuote, ac effusione sanguinis eiusdem, confessi fuissent dedisse eidem Comiti Alexandro, et per eum suis heredibus jure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam sub hijs metis et terminis, quibus eadem possessio Orozy per priores possessores suos limitata fuerat et possessa; tali modo, vt racione ipsius possessionis

Wruzy ijdem filij Magistri Phylippi quinquaginta marcas in denarijs ab eodem Comite Alexandro dixissent se recepisse, et alias quinquaginta marcas pro stipendio et effusione sanguinis eiusdem Alexandri ab eisdem ad racionem ipsius possessionis per eundem assumpsisse in hunc modum; quod quandocunque vel per quemcunque tam per ipsos filios Magistri Phylippi, quam per filios Comitis Ladizlai, vel suorum successores contra ipsum Comitem Alexandrum vel suos successores alicuius questionis materia mota seu suscitata fieret, antequam in litem prodirent, ipsas centum marcas ipsi Comiti Alexandro vel suis posteritatibus ijdem filij Magistri Phylippi et Ladizlai, vel sui successores, proximi et cognati refundere tenerentur, et eundem Comitem Alexandrum a quolibet impediente super ipsa possessione expedire proprijs laboribus et expensis stb. Datum quinto die Congregacionis nostre predicte et loco nominatis anno Domini 1343.

(Eredetie bőrhártyán, a budai kir. kamarai levéltárban.)

122.

Thomasina III. Endre király anyjának Soob nevü földet tárgyazó adománya László comes, Miklósfia számára. 1295.

Thomasina Dei gracia mater domini Andree Illustris Regis Hungarie, omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Dignum est et omni consentaneum racioni, vt uiri strenui, qui se fortune casibus pro nobis subiicere non formidant, a nostra clemencia recipiant antidota premiorum. Eapropter ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod licet fidelitates actusque meritorij Comitis Ladizlai filij Nycolai notorij sint, nec aliquo quovis possint exquisito colore effuscicari; tamen quia modernis temporibus

sic homines per exempla informantur, quemadmodum cera impressionem imaginis recipit ex sigillo; ut fidelitatis ipsius Comitis Ladizlai uestigia ad posteros, qui futuris nascentur temporibus, transmittamus, aliquos ex suis actibus, etsi non omnes, uolumus in presentibus explicari. Cum enim, ut inde exordiamur, dominus Ladizlaus quondam illustris Rex Hungarie ingressus fuisset uniuerse uiam carnis, et dominus Andreas, karissimus noster filius, non armis bellicis, non insultibus uiolentis, nec aliquo quouis humano ingenio, sed solummodo Diuina fauente gracia, ipsi domino Ladizlao successisset in Regni solium, sibi debitum iure ac ordine geniture, predictus Comes Ladizlaus eidem filio nostro fidelissimos exhibuit famulatus. Preterea cum Johannes filius Herrici Bani praue cogitacionis desideria in secreto sui cordis concepta foras in opus perducere non formidans, sed atrocitate orrendi criminis tam se quam suos posteros maculando, in quibus paris sceleris exempla metuuntur, ipsum Regem Andream, dominum suum naturalem, captata opportunitate temporis, fidem seu fidelitatem uiolando pollicitam captiuasset; memoratus Comes Ladizlaus, ut Regia Sublimitas posset a laqueis eripi tam improbi detentoris; suam operam et sollicitudinem non destitit exhibere, et cum fraudulenta huius uiolenti astucia a suis laqueis Celsitudinem pauesceret remittere Regiam, nisi securitate datorum obsidum muniretur, sepefatus comes Ladizlaus predicto Johanni liber et spontaneus se dedit in obsidem, ut iugum detentoris orrendi Regia possit euadere Celsitudo; nec aliter a predicto Magistro Johanne idem Comes Ladizlaus se liberare potuit, nisi ducentis marcis pro sua liberacione primitus persolutis, quemdam nichilominus filium suum loco sui pro obside relinquendo; vbi dictus puer propter maliciam aieris in egritudinem incidens, extremum diem clausit. Ad hec cum Mize, quondam Palatinus, castrum Zeckchu contra nostram detineret Maiestatem, sepefatus Comes Ladizlaus in obsessione seu expugnacione dicti castri unacum Nicolao Palatino laudabiliter perstitit, donec huiusmodi negocium, bono inchoatum principio, fine fuit feliciori consummatum. Et licet memoratus Comes Ladizlaus pro fidelibus obsequijs, pro strenuis actibus, pro suarum documentis probitatum longe maioribus munificencijs esset dignus; tamen ut notis eius aliquantis-

per annuamus, quamuis pro magnis minima, pro arduis exhigua facere uideamur, quandam terram nostram Zub nocatam, ad Segusd predium nostrum pertinentem, cum omnibus suis utilitatibus et attinencijs uniuersis dedimus, donauimus et contulimus sepefato Comiti Ladizlao, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, iure perpetuo pacifice possidendam et habendam. In cuius rei memoriam, firmitatemque perpetuam presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Pauli Dei gracia Episcopi Quinqueecclesiensis, aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 936. l.)

123.

Thomasina III. Endre király anyja Gueresd helységet törvénykezésileg odarendeli Óvári Korrald mesternek. 1295.

Nos domina Th. mater domini Andree Dei gracia Illustris Regis Hungarie, per eandem Ducissa tocius Sclauonie et Gubernatrix Citra-Danubialium Parcium usque mare, significamus vniuersis quibus expedit memorie commendantes; quod cum Magister Corradus filius Stephani de Owar in quindenis residencie exercitus nostri, secundum continenciam litterarum nostrarum memorialium, contra dominum B. Episcopum Albe Bulgarice, pro quo Magister Petrus frater eius vice et nomine eiusdem in ipso termino comparuit cum litteris nostris, super facto possessionis Gueresd vocate sua instrumenta et litteras, quibus mediantibus ipsam terram tenuit et possedit, exhybere debuisset coram nobis, ipso termino adueniente idem Magister Corraldus personaliter coram nobis comparendo instrumenta sua et litteras exhybuit coram nobis; in quibus uidi-

mus contineri: quod Comes de Barana pro tempore constitutus, simul cum iobagionibus Castri eiusdem predictam terram Gueresd impediuissent ab eodem, et ordine iudiciario contra predictum Magistrum Corraldum processissent; ipsam itaque terram Gueresd Magister Corradus suam esse hereditariam a suis progenitoribus est confessus; et cum iam per certam inquisicionem Baronum et aliorum nobilium sciri potuit, (quod) ipsa terra Guerest esset et fuisset Magistri Corraldi antedicti, et cum ijdem Comes de Barana et iobagiones Castri predicti secundum viam iusticie procedere non ualuissent contra ipsum, eandem terram Gueresth ut jus suum hereditarium reliquerunt eidem Magistro Corraldo pacifice possidendam. Vnde nos ipsam terram Gueresth, ipso Magistro Petro nomine et vice ipsius B. Episcopi, cui dominus Andreas Rex Hungarie ipsam terram contulerat, visis eciam litteris domini Regis filij nostri karissimi protestacionalibus cum sigillo anuleo impressis, reliquimus, ymo restitui fecimus, perpetuo et inreuocabiliter pacifice possidendam, tenendam et habendam, nullo penitus contradictore existente. Datum in Posega in octauis Omnium Sanctorum anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszet; a mélt. báró Révay család levéltárában.)

124.

VIII. Bonifácz pápa János jadrai érseket felhatalmazza, hogy az osseroi püspökségre püspököt kinevezhessen. 1295.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Debitum officii nostri requirit, ut inter sollicitudines alias, quibus assidue premimur, specialiter circa Ecclesias sollertiam adhibentes ipsarum utilitatibus intendimus, in eo maxime, ut viduatis, ne longe vacationis dispendia patiantur, celeriter nostre diligentię studio de illorum providea-

tur substitutione pastorum, per quos spiritualiter et temporaliter, actore Domino, continuum susc'pere valeant incrementum. In nostra siquidem presentia retulisti, quod olim Cathedrali Ecclesia Absarensi, metropolitico tibi iure subiecta, per obitum bone memorie Jacobi Episcopi Absarensis pastoris regimine destituta, Capitulum eiusdem Ecclesie personam indignam, videlicet Thomam Archipresbiterum ipsius Ecclesie, defectum litterarum evidentem et intollerabilem patientem, scienter in Absarensem Episcopum elegerunt, tibique decreto electionis huiusmodi presentato a te petierunt instanter, ut eandem electionem auctoritate Metropolitica confirmares. Tu vero tam processu ipsius electionis, quam persona dicti Archipresbiteri examinatis, iuxta officii tui debitum diligenter, quia plene constitit predictos Capitulum prefatum Archipresbiterum ob memoratum defectum omnino indignum scienter ad Ecclesie memorate regimen elegisse, quod etiam in judicio coram te confessus extitit, se nunquam audivisse Donatum; prefatam electionem, utpote contra formam Canonum attentatam, sententialiter reprobans, pronuntiasti dictos Capitulum eligendi hac vice potestate ipso iure fore privatos, provisionem ipsius Ecclesie ad Sedem Apostolicam remittendo. Nos igitur, quod super hoc a te factum est, ratum et gratum habentes, ac gerentes de tue circumspectionis industria in Domino fiduciam pleniorem, fraternitati tue preficiendi auctoritate nostra eidem Ecclesie aliquem virum ydoneum de Ordine Fratrum Minorum, qui tanto congruat oneri et honori, super quo tuam intendimus conscientiam onerare, ac faciendi ei, postquam ipsum Ecclesie predicte prefeceris, a prefato Capitulo et Clero ac populo Civitatis et Diocesis Absarensis tanquam patri et pastori animarum suarum hobediri humiliter ac intendi, sibique consecrationis munus, ascitis tibi duobus vel tribus Episcopis, impendendi, necnon et contradictores super hoc per censuras ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendi plenam et liberam concedimus tenore presentium potestatam. Datum Anagnie VI. nonas Octobris Pontificatus nostri anno primo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia 113. l.)

125.

Anjoui Martell Károly, II. Károly szicziliai király fia Magyarország királyának czímjével él. 1295.

Karolus Illustris Regis Jerusalem et Sicilie primogenitus, Dei gracia Rex Vngarie, Princeps Saleruitanus, et Honoris Montis Sancti Angeli Dominus, vniuersis presentes litteras inspecturis salutem. Cum in tractatu matrimonij contracti inter virum Magnificum dominum Karolum clare memorie domini Philippi Regis Francie filium, Alanzonis et Valesij Comitem, et dominam Margaritam carissimam sororem nostram, certe sint habite et firmate conuencionus inter Serenissimos Principes, dominum Karolum Illustrem Regem Jerusalem et Sicilie patrem nostrum ex vna parte, ac dominum Philippum Francie Regem Excellentissimum suo ac ipsius domini Karoli germani sui nomine ex altera; prout conuenciones huiusmodi continentur expresse in litteris ipsius genitoris nostri sigillo sigillatis, que sic incipiunt in sui narracione: „Tenore presencium notum facimus vniuersis, quod cum nos obtentis super hoc licencia et assensu Sacrosancte Romane Ecclesie etcetera,“ et sic terminantur ante datum: „Presentes litteras sigillo nostro fecimus communiri“: Nos, qui ex filialis deuocionis instinctu concurrere cum paternis beneplacitis affectamus, notum facimus vniuersis tam presentibus quam futuris; quod conuenciones predictas, nec non alienacionem, quietacionem et tradiccionem in dicto tractatu matrimonij factas per ipsum dominum patrem nostrum dicto domino Karolo filio Regis Francie, ac predicto domino Regi Philippo, cuius ipse germanus existit, de Comitatibus Andegauie et Cenomanie, cum hominibus, vasallis, jurisdictionibus, juribus et pertinencijs omnibus Comitatuum eorundem, prout hec omnia in predictis litteris continentur, volumus, laudamus, ratas et gratas habemus, et tenore presencium approbamus, nostrum in predictis omnibus, nobis ex integro perlectis et plenius intelligentes, pre-

stantes assensum. Et ad maiorem firmitatem predictorum Nos omne jus, quod in dictis Comitatibus seu terris Andegauie et Cenomanie, ac eorum pertinencijs et adiacencijs habere uel petere possemus in futurum quacunque racione seu causa, titulo vel modo, expresse et per pactum, ex certa sciencia remictimus et quitamus, ac eisdem juribus renuntiamus omnino. Promictentes bona fide et ex pacto, nos contra predictas quitationem et renunciationem per nos vel alium in perpetuum non uenire, nosque in predictis Comitatibus et eorum pertinentijs nichil juris de cetero reclamare, seu facere per alium reclamari, nos et nostra, heredesque nostros ad predictorum obseruationem efficaciter obligantes. Reseruamus tamen expresse nobis et nostris heredibus, quod per huiusmodi nostrum assensum, remissionem, quitationem et renuntis Cotiationem, iu iure competenti nobis aut competituro in prefamitatibus ex pactis siue conuentionibus supradictis, nullum nobis aut eisdem nostris heredibus preiudicium generetur. In quorum omnium testimonium presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum. Datum Neapoli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quinto die vicesimo octauo Junij, octaue indictionis, Regni nostri anno quarto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a kettős pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a franczia köztársaság párisi államlevéltárában. A pecsétnek egyik oldalán Martell Károlynak tróron ülő alakja körül a felirásból „— — — HUNGARIE DALMATIE CROATIE RAME SERVIE GALLICIE LOD — — —“ a másik oldalán a kettős kereszt körül „— — — EGIS IERLH ET — — — QVINTI STEPHANI REGIS — — —“ még olvasható.)

126.

Miklós nádornak bizonyságlevele, hogy István és Miklós Apa bán fiai, Bratvey nevü birtokukat Ochuz cemesnek átengedték. 1295.

Nos N. Palatinus, Comes Symigiensis, Albensis, et Judex Cumanorum tenore presencium protestamur singnificantes vniuersis: quod Stephanus filius Apa Bani pro se et Nicholao fratre suo coram nobis personaliter constitutus confessus est, quandam possessionem ipsorum Bratuey uocatam, ob amorem dileccionis proximitatis et racione expensarum ac dampnorum, quas et que Comes Ochuz cognatus eorum pro ipsis est perpessus, eidem Comiti Ochuz et suis heredibus perpetuo et inreuocabiliter possidendam contulisse. Datum in Segusd secundo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

127.

Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak oda itéli a Miklós esztergami polgár által az esztergami sz. Domokos egyházi kerületben elfoglalt földet. 1295.

Damus pro memoria, quod cum discreti viri, karissimi in Domino fratres nostri, Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie nostre Strigoniensis, super facto uerberum et uulnerum iobagionum suorum, Malyna scilicet villici, Chy

tho, Thome et Kunch et uxorum eorundem, Chotho et Thome de Noua Villa de districtu Ecclesie Sancti Dominici de Strigonio, necnon super iniurijs uerbalibus, per Nicolaum aurifabrum ciuem Strigoniensem quibusdam ex eodem Capitulo, et iobagionibus eorum illatis, ipsum Nicolaum ad presenciam nostram citari fecissent, et noluissent eum iudicialiter agere coram nobis; idem Nicolaus per modum excepcionis contra eosdem fratres nostros proposuit et egit taliter e conuerso, ut illi homines de Noua Villa essent iobagiones ipsius, et super terra eius residerent per ipsum locati, et super hoc priuilegia domini Philippi bone memorie quondam Archiepiscopi Strigoniensis, proximi predecessoris nostri, et nostrum haberet confecta. E contrario autem ijdem fratres nostri replicantes dixerunt, ut illa terra, super qua predicti homines residerent, esset eis, et fuisset in concambio et permutacione terre eorum in suburbio Castri Strigoniensis in parte occidentis constitute, super qua pro nobis ortum fieri fecimus et pistrinum, per nos assignata in perpetuum et statuta, nostri pruilegij testimonio similiter mediante; quod se habere eciam sunt confessi. Vnde auditis parcium proposicionibus huiusmodi decreuimus, eisdem uolentibus et assumpmentibus liberaliter et libenter; ut in termino ad hoc a nobis specialiter et libenter assignato, ambe partes priuilegia et instrumenta sua, si que habent, coram nobis, super hoc confecta negocio, ad inuicem in figura nostri iudicij exhiberent. Verum cum per eosdem coram nobis fuissent eadem privilegia presentata; nos predictam terram recollegimus et comperimus nostri priuilegij ex tenore eisdem fratribus nostris esse datam et collatam in modo concambij et permutacionis, quemadmodum est premissum, et a loco eiusdem vinee Archiepiscopalis, quam idem Nicolaus habet ad presens et tenet, per magnum spacium terre distare, et locus aree, seu torcularis, in quo est reclinatorium siue tugurium, racione cuius predictas terras sessionales idem Nicolaus uendicare sibi contendebat, sit intra terminos eiusdem vinee constitutus; prout eciam ad ipsam terram inspiciendam homines nostros fideles de domo nostra duximus destinandos, qui nobis retulerunt nichilominus illud idem. Ideo nos predictam terram sessionalem, pretextu cuius lis fuerat susscitata, eisdem fratribus nostris, Preposito et Capitulo Ecclesie nostre

Strigoniensis per Arnoldum de Ech, filium Comitis Abrahe, familiarem iuuenem Domus nostre decreuimus perpetuo, plenarie et pacifice statuendam, prout in nostro priuilegio continetur; super eo eidem Nicolao et suis posteris perpetuum silencium imponentes; cum idem Nicolaus racione unius terre aliam terram maliciose nisus fuerit occupare, et eius priuilegia non contineant commetaneos et vicinos; priuilegia uero eorundem fratrum suos conterminales contineant et nominent manifeste. Preterea tercio die octauarum Epiphanie Domini apud Strigonium in nostra capella, iuxta examen nostri iudicij, Petrus Decanus, uel Johannes Comes, aut unus trium procuratorum eiusdem Capituli, contra eundem Nicolaum si iurauerit super eo, ut idem Nicolaus pensionem terre eorundem fratrum nostrorum, inter minorem Danobium, et inter clausuram aque Taplucha constitute, eisdem fratribus nostris et eorum procuratoribus a quadriennio negligenter et contumaciter non dedisset, uidelicet unciam regalium et vsualium monetarum; et quod eisdem fratribus nostris contradicentibus, reclamantibus et inuitis, in eadem terra eorum inter minorem Danobium et clausuram aque Toplycha quoddam magnum stagnum, et duo fossata magna et inutilia fecisset, per que uias balneorum et molendinorum suorum impediuisset, clausuram molendinorum per ea nichilominus infirmando, ubi idem Nicolaus quoddam minus bonum et inutile fecisse dignoscitur molendinum; non considerans seu attendens, quod iuxta tenorem priuilegij Capituli memorati eedem vie molendinorum et balneorum ex conuencione esse absque impedimento aliquo libere debuissent, nec idem Nicolaus super eadem terra ortum, uel domos aliquas construxisset, prout in priuilegio eiusdem Capituli tenebatur: quo iuramento prestito et legaliter expedito, ipsum Nicolaum et eius posteros super iure locationis eiusdem terre per huiusmodi insolencias, negligencias et illicitas facciones decernemus merito cecidisse, et ius, si quod habebat, eciam amisisse. Super facto autem uerberum et uulnerum tam uirorum quam mulierum, et uerbalium iniuriarum, et super facto occupacionis terre eorundem fratrum nostrorum, inter vineam Pentek et inter ecclesiam Sancti Dominici situate, et per plantacionem vinee per ipsum Nicolaum, ut dicitur, occupate; prout in nostro priuilegio exinde conces-

so viderimus contineri, faciemus iudicium inter partes, sicut de iusticia videbitur expedire. Datum Strigonij feria sexta proxima post festum Sancti' Nicolai Episcopi et Confessoris anno Domini M°CC° nonagesimo V.°

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 933. l.)

128.

Márton comes alországbirónak Pehchan helységre vonatkozó itélete. 1205.

Nos Comes Martinus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod cum Comes Thomas de Draa pro se et pro omnibus filijs ac cognacionibus suis cum litteris procuratorijs Capituli Waciensis, Comes Stephanus filius Aba pro se et pro filijs suis; item Stephanus filius Mycow pro se et pro Buzow fratre suo cum procuratorijs litteris Capituli Budensis; as Petrus filius Dedach pro se et pro filijs suis cum litteris procuratorijs Conuentus de Saagh conparentes contra Comitem Michaelem filium Folkus, Magistrum Symonem Cancellarium domine Regine, Thomam et Pethew filios eiusdem Comitis Michaelis, ex quibus et pro quibus ijdem Magister Symon et Thomas cum procuratorijs litteris domini Regis aderant, agere voluissent; ijdem Magister Symon et Thomas accionem eiusdem Comitis Thome non audiuerunt dicentes, quod dictus Comes Thomas et filij sui ex consensu et uoluntate predictarum generacionum eorundem pendente lite citacionem fecissent super ipsos; ad hoc litteras Cruciferorum de Calidis Aquis se habere asserentes; statu et ordine aliarum litterarum nostrarum ipsi Comiti Michaeli et filijs suis statuere commisimus in termino in eisdem litteris nostris memorialibus comprehenso. Verum cum hoc modo in

ter partes contenderetur, ijdem Magister Symon et Thomas pro se, patre et fratre eorum, ipsum Comitem Thomam, filios et cognatos suos predictos requisiuerunt, si ad illam possessionem Pehchan, quam scilicet possessionem Comes Mykow auus ipsorum a Dedach, Mycow, Aba, Paulo et Hunth ex permissione ipsius Comitis Thome mediante priuilegio Capituli Budensis conparauerat, a parte meridionali existentem, haberent accionem nec ne? Qui pariter et concorditer retulerunt viua uoce, quod ad illam possessionem Pehchan nullam haberent penitus questionem, ymo eandem statu et ordine ipsius priuilegij Budensis Capituli, cum omnibus suis vtilitatibus, uidelicet cum omni dimidietate siluarum, dimidietate nemorum, et cum omnibus locis molendinorum, et specialiter cum loco illius molendini, quod in meta illius terre in fluuio Ipul esse dicitur, reliquerunt ipsi Comiti Michaeli et filijs suis supradictis perpetuo possidendam et habendam, silencium super hoc perpetuum assumpmentes. Insuper idem Comes Thomas et filij sui spontanea voluntate assumpserunt; quod si de cetero in facto dicte possessionis Pehchan processu temporis ipse uel filij sui, aut aliqui ex cognacione sua procedere niterentur, extunc contra eundem Comitem Michaelem et filios eiusdem haberentur pro conuicto, ac si in duello succubuissent contra ipsos, quod duellum ad mortem fieri debuisset. Placuit eciam ipsa resignacio possessionis Pehchan ipsi Comiti Thome, filijs et cognatis suis predictis, eo modo, ut cum eidem Comiti Michaeli et filijs suis placuerit, ipsam resignacionem litteris Regalibus confirmabunt. Preterea partes predicte se contra inuicem super facto alterius possessionis Pehchan, quam Comes Thomas predictus Nicolao Archidiacono vendidisse dicebatur, prohibuerunt coram nobis. Datum Bude septimo die vigesimi secundi diey sabbati proximi, que fuit ante festum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(III. Endre királynak 1298. ítéletéből; a budai kir. kamarai levéltárban.)

129.

Márton comes alországbirónak Voyzlow helységet tárgyazó itélete a nyúlszigeti apáczazárda részére. 1295.

Nos Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod cum domine sorores de Insula Beate Virginis de Buda Comitem Jacobum filium Ambrosij de Nemty super facto possessionus Voyzlow vocate in Comitatu de Barana existentis traxissent in causam coram nobis, et ipsa causa in nostri presencia diucius fuisset uentilata, Nicolao et Paulo Comitibus officialibus ipsarum dominarum pro eisdem dominabus cum euidentibus procuratorijs litteris ab vna parte, et Fabyano filio Petri officiali predicti Comitis Jacobi cum procuratorijs litteris Capituli Quinqueecclesiensis pro eodem Comite Jacobo ex altera comparentibus personaliter, vtrisque partibus in figura iudicij assumpmentibus per nos decretum fuerat, vt predicte domine sorores instrumenta seu litteras coram nobis debeant exhibere, continentes, vt eadem possessio Voyzlow sit et fuerit ipsarum et Monasterij Virginis Gloriose ab antiquo; et e conuerso idem Comes Jacobus similiter litteras seu instrumenta, quecunque habere dinoscitur, confecta super eo, quod ipsa possessio ipsius sit et fuerit, exhibere teneatur. Terminis itaque secundum continenciam priorum litterarum nostrarum exinde confectarum, quamquam officiales ipsarum dominarum sororum instrumenta seu litteras earundem ad exhibendum parati fuissent per partes assumptis; tamen idem Comes in terminis diuersis instrumenta seu litteras suas in facto possessionis memorate exhibere non curauit; ymo in termino ultimo ad nostram presenciam non uenit neque misit; officiales vero dominarum sororum predictarum exhibuerunt patentes litteras domini Andree illustris Regis Vngarie domini nostri super facto dicte possessionis confectas hunc tenorem continentes.

Nos Andreas Dei gracia Rex Vngarie stb. (következik III. Endre királynak 1292-ki okmánya, mint fentebb 55. szám alatt.

Nos enim nemini in suo iure deesse uolentes, quia predictus Comes Jacobus in terminis sepius assumptis instrumenta sua non exhibuit, ut debebat; maxime quia ad terminum finalem, in quo decisio huius negocij fieri debuit, ad nostram presenciam, ut premissum est, non uenit, neque misit, pocius iura et leges penitus contempnendo; vna cum Baronibus et Nobilibus Regni quam pluribus nobiscum in iudicio assidentibus, visis et perlectis eisdem patentibus litteris domini Regis, ipsum Comitem Jacobum contra easdem dominas sorores in facto predicte possessionis Voyzlow sentencialiter decreuimus fore conuictum; et eandem possessionem eisdem dominabus sororibus seu Monasterio Virginis Gloriose de Insula reliquimus et statuimus perpetuo pacifice tenendam et habendam, eidem Comiti Jacobo perpetuum silencium imponentes. Hoc eciam necessario presentibus duximus inserendum; quod cum Magister Michael de Castro Ferreo, Notarius Magistri Opor Judicis Curie domini Regis domini nostri, ex commissione eiusdem domini nostri ad exhigendum iura sua in societate vna nobiscum maneret, et nos in omnibus factis seu negocijs nostris, et specialiter in facto sigilli nostri eidem tamquam socio nostro confideremus; idem Magister Michael priuilegium sub sigillo nostro super facto predicte possessionis contra easdem dominas sorores absque nostro scitu et consensu eidem Comiti Jacobo dedisse dicitur falso modo et penitus contra iura; vnde si ita est sicut dicitur, priuilegium sub sigillo nostro contra easdem dominas sorores super facto eiusdem possessionis Vyzlow per eundem Comitem Jacobum per huiusmodi fraudem, dolositatem et maliciam optentum, cassamus et per omnia irritamus; ita videlicet, vt quandocumque, ubicumque et per quemcunque ipsum priuilegium in lucem deductum fuerit, uiribus careat firmitatis. Datum Bude septimo die post octauas Natiuitatis Virginis Gloriose anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán a zöld-vörös selyemzsinóron függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

130.

János Sopron és Vas megyék főispányának bizonyságlevele, hogy Herin nemzetségbeli Tivan comesnek fiai és Paris comesnek fiai Gely birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 1295.

Nos Magister Johannes Comes Supruniensis et Castri Ferrei memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod cum Johannes Comes, Thiuan et Luka, filij Comitis Thiuan de genere Herin, Magistrum Emiricum et Egidium filios Comitis Paridis genere de eodem super facto possessionum suarum Gely vocatarum ad nostram presenciam euocassent, ordine judiciario agere cupientes, cuius eiusdem partes ante suam responsionem ex nostra permissione propter bonum pacis in talem vnionis, federis et concordie titulum deuenerunt; quod ijdem Johannes Comes, Thiuan et Luka de terris suis acquisitis, exceptis terris eorum hereditarijs, exclusa porcione Magistri Emirici et Egidi predictorum, et exempta porcione Stephani filij Magistri Jacobi, terciam partem illius porcionis, quam ipsi possidebant, vicinam et continuam, ymo adiacentem terris Magistri Emirici et Egidi prescriptorum, dederunt, contulerunt et donauerunt Magistro Emirico et Egidio jure perpetuo pacifice et quiete ac irreuocabiliter possidendam heredum per heredes; hoc adiecto, quod si parcium aliqua super factis preteritis, et specialiter super facto et destruccione predicte possessionis lites seu questiones excitare uoluerint, pars uolens hostiliter agere contra partem alteram in quinquaginta marcis conuinceretur tacentem, et nullam questionis materiam generantem, nec non presentis composicionis ac ordinacionis materiam inuiolabiliter obseruantem. Voluerunt eciam partes, ut personaliter accederent ad Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo, et nostrum priuilegium cum priuilegio eiusdem Capituli confirmarent.

(A vasvári káptalannak ugyan 1295-ki átiratából, mint alább 135. sz. a.)

131.

Baranya vármegye birósága Óvári Korrard mesternek elengedik a reá kimondott bírságot. 1295.

Nos Bunyn Curialis Comes de Barana; Andreas, Arnoldus et Demetrius Comites Judices Nobilium de Barana, damus pro memoria; quod cum duobus iudicijs, in quibus Magister Corrardus de Ouar super captiuacione seu comprehensione Emiricy filij Chetre, et Alexi seruientis sui, aduersus Comitem Belug remanserat coram nobis, eidem relaxauimus. Datum in dominica Oculi Domini anno Domini M°CC° nonagesimo V°.

Kivül: Super relaxacione duorum iudiciorum pro Magistro Corrardo.

(Eredetie bőrhártyán, melyen három zárpecsétnek nyoma kivül látszik; a mélt. b. Révay család levéltárában.)

132.

Az esztergami káptalannak a nyúlszigeti apáczazárda óvását tárgyazó bizonyságlevele az ellen, hogy a budai városi hatóság vámszedőit ottani vásári jövedelme beszedésében akadályoztatja. 1295.

Nos Capitulum Ecclesie Strigoniensis significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod religiosus vir frater Dominicus de Ordine Fratrum Predicatorum, procurator sororum de Insula Beate Virginis de Buda nomine et vice earundem dominarum siue sororum ad nostram acce-

dens presenciam, dixit nobis publice protestando, quod ciues Castri Budensis de tributo per dominum Belam Regem quondam inclitum Regni Hungarie felicis recordacionis eidem Ecclesie Beate Virginis et ipsis sororibus suis dato et concesso, et per dominum Andream nunc illustrem Regem Hungarie dominum nostrum per suum priuilegium confirmato, de foro nundinarum, quod in octauis Natiuitatis Beate Virginis Bude annuatim celebrari consueuit, isto anno quindecim diebus continuis; et de castro ac toto suburbio eiusdem Castri Budensis tributarios et officiales earundem sororum auctoritate propria expulissent; non permittendo tributum in eodem foro, castro et suburbio ipsis sororibus et earum hominibus percipere, ut deberetur, eisdem dampnum quingaginta marcarum in facto eiusdem tributi eisdem sororibus irrogando, in preiudicium ipsius Ecclesie et dominarum. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo V°, in crastino quindenarum Natiuitatis Beate Virginis.

(Eredetie börhártyán, melynek hátul oda nyomott pecsétje elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

133.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pous comes Marsának fia Batur nevü birtokát Endre egri püspöknek átengedte. 1295.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Comes Pous filius Marsa ad nostram personaliter accedens presenciam suo et omnium filiorum suorum nomine proposuit uiua uoce, quod terram suam Batur uocatam empticiam, in Comitatu de Heues-

vywar existentem, contulisset et coram nobis contulit venerabili patri domino nostro A. Dei gracia Episcopo, et per eum Epyscopatui Agriensi perpetuo et irreuocabiliter possidendam, habendam et tenendam in hys metis: Incipit enim prima meta dicte terre Batur circa lapideam metam ville Bagcha; et descendendo uersus occidentem peruenit uallem et riuulum Bathurpataka uocatum; et in eadem valle et eadem parte aque ascendendo circa eundem riuulum peruenit villam Batur, terra filiorum Chech et Ysip ultra fluuium remanente, vbi supra domum filiorum Symonis sub arbore pyri introducitur terris Farcasij similiter Batur dictis; et uersus occidentem circa eandem ueniens coniungitur cuidam berch, vbi sub quadam arbore ylicis est una meta antiqua innouata; et asscendendo per eundem berch iungit iuxta eandem terram Farcasij montem Dolnaberchy uocatum, ubi sunt tres mete, una terre nostre Anaras, alia Farkasij, tercia Comitis Pous; et circueundo caput uallis Medijuozou uocate, iuxta eandem terram nostram Anaras ad aquilonem descendendo, iuxta publicam stratam peruenit ad arborem salicis antiquam meghefyuz dictam, sub qua meta est antiqua, ubi contignatur terre Buchey; et iuxta eandem per continuas metas antiquas uersus aquilonem procedendo peruenit ad quoddam berch, ubi coniungitur metis terre Both et filiorum Dyonisij; et iuxta terram filiorum Dyonisij descendendo uersus Batur multis mediantibus metis peruenit quandam uiam Anarozou dictam, vbi a parte orientali supra quoddam berch sunt tres mete, et contignatur tere St. filij Gregorij de Beel; et abhinc procedendo iuxta eandem terram filiorum Gregorij uersus castrum eiusdem domini nostri multis metis mediantibus iungit tres metas angulares, quarum una St. predicti, alia Castri, tercia Batwr supradicti; et abinde uersus plagam meridionalem directe iuxta terras eiusdem Castri domini nostri per continuas metas reuertitur ad inicialem metam terre Bagcha supradictam. In cuius terre concambium propter vicinitatem idem venerabilis pater dominus noster Episcopus Comiti Pous et filijs suis terram Ecclesie Bathan uocatam in eodem Comitatu existentem sub eisdem metis et terminis, quibus Ecclesia a tempore, cuius non extat memoria, obtinuit et possedit, contulit similiter perpetuo possidendam, simul cum quadam par-

ticula de terra Fedemus excisa, a parte terre sue hys metis designata: Incipit enim in quodam berch Seleumal dicto iuxta metas terre Bala a parte aquilonis; et per metas continuas descendendo, transeundo uallem Fedemus, iungit aquam Machalaspataka communiter habendam, ubi sunt due mete; et in eadem ualle Machalaspataka distenditur uersus orientem, peruenit ortum aque Machalaspataka dicte, vbi sunt mete; et inde exit ad quandam stratam, qua communiter remanente, iungit vallem Kerekezoutu uocatam, vbi sunt due strate coniuncte, et sunt due mete; et pertranseundo ipsam stratam ad partem orientalem per binas metas procedendo in terris arabilibus, peruenit in quoddam berch Watulozoutu uocatum, vbi sub quadam arbore ilicis sunt due mete terre de nouo erecte; abhinc ascendendo sub eodem berch mediantibus metis iungit quemdam montem Warhygi uocatum, vbi sunt due mete; et inde metatim procedendo iungit stratam publicam, que ducit in Agriam de Fedemus, et transiendo ipsam stratam ueniet ad quoddam berch Ysaaclasa uocatum, in cuius uertice sunt due mete; et inde uersus orientem per berch supradictum peruenit ad metas terre Anaras et Buthe, et sic terminatur. Obligans se Comes Pous et heredes suos, heredumque suorum successores, ab omnibus racione terre Batur Ecclesiam inpetere nitentibus, expedire proprijs laboribus et expensis; et venerabilis pater dominus noster Episcopus ex aduerso. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem de nostro beneplacito et assensu presentes contulimus litteras, eiusdem domini nostri Episcopi et nostri sigillorum munimine roboratas. Presentibus tamen Stephano Preposito, Johanne Lectore, Mycou Custode, Mathya de Nouo Castro, Symone de Zemlyn, Martino de Pacha Archidiaconis, et alijs multis. Datum in octauis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie börhártyán, a két vörös-sárga selyemzsinóron függö pecsétnek egyike, t. i. Endre püspök-é mégvan; a budai kir. kamarai levéltárban.)

134.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Endre mester, s Kuari-i Miklós comes és érdektársai, a köztük Kuarszeg helységre nézve támadt egyenetlenségek elintézésére birákat választottak. 1295.

Nos Capitulum Ecclesie Vaciensis damus pro memoria quod Magister Andreas filius Nycolay de Sciud ab vna parte; Comes Njcolaus de Kuari, et Alexius filius Feliciani de Chalamia ex altera, coram nobis personaliter constituti sunt confessi, quod in causa, quam predictus Magister Andreas super quadam terra Kuarzeg uocata Castri scilicet Regij, nomine sui iuris super ipsos requirebat, per composicionem proborum virorum taliter concordassent: quod in quindenis Cinerum, diem non crastinando, in villa Gormoth presentibus Magistro Farcasio filio Fulkus, Comite Nycolao filio Jacou, Magistro Laurencio de Scyud, et Comite Stephano filio Aba, ac vno uiro ydoneo ex nobis, quos partes communiter adducent ambe partes, omnia priuilegia et instrumenta ipsorum super ipsa terra confecta eisdem nobilibus exhibebunt, et ijdem nobiles uisis priuilegijs et instrumentis parcium, arbitrium facient inter ipsos, et cuius partis meliora uel ualidiora fuerint instrumenta, eidem remittent per modum arbitrij, sicut in priuilegijs continetur, ipsam terram possidendam; instrumenta uero seu priuilegia debiliora partis aduerse cassari facient ipso die et confringi. Si qua uero parcium arbitrium predictorum nobilium non acceptaret; extunc pars de ipso arbitrio resiliens sine porcione judicis ante litis ingressum parti aduerse arbitrium tolleranti quinquaginta marcas soluere teneretur. Ita tamen, quod si predicti arbitratores ipsi arbitrio omnes interesse non possent; extunc duo ex eisdem uel tres sufficient arbitrari. Voluerunt eciam, quod si qua parcium ipsum arbitrium cum litteris domini Regis et Regine, uel aliquibus occasionibus et racione exercitus prorogare niteretur; extunc in predicta pena

quinquaginta marcarum ipsa pars subyaceret. Datum septimo die octauarum Sancti Martini anno Momini M°CC° nonagesimo quinto.

(A váczi káptalannak 1296-ki átiratából, melyet közölt tek. Szentkirályi László úr.)

135.

A vasvári káptalan átirja János, Sopron és Vas megyék föispánjának a Herin nemzetségbeliek közt vitás Gelyn földét tárgyazó bizonyságlevelét. 1295.

A B C

Nos Magister N. Prepositus et Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo, notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Johannes Comes, Thiuan et Luka, filij Comitis Thiuan de genere Herin, Magister Emericus et Egidius filij Comitis Paridis genere de eodem ad nostram accesserunt presenciam, et exibuerunt nobis priuilegium Magistri Johannis (Comitis Supruniensis et Castri Ferrei), petentes a nobis diligenter, ut ipsum priuilegium cum nostro priuilegio confirmare dignaremur. Nos enim ipsorum peticionibus legittimis acquiescentes ipsum priuilegium de uerbo ad uerbum nostro fecimus priuilegio inseri et rescribi. Cuius tenor talis est:

Nos Magister Johannes Comes Supruniensis et Castri Ferrei stb. (következik János föispánnak bizonyságlevele, mint fentebb 130. sz. a.)

Quod ut ratum sit, ad instanciam et peticionem parcium presens scriptum contulimus nostro sigillo communitum. Datum in die Beate Katarine virginis anno Domini M°CC° nonagesimo quinto. Magistro N. Preposito, Cosma Custode, Nicolao Decano existentibus.

(Régi másolat börhártyán a nemz. muzeum kézirattárában.)

136.

A keresztesek felhévvizi konventjének bizonyságlevele, hogy Zecheui Tamás ottani polgár bizonyos szőlejét Laczk, ó-budai polgárnak eladta. 1295.

Omnibus Christi fidelibus presentem paginam habituris frater Georgius Prior et Conuentus Cruciferorum Sancte Trinitatis de Calidis Aquis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurornm noticiam harum serie volumus peruenire: quod Thomas filius Thome dicti Kabas de Zecheu conciuis noster de eisdem videlicet Calidis Aquis, coram nobis personaliter comparendo, quandam particulam de vinea sua, existentem in promontorio ville Sancti Jacobi in Wymal vocato, continentem tria iugera terre, vicinam et conterminalem vinee eiusdem Thome ab vno latere, et vinee Gerung pistoris ciuis Castri Budensis ex alio, cum terra inculta pertinenti ad eandem particulam vinee per iam dictum Thomam vendite, de consensu et bona voluntate domine consortis sue, cognatorum suorum et omnium generacionum suarum, ymo penitus nullo contradictore comparente, pro quatuor marcis plene habitis et receptis, Lazk de Veteri Buda, similiter et presencialiter conparenti, et per eum suorum heredum successoribus iure perpetuo et inreuocabiliter tenendam et habendam vendidisse est confessus. Assumendo idem Thomas filius Thome ipsum Lazk et suos heredes ab omnibus racione dicte particule vinee et terre inculte molestare seu inquietare volentibus proprijs laboribus et expensis, secundum vsum et consuetudinem ab antiquo approbatam, expedire et liberare. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem parcium nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről fehér selyemzsinóron az ép pecsét függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

137.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy az esztergami káptalan és Turny-i Domokos comes vissegrádi várnagy, Kovácsi köztök peres birtokára nézve egyezkedtek, 1295.

Nos Frater Nicolaus Magister et Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod cum discreti viri Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis super occupacione et vsufructuacione terre eorum Koachy uocate, existentis in Comitatu Nogradiensi, coram Comite Martino Viceiudice Curie domini nostri Regis contra Comitem Dominicum de Turny, quondam Castellanum de Wyssegrad, mouissent materiam questionis, et fuisset inter ipsas partes diucius altercatum, et demum ipsa terra in alijs suis partibus eidem Capitulo Strigoniensis Ecclesie exstitisset sub antiquis metis suis et terminis restituta, et tantummodo ex eadem super terra duorum aratrorum et dimidij, uel paulo maioris,aut minoris quantitatis,ipsa questio remansisset; tandem mediantibus Bela Curiali Comite Strigoniensi, homine domini Regis, et nostro testimonio ad hoc negocium deputatis, super facto eiusdem terre contenciose, in duas partes equales diuise, predicta contencio per metas et terminos infrascriptos inter easdem partes sedata extitit taliter et sopita; quod prima meta incipit ab antiquo tempore eleuata et ultra fluuium Charpotaka uocatum a parte Danubij; et exinde transiens ipsum fluuium directe itur sub quemdam lapidosum monticulum *Kuesheg* uulgariter nuncupatum, ad quandam arborem ilicis, que est in alia meta, et in modum crucis est signata; abinde uenitur versus septemtrionem ad terciam metam, in terra arabili constitutam; a qua descenditur uersus orientem ad quartam metam ad quandam magnam arborem ilicis siccam, sub qua sunt due mete angulares, quarum una est Ecclesie Strigoniensis, alia eiusdem Comitis Dominici, terras eorum ab

inuicem diuidentes; a quibus protenditur versus orientem ad duas arbores de quercu, sub quibus est quinta meta; deinde progreditur versus orientem ad sextam metam, que est in ingressu cuiusdam fluuij Potak uocati, ueniens de medio uille eiusdem Comitis Dominici; exinde inter duos montes in quadam ualle uersus orientem uenitur ad quandam publicam viam Hatlounoguta uocatam, ad tres arbores de piris, quarum sub una, que est prope ad ipsam viam, sunt due mete angulares; et exiude declinatur aliquantulum ad septemtrionem ad metam, in qua est quercus; et eundo per magnum spacium terre, exhinc uersus meridiem retroitur et reflectitur ad fluuium Alamaspotaka uocatum, ubi eadem terra Koachy a terra Monasterij de Zebeguen separatur; prout a partibus recollegimus et didicimus seriatim premisso modo et ordine omnia et singula premissorum. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo V° in vigilia Sancti Michaelis Archangeli de Septembri.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 861. l.)

138.

A nagyváradi konventnek bizonyságlevele, hogy Syke és rokonai Moro nevü földet Benedek, Benedek fiának, és érdektársainak eladták. 1295.

Jacobus Divina miseracione Prepositus Ecclesie Sancti Stephani Protomartiris de Promontorio Varadiensi, totusque Conuentus loci eiusdem omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium, quam futurorum harum serie litterarum volumus peruenire, quod Syke, Dionisio ac Nicolao filijs suis, et Johanne fratre suo ab vna parte; Benedicto filio Benedicti, Lamberto, Stephano, et Ladizlao filiis suis, Nicolao filio Buzach, Andrea filio Vida, Laurencio, Thoma, Stephano

ac Lorando, Andrea et Dionisio filijs Adriani ab altera coram nobis personaliter constitutis, declaratum extitit per eosdem; quod sextam partem terre Moro vocate vendidissent et distraxissent pro decem et quatuor marcis plene ab eisdem habitis et receptis, Syke et Johanni filijs Nicolai; et per ipsos eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, perpetuo, pacifice, et irrevocabiliter possidendam pleno iure; assumentes et obligantes ijdem Benedictus, Lambertus, Stephanus, Andreas ac alij cognati ipsorum supradicti, vt quicunque predictos Syke, et Johannem filios Nicolai, super bono terre premisse molestare niterentur, ijdem Benedictus, cognati et fratres sui memorati proprijs laboribus, et expensis teneantur expedire. Cuius quidem terre cursus mete incipiunt: Prima meta eiusdem terre iuxta domum Botha, et Mili et Komlos; et inde tendit ad insulam Moro, et saltat ad fenetum; deinde tendit ad Kysluko versus Bozd iuxta magnam viam; et inde transit nemus paruulum, et ascendit versus Kylether, et ibi sunt due mete terree; et inde tendit ad metam terream Qualepod, et Kulether. Et sepe nominatus Syke et Johannes obligauerunt se super eo, ut quicunque cognati ipsorum litem mouere conarentur contra Benedictum et fratres suos, ijdem Syke et Johannes supradictam terram Moro expedire tenebuntur. Hoc non obmittendo, vt si fieri contingeret, quod Comes Vatha, aut filij sui litem mouere attemptarent contra Benedictum heredesque suos, extunc Syke et frater suus Johannes pariter cum Benedicto heredibusque suis debent resistere Comiti Vatha et filijs suis memoratis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum sabbatho proximo, — — — — anno Domini M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie börhártyán, 1848. előtt a zalathnabányai bányatörvényszék levéltárában őriztetett. Közli tek. Keméndi Várady Ádám úr.)

139.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Zebechkei Zobolch Alsó Gyertyánagh földet Miklós comesnak eladta. 1295

Nos frater Vysunc miseracione Diuina Abbas Zaladiensis locique eiusdem Conuentus memorie commendantes significamus quibus expedit tam presentibus quam futuris vniuersis presencium per tenorem: quod constitutus coram nobis Zobolch filius Mortunus de Zebechke, ut dixit, personaliter quandam terram suam seu possessionem Inferiorem Girtianagh uocatam oraculo uiue uocis est confessus, omnibus uicinis et commetaneis suis, ut asseruit, fauentibus et permittentibus, pro nouem marcis Comiti Nicolao perpetuo et irreuocabiliter in filios filiorum uendidisse possidendam, cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs ad eandem. Cuius quidem terre mete prime et angulares incipientur a parte occidentali in uicinitate possessionis Ecclesie de Copornuk, ubi sunt tres mete, una super arbore *cher*, due terree super magna uia, que arbor *zalauchfaia* uocatur; in eadem strata pupplica (igy) tendendo uersus septemtrionalem sunt due mete terree; aduc in eadem plaga meando perueniet ad duas metas super arbores silicis, et ibi separatur a uicinitate possessionis Ecclesie predicte; in eadem uero plaga per uiam eandem perueniet ad tres metas angulares, que sunt super arbores silicum cruce signatarum, que separant a terris et metis Zigar; uersus autem meridionalem abhinc uoluendo, in eadem magna uia procedendo peruenit ad duas metas, una super arbore *cher*, alia terrea, ubi uicinatur terris filiorum Matyc; aduc in eadem strata pupplica in eadem plaga tendendo descendit inter duas ualles, ubi sunt due mete terree, et ibi cadit in riuulum unum, et per riuulum in eadem plaga currendo ad fontem *hydegkut* uocatum perueniet, ubi uicinatur et contiguatur terris et metis Nicolay Comitis predicti; et perueniet abhinc ad metas prius scriptas; et ibi mete eiusdem terminantur. In cuius rei

memoriam, quod ut ratum sit, ad instanciam et peticionem parcium nostras concessimus litteras impressione (igy) nostri sigilli roboratas. Datum feria secunda ante Ascensionem (igy) anno gracie M°CC° nonagesimo quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét zöld-sárga-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

140.

III. Endre királynak bányaszabadsága a domoszlói vasbányák mívelői számára. 1296.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis, quod cum super possessione Magistri Petri filij Comitis Copolch fidelis nostri Domozlaw nuncupata ferri fodyna inuenta esse dicatur: volumus, ut quicunque hospites ad eandem ferri fodinam causa hospitandi commoraturi, aut alij quilibet ad exercicionem operis ferri fodine venire seu congregari voluerint, ex nostra licencia Regali veniant libere et secure, absque ullo timore sub nostra proteccione Principali congregentur, congregati commorentur, et exerceant opera ipsius ferri fodyne efficaciter et cura diligenti; ca tamen libertae, qua ceteri hospites seu operarij in possessionibus huiusmodi nobilium Regni nostri consueuerunt gratulari. Datum Bude feria sexta ante festum Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo sexto.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pécs töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

141.

III. Endre királynak parancsa a pécsváradi konventhez, hogy a Fülöp Filpus mesternek fia, és Kemen comes Lőrincsnek fia által, Óvári Korard javaiban elkövetett hatalmaskadásai tárgyában tegyjen jelentést 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Conuentui Waradyensi salutem et graciam. Intimauit nobis Magister Corrardus de Owar, quod Phylippus filius Magistri Ph. duas villas suas Kemund et Lok uocatas destruxisset; item Kemen Comes filius Comitis Laurencij villam suam Jula nomine destruxisset; et facta ipsa destruccione eosdem ad nostram Presenciam fecisset euocari. Ijdem vero Magister Ph. et Comes Kemen non contenti, Magister Ph. villam suam Hassag vocatam lite pendente destruxisset; Kemen vero Comes, villas suas Polkuna, Grech et duas villas Cher similiter officiales sui destruxissent bonis omnibus spoliando. Quare fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo Alexander de Hozugd homo noster sciat et inquirat super premissis omnimodam veritatem; et sicut uobis veritas constiterit, de predictis nobis fideliter rescribatis. Datum in Kedhel in vigilia Mathey Apostoli.

(A pécsváradi konventnek 1296-ki ugyanazt tartalmazó jelentéséből a mélt. b. Révay család levéltárában.)

142.

III. Endre királynak parancsa a pécsi káptalanhoz ugyanazon tárgyban. 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Quinqueecclesiensi salutem et graciam. Intimauit nobis Comes Corrardus de Owar; quod Magister Kemen filius Comitis Laurencij, et Phylippus filius Philpus, villas suas Kemund et Katlh, ac Hassagh, item Polkona, Yula et duas uillas Theer uocatas destruxisset, bonis omnibus spoliando; et facta citaione per eundem Magistrum Corraldum, secundario easdem uillas lite pendente destruxisset. Quare fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo Alexander de Ozugd homo noster sciat et inquirat de predictis destruccionibus omnimodam ueritatem; et sicut nobis de premissis ueritas constiterit, nobis fideliter rescribatis. Datum prope Kuzegh quarta die octauarum Natiuitatis Beate Virginis Gloriose.

(A pécsi káptalannak ugyanazt tartalmazó jelentéséből a mélt. b. Révay család levéltárában.)

143.

III. Endre királynak más parancsa a pécsi káptalanhoz ugyanazon tárgyban. 1296.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Quinqueecclesiensi salutem et graciam. Intelleximus, quod Philippus filius Philpus destruxerit feria tercia proxima

post festum Sancti Michaelis populos Comitis Conradi sub castro suo existentes, boues aratrorum, et alia bona eorundem auferendo pendente lite inter ipsos; item in sexta feria sequenti spoliauerit octo (így) uillas eiusdem Comitis Corrardi, scilicet Petre, Guerech, Polkona, Cheer, Balugd, Gunchel et Topoz nominatas, bonis omnibus spoliando, et insuper quemdam iobagionem suum interfici, et quosdam fecisset letaliter wlnerari. Quare fidelitati uestre precipimus, quatenus detis vnum ex vobis, coram quo Alexander de Hozugd homo noster super premissis omnibus sciat omnimodam veritatem; et postmodum facti seriem rescribatis. Datum Bude feria quinta proxima post octauas Sancti Galli.

(A pécsi káptalannak ugyanazt tartalmazó 1296-ki jelentéséből; a mélt. báró Révay család levéltárában.)

144.

Thomassina III. Endre király anyjának bizonyságlevele, hogy Kuelgesi János, és Filpus mester fiai, Zeneboog és Kuelgesben birtokukra nézve birtokcserét tettek. 1296.

Nos domina Th. Dei gracia mater Illustris Regis Hungarie, Ducissa tocius Sclauonie, et Gubernatix Parcium Citradanubialium vsque maritima damus pro memeria; quod Comes Petrus filius Deniponj, et Gregorius filius Kohodyy pro Johanne filio Becha de Kuelges cognato suo, sicut dixerunt, coram nobis constituti ab vna parte, et Magister Laurencius, Philipus, Ladizlaus filij Magistri Philpus ab altera, super quibusdam possessionibus hereditarijs tale concambium inter se ordinauerunt: quod dicti filij Magistri Philpus quandam possessionem suam Zeneboogh uel Francheusfeldy vocatam, porcionem tamen suam iuxta fluuium Karaso existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs vniuersis dederunt et con-

tulerunt Johanni filio Becha et suis heredibus heredumque suorum successoribus perhempniter possidendam; e conuerso autem prefatus Johannes porcionem suam in Keuelges habitam cum duabus villis dedit et contulit dictis filijs Magistri Philpus tenendam iugiter et habendam. Assumpserunt eciam filij Magistri Philpus, quod in pacifica possessione ipsum Johannem et suos successores inmutabiliter conseruabunt, et eorum successores illud idem; si autem ab imputatoribus (igy) superuenientibus expedire non possent, cum omni eo ipse Johannes et sui in pacifica possessione dicte terre permanebunt; impetitoribus vero siue in pecunia, seu de alia possessione sua satisfacient, sicut fuerit oportunum. Et ad hec omnia facienda partes se spontanea obligauerunt voluntate. Datum in Posegawar in octauis medij XL-me anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto.

(A pécsi káptalannak ugyan 1296-ki határjárásából, mint alább 154. sz. a.; a budai kir. kamarai levélttárban.)

145.

VIII. Bonifácz pápa Lambertet veglai püspököt Rómában vicariusának kinevezi. 1296.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Lamberto Episcopo Veglensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Ecclesiarum omnium cura (et) uniuersalis populi Christiani regimen ad vigilantiam nos inducunt, Romana tamen Urbs inclita, quam caput Orbis Divina clementia stabilivit, ut ubi Petri sedem celestis dispositio statuit et firmavit, et eiusdem Urbis noster peculiaris populus suis dignis prerogativis nos sollicitant et inducunt, de ipsorum statu prospero et salubri attentius et diligentius cogitare; ut spiritualiter et temporaliter de bono in melius recipiant incrementum. Igitur de tua vita laudabili, religione probata, scientia et circumspectione confisi, te in Urbe prefata auctoritate Apostolica

Vicarium nostrum duximus statuendum, tibi in spiritualibus casibus visitandi, corrigendi et reformandi Ecclesias, et eas ac cimiteria reconciliandi, consecrandi altaria, nec non benedicendi et crismandi, ac etiam conferendi ordines personis ydoneis de Urbe, quas tibi contigerit canonice presentari, audiendi quoque confessiones, et imponendi salutarem penitentiam pro commissis, potestatem plenariam concedentes. Tu itaque, sicut filius benedictionis et gratie, huiusmodi officium humiliter et devote suscipias, et illud secundum prudentiam, quam tibi Dominu ministrabit, studeas exercere, ita quod a Deo exinde premium, nostram et Apostolice Sedis gratiam, et ab hominibus bonam famam merito consequaris. Datum Anagnie XII. kalendas Augusti, Pontificatus nostri anno secundo.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 112. l.)

146.

Lodomér esztergami érsek az esztergami káptalannak visszaitéli a Miklós esztergami polgár által eddig haszonbérben birt földet. 1296.

Damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum memorialium, tercio die octauarum Epiphaniarum Domini Petrus Decanus, uel Johannes Curialis Comes, aut unus trium Procuratorum Ecclesie nostre Strigoniensis, contra Nicolaum aurifabrum, Ciuem Strigoniensem, Strigonij in Capella nostra debuisset iuramentum deponere super eo, ut idem Nicolaus aurifaber pensionem terre eorundem fratrum nostrorum inter clausuram aque Toplicha constitute, eisdem fratribus nostris a quadriennio negligenter et contumaciter non dedisset, videlicet unciam regalium et usualium monetarum; ipso die iuramenti aduenieute, que incidit in die Dominica, licet idem Comes Johannes, presentibus Ma-

gistro Cypriano Lectore Strigoniensi, et Folkomario Sacerdote, ipso Nicolao aurifabro astante, presencialiter in loco eiusdem iuramenti paratus esset iurare: Nos tamen propter diei dominice sollempnitatem ipsum iuramentum ad crastinum diem duximus ex nostro officio prorogandum; quo die postmodum coram Dominico Sacerdote Capellano nostro et homine ad hoc specialiter deputato, in nostra Capella iurauit modo et ordine supradictis. Propter quod ipsum a iure conduccionis et locacionis dicte terre decreuimus merito cecidisse, et si quid iuris in hoc habebat, eciam amisisse, iuxta tenorem premissarum memorialium litterarum, continencium iudicij nostri formam. Item Magister Thomas Prepositus Strigoniensis et Magister Anyanus Notarius, nomine suo et vice omnium eorundem fratrum nostrorum Capituli Strigoniensis a crastino die deposicionis eiusdem iuramenti sex diebus continuis astiterunt in termino coram nobis contra eundem Nicolaum aurifabrum, qui non venit ad nostram presenciam, neque misit; quamquam nos post expedicionem eiusdem iuramenti super facto uerberum et uulnerum, tam uirorum, quam mulierum, iobagionum eiusdem Capituli de Uilla Noua circa ecclesiam Sancti Dominici constituta, et uerbalium iniuriarum, nec non super facto occupacionis terre eorundem fratrum nostrorum, inter vineam Pentek et inter eandem ecclesiam Sancti Dominici existentis et per plantacionem vinee occupate, inter easdem partes iudicium facere debuissemus; prout hoc in prioribus nostris litteris plenius et expressius continetur. Datum Strigonij septimo die termini prenotati.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 938. l.)

147.

Omodé nádornak itéletlevele, mely által Tibor comes Visnyó helységnek, Rénold nádornak fiai által neki átengedett birtokában megerősíttetik. 1296.

Datum pro memoria, quod cum iuxta continenciam priorum litterarum nostrarum Comes Tyburcius de Keer pro Johanne dicto Kochwr filio Nicolai fratre suo primo contra Reynoldum Palatinum, et postmodum contra Petrum et Jula filios eiusdem Palatini mortuo patre eorum super quadam terra Visnio vocata, quam predictus Palatinus memorato Johanni titulo concambij mediante priuilegio domini Ladizlai Regis incliti contulerat, coram nobis tamen dyucius ventilasset, ad vltimum per formam judiciariam, sicut in litteris nostris memorialibus, Capituli Agriensis et Conuentus de Jazow super hoc confectis nobis presentatis vidimus contineri, eandem terram Visnyo cum plenitudine sui juris dederunt et contulerunt iuxta continenciam priuilegij predicti domini Regis iam dicto Comiti Tyburcio predicti filij Reynoldi iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Et quia per Petrum filium Magistri Petenye, ne predicto Comiti Tyburcio eadem terra statueretur, contradicebatur, primo per officiales suos, quorum nomina et assercіones in litteris memorialibus Capituli continentur, et postmodum per se ipsum coram nobis personaliter comparentem, relatum extitit et sentencialiter diffinitum, quod predictam terram Visnyo per filios iam dicti Palatini sepedicto Comiti Tyburcio iure perpetuo pacifice totaliter possidere permisit conseruandam. Datum in Gwnch in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto.

(Garai Miklós nádornak 1406-ki itéletlevelèből; a budai kir. kamarai levéltárban.)

148.

Márton comes alországbirónak Kulchen helységet tárgyazó itélete Aladár mester és Kuhe Jakab közt. 1296.

Nos Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis, quod Magister Aladarius filius Cheta ad nostram personaliter accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras memoriales continentes hunc tenorem:

Datum pro memoria, quod causam, quam Magister Aladarius personaliter astans contra Jacobum dictum Kuhe, pro quo Clemens de Bary seruiens suus cum procuratorijs litteris Omodey Palatini comparuit, in octauis diey Cinerum habebat coram nobis, de voluntate parcium prorogauimus ad quindenas Sancti Georgij ad plenam responsionem in s — — priori si feria sexta ante octauas Passce apud ecclesiam de Mysle per arbitrium Comitis Petri filij Georgij, et Petri filij (Benedicti) de parte Magistri Aladarij; item Magistri Andronici de Terebes, et Petri filij Keleed de parte aduersa, non poterunt concordare. Et quia ipsa causa diucius fuit uentilata, idem Jacobus, si ad locum arbitrij non accesserit, uel arbitrium non assumpserit, Magistro Aladario soluere tenebitur tres marcas ante litem, sicut predictus Clemens seruiens suus ipsum Magistrum Jacobum ad hoc sponte obligauit; nullum tamen grauamen ipse Jacobus habendo racione nostri judicij in hoc facto; prout id nos inter partes duximus ordinandum. Et series facti in litteris Prepositi de Mysle nobis debet reportari. Datum Bude septimo die termini prenotati.

Aduenientibus itaque ipsis quindenis Beati Georgij martiris idem Magister Aladarius exhibuit litteras dicti Prepositi in hec uerba:

Viro nobili Judici Curie domini Regis Michael Prepositus de Misle inclinacionem cum honore. Vobis tenore presencium declaramus, quod accedentes ad nostram presenciam

Comes Petrus filius Georgij, Petrus filius Benedicti ex parte Magistri Aladarij, et Magister Andronicus de Terebus ac Petrus filius Keled ex parte Jacobi dicti Kuke; dixerunt, quod uisis litteris uestris, quas predicte partes exhibuerunt, inter eos super terra Kulchun uocata sunt arbitrati: Vt quia priuilegium ipsius Magistri Aladarij anno Domini M°CC° sexagesimo tercio fuit emanatum, priuilegium uero Jacobi predicti non pro Jacobo, sed pro paruo Michaele anno Domini M°CC° septuagesimo confectum fuerat, prefata possessio Kulchen Magistro Aladario cedat perpetuo possidenda. Datum feria sexta proxima ante octauas Passce.

Predictus vero Magister Jacobus ad ipsas quindenas Beati Georgij martiris non uenit, neque misit; propter quod eundem in iudicio decreuimus agrauari.

Nos igitur memini (igy „nemini" helyett) in suo iure deesse uolentes, vna cum Baronibus et nobilibus Regni, visis et perlectis predictis litteris predictam possessionem Kulchen iuxta formam earundem litterarum eidem Magistro Aladario reliquimus et statuimus perpetuo possidendam, tenendam et habendam. Datum Bude septimo die predictarum quindenarum Sancti Georgij martiris anno Domini M° ducentesimo nonagesimo sexto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

149.

A csaszmai káptalan Gergely comes Román fiának javaiban határjárást tart. 1296.

Nos Capitulum Chasmensis Ecclesie memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium pertenorem; quod nobilis vir Comes Gregorius filius Romani personaliter ad nostram accedens praesenciam, a nobis humiliter

et deuote postulauit,ut aliquem ex nobis ad reambulandas terras eiusdem tam hereditarias, (quam) aquisitas et empticias in Districtu Zaladiensi existentes transmitteremus. Cuius peticiones nos videntes esse laudabiles, et honestas ac nobilitati eiusdem admittendas, vnum ex nobis Magistrum Johannem Cantorem Ecclesie nostre, socium et concanonicum nostrum, virum vtique prouidum et honestum, ad reambulandas dictas terras ipsius Gregorij Comitis duximus trasmittendum; qui socius noster demum ad nos rediens nobis retulit, quod memoratas terras dicti Comitis Gregorij secundum continentiam litterarum nostrarum priuilegialium prius exinde confectarum, conuocatis omnibus commetaneis et vicinis earundem, nullo penitus contradicente, per antiquas metas, terminos, et signa quiete, et pacifice reambulasset, quas quidem terras, et metas Endus et Adrianus filij Vitalis, et Wlkh filius Isyp, ac Martinus filius Ladizlai omnes terras, seu possessiones eorum in prescriptis litteris nostris priuilegialibus habitas et expressas, in Zeguna et Ebys existentes, cum attinencijs et adiacencijs earundem vniuersis, pro quadraginta sex marcis ipsi Comiti Gregorio (et suis) heredibus perpetuo dignoscuntur vendidisse, et eciam reliquisse. Quarum quidem mete, termini, et signa, prout idem Magister Johannes Cantor socius noster nobis dixit, et metas in scriptis exhibuit, hoc ordine distinguntur; videlicet prima meta incipit a parte septemtrionali in fluuio Churnech in vicinitate terre Cruciferorum, in quo fluuio exit ad partem meridionalem, et per siluam in bono spacio peruenit in riuulo vno ad fluvium Zeguna per arbores *tul* cruce signatas, ubi vicinatur terre Opoy; inde in eodem fluuio Zeguna asscendit, et cadit in quoddam potok Berzench vocatum, et ibi est fons vnus, de quo per riuulum ad arborem *tul* cruce signatam; inde transit campum uersus meridiem ad arborem piri cruce signatam; inde ad magnam viam, in qua tendit uersus orientem ad arborem piri cruce signatam; deinde uersus meridiem transit riuulum ad arborem cerasi cruce signatam, que est iuxta magnam vallem;inde salit paruam vallem ad montem iuxta vineam, et iuxta siluam uenit ad viam, qua itur ad ecclesiam Sancte Crucis; et in eadem via procedendo in bono spacio versus occidentem ad arborem piri, ubi iungitur terre Benedicti, filij Rodyn; inde in eadem via eundo declinat in

magnam vallem, in cuius capite est arbor *byk* cruce signata; in qua paruum procedendo exit ad terram arabilem, de qua ad montem iuxta vineam, et descendit uersus septemtrionem in vallem ad magnam viam; abhinc declinat uersus occidentem ad arborem piri; deinde ad viam, qua itur uersus predictum fluuium Zeguna, et iuxta ipsum fluuium transit quandam terram phymatam seu sessionem, et cadit in ipsum fluuium, et venit ad arborem *fyz*; et exit uersus septemtrionem, et cadit in dumos spinarum, de quibus ad arborem *tul* cruce signatam, deinde iuxta fenilia ad arborem *tul* cruce signatam; inde ad viam, ubi est lakus (igy), et per eandem viam procedendo declinat per arbores cruce signatas in nemus, de quibus ad arborem *hyhor*; inde per quendam riuulum tendit, et cadit in predictum fluuium Chernek, vbi vicinatur et commetatur terris filiorum Comitis Gregorij; inde in eodem fluvio Chernech descendit ad priorem metam, ibique terminatur. In cuius rei memoriam et robur perpetuum presentes ad instanciam et peticionem memorati Comitis Gregorij concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum in festo Beati Gregorij Pape, anno Domini myllesimo ducentesimo nonagesimô sexto.

(A csaszmai káptalannak 1328 „in festo Beati Galli confessoris" „Dionisius filius Gregorij" kérésére kelt átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

150.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Sándor bánnak fiai sz. Jakab helységet nővérüknek, Péter mester Kompold comes fia hitvesének átengedték. 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore

presencium volumus peruenire: quod Alexander et Johannes filij Alexandry Bani ad nostram personaliter accedentes presenciam proposuerunt, quod quandam terram ipsorum aquisitam Scent Jacob vocatam in Comitatu Noui Castri existentem, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem certis metis et antiquis, quibus dictus pater ipsorum et ijdem possederunt et tenuerunt, dedissent, donassent et contulissent domine sorori ipsorum, consorti Magistri Petri filij Comitis Compoldy, et per eam ipsi Magistro Petro, et suis heredibus tam procreatis quam procreandis, iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice habendam et possidendam. In cuius rey testimonium ad instanciam eorundem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbun, Egidio de Wng, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis, anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét kék-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

151.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Keeri Tibor comes Zakula helységet néhai Rénáld nádor fiainak átengedte. 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Co-

mite Tyburcio, et Alexandro filio Johannis fratre eiusdem de Keer ex vna parte; Nycolao officiale Petri et Jule filiorum Reynoldy quondam Palatini pro ipsis dominis suis ex altera, coram nobis personaliter constitutis, prefati Comes Tyburcius et Alexander proposuerunt viua voce; quod totam porcionem eiusdem Alexandri in terra Zakula vocata existentem, quam ordine judiciario ab ipsis filijs Reynoldi requirebant, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, receptis quatuordecim marcis ab eisdem filijs Reynoldy pro eadem, ipsis filijs Reynoldy et suis heredibus reliquissent perpetuo possidendam et habendam. Insuper obligarunt se ijdem Comes Tyburcius et Alexander, ac heredes suos, dictos filios Reynoldy et heredes eorundem ab omnibus racione prefate porcionis impetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Petro de Kemey, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét sárga-vörös selyemzsinóron függ. a budai kir. kamarai levéltárban.)

152.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kozma fiai, Kozma és Pál, Dobos nevü helységöket a hozzá tartozó Pályi és Dég nevezetü földekkel együtt két egyenlő részt rokonuknak, Péternek és fiának átadták- 1296.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesię Agriensis saluten in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod cum nos iuxta mandatum domini nostri Andree Dei gracia illustris Regis Hungarie, misissemus hominem nostrum pro testimonio fidedignum, cum Comite Thoma filio Pauli homine eiusdem domini Regis, coram quibus Cosmas et Paulus, filij Comitis Cosme, quandam possessionem ipsorum Dobos vocatam cum viuersis vtilitatibus et terris Pauli et Deeg vocatis, in duas partes equales diuidi facerent, quarum vnam facta diuisione metis circumquaque ab alia separando, cum omnibus vtilitatibus suis pro quarta domine Comitis Petri filij Menhardy, videlicet matris Magistri Gude, et eciam racione dotis et rerum parafernalium domine matris Thome Bani, ac racione grauaminum seu judiciorum, in quibus ordine judiciario ijdem filij Comitis Cosme contra ipsos Comitem Petrum et filium suum agrauati fuerant, statuerent et assignarent eisdem Comiti Petro et Magistro Gude perpetuo possidendam et habendam: idem homo noster cum homine eiusdem Comitis Thome hominis domini Regis ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsam possessionem Dobos cum attinencijs suis memoratis ijdem filij Comitis Cosme, et Magister Gude in duas partes equales, certis metis infrascriptis ab invicem separando, diuisissent, ex quibus vnam partem superiorem eligendo cum vniuersis vtilitatibus suis recepissent pro se filij Comitis Cosme supradicti, sibi et suis heredibus perpetuo possidendam et habendam; reliquam vero partem inferiorem pro omnibus premis-

sis reliquissent et assignassent, cum suis vtilitatibus omnibus, dictis Comiti Petro et filio suo, ac successoribus eorundem similiter perpetuo iure possidendam et tenendam; et prefatus Cosmas pro se et predicto fratre suo ex vna parte, Magister Gude predictus pro se et pro eodem patre suo ex altera, coram nobis personaliter constituti, omnia premissa affirmarunt consequenter. Insuper idem Cosmas obligauit se et ipsum fratrem suum ac heredes eorundem coram nobis, ipsos Comitem Petrum et Magistrum Gudem, ac heredes eorundem vniuersos, ab omnibus cognatis suis de generacione ipsorum, racione dicte terre impetere nitentibus, defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Metas autem, quibus eedem partes terre abinuicem separantur, idem homo noster et partes taliter coram nobis expresserunt: quod prima meta incipit ab oriente inter duo molendina; inde egreditur ad occidentem, et iungit quandam stratam, et per ipsam eundo peruenit ad quendam locum Nekechfoka vocatum, vbi sunt due metee; et directe eundo in silua, in exitu ipsius iungit similiter duas metas, et transit quendam campum; iterato intrat in quandam siluam, et eundo directe in eadem peruenit ad quendam locum Kuchurdfoka nominatum, vbi sunt due metee; et adhuc directe eundo ad occidentem, in silua iungit quoddam flumen Eyeg vocatum, vbi sunt due metee supra molendinum Thome Bani; et eundo directe peruenit ad quendam locum Zolumkereky vocatum, vbi sunt due metee; deinde ad villam Dobos predictam, vbi sunt due metee; et pertranseundo ipsam villam iungit quoddam pomerium, vbi sub quadam arbore cerasy sunt due metee; deinde ad ecclesiam in eadem villa Dobos fundatam, et adhuc directe eundo, per campum iuxta quoddam berch iungit duas metas; deinde ad furcacionem quarundam viarum, vbi similiter sunt due metee, et ibi egreditur super quandam viam que procedit versus quendam locum Turstheluk vocatum, et eundo per magnum spacium in eodem loco Turstheluk, iungit quandam arborem perplexam, vbi sunt due metee; et adhuc ad eandam plagam eundo, inter castrum Kokoth et Hegusholm peruenit ad duas metas, vbi reflectitur inter occidentem et aquilonem; et eundo directe, peruenit ad locum Warosdobos nominatum, vbi in quodam berch paruo iungit duas metas; et transeundo ipsum locum in medio peruenit ad metas

terre filiorum Alexandri Bani Mada nominate, et ibi terminatur. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Stephano Preposito, Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbur, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis, domino nostro venerabili patre (Andrea) Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, vörös és zöld selyemzsinóron függő ép pecséttel, gróf Gyulai Lajos kolozsvári levéltárában. Közli Szabó Károly.)

153.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Kakas és János Rikolfnak fiai, s Kechi Detriknek fiai közt birtokcsere történt. 1296.

A B C

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Kokos et Johannes filij Rykolphy de Scepus ex una parte; Dethbor, Symon, Herborch et Langeus filij Detricy de Kech ex altera, coram nobis personaliter constituti dixerunt: quod in quibusdam possessionibus ipsorum de beneplacito parcium tale inter se fecissent concambinm, quod ijdem filij Rykolph quandam possessionem ipsorum Gybarth vocatam in Comitatu Noui Castri existentem, titulo empcionis ad ipsos deuolutam, alijs fratribus ipsorum in nullo attinentem, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem certis metis et antiquis, quibus dictus Rycolph pater eorum et ipsi possederunt, per comcambium

dedissent et tradidissent predictis filijs Detricy et heredibus eorundem perpetuo possidendam et habendam. In cuius concambium ijdem filij Detricy duas possessiones ipsorum empticiam et hereditariam, Torkow et Weresalma vocatas, vltra indagines in Comitatu de Sarus existentes, saluis iuribus et porcionibus aliorum fratrum in eisdem possessionibus habitis, similiter cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs earundem, metis infrascriptis ab alijs terris separatas, dedissent et tradidissent dictis filijs Rykolph et suis heredibus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendas et habendas. Et quia possessiones ipsorum filiorum Detricy antedicte meliores et vtiliores extiterunt dicta possessione Gybarth, ijdem filij Rykolph ipsis filijs Detricy superaddidissent sexaginta marcas fini argenti, quas predicti filij Detricy confessi sunt se ad plenum recepisse ab eisdem. Et Dethk frater ipsorum filiorum Detricy pro se, et pro Stephano filio Dethmar fratris sui; item Stephk filius Mohol, et Andreas filius Bodun, consanguinei et commetanei similiter ipsorum filiorum Detricy coram nobis personaliter constituti, huic concambio plenum consensum prebuerunt et assensum. Insuper obligarunt se partes et heredes suos ab omnibus racione dictarum possessionum per concambium sibi traditarum molestare nitentibus, se vicissim defendere et expedire proprijs laboribus et expensis, et in eisdem sese pacifice conseruare. Metas autem ipsius possessionis Weresalma partes taliter coram nobis expresserunt; quod prima meta incipit a parte aquilonali in capite fluuij Weresalma vocati; inde egreditur ad orientem, et eundo iungit quendam locum Myhalhazatetcy vocatum; et ibi reflectitur versus meridiem iterato, et eundo directe descendendo de ipso loco iungit quandam publicam stratam, et in ipsa strata reflectitur iterato versus orientem; et parum eundo per ipsam exit de ipsa, et reflectitur versus meridiem iterato; et eundo directe cadit in fluuium Lythyne vocatum, et per meatum eiusdem eundo cadit in fluuium Taarcha, in quo contra meatum eiusdem eundo perueniet iterato ad fluuium Weresalma antedictum; et eundo in ipso contra meatum eiusdem perueniet iterato ad caput ipsius, vnde inceperat, et ibi terminatur. Metas vero dicte possessionis Torkow similiter eedem partes taliter recitarunt: quod prima meta incipit a parte meridionali super quod-

dam flumen Kukenegurpothok nominatum; inde egreditur ad aquilonem, et eundo directe iungit caput eiusdem fluminis; deinde transeundo montes, eundo directe cadit in fluuium Polona vocatum, et per meatum eiusdem eundo perueniet ad quendam locum, vbi riuulus Wlwespothok vocatus cadit in ipsum flumen Polona; et ibi exit de eodem, et reflectitur contra meatum ipsius fluuij Wlwespothok ad orientem; et eundo peruenit ad caput eiusdem; deinde directe eundo iungit caput cuiusdam fluminis Nenefew vocati, et ibi reflectitur versus meridiem; et eundo directe iungit metas terre Andree filij Bodun supradicti, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykow Custode, Martino de Patha, Petro de Kemey, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesime sexto. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie; Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét kék-vörös selyemzsinóron függ; a mélt. báró Perényi család nagyszőllősi levéltárában.)

154.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele a Saaghi Benedek mester és Beendi Tamás mester közti, Hidvégh helységet tárgyazó egyenetlenségeknek elintézéséről. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam volumus peruenire, quod cum Magister Benedictus, filius Comitis Nicolai de Saag, quandam possessionem suam vacuam habitatoribusque destitutam ab antiquo in uno loco ultra Drawam iuxta Karasu si-

tuatam certis metis et terminis vndique circumdatam et uallatam Gueredystha uel Hydwygh uocatam aut uocatas, cum omnibus suis utilitatibus, Comiti Thome filio Benedicti de Beend, et domine vxori eiusdem, sorori videlicet sue carnali, eorumque heredibus contulisset, tradidisset in perpetuum, et dedisset, prout in altero priuilegio nostro uidimus contineri: itaque ipso Comite Thoma populos supra hanc terram suam congregante, ecce idem Magister Benedictus eundem Thomam et omnes iobagiones suos, quos habuit super hac terra, consequencius sepius destruendo aufugauit, eandemque possessionem Gueredystha uel Hydwygh uocatam potencialiter occupauit, percipiendo redditus siue fructus huius possessionis totales quinque annis uel supra iam elapsis. Igitur ipse Comes Thomas eundem Magistrum Benedictum et quosdam seruientes suos pro suis dampnis ad quadraginta marcas judiciarie computatis ad Presenciam Regiam auocasset, siquidem tam super dampnis suis, quamque super facto huius possessionis ab utrisque partibus fuisset longius disceptatum Regio in conspectu. Nichilominus ipso Magistro Benedicto cum suis seruientibus contra Comitem Thomam in pluribus judicijs legitime conuicto, sicut in diuersis paribus litterarum Judicum Curie domini Regis et nostrarum uidimus contineri, namque partibus diucius alterquantibus, et tandem de uoluntate et permissione Regia se compromittentibus in arbitros, secundum quorum arbitrium, videlicet Comitis Kemyn Comitis de Borona filij Comitis Laurencij quondam Palatini; item Comitis Andre filij Petri, Bencench filij Martini, nobilium de genere Budmyr; item Comitis Ornolth filij Ylarij de genere Nempthy; item Mykaelis filij Mykaelis de iuxta Karasu; item Beeka filij Marcelli Comitis de Chythou; item Comitis Petri filij Buohk de Bermen, et Comitis Buryn filij Buryn de Horosthy, Morooth Nigri de Peray, Jacobi filij Poruzlou, nobilium Comitatus de Barana, aliorumque virorum nobilium comprouincialium, partes concordarunt in hunc modum coram nobis: Scilicet ipsē Comes Thomas propter pium cognacionis affeetum et amorem benigne condescendens, suum totum dampnum memoratum ad quadraginta marcas per eosdem arbitratores numerando computatum; item totam porcionem suam in supradictis judicijs sibi debitam et debentem ad

circa XX marcas similiter per eosdem arbitratores numeratam computatamue, eidem Benedicto cognato suo dimisit plenarie et per omnia relaxauit in perpetuum; ita videlicet, quod si ipse Magister Benedictus nocumentum siue dampnum destruccionemue eidem Comiti Thome uel suis iobagionibus quibuslibet ubicunque de gentibus uel residentibus, et specialiter super possessione memorata intulerit irrogando, uel inferri fecerit quandocunque, extunc idem Benedictus predictas quadraginta marcas racione dampnorum suorum Comiti Thome debitas, et insuper XX marcas racione judiciorum eidem Comiti Thome debitas, ut est dictum, primo citatus per eundem Comitem Thomam in prioryque termino absque strepitu Judicij alicuius, predicto Comiti Thome dare et persoluere teneatur. E contra idem Magister Benedictus filius Comitis Nicolai ibidem in presenciarum astando, sepedictam totam terram, totalemve possessionem nominatam Gueredyscha uel Hydwygh uocatam uel uocatas, cum suis omnibus utilitatibus, et pertinencijs quibuslibet, ac circumstansijs vniuersis, certis metis et terminis vndique circumdatas et uallatas, sicut exprimetur, cum sessionibus, terrys arabilibus, pratis et siluis ad usum octo aratrorum, sicut ex uisu considerari datur, sufficientes, in uno ambitu seu loco ultra Drauam iuxta fluuios Karasw et Welchycha uocatos situatas et adiacentes, per ipsum occupatas, sicut premittitur seriose, remisit et restituit eidem Comiti Thome de Beend cognato suo, et domine uxori eiusdem sorori sue carnali, suisque heredibus, heredumque suorum successoribus et posteritatibus, irrefragabiliter, irretractabiliter, inuiolabiliter et irreuocabiliter iure perpetuo possidendas, tenendas pariter et habendas, nichilque iurys nichilue proprietatis in hys terris et in hac possessione Gueredyscha uel Hydwygh uocatis ipso Magistro Benedicto pro se et pro suis heredibus in futurum reseruante. Idemque Magister Benedictus cessit et renunciauit omni liti sue et accioni, quam forte nunc uel in posterum racione huius possessionis aduersus eundem Thomam mouere potuisset; ymo ipse Magister Benedictus ab omni impetitore racione huius possessionis eundem Comitem Thomam suosque heredes tenebitur expedire et per omnia defensare proprijs laboribus et expensis. Cursus autem metarum huius possessionis seu harum terrarum Gueredyscha

et Hydwyg uocatarum, prout homo noster Jacobus sacerdos Ecclesie de villa Poruzlou ad peticionem utrarumque parcium supra faciem ipsius possessionis transmissus per nos, et ad nos reuersus, partibusque presentibus nobis dixit, talis est: Incipiendo scilicet in tribus metis terreis iuxta aquam Malaka dictam erectis, quarum una separat Mykaely filio Symonis, altera Mathye filio Endre, nobilibus de genere Zabou, tercia Comiti Thome sepedicto in commetaneitate terrarum eiusdem Mathye uel filiorum suorum, tendit ad partem meridionalem ad duas metas terreas, in quarum una est arbor ilicea ferro consignata vice mete; inde proceditur ad duas metas terreas, in quibus sunt arbores ilicis atque pomi; abinde ad duas metas terreas, in quarum una sunt arbores; exinde uaditur ad duas metas terreas; deinde eciam ad duas metas terreas, in quarum una est arbor populea; abhinc uadis ad duas metas terreas; exhinc eciam ad duas metas terreas, in quarum altera sunt arbores, ubi commetaneitas terrarum Mathye terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terrys Petri Bani Ozyagh uocatis; inde ad duas metas terreas angulares, ubi sunt sex arbores uirgultinorum, quare is uel iste locus uocatur Hotharasth, ubi diuertit ad partem occidentalem ad duas metas terreas erectas iuxta aquam Welchyza uocatam, in quarum altera est arbor piri; in medio huius aque per magnum spacium eundo cum eodem fluuio defluenti in fluuium Karasu caditur in eundem fluuium, ubi commetaneitas terrarum Petri Bani filiorumque suorum terminatur; et incipit tenere commetaneitatem cum terrys Benedicti filij Comitis Nicolai sepedicti de Saagh; itaque per medium huius fluuij Karasu, per cursumque eiusdem in maximo spacio uadendo uenitur ad supradictam aquam Malaka dictam, per quam quidem Malakam eundo uenitur ad priores tres metas principales uel capitales, ibique terminatur. Hoc non pretermisso, quod omnes prenotati conterminales, commetanei et uicini harum terrarum Gueredyscha et Hydwygh uocatarum coram homine nostro predicto huiusmodi collacioni et donacioni ipsius Magistri Benedicti filij Comitis Nicolai de Saagh assensum liberalem et consensum beniuolum attribuentes publice dederunt, eundemque Comitem Thomam et heredes suos in conterminales, in commetaneos et vicinos suos suscipientes receperunt libe-

raliter et libenter, gratanter et iocونde in perpetuum. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas. Actum anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quam pluribus ibidem existentibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinqueecclesiensis.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

155.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Kletus comes utódjai, Zelyz köztök peres birtokra nézve, barátságosan egyezkedtek. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam uolumus peruenire; quod nobiles iuuenes fratres patrueles, videlicet Magistri Laurencius et Phylipus, ac Ladizlaus filius Magistri Phylipus filij Comitis Clety ab una parte, Magister Johannes, Phylpus, Demetrius, Ladizlaus filij Comitis Ladizlai filij eiusdem Comitis Clety ab altera, personaliter in nostri presencia constituti, proponentes sunt confessi oraculo viueuocis; quod cum ipsi super terris et possessionibus eorum de Zelyzyo in Comitatu Tholnensi situatis et existentibus, terminis siue metis interpositis limitando et ab inuicem separando, prout in priuilegio nostro exinde confecto nobisque exhibito plenius uidimus contineri; item super possessionibus eorum ultra fluuium Drawe situatis et existentibus similiter terminis siue metis interpositis limitando et ab inuicem separando, prout in altero priuilegio nostro exinde confecto nobisque exhibito plenius uidimus contineri, diuisionem inter se fecissent et habuissent

ab antiquo; quam quidem diuisionem uoluerunt in perpetuum obseruare et inuiolabiter permanere; igitur super alijs et ceteris terrys seu possessionibus eorundem extra hec duo priuiuilegia existentibus, quorum nomina iam exprimentur; item super dampnis centum et quinquaginta marcarum in possessionibus predicti Magistri Johannis fratrumque suorum, filiorum Comitis Ladizlai in Zelyz, quas habent; item super dampnis aliarum centum et quinquaginta marcarum, quas in possessionibus, in rebus et in bonis Magistri Gregorij fratris eorum patruelis, post decessum eiusdem in porcionem ipsius Magistri Johannis fratrumque suorum debentibus et cedentibus, per eosdem filios Magistri Phylipus vsque modo irrogatis et illatis, ut dicebant, in presencia domini Andree Regis Judicumque Curie sue, item coram domina Ducissa tocius Sclauonie, Judiceque Curie sue, partibus contra inuicem disceptantibus et diucius altergnantibus, uerteretur materia questionis: tandem de uoluntate et ex permissione domine Ducisse, secundum arbitrium Comitis Ochuz de genere Buzad Judicis Curie domine Ducisse, Lorandi Woyuode filij Thome, item Comitis Benedicti filij Iuanka, Magistri Geyleth filij Magistri Geylethy, nobilium de Posoga; item Comitis Detricy et fratris sui carualis Magistri Bolug Comitis et Castellani de Posoga; item Magistri Stephani filij Johannis de Garay, et Magistri Dominicy quondam Palatini filij Petri de genere Chaak, aliorumque virorum nobilium comprouincialium, amicabili composicione, pacificaue ordinacione mediante partes concordassent in hunc modum: quod prenominati Magistri Johannes, Phylipus Demetrius et Ladizlaus filij Comitis Ladizlai in presenciarum astantes dimidietatem seu medietatem possessionis et castri Nadasth uocatorum, in Comitatu de Tholna situatorum et existencium, quam medietatem nomine sui juris ab eisdem filijs Magistri Phylipus requirebant; item istas duas terras seu possessiones Beersen (et) Zeklech uocatas in eodem Comitatu Tholnensi situatas et existentes, cum omnibus suis utilitatibus; item medietatem istarum terrarum seu possessionum Zauwa, Zerna et Borra vocatarum in Comitatu de Barana ex ista parte fluuij Drawe situatarum et existencium, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs; item totalem medietatem Castri Koorong vocati ultra fluuium Drau-

we situati et fundati, que ista iure geniture hereditariaue successione ipsis Magistro Johanni et fratribus suis, filijs Comitis Ladizlai per modum diuisionis cedere debebant, eodem pleno iure dimiserunt relinquentes, in concambium alterius possessionis, aliarumue possessionum, sicut exprimetur, et dederunt ac tradiderunt eisdem Magistris Laurencio, Phylipus et Ladizlao filijs Magistri Phylipus, sibi et per eos suis heredibus heredumque suorum successoribus et posteritatibus irrefragabiliter et irretractabiliter irreuocabiliterue iure perpetuo possidendas, tenendas pariter et habendas. Insuper ipse Magister Johannes et fratres sui, Phylipus, Demetrius et Ladizlaus vniuersa et singula dampna eorum, que ad trecentas marcas computabant, sicut premittitur seriose, propter bonum pacis, rationeue prefati concambij, eisdem fratribus suis filijs Magistri Phylipus plenarie relinquentes dimiserunt, et irretractabiliter per omnia relaxarunt. E contra ipsi Magistri Laurencius, Phylipus et Ladizlaus filij Magistri Phylipus ibidem in presenciarum astantes integralem dimidietatem seu medietatem Castri et possessionis Orrywa vocatorum in Posoga situatorum et existencium, cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet ac circumstancijs vniuersis; item istas duas terras seu possessiones Hothyas et Bctheu uocatas seorsum et diuisim, iuxta fluuium Drauwe inmediate et vicinanter adiacentes; que ista omnia iure geniture hereditariaue successione per modum diuisionis eiusdem (igy) filijs Magistri Phylipus cedere debebant, dimiserunt reinquentes in concambium omnium premissorum, sicut premittitur seriose, et dederunt et tradiderunt sepedictis Magistro Johanni, Phylipus, Demetrio et Ladizlao, filijs Comitis Ladizlai, fratribus suis irretractabiliter et irreuocabiliter iure perpetuo possidenda, tenenda pariter et habenda. Item utraque pars super omnibus mancipijs eorum seruis et ancillis suis quibuslibet, illam eandem diuisionem, quam ab olim inter se habuerunt, confessi sunt uiua uoce irrefragabiliter et nunc se habendo ratificandove se retinere, et in perpetuum conseruare. Item quia in supradictis duobus paribus priuilegiorum nostrorum super facto diuisionis inter partes prius habite siue facte confectorum, ambe partes ad conseruandam diuisionem judicio siue pena singularum centum marcarum utroque priuilegio nostro contentarum se-

obligarunt: tamen ne hec diuisio iam nunc et ab olim habita siue facta, sicut premittitur, inter partes secundum contineuciam huius presentis priuilegij nostri et horum duorum priuilegiorum nostrorum priorum hoc iudicio centum marcarum mediante, ne forte aliqualiter retractari uel dissolui possit temporis in processu, ex eo utraque pars de mera uoluntate sua hoc iudicium siue penam singularum centum marcarum ab utroque priuilegio nostro eximentes exceperunt exthraentes (igy) abolendo, uoluerunt et pronunciarunt non teneri; isto modo, scilicet si qua parcium uel singularis pars de partibus retractare uolens hanc diuisionem in toto vel in parte, absque strepitu Judicij alicuius calumpniatrix habeatur; nichilominus hec totalis diuisio in hys tribus paribus priuilegiorum nostrorum, et in patentibus litteris domine Ducisse contenta seriose et expressa, in suo robore inuiolabiliter et irrefragabiliter permaneat in perpetuum duratura. Hoc non pretermisso, quod quia prefata possessio Orrywa vocata cum castro suo nunc est extra manus parcium utrarumque: pro eo partes hanc possessionem cum castro suo recuperare et rehabere, sicut expedierit, eciam redimere, modis omnibus absque intermissione ad hoc laborantes, debeant et teneantur communibus suis laboribus et expensis. Cursus autem metarum per modum diuisionis separancium vniuersalem possessionem utrarumque parcium ultra Drauam existentem, sicut in priuilegio nostro priori exinde confecto uidimus contineri, talis est: Incipiendo scilicet in medio duorum stagnorum Ordan uocatorum in una meta terrea, in qua est arbor ylicis decorticata in aliqua sui parte pro signo, tendit directe semper ad partem orientalem, primo ad unam arborem pirus decorticatam in aliqua parte pro signo; deinde vadit ad alias tres arbores fraxsiny, wlmy et ylicis stantes coniunctim, quarum rami inter se mixtim creuerunt, ubi est una meta terrea, ibique intrat in quandam magnam siluam Bodzygos uocatam; procedendo per medium huius silue venitur ad duas arbores *gerthyam* et *thul* alicubi decorticatas pro signo; abinde itur ad quoddam stagnum Yezercha uocatum; quo quidem stagno transito per medium venitur inter duas vias ab binas arbores ylicum, sub quibus est meta terrea, vbi exitur ab eadem silua Bodygus, et iuxta aquam Woyna vocatam itur ad arbores pomi

et ylicis in aliqua parte decorticatas pro signo; dehinc proceditur ad aliam aquam Bodyna uocatam, iuxta quam est meta terrea inter duas dumos viminum et ylicum terra cumulata; vbi intrat ipsam aquam Bodyna, et uadit ad duas arbores populeas in eadem aqua existentes; itaque directe transeundo ipsam aquam exit ab eadem, et itur ad duas arbores orni et pirus, vbi est meta terrea; abhinc proceditur ad aquam Ywahunmalachya dictam, in qua est arbor populi; et per medium huius aque decurrendo exitur ab eadem ad biuium quoddam, vbi est meta terrea prope villam Kucha uocatam; iuxta quam villam eundo venitur ad arborem pirus decorticatam pro signo; abhinc ad arborem ylicis in cortice signatam; eciam ad duas arbores ylicis et wlmy in aliqua parte consignatas, vbi est meta terrea; dehinc ad duas arbores wlmy et pirus consignatas; adhuc ad unam arborem wlmy similiter consignatam; exhinc ad unam arborem yliceam ramis truncatam; deinde ad quoddam stagnum, quo transito venit ad duas arbores ylicum; iterum ad duas arbores ylicum habencium ramos excisos prope villam Chapa existentes; abhinc uenitur in medium duarum viarum, ubi est meta terre; et procedendo per alteram harum viarum itur ad quendam lucum modicum uel uirgultum, scilicet ad quasdam arbores in uno loco existentes iuxta villam Chapa, que quidem arbores pre paucitate possunt a quolibet numerari; exhinc vadis ad domum Magistri Gregorij ad quasdam arbores nucum, quarum una et media inter eas stat pro meta, sicut oculis consignatur; abinde ibis ad ecclesiam de villa Chapa, quam quidem ecclesiam visu sequas directe per medium, et venis ad sessionem Vernilyleusy dictam; dehinc vaditur ad quasdam arbores pirorum, quarum vna propinquior uersus ecclesiam stat pro meta terrys cumulata; abhinc proceditur ad uirgultum Zechunharastha dictam, in fine cuius sunt tres arbores ylicum extancium in una radice, quarum una est pro meta et in cortice consignata; preterea ascenditur ad quendam truncum yliceum; protenditur ad quandam arborem wlmi terra cumulatam prope villam Lodomyrfalwa dictam, ubi intrat quandam siluam, et uenit ad nidum cyconye; abhinc eundo exit ab eadem silua, vbi est arbor pirus extans iuxta uiam consignata in cortice cum ferro vice mete; deinde ascenditur ad

tres dumos pomorum siluestrium, ubi est meta terrea; et hic cursus metarum coniungitur, et uenit supra terras nobilium de Gamanyas, vbi est una meta angularis; itaque transit terram nobilium predictorum, et uenitur ad duas arbores *gerthan* dictas, quarum altera est cumulata terris, et est meta angularis uel conterminalis inter nobiles iam dictos; ascenditur itaque ad unam magnam arborem ylicis, et consignatam pro meta; preterea ad quandam aquam Pychkachou uocatam, in quam intrans et uadens ad partem orientalem, et proceditur ad quendam angulum, vbi exis ab eadem aqua, et vaditur ad unam magnam arborem ylicis terra cumulatam, ibique terminatur. Cursus autem metarum per modum diuisionis separancium porcionem parcium utrarumque hereditariam Zelyz uocatam in Comitatu Tolnensi in uno ambitu situatam et existentem, sicut in altero priuilegio nostro priori vidimus contineri, talis est: Incipiendo scilicet a commetaneytate terrarum Cruciferorum de Zeplok in duabus metis terreis in uertice cuiusdam montis erectis, in quibus sunt arbores ylicis et thylie cruce signate; descendendo in quandam vallem Demeturveilgy uocatam ad duas arbores fagy consignatas pro meta tendit ad partem occidentalem, ascendendo in uerticem alterius monticuli ad duas metas terreas, in quarum altera est arbor quercus; deinde ad arborem pomi in fine ville Zamarus, vbi sunt due mete terree; abhinc ascendit in montem ad arborem cerasy terra cumulatam; abinde uadit ad arborem piri consignatam pro meta; inde descenditur per latus cuiusdam montis ad duas metas terreas; dehinc ascenditur ad duas arbores thyliarum, intratque in quandam siluam Oyuos uocatam; abinde uadit ad unam magnam arborem ylicis iuxta viam extantem; postea ad unam arborem ulmy consignatam pro meta; iterum ad unam arborem ylicis; itaque ascendit ad aliam arborem ylicis, vbi exit de eadem silua et uadit super villam Nadasth; in quandam planiciem, ubi sunt due mete terree, transit et intrat in quandam vallem prope villam Nadasth, per quam vallem descenditur ad unam arborem piri, vbi sunt due mete terree; postea uenitur ad villam Nadasth ad arbores nucis et cerasy, sub quibus arbor piri est pro meta; postea vadis ad ecclesiam Sancti Regis, quam visu uel respectu sequas uel scindis per medium; itaque descenditur

in quandam semitam ad magnam viam per medium ville decurrentem, descenditur per eandem viam ad arborem cerasi, vbi exit de ipsa via, et uadit inter duas sessiones, ascenditurque ad quandam arborem piri, que est iuxta uiam, per quam viam eundo uenitur ad aliam arborem piri extantem iuxta vineam iuuenum predictorum, ascenditurque ad sepes vinearum earundem, et circuis ipsas vineas; ascenditur supra easdem uersus septemtrionem, et in uertice montis sunt due mete; abhinc itur ad quandam arborem quercus iuxta vineam extantem; circa quam vineam descenditur ad quandam semitam in medium vallis decurrentem, et vadis ad unam arborem piri in quadam vinea existentem; ascendis ad uerticem ad duas metas terreas; itaque descenditur uersus septemtrionem et intrat in quandam vallem, prope villam Vrh sunt due mete terree; dehinc ad arborem piri terra cumulatam, descendit in quandam vallem retro villam Wrh; et currendo usque ad finem ipsius vallis ascendit ad unam arborem ylicis consignatam pro meta, vbi intrat in quandam siluam Fvnesth uocatam; in qua silua procedendo descendit usque ad aquam decurrentem de valle ad duas arbores fagy cruce signatas pro meta, ibique terminatur. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas Actum anno Domini millesimo CC° nonagesimo sexto, mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quampluribus ibidem extantibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinqueecclesiensis.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét sárga-ibolyaszinű selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

156.

A pécsi káptalan, a Keulgesi János és Phylpus mesternek fiai közti, Keulges és Zeveboogh helységeket tárgyazó birtokcserének folytán, ezen jószágokban határjárást tart. 1296.

Nicolaus Prepositus et Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie omnibus presens scriptum cernentibus salutem iu Domino. Ad vniuersorum noticiam volumus peruenire: quod Johannes filius Becha de Keulges personaliter in nostri presencia constitutus totam porcionem terre sue hereditarie, siue totalem terram suam Keulges vocatam vltra fluuium Drauue, cum duabus villis, et cum terris omnibus suis, vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, ac circumstancijs vniuersis, certis metis et terminis vndique circumdatam et vallatam, in concambium alterius terre, sicut exprimitur, dedit et contulit et tradidit Magistris Laurensio, Philipus et Ladizlao filijs Magistri Philpus irreuocabiliter jure perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam; e contra ipsi nobiles iuuenes Laurencius, Philipus et Ladizlaus filij Magistri Philpus filij Comitis Cleti in presenciarum personaliter comparentes quandam porcionem terre sue, seu quandam terram vel possessionem suam Francheusfeldy vel Zeneboog dictam in ambitu vno seu loco vltra Drauuam iuxta fluuium Karaso adiacentem et situatam, certis metis et terminis vndique circumdatam et vallatam, cum suis omnibus vtilitatibus et pertinencijs quibuslibet, ac circumstancijs vniuersis, in concambium prefate terre seu possessionis Keulges dederunt, contulerunt et tradiderunt predicto Johanui filio Becha, sibi et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus et posteritatibus irretractabiliier et irreuocabiliter jure perpetuo possidendam, tenendam pariter et habendam; ad hec prenominatis Magistris Laurencio, Philipo et Ladizlao filijs Magistri Philpus assumpmentibus bona fide sine fraude eundem Johannem filium Becha in prefata possessione Zenoboogh vocata inuiolabiliter et immutabiliter perpetuo conseruare, et

ab omnibus impetitoribus racione huius terre expedire et per omnia defensare proprijs laboribus et expensis; nichilominus cauentes super ereccione, et eciam si predicti filij Magistri Philipus et eorum heredes predictum Johannem filium Becha uel suos heredes nequirent defensare, extunc filij Magistri Philpus ex alijs terris suis vel ex aliis possessionibus suis quibuslibet impetitoribus et molestatoribus ipsius Johannis suorumque heredum satisfacient expediendo eosdem; ita uidelicet quod prefata possessio Zeuoboogh vocata cum omnibus suis vtilitatibus, et sub eisdem metis, quarum cursus exprimetur, apud eundem Johannem et suos heredes pacifice perpetuo remanebit in perpetuum possidenda; prout eciam hec premissa in patentibus litteris domine Ducisse continentur. Quarum quidem tenor talis est:

Nos domina Th. Dei gracia mater illustris Regis Hungarie stb. (következik Thomassinának 1296-ki bizonyságlevele, mint fentebb 144. sz. a.)

Cursus autem metarum huius terre Zeuoboogh vocate, prout homo noster Andreas sacerdos Ecclesie Sancte Crucis de villa filiorum Comitis Ladizlai filij Cleti Kereztur vocata ad peticionem utrarumque parcium illuc transmissus, et ad nos reuersus, partibusque presentbus ibidem nobis dixit, talis est: Incipiendo scilicet in vna meta terrea in littore fluuij Karaso erecta commetaneitate terrarum Magistri Benedicti de Saagh, tendit ad partem septemtrionalem, et cadit ad aquam viminosam Kathaplesa vocatam; per cuius aque medium eundo exit ab eadem ad vnam metam terream; deinde proceditur ad arborem magnam *berekunya* vocatam terra cumulatam cruceue consignatam vice mete, vbi cadit in aquam Neulenya vocatam, et per medium eundo huius aque circuit versus villam Saagh vocatam; exeundo ab eadem aqua Neulenya dicta venitur ad tres arbores ilicum vicinanter extantes, ab vno trunko vel radice procedentes, terraue cumulatas, ferroque consignatas vice mete; abhinc ad vnam metam terream angularem, in qua est arbor ilicea; vbi cadit in magnam viam de Saagh decurrentem ad ecclesiam Beate Marie de Luka, per quam diuertit ad partem orientalem ad duas arbores ilicis et quercus terra cumulatas, vbi est fouea seu fossatum Kalista dictum, aquosum ex inundacione pluuiarum, aliquando

autem arridum siue siccum, vbi commetaneitas terrarum predicti Magistri Benedicti terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris filiorum Dauid et Samsonis de genere Harazth, adhuc per eandem magnam viam procedendo venitur ad aliam foueam vel fossatum simile predicto fossato; deinde vadit ad duas metas terreas angulares, in quarum altera est arbor ramis denotata iuxta biuium erectas, per quarum viarum alteram diuertit ad partem meridionalem ad duas metas terreas, in quarum vna est arbor populea, in alia vero dumus spineti; iterum ad duas metas terreas erectas iuxta viam supradictam; per quam eundo venitur ad tres metas terreas angulares, vbi declinat ad partem orientalem; per dumos spinetorum venitur ad quoddam nemus, vbi est magna arbor ilicea terra cumulata ferro consignata, vbi cadit in aquam Keresua vocatam, per cuius medium eundo exit ab eadem ad vnam metam terream, in qua est magna arbor *berekunye* dicta ferroue consignata; vbi commetaneitas terrarum filiorum Dauidis et Samsonis terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Magistri Johannis et fratrum suorum, filiorum Comitis Ladizlay; vbi diuertitur ad partem occidentalem, et venitur ad vnam metam terream, in qua est arbor piri; adhuc eundo venitur ad predictam aquam Keresua; quam saliendo ad vnam metam terream; et parum eundo salit eandem aquam Keresua, et intrat in siluam vbi est meta terrea, in qua est arbor ilicis; in qua silua procedendo venitur ad aquam Begyamalaka dictam, in quam intrans ad vnam arborem iliceam magnam consignatam ferro vice mete; exinde eundo venitur prope sessionem Scynork, vbi est meta terrea sub arbore populea; inde ad vnam metam terream, in qua est arbor pomi *lubachym* vocata; iterum ad vnam metam terream, in qua est arbor populea; adhuc eundo peruenitur ad aquam Zugousuk dictam, et vadit alte contra cursum aquarum, venitur ad vnam metam terream, in qua est arbor magna ilex curua extans iuxta fluuium Karaso vocatum, sicque terminatur, peragratisque metis prioribus concluditur meta prima uel principale. Hoc non pretermisso; quod omnes prenarrati conterminales seu commetanei et vicini huius terre seu possessionis Zeuoboogh vocate cum fratribus suis et cognatis in perambulacione predictarum metarum coram homine nostro An-

drea sacerdote supradicto, et postmodum ex eisdem isti, videlicet Magister Johannes et fratres sui Philipus, Demetrius et Ladizlaus clericus filij Comitis Ladizlay; item Benedictus filius Comitis Nicolai de Saagh, Luca filius Dauidis in presenciarum astantes huiusmodi permutacioni et concambio assensum liberalem et consensum beniuolum attribuentes dederunt, eundemque Johannem filium Becha in conterminalem et vicinum recipientes susceperunt gratanter et ioconde, liberaliter et libenter. In cuius rei memoriam presentes litteras nostro sigillo concessimus roboratas. Actum anno Domini M°CC° nonagesimo sexto mense Marcio; Stephano Cantore, Nicolao Custode, altero Nicolao Decano, ceterisque quampluribus ibidem existentibus. Datum per manus Magistri Galli Lectoris Quinqueecclesiensis.

(A pécsi káptalannak 1346. „tercio die festi Assumpcionis Virginis Gloriose" „Demetrius filius Johannis filij Boche de Zeweybok" kérésére kiadott átiratából; mely Zsigmond királynak „Quinqueecclesijs feria quinta proxima post festum Beati Briccij Episcopi et Confessoris" 1408. „Magister Bakow filius Petri de Gnoynicha" kérésének folytán kelt parancsára, melyet „Stephanus filius Galli de Posega" felmutatott, a pécsi káptalan által 1408. 1-decima kalendas mensis Decembris ujból átiratott; a budai királyi kamarai levéltárban.)

157.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Sciudi Miklós, s Kovári Miklós és Csalamiai Elek Kovárszeg birtokára nézve választott biróság előtt egyezkedtek. 1296.

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod nobilis vir Magister Andreas filius Nicolai de Scyud exhibuit nobis litteras nostras hunc tenorem continentes:

Nos Capitulum Ecclesie Waciensis etc. (következik a váczi káptalannak 1295-ki bizonyságlevele, mint fentebb 133. sz. a.)

Cum igitur nos iuxta tenorem earundem litterarum nostrarum ad prefixum diem ipsius arbitrii in villa Gormoth ad predictos arbitratores ad uidendum vel audiendum formam ipsius arbitrii Magistrum Paulum Notarium nostrum misissemus, demum idem Magister Paulus ad nos reuersus nobis retulit uiua uoce, quod memorati arbitratores in predicto die, scilicet Magister Farkasius filius Fulkus, Comes Nicolaus filius Jacou, Magister Laurencius de Zyud, et Comes Stephanus filius Aba, in ipso arbitrio presencialiter et personaliter affuissent; in quorum presencia eodem Magistro Paulo presente existente memorati Magister Andreas filius Nicolai de Scyud omnia instrumenta sua priuilegialia, scilicet priuilegium domini Bele felicis recordacionis Regis Vngarie, confirmacionem ipsius priuilegii domini Andree Regis Vngarie, litteras nostras super amissione priuilegiorum in confirmacionem confectorum domini Stephani et Ladizlai Regum Vngarie, priuilegium fractum Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis, ac litteras Prepositi et Conuentus de Saag exhibuissent super ipsa terra Kuarzeg vocata, seu metis et terminis eiusdem ab una parte; et eciam predicti Nicolaus de Kuari, et Alexius filius Feliciani, super eadem terra Kuarzeg uocata priuilegium eiusdem domini Bele Regis exhibuissent ex altera. Qui quidem arbitratores uisis, inspectis et perlectis omnibus instrumentis parcium predictarum, priuilegium domini Bele Regis predicto Nicolao filio Obyck de Scyud datum et concessum inuenissent et uidissent prius confectum priuilegio alio, videlicet quod fuit exhibitum per Nicolaum de Kuari, et Alexium filium Feliciani prenotatos; ac eciam ipsum priuilegium Nicolai filii Obick cum meliori et validiori stilo roboratum inuenissent, alia eciam instrumenta eiusdem subsequencia fuissent ualde bona. Quibus omnibus uisis, inspectis et perlectis, quia meliora et forciora, seu acceptabiliora fuerunt instrumenta: dictam terram Kuarzeg uocatam sub eisdem metis et terminis seu limitacionibus, sub quibus iuxta tenorem priuilegii eiusdem domini Bele Regis eadem terra comprehenditur, cum omnibus vtilitatibus et pertinenciis suis predicti arbitratores per formam arbitrij in fidem ipsorum Deo debitam inter partes factam et habitam per eosdem, reliquissent et commisissent uolentibus, permittentibus et consencientibus Nicolao de Kuari

et Alexio filio Feliciani predicto, sepedicto Magistro Andree filio Nicolai de Scyud, ac uniuersis heredibus eiusdem iure perpetuo et irreuocabili possidendam, tenendam et habendam; instrumenta uero partis aduerse, scilicet Nicolai de Kuari et Alexii filij Feliciani predictorum, tam priuilegium eiusdem domini Bele Regis, quam alia uniuersa, uolentes cassa esse et uiribus carencia, tam ipsis instrumentis, quam aliis, si que fraudulenter conseruarent, perpetuum silencium imponendo. Tenor vero priuilegii predictorum Cruciferorum nobis exhibiti talis est:

Frater Marcus Prior et Conuentus Cruciferorum Ecclesia Sancte Trinitatis de Calidis Aquis stb. (következik a felhévvizi konventnek 1281-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 322. l.)

Tenor vero literarum nostrarum talis est:

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia illustri Regi Vngarie Capitulum Ecclesie Vaciensis oraciones in Domino debitas et deuotas. Receptis litteris Vestre Maiestatis iuxta continenciam earundem cum Blasio de Suran homine vestro Bene sacerdotem de eadem villa Suran misimus vice nostra pro testimonio fide dignum; qui demum ad nos redeuntes, nobis concorditer retulerunt: quod idem homo vester presente nostro testimonio, a quibus decuit et licuit, et ut euidenter scire potuit, fideli ac diligenti inquisicione facta talem sciuissent ueritatem; quod priuilegia Regum Stephani et Ladizlai piarum memoriarum confirmatoria priuilegiorum domini Bele Regis felicissime recordacionis, super possessione Comitis Andree Kuarzeg uocata confectorum, per confraccionem turris ipsius Comitis Andree supradicti inter dampna cetera destructa fuissent et confracta, ipso vestro homine profectum inquisicionis affirmante.

Tenor vero litterarum Prepositi et Conuentus de Saag talis est:

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia illustri Regi Vngarie Prepositus ot Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis de Saag oracionum suffragia deuotarum. Nouerit Vestra Regia Celsitudo, quod litteras Vestre Excellencie nobis transmissas receperimus hunc tenorem continentes:

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Prepo-

sito et Conuentui de Saag salutem et graciam. Andreas filius Nicolai de Scyud — — — ad nostram accedens presenciam significauit nobis, quod mete terre sue Kuarzeg per dominum B. Regem collate, per quosdam destructe essent. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius terre nobis veritas non constaret, fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio, coram quo Comes Stephanus de Dolmod iobagio eiusdem Castri nostri, quem principaliter ad reambulandam terram transmisimus, presentibus commetaneis et uicinis reambulet et statuat eidem Magistro Andree, nouas metas iuxta veteres erigendo, si non fuerit contradictum; contradictores, si qui fuerint, eosdem in nostram citet Presenciam ad terminum conpetentem, et post hoc diem citationis, nomina contradictorum, terminum assignatum, qualitatem et quantitatem dicte terre, ac cursus metarum nobis fideliter rescribatis. Datum Bude (in dominica) Esto Mihi.

Nos itaque Regio mandato cupientes, ut tenemur (obedire), cum predicto homine vestro nostrum hominem pro testimonio ad statuendam memoratam terram curauimus destinare; qui demum pariter ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt: quod cum ad faciem dicte terre accessissent, et eandem Magistro Andree statuere uoluissent, venientes Stephanus filius Nicolai, et Comes Paznanus de Chalamia, vicini eiusdem, (consen)sum huic negocio prebuissent; item Comes Nicolaus de Kuar, Alexius filius Feliciani, et Johannes filius Laurencii de Chalamia, esse terram Castri affirmassent; sed a statucione eiusdem terre penitus eosdem prohibentes, et eosdem, videlicet Nicolaum, Alexium et Johannem predictos in octauis Cinerum ad presenciam Vestre Excellencie citassent, octauas medii XL-me nunc venturas eisdem pro termino assignando. Datum quarta feria proxima post diem citacionis.

Tenor vero priuilegij domini Bele Regis talis est:

Bela dei gracia Rex primogenitus stb. (következik IV. Béla királynak 1244-ki adománya, mint gyüjteményünk VII. vagyis a második folyam II. kötetében 163. l.)

Idem eciam Magister Andreas exhibuit nobis litteras domini Regis hunc tenorem continentes:

Datum pro memoria, quod Magister Demetrius Comes

de Zolum coram nobis constitutus terra mKuarzeg nuncupatam, super qua contencio inter ipsum ex una parte, et Magistrum Andream filium Nicolai ex altera parte uerti dignoscebatur, reliquit eidem Magistro Andree possidendam; prout prius possessa dicitur per eundem, renunciando eciam citacioni sue, quam super facto ipsius terre Kuarzeg contra eundem Magistrum Andream mouere attenptabat; propterea idem Magister Andreas in contrarium terram Ryba vocatam, que Magistro Demetrio predicto per modum inpignoracionis a Stephano filo Nicolai deuoluta esse dicitur, eodem modo similiter eidem Magistro Demetrio dimisit possidendam. Datum Bude in dominica Oculi mei.

Preterea predicti Nicolaus de Kuari et Alexius filius Feliciani de Chalamia coram nobis personaliter constituti, priuilegium ipsorum domini Bele Regis propriis ipsorum manibus confregere, volentes idem Nicolaus et Alexius,quod (eciam) alia instrumenta ipsorum vniuersa super ipsa terra Kuarzeg uocata confecta, cassa sint et viribus caritura, perpetuum eisdem silencium inponendo. Ita scilicet, quod processu temporis instrumentis seu priuilegiis dicti Magistri Andree nullum ualeant uel possint preiudicium generare, et ipsam terram Kuarzeg uocatam cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis sub omnibus metis et limitacionibus predictis reliquerunt ipsi Magistro Andree et vuiuersis suis heredibus iure perpetuo et irreuocabili possidendam; assumpmendo et consiliando modo prehabito arbitrium nobilium predictorum. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Henrici Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Venerabili Prelato domino H(aab) Dei gracia Episcopo Waciensi existente; domino Dominico Preposito, Dominico Cantore, Julyano Custode, Olyuerio Archidiacono Waciensi, Nicolao Pestiensi, Augustino de Zigetfeu, Nicolao de Changarad, et Goblino de Zonuk Archidiaconis existentibus, ac aliis multis in Ecclesia Beate Virginis Deo pie famulantibus humiliter et deuote.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melynek egykor sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett. Közölte tek. Szentkirályi László ur.)

158.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gutkeled nemzetségbeli Péter, Lukácsnak fia, Romad helységet ugyanazon nemzetségbeli Peter comesnek, Drug comes fiának, eladta 1196.

A B C

Capitulum Ecclesie Waradiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod Petro filio Luka de genere Guthkelad ab una parte, et Comite Petro filio Comitis Drug de eadem generacione pro se et pro Laurencio ac Nicolao fratribus suis ab altera parte coram nobis personaliter constitutis; idem Petrus filius Luka quandam terram seu possessionem suam hereditariam Romad uocatam in Comitatu de Zothmar iuxta fluuium Zomus existentem, cuius quidem possessionis dimidietatem ipsis filijs Comitis Drug pro decem et octo marcis, aliam uero dimidietatem eiusdem Nicolao Voyauode filio Magistri Mauricij pro triginta marcis argenti dictus Petrus prius se pignori obligasse dicebat, tum pro ipsa pecunia videlicet decem et octo marcis ex parte filiorum Comitis Drug, et pro triginta marcis argenti ex parte dicti Nicolai Woyauode receptis, ut prediximus, tum eciam in concambium cuiusdam terre seu possessionis dictorum filiorum Comitis Drug Thulugd uocate in Comitatu Byhoriensi existentis, dedit et assignauit, quin pocius uendidit sub metis certis et antiquis cum suis vtilitatibus, scilicet tributo, et ecclesia in honore Omnium Sanctorum in ipsa terra fundata, piscina in fluuio Zomus, ac alijs pertinencijs vniuersis, sepedictis filijs Comitis Drug, et per ipsos ipsorum heredibus, heredumque successoribus, iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam; quemadmodum ipsi filij Comitis Drug memòratam possessionem eorum Thulugd nominatam similiter cum suis utilitatibus, ec-

clesia scilicet in honore Beati Jacobi in eadem possessione constructa, et piscina, ac pertinencijs quibuslibet, sub hijsdem metis et terminis, quibus eadem terra ab antiquo limitata fuit et possessa, predicto Petro filio Luka, et suis heredibus dederunt et assignauerunt perpetuo et irreuocabiliter possidendam; predictas nichilominus triginta marcas argenti idem Comes Petrus, ut assumpsit, et fratres sui predicti memorato Nicolao Vayauode reddere et refundere tenebuntur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Dominica Esto Mihi anno Domini M°CC° nonagesimo sexto. Demetrio Preposito, Iwanka Lectore, Juan Cantore, Martino Custode Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét töredéke vörös selyemzsinóron függ; a mélt. báró Perényi család nagy-szöllősi levéltárában.)

159.

A veszprémi káptalannak beismervénye, hogy a Buda melletti lelkészek tizedi joggal birnak, és zsinat-látogatási tekintetben az esztergami érsek hatósága alá tartoznak. 1296.

Nos Capitulum Ecclesie Wesprimiensis memorie commendantes significamus tenore presencium quibus expedit vniuersis; quod cum iam dudum retroactis temporibus lis et controuersia inter Reverendum in Christro patrem et dominum nostrum B. Episcopum et nos Capitulum Ecclesie Wesprimiensis ex una; et discretos uiros, uidelicet Paulum de Vrs, Mykounem de Sasad, Nicolaum de Chek, Johannem de Kezu, Dominicum de Sancto Jacobo et Petrum de Alba Ecclesia, Ecclesiarum plebanos, eiusdem Dyocesis Wesprimiensis, parte ex altera, fuisset exorta et demum de nouo suscitata super iure percipiendi decimas integras et uisitacione Concilij Ar-

chiepiscopi Strigoniensis, eodem domino et Reverendo patre B. Episcopo, procuratore nostro ad hoc specialiter a nobis constituto, nomine suo et nostro fuisset propositum: quod predicte decime et uisitacio synodàlis id (igy „ad" helyett) ipsum et nos de iure et lege dyocesana et iure Capituli pertineret; per predictos autem plebanos in contrarium extitisset relatum, quod predicte decime et uisitacio Concilij ad Ecclesiam Strigoniensem pertineret, cum Ecclesia Strigoniensis hanc prerogatiuam ex priuilegio et antiqua consuetudine prescripta habere dignoscatur, quod omnes Ecclesie et Capelle Regales seu Reginales, earumdem plebani et rectores plenas decimas in omnibus debeant percipere et habere, et Concilium Archiepiscopi visitare; super quo eciam priuilegium venerabilis patris domini Lodomeri Archiepiscopi Sancte Strigoniensis Ecclesie in medium produxerunt. Quo quidem priuilegio viso et perlecto, et auditis et intellectis, que hinc inde dicere et allegare uolebant; idem Reuerendus in Christo pater et dominus B. Episcopus et procurator noster premissus, iure compromissi inibi coram Reuerendo Capitulo Ecclesie Strigoniensis, ac quibusdam Prelatis ibidem presentibus, nomine suo et nostro et Ecclesie Wesprimiensis cessit voluntarie, et libere eciam renunciauit omni accioni et iuri, seu liti quam mouerat, seu mouere intendebat; promittens suo et nostro nomine, tactis, interposito ligno Sancte Crucis, sacrosanctis ewangelijs, affirmans firmiter et assumpmens, quod de cetero per ipsum et per nos et successores nostros, eisdem plebanis super predictis decimis et uisitacione Concilij nulla contencio inchoari, seu lis aliqua de iure vel de facto debeat suscitari; et si, quod absit, ausu temerario per eundem dominum Reuerendum Episcopum, seu per nos et successores nostros, processu temporis eisdem plebanis, aut eorum successoribus, super predictis decimis et uisitacione Concilij lis aliqua moueretur; extunc ante litis ingressum, absque omni excepcione eisdem plebanis, seu eorum successoribus, ducentas marcas puri argenti soluere teneremur, et eo ipso facto nichilominus reatu periurij et pondere premeremur. Nos autem fuimus per ipsos plebanos, et per litteras ipsius Capituli Strigoniensis premissi, ac quorumdam Prelatorum super dicta renunciacione et cessione, seu permissione, per ipsum Reuerendum patrem B. Episcopum et

procuratorem nostrum nomine suo et nostro, ut premittitur, facta, cum instancia requisiti. Cui quidem renunciacioni, permissioni et cessioni, sicut nec possumus, ita eciam nolumus in aliquo contraire; sed quicquid per eundem dominum B. Episcopum et procuratorem nostrum, suo et nostro nomine factum est, laudamus, approbamus et promittimus sub penis predictis firmiter et in perpetuum obseruare. In cuius rei signum et memoriam, ac firmitatem perpetuam, sigillum nostrum presentibus est appositum. Actum et datum in octauis festiuitatis Beati Jacobi Apostoli anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo sexto.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 940. l.)

160.

III. Endre királynak Belmura helységet tárgyazó adománya István mester, Hohold comes fia számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris salutem in omnium saluatore. Regiam decet Maiestatem precibus condescendere subditorum optatis; horum maxime, qui sibi tempore oportuno commendabilem famulatum in feruore fidelitatis inpendisse dinoscuntur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Magister Stephanus filius Comitis Hoholdi Comes Borosdiensis (így) dilectus et fidelis noster ad nostram accedens presenciam, quandam terram seu possessionem Belmura uocatam in Comitatu Castri Ferrey existentem, super quae cclesia in honore Sancti Nicolay constructa esse dicitur, tanquam suam esse hereditariam, et ab ipso indebite alienatam, a nobis sibi dari et restitui postulauit. Verum quia de qualitate et quantitate dicte terre seu possessionis nobis ueritas non constabat, vtrum, nostre collacioni pertineat nec

ne; fidelibus nostris Magistro Cruciferorum et Cruciferis de Noua Curia dedimus in mandatis, ut cum Luca juvene nostro vnum ex ipsis mitterent pro testimonio, coram quo idem homo noster predictam terram uel possessionem, conuocatis commetaneis et vicinis iuxta Regni consuetudinem reambularet, et si ad nostram collacionem pertinentem esse inueniret, extunc Magistro Stephano eandem assignaret, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis. Qui quidem Magister Cruciferorum et Cruciferi nobis rescripserunt in hunc modum: quod predictus homo noster coram ipsorum testimonio prenominatam terram seu possessionem Belmura nuncupatam coram commetaneis et uicinis reambulasset per ueteres metas et antiquas, et nullo contradictore existente, sciendo ab omnibus, tanquam ius ipsius esse hereditarium, ipsi Magistro Stephano assignasset. Uerum cum idem Magister Stephanus illustribus Regibus, predecessoribus nostris fideliter seruiuerit, sicut nobis per Barones nostros recitatum extitit, ac eciam a tempore coronacionis nostre semper et ubique locorum in diuersis expedicionibus Regni nostri, et specialiter contra infideles nostros, non parcendo rebus suis, et possessiones suas spoliari, cum effusione sanguynum multorum seruiencium suorum, seruicia fidelia pro Corona Regia exibuerat graciosa. Nos pro huiusmodi meritorijs seruicijs suis, et in recompensacionem omnium dampnorum suorum, ac pro morte seruientum eiusdem, prefatam terram et possessionem Belmura uocatam, cum utilitatibus suis vniuersis et circumstancijs eiusdem, sub eisdem metis et terminis, in quibus per priores possessores limitata fuerat et possessa, sepedicto Magistro Stephano, et suis heredibus, heredumque suorum successoribus sine preiudicio iuris aliorum dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Electi Albensis Ecclesie aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, pridie kalendas Nouembris, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

161.

III. Endre királynak Okolicsna helységet tárgyazó adománya Péter, Okolicsnai Pál mostoha testvére számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Pro bene meritis et suis obsequijs studiosis pie mansuetudinis animos conuenit inclinari; vt sue fidelitatis et laborum laudem recipiant et mercedem. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod nos considerantes et attendentes meritoria seruicia et obsequiosa merita Petri filij Seraphinr de Okolichna de Lipto, cum supremo fidelitatis ardore a primeuis suis temporibus in diuersis expedicionibus Regni nostr nobis incessanter exhibita indefesse et impensa, quibus idem coram oculis nostre Maiestatis multipliciter et laudabiliter meruit complacere, pro quibus omni remuneracione a nobis dignus fore censeri debet; que singula longum esset enarrare suo modo, specialiter tamen pro morte Pauli filij Mika, filij matris sue de eadem Okolichna, qui in expugnacione castri Johannis filij Henrici Bani Kozik vocati in nostro seruicio occubuit, omnibus Baronibus cernenti :: s nostris tum, cum idem Johannes stans in infidelitate ipsum castrum nitebatur detinere contra nostram Regiam Maiestatem; tum eciam pro eo, quia idem Paulus adhuc se viuente medietatem eiusdem possessionis suc ob amorem fraternitatis dicto Petro dignoscitur perpetuo contulisse, prout in litteris priuilegialibus Prepositi et Conuentus de Thuruch plenius vidimus contineri. In recompensam eorundem fidelium meritorum iam dicti Petri aliqualem, licet ille a nobis plura et pociora mereretur, eandem possessionem dicti Pauli supradictam Okolichna vocatam in Lypto existentem, ad nostras Regias manus deuolutam, sub eiusdem antiquis metis, terminis et limitacionibus,in quibus

per dictum Paulum habita dignoscitur fuisse et possessa, cum vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis, eidem Petro, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam, tenendam, pariter et habendam ipsumque Petrum in possessionem plenam et integram eiusdem ville Okolichna nominate per Magistrum Demetrium Comitem de Zolom dilectum et fidelum nostrum sub testimonio venerabilis Capituli Strigoniensis et eciam Conuentus de Thuruch fidelium nostrorum, ad vberiorem cautelan, mediantibus nostris hominibus, videlicet Comite Mikus et Bartholomeo de Lypto per nos ad hoc specialiter deputatis, fecimus introduci, nullo penitus contradictore existente, prout in litteris eorundem Magistri Demetrij, Capituli et Conuentus vidimus contineri. Mete autem ipsius possessionis seu ville Okolichua, sicut in litteris predictorum Magistri Demetrij, Capituli et Conuentus plenius continetur, hoc ordine distinguntur: Prima meta incipit de alpibus a parte Dunajech existentibus ab aquilone, et incipiens inibi per vnum potok Reuenchnizi vocatum, descendit per longum spacium circa et vsque ad instrucciones metarum filiorum Detrici, et deinde currit ad illum vsque locum, vbi cadit aliud potok in ipsum riuulum Reuenize vocatum ; et posthac per ipsum aliud potok ascendit superius adhuc versus aquilonem non nimis, de quo potok exiendo cadit in aliud quoddam potok fontis versus occidentem, in quo quidem potok ascendit superius vsque dum peruenit sub vnum wrch, sub quo exit de eodem potok et currit vltra versus meridiem ; et postea ascendit in ipsum wrch, in quo tendit vsque ad arborem smrk, super qua est crux posita; et adhuc in vertice ipsius wrch currit semper ad meridiem, donec iungitur et peruenit ad aliam arborem smrk, super qua crux est posita, et ibi separat et distinguit a filijs Stojiza; et abhinc reflectit se iterum ad aquilonem parumper, in condescendendo peruenit et cadit in vnum potok, in quo scilicet potok currit ad occidentem: et posthec descendit per ipsum vsque ad fluuium Okolichna, in quem cadendo satis per bonum spacium tendit ad meridiem; et deinde peruenit ad publicam viam, quam pertransit versus orientem, et per modicum spacium currit vsque ad fluuium Vagh, vbi intrat et cadit in ipsum in illo loco, vbi sunt distinc-

ciones metarum Mortingh et Laad; postmodum in ipso fluuio descendit non modicum, et posthac exit de eodem super vnam arborem salicis versus aquilonem; dehinc currit vsque ad fluuium Verbiche; quem perueniendo intrat et cadit in ipsum similiter sub alia arbore salicis; per quem fluuium ascendit vsque ad arborem *fenw fa* ad distincciones metarum filiorum Bosin; deinde adhuc in eodem progreditur satis multum superius; de quo posthac exit supra aliam arborem *fenw fa,* super metas et distincciones metarum populorum de Verbiche; deinde tendit adhuc ad orientem vsque ad arborem *smrek* super qua est crux posita, de qua currit et vadit iterum vsque ad fluuium Okolichna, in quem cadendo et intrando ascendit in eodem versus aquilonem vsque ad caput seu inicium eiusdem; de cuius capite tendit et vadit semper ad aquilonem in metis et distinccionibus metarum filiorum Comitis Boghomeri, vsque dum peruenit ad alpes superius nominatas, ibique terminatur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodori Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, Regni autem nostri septimo.

(Eredetie bőrhártyán, az Okolicsányi család levéltárában. Néhai Szontagh Dániel közleménye.)

162.

III. Endre királynak Foon helységet tárgyazó itélete a Chák nemzetség több tagjai közt. 1297.

(A)ndreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod cum domina Katherina filia Thome filij Zlauch de genere Chaak Paulum, Petrum et Andream filios Johannis ad presenciam venerabilis patris Andree Dei gracia Episcopi Agriensis super facto terre Foon vocate euocasset, et eadem causa coram ipso venerabili patre diucius fuisset uentilata, ita ut ambe partes super facto terre Foon uocate sua instrumenta, quibus mediantibus ipsa possessio Foon eis est collata, exhibere assumpsissent; aduenientibus terminis ad hoc deputatis eadem domina per sufficientes procuratores sua exhibuisset instrumenta, Paulus, Petrus, Stephanus et Andreas conparentes, suis non muniti instrumentis in judicio sunt conuicti; ita ut altero termino per eundem venerabilem patrem assignato conparerent, et sua instrumenta exhiberent; eodemque alio termino non conparentibus, et sua instumenta non exhibentibus, in alio judicio conuicti extitissent, prout in litteris eiusdem venerabilis patris uidimus contineri. Et lite non decisa, ymmo pedente, et fine debito non terminata, ijdem Paulus, Petrus, Stephanus et Andreas ipsam dominam et Nycolaum filium suum ad presenciam Omodey Palatini, judicis per nos deputati, fecissent euocari, proponentes contra ipsos, vt eadem domina, et Nycolaus filius suus, priuilegium eorum super facto terre Foon communiter per Regem Stephanum collate confectum recepissent, et seruarent contra ipsorum uoluntatem, et cum necesse habuissent ad exhibendum, non dedissent. Contra quos Magister Aladarius, et Benedictus Ruthenus, procuratores eiusdem domine legitimi

respondissent, quod nobili domine, relicte videlicet Comitis Thome filij Zlauch de genere Chaak Agnes nuncupate eadem terra Foon per Stephanum tunc juniorem Regem Hungarie, Ducem Transiluanum Dominum Cumanorum collata extitisset, et non alteri alicui, sicut Paulus et fratres sui filij Johannis asserebant. Et dum in termino per ipsum Omodeum Palatinum assignato, ijdem Magister Aladarius et Benedictus Ruthemus priuilegium eiusdem Regis Stephani, ut assumpserant, exhibuissent, continens, ut per eundem Regem Stephanum ipsa possessio Foon eidem damine Agneti collata extitisset: ijdem Paulus et fratres sui filij Johannis respondissent ex aduerso, quod priuilegium eorum, quod commune super facto terre Foon dicebant, per eandem dominam matrem Nycolai ablatum, reinuenissent: quibus alium terminum idem Omodeus Palatinus assignasset ipsum priuilegium exhibendi. Termino itaque per ipsum Omodeum Palatinum assignato non aduenіente idem Magister Aladarius ad presenciam nostram tanquam judicis superioris, ut decuit, iuxta Regni nostri consuetudinem eandem causam deduxit decidendam. Quo termino aduenіente, licet prorogaciones fuerint inter partes, Magister Aladarius memoratus presentibus Paulo et Petro filijs Johannis memoratis, cum procuratorio sufficienti Stephani et Andree fratrum suorum, exhibuit nobis priuilegium Regis Stephani tempore Ducatus sui confectum, continens hunc tenorem.

Stephanus D. gr. junior Rex Hungarie stb. (következik V. István akkor ifjabb királynak 1269-ki adománylevele mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 239. l.)

Nos itaque viso priuilegio Regis Stephani prescripto, et tenore eiusdem perlecto, Paulum et Petrum filios Johannis supradictos duximus ordine iudiciario requirendos, si contra priuilegium eiusdem Regis Stephani haberent occasionem aliquam opponendi, uel aliqua instrumenta contra ipsum priuilegium exhibendi; qui priuilegio eiusdem Regis Stephani nullam uocem contradiccionis emiserunt. Vnde nos ipsam terram Foon una cum Barronibus nostris, quia ijdem filij Johannis nullam dare potuerunt racionem, quibus mediantibus in ipsa terra Foon habuerunt porcionem, ipsi domine matri Nicolay sentencialiter decreuimus et reliquimus perpetuo et pacifice

possidendam iuxta continenciam priuilegij Regis Stephani super ipsa terra confecti; perpetuum silencium Paulo, Petro, Stephano et Andree filijs Johannis memoratis super dicta terra Foon inponentes. In cuius rey memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Gregorij Albensis Ecclesie Electi aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, terciodecimo kalendas Januarij, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a király kettős pecsétjének töredéke sárga-vörös selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

163.

III. Endre király megerősíti a hibei vendégek szabadalmait. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, tam presentibus, quam futuris presens scriptum inspecturis, salutem in omnium saluatore. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod Helbrandus Judex, simul cum alijs ciuibus seu hospitibus nostris de Hybe de Lyptov ad nostram personaliter accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium domini Ladizlai Dei gracia Regis Hungarie fratris nostri karissimi patruelis felicis recordacionis, super liberalitate sua confectum; petentes instantissime, quod ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio de benignitate Regia confirmare. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1285-ki okmánya, mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 422. l.)

Nos itaque visis peticionibus atque prece Helbrandi, et suorum conciuium predictorum de Hybe benigno Regio cum fauore, dictum priuilegium fratris nostri karissimi non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte minime viciatum, de verbo ad verbum presentibus insertum, authoritate presencium duximus confirmandum. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Theodory Episcopi Jauriensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, Regni autem nostri anno septimo.

(Zsigmond királynak 1397. „Lyptouia in villa Zenth Miklós feria secunda proxima post festum Beate Margarethe virginis" kelt megerősítő okmányából, melylyel egyszersmind „vniuersis Comitibus et Castellanis eorumque vices gerentibus Novi Castri nostri, qui sunt vel pro tempore fuerint" meghagyja, hogy „prefatos judices et jobagiones de villa Hybe de Lyytou" III. Endre király privilegiumában gyakorlásában ne akadályoztassák. Néhai Rajcsányi Ádám kézirati gyűjteményéből.)

164.

III. Endre király Luchei Endrét testvéreivel és birtokával nemesi állásra emeli. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex, omnibus Christi fidelibus, presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Officij nostri debitum remedijs inuigilat subiectorum, quia dum eorum excutimus honera, dum scandala remouemus, dum concedimus quod merentur; nos in eorum quiete quiescimus, et pacis commodo gratulamur, ad instar misericordie altissimi conditoris, qui dum sublimia prospicit; infima non contempnit, dum colligit nobiles ad se

uenire, degeneres non recusat. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire, quod Andreas filius Chugud de Luche vduornicus noster ad nostram accedens presenciam, a nobis humiliter supplicando postulauit, ut ipsum et fratres suos simul cum terra eorum hereditaria et empticia ipsos contingenti, pro seruicijs suis meritorijs nobis impensis, de Regali munificencia a primaria condicione eorundem eximendo, in cetum et numerum seruiencium regalium nostrorum transferre dignaremur. Nos igitur, quibus ex officio suscepti regiminis incumbit metiri et pensare merita singulorum, et unicuique iuxta meritorum suorum exigenciam dignis remuneracionibus respondere, commendabilem fidelitatem et grata absequia ipsius Andree, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri fideliter, non sine ipsius lesione impendit, et specialiter tunc cum nos exercitum nostrum generalem contra Ducem Austrie tunc capitalem inimicum nostrum mouissemus, idem Andreas in expugnacionibus castrorum Australium pro fidelitate nobis et Corone Regie debita inter ceteros Regni nostri nobiles laudabiles exhibuit famulatus; demum cum nos exercitum nostrum contra filios Herrici Bani ad contumaciam et infidelitatem eorum conterendam mouissemus, dictus Andreas tam in expugnacionibus castrorum filiorum Herrici, quam in alijs in signum fidelitatis personam ipsius casibus fortune exponere non expauit, attendentes, volentesque pro seruicijs Andree, nobis, ut premissum est, fideliter inpensis occurrere Regio cum fauore, quamquam maioribus remuneracionibus dignus haberetur, ipsum Andream et fratres suos Chemeu et Endreus filios Chugud, Teber filium Chyk, Samuelem filium Salomonis, Johannem filium Georgij, Benedictum filium Laurencij, et Karachinum filium Bech, et per ipsos eorum heredes heredumque suorum successores, simul cum terra eorum hereditaria Luche vocata ipsos contingenti et empticia, de numero populorum vduornicorum nostrorum eximentes, vt augeatur numerus bellatorum, in cetum, numerum et consorcium Regni nostri nobilium ex certa sciencia et mera liberalitate duximus transferendos; volentes ut tam ipsi, quam ipsorum heredes heredumque suorum inposterum successores, ea gaudeant libertate, eoque pociantur honore, qua veri et primi Regni nostri nobiles

sub vexillo Regio militantes gratulantur, nulla prorsus de
tero pristine condicionis macula in eis remanente. Vt igi
huius nostre exemptionis series robur optineat perpetue fir
tatis, presentis (így) concessimus litteras dupplicis sigilli
stri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis
domini Theodori Dei gratia Episcopi Jauriensis aule nos
Vice Cancelarij dilecti et fidelis nostri. Anno Domini M°C
nonagesimo septimo Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán, melynek a vörös selyemzsinóron függött pecsét e
szett; a mélt. gr. Forgách család ghymesi levéltárában.)

164.

III. Endre királynak Somlyómonostor-kegyuri jogát tárgy
adománya Márton comes alországbiró számára. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Ram
Seruie Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnib
Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in o
nium saluatore. Licet Regia Pietas manum munificam porrig
debeat vniuersis: illos tamen, quorum experta probitas la
data est in prosperis et aduersis, principaliter debet proseq
munere et fauore; vt alij eorum exemplis inuitati ad fidelit
tis opera accendantur. Proinde ad vniuersorum tam presenci
quam futurorum noticiam harum serie volumus perueni
quod cum Comes Martinus filius Emech de Dewecher Vicei
dex Curie nostre omnibus temporibus, postquam Regium co
scendimus solium, iure geniture nobis debitum, nullis suasi
nibus, nullisque rerum seu possessionum suarum parce
dispendijs, nostris obsequijs et fidelibus seruicijs immobilit
et incommutabiliter adhesisset et se firmiter mancipasset; p
quosdam eciam non nominandos, sed tamen satis notos, su
temporibus contra nostram Regiam procedentes Maiestate

multa pro nobis in rebus et desolacione hereditarij soli excepit incommoda, Corone Regie et nobis ut fideliter sic feruenter adherendo; ita ut quasi cuiusdam exilij cum domo et familia sua uisus per nostros et suos emulos, propter nobis exhibita et exhibenda seruicia, sit proscribi. In Viceiudicatu eciam Curie nostre, quem de nostro beneplacito et gracia speciali uice Magistri Opor Judicis Curie nostre habuit, sic laudabiliter, sic iuste, misericordiam temperando iusticia, et iusticiam equitati equanimiter adequando se gessit, vt ab omnibus Regni nostri incolis, et eciam extere nacionis hominibus meruit et meretur mirabiliter commendari. Dum enim quidam secundum carnem nobilis, Petrus videlicet filius Tiburcij, per Dominicum de Turri seu eciam de Wysegrad cognominatum in ipsius Comitis Martini presencia, uicem nostram gestantis Regiam, conuentus fuisset et conuictus in tantum, ut frons vel facies eiusdem ferro candenti in notabilem notam calumpnie inprimi debuisset; faciem nobilem, ad ymaginem conditam conditoris, celestis pulcritudinis speciem representantem, licet ex transgressione proprij facinoris assacionem prehabitam meruisse, et ex hoc eius reatus omnem honorem exclusisset, tamen idem Comes Martinus misericorditer deturpare noluit seu eciam maculare; quam misericordiam prenotatus Petrus filius Tyburcij benigne et beniuole recognoscens sibi per eundem Comitem Martinum fore factam, non compulsus, non cohactus, sed spontaneus et prudens et ydoneus, velud in recompensacionem pietatis et misericordie sibi facte, quandam possessionem suam Wdol uocatam, in Comitatu Borsiensi iuxta fluuium Goron existentem, eidem Comiti Martino dedisset pleno iure, dominij, et suis manibus tradidisset perpetuo possidendam prout in priuilegio Capituli Budensis exinde confecto continetur: nos de eadem possessione Wdol nobili uiro Dominico Magistro Tauarnicorum nostrorum dilecto et fideli nostro prouidere uolentes, eandem possessionem Vdol sub specie gracie et benignitatis nostre Regie ab eodem Comite Martino recepimus, ipsam eidem Magistro Dominico perpetuo conferentes. In cuius possessionis recompensacionem prefatus Comes Martinus a nobis Patronatum seu jus Patronatus Monasterij nostri Sumlow in honore Beati Lamperti constituti, contigui seu vicini hereditarie possessioni eiusdem Comitis Martini Dewe-

cher antedicte in Comitatu Vesprimiensi existentis, in quo scilicet Monasterio religiose domine Abbatissa et moniales iugiter Deo famulantes commorantur, presentibus venerabili patre Lodomerio Archiepiscopo Strigoniensi et alijs Baronibus et nobilibus Regni nostri pecijt sibi dari. Nos igitur deuotam fidem et sinceram deuocionem, Corone Regie et nobis in feruore fidelitatis per ipsum Comitem Martinum semper impensam et iugiter exhibitam attendentes, cum omnibus iuribus ipsius Patronatus, prout apud Maiestatem nostram Regiam, et predecessorum nostrorum Illustrium Regum Hungarie dinoscitur fuisse ab antiquo, dedimus et tradidimus eidem Comiti Martino ut uero et legitimo patrono, et per eum suis heredibus, heredumque suorum successoribus, deffendendum, protegendum et pariter conseruandum; omne et plenum jus Patronatus ipsius Monasterij, sicut apud nos et predecessores nostros fuit, in eundem Comitem Martinum et suos heredes, attendente et interueniente eiusdem venerabilis patris domini Lodomerij Archiepiscopi Strigoniensis consensu, cuius interest Monasteria et Ecclesias Regalcs in suis eleccionibus, seu in translacione dominij huiusmodi juris Patronatus auctoritate metropolitica confirmare, pure, solide et solempniter transferentes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus dupplicis stgilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri Magistri Gregorij Electi in Albensis Ecclesie nostre Prepositum aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, Regni autem nostri anno septimo.

(Eredetie börhártyán két példányban, a zöld-sárga és vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsétek elvesztek; a főmélt. hg. Eszterházy család levéltárában.)

165.

III. Endre király tanuságot tess arról, hogy Márton comes Bagárnak fia Vizkelet helységben statuáltatott. 1297.

Nos Sigismundus stb. quod cum ob contradictoriam inhibicionem statucionis possessionum Wyzkeleth, Taxond et Porloch vocatarum in Comitatu Posoniensi existencium Magister Stephanus filius Gregorij de Berench Johannem filium Beke de Kwrth, et Jacobum filium Michaelis de Kys Kwrth modum et formam legitime euocacionis obseruando per nostrum et Capituli Posoniensis homines contra se ad certum terminum nostram specialem in Presenciam in causam attraxisset stb. (a határnap előbb „ad octauas festi B. Michaelis Archangeli" 1408. tétetett; s később ismételve és ismételve kiterjesztetett; végre pedig ad presentes octauas festi Beati Georgij martiris kihuzatván stb; ezen alkalommal) Stephanus de Berench personaliter in nostram personalem specialem veniendo Presenciam, volens predictas possessiones Taxond, Vyzkeleth et Perloch vocatas sibi de iure pertinere debere declarare, quasdam sex litteras, vnam olim dominorum Andree patentem ac duas Karoli Regum stb. nostro judiciario culmini curauit demonstrare; quarum prima dicti Andree Regis patens littera Strigonij in festo Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo ducentessimo nonagesimo septimo emanata continebat, quod ipsius domini Andree Regis ac Capituli Posoniensis homines litteris in eisdem nominati ad faciem possessionis Vyzkeleth Losod uocate in Comitatu Posoniensi existentis, vicinis et commetaneis eiusdem conuocatis, iuxta donacionem eiusdem domini Andree Regis reambulando, nullo contradictore existente statuissent eandem Comiti Martino filio Bagar, auo scilicet dicti Stephani actoris, sub metis in eisdem litteris declaratis perpetuo possidendam sine preiudicio iuris alieni

stb. Datum Bude quadragesimo die octauarum festi Beati Georgij martiris anno Domini millesimo quadringentesimo vndecimo.

(Eredetie börhártyán, a királynak hátul odanyomott pecsétje alatt; a budai kir. kamarai levéltárbau.)

166.

III. Endre király bizonyságot tesz arról, hogy Erdő comes Sebrechnek fia, és Dénes mester Arnachnak fia, bizonyos két Pechen nevü helységre vonatkozó perben barátságosan egyezkedtek. 1297.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie damus pro memoria, quod Comes Erdeu filius Sebrech ab vna parte, item Magister Dyonisius filius Arnach ex altera comparentes personaliter coram nobis proposuerunt; quod in causa, quam idem Comes Erdeu in octauis Beati Johannis Baptiste super facto requisicionis possessionum Ketpechen vocatarum habebat coram nobis contra MagistrumDyonisium nominatum, per arbitrium Dominici Magistri Thauarnicorum nostrorum, Ladizlay Bani, Magistri Kokos, fratrum dicti Magistri Dominici; item Johannis filij Chaak Magistri Agasonum nostrorum; Magistri Demetrij Comitis de Zolum; et aliorum Baronum seu nobilium, in talem formam pacis seu concordie deuenissent vnionem: quod idem Comes Erdeu totalem requisicionem suam super facto earundem possessionum Kethpechen relinquit et resignauit contra eundem Magistrum Dyonisium, dando et permittendo easdem possessiones Kethpechen cum suis vtilitatibus et pertinencijs vniuersis, in quantum ipsum contigit, eidem Magistro Dyonisio et suis heredibus perpetuo possidendas, tenendas et habendas; ita tamen, quod idem Magister Dyonisius in redempcionem earundem possessionum Kethpechen assumpsit dare et soluere ducentas et viginti quinque

marcas puri et fini argenti coram Capitulo Waciensi in terminis infrascriptis Comiti Erdeu supradicto; videlicet in quindenis Sancti Michaelis nunc venturis soluet sexaginta marcas; item in quindenis Epiphanie Domini soluet quadraginta marcas ; item in octauis Penthecostes soluet quadraginta marcas; item in quindenis Sancti Michaelis alterius videlicet festiuitatis soluet quadraginta marcas; item in quindenis Epiphanie Domini similiter alterius festiuitatis, vltimo scilicet termino totalis debiti, soluere tenetur quadraginta quinque marcas. Tali pena seu obligacione interposita, quod si idem Magister Dyonisius prius debitum sexaginta marcarum non persoluerit, incurret judicium Regale; si secundum obmitteret in soluendo, intret penam dupli; item si tercium debitum dare non curarct, similiter pene dupli subiacebit; item si in quarto termino negligens fieret in soluendo, pena dupli agrauatur; item si quintum et ultimum debitum non persoluerit plenarie, amittet idem Magister Dyonisius omnem totalem pecuniam suam in prioribus quatuor terminis modo prehabito persolutam. Preterea prefatus Comes Erdeu spontanea voluntate omnia priuilegia, et omnes litteras seu instrumenta, quecunque seu qualescunque haberet in hoc facto, statuere assumpsit in manus Magistri Nicolay filij Simonis, Castellani nostri in Zekchu, quem partes ad hoc communiter elegerunt, persoluto tamen priori debito prefato per eundem Magistrum Dyonisium Comiti Erdeu supradicto; que videlicet omnia priuilegia, instrumenta seu litteras, postquam Magister Dyonisius plenarie et finaliter iuxta suam premissam obligacionem prefatum totale debitum persoluerit Comiti Erdeu iam dicto, prefatus Magister Nicolaus filius Simonis dabit et assignabit, sicuti partes ordinarunt inter se, in manus Magistri Dyonisij memorati. Ceterum si predictus Comes Erdeu aliquas litteras seu instrumenta pro vtilitate dictarum possessionum Kethpeken habita pro se reseruaret, et Magistro Nicolao, aut postea Magistro Dyonisio non assignaret, quandocunque et vbicunque in litem producta fierent, pro cassis et irritis haberentur. Datum Bude octauo dye Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(A váczi káptalannak 1300-ki végrehajtási bizonyitványából, mint alább 266. sz. a.)

176.

III. Endre királynak helybenhagyása, hogy az ausztriai sz. kereszti monostor Tardoskedd helységet Prácsa helységért Lodomér esztergami érsekkel cserélhesse. 1297.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentem paginam intuentibus salutem in omnium saluatore. Equitas suadet, ius requirit, ut quodcunque ex legitimis racionibus traditur, id solidum perpetuo debeat permanere. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium, harum serie (igy) uolumus peruenire; quod religiosi viri Herricus et Conradus, fratres Ordinis Cysterciensis Ecclesie Sancte Crucis de Austria, vice et nomine fratris B. Abbatis et tocius Conuentus eiusdem Ecclesie, cum litteris procuratorijs corundem sufficienter instructi, coram nobis comparentes confessi sunt, quandam possessionem Monasterij Sancte Crucis, Turdaskeddi uocatam, in Comitatu Nitriensi existentem, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs vniuersis se dedisse, tradidisse et contulisse venerabili patri Lodomerio Dei gracia Archiepiscopo Strigoniensi, eiusdemque loci Comiti perpetuo, dilecto et fideli nostro, et per eum Archiepiscopatui Srigoniensi, in concambium seu permutacionis contractum cuiusdem possessionis ipsius venerabilis patris, Parachan uocate in Comitatu Posoniensi existentis, que eisdem fratribus magis utilis uidebatur, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. Cui contractui siue concambio, tamquam Regni Dominus et Patronus Ecclesie, nostrum Regium prebuimus consensum et assensum. In cuius rei memoriam, perpetuamque firmitatem ad peticionem parcium presentes concessimus litteras, dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Theodorij Dei gracia Episcopi Jauriensis, aule nostre Vicecancellarij dilecti et fide-

lis nostri, anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, tercio idus Junij, Regni autem nostri anno septimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 944. l. Lásd alább 186. sz. a.)

168.

VIII. Bonifácz pápa Pétert ferenczrendi barátot, kinevezi spalatói érseknek 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Cum Ecclesiarum omnium Romana, Domino disponente, sit Mater: sic eam preesse oportet in sollicitudine universis, presertim illis, que possent ex diutinis vacationibus gravia incurrere detrimenta; quod distributis affectibus pro varietate cusarum specialiter intendat per credite dispensationis officium commodis singularum, ne per aliquos Diuine Domus inobseratos aditus in gregis perniciem lupi pro pastoribus, aut in pestem domesticam hostes pro hospitibus inducantur. Sane Spalatensi Eeclesia dudum viduata pastore; licet in ea de dilecto filio Jacobo Archidiacono ipsius Ecclesie fuerit electio celebrata, quia tamen infra tempus a iure statutum idem Archidiaconus non fuit negotium electionis huiusmodi prosecutus; dicta electio iuribus, si que habuit, extitit vacuata, et nichilominus postmodum idem Archidiaconus ius, si quod sibi, ex electione huiusmodi competebat, in manibus venerabilis fratris nostri G. Episcopi Sabiensis, de mandato nostro resignationem suam recipientis, libere resignavit. Nos igitur, qui circa viduatas Ecclesias continue attentionis oculis vigilamus, volentes eidem Ecclesie, ne dampna ex longa vacatione subiret salubriter providere, te fratrum Ordinis Minorum professorem, Capellanum carissime in Cristo filie nostre Marie Regine Siciliae Illustris, cui de vite mundicia, religionis zelo, disciplina

morum, circumspectione provida, et providentia circumspecta laudabile testimonium perhibetur, de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudine potestatis eidem Ecclesie Spalatensi in Archiepiscopum preficimus et pastorem; sperantes firmiter ex laudabilibus testimoniis, que de te commendabiliter predicantur, quod eadem Ecclesia sub tuo regimine grata suscipiet, Deo propitio, in spiritualibus et temporalibus incrementa. Reverenter itaque suscipe iugum Domini, et suavi eius oneri humiliter colla submitte, manumque mittens ad fortia, ipsius administrationem Spalatensis Ecclesie prudenter exequi, et gregis tibi commissi custodiam prosequi diligenter studeas, et constanter oppositurus te murum pro domo Domini ascendentibus ex adverso, ut laudabili de ipso reddita in die districti examinis ratione, regnum patris eterni ab origine mundi paratum electis accipias, in dilecta Domini tabernacula letabundus introeas, et eundem tibi commissum gregem ad uberioris retributionis cumulum introducas. Datum Rome apud Sanctum Petrum VI. idus Maii, Pontificatus nostri anno tertio.

In. e. m. Archipresbitero et Capitulo Ecclesie Spalatensis, Clero Civitatis et Diocesis Spalatensis, venerabilibus fratribus vniuersis Suffraganeis Ecclesie Spalatensis, Potestati, Consilio et Comuni Spalatensibus et universis filijs ecclesie Spalatensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 113. l.)

169.

VIII. Bonifácz pápa Péternek ujonan kinevezett spalatói érseknek megengedi, hogy a nápolyi, vagy bármi más érsek által felszenteltethessék. 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Cum nuper Spalatensi Ecclesie tunc vacanti propter tuorum exhigentiam meritorum de persona tua duxerimus providendum: Nos volentes tuis et Ecclesie tue parcere laboribus et expensis, quas te oportet subire veniendo, morando et redeundo, ad Sedem Apostolicam pro consecrationis tue munere obtinendo, recipiendi a venerabili fratre nostro ... Archiepiscopo Neapolitano, vel a quocunque malueris alio Archiepiscopo vel Episcopo Catholico, gratiam et communionem Apostolice Sedis habente, consecrationis munus huiusmodi iuxta formam, que in Episcoporum consecrationibus observatur, liberam tibi concedimus auctoritate presentium facultatem. Datum Rome apud Sanctum Petrum XII. kalendas Junii, Ponficatus nostri anno tercio.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam ilsustrantia I. köt. 113. l.)

170.

VIII. Bonifácz pápa Jánost jadrai érseket kinevezi trani érseknek. 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Johanni Archiepiscopo quondam Jadrensi, in Archiepiscopum Tranensem Electo, salutem et Apostolicam benedi-

ctionem. Romani Pontificis etc. Sane dudum Tranensi Ecclesia per obitum bone memorie Philippi Archiepiscopi Tranensis pastoris regimine destituta, nos provisionem faciendam ipsi Ecclesie de Prelato Sedi Apostolice duximus reseruandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter vel ignoranter contingeret attemptari. De ipsius igitur Ecclesie ordinatione sollicite cogitantes, ne prolixioris vacati onis exposita incommodis remaneret, post diligentiam, quam ad preficiendum eidem Ecclesie ydoneam et approbatam personam abhibuimus vigilanter, in te tunc Archiepiscopum Jadrensem, quem scientia litterali (litterarum) preditum, virum quoque vite laudabilis, conuersationis placide, morum honestate decorum, discretionis et consilii maturitate conspicuum novimus, noster animus requievit. Intendentes itaque tam gregi dominico, quam Ecclesie predicte salubriter providere, de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudiue potestatis, te a vinculo, quo tenebaris Jadrensi Ecclesie, absolventes, ad predictam Ecclesiam te transferimus, et concedimus te *ipsi* Tranensi Ecclesie in Archiepiscopum et pastorem; liberam tibi dantes licentiam, ad eandem Tranensem Ecclesiam transeundi. Quocirca fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum tibi onus a Domino suscipiens reverenter, curam et administrationem eiusdem Tranensis Ecclesie sic diligenter geras et sollicite prosequaris, quod ipsa gubernatori circumspecto ac fructuoso administratori gaudeat se commissam, ac bone fame tue odor ex laudabilibus tuis actibus latius defundatur, et preter benedictionis eterne premium benivolentie nostre gratiam exinde plenius consequaris, Datum apud Urbemveterem XV. kalendas Julii, Pontificatus nostri anno tertio.

In. e. m. uniuersis Suffraganeis Ecclesie Tranensis,... Archidiacono et Capitulo Ecclesie Tranensis, Clero et populo Ciuitatis et Diocesis Tranensis, et uniuersis Vasallis Ecclesie Tranensis.

(Theiuer, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 114. l.)

171.

VIII. Bonifácz pápa Tudertói Henriket kinevezi jadrai érseknek, 1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Henrico de Tuderto Ordinis fratrum Minorum professori, Electo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Romani Pontificis, quem celestis pastor et episcopus animarum, potestatis sibi plenitudine tradita Ecclesiis pretulit uniuersis, plena curis et onusta vigiliis sollicitudo requirit, ut circa cuiuslibet statum Ecclesie sic ipse solerter invigilet, prudenter excogitet ac prospiciat diligenter, ut per eius circumspectionem providam et providentiam circumspectam Ecclesiis singulis pastor accedat ydoneus et rector providus deputetur; quatenus ipse superni fauoris opitulante clementia letis foveantur eventibus, et votive prosperitatis successibus gratulentur. Sane Jadrensi Ecclesia per translationem venerabilis fratris nostri Johannis Tranensis, tunc Jadrensis Archiepiscopi, ad Tranensem Ecclesiam per nos factam nuper solatio destituta pastoris, Nos ad eiusdem Jadrensis Ecclesie quietum statum et prosperum paterne sollicitudinis studio intendentes, ordinationem et dispositionem ipsius hac vice provisioni Sedis Apostolice duximus reservandam, decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter vel ignoranter per quemcumque seu quoscumque contingeret attemptari. Volentes igitur, prout ad nostrum spectat officium, obviare dispendiis, que possent ex prolixe vacationis instantia eidem Jadrensi Ecclesie imminere, considerantes etiam probitatis merita grandia et virtutum dotes multiplices, quibus dono Superni Numinis nosceris insignitus, et propterea spem gerentes indubiam, firmamque fiduciam obtinentes, quod per tue laudabilis circumspectionis industriam, cum te celebris fame preconium referat, quod multorum relatio fidedigna confirmat, in spiritualibus et temporalibus circumspectum, prefata Jadrensis Ec-

clesia, Deo favente, proficiet in utrisque: deliberatione cum fratribus nostris super hoc habita diligenti, te Ordinis fratrum Minorum professorem iam dicte Jadrensi Ecclesie de fratrum predictorum consilio, et Apostolice plenitudine potestatis preficimus in Archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committentes, firma concepta fiducia, quod dirigente Domino actus tuos eidem Jadrensi Ecclesie per tuam curiosam solertiam, tuumque ministerium studiosum honoris et prosperitatis multiplicis, Deo propitio, desiderata provenient incrementa. Ideoque discretioni tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus nostris et Apostolice Sedis beneplacitis sub prompte humilitatis officio te coaptans, et reverenter suscipiens inpositum a Domino tibi onus, eiusdem Jadrensis Ecclesie curam sollicitam gerere studeas, eiusque vacare profectibus non omittas, gregem dominicum tue in illa discretioni commissum doctrina verbi et operis informando; ita quod Ecclesia per tue diligentie studium laudabilibus in spiritualibus et temporalibus ad Diuini Nominis gloriam proficiat incrementis. Datum Apud Urbemveterem XIV. kalendas Julij, Pontificatus nostri anno tertio.

In. e. m. Patriache Gradensi, uniuersis Jadrensis Ecclesie Suffrageneis, Capitulo Ecclesie Jadrensis, clero et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis; nobili viro Duci Venetorum, et vniuersis Jadrensis Ecelesie Vassalis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 114. l.)

172.

VIII. Bonifácz pápa az esztergami érseknek meghagyja, hogy több magyar főurat a pannonhalmi apátság megtámadásától és károsításától tartóztassa. 1297.

Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Strigoniensi salutem et Apostolicam benedictionem. Dilectorum filiorum . . . Abbatis et Conuentus Monasterij Sancti Martini de Sacro Monte Pannonie ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis Ordinis Sancti Benedicti Jauriensis Diocesis presentata nobis petitio onusta querelis grauibus continebat, quod nobiles viri Johannes, Nicolaus et Henricus filij quondam Henrici Bani, Erricus cognatus eorundem nobilium, Saul Sauli, Laurenta natus Sauli, Mattheus Petri Palatini, Paulus de Comaran, Johannes Zat et nonnulli alij nobiles, Comites, Barones, milites Strigoniensis, Jauriensis et Vesprimiensis Ciuitatum et Diocesum in ipsos et dictum Monasterium hostili seuicia consurgentes, eos varijs lacessitos iniurijs et iacturis oppressos ab ipsis decimis, grangijs, castris, villis, terris, possessionibus, quibusdam tributis et rebus alijs ipsius Monasterij spoliare nequiter, ipsaque bona occupare et occupata detinere nequius presumpserunt et adhuc detinere presumunt, in eiusdem Abbatis et Monasterij non modicum preiudicium et grauamen. Quare dicti Abbas et Conuentus super hoc ad remedium Sedis Apostolice recurrentes, nobis humiliter supplicarunt, vt cum ipsi propter potentiam et malitiam ipsorum nobiliumet aliorum non sperent coram eorum ordinarijs super his posse assequi iusticie complementum, prouidere eis super hoc de oportune prouisionis remedio dignaremur. Nos qui occurrere grauaminibus subditorum et ipsorum quieti consulere delectamur, eisdem Abbati et Conuentui adesse in hac parte fauorabiliter cupientes, de tua circumspectione confisi fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus,quatenus euocatis qui fuerint euocandi, post-

quam de plano sine strepitu et figura judicij legitime constiterit de premissis, predictos nobiles et alios ex parte nostra moneas efficaciter et inducas, vt infra certum terminum peremptorium, quem eis prefixeris, premissa bona sic occupata restituant plenarie Abbati et Conuentui memoratis, et de iniurijs eis illatis satisfaciant competenter. Si vero ijdem nobiles et alij infra eundem terminum contempserint huiusmodi monitioni parere, tu extunc eos ad id per censuram ecclesiasticam appellacione remota compellas; testes autem, qui fuerint nominati, si se gracia, odio vel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante compellas veritati testimonium perhibere, non obstante constitutione per nos edita, qua cauetur, quod nullus per nostras litteras extra suam Ciuitatem et Diocesim ad iudicium euocetur, nec procedatur in aliquo contra eum. Datum apud Urbemueterem V. kalendas Julij Pontificatus nostri anno tertio.

(Eredetie börhártyán, a pannonhalmi főapátság levéltárában.)

173.

VIII. Bonifácz pápa Henriknek jadrai érseknek meghagyja, hogy az érseki palliumot kellő időben és módon viselje.
1297.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Henrico Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Nuper te fratrum Minorum Ordinis professorem de fratrum nostrorum consilio et Apostolice plenitudine potestatis Ecclesie Jadrensi prefecimus in Archiepiscopum et pastorem, et postmodum per venerabilem fratrem nostrum M. Portuensem Episcopum tibi munus consecrationis impendi, ac deinde palleum, quod est insigne Pontificalis officii, cum ea, qua decet instantia postulatum, de corpore Beati Petri sump-

tum, ad nomen et usum eiusdem Jadrensis Ecclesie per dilectum filium nostrum M. Sancte Marie in Porticu Diaconum Cardinalem fecimus assignari; et a te per eum recipi nostro et Ecclesie Romane nomine fidelitatis solite iuramentum. Tu vero palleo infra eandem Jadrensem Ecclesiam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, illud serves in mente; fraternitatem tuam monemus et hortamur attente, per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus humilitatem et iustituam, dante Domino, qui dat munera, et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et predictam Jadrensem Ecclesiam, sponsam tuam, cures sollicite, Divina favente clementia, in spiritualibus et temporalibus augmentare. Datum apud Urbemveterem XV. kalendas Novembris, Pontificatus nostri anno tertio.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 115. l.)

174.

Lodomér esztergami érsek metropolitai jogánál fogva helyben hagyja III. Endre királynak a somlyói apáczazárda kegyuri jogát tárgyazó adományát, Márton comes alországbiró számára. 1297.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis, locique eiusdem Comes Perpetuus, significamus quibus expedit presencium per tenorem; quod cum Serenissimus dominus noster Andreas Dei gracia Rex Illustris Patronatum seu jus Patronatus Monasterij Beati Lamperti de Sumlow, in quo religiose domine Abbatisse et moniales resident Deo celi iugiter famulantes, nobili viro Comiti Martino filio Emich Vi-

ceiudici Curie sue pleno iure dedisset, et in suam personam mediante suo priuilegio, nostro interueniente consensu et assensu, prout apud ipsum dominum Regem et predecessores suos fuit, plene transtulisset: idem Comes Martinus super nostro sibi adibito consensu et assensu presentes ad perpetuam rei memoriam pecijt sibi dari, et priuilegium domini Regis inseri et transscribi. Cuius quidem priuilegij Regalis tenor talis est:

Audreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1297-ki adománylevele, mint fentebb 164. szám alatt.)

Nos igitur ipsam donacionem, ymo verius translacionem juris Patronatus, sicut iure et legitime facta dinoscitur, auctoritate Metropolitana approbamus, ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmanus. Datum in Buda in Calidis Aquis apud Sanctam Trinitatem anno Domini M°CC° nonagesimo septimo, quinto kalendas Januarij.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét töredéke zöld-sárga selyemzsinóron függ; a főmélt. hg. Eszterházy család levéltárában.)

175.

Lodomér esztergami érsek a Marczell esztergami őrkanonok és három lelkész közti egyezkedésről az átadandó gyertyák ügyében tanuskodik. 1297.

Nos Lodomerius miseracione Diuina Archiepiscopus Strigoniensis et Comes perpetuus loci eiusdem memorie commendantes significames quibus expedit vniuersis, presencium per tenorem; quod cum discretus vir Magister Marcellus, Custos Ecclesie nostre Strigoniensis, contra Ladizlaum Beatorum Cosme et Damyani, Gregorium Beati Johannis Apostoli et Ewangeliste, et Dominicum Sancte Michaelis de Koachy Ecclesiarum presbiteros coram nobis mouisset materiam questionis, dicens eosdem quibusdam quantitatibus siue marcis candelarum ex antiqua consuetudine sibi

sue racione Custodie teneri, et diucius inter eos fuisset altercatum; tandem partes de amicabili composicione proborum virorum, specialiter Jacobi Cantoris, et quorundam aliorum ex fratribus nostris, dixerunt taliter inter se extitisse ordinatum; ut Ladizlaus, Gregorius et Dominicus, predictarum Ecclesiarum presbiteri, uel eorum successores in ipsis Ecclesiis pro tempore constituti, amodo in posterum singuli ipsorum annis singulis eidem Marcello Custodi, uel successori suo in Ecclesia nostra Strigoniensi, pro tempore similiter constituto, quantitates, siue singulas quinque marcarum candelas, sine refragacione qualibet perpetuo, pacifice et plenarie dare et soluere tenerentur. Datum Strigonij in crastino Beati Wincencij martiris, anno Domini M° ducentesimo nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 942. l.)

176.

Márton alországbirónak bizonyos, Dorog helységben lévö, birtokrészre vonatkozó törvénykezési rendelete az esztergami káptalan és a nyúlszigeti apáczazárda közt. 1297

Datum pro memoria, quod cum domine sorores Monasterij Beate Virginis de Insula, pro quibus Comes Stephanus filius Chorgo officialis ipsarum cum sufficienti procuratorio astitit, contra Capitulum Strigoniense, ex quibus et pro quibus Petrus Decanus similiter cum sufficienti procuratorio astitit, litteras patentes domiue E. quondam Regine Hungarie super facto particule terre quoquorum (igy) intra Dorog existentis in figura judicij exibuisset coram nobis; et quia in e'sdam litteris comperimus, ipsam particulam terre intra Dorog esse mixtim, quod uulgariter *fyu* dicitur; statuimus partibus assumpmentieus, quod in quindena Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste, Andrea de

Cheu homine domini Regis, et ydoneo testimonio Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio presentibus debeant accedere super faciem predicte possessionis Dorog, et conuocatis uicinis et commetaneis reambulent ipsam possessionem; et Officialis earundem dominarum inpediat de eadem, que fuerit porcio terre earundem dominarum in eadem cum suis utilitatibus; et posthec partes octauo die reambulacionis dicte terre comparebunt coram nobis quantitatem terre inpedite cum suis utilitatibus in litteris dictorum Cruciferorum reportantes. Datum Bude septimo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(**A keresztesek esztergam konventjének 1297-ki jelentéséből mint alább 182. sz. a.**)

177.

Az esztergami káptalannak bizonyságlevele, hogy Marczell őrkanonok a három esztergami lelkészszel az átadandó gyertyák ügyében kiegyezkedett. 1297.

Nos Magister Thomas Prepositus et Capitulum Ecclesie Strigoniensis significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod Marcellus Custos Ecclesie nostre Ladizlaum Sanctorum Cosme et Damyani, Gregorium Beati Johannis Apostoli et Ewangeliste, et Dominicum Sancti Michaelis de Koachy Ecclesiarum sacerdotes coram Magistro Emyrico Preposito Ecclesie Sancti Georgij de Strigonio, Archidiacono videlicet Cathedrali, in figuram iudicij euocando, egit contra eosdem taliter proponendo; ut ijdem Ladizlaus presbiter a quatuor annis elapsis, et Gregorius ac Dominicus sacerdotes a trium annorum spacio retrolapso, illas quantitates seu marcas candelarum, quas iuxta tenorem patencium litterarum nostrarum Custodie Strigoniensi dare debebant, a tempore Mathey quondam Custodis Strigoniensis, prehabita

conuencione, eidem Marcello Custodi contumaciter non dedissent, eiusdem Custodie in preiudicium detinentes. Super quo facto cum ad fundandam et probandam intencionem suam in hac parte idem Marcellus Custos easdem nostras patentes litteras presentasset; ijdem sacerdotes, vna cum pluribus ex suis parochyanis, e contrario non valentes aliquid racionabiliter respondere, causam presentem ad examen venerabilis patris domini nostri, domini Lodomerij Strigoniensis Archiepiscopi perduxerunt; de qua re idem dominus Archiepiscopus sentenciam eiusdem Magistri Emyrici Prepositi prius latam, uisis eisdem nostris patentibus litteris, approbauit, et eidem Marcello Custodi secundum suam assercionem et proposicionem in premissis adiudicauit sentencialiter iuramentum de non datis marcis earundem candelarum, in stallo suo in Ecclesia nostra more solito et canonice deponendum, die ad hoc specialiter assignata. Ubi postmodum Magistro Jacobo Cantore Strigoniensi,et multis alijs ex socijs et concanonicis nostris presentibus, mediantibus, et amicabiliter componentibus; inter easdem partes taliter extitit ordinatum, iuramento huiusmodi propter bonum concordie relaxato: ut ijdem Ladizlaus presbiter candelas ponderis decem marcarum, et Gregorius, ac Dominicus sacerdotes candelas octo marcarum, partim in festo Purificacionis Beate Virginis nunc uenturo, partim autem in Carnispriuio, eidem Marcello Custodi soluere tenebuntur; incursuri nomine pene, si eosdem terminos preterirent, solucionem omnium candelarum illarum, quas de annis preteritis inuenti fuerint non dedisse, iuxta tenorem uidelicet predictarum nostrarum patencium litterarum; solutis uero illis decem et octo marcarum candelis, de cetero annis singulis in perpetuum ijdem sacerdotes, et eorum successores in eisdem Ecclesijs pro tempore constituti, quantitates siue marcas candelarum, in eisdem patentibus litteris contentarum, Custodie Strigoniensi sine refragacione, perpetuo pacifice et plenarie soluere tenebuntur. Datum in crastino Santi Wyncencij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt, 943. l.)

178.

A budai káptalannak bizonyságlevele, hogy Nevegei Miklós comes Nyir nevü birtokát átengedte a nyúlszigeti apáczazárdának. 1297.

A B C

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostendenter salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum harum insinuacione litterarum uolumus fieri manifestum; quod Comes Nycolaus filius Nycolay de Neuege ab una parte, et Comes Paulus officialis dominarum sororum de Insula Beate Virginis nomine. earundem ex altera, coram nobis personaliter constituti, idem Comes Nycolaus terram suam in Comitatu Pestiensi secus Danubium existentem Nyr uocatam, conterminalem undique possessionibus ipsarum sororum Toxum et Wosyan uocatis, ad vsum vndecim aratrorum sufficientem, ad se solum modis omnibus, ut dixit, pertinentem, quam pignori obligasse iam dudum ipsis dominabus pro uiginti et sex marcis plene receptis se asserebat, pro eadem duntaxat summa pecunie cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, sub eisdem metis, signis et terminis, sub quibus per ipsum et predecessores suos habita fuisse dinoscitur pariter et possessa, nullo iure seu dominio sibi in eadem reseruato, dedit, tradidit et assignauit, utpote rem uenditam et emptam, ipsi Ecclesie Beate Virginis et eisdem dominabus sororibus in eadem Deo iugiter famulantibus iure perpetuo pacifice possidendam; assumpmendo nichilominus et obligando se idem Comes Nycolaus ab omnibus, et specialiter a generacionibus suis seu cognatis, ipsam Ecclesiam Beate Virginis et sorores iam dictas occasione dicte terre in parte uel in toto molestare nitentibus, defensare suis laboribus et expensis. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad instanciam et peticionem ipsius Comitis Ny-

colay Ecclesie Beate Virginis et sororibus memoratis presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti uiri Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo septimo; Magistro Johanne Cantore, Magistro Gregorio Custode, Johanne Decano; Nycolao, Lukachio et Andrea sacerdotibus; Thoma, Jacobo et Petro Magistris; ceterisque Canonicis existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

179.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Chakani Péter és rokonai Chakanban lévő birtokuknak részét Chakani Hythlenfiainak és testvéreinek átengedték. 1297.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Petro filio Herchek de Chakan, item Johanne et Stephano ac Jacobo filijs Dethmar fratris eiusdem Petri de eadem ex vna parte; ab altera vero Mikus et Thoma filijs Hythlen de eadem pro se, et pro Zadur ac Bethlen fratribus suis, coram nobis personaliter constitutis; per ipsum Petrum et filios Dethmar propositum extitit: quod quandam particulam de porcione ipsorum, quam habent in dicta terra Chakan, iuxta terram ipsorum filiorum Hythlen sitam, ab alijs vero partibus terris eorundem inclusam, certis metis infrascriptis separatam, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, dedissent et tradidissent dictis filijs Hythlen et suis heredibus perpetuo possidendam et habendam; ob hoc, quia ijdem filij Hythlen super empcione terre Noak Lukachio et alijs fratribus eiusdem, filijs Pauli de eadem Noak plenum

consensum prebuissent et assensum. Et Comes Heym filius Johannis de Zeha pro se et pro Comite Demetrio fratre suo; item Emericus filius Nicolai de Cholto, nec non Olyb filius Iwanka de eadem pro se, et pro Stephano ac alijs filijs suis, conmetanei et vicini eiusdem particule terre coram nobis personaliter constituti huic facto plenum consensum prebuerunt et assensum. Insuper obligarunt se ijdem Petrus et filij Dethmar, ac heredes suos; dictos filios Hythlen et heredes ipsorum vniuersos contra quoslibet in pacifica possessione ipsius particule terre indempniter conseruare. Metas autem eiusdem particule terre coram nobis partes taliter expresserunt: quod prima meta incipit a parte occidentali super fluuio Chakanpathoka; inde egreditur ad orientem, et eundo directe iungit quoddam pratum; et ibi exit de ipso fluuio ad partem meridionalem; et eundo directe in quodam berch iungit quandam arborem ilicis; deinde directe descendendo de ipso berch peruenit ad quandam vallem Doborchew vocatam, et ibi in fine cuiusdam terre arabilis iungit vnam metam, et ibi terminatur. In cuius rei testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mathia Cantore, Miko Custode, Martino de Patha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Semban, Nicolao de Borswa, Petro de Kemey, Egidio de Vng, Briccio de Zabolch, Magistro Johanne de Heues Archydiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo septimo. Regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis; domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

(Az egri káptalannak 1400. „in festo Circumcisionis Domini“, Zsigmond király 1399: „in Wyssegrad in festo Beati Emerici Ducis“, „Magister Georgius filius Nicolai de Chythnek“ kérésére kiadott parancsára kelt átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

180.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethunei Péter mester, s annak rokonai Mátyás és testvérei, bizonyos javaikban cseret kötöttek. 1297.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Magister Petrus filius Petri de Pethune ex vna parte, ab altera vero Mathias filius Corrardi consangeineus eiusdem pro se, et pro Buda ac Thoma fratribus suis coram nobis personaliter constituti dixerunt, quod in quibusdam possessionibus ipsorum hereditarijs Rozwad et Zebegunew vocatis tale inter se ex beneplacito partis vtriusque fecissent concambium; quod idem Magister Petrus dictam possessionem suam Rozwad cum omnibus vtilitutibus suis sub eisdem certis metis — — — — — pater suus et ipse possederat, dedisset et tradidisset ipsis filiis Corrardi et heredibus — — — — — dendam et habendam; in cuius concambium ijdem filij Corrardy duas particulas cuiusdam — — — — — de dicta terra Zebegunev a parte orientali inter fluuium Werbolch dictum et inter — — — — — Petri Zeech nominatam iacentis, simul cum attinencijs suis vniuersis dedissent et tradidissent— — — — — —et suis heredibus similiter perpetuo iure et irreuocabiliter habendam et tenendam. — — — — heredes coram nobis ad hoc obligarunt: quod quicunque processu temporis ipsos super — — — — — — nitcretur, sese inuicem defendere et expedire proprijs laboribus et expensis — — — — — — terris indempniter conseruare. In cuius rey testimonium ad instanciam — — — — — sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Mathya Cantore — — — — — — Pacha, Symone de Zemlyn, Bernaldo de Sumbun, Nycolao de Borsua, P — — — — — altero — — — — — Heues Archidiaconis et alijs multis.

Anno Domini M°CC° nonagesimo — — — — — — — Lodomerio Strigoniensi, Johanne Colocensi Archiepiscopis — — — — — — o Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, része ki van szakitva; a budai kir. kamarai levéltárban)

181.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Mikó comes Detriknek fia Salabach és Halász helységeket Mihály comes fiainak átengedte. 1297.

Capitulum Ecclesie Wacyensis omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Comes Myko filius Detrici coram nobis personaliter comparendo confessus est viuauoce, quod quasdam possessiones suas, scilicet vnam Salabach, quam iuxta tenorem priuilegij nostri a Comite Byther in concambium terre Olchar recepit, et aliam Halaz vocatam, dedisset, donasset et contulisset cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis eodem modo, sicut ipse habuit et possedit, Magistro Symoni et Thome filijs Comitis Michaelis filij Falkos, ac vniuersis ipsorum heredibus, tam racione propinquitatis, quam racione quarte, sicut eis de jure deuenire in ipsorum porcionem debebant, jure perpetuo et irreuocabiliter possidendas et habendas, per quempiam nullatenus repetendas. Obligans se idem Comes Myko: quod si qui processu temporibus (igy) memoratos Symonem et Thomam, vel ipsorum heredes, racione predictarum possessionum molestare niterentur; ipse et sui heredes expedire tenerentur proprijs laboribus et expensis. Ita tamen, quod

si dictam possessionem Salabach vocatam idem Comes Mykow ipsis filijs Mychaelis conseruare nequiret, extunc de alijs possessionibus suis in Comitatu Neugradiensi existentibus talem et tantam in qualitate et quantitate pro eadem ipsis filijs Mychaelis dare teneretur. Dicimus tamen, quod Johannes filius Comitis Byter, et Hermanus seruiens eiusdem Comitis Byter cum litteris nostris procuratorijs pro eodem Comite Byter coram nobis comparendo dixerunt, quod idem Comes Byter huic donacioni voluntarie permittendo consensum prebuisset et assensum. In cuius rei testimonium presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Herrici Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo. Venerabili patre domino H. Dei gracia Episcopo Wacyensi existente, domino Dominico Cantore, Juliano Custode, Olyuerio Archydiacono Vacyensi, Nicolao Pestiensi, Augustino de Zygethfew, Nicolao Chongradiensi, et Sublino de Zolnok Archydiaconis existentibus; ac alijs fratribus in Ecclesia Beate Virginis Deo pie famulantibus humiliter et deuote.

(A váczi káptalannak 1366. „in festo Natiuitatis Beati Johannis Baptiste“, Lajos király ugyan 1366 „in Vissegrad secundo die festi Beati Vincencij“ „Falkos filius Thome de Liberche“ kérésének folytán kelt parancsára kiadott átiratából; mely a váczi káptalannak egy 1418. „tercio die festi Beati Mychaelis Archangeli“ kelt okmányában foglaltatik; a budai kir. kamarai levéltárban.)

182.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Dorog helységben határjárás tartatott. 1297.

Excellentissimo domino suo domino Andree Dei gracia Illustri (Regi) Hungarie Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino debitas et deuotas pro eodem. Uestra nouerit Regia Celsitudo,

nos recepisse litteras Comitis Martini Vice-Judicis Curie Uestre Serenitatis in hec uerba:

Datum pro memoria stb. (következik Márton comes alországbirónak 1297-ki törvénykezési intézkedése mint fentebb 176 sz. a.)

Nos uero peticioni eiusdem Comitis Martini satisfacere uolentes mediante iusticia, cum prefato Andrea homine uestro de Cheu, hominem nostrum fidedignum nomine Martinum Clericum Cori nastri ad premissa exsequenda pro testimonio curauimus destinari; qui demum ad nos reuersi nobis dixerunt, quod predicte partes aduerse in ipsis quindenis Natiuitatis Sancti Johannis Baptiste super faciem predicte possessionis Dorog uocate accessissent, et conuocatis uicinis reambulassent ipsam possessionem; et prefatus Comes Stephanus Officialis earundem dominarum primo et principaliter de eadem possessione inpediuisset quoddam nemus, quod cum terra arabili comprehendit in se uiginti iugera terrarum iuxta semitam, per quam itur in Cholnok; et iuxta eandem semitam recapuisset fundos quarundam curiarum, cum sex vineis in monticulo existentibus; et sub eodem monticulo decem iugera terrarum inter publicas vias scilicet Strigoniensem et Kamariensem existencia; et dehinc sub uia gregum, que exyt de villa Dorog per portam uersus fenetum reinpediuit centum iugera terrarum arabilium cum medietate ipsius feneti; et dehinc inter uias, uidelicet per quas itur Budam et in Wolmoth uiginti iugera terrarum existencia; et dehinc sub orto olerum triginta iugera terrarum; et deinde super uiam, per quam itur in Cholnok asscendendo de quodam uirgulto incipiendo reinpediuit sex uineas, de quibus quidem tres dixerunt esse vineas Capituli Ecclesie Strigoniensis; et sub eisdem vineis ex utraque parte ipsius vie euntis in Cholnok reinpediuit quadraginta iugera terrarum; et sub eadem uia a parte terre Wolmoth iuxta eandem uiam inpediuit terciam partem cuiusdam montis cum uirgulto existente in eodem, prout metiri et circumspici potuit per uestrum hominem et nostrum supradictos. Datum in crastino ipsarum quindenarum Sancti Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán, melynek pecsétje elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

183.

A keresztesek esztergami konventjének bizonyságlevele, hogy Erdö comes Szölyéni Sebrid fia Némethi helységröl az esztergami káptalan javára lemondott. 1297.

Vniuersis, quibus presentes hostendentur, frater Nicolaus Magister Domus Hospitalis Sancti Regis Stephani de Strigonio et Conuentus Cruciferorum loci eiusdem, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire; quod nobilis vir Comes Erdev filius Sebridi de Zeuden de Dyocesi Waciensi, de genere Gyulazumbur, ad presenciam nostram accedens, presentibus discretis viris Magistris Jacobo Cantore Ecclesie Strigoniensis et Anyano Canonico loci eiusdem, taliter est confessus: vt ipse Comes Erdev pretextu cuiusdam terre, ville, siue possessionis Nempty vocate, existentis in Comitatu Huntensi, contra honorabiles viros Prepositum et Capitulum eiusdem Ecclesie Strigoniensis coram Illustri Principe domino Andrea tercio, Dei gracia inclito Rege Hungarie nunc regnante, mouerat materiam questionis, predictam possessionem Nempty nuncupatam quam aput predictos Prepositum et Capitulum Strigoniensis Ecclesie comperit et inuenit, et quam pro debito seu quantitate ducentarum marcarum per dominum Ladizlaum tercium, olim Illustrem Regem Hungarie sibi obligatam fuisse dicebat nomine pignoris et non proprie possessionis, intendens repetere et requirere ordine iudicij ab eisdem racione ipsarum ducentarum marcarum, super quo facto intencionem suam cum priuilegio eiusdem domini Regis Ladizlai paratus fuerat eciam comprobare. Verum cum in hac causa inter ipsas partes processum fuisset et diutissime altercatum; tandem idem Comes Erdev, uisis priuilegijs Regalibus, eidem Strigoniensi Ecclesie super collacione predicte possessionis olim traditis et confectis, per modum composicionis et pacis, predictarum ducentarum marcarum satisfaccione rehabita et recepta ad plenum

a Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie sepedicte, huiusmodi liti cedens, et questioni sue renuncians, de sua spontanea et libera uoluntate prenotatam possessionem Nempti appellatam, una cum suis utilitatibus et pertinencijs vniuersis eidem Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie, ab hac impeticione sua liberatam et legaliter absolutam, permisit et reliquit iure perpetuo pacifice et plenarie, necnon inreuocabiliter et inretractabiliter habendam, tenendam et inmobiliter possidendam, tam sibi, quam suis heredibus et posteris amputans de cetero super facto eiusdem possessionis materiam amplius procedendi, uel aliquod ius, aut occasionem in ipsa possessione, uel suis utilitatibus ullo unquam tempore uendicandi. Ita, ut in huiusmodi permissionis, cessionis et satisfaccionis fidem credulam, et in maioris certitudinis argumentum priuilegium eiusdem domini Regis Ladizlay prefatis Magistris Jacobo Cantori et Anyano, nomine et uice dominorum et sociorum suorum Prepositi et Capituli sepedicte Strigoniensis Ecclesie recipientibus, restituit, reddidit et coram nobis manualiter assignauit, ipsam Strigoniensem Ecclesiam, sacrosanctam martem suam, contra suam conscienciam nolens in hac sua iusticia ulterius impetere uel turbare. In cujus rey firmitatem et memoriam sempiternam presentes litteras, ad peticionem et instanciam eiusdem Comitis Erdev, Preposito et Capitulo Strigoniensis Ecclesie memorate sigilli nostri apprensione dedimus communitas. Datum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo, tercio idus Julij.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 946. l,)

184.

A sági konvent átirja IV. Béla királynak Ság földnek felét tárgyazó 1256-ki adományát. 1297.

Nos Ladizlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis, de Saag vniuersis Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras nostras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod nobilis domina relicta Bensa filij Petri, nunc consors Comitis Pauli Cazari, nomine Clara vna cum infantulo suo nomine Petro, Sebe filio Fabiani et Mykws filio Myxe, cognatis suis, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis priuilegium Bele Regis, felicis recordacionis, petentes cum debita instancia, vt tenorem eiusdem ad exemplar de uerbo ad uerbum rescribi faceremus. Nos itaque iustis et legitimis peticionibus prefate domine et cognatorum suorum predictorum inclinati, et quia ipsum priuilegium vidimus et recepimus non abrasum non abolitum, non cancellatum, neque in aliqua sui parte uiciatum, tenorem eiusdem seriatim de uerbo ad uerbum inseri facientes (igy). Cuius quidem tenor talis est:

Béla D. gr. Hung. stb. Rex stb. (Következik IV. Béla királynak 1256-ki okmánya mint gyüjteményünk VII. vagyis a második folyam II. kötetében 418. l.)

Preterea totam continenciam tenoris et formam memorati priuilegij in hoc rescriptum et exemplar notari fecimus, sicut superius expressum est, et eisdem presentes concessimus sigilli nostri munimine consignantes. Datum in festo Sancti Regis Stephani anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo septimo.

(Gróf Ujlaki Lőrincz országbirónak 1520-ki átiratából Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 948. l.)

185.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy jegyzője Endre mester végrendeletet tett. 1297.

(F)rater Paulus miseracione Diuina Abbas et Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis amatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium uolumus peruenire, quod cum Magister Andreas Notarius noster esset laborans graui infirmitate, nosque erga eundem Magistrum Andream per uocacionem suam in medio monasterij nostri, ubi ipse iacebat, personaliter fuissemus, et irter alios viros et nobiles Magister Andronicus Custos Ecclesie Albensis, et Magister Michael filius Petri de Koyzou personaliter fuissent; tandem ipse Magister Andreas, cum adhuc esset compos sue mentis, et uniuersas possessiones suas, seu bona sua disponere, seu facere testamentum se ordinasset, inter alias possessiones suas quandam vineam suam per predecessores suos olim empticiam in territorio ville Gyog filiorum Comitis Petri in loco Serpast uulgariter appellato adiacentem in quatuor iugeribus terre plantatam, in cuius quidem vinee commetaneitate seu vicinitate a parte septemtrionali vineam Thome filij Husveth, vinitoris predicti Magistri Michaelis et fratrum suorum; a partibus vero orientali, meridionali et occidentali terram arabilem seu campestrem ipse Magister Andreas dixit adiacere, de bona sua uoluntate, de consensu et beneplacito nostro ac Magistri Michaelis supradicti, qui tam pro se quam pro fratribus suis huic negocio consensum prebuit et assensum, dedit et contulit Magistro Gregorio et Walentino filijs Comitis Pauli pro debito duodecim marcarum, quibus ipsi Comiti Paulo teneri se asseruit, sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et inreuocabiliter possidere. In cuius rey memoriam et perpetuam firmitatem presentes ad peticionem eiusdem Magistri Andree dedimus

litteras nostras sigillorum nostrorum munimine communitas. Datum feria secunda in quindenis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC° nonagesimo septimo.

(Eredetie bőrhártyán hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai k. kamarai levéltárban.)

186.

Az ausztriai sz.-kereszti konvent Lodomér esztergami érseknek cserébe adja Tordoskedd helységet a Pozsonmegyei Prácsa helységért. 1297.

Vniuersis, quibus presentes patuerint, frater Bertoldus Abbas, totusque Conuentus Monasterij Sancte Crucis Cysterciensis Ordinis in Austria Pathauiensis Diocesis, salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersitatis uestre noticiam peruenire uolumus presencium testimonio litterarum, quod nos habito tractatu sollempny, ac deliberacione diligenti, possessionem Ecclesie nostre Tordoskeddi wlgariter uocatam, sitam in Strigoniensi Dyocesi, cum omnibus utilitatibus, prouentibus, redditibus et pertinencijs suis, fenetis, pascuis, pratis, terris arabilibus cultis et incultis, et vniuersis iuribus temporalibus, quocunque nomine censeantur, sub eisdem metis et terminis, quibus eandem possessionem predecessores nostri et nos possedimus ad hos dies, contulimus, dedimus et tradidimus venerabili in Christo patri domino Lodomerio Dei gracia Archiepiscopo Strigoniensi et Comiti Perpetuo loci eiusdem et successoribus suis, in concambium seu permutacionem cuiusdam possessionis eiusdem Ecclesie Strigoniensis, Parachan wlgariter nuncupatam, sitam in Districtu Posoniensi prope Posonium; inducentibus nos quibusdam consideracionibus et racionibus, urgentibus nichilominus quibusdam necessitatibus et euidentibus utilitatibus; prospicientes insuper id Monaste-

rio nostro in posterum profuturum. In cuiusrei memoriam et perpetuam firmitatem presentes eidem venerabili patri dedimus litteras ad maiorem huius rei certitudinem et euidenciorem cautelam sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum apud monasterium nostrum Sancte Crucis in festo Beati Johannis Baptiste, anno Domini millesimo CC• nonagesimo septimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 945. l. Lásd fentebb 176. sz. a.)

187.

Trau dalmatiai és Vesta alsó olaszországi városok közti békekötés. 1297.

Anno Dominice Incarnacionis M•CC• nonagesimo septimo. Regnante domino nostro Karulo secundo Dei gracia Illustrissimo Rege Jerusalem, Sicilie, Duce Apulie, et Principe Capue, Prouincie et Forcalquirie Comite, Regnorum autem feliciter anno XIII., mensis Aprilis die secundo eiusdem actum Ital. apud Vestas. Nos Scarrus de Sancto Andrea Vestarum Judex, Felicius dicte terre Notarius, et subscripti testes de eadem habitatores ad hec vocati specialiter et rogati in vnum more et loco solito Vniuersitatis Vestarum. Et nobis presentibus, cum eadem affuerunt ad eius presenciam, prouidi viri Angelus de Vincencio, et Johannes de Rugio, conciues nostri, olim statuti et ordinati Sindici per Vniuersitatem eandem ad tractandum et ordinandum pacem et concordiam inter homines ipsius Ciuitatis Vestarum, et Commune et homines Ciuitatis Tragurij, inter quas videbatur et espectabatur discordia, ac eciam guerra pro eo, quod homines eiusdem terre nostre Vestarum offensiones et damna plurima receperunt in personis et rebus a piratis seu cursarijs Dalmacie, inter quos ex certis presumpcionibus presumebantur fuisse homines de

dicta terra Tragurij. Et ijdem Sindici exposuerunt Vniuersitati eidem, pro parte Vniuersitatis eiusdem cum Commune et hominibus dicte terre Tragurij concordium antedictam et pacem finalem assignasse eidem Vniuersitati, per publicum instrumentum de ipsa concordia in predicta Ciuitate Tragurij factum manu Sirocti Petri de Ancona, auctoritate Imperiali, et auctoritate dicte Ciuitatis Tragurij Jurati Notarij, actum et confirmatum in Consilio Generali Ciuitatis eiusdem in palacio Communis. Per quod instrumentum constitit, quod dominus Nicolaus Sindicus et procurator Communis dicte terre Tragurij ad hec specialiter constitutus et ordinatus in Consilio Generali et Speciali dicte Ciuitatis, nomine et vice Ciuitatis predicte, fecit et promisit ipsis Angelo et Johanni Sindicis Ciuitatis Vestarum, recipientibus nomine ac vice Communis seu Vniuersitatis Vestarum, pacem perpetuam et veram concordiam, sicut ab antiquo fuit inter vtrumque Commune, perpetuo habere, tenere et obseruare cum Communi et hominibus ipsius Ciuitatis Vestarum, et eius districtualibus existentibus ad eorum mandata; et non offendere, neque offendi facere in personis, nec rebus, dictum Commune, singulares personas ac districtuales dicte terre Vestarum; nec eciam prestare auxilium et fauorem aliquibus volentibus offendere vel nocere hominibus de Vestis, ac districtualibus ipsius per mare, nec per terram. Per quod instrumentum eciam constitit, quod ipsi Angelus et Johannes Sindici eiusdem terre Vestarum, pro parte et nomine Vniuersitatis eiusdem simili modo promiserunt predicto domino Nicolao Sindico et procuratori Communis Tragurij, recipienti nomine et vice dicti Communis, et fecerunt pacem et veram concordiam, sicuti supra scriptum est; et qualiter vtraque pars promittit vna alteri ad inuicem per stipulacionem solemnem predicta omnia et singula etc. iur. etc. sub oblig. etc.

Que omnia petita per homines Ciuitatis Tragurij, quod ista Vniuersitas Vestarum confirmare, ratificare et acceptare deberet, eadem Vniuersitas in presencia nostra per soll — — — — — — — — — — maliuolencia, scrupulo et suspicione maligna confirmauit et acceptauit, quod prescripto modo ordinatum, tractatum et promissum est per dictos Sindicos pro bono pacis et concordio antedicto; man-

dans, quod per nos ad cautelam hominum dicte Ciuitatis Tragurij presens deberemus conficere publicum instrumentum. Verum ad futuram rei memoriam et perpetuam firmitatem presens publicum scriptum exinde factum est per manus mei prelibati Felicij Publici Vestarum Notarij signo meo solito, interque Judicis et nostrum infrascriptorum testium subscripcionibus roboratum.

Ego Scarrus filius Andree militis Judex Veste.

Ego Thomas filius quondam Vgolotti testis sum stb.

(Lucius, Memorie storiche di Trau 135. l.)

188.

III. Endre király megerősiti több nógrádmegyei jószágnak megszerzését tárgyazó 1291-ki bizonyságlevelét Farkas mester Fulkus fia számára. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore, Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod accedens ad nostram presenciam Magister Farcasius filius Fulcus, Magister Pincernarum domine Regine karissime consortis nostre, dilectus et fidelis noster, exhibuit nobis litteras nostras super facto omnium possessionum ipsius idem Magister Farcasius (igy) confectas in Comitatu Neugradiensi existencium, petens a nobis cum instancia, vt easdem ratas habere, et nostro priuilegio dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Damus pro memoria stb. (következik ugyan III. Endre királynak 1291-ki törvénykezési bizonyságlevele, mint fentebb 27. sz. a.)

Nos igitur iustis peticionibus ipsius Magistri Farkasij fauorabiliter inclinati; quia inspeximus, ipsas litteras non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte uiciatas, tenorem earundem de uerbo ad uerbum presentibus inseri facientes, a(u)ctoritate presencium confirmamus dupplicis sigilli nostri munimine r·borando. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Elieti aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini myllesimo CC° nonagesimo octauo, quinto idus Januarij, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie börhártyán, melyről a király kettős pecsétje vörös-zöld selyemzsinóron függ ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

189.

III. Endre király Guthkeled nemzetségbeli István mestert és népeit Valkó megye főispánja és comes curialisának birói hatósága alól felmenti. 1298.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo qui est vera salus omnium. Regalis Sublimitatis inmensitas fideliter sibi famulantes suo munere prosequitur gracia ampliori, vt ceteri eorum exemplo inuitati ad fidelitatis opera vehemencius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire quod attendentes fidelitates et seruiciorum merita Magistri Stephani filij Comitis Michaelis de genere Guthkeled fidelis et familiaris iuuenis nostri, que idem nobis a tempore coronacionis nostre ex conspicuis suis actibus multipliciter diuersis clarens meritorum uirtutibus in omnibus et singulis expedicionibus Regni nostri fideliter exhibere curauit et deuote,

tunc specialiter cum exercitum mouissemus contra dominum Albertum eo tempore Ducem Austrie et Styrye, inimicum nostrum specialem, nunc autem Regem Romanorum Semper Augustum, patrem nostrum karissimum, idem Magister Stephanus se diuersis fortune casibus submittendo nobis cernentibus opus consueuit (igy) uirtutis non deserens, dimicando laudabiliter obsequium exercuit graciosum; vtpote miles strenuus subtus castrum Vyenne, aduerse partis videlicet acie Theutonicorum inpetum non formidans, nec multitudinem hostium expauesscens, letaliter extitit wlneratus. Item cum Rolandus Woywada et fratres sui filij Thome contra nos processissent ausu themerario, et eorum castrum Adrian nuncupatum faceremus expugnari, idem Magister Stephanus consueta fidelitate sub eodem castro Adrian wlnera letalia recepit super se. Nolentes ipsius Magistri Stephani meritoria obsequia sine beneficio remuneracionis pertransire; de benignitate Regia, licet amplioribus et pocioribus dignus remuneracionibus fuisset; tamen ad memoriam futurorum et in reformacionem ceterorum hanc graciam specialem eidem Magistro Stephano, et per eum suis heredibus duximus faciendam: quod quia idem Magister Stephanus assiduis suis querimonijs nobis recitabat, quod populi seu yobagiones ipsius in suis vniuersis possessionibus residentes, dampna, destrucciones et grauamina quamplurima per judicia et feritates sentenciarum Comitum Parochialium et Curiales Comites eorundem, maxime per Comitem de Wolkow et Curialem Comitem eiusdem sunt perpessi; eundem Magistrum Stephanum, et populos seu yobagiones ipsius vniuersos, congregatos super possessiones eiusdem vniuersas in Comitatu de Wolkow, quam in alijs Comitatibus in Regno nostro Hungarie constitutis, a judicio et jurisdiccione seu potestate Comitis de Walkow et Curialis Comitis eiusdem, ac aliorum Comitum Parrochialium, et in quouis Comitibus Parrochialibus et Curialibus Comitatu existencium pro tempore constitutorum, duximus in perpetuum eximendos. Dantes firmiter in mandatis eisdem Comitibus eorundem, et specialiter Comiti de Wolkou, ut nullus ipsorum predictum Magistrum Stephanum, heredes eiusdem, ac vniuersos populos seu jobagiones ipsius contra graciam eidem per nos factam in hac parte de cetero audeat aut presumpmat

judicare; sed si aliquis aliquam accionem habet contra ipsum et suos populos seu yobagiones, experiantur in nostri presencia iuris ordine cum eisdem, et per nos iusticiam poterit consequi pleniorem. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras duplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis viri domini Anthonij Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M°CC° octuagesimo (helyesebben nonagesimo) VIII. Regni autem nostri anno octauo.

(I. Károly királynak 1319. XIII. kalendas Julij „Magister Michael filius Stephani de Morouth aule nostre juuenis" kérésére kiadott megerősítő okmányából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

190.

III. Endre király megerősíti azon 1293-ki engedélyét, melynélfogva Moys mesternek özvegye bizonyos Békásmegyeren és a dunai szigeten lévő birtokát a budai ferenczrendi apáczazárdának hagyományozta. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in eo, cui flectitur omne genu. Altitudo Diuini consilii, que in sua disposicione non fallitur, ad hoc Deus nos gubernatorem super gentes et Regna disposuit, ac esse uoluit principem plurimorum, ut oppressionibus remediaremur singulorum et — — — oculo pietatis respicere debemus personas Diuino cultui insistentes, ac illis in temporalibus tam pie prouidere — — — nobis et Regni tutamine preces valeant fundere saluatori, cum non solum arma, sed et preces iuste uiuencium tueantur Regnum et Regum dyademata. Proinde ad uniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod religiose do-

mine sanctimoniales de ordine Fratrum Minorum in domo nobilis domine quondam relicte Magistri Moysi in castro Budensi ante claustrum Fratrum Minorum commorantes, ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis patentes litteras nostras super facto quarundam possessionum confectas, petentes cum instancia, ut easdem litteras aprobare, ratificare et nostro dignaremur benignitate Regia priuilegio confirmare. Cuius quidem tenor talis est:

Nos Andreas D. gr. Rex Hung. stb. (következik III. Endre királynak 1293-ki okmánya, mint fentebb 76. sz. a.)

Nos igitur peticionibus dictarum sanctimonialium Regio inclinati cum fauore, predictas patentes litteras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas, de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo auctoritate presencium duximus confirmandas. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes (concessimus) dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris fratris Anthonii (Episcopi Chanadiensis) de ordine Fratrum Minorum aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° — — — — — — —

(Eredetie bőrhártyán, melynek függő pecsétje elveszett, és alsó részéből darab kiszakíttatott; közölve néhai Dr. Ötvös Ágoston által.)

191.

III. Endre királynak Ruszka nevü földet tárgyazó adománya Paynki Jakab számára. 1289.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod Jacobus de Paynk ad nostram accedens presenciam, quandam terram Edeuch et Jacobi filiorum

Petri, iobagionum Castri de Vng sine herede decedencium Ruzka uocatam, in Comitatu de Vng existentem, a nobis pecijt sibi dari. Verum quia de qualitate et quantitate ipsius nobis ueritas non constabat, fidelibus nostris Capitulo Agriensi nostris dedimus litteris in mandatis, vt hominem suum mitterent fidelem pro testimonio, coram quo Comes Johannes de Takta homo noster reambularet ipsam terram presentibus commetaneis et vicinis, et statueret ipsi Comiti Jacobo, si non fieret contradictum, contradictores uero, si qui fierent, ad nostram citaret presenciam ad terminum competentem. Quod quidem Capitulum demum nobis rescripsit, ut hominem suum misisset fidelem pro testimonio cum Comite Johanne supradicto; qui presentibus Johanne filio Jacobi de Palag, Marcello de Zelementh; item officiali Comitis Detrici filii Symonis, Zoltan officiale Sinka, Stephano filio Buda, Samsone filio Nicolay, et Petro Magno; item Beze filio Pauli, qui pro se et pro alijs fratribus suis comparuit, commetaneis dicte terre personaliter comparentibus et non contradicentibus, sicut in litteris dicti Capituli contineri uidimus, ipsam terram Ruzka reambulasset et statuisset Comiti Jacobo supradicto. Nos itaque qui ex officio suscepti regiminis unicuique respondere tenemur pro seruicijs et fidelitatibus eiusdem, considerantesque obsequia graciosa ipsius Comitis Jacobi, que sub castro Viennensi non sine cruoris effusione exhibuit ut fideliter sic deuote, dictam terram Ruzka eidem Comiti Jacobo cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs uniuersis sub metis et terminis antiquis, in quibus per priores seruitores limitata fuerat et possessa, dedimus, contulimus et tradidimus iure perpetuo pacifice possidendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris domini Anthonij Dei gracia Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo octauo, quinto ydus Aprilis Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a királyi pecsét töredéke vörös-sárga selyem zsinóron függ; a nemz. muzeum kézirattárában.)

192.

III. Endre király Tywánt és Kvadart a liptói Medekes, IV. László királytól nyert birtokban megerősiti. 1298.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire: quod Jan filius Tywan, et Blasius filius Theodori de Lypto, ad nostram personaliter accedentes presenciam, exhibuerunt nobis quoddam priuilegium domini Ladizlai illustris Regis Hungarie fratris nostri patruelis karissimi felicis recordacionis super collacione cuiusdam particule terre Medekes pothoka in Lypto existentis confectum; petentes cum instancia, ut ipsum priuilegium ratum habere, et nostro dignaremur priuilegio confirmare. Cuius tenor talis est:

Ladizlaus D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik IV. László királynak 1273-ki adománylevele mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 29. l.)

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus ipsorum Jan et Blasij fauorabiliter inclinati, ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte uiciatum, de uerbo ad uerbum presentibus insertum, de benignitate Regia attoritate (igy) presencium duximus confirmandum, attendentesque et considerantes obsequiosa merita eorundem Jan et Blasij, que nobis in diuersis Regni nostri expedicionibus fideliter exhibere studuerunt, in quibus coram oculis nostre Maiestatis multipliciter et laudabiliter meruerunt complacere, et specialiter idem Blasius, tunc cum Magistrum Demetrium Comitem Posoniensem, de Zolum et de Saros dilectum et fidelem nostrum in subsidium domini Alberti Ducis Austrie karissimi soceris nostri, uersus partes Reni misissemus, ipsum insequendo, inibi nobis notorios dinoscitur inpendisse famulatus,

dictam particulam terre, cum vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis sub premissis limitacionibus metarum et terminorum, dedimus, reliquimus, et contulimus, eisdem Jan et Blasio, ac per eosdem suis heredibus iure perpetuo pacifice et inreuocabiliter possidendam et habendam. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Gregorij Albensis Ecclesie Prepositi aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo CC° nonagesimo octauo, Regni autem nostri anno decimo.

(Eredetie nedves helyen sokat szenvedett, vékony bőrhártya, melynek alul felhajtott hasadékaiból fehér és ibolyaszinü selyemről függő kettős pecsétének csak töredéke maradt fenn, ez különböző attól, mely Pray (De Sigillis. Tab. X. fig. 1.) munkájában látható, Robert Károly gyürüpecsétével sincs megerősítve, mint amaz. A Hunt-Pásnántól eredett Kubinyi nemzetség levéltárából. Közölte néhai Érdy János.)

193.

III. Endre királynak, Pehchan helységet tárgyazó, s Márton alországbírónak 1295-diki itéletére vonatkozó itéletlevele. 1298.

Andreas Dei gracia Vngarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus, ad quos presentes peruenerint, tam presentibus quam futuris, salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Comes Thomas de Draa coram nobis comparendo contra Michaelem filium Folkus, Magistros Symonem et Thomam ac Pethew filios eiusdem personaliter astantes, egit in figura Judicij coram nobis; quod ijdem Comes Michael et filij sui aut redderent et relinqueret possessionem ipsius hereditariam Pehchan uocatam, quam quondam Nycolao Archidiacono Neugradiensi

et Botond fratri eiusdem vendiderat, aut darent sibi pro eadem simile concambium. Ad quod Comes Michael et filij sui prefati obicientes similiter per formam Judicij, habito consilio cognatorum et amicorum suorum, dictam possessionem Pehchan ipsius Comitis Thome, eidem et filijs suis, tanquam jus eorum hereditarium reliquerunt coram nobis pacifice et quiete; in contrarium prefatus Michael et filij sui dictum Comitem Thomam, qui tam pro se, quam pro omnibus filijs et cognacionibus suis cum euidentibus procuratorijs litteris Capituli Waciensis astabat, Stephanum filium Aba, qui similiter tam pro se quam pro filijs suis, Stephanum filium Mycov, qui pro se et pro Buzow fratre suo similiter coram nobis cum procuratorijs litteris Capituli Budensis iuxta eundem Comitem Thomam cognatum ipsorum astiterant, licet non inuiti nec citati, similiter per formam judiciariam requisiuerunt, si ipsi contra eosdem Comitem Michaelem et filios suos super alia terra Pehchan, quam quondam Comiti Mycow filio Detricy, Dedach, Mycow frater ipsius, Paulus et Hunth de Strogea mediante priuilegie Capituli Budensis, ex permissione et bona voluntate eiusdem Comitis Thome vendiderant, haberent aliquam accionem contra ipsos, nec ne? Qui scilicet Comes Thomas et omnes alij prenominati cognati sui, tam pro se quam pro filijs eorundem dixerunt: quod super ipsa alia possessione Pehchau nullam accionem haberent contra eosdem Comitem Michaelem et filios suos, sed eandem aliam possessionem Pehchan cum vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, specialiter cum locis molendinorum, nominatim cum loco illius molendini, quod in meta illius terre in fluuio Ipul esse dicitur, cum omni dimidietate siluarum, que dimidietas est a parte seu uicinitate terre Halaz, et dimidietate nemorum, sine aliqua causa pure et simpliciter reliquerunt Comiti Michaeli et filijs suis prefatis perpetuo possidendam, prout eciam secundum formam patencium litterarum Comitis Martini quondam Vicejudicis Curie nostre dimiserant et reliquerant. Quarum patencium litterarum ipsius Comitis Martini Vicejudicis tenor talis est:

Nos Comes Martinus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus stb. (következik Márton alországbirónak 1295-ki itéletlevele, mint fentebb 128. sz. a.)

Preterea Comes Thomas prefatus similiter pro se et pro filijs suis, Stephanus filius Aba pro se et filijs suis, Stephanus filius Micow pro se et pro Buzow fratre suo ad interrogacionem prefatorum Comitis Michaelis et filiorum suorum eodem modo judiciario ordine terram septuaginta jugerum, quam idem Comes Thomas eidem Comiti Michaeli et filijs suis a Nicolao Archidiacono et Bothond fratre suo mediantibus litteris Capituli Strigoniensis conparauerat de terra eorum Pelichan nominata, reliquerunt Comiti Michaeli et filijs suis perpetuo possidendam, secundum formam litterarum Capituli Strigoniensis iam dictarum. Quarum litterarum Capituli Strigoniensis tenor hic est:

Nos Capitulum Strigoniensis Ecclesie stb. (következik az esztergami káptalannak 1281-ki bizonyságlevele, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 306. lap.)

Ceterum idem Comes Thomas se et suos filios, nec non prenominat cognati sui singulariter similiter pro filijs et fratribus eorum, obligauerunt se, quod de cetero nunquam aliqualem mouere possent litis questionem super hoc, nec aliquas litteras in hac causa processas maliciose reseruare; si quas autem reseruarent, casse essent et inanes, in hoc negocio ulterius perpetuum silencium super se assumpmentes. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris Anthonij Dei gracia Episcopi Chanadiensis aule nostre Cancellarij dilecti et fidelis nostri, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo, Regni autem nostri anno octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

194.

III. Endre királynak a nagyváradi káptalanhoz intézett keresztelő parancsa Tamás comes, Pongrácz fia számára. 1298.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Ecclesie Waradiensis salutem et graciam. Comes Thomas filius Pangracij nobis est conquestus, quod ipse haberet priuilegium nostrum et alia instrumenta super factis possessionum suarum confecta, que propter discrimina temporis secum deferre formidaret, nec apud se posset reseruare. Vnde fidelitati Vestre precipiendo mandamus, quatenus ipsa priuilegia, tam nostra quam Conuentus Sancti Stephani, ad cameram Ecclesie vestre seruanda recipiatis, rescribendo tenorem eorundem de verbo ad verbum cum pendenti sigillo vestro eidem conferatis vberiorem ad cautelam. Datum sub castro Kwzegh feria quarta ante festum Matthei Apostoli.

(Báthory István erdélyi vajda 1575-ki oktávás átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban. V. 5. 207. sz.)

195.

III. Endre király megerősíti a nyúlszigeti apáczazárdát a nekik még IV. László király korában Péter, Uza fiától hagyományozott javakban. 1298.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus significantes vniuersis, quod frater Dominicus de Ordine Fratrum Predicatorum, procurator sororum de Insula Virginis Gloriose, ad nostram accedens presenciam, exhibuit

nobis litteras patentes domini Ladizlai Regis Hungarie karissimi fratris nostri patruelis super collacione possessionum Petri filij Wza pro ipsis sororibus confectas; petens a nobis cum instancia, ut nos ipsas litteras ratas habere, et nostris patentibus litteris dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Ladizlaus Dei gracia Rex Hungarie stb. (következik IV. László király helybenhagyó okmánya mint gyűjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 194. l.)

Nos itaque ipsius fratris Dominici iustis peticionibus inclinati, easdem litteras Regis Ladizlai considerantes non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas, ratas habentes et acceptas, auctoritate presencium confirmamus. Datum Bude quarto die Conuersionis Sancti Pauli Apostoli anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul odanyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

196.

VIII. Bonifácz pápa Péter spalatói érseknek küldi az érseki palliumot. 1298.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio fratri Petro Electo Spalatensi salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum, insigne videlicet Pontificalis officii, ex parte tua fuisset a nobis per dilectum filium Gregorium Canonicum Spalatensem, nuntium tuum, cum ea qua decet instantia postulatum, vestris supplicationibus annuentes, ipsum de corpore Beati Petri sumptum per venerabiles fratres nostros . . . Traguriensem et . . . Pharensem Episcopos, Suffraganeos tuos assignandum tibi, per eundem nuntium duximus transmittendum; ut illud tibi assignent sub forma, quam

eis sub bulla nostra mittimus interclusam, et a te nostro et Ecclesie Romane nomine, sub forma, quam sub eadem bulla dirigimus, fidelitatis recipiant iuramentum. Tu autem illo infra Ecclesiam tuam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut igitur signum non discrepet a signato, sed quod geris exterius, illud serves in mente; fraternitatem tuam monemus et hortamur attente, per Apostolica tibi scripta mandantes; quatenus humilitatem et iustitiam dante Domino, qui dat munera, et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et Spalatensem Ecclesiam, sponsam tuam, cures sollicite, auctore Domino, spiritualiter et temporaliter augmentare. Datum Rome apud Sanctum Petrum XV. kalendas Junij, Pontificatus nostri anno quarto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia. I. köt. 115. l.

197.

VIII. Bonifácz pápa meghagyja a trau-i és a lesinai püspököknek, hogy az érseki palliumot adják át a spalatói érseknek. 1298.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus . . . Traguriensi et . . . Pharensi Episcopis salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum etc. transmittendum. Quocirca fraternitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel alter vestrum palleum ipsum iuxta premissam formam sibi assignare curetis, et ab ipso nomine nostro et Ecclesie Romane sub forma, quam vobis sub eadem bulla dirigimus, fidelitatis recipere iuramentum. Formam autem iuramenti, quod ipse prestabit, de verbo ad verbum nobis per eiusdem Electi patentes litteras suo sigillo signatas per

proprium nuntium studeatis quantocius destinare. Datum ut supra.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia, I. köt. 115. l.)

198.

István comes alországbirónak törvénykezési bizonyságlevele, hogy Huntpaznan nemzetségbeli Miklós comes és János kalocsai érsek bizonyos peres földre nézve barátságosan egyezkedtek. 1298.

Nos Comes Stephanus Viceiudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Comes Nycolaus filius Nycolai de genere Hunthpaznan venerabilem patrem dominum Johannem Archiepiscopum Colocensem super quadam particula terre vsui quatuor aratrorum in terris arabilibus, siluis et pratis sufficientis in causam traxisset, et ipsa causa coram domino Rege et in presencia Viceiudicum Curie sue diu processa seu ventilata fuisset: tandem per arbitrium proborum virorum de permissione Comitis Benedicti quondam Viceiudicis Curie Regie super eadem particula terre idem Comes Nycolaus personaliter ab una parte, et ipse dominus Archiepiscopus similiter personaliter ex altera, coram eodem Comite Benedicto comparendo in talem pacis formam se dixissent deuenisse: quod eedem partes personaliter, ut premisimus, comparentes factum eiusdem terre contenciose Comiti Paulo filio Rack, officiali eiusdem domini Archiepiscopi de Ryma commisissent decidendam eo modo, quod octauo die residencie presentis exercitus predictus Comes Nycolaus pars actrix, et Comes Paulus filius Rack predictus pro eodem domino suo domino Archiepiscopo, presentibus Comite Paulo filio Irizlay homine domini Regis, et testimonio Capituli Agriensis, quos partes communiter adducerent, accederent super faciem

dicte terre conteuciose, et ipse Comes Paulus filius Rack inter possessionem domini Archiepiscopi Rymocha vocatam, et inter possessionem ipsius Comitis Nycolai Kechegee vocatam, inter quas ipsa contencio orta fuerat, erigeret metas iuxta scitum suum; et secundum quod eedem possessiones ipsarum parcium per ipsum Comitem Paulum filium Rack distincte fuerint, et metis separate, idem dominus Archiepiscopus et Comes Nycolaus debent esse contenti, nec unquam processu temporum litem poterunt super hoc susscitare; et quod idem Comes Nycolaus dixisset, ut super illa particula terre, quam dominus Archiepiscopus a Nagpatok incipiendo usque Belapathoka uersus Rymocham cum metis separauerat, quam quidem particulam terre Comes Stephanus filius Jako, et Martinus filius Petri de genere Hunthpaznan ab eodem domino Archiepiscopo reinpediuisse dicebantur, et super aurifodinis, que in ipsa particula terre esse dicitur (igy), nullam haberet accionem seu questionem. Post hec in quindenis residencie exercitus predictus Comes Nycolaus personaliter ab una parte, et predictus Comes Paulus filius Rack cum sufficientibus procuratorijs litteris pro eodem domino Archiepiscopo ab altera comparuerunt coram nobis, concorditer exhibuerunt nobis litteras eiusdem Capituli Agriensis continentes hunc tenorem:

Excellentissimo domino suo Andree stb. (következik az egri káptalannak jelentése, mint alább 204. sz. a.)

Quibus litteris Capituli Agriensis domino Regi transmissis, ut prediximus, ad plenum visis et perlectis, presentibus partibus supradictis, et in nullo continencie earundem litterarum contradicentibus, predictam terram contenciosam per ipsum Comitem Paulum filium Rack, Comite Paulo filio Irizlay homine domini Regis, et testimonio dicti Capituli separatam a terra domini Archiepiscopi Colocensis sub metis et limitacionibvs predictis per ipsum Comitem Paulum filium Rack factis se erectis reliquimus et dimisimus ipsi Comiti Nycolao, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus possidendam et habendam. Datum Bude septimo die quindenarum residencie exercitus, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

199.

István comes alországbirónak Korova helység határigazítására vonatkozó törvénykezési intézkedése az esztergami káptalanhoz, Benedek veszprémi püspök és Wech unokái közt. 1298.

Viris venerabilibus et discretis, dominis et amicis suis Reuerendis Capitulo Strigoniensi Comes Stephanus Viceiudex Curie domini Regis se totum cum honore. Noueritis, quod cum iuxta formam litterarum Comitis Benedicti quondam Viceiudicis Curie Regie, in quibus tota series iudiciorum eiusdem continetur, venerabilis pater dominus B. Episcopus Wesprimiensis pars actor ex una parte, et Zuard, (et) Chaak Magistri, nepotes Weech, ac Petrus quondam frater eorundum, qui iam decessit, pars aduersa ex altera, super factis terre Koroa uocate, racione cuius contenditur inter partes, in quindenis residencie exercitus domini Regis presentibus duobus testimonijs uestris cum duobus hominibus domini Regis, uidelicet Laurencio magno de Jenew et Cosma de Kubulkuth accedere, et per illas metas, que in priuilegio Bele Regis continentur, ipso priuilegio Bele Regis, item alijs duobus priuilegijs vestris, et tercio priuilegio Conuentus Pilisiensis, per eosdem nepotes Weech inibi exhibitis, reambulare, et de ipsa terra conteneiosa cognoscere, si sit intra metas in ipsis priuilegijs per eosdem Zuard et Chak Magistros exhibitis comprehensas ipsa terra contenciosa inclusa nec ne, debuissent; demum ipsis Zuard et Chaak Magistris personaliter pro se et Petro fratre eorum defuncto ab una parte, et Magistro Petro Cantore Vesprimiensi, et eciam Petro filio Ethey officiali ipsius domini Episcopi pro eodem domino Episcopo cum sufficientibus procuratorijs litteris ut actor ex altera comparuissent iterato coram nobis, exhibuerunt nobis litteras uestras, in quibus comperimus, quod licet ijdem nepotes Weech in ipsis quindenis residencie exercitus super facto ipsius terre contenciose cum ipsis duobus testimonijs vestris coram eisdem duobus ho-

minibus domini Regis accesserint, et omnia et singula, que in eisdem litteris Comitis Benedicti continentur, fecerint ut debuerunt: tamen quia ipse Comes Petrus officialis domini Episcopi pro eodem domino suo non potuit infirmitate prepedictus inibi comparere, et quidam qui loco sui inibi comparuit, exequi factum domini Episcopi suo modo non potuit, prout in uestris litteris per partes nobis exibitis contineri uidimus; statuimus partibus assumpmentibus, vt ambe partes in crastino festiuitatis Omnium Sanctorum proxime uenturo secundum continenciam ipsarum litterarum Comitis Benedicti presentibus duobus testimonijs vestris coram ipsis duobus hominibus domini Regis accedere debeant secundario super facto ipsius terre Koroa conteneiose, et omnia illa, que in ipsis litteris Comitis Benedicti continentur et uidimus contineri, exequentur ad plenum, nichil penitus de continencia earundem diminuentes uel augentes. Post hec partes in octauis Omnium Sanctorum compareant coram nobis seriem tocius facti in litteris uestris exhibentes, et in ipsis octauis Omnium Sanctorum idem dominus Episcopus ante omnia soluet iudicium pro eo, quia in ipsis quindenis residencie exercitus ad ipsius terre contenciose factum personaliter non accessit, nec legitimus procurator suus inibi comparuit pro eodem. Datum Bude septimo die vicesimi secundi diei residencie exercitus anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

Kívül: Amicis suis Capitulo Strigoniensi pro Zuard et Chaak Magistris contra Episcopum Wesprimiensem ad factum terre Koroa ad crastinum festiuitatis Omnium Sanctorum et ad octauas Omnium Sanctorum ad Judicem.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

200.

Az esztergami káptalannak ugyanazon ügyet tárgyazó jelentése. 1298.

Viro nobili et honesto amico suo reuerendo Comiti Stephano Viceindici Curie domini Regis Magister Th. Prepositis et Capitulum Ecclesie Strigoniensis promptam amiciciam et paratam. Noueritis uestras litteras nos recepisse, inter cetera continentes, quod quia factum terre Korowa uocate, super qua inter venerabilem patrem dominum B. Episcopum Wesprimiensem ut actorem ex una parte, et Zuard ac Chaak Magistros nec non et Petrum fratrem eorum iam defunctum, nepotes videlicet Wech, ut defendentem ex altera, iuxta continenciam litterarum Comitis B(enedicti) Viceiudicis Curie Regie, per duos homines Regis, videlicet Laurencium Magistrum de Jeneu pro eodem domino Episcopo deputatum, et Cosmam de Kubulkuth pro ipsis nepotibus Wech ordinatum et transmissum sub duobus nostris testimonijs pro utraque parte assignatis; pro eo quod Comes Petrus officialis dicti Episcopi, per eundem dominum suum ad hoc destinatus, in quindenis scilicet residencie exercitus domini Regis super factis ipsius terre conteneiose infirmitate accedere nequiuit inpeditus, et quidam qui loco ipsius comparuit dictum negocium exequi non potuit suo modo, parte aduersa, uidelicet nepotibus Wech supradictis, attendentibus, per omnia premissa et singula (igy) premissorum non extitit, ut debuit, plenarie exequutum; prout hec omnia ex tenore priorum litterarum nostrarum dicitis uos recollegisse. Tandem partibus assumentibus statuistis, vt ambe partes in crastino festiuitatis Omnium Sanctorum proxime nunc preterito, secundum continenciam ipsarum litterarum Comitis Benedicti, presentibus duobus testimonijs nostris coram eisdem duobus hominibus domini Regis partes accedere debeant secundario super faciem ipsius terre Korowa conten-

ciose, et omnia que in litteris eiusdem Comitis Benedicti continentur, exequi deberent cum effectu; petentes ad ipsum negocium nostra dari pro utraque parte testimonia exequendum. Nos autem uisis litteris uestris predictis per eosdem nepotes Wech nobis presentatis, vnum ex nobis virum ydoneum et fidedignum duximus destinandum una cum Cosma homine domini Regis supradicto; qui demum ad nos reuersi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi una cum eisdem nepotibus Wech super faciem diste terre Korowa contenciose in crastino festiuitatis Omuium Sanctorum iuxta tenorem uestrarum litterarum accessissent, et ijdem nepotes Wech parati erant ad omnia ea facienda, que in ipsis uestris litteris, nec non in litteris dicti Comitis Benedicti dinoscuntur contineri; idem uero dominus Episcopus Wesprimiensis nec per se nec per procuratorem suum super faciem eiusdem terre in ipso crastino Omnium Sanctorum venit (vel) accessit. Datum tercio die post festum Omnium Sanctorum anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

Kivül: Comiti Stephano Vieeiudici Curie domini Regis pro nepotibus Wech contia B. Episcopum Wesprimiensem ad octauas Omnium Sanctorum.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

201.

Mikod bán a budai káptalan kiküldöttei előtt végrendeletet tesz.
1298.

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in salutis largitore. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum harum insinuacione litterarum volumus fieri manifestum; quod vir

nobilis Mykod Banus, iacens in lecto egritudinis, misso nuncio suo nos rogauit, vt aliquem uel aliquos ex nobis mitteremus, coram quibus suum conderet testamentum. Nos igitur iustis peticionibus eius inclinati, discretum virum Magistrum Stephanum Decanum, socium et concanonicum nostrum, et Magistrum Dominicum, Notarium Ecclesie nostre, curauimus ad ipsum destinare, qui postmodum ad nos reuersi, nobis dixerunt: quod idem Mykod Banus, eger corpore, sed mente sanus, coram ipsis, et coram alijs probis viris, inter ceteras ordinaciones suas, tale condidisset et ordinasset testamentum. Quod quasdam possessiones suas, Jenew et Chobolou vocatas, in partibus Transsiluanis, in Comitatu Doboka existentes, cum omnibus vtilitatibus earundem et pertinencijs, legasset et reliquisset domine Elyzabeth filie sue, consorti Johannis dicti Chente, et per eam suorum heredum successoribus, perhempniter possidendas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, suadente iusticia, prefate domine Elyzabeth, filie ipsius Mykud Bani, presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre, anno Domini M°CC° nonagesimo octauo. Magistro Johanne Cantore, Magistro Gregorio Custode, Stephano Decano, Nicolao, Lukachyo, et Andrea sacerdotibus, Jacobo et Benedicto Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

(Az egri káptalannak 1826-ki átiratából, melynek eredetije Pápai Lajosné-sztül. Tartoly Eszter birtokában van. Közli Szabó Károly.)

202.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Pethune Péter mester Szőllős örökbirtokában bizonyos birtokrészt adományozott Berkeez comesnek. 1298.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Petrus filius Petri dictus Pethune ad nostram accedens presenciam proposuit viua uoce, quod quandam particulam terre de terra sua hereditaria Zeleus nominata a parte aquilonali sitam, certis metis infrascriptis ab aliis terris suis separatam, cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis, ob merita seruiciorum Comitis Berkez seruientis sui, que tam dicti patris sui, quam ipsius temporibus, non formidans se exponere diuersis casibus fortune fideliter et laudabiliter inpendit, dedisset, donasset et contulisset eidem Comiti Berkez, et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam, et a nemine processu temporis per quempiam repetendam. Insuper obligauit se idem Magister Petrus et heredes suos, predictum Comitem Berkez, et heredes eiusdem vniuersos, ab omnibus racione ipsius terre inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus suis et expensis. Metas vero ipsius particule terre idem Magister Petrus taliter expressit coram nobis: quod prima meta incipit iuxta quandam terram suam Kasow vocatam a parte aquilonali; inde egreditur ad plagam meridionalem, et eundo iungit quendam locum, vbi due vie in modum crucis coniunguntur; et adhuc directe eundo pertransit quandam viam, que venit de Ladamach, et iungit quendam montem lapidosum, in quo reflectitur versus occidentem; et eundo ad ipsam plagam directe descendit super quendam ryuulum; et transeundo ipsum riuulum venit ad quandam vineam Taybazeley vocatam, et ibi reflectitur ite-

rato versus aquilonem; et iuxta metas terre Bary eundo iungit metas terre Chenohou vocate; abhinc eundo directe iungit iterato metas predicte terre Kasou, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam eiusdem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Mykou Custode, Egidio de Wng, Magistro Johanne de Heues Archidiaconis, et aliis multis. Anno Domini M°CC° nonagesimo octauo. Regnaute Andrea illustri Rege Hungarie, Gregorio Electo Strigoniensi, Johanne Archiepiscopo Colocensi et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga-zöld selyemzsinóron függ, a budai kir. kamarai levéltárban.)

203.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy Bogadradvan nemzetségbeli Mihály, Lászlónak fia, leánynegyed fejében Synk helységben bizonyos birtokrészt engedett át nővéreuek. 1298.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Mychaele filio Ladizlay filij Chyz de genere Bogadraduan, vna cum Symone Bano filio Gregorij cognato suo ex vna parte, ab altera vero Blasio filio Chuch genero eiusdem Mychaelis coram nobis personaliter constitutis, per prefatum Mychaelem propositum extitit: quod quandam particulam de terra sua hereditaria Synk vocata abcisam, certis metis infrascriptis limitatam a parte meridionali, in Comitatu de Zemlynh existentem, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs, dedisset et contulisset, et coram nobis dedit ac tradidit domine sorori sue vxori eiusdem Blasij racione quarte eiusdem domine, et per eam ipsi

Blasio et suis heredibus, heredumque suorum successoribus iure perpetuo pacifice possidendam et habendam. Mete autem, que ipsam particulam terre ab alia terra separant, prout ipse partes coram nobis recitarunt, hoc ordine exprimuntur: Primo incipit iuxta quendam fluuium Lykova vocatum, vbi sub vna arbore piri sunt due mete terree; deinde tendit ad unam arborem pomi, sub qua similiter sunt due mete terree; abhinc vadit ad quendam riuulum Synkpatacha nominatum, vbi intrat in ipsum riuulum; et eundo in eodem peruenit ad caput eiusdem; hinc procedendo a capite eiusdem riuuli versus orientem per quoddam *lygeth* eundo per continuas metas iungit quendam fluuium Bolckpataka vocatum, vbi sunt tres mete terree; exinde reflectitur versus meridiem, et iuxta ipsum fluuium eundo iungit magnam stratam, vbi iuxta ipsam stratam sunt due mete; ct per eandem reflectitur uersus occidentem, et eundo iungit quandam arborem populeam; deinde descendit ad quoddam fossatum; de quo exeundo per metas iungit quandam arborem nucis, sub qua est meta; et abhinc evndo cadit in predictum fluuium Lykova; et eundo in eodem iungit metas capitales superius nominatas, et ibi terminatur. Insuper obligauit se idem Mychael et heredes suos, Blasium ac dominam antedictos, ac heredes eorum vniuersos racione predicte terre particule inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis, et in pacifica possessione ipsius particule terre indempniter conseruare. In cuius rei testimonium ad instanciam eiusdem Mykaelis presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mathya Cantore, Myko Custode, Martino de Pacha, Nycholao de Borsua, Johanne de Heves, Petro de Kemee Archydiachonis, et alijs multis; anno Domini M°CC° nonagesimo VIII°. Regnante Andrea Illustri Rege Vngarie, Gregorio Archielecto Strigoniensi, Johanne Cholocensi Archiepiscopo; et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

204.

Az egri káptalannak jelentése III. Endre királyhoz a Rimocha nevű földön tartott határjárásról. 1298.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Agriensis oraciones in Domino cum perpetua fidelitate. Receptis litteris memorialibus Comitis Benedicti Viceiudicts Curie uestre per Comitem Nycolaum filium Nycolay de genere Hunthpaznan nobis exhibitis, misimus hominem nostrum, coram quo Comes Paulus filius Irizlay homo uester accederet super faciem cuiusdam particule terre contenciose inter ipsum Comitem Nycolaum et venerabilem patrem dominum Johannem Archiepiscopum Colocensem Rymocha vocate, vsui quatuor aratrorum sufficientis, videlicet in terris arabilibus, pratis et siluis ; et Comes Paulus officialis eiusdem domini Archiepiscopi, cui ambe partes factum ipsius particule terre commiserunt decidendum, inter possessionem antedictam prefati domini Archiepiscopi Rymocha vocatam, et inter possessionem Comitis Nycolay memooati Kechege vocatam, inter quas ipsa contencio orta fuerat, presentibus eodem homine uestro et testimonio nostro, octauo die residencie presentis exercitus uestri erigeret metas iuxta scitum suum, et secundum quod eedem partes possessionis ipsarum parcium per ipsum Comitem Paulum distincte fierent et metis separate, idem dominus Archiepiscopus et ipse Comes Nycolaus deberent esse contenti, nec ullo unquam temporum proçessu litem possent super hoc susscitare. Demum idem homo noster cum ipsis Comite Nycolao et Comite Paulo officiali eiusdem domini Archiepiscopi ad nos reuersus nobis recitauit; quod in predictis octauis idem Comes Paulus presente eodem et homine uestro super faciem ipsius particule terre contenciose comparendo, cum eodem Comite Nycolao erexissent metas super eadem, quarum metarum cursus procedit in hunc modum: Primo incipit iuxta fluuium Ryma in

quodam loco Hulusukapathaka vocatum (igy), vbi a parte occidentali sunt due mete terree de nouo erecte; inde egreditur uersus occidentem, iungit unam metam terream in prato existentem; de inde procedendo iuxta quendam kyspotok sub quadam arbore pomi est vna meta; abhinc eundo iungit duas metas sub quadam arbore pyry erectas; exinde parum reflectitur uersus aquilontm, et procedit ad unam metam, in qua est arbor kerci; inde reflectitur iterato uersus occidentem, iungit in uertice cuiusdam montis vnam arborem ilicis, sub qua est vna meta; abhinc adhuc uersus occidentem eundo descendit de ipso monte, iungit quendam locum Nogpotokzada vocatum, vbi sub duabus arboribus *bykfa* vocatis sunt due mete; de inde iungit metas per dominum Archiepiscopum antedictum erectas, et ascendit ad quoddam berch, et descendit de ipso similiter uersus occidentem iuxta quendam ryuulum Lamiztha nominatum; abhinc procedit per quandam terram nemorosam, iungit alium riuulum Lezneche pothoka uocatum, ubi sub quadam arbore *feneufa* nominata est meta vna; inde iungit Belapathakazada, et ibi terminatur. Et prefatus homo uester coram nobis comparendo omnia premissa et singula premissorum affirmauit consequenter. Dicimus eciam, quod idem Comes Nycolaus coram nobis comparendo, super illa particula terre, quam Comes Stephanus filius Jakou, et Martinus filius Petri de genere Hunthpaznan ab eodem domino Archiepiscopo reinpediuerant, a Nagpotokzada usque Belapothok incipiente uersus Rymocham, super qua eciam particula terre aurifodina esset, nullam contra ipsum dominum Archiepiscopum haberet accionem seu questionem. Datum in octauis Beati Galli Abbatis anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(István comes alországbirónak 1298-ki itéletlevéléből, mint fentebb 198-ik szám alatt.)

205.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Gumbai Kumpertnek fiai Ujvásár nevü birtokukat eladták Ongyai Péter comesnek. 1298.

Vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis salutem in salutis actore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire, quod constituti personaliter coram nobis Kumperth, Mychael et Booch filij Kumperth de Gumba ab vna parte, Comes Petrus filius Andree de Ongya pro se, et fratre suo Comite Farkasio ab altera; ijdem Kumperth, Mychael et Booch viue uocis ministerio profitebantur, quod ipsi quandam possessionem ipsorum Wyuasar vocatam in Districtu Chollokuz habitam totam cum vniuersis vtilitatibus eiusdem et pertinencijs quocunque nomine censeantur, sub certis metis, quibus antiquitus possessa fuit, eidem Comiti Petro et fratri suo Farkasio, et per eos suis heredibus heredumque suorum successoribus pro triginta septem marcis denariorum Viennensium, marcam quamlibet decem pensis computando, ex integro habitis et receptis, dedisset, tradidisset et vendidisset, jure perpetuo irreuocabiliter tenendam semper et habendam; totum proprietatis et dominij, quod ad predictam possessionem Wyuasar quouis iure habere noscebautur, in iam dictos Comites Petrum et Farkasium et eorum posteritatem vniuersam conferentes transtulissent. Obligando se, quod quocunque processu temporum eosdem Petrum et Farkasium Comites, vel eorum posteritatem racione supradicte possessionis vellent forsitam molestare, extunc ijdem Kumperth, Mychael et Booch, aut sui successores seu heredos tenerentur expedire suis laboribus et expensis. In cuius vendicionis et empcionis memoriam presentes appensione sigilli nostri autentici roboratas duximus concedendas. Datum feria quinta

proxima post festum Beati Georgij martiris anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(A pozsonyi káptalannak 1347-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

206.

A szepesi káptalannak bizonyságlevele, hogy Jordán comes Nádast birtokának egy részét eladta Hench comesnek. 1198.

Capitulum Ecclesie Sancti Martini de Scepus omnibus Christi fidelibus quibus presentes ostenduntur salutem in omnium saluatore. Quoniam memorie nouercatur obliuio; dignum est, ut acta temporaliter gesta scripture testimonio fulciantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutus coram nobis Yordanus Comes, frater Arnoldi Comitis, cum filio suo Nycholao, pro se et filio suo Arnoldo ex parte vna, Hench Comes gener venerabilis patris domini nostri J. miseracione Diuina Episcopi Scepusiensis ex altera; idem Yordanus Comes personaliter est confessus: quod de terra sua de terra sua de villa Nadost quandam particulam vsui vnius aratri sufficientem cum mensura Regia prememorato Hench Comiti pro triginta quinque marcis finiti argenti, filijs suis consencientibus, ceteris cognatis et amicis suis permittentibus, vendidisset, predictam terre particulam eidem Hench Comiti cum suis heredibus heredumque suorum successoribus iure hereditario perpetuo, quiete, pacifice possidendem pariter et habendam; sub eiusdem libertatis condicionibus, quibus predictam terram sepius memoratus Yordanus Comes primitus dinoscitur possedisse. Asseruit preterea antedictus Yordanus Comes, quod totam triginta quinque marcarum summam ab eodem Hench Comite plenariter et integre recepisset. Cuius terre mete hoc ordine distin-

guntur: Prima meta incipit in veteri meta terrea, que diuidit ab inuicem terras ville Vlenbach a terris Nadosti, tendens quasi sub modica obliquacione uersus orientem usque ad magnam viam uenientem de villa Vlenbach uersus Laucham; deinde ex directo ultra uie transitum in uertice protenditur ad locum, ubi est terminus terrarum ville Vlenbach et Comitis Yordani, et ibi est meta terrea; deinde in descensu montis ad partem meridionalem uergit directe per pratum usque ad riuulum, et in transitu riuuli inter viam et riuulum similiter est meta terrea; de eadem uero meta directe in ascensu montis procedit ad uerticem montis ad separacionem terrarum Yordani Comitis et ville Kurtuelis, ubi similiter meta terrea est erecta; deinde uersus occidentem ex directo flectitur ad antiquas metas terre Nadost, ubi terre Kurtuelis et Nadost ab inuicem separantur; de eadem autem meta directe ad aquilonem descendendo ad pratum, per transitum prati in ascensu montis reuertitur ad priorem metam; et sicdicte terre mete terminantur. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes concessi simus litteras sigilli nostri testimonio roboratas. Datum sabbato proximo ante quindenas Pentecostes, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét vörös-sárga selyemzsinóron függ a budai kir. kamarai levéltárban.)

207.

A nagyváradi káptalan átirja a nagyváradi konventnek Sunkulus, Berthen és Jofamező közti határok iránt 1264-ki egyezkedést tárgyazó bizonyságlevelét. 1298.

Capitulum Ecclesie Varadiensis omnibus Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in Domino sempiternam. Vniuersorum noticie tam presencium quam futurorum

tenore presencium volumus fieri manifestum, quod Comes Thomas filius Pongracij de genere Chanad feria quarta proxima ante diem medij quadragesime anno Domini millessimo ducentesimo nonagesimo octauo coram nobis personaliter constitutus litteras domini nostri Andree Dei gracia inclyti Regis Hungarie nobis presentauit tenorem huiusmedi continentem:

Andreas, D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 194. sz. a.)

Nos igitur mandato Regio obedientes exemplar priuilegij predicti Conuentus Sancti Stephani de Promontorio Waradiensi super quibusdam possessionibus ipsius Comitis Thome, Sunkulus, Berthen et Jofamezew nominatis confectum, et in nostro registro reconditum, non abrasum, non cancellatum, nec in aliqua sui parte viciatum de verbo ad verbum rescribi fecimus nostro sigillo pendente confirmando. Cuius tenor talis est:

Johannes Prepositus stb. (következik a váradi konventnek 1264-ki bizonyságlevele mint gyüjteményünk VIII. vagyis a második folyam III. kötetében 120. l.)

(Báthory István erdélyi vajda 1575.ki oktávás átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

208.

A keresztesek felhévvizi konventnek bizonyságlevele, hogy Péter Tenkeleunek fia a nejének Ysalchnak járó leánynegyedre nézve Pereki Márton fiaitól kielégittetett. 1298.

Nos frater Jacobus Prior, et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancte Trinitatis de Calidis Aquis memorie commendamus significantes vniuersis; quod Petrus filius Tenkeleu

vna cum domina vxore sua Ysalch uocata filia Job ex una parte, Nicolaus et Johannes ac Balenth filij Martini de Perek ex altera, in nostri presencia constituti personaliter; in causa quam idem Petrus racione quarte dominam vxorem suam Ysalch antedictam de ipsa terra Perek contingentis contra eosdem filios Martini in linea consanguinitatis eiusdem domine propinquiores cognatos suos, scilicet contra filios fratris patris Ysalch, mouere intendebat, arbitrio Gregorij sacerdotis de Sancto Nicolao, Comitis Petri filij Inok, et Comitis Benedicti fratris Kuch persolutis tribus fertonibus ipsi Petro et domine Ysalch prefate per eosdem filios Martini, racione predicte quarte et rerum de rebus patris sui Job debitarum dictus Petrus et eadem domina confessi sunt habuisse satisfaccionem. Super quo facto predictos filios Martini ac heredes eorundem eadem domina racione quarte sue ipsam contingentis, et rerum sibi reuoluendarum, reddidit expeditos, in omnino absolutos; ita quod nullus heredum eiusdem domine de cetero audeat racione sue quarte ipsos filios Martini uel heredes eorundem attemptare. Datum in crastino festiuitatis Sancti Laurencij anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátúl oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

209.

A sághi konventnek bizonyságlevele, hogy Szent-Valpurgai Benedek Dersynében lévő birtokrészét a Dersynei nemeseknek elzálogositotta. 1298.

Nos Ladizlaus Prepositus et Conuentus fratrum Ordinis Premonstratensis de Saag damus pro memoria, quod Benedictus filius Iuan de Sancta Walpurga, sicut dicebat, ex vna parte; Herke filius Kalmani de Dersyne pro se (et pro) Georgio et Luca fratribus suis, ac Adam filius Mathie de eadem ab altera, ad nostram accedentes presenciam dixerunt: quod

predictus Benedictus ipsam particulam terre sue empticie in Dersyne existentem, ad vsum quatuor aratrorum sufficientem, quam memoratis (Herke) filio Kalmani et Adam filio Mathie mediantibus prioribus litteris nostris pro tribus marcis Banalibus a se plene habitis et receptis vsque ad terciam reuolucionem festi Natiuitatis Beati Johannis Baptiste pignori obligauerat, eandem particulam terre ex arbitrio proprie sue voluntatis a festo Assumpcionis Beate Virginis proxime venturo vsque ad terciam reuolucionem eiusdem festi Assumpcionis reliquit et permisit tenendam, habendam et possidendam iuxta formam et statum priorum nostrarum litterarum ad hoc emanatarum eisdem filio Kalmani et Adam, qui similiter sic esse voluerunt, medio tempore tamen nullam incurrentes grauitatem. Adiecerunt eciam partes, quod adueniente termino solucionis prenotate Comes Jacobus filius Haholdi, vel filij eiusdem, exhibitores harum litterarum super ipsa solucione confectarum, persoluendo pecuniam superius nominatam sint ad negocium presentem accepturi; cetera sicut in prioribus litteris nostris continetur, excepta prorogacione, permanendo. Datum sexta feria proxima post octauas Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie 'Sembery Béla úr levéltárában; néhai Rath Károly közleménye.)

210.

A somogyvári konventnek bizonyságlevele, hogy Darowi Salamon mester leánya Atrych kiházasitása alkalmával, neki és jegyesének Deushyda helységet átengedte. 1298.

(C)onuentus Monasterij Sancti Egidii de Simigyo omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis salutem in salutis auctore. Ad vniuersorum

noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Salomon filius Nicolai de Darow, Stephanus et Thomas filij eiusdem, nec non vir religiosus frater Paulus Abbas et Prelatus noster, compater eiusdem Magistri Salomonis ab vna parte; Magister Stephanus filius Symonis de Gywad ex altera, coram nobis personaliter constituti; idem Magister Salomon confessus est viua uoce, quod ex consensu et uoluntate predictorum filiorum suorum quandam possessionem suam Deusbyda vocatam, cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis, in die subarracionis domine filie sue nomine Anych, consortis videlicet eiusdem Magistri Stephani, dedisset, tradidisset et condonasset predicto domino Stephano sponso suo, ac domine vxori eiusdem sibi, et eorum heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo et irreuocabiliter pacifice possidendam. Quam quidem condonacionem Prelatus noster prescriptus, presentibus ambabus partibus, affirmauit et assecurauit fuisse et fecisse eundem Magistrum Salomonem in presencia ipsius et aliorum nobilium, qui in ipsa subarracione et in contractu nupciarum presentes fuerant modo superius annotato. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem partis vtriusque presentes dedimus litteras nostras sigilli nostri munimine communitas. Datum in quindenis Penthecostes anno Domini millesimo CC° nonagesimo octauo. Viro religioso Prelato nostro prenotato, Alexandre Decano, Petro Custode, Nicolao Cantore, Johanne celerario, ceterisque fratribus ibidem existentibus.

(A székesfehérvári káptalannak „Bartholomeus de Twl famulus nobilis domine filie Johannis filij Dominici de Oztupan, neptis videlicet Salomonis de Darow, consortisque Magistri Petri de Gerek, vice et nomine eiusdem domine" kérésére 1365. „secundo die festi Natiuitatis Beate Virginis" kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

211.

A keresztesek uj-udvari konventjének bizonyságlevele, hogy Damasa nemzetségbeli Adorjan fiai Mura, Rednuk, Benezygy és Bélában lévő birtokukat István mest-r, Hohold comes fiának eladták 1298.

Nos Conuentus fratrum Cruciferorum Domus Hospitalis de Noua Curia significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem; quod Stephanus et Petrus filij Adriani de genere Damasa, pro se et pro Mychaele ac Paulo fratribus suis, filijs eiusdem Adriani, personaliter coram nobis comparendo, terram ipsorum hereditariam Mura uocatam, cum duabus sessionibus in eadem Mura et Rednuk existentibus; item duas particulas terre eorum empticias Benezygy et Bela nuncupatas, et porcionem eorundem in quadam silua Nogyobod dicta existentem, inter Drauam et Muram adiacentem, et contiguam fluuio predicto Mura, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs earundem, aquis scilicet, siluis et fenetis ac locis molendinorum, iuxta estimacionem nobilium virorum cognatorum suorum et uicinorum, Damasa scilicet et Ladizlai de genere Damasa, Nycolai filij Akus, Nycolai filij Pauli, Bartholomei generi Alexandri, Gregori filij Olyueri, Lorandi claudi, ac Hertinyg, quos idem Stephanus et Petrus adduxerant ad estimandam terram antedictam; licet tamen predicta terra, si populosa fuisset, maioris ualoris esset et precij; sed quia desolata uidebatur et habitatoribus inquieta, omnique carens comodo, pro uiginti marcis denariorum confessi sunt uendidisse Magistro Stephano filio Comitis Hoholdi iure perpetuo, et suorum heredum successoribus possidendam et habendam, sumpnam pecunie ad plenum recepisse affirmantes ab eodem. Quam scilicet terram, secundum formam priorum litterarum nostrarum memorialium, a festo Beati Georgij martiris usque octauas Pentecostes pro quinque marcis pignori obligauerant Magistro Stephano prenotato, et pro omissione

termini solucionis et redempcionis alias quinque marcas racione dupli incurrerant, ad quod se ultronea obligauerant uoluntate. Taliter eciam se obligarunt, quod ijdem Stephanus et Petrus, ac ipsorum posteritates, ab omnibus impetitoribus predicte terre prefatum Magistrum Stephanum et suos successores tenerentur expedire; et si expedire non possent, extunc tantam et tante utilitatis, qualem de predicto Magistro aufferent, pro ipsis dare tenebuntur de ipsorum hereditaria possessione in alio loco existenti Magistro Stephano et eiusdem heredibus supradictis. Cuius quidem terrarum mete sic distinguntur: Incipit enim prima meta in fluuioMura a parte terre Andre filij Dominici, quam similiter uendidit prefatus Andreas Magistro Stephano antedicto; et idem uadit uersus meridiem ad unum lacum, et per unam uallem directe uadit ad unam malakam Valizka uocatam; deinde uadit ad aliam malakam Crazna uocatam; et per eandem tendit usque fluuium Rednuk, ibique diuertit ad orientem et peruenit ad fluuium Zygnyk; ibi iam diuertit ad aquilonem, iuxta unum riuulum eundo incidit iterum in fluuium Mura, ubi separat a terris filiorum Alexandri et Paridis, ibique terminatur. Discursiones predictarum metarum coram Notario nostro per nos expedicione parcium predictarum ad hoc transmisso sunt designata (így), nullo penitus contradictore existente. In cuius uendicionis memoriam et perpetuam firmitatem concessimus litteras nostro sigillo roboratas. Datum in quindenis Pentecostes anno Domini M°CC° nonagesimo octauo.

(Eredetie bőrhártyán, sárga-zöld selyemzsinóron függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

212.

Rolánd a királyi udvar birájának törvénykezési bizonysága a Széplak helység 'harmadrészeiről Osl comes maradékai közt történt intézkedése tárgyában. ~~1208. körül.~~ 1246-47.

Nos Rolandus Judex Aule Regie significamus omnibus, quod Thoma filio Osl Comitis ab una parte, et Benedicto filio Osl iunioris ex altera constitutis coram nobis, presentibus eciam quibusdam cognatis eorum; Benedictus nominatus confessus est, terciam partem terre de Zeploc cum suis pertinencijs et utilitatibus, que sui iuris erant dicto Thome pro quinquaginta marcis argenti vendidisse perpetuo iure possidendam; et cum idem Benedictus Balduino Comiti filio Jule Comitis, in debito quinquaginta marcarum fuisset obligatus, dictas quinquaginta marcas, quas a Thoma erat recepturus pro tercia supradicte terre, Balduino Comiti pro debito suo assignauit coram nobis ab eodem Thoma recepiendas. Et huic facto Balduinus Comes personaliter astans consensit, habens Benedictum supradictum a debito quinquaginta marcarum, quo sibi tenebatur, penitus expeditum. Partes autem huius vendicionis et empcionis seriem processu temporis violare precauentes, presentes litteras a nobis sibi concedi postularunt propter memoriam rei in nostra geste presencia. Datum Budude (így) in festo Apostolorum Sy(monis) et Jude.

(Eredetie bőrhártyán, a sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

213.

III. Endre királynak törvénykezési kiadványa az Aba nemzetség tagjai közt történt birtokosztályról. 1299.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod cum Lukach, Petrus, Demetrius, Stephanus et Ladizlaus, filij Comitis Petri de genere Aba, discretum uirum Magistrum Ladizlaum Prepositum Ecclesie Tytuliensis aule nostre Vice-Cancellarium, dilectum et fidelem nostrum, Demetrium, Nicocolaum et Alexandrum Magistros, filios Comitis Alexandri, patrueles fratres eorundem super quibusdam possessionibus Nekche, Pagraach, Radauan et Scentmihal vocatis ultra Drawam existentibus traxissent in causam coram nobis, et tandem eisdem Lukach, Petro ac Demetrio pro se, Stephano et Ladizlao fratribus suis memoratis cum procuratorijs litteris nostris ex una parte; et prefatis Magistro Ladizlao Preposito, Demetrio et Alexandro, similiter pro se et pro predicto Nicolao fratre ipsorum eciam cum procuratorijs litteris nostris coram nobis personaliter comparentibus ex altera, in Congregacione Regni nostri Generali ijdem filij Comitis Petri contra memoratos Ladizlaum Prepositum et fratres suos, sedentibus nobis pro tribunali, et assidentibus venerabilibus patribus Petro Transiluane et Haab Wacyensis Dei gracia Ecclesiarum Episcopis, Dominico Magistro Tawarnicorum nostrorum, Magistro St. Judice Curie nostre, Magistro Demetrio Posoniensi et de Zolum, Thoma Comite Nytriensi et Borsyensi, ac alijs quam pluribus Baronibus et Nobilibus Regni nostri, proposuissent in figura Judicij in hunc modum: quod ijdem Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui medietatem possessionum predictarum, quam ad ipsos dicebant de iure perti-

nere, detinerent uiolenter in ipsorum preiudicium et grauamen. E conuerso autem dicti Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui respondentes dixissent, quod in memoratis possessionibus ijdem filij Comitis Petri nullam penitus haberent porcionem, sed eedem possessiones totaliter de iure ad ipsos pertinerent; et assercionem suam iam factam in instanti cum priuilegijs dominorum Bele et Stephani illustrium Regum Hungarie felicium recordacionum euidentissime comprobassent. Quibus uisis non abilitis, non cancellatis, nec in aliqua sui parte uiciatis; sed ab omni suspicionis scrupulo puris, easdem possessiones, vna cum prefatis venerabilibus patribus, Baronibus ac Nobilibus Regni nostri sentencialiter decreuimus: Vt dimidietas possessionum supradictarum dictis filijs Comitis Petri non conueniret. Tamen postmodum huiusmodi sentencijs iam perlatis, petentibus partibus et assumentibus, commisimus ipsam causam arbitrio Magistri Petri fili Compouldy, Magistri Deseu Comitis Gumuriensis et de Borsoth, Magistri Farkasij filij Folkus, Magistri Aladari filij Chete, Detrici et Georgij filiorum Symonis, Michaelis filij Merhardi, Feldrici fratris Belus, et Petri filij Michaelis. Qui cum eisdem partibus ad nos personaliter accedentes nobis retulerunt concorditer oraculo uiue uocis: quod propter bonum pacis ijdem Magister Ladizlaus Prepositus et fratres sui prefatas possessiones Rodoan et Scenthmyhal uocatas reliquissent ipsis filijs Comitis Petri et eorum heredibus possidendas in perpetuum pacifice et quiete; memoratis uero possessionibus Nekche et Pagraach nuncupatis remanentibus filijs Comitis Alexandri et eorum heredibus heredumque suorum successoribus similiter perpetuo possidendis. Preterea partes nobis retulerunt super diuisione in alijs possessionibus eorum inter ipsos habita: quod quandam possessionem suam empticiam Lypoulch nuncupatam cum vniuersis vtilitatibus et pertinencijs suis certis metis separando in duas partes diuisissent, ex quibus una pars a parte meridionali sita, cum vniuersis utilitatibus suis, videlicet vna cum Castro Elusku nuncupato, et specialiter cum terris de iuxta fluuium Toph adiacentibus, cessisset filijs Comitis Alexandri antedictis, et suis heredibus perpetuo possidenda et habenda; reliqua parte eiusdem terre a parte aquilonali existente cum omnibus utilitatibus et pertinencijs

suis filijs Comitis Petri et heredibus eorundem similiter possidenda perpetuo remanente. Mete autem, que separant porcionem utriusque partis ab inuicem, hoc ordine distinguntur: Prima siquidem meta incipit super duas arbores ilicis a parte occidentali iuxta terram Regnouldi quondam Palatini Zakula vocatam; deinde per quandam semitam tendit versus partem orientalem, et descendit ad quendam riuulum Triztynyk nominatum; abhinc transeundo ipsum riuulum per eandem semitam ascendit ad quendam montem, et eundo paululum in planicie uenit ad quandam viam, que uenit de villa Chizete; posthec eundo per eandem viam uenit ad quendam riuulum Lypoulchpotoka apellatum, et ibi transeundo per ipsum fluuium tendit per quendam monticulum Beerch uocatum, et in cacumine eiusdem monticuli progreditur versus partem aquilonem; et deinde descendendo de eodem monticulo per eandem viam diuertit iterum ad partem orientalem, et uenit ad quendam riuulum; et deinde diuertendo iterum ad partem aquilonem, per eundem riuulum ascendendo uenit ad quendam fontem, qui est iuxta curtem seu possessionem eorundem; et deinde transeundo uenit ad ecclesiam Sancti Regis Ladizlai; et abeadem ecclesia descendendo per villam uersus orientem uenit ad quasdam arbores nucum, que sunt iuxta fluuium Ilsua; et iuxta eundem fluuium ascendendo uenit usque ad alium fluuium Nogpotok nominatum, ubi ijdem fluuij in unum coniunguntur; deinde ascendendo per ipsum fluuium Nogpotok uadit usque ad Scaraspotok; deinde uadit usque ad siluam, et ibi cadit ad quandam viam, que uenit de Soukuuth; et transeundo per eandem viam venit ad siluam; et eundo per eandem siluam uenit ad quandam magnam vallem Lobou nuncupatam; deinde transeundo ipsam vallem vadit per eandem viam ad quendam magnum montem; et descendendo de eodem monte uenit ad quendam fluuium Lamnicha uocatum; et descendendo iuxta eundem fluuium per ipsam viam uenit ad quendam locum uenacionis Bykachlesy nominatum; et ibi relinquendo ipsam viam diuertit uersus plagas aquilonis; et eundo iuxta alpes uenit ad quendam lapidem qui uocatur Solunku; deinde eundo uenit ad quendam montem Oblik uocatum, ubi continuatur terris Regalibus pertinentibus ad Sarus, et ibi terminatur. Hoc adiecto, quod si

minera auri et argenti, uel cuiusuis generis metallorum, *aut salifodina seu puteus salis reperta sunt uel reperiri poterint in futurum* in possessione memorata, videlicet in porcione utriusque, prouentus huiusmodi partes communiter percipient et habebunt, *cultores autem seu operarij metallorum eorundem et salifodine seu putey salis ad* illam partem pertinebunt, in cuius porcione reperta fuerint metalla, sales et puteus salis memorata; et pecuniam ad opus incoandum ipsis operarijs partes dare communiter tenebuntur. Item possessiones Chabamezey, Zurdukybene, Werustou, Kompoulth, Fonchol et Pata, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis vniuersis cesserunt in ius et proprietatem filiorum Alexandri et eorum heredibus (így) perpetuo possidende; item possessionibus Zeekwdwor, Wasyan, Arkychalan et alijs, quas habent inter fluuios Feyrkyrus et Morus cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis cedentibus filijs Comitis Petri, et heredibus eorundem similiter perpetuo possidendis. Ita quod ad recuperacionem possessionum alienatarum, que in diuisione utrisque partibus cessisse dignoscuntur; partes adinuicem se iuuare tenebuntur proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes eisdem partibus concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Et quia sigillum nostrum idem Magister Ladizlaus Prepositus Tytuliensis tenet siue portat: ad maiorem huius facti certitudinem et uberiorem cautelam, ac suspicionem euitandam, presentibus eciam sigilla venerabilis patris domini Johannis Dei gracia Archiepiscopi Colocensis aule nostre Cancellarij, ac Omodei Palatini, dilectorum et fidelium nostrorum apponi fecimus et appendi. Datum per manus eiusdem Magistri Ladizlai Prepositi anno Domini M°CC° nonagesimo nono, quinto kalendas Augusti, Regni autem nostri anno nono.

(A budai káptalannak ugyan 1299-ki átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

214.

III. Endre királynak Muslan birtokát tárgyazó adománya Simon comes, Simonnak fia számára. 1299.

Nos Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium s(aluatore. Regie Maiest)atis munificencia debet non inmerito fidelitates — — — — - · — cuique iuxta suorum exigenciam meritorum respondere in muneribus donatiuis, ut alij ipsorum exemplo — — — — — — facilius inuitentur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod (Symon Comes filius Symonis) ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis litteras nostras patentes super collacione cuiusdam terre (Muslan vocate, petens) a nobis cum instancia (humiliter supplicando, ut easdem) acceptare, et nostris litteris priuilegia(libus) dignaremur confirmare. Quarum quidem litterarum nostrarum patencium tenor talis est:

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commen dantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis; quod Comes Symon filius Symonis fidelis noster ad nostram accedens presenciam quamdam terram Mathey uidelicet sine herede decedentis Muslan nuncupatam quondam Castri, nostre collacioni pertinentem, pro suis fidelitatibus et seruicijs a nobis sibi dari postulauit. Verum quia nostre Excellencie non constabat, utrum predicta terra pertineat nostre collacioni nec ne, fidelibus nostris Capitulo Jauriensi dedimus in mandatis, ut ipsorum mitterent ydoneum testimonium, coram quo Perlym homo noster reambularet predictam terram, presentibu commetaneis et uicinis, et statueret eidem Comiti Symon possidendam, si non fieret contradictum; contradictores con tra eundem Symonem ad nostram Presenciam euocando; et post hec seriem ipsius negocij, et specialiter nomina contra-

dictorum, qualitatem et quantitatem ipsius terre, maxime si eadem terra nostre collacioni Regie pertineat nec ne, nobis fideliter rescriberent in eorum litteris seriatim. Quod quidem Capitulum nostre Maiestati rescripsit in hunc modum: quod predictus Perlym homo noster presente testimonio ipsorum accessisset super predicte terre faciem Mathey antedicti, et ipsam sciuisset et inuenisset nostre collacioni pertinentem, eo quod dictus Matheus decesserit filiorum solacio destitutus; et conuocatis commetaneis et uicinis ipsius terre, uidelicet Perluph, Nicolao filio Philipi, Bartholomeo, Nicolao, et prefato Perlim de Muslan, ac alijs cognatis eorum, eandem terram ad usum trium aratrorum, sicut uisu considerare potuerunt, sufficientem, in antiquis metis et terminis, antedicto Comiti Symoni statuisset, nullo penitus contradictore existente. Hoc tamen declarato, quod de dote uxoris dicti Mathey, et de quarta trium filiarum eiusdem, ipse Comes Symon assumpsisset satisfacere, sicut requireret ordo juris. Nos itaque considerantes fidelitates eiusdem Comitis Symonis, que nostre Celsitudini cum omni fidelitate exhibuit et inpendit vt fideliter sic deuote, prefatam terram Mathey sine herede decedentis, Muslan uocatam, vsui trium aratrorum sufficientem, cum suis utilitalibus et pertinencijs vniuersis, dicto Comiti Symoni, et per eum filijs suis dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo possidendam, tenendam et habendam; et cum presentes reportate fuerint, super hoc nostrum priuilegium concedemus Comiti Symoni memorato. Datum Bude in crastino festiuitatis diey Omnium Sanctorum anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono (? octavo).

Nos itaque iustis et legitimis peticionibus (prefati Comi)tis Symonis fauorabiliter inclinati, predictas litteras (nostras patentes) non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte uiciatas de uerbo ad uerbum (presen)tibus insertas, ratas habentes et acceptas auctoritate presencium duximus confirmandas. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras dupplicis sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus venerabilis patris fratris Anthonij de Ordine Minorum (Dei gracia) Episcopi Chanadiensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis no-

stri anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono, decimo et octauo kalendas Maij, Regni autem nostri anno nono.

(Eredetie bőrhártyán, melyről sárga-zöld selyemzsinóron a pecsét töredéke függ; a budai kir. kamarai levéitárban.)

215

VIII. Bonifácz pápa Jakabot ferenczrendi szerzetest kinevezi jadrai érseknek. 1299.

Bonifacius Episcopss servus servorum Dei venerabili fratri Jacobo Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem.* Pastoralis officii cura etc. Sane Jadrensi Ecclesia per obitum bone memorie Henrici Jadrensis Archiepiscopi, qui nuper apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, pastoris solatio destituta, Nos ad eiusdem Ecclesie quietum statum et prosperum paterne sollicitudinis studio intendentes, ordinationem et dispositionem ipsius Ecclesie hac vice provisioni Sedis Apostolice duximus reservandam; decernentes extunc irritum et inane, si secus super hoc scienter aut ignoranter per quemcunque et quoscunque contingeret attemptari. Volentes igitur, prout ad nostrum spectat officium, obviare dispendiis, que possent ex prolixe vacationis instantia eidem Jadrensi Ecclesie imminere; considerantes etiam probitatis merita grandia et virtutum dotes multiplices, quibus dono Superni Numinis nosceris insignitus; et propterea spem gerentes indubiam, firmamque fiduciam obtinentes, quod per tue laudabilis circumspectionis industriam, cum celebris fame preconium, quod multorum relatio fidedigna confirmat, te referat in spiritualibus et temporalibus circumspectum prefata Jadrensis Ecclesia, Deo favente, proficiat in utrisque, deliberatione cum fratribus nostris super hoc habita diligenti, te Ordinis Minorum Professorem, dicte Jadrensi Ecclesie de fra-

trum ipsorum consilio et Apostolice pletudine potestatis preficimus in Archiepiscopum et pastorem, curam et administrationem ipsius tibi in spiritualibus et temporalibus committentes, tibique facientes per venerabilem fratrem nostrum M. Episcopum Portuensem munus consecrationis impendi; firma concepta fiducia quod dirigente Domino actus tuos eidem Jadrensi Ecclesie per tuam curiosam solertiam, tuumque ministerium studiosum honoris et prosperitatis multiplicis, Deo propitio, desiderata proueniant incrementa. Ideoque fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus; quatenus nostris et Apostolice Sedis beneplacitis sub prompte humilitatis officio te coaptans, et reverenter suscipiens impositum a Domino tibi onus, eiusdem Jadrensis Ecclesie curam sollicitam gerere studeas, eiusque vacare profectibus non omittas, gregem Dominicum tue in illa discretioni commissum, doctrina verbi et operis informando, ita quod ipsa Ecclesia per tue diligentie studium laudabilibus in spiritualibus et temporalibus ad Divini nominis gloriam consurgat augmentis. Datum Anagnie XVII. kalendas Julii Pontificatus nostri anno quinto.

In e. m. Capitulo Ecclesie Jadrensis, Clero et populo Ciuitatis et Diocesis Jadrensis, vasallis et uniuersis suffraganeis Ecclesie Jadrensis.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 116. l.)

216.

VIII. Bonifácz pápa az érseki palliumot küldi Jakab jadrai érseknek. 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri Jacobo Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Cum palleum, insigne videlicet pontificalis officii, a nobis cum ea, qua decuit, instantia postulasses; Nos

tuis supplicationibus annuentes, ipsum de corpore Beati Petri sumptum tibi per dilectos filios nostros Matheum Sancte Marie in Porticu, Neapoleonem Sancti Adriani, Petrum Sancte Marie Nove, et Richardum Sancti Eustachii Diaconos Cardinales duximus assignandum, prestito a te nostre et Ecclesie Romane nomine fidelitatis solite iuramento, ut illo intra Ecclesiam tuam illis diebus utaris, qui expressi in ipsius Ecclesie privilegiis continentur. Ut signum igitur non discrepet a signato, sed quod geris exterius, intus serves in mente; fraternitatem tuam monemus attentius et hortamur, quatenus humilitatem et iustitiam, dante Domino, qui dat munera et premia elargitur, observare studeas, que suum servant et promovent servatorem, et Jadrensem Ecclesiam sponsam tuam cures sollicite, actore Domino, incrementis in spiritualibus et temporalibus ampliare. Datum Anagnie kalendis Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia I. köt. 116. l.)

217.

VIII. Bonifácz pápa felhatalmazza Jakab jadrai érseket, hogy több személyt az őket sujtó egyházbüntetés alol felmentheti 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . Archiepiscopo Jadrensi, salutem et Apostolicam benedictionem. Exposuit nobis tua fraternitas; quod nonnulli Prelati ecclesiasticeque persone, regulares et seculares, tue Civitatis et Diocesis in reparatione murorum Civitatis eiusdem, qui olim destructi fuerant, de proventibus et bonis ecclesiasticis sub adiutorii vel doni nomine officialibus et aliis laicis dicte Civitatis certas persolverunt pecunie quantitates, iidem-

que officiales et laici exegerunt et receperunt dictas quantitates pecunie ab eisdem; ac nichilominus Universitas Civitatis eiusdem culpabilis extitit in premissis, contra constitutionem nostram super hoc editam temere veniendo. Propter quod iidem Prelati, ecclesiastice persone, officiales et laici excommunicationis, dictaque Universitas interdicti sententias iuxta tenorem constitutionis huiusmodi incurrerunt, ac dicti Prelati et persone ecclesiastice non abstinendo postmodum a Divinis, notam irregularitatis contraxisse noscuntur. Quare nobis humiliter supplicasti, ut eorum providere saluti misericorditer curaremus. Nos itaque tuis supplicationibus inclinati, absolvendi huiusmodi excommunicatos ab eadem excommunicationis sentencia, et interdictum huiusmodi iuxta formam Ecclesie relaxandi, et dispensandi hac vice cum talibus, dummodo in in contemptum Clavium non immiscuerunt se Divinis, super irregularitate, quam exinde contraxerunt, plenam tibi auctotate presentium concedimus facultatem, iniunctis eis propter hoc, quod de Jure fuerit iniungendum. Datum Anagnie V. nonas Julii, Ponticatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridionalium historiam illustrantia II köt. 117. l.)

218.

VIII. Bonifácz pápa Jakab jadrai érseknek engedélyt ad, hogy megyebeli papjaitól adakozásokat követelhesse az egyházát terhelö adósságok törlesztése végett. 1299.

Bonifacius Episcopus servus servorum Dei venerabli atri . . . Archiepiscopo Jadrensi salutem et Apostolicam benedictionem. Magne devotionis affectus, quam ad nos et Romanam Ecclesiam habere dinosceris, promeretur, ut ad ea, que consonent votis tuis, Apostolice benignitatis gratiam ex-

tendamus. Cum itaque, sicut asseris, Jadrensis Ecclesia gravibus prematur oneribus debitorum; Nos tuis supplicationibus inclinati, fraternitati tue compellendi auctoritate nostra per te, vel per alium seu alios, Prelatos et personas quaslibet ecclesiasticas, religiosas vel seculares, cuiuscunque ordinis vel conditionis existant, Cathedralis et aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium et Domorum exemptorum et non exemptorum Jadrensis Civitatis et Diocesis per censuram ecclesiasticam, appellatione remota, ad exhibendum tibi moderatum subsidium pro huiusmodi oneribus relevandis. Non obstantibus quibuscunque privilegijs et indulgentiis Apostolicis, per que prelati et persona predicti possent in hac parte quomodolibet se tueri; de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda esset in nostris litteris mentio specialis, plenam auctoritate presentium concedimus potestatem. Datum Anagnie V. nonas Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

(Theiner, Vetera Monumenta Slavorum Meridlonalium historiam illustrantia I. köt. 117. l.)

219.

VIII. Bonifácz pápa a nyúlsgigeti apáczazárda és Buda város közt, az ottani vámjövedelmek iránt fennforgó egyenetlenséyek tárgyábzn, Gergelyt esztergami erseket küldi ki birónak 1299.

Bonifscius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio G. Electo Strigoniensi salutem et Apostolicam benedictionem Significaxunt nobis . . . Priorissa et Conuentus Monasterij Sancte Marie de Insula per Priorissam soliti gubernari, Ordinis Sancti Augustini, secundum instituta et sub cura Ordinis Fratrum Predicatorum uiuentes, Vesprimiensis Diocesis, nobis proposuerunt, quod Judex et duodecim Jurati, e Vniuersitas ville Budensis dicte.

Diocesis, ipsas, quominus uectigalia et tributa de rebus uenalibus, que de dicta villa ad quascunque nundinas deferuntur, prout ipsis ex concessione clare memorie Bele Regis Vngarie facta, eis de huiusmodi uectigalibus et tributis, tunc ad Regem eundem spectantibus, competit percipere, et exigere libere ualeant, contra iustitiam impedire presumunt. Quocirca discretioni tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus partibus conuocatis audias causam, et appellatione remota debito fine decidas, faciens quod decreueris per censuram ecclesiasticam firmiter obseruari; prouiso, ne in predictam vniuersitatem excommunicationis uel interdicti sententiam proferas, nisi super hoc a nobis mandatum receperis speciale. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio uel timore subtraxerint, censura simili appellatione cessante compellas ueritati testimonium perhibere. Datum Laterani V. idus Decembris, Pontificatus nostri anno quinto.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pápa ólompecsétje, egyszerű kenderzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárában.)

220.

Roland nádor előtt a Buskfölde és Korityán közti határoknak szabályozása. 1299.

Constitucio metarum inter Bwsksclok et Chorithian.

Primo incipit prope quandam vallem, que inter terras Nyaragh et Ormos predictam descendit versus meridiem, vbi ipsa vallis iungit vallem modicam Korithweld vocatam, ibi a parte orientali sunt mete tres, que separant inter terras Nyaragh, Ormus et Korithian predictas; inde egreditur versus meridiem per eandem vallem Thwissesveulg vocatam iungit arbores piry, et pertransseundo ipsas est meta terrea; inde eundo directe per fluuium Pothok vocatum, qui fluuius in ipsa valle tempore aquoso currit, et cadit in

fluuium Zwcha vocatum, peruenit ad duas arbores piry, sub quarum vna est meta terrea; et pertransseundo ipsum fluuium eundo directe exilit aliud fluuium similiter Zwha vocatum; et eundo adhuc versus meridiem in terra arabili iungit duas arbores piry, sub quarum vna est meta, et alia est in meta; et adhuc eundo directe per binas et binas metas ascendit versus Kaza super berch, et peruenit ad tres metas, que separant inter Kaza et Corithian et Nyargh supradictas, et ibi terminantur.

(Roland nádor 1299-ki okmányából XIV. századi feljegyzés, a budai kir. kamarai levéltárban.)

221.

Roland nádor előtt Jákófalva helység határainak szabályozása. 1299.

Super Jakowfalwa.

Signa ipsius particule terre Nyarag, per que a sua terra propria separatur, videlicet quam terram Jakow Ruffus filius Sebastiani possidebat, mete sunt hee, sicut dixit: Primo incipit super cacumine montis prope quandam fossatham Radikpataka vocata a parte orientali, vbi est vna meta terrea; inde egreditur versus aquilonem, et in latere ipsius montis cadit in ipsam fossatam Radikpataka vocata; et descendendo in eandem cadit in fluuium Zwha vocatum, et ibi reflectitur versus occidentem in eodem fluuio; et eundo jungit terram Bwrk, et ibi tenet metas cum Burk. Datum in crastino octauarum Pentecosthen in villa Edelen anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

(Papiron XIV. századi feljegyzés a budai kir. kamarai levéltárban.)

222.

Endre egri püspöknek a Chenke helységre vonatkozó lelkészi jogositványt tárgyazó itélete. 1299.

Andreas miseracione Diuina Episcopus Agriensis vniuersis quibus expedit et presentes ostendentur, salutem in Domino. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod licet super villa Chenke fuisset contencio, cui Ecclesie iure parochyali sit subiecta; tamen quia Briccius Archidiaconus de Zobolch, cuius inquisicioni factum huiusmodi commiseramus, dixit nobis, quod scita omnimoda ueritate, a quibus licuit et decuit, quorum noticiam rey euidencia latere non potuit, ipsa villa quod ad Ecclesiam Omnium Sanctorum de Zulkud a tempore cuius uix extat memoria, iure spirituali pertinuissent; nos ueraciter edocti dictam uillam Chenke iure spirituali restituimus Ecclesie Omninm Sanctorum de Zulkud, et auctoritate presencium reddidimus, cuius parochyalis fuerat ab antiquo, cum mater Ecelesia nonnisi ardua consideracione priuari debeat suo iure. Datum Agrie anno Domini M°CC° nonagesimo IX.

(Eredetie bőrhártyán, melyről sárga-vörös selyemzsinóron a pecsét töredéke függ, a nemz. muzeum kézirattárában.)

223.

Pál pécsi püspöknek bizonyságlevele, hogy Posegai Iván Gyletus mester ellen protestált, mivel ez ötet birtokából kiüzte. 1299.

Nos P. Diuina miseracione Episcopus Quinque-Ecclesiensis memorie commendamus, quod Iwan filius Imbur de Posega ad nostram accedendo presenciam per modum prote-

stacionis et dicendo protestatus est, quod Magister Gyletus filius Gyleti ipsum de possessionibus suis effugasset, et possessiones suas destruxisset, et citari faceret eundem in facie possessionum earundem; ad cuius citacionis seriem exequendam ob metum eiusdem Magistri Gyleti accedere formidaret, eo quod unum fratrem ipsius occidi et seruientem suum uulnerari fecerit in ipsius preiudicium et iacturam. Datum Quinque-Ecclesiis in octauis Epiphanie Domini anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

(Eredetie, bőrhártyán, melynek külsőleg oda nyomott zárpecséte már elveszett, a nemz. muzeum kézirattárában.)

224.

A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Pál mester, Tamásnak fia, Dénes comes és Mortunus Endre bánnak fia ellenében Meze nevü földnek birtokáról és a csötörtökhelyi vásári jogról lemondott. 1299.

A B C

Capitulum Ecclesie Bachiensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore Ad vniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire, quod constituti coram nobis Magister Paulus filius Thome filij Petri ab una parte, Comes Dyonisius filius Luchardi, et Mortunus filius Endree Bani ex altera; idem Magister Paulus quandam terram Ecclesie Dyonisij et Mortunus predictorum in honore Sancti Regis Stephani ultra fluuium Boza fundate Meze nominatam, ab ista parte ipsius fluuij Boza existentem, ubi est portus super ipso fluuio Boza tendens uersus ecclesiam supradictam, ac quoddam forum Cheturtekhel uocatum; quam terram et forum prefati Magister Thomas aduc eo uiuente, et

Paulus filius eiusdem sub nomine sui iuris a sepedictis Dyonisio et Mortunus requirebant, idem Paulus sciens et cognoscens ipsam terram et forum ipsorum Dyonisij et Mortunus esse hereditarias, eisdem dimisit et reliquit iure perpetuo in filios filiorum possidendas. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem parcium presentes litteras nostras concessimus sigilli nostri priuilegialis (munimine) roboratas, et alphabeto intercisas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Dyonisio Preposito, Laurencio Lectore, Jacobo Cantore Sebastiano Bachiensi, Nicolao Syrmiensi Archidiaconis, Michaele Custode, Johanne Zeguediensi Archidiacono Emrico Decano, ceterisque Deo famulantibus iugiter et deuote.

(Eredetie bőrhártyán, a zöld-fehér selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levélárban.)

225.

A budai káptalan átirja III. Endre királynak az Aba nemzetség birtokosztályát tárgyazó törvénykezési kiadványát. 1299.

Capitulum Ecclesie Budensis omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in uero saluatore. Ad vniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serie uolumus peruenire, quod discretus vir Magister Ladizlaus Prepositus Tytuliensis aule domini Regis Vice-Cancellarius, Demetrius et Alexander Magistri fratres eiusdem, filij Comitis Alexandri de genere Aba, pro se et pro Nicolao fratre eorundem ab una parte; Lukachius, Petrus et Demetrius Magistri, filij Comitis Petri de eodem genere, pro se, et pro Ladizlao, ac pro Stephano fratribus ipsorum ab altera, cum sufficientibus procuratorijs litteris domini Regis coram nobis personaliter constituti petiuerunt a nobis cum instancia, vt tenorem seu formam priuilegiorum domini Andree Illustris Regis

Hungarie super diuisione possessionum suarum confectum, in nostrum priuilegium, ad uberiorem et maiorem euidenciam seu cautelam transferri faceremus. Quorum quidem priuilegiorum tenor talis est:

Andreas D. gr. Hung. stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1299-ki okmánya mint fentebb 213. sz. a.)

Nos igitur peticiones parcium considerantes esse iustas, legitimas et modestas, tenorem seu formam dictorum priuilegiorum domini Andree Regis de uerbo ad uerbum rescribi facientes, nostro sigillo fecimus communiri. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem, ad peticionem parcium presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus Magistri Pauli Lectoris Ecclesie nostre anno Domini M°CC° nonagesimo nono, Magistro Johanne Cantore, Gregorio Custode, Karachyno Decano, Nicolao, Andrea et Johanne Presbiteris, Lukachio, Benedicto, Stephano et Posonio Magistris, ceterisque Canonicis existentibus.

A B C

(Eredetie börhártyán, a függö pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

226.

A budai káptalannak a Simon és Tamás mesterek, Mihály comes fiai, s Zoluch fiai és azoknak érdektársai közt történt birtokosztályt tárgyazó bizonyságlevele. 1299.

Capitulum Budensis Ecclesie omnibus quibus presentes ostenduntur salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum harum serie volumus peruenire (noticiam), quod Symon et Thomas Magistri filij Comitis Michaelis filij Folcus pro se et pro eodem patre eorum, et Petro absente fratre ipsorum cum procuratorijs litteris Capituli Va-

chyensis; item Nicolaus et Vechlow filij Nicolai filij Leustachij pro se, Thoma, Desew, Pethew et Benedicto filijs suis cum litteris eiusdem Capituli Vachyensis plenum continentibus mandatum; item Johannes filius Symonis filij Symonis Bani pro se et pro Stephano filio suo; item Nicolaus filius Zoluch pro se et Johanne fratre suo cum ratihabicione litterarum dicti Capituli Wachyensis ab vna parte; item Magister Farkasius filius Comitis Folkus frater eorundem patruelis, Johannes et Thomas filij eiusdem pro se, Michaele, Nicolao, Petro, Stephano, Leustachio et Blasio fratribus suis similiter cum litteris procuratorijs Capituli Vachyensis antedicti ab altera coram nobis constituti propria in persona, ijdem Symon et Thomas Magistri et filij Zoluch memorati in vniuersis causis eorum, quas super diuisione possessionum suarum hereditariarum Liberche, Procha, Grab et Zalathna vocatarum; item Nicolaus et Vechlow cum fratribus suis memoratis; et Johannes filius Symonis cum Stephano fratre suo, simulcum Magistro Symone et Thoma et filijs Solonch super facto aliarum possessionum Stephani Rymoch, Gych et Almas vocatarum contra ipsum Magistrum Farkasium fratrem eorum et filios eiusdem annotatos mouerant et mouere intendebant, ob uinculum fraternitatis et mutue dileccionis pro eo maxime, quod quia ijdem Symon et Thomas Magistri ac filij Zolouch antedicti in prenotatis possessionibus perpetuam diuisionem per Comitem Michaelem et Zolouch patres ipsorum ac Magistrum Farkasium factam fuisse et extitisse sciuerunt, et instrumentis exinde confectis fide uiderunt oculata; se dixerunt renunciasse et eciam renunciarunt coram nobis omnes causas seu lites, quas racione premissa contra Magistrum Farkasium et filios eiusdem supradictos suscitassent vel suscitare potuissent in futurum ob uinculum perpetue pacis obseruandum, sedatas esse voluerunt et omnino sopitas; quasdam possessiones de predictis possessionibus scilicet Scechen, Rimoch, Gych et Almas vocatas cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis ipsi Magistro Farkasio et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo quiete pariter et pacifice relinquendo et pariter resignando, retrahendo omnino manus suas et suorum successorum a dominio ipsarum possessionum dicto Magistro Farkasio et suis suc-

cessoribus relictarum. Et vt iurgia seu lites tollantur e medio, voluerunt et se mutuo partes obligarunt, vt si qui ex ipsis uel ipsarum heredibus super premissis possessionibus aliqualem litis materiam suscitarent, omnino pro conuicto haberentur ipso facto. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem ad peticionem parcium presentes litteras concessimus sigilli nostri robore communitas. Datum per manus discreti viri Magistri Pauli Ecclesie nostre Lectoris anno ab Incarnacione Domini millesimo CC° nonagesimo nono. Presentibus Johanne Cantore, Gregorio Custode, Stephano Decano, ceterisque Canonicis in Ecclesia nostra Deo famulantibus.

(Szepesi Jakab országbirónak 1379-ki októvás átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

227.

A budai káptalan átirja a nyúlszigeti apáczák számára IV. László királynak Pomázra vonatkozó adományi okmányát. 1299.

(N)os Capitulum Ecclesie Budensis significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod frater Michael et frater Nicolaus Ordinis Fratrum Predicatorum de Insula Virginis Gloriose ad nostram presenciam accedentes, exhibuerunt nobis litteras patentes domini Ladizlai Regis Vngarie bone memorie, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua parte sui uiciatas, petentes a nobis cum instancia, ut tenorem earundem litterarum nostro priuilegio inseri faceremus ad cautelam; cum easdem propter discrimina uiarum secum ferre non auderent. Quarum tenor talis est:

(N)os Ladizlaus Dei gr. Rex Hung. stb. (következik IV. László királynak évszám nélkül kiadott okmánya, mint gyüjteményünk IX. vagyis a második folyam IV. kötetében 194. l.)

Nos autem ad peticionem eorundem fratrum, tenorem

siue continenciam litterarum earundem nostris litteris inseri fecimus et nostro sigillo communiri. Datum in octauis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M•CC•LXXXX• nono.

(Eredetie bőrhártyán, a budai k. kamarai levéltárban.)

228.

A budai káptalan átirja V. István királynak Jenöt és Zecheut tárgyazó 1299-ki adománylevelét a nyúlszigeti apáczazárda számára. 1299.

(N)os Capitulum Ecclesie Budensis significamus vniuersis presencium per tenorem, quod frater Michael et frater Nicolaus Ordinis Fratrum Predicatorum de Insula Virginis Gloriose ad nostram accedentes presenciam exhibuerunt nobis litteras priuilegiales domini Stephani Regis Hungarie felicis recordacionis, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua parte sui uiciatas, petentes a nobis cum instancia ex parte sororum de eadem insula, ut tenorem earundem priuilegialium litterarum nostro priuilegio inseri faceremus ad cautelam; cum easdem propter discrimina viarum secum ferre non auderent. Quarum tenor talis est:

Stephanus Dei gr. Hung. stb. Rex stb. (következik V. István királynak Jenőt és Zecheu-t tárgyazó 1270-ki adománylevele, mint Fejérnél Cod. Dipl. V. köt. I. r. 61. l.)

Nos autem ad peticionem eorundem fratrum tenorem seu continenciam litterarum priuilegialium earundem nostris litteris inseri fecimus, et nostro sigillo communiri. Datum in octauis Beati Michaelis Archangeli anno Domini M°CC°XXXX. nono.

(Eredetie bőrhártyán, a függő pecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

229.

A csanádi káptalannak a Haraszti nemzetségbeli Leustach és Lothard, Roland fia, közti Adrian helység felerészére vonatkozó peres egyességet tárgyazó bizonyságlevele. 1299.

Capitulum Ecclesie Chenadiensis vniuersis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in salutis largitore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod Leustachius filius Barnabe de genere Harazth ab una parte; Lothardus filius Rolandi ex altera coram nobis personaliter constituti dixerunt; quod licet causa questionis seu litis accio super facto dimidietatis cuiusdam terre Adrian vocate, quam dictus Lothardus a Ladizlao filio Mykow de predicta generacione Harazth, ignorante et non consenciente Leustachio antedicto, cui altera dimidietas iure hereditario cedere dinosscitur, empcionis titulo comparauerat, prout eciam in litteris Comitis Stephani Viceiudicis Curie domini Regis plenius vidimus contineri, fuisset inter ipsos susscitata, et in presencia predicti Comitis Stephani diucius ventilata; tamen per ordinacionem eiusdem Comitis St. ordine iuris obseruato ad hoc res deuenisset, sicut in litteris eiusdem expresse fuerat declaratum: quod quia idem Leustachius ipsi Ladizlao in linea consanguineitatis proximiori adiaceret, et dicta terra vendicioni exposita fuisset ipso nesciente; coram Comite St. filio Alexi homine domini Regis et homine nostro ad hoc specialiter destinato per Andream Banum et Magistrum Nicolaum, quos Leustachius adduceret, item Bernoldum filium Bele, Gothardum filium Jacobi, et Michaelem de Zeguedino, quos Lothardus adduceret memoratus, terra antedicta, circumspecta sua qualitate et quantitate, condigna extimacione extimaretur, et tanta sumpma pecunie Lothardo persoluta, pro quanta fuerit per eosdem extimata, Leustachio statueretur ac restitueretur possidenda consuetudine Regni approbata exigente. Nos igitur cum ad omnia predicta et singula predictorum exe-

quenda, vnum ex nobis misissemus, idem ad nos rediens retulit in hec uerba: quod extimatores predicti, considerata paruitate et sterilitate terre antedicte simul cum ecclesia processionali sita in eadem, et monasterio dirruto, ac alijs utilitatibus suis, diligenti deliberacione inter se abita pro nouem marcis extimassent, quod et partes, licet aliquamdiu inter se discrepassent, postmodum tamen concorditer consenserunt coram nobis. Vnde ipsis nouem marcis, partim in extimacione condigna, et partim in denarijs Luthardo, supradicto in nostri presencia plene et integre persolutis sepedicta terra memorato Leustachio et suis heredibus pacifice et quiete remansit possidenda, idcirco Lothardo hoc firmiter assumpmente, quod si qua instrumenta seu litteras super empcione dicte terre confecta haberet, cum ad lucem venirent, casse fierent et viribus cariture. Vt igitur ipsa terra predicto Comiti Leustachio et per eum suis heredibus in perpetuum perseueret, nec per quempiam processu temporum possit retractari, presentes eidem concessimus sigilli nostri munimine roboratas et alfabeto intercisas. Datum per manus Magistri B. Lectoris Ecclesie prenotate, anno Domini millesimo CC° nonagesimo nono; Gregorio Preposito Catedrali, Nicolao Preposito Sancti Saluatoris, Petro Cantore, Gregorio Custode, Symone Archidiacono de Krasso, Sebastiano et Matheo sacerdotibus, alijsque in Ecclesia Dei iugiter famulantibus omnium creatori.

(Eredetie börhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir. kamarai levéltárban.)

230.

Az egri káptalannak emlékirata, hogy György mester fia, Felnempti, Középnempty es Alnempti helgségekben ozztozkodtak.
1299.

Datum pro memoria, quod cum nos iuxta continenciam litterarum domini Regis memorialium cum Magistro Georgio ciue Budensi ex una parte, et Comite Michaele, ac Magistro Stephano filio eiusdem ex altera, misissemus ex nobis virum discretum et honestum (Petrum) Archidiaconum de Kemey, coram quo predicte partes in tribus possessionibus eorum Felnempti, Kuzepnempti et Olnempti vocatis, iuxta fluuium Harnad in villa Aba Wyuar existentibus, in quindenis Beati Georgij martiris diuisionem facerent; ijdem Petrus Archidiaconus inde ad nos reuersus nobis taliter recitauit: quod predicte partes in eisdem quindenis ipso presente in premissis tribus possessionibus suis communi consensu et pari voluntate talem inter se fecissent diuisionem: Quod ipsam possessionem Felnempty in duas partes equales diuisissent; ex quibus vna pars existens a parte occidentali predictis Comiti Michaeli, et Magistro Stephano, ac suis heredibus perpetuo cessisset possidenda et habenda, reliqua alia parte sita a parte orientali eidem Magistro Georgio, prout fluuius scindit, et suis heredibus remanente similiter perpetuo possidenda. Item prefatam possessiooem Kezepnempty similiter in duas partes equales diuisissent, ex quibus vna pars sita a parte orientali eidem Magistro Georgio et suis heredibus vsque ad curiam Egidij filij Stephani, reliqua alia pars existens a parte occidentali dictis Comiti Michaeli et Magistro Stephano ac suis heredibus perpetuo possidende cessissent et habende. Item terciam et vltimam possessionem ipsorum Olnempty vocatam vsque ad terciam reuolucionem ipsarum quindenarum Beati Georgij martiris communiter habendam et possidendam propter nouum aduentum hospitum sibi dimi-

sissent. Patronatus vero Ecclesie Parochialis, scilicet Beati Jacobi Apostoli, eisdem communiter habendus remansisset et tenendus. Preterea vniuersas vtilitates premissarum possessionum omnium, tam in vineis, quam in siluis, aquis et pratis, nec non in alijs, tam sibi, quam omnibus ad eosdem pertinentibus, ab eisdem quindenis vsque ad terciam reuolucionem earundem communiter percipiendas dimisissent. Aduenieute uero ipsa tercia reuolucione anni quecunque ipsarum parcium predictam diuisionem reuocaret, volens certis metis tam predictas possessiones, quam vtilitates earundem ab inuicem separare: pars altera consentire, et metis distingere teneretur possessiones et vtilitates earum prenotatas. Ceterum se partes ad hoc obligassent, quod quecunque ipsarum (a dic)ta forma diuisionis resiliret, ante litis ingressum parti aduerse centum marcas, prout in litteris Regalibus se ad hoc obligarunt, soluere teneretur. Item se partes similiter presente Petro Archidiacono ad hoc obligassent, quod quecunque ipsarum racione predictarum possessionem per quempiam ab aliquo impeteretur; se vicissim contra quoslibet defendere et expedire tenerentur pariter in laboribus et expensis. Datum in vicesima secunda die Beati Georgij martiris anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo nono.

(Az egri káptalannak 1346-ki átiratából; mely Zsigmond királynak „Budo feria secunda proxima post festum Pasce Domini“ 1401. „Magnificus vir Magister Petrus filius Symonis de Peren Banus noster Machouiensis, et Comes Siculorum nostrorum“ kérésére kiadott parancsának folytán, az egri káptalan által 1401. „in quindenis Pasce“ ismét átiratott; a mélt. b. Perényi család levéltárában.)

231.

A győri káptalannak bizonyság levele, hogy Szántói Karapa és testvérei Buguzló-i birtokrészüket eladták Morthuni Simon comes fiainak. 1299.

A B C

Capitulum Jauriensis Ecclesie omnibus Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus peruenire; quod Karapa filio Comitis Sebredi de Zantho pro se et Sedelino ac Farkasio fratribus suis ab una parte, Symone et Michaele Comitibus filijs Comitis Symonis de Morthun ex altera coram nobis personaliter constitutis; idem Karapa suo et predictorum fratrum suorum nomine quandam possessionem suam Buguzlo uocatam in Comitatu Supruniensi existentem, quam uidelicet possessionem ex collacione seu munificencia quondam domini Bele illustris et felicis recordacionis Regis Hungarie ad prefatum patrem suum mediante priuilegio eiusdem domini Regis deuenisse referebat, quantum ipsos contingit, cum omnibus utilitatibus et terminis in priuilegio dicti domini Bele illustris et felicis recordacionis Regis Hungarie contentis, confessus est uendidisse se et fratres suos predictos dictis Symoni et Michaeli Comitibus, ac heredibus eorum pro quinquaginta marcis latorum denariorum; quas quidem marcas asseruit idem Karapa, se et predictos fratres suos plenarie recepisse ab eisdem. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes concessimus litteras nostro sigillo roboratas. Datum anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Magistr.s Carachyno Preposito, Mathya Lectore, Fabiano Cantore, Stephano Custode Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld-kék selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

232.

A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy István comes alországbirónak Thalman helységre vonatkozó parancsát foganatosította. 1299.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia inclito Regi Hungarie Capitulum Quinqueecclesiense oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis Stephani Uice-iudicis Curie uestre, nomine ac uice Magistri Stephani de genere Durusma hominis uestri, cum Johanne filio Bernalch de eodem genere Durusma, seruiente et cognato suo, hominem nostrum Magistrum Nicolaum Canonicum Ecclesie Sancti Johannis Baptiste de Quinqueecclesijs transmisimus ad exequenda ea, sicut exprimetur. Idemque Johannes pristaldus cum eodem homine nostro ad nos rediens nobis dixit; quod ipse presente homine nostro in sabbato post festum Circumcisionis Domini accedens in uillam Rozbeyd filij Lamperthy Thalman uocatam in Comitatu de Wolkou situatam, ubi reperiendo Dyonisium filium Mortun Tholmany dictum, fratrem u:delicet patruelem predicti Rozbeyd; cui quidem Dyonisio et populis de eadem uilla, iobagionibus eiusdem Rozbeyd, commorantibus in una curia sub una porta, dixit uerbo uestro, ut in quintodecimo die, a predicto sabbato die computando, predictus Rozbeyd, secundum formam antedictarum litterarum Uiceiudicis Curie uestre nobis transmissarum, illas litteras, quibus mediantibus littere introductorie uidentur reuocari, exhibeat in persona, et non per procuratorem suum, contra Magistrum Johannem de Wosoud, quod tunc recognoscatur de reuocacione litterarum introductoriarum predictarum; quin ipsum Magistrum Johannem pro facto principali et preiudicijs, in quibus contra ipsum Johannem ydem Rozbeyd dignoscitur fore conuictus, in eandem possessionem Thalman uocatam intromittentes, finem debitum huic negocio facietis, sicut postulauerit ordo iuris. Datum tercio die post festum Epiphanie Domini anno eiusdem millesimo

CC° nonagesimo nono. Supradictas autem litteras Uiceiudicis Curie uestre nobis transmissas reddidemus (így) eidem Magistro Johanni, sicut in eisdem litteris suis Comes Stephanus Uiceiudex Curie uestre pecijt a nobis.

Kívül: Domino Regi pro Magistro Johanne de Wosod.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét kívül megvan; a mélt. gr. Zay család levéltárban.)

233.

A pozsonyi káptalannak bizonyságlevele, hogy Lőrincz Lipótnak fia és osztályrokonai Suur nevű örökbirtokukat eladták Endre comes és Chama, János fiainak. 1299.

Vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis Capitulum Ecclesie Posoniensis oraciones in Domino Jesu Christo. Ad uniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod constitutis personaliter coram nobis Laurencio filio Lypoldi, Cumpurd filio Comitis Cumpurd, pro se et pro fratre suo Buch, et Magistro Nana filio Nana ab una parte; Andrea vero Comite et Chama filijs Johannis ab altera; ijdem Laurencius, Cumpurd et Nana confessi sunt viua uoce; quod ipsi quandam possessionem suam hereditariam Suur vocatam in Plazoukuz existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, videlicet terris arabilibus et non arabilibus, pratis, fenetis, aquis et fructibus, presentibus commetaneis et vicinis vendidissent Andree et Chama supradictis in filios filiorum suorum perpetuo possidendam pro quindecim marcis finissimi argenti, quam pecuniam ijdem Laurencius, Cumpurd et Nana a prefatis Andrea et Chama confessi (sunt) se recepisse plenarie et habere; obligando se, quod quicunque processu temporum eosdem Andream et Chamam aut ipsorum posteritates racione predicte terre vellent impetere vel vexare,

predicti Laurencius, Cumpurd et Nana tenerentur expedire proprijs suis laboribus et expensis; facta autem ista empcio et vendicio ex bona voluntate, consensu et permissione proximorum, vicinorum et commetaneorum suorum. Quia vicini et commetanei sunt isti, sicut dixerunt; a parte inferiori Paulus et Dominicus filij Martini de Borsa cum fratribus et cognatis suis, videlicet Gyurk et Vduorus; et inde vadit ad partes meridionales ad terram Chozkfeulde vocatam, et ad Alka; a parte autem superiori Michael filius Hegun, cum cognatis suis Benedicto dicto Burus, et Johanne filio Ethe. In pratis autem et in siluis vicini et commetanei sunt Dominicus et Johannes filij Johannis fratris Bolch, pro se et pro patre suo permisissent emere pacifice et quiete. Adiecerunt insuper, quod predicti Andreas et Chama fecissent proclamari in Prouincia in foro publico cum homine Comitis Posoniensis sub testimonio hominis nostri tribus vicibus ad tres terminos: quod quicunque predictam possessionem vellent inpedire, vel aliquid conuenire haberent, cum eadem venirent ad judicium, et proponerent manifeste; et quod ipsis tribus vicibus nemo venisset, et nemo contradixisset, sed permisissent emere et comparare Comiti Andree et Chama supradictis. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem vtriusque partis presentes nostras concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Anno Domini M°CC° nonagesimo nono, tercia feria proxima post octauam Beati Jacobi Apostoli.

(Bebek István comes országbirónak 1367. „in Visegrad 12° die octauarum festi Assumpcionis Beate Virginis" kelt átiratából, melyet „Thomas filius Pauli pro religiosis dominabus Sanctimonialibus de Veteri Buda" kivánatára „Andreas filius Almus pro Ladizlao filio Andree, Paulo filio Laurencij de Borsa, et Gallo filio Iwan de Sur cum procuratorijs litteris" felmutatott; a budai kir. kamarai levéltárban.)

234.

A nagyváradi káptalannak bizonyságlevele, hogy Hunthpaznan nemzetségbeli Ders comes Tarna nevü birtokát eladta Rufain bánnak. 1299.

Nos Capitulum Ecclesie Waradyensis significamus omnibus memorie commendantes: quod Comite Ders filio Paznani de genere Hunthpaznan ab una parte, et Rufayno Bano ab altera coram nobis personaliter constitutis, idem Comes Ders quandam terram suam Tarna vocatam mediantibus litteris Conuentus Sancti St(ephani) de Promontorio War(adyensi) pro octoginta marcis eidem Rufayno Bano est confessus iam dudum vendidisse; quam quidem terram non suam hereditariam, sed per quondam dominam Buchou vocatam vxorem nobilis viri Turna videlicet de genere Miskoult Comiti Paznano auo dicti Ders recepto in filium adoptiuum collatam ex Regia licencia affirmauit, et generacionem suam dixit omnino in eadem nullum jus habere; expediturus eundem (domi)num Banum ab omni questione super ipsa emergente. Super quo nostrum eidem dabimus priuilegium cum nobis presentes fuerint reportate. Datum in octauis Purificacionis Beate Virginis anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

(Ugyan a nagyváradi káptalannak 1349. „secunda feria proxima post dominicam Letare" „vir nobilis Magister Paulus filius quondam Douse Palatini" kérésére függö pecsét alatt kiadott átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

235.

A keresztesek esztergami konveentjének jelentése III. Endre királyhoz, hogy Keszi Dénes és Jakab az István alországbiró kiküldésében eljáró királyi és konventbeli embereken hatalmaskodást követtek el. 1299.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Vngarie Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis St. Vicejudicis Curie Vestre Serenitatis, cum Sebastiano filio Potouch de Machala homine uestro nostrum hominem fidedignum nomine Nicolaum clericum cori nostri pro testimonio curauimus destinare. Qui demum ad nos reuersi nobis retulerunt, quod cum ipsi in eundo per quandam villam Archiepiscopalem Bulchu vocatam transire uoluissent, ad citandos Lorandum, Dyonisium, Michaelem, et alios nobiles de Kezu, et cum prefatus Dyonisius nobilis de Kezv cum Jacobo fratre suo ipso die, tempore et hora in ipsa villa Bulchu fuisset; et eosdem homines uestrum et nostrum requisiuisset, quo ire intenderet; et ijdem homo vester et noster dixissent, se ire ad citandos eosdem; tunc ijdem Dyonisuis, et Jacobus frater eiusdem, cum seruientibus ipsorum, armatis manibus super eosdem irruissent, et enormiter percussissent eosdem, ac duos equos cum frenis et sellis, videlicet unum equum Magistri Zuard cum sella eiusdem ab homine nostro, et alium equum similiter cum sella et freno a seruiente Magistri Chaak, et gladium eiusdem seruientis, et cingulum cum bicello, ac alias res, eiciendo eosdem de ipsis equis in terram, recepissent ab eisdem; et nisi prefatus Sebastianus homo uester presidio fuge in ecclesiam ipsius ville euasisset, interfecissent eundem. Preterea postmodum sequenti die idem Sebastianus homo uester sub testimonio eiusdem hominis nostri, videlicet feria quinta proxima ante Ascensionem Domini citauit eosdem Lorandum, Dyonisium filium Symonis, Jacobum fratrem eiusdem,

Michaelem et Andream filios Maur:cij Bani, ac Tump, Egidium, Demetrium, Vr, et Emricum filium Laurencij seruientes eorundem contra Magistros Nicolaum, Zoard et Chak nepotes Wech ad presenciam Uestre Maiestatis, sabbatum proximum videlicet vigilias Pentecostes eisdem pro termino assignando. Datum in uigilia Ascensionis Domini anno Domini M°CC° nonagesimo nono.

Kivül: Domino Regi pro Magistro Nicolao, Zoard et Chaak nepotibus Wech contra Lorandum, Mychaelem ac Dyonisium, Jacobum et alios ad sabbatum proximum videlicet ad vigilias Pentecostes.

Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

236.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Heym Androniknak fiai és a Botyáni nemesek kölcsönös károsításaik tárgyában választott birák itéletének alá vetették magukat. 1299.

Nos Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio damus pro memoria, quod Comes Nicolaus, Dyonisius, Ladizlaus et Andreas, filij Andronici Heym, pro se et pro Sandur fratre suo, ac Dominico filio Rama ab vna parte; Comes Marcellus, Stefk, Leustachius et Petrus filij Chepani, ac Olbricht de Botyan ex altera, personaliter coram nobis constituti; super dampnis et iniurijs quibuslibet hinc inde illatis, et specialiter super facto terre seu possessionis (Botyan), commiserunt se arbitrio Comitis Dominici filij Pauli, Johannis filij Johannis, et Bond, quos Comes Nycolaus et fratres sui predicti adducent; item Comitis Trepk, Magistri Walentini, et Dyonisij de Wztupan, quos pars aduersa adducet. Qui omnes, aut quatuor ex ipsis, per partes adducti in quindenis Omnium Sanctorum accedent su-

per faciem terre seu possessionis Botyan uocate, ad videndum et audiendum ea, que pars utraque eis dicet seu ostendet, et postmodum quinto decimo die ab ipsis quindenis numerando, ijdem facient arbitrium coram nobis inter partes iuxta scitum ipsorum super hijs, que tunc ipsis, ut premittitur, per partem utramque dicentur seu ostendentur. Pars de arbitrio resiliens soluet quinquaginta marcas parti arbitrium recipienti ante litis ingressum. Ad quod partes se coram nobis obligarunt. Datum die dominico post festum Exaltacionis Sancte Crucis.

Kivül: Pro Comite Nycolao et fratribus suis contra omitem Marcellum et fratres suos.

Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir, kamarai levéltárban.)

237.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy János Illésnek fia fehéregyházi és tikusi reszbirtokát eladja Pál és Adorján nevü rokonainak. 1299.

Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire: quod Johannes filius Elie de Feyrighaz ab una parte; Paulus filius Andree, et Adrianus filius Stephani de eadem, ex altera; coram nobis personaliter constituti, idem Johannes confessus est viua uoce, ut totam porcionem suam in terra seu in possessione in Feyrighaz et in Tykus existentem; a cognatis suis in diuisione ipsum contingentem, metis antiquis et terminis separatam, prout partes asseruerunt, cum omnibus utilitatibus suis et pertinencijs, uendidisset Paulo et Adriano, predictis cognatis suis, pro vi-

ginti marcis plene receptis, sicut dixit, ab eisdem in denarijs, eis et eorum heredibus, heredumque suorum successoribus, perpetuo et irreuocabiliter possidendam. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatatem ad peticionem parcium presentes eisdem concessimus litteras, sigilli nostri munimine communitas. Datum in quindenis Sancti Georgij martiris, anno Domini M°CC° nonagesimo nono. Viro religioso fratre Paulo Abbate Prelato nostro, Abraham Decano, Blasio Custode, Nycolao Cantore, Mychaele Celerario, ceterisque fratribus, ibidem existentibus.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 950. l.

238.

A zalavári konventnek bizonyságlevele az Ochuz comes és István mester, Hohold comes fia, közti birtokcsere tárgyában. 1299.

Nos frater Stephanus miseracione Diuina Abbas totusque Conuentus Zaladiensis notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Comes Ochuz a parte una, et Magister Stephanus filius Comitis Hoholdi ab altera personaliter constituti coram nobis, tale concambium in ipsorum possessionibus confessi sunt inter se fecisse: quod idem Comes Ochuz possessiones suas empticias in Oltarch exhistentes, scilicet duas villas Wolcuna, Byky, et Sculkfolua, Harankylysy, Kalachulguelg, villam Sancti Georgij, Iwanylysy, et duas villas Kuthfeu, ac porcionem suam de terra Horuath, que iacet in vicinitate terre Comitis Ine similiter Horuath nuncupata, licet idem Comes Ine prohibuerit Comitem Ochuz a donacione terre memorate; item terram Zamar et Molnari similiter empticias ad Scemene pertinentes, ac porcionem suam de eadem villa Scemene ipsum contingentem, in hijs metis et terminis, sicut

idem tenuit et possedit, dedisset pro concambio Magistro Stephano prenotato, iure perpetuo in filios filiorum possidendas. E conuerso autem idem Magister Stephanus possessiones suas Scentmartun, et terram Condatur in hijs metis et terminis sicut possedit; item terram Bagatha ac Scelescygeche vocatas, hereditarias et empticias similiter dedisset in concambium Comiti Ochuz antedicto iure perpetuo, et suorum heredum successoribus possidendas, in nouis metis a terra Gelse ipsam terram Scelescygeche separando. Incipit enim prima meta iuxta fluuium Kanysa in quadam Egerscyg, et uadit directe ad montem versus orientem per continuas nouas metas de parte meridionali vinearum de Gelse usque ad terminos terre Bogata prenotate; licet Thomas filius Comitis Tybe personaliter coram nobis comparendo, et tempore ereccionis ipsarum metarum, Magistrum Stephanum per hominem suum prohibuerit a donacione eiusdem terre Scelescygeche; et Comitem Ochuz a recepcione coram nobis. Taliter autem ipse Magister Stephanus se obligauit: quod ab omnibus inpetitoribus predictarum possessionum, quas Comiti Ochuz contulit, et specialiter a Comite Tyba super facto terre Scelescygeche expedire Comitem Ochuz proprijs suis laboribus et expensis, in eisdemque tenere ac conseruare; si uero expedire non posset uel in eisdem conseruare, extunc omnes possessiones Comitis Ochuz supradictas, licet eo tempore uideantur esse meliores et utiliores, remittet et restituet cum earundem vtilitatibus, absque dampno et sine lite, Comiti Ochuz prenotato. Similiter et Comes Ochuz ab omnibus inpetitoribus suarum possessionum, quas Magistro Stephano dedit, expedire Magistrum Stephanum assumpsit proprijs suis laboribus et expensis, et in eisdem conseruare; redditurus omnes possessiones Magistri Stephani cum earundem vtilitatibus, similiter sine lite et absque dampno, si non ualeat uel non posset ipsum expedire. Si que parcium uero earundem partem aduersam super facto possessionum per se donatarum expedire non curaret uel non posset, et possessiones partis aduerse, sicut supra diximus, absque lite et sine dampno, non restituerit: soluet quinquaginta marcas parti alteri predictam composicionem obseruanti ante litis ingressum, prout se partes vltronea obligarunt voluntate. Voluerunt eciam partes, et

se firmiter obligarunt, quod nullo unquam processu temporum sepedictus Magister Stephanus et ipsius heredes, aut Comes Ochuz uel eiusdem successores, predictum concambium inter se factum possint aliqualiter reuocare. Pars autem predictum concambium irracionabiliter et uoluntarie reuocare uolens, pro manifestissimo vicio calumpnie habeatur pro conuicta; nisi coactus fuerit et compulsus ab inpetitoribus possessionum per partem alteram sibi donatarum. Nec hoc pretermittimus, quod predictus Magister Stephanus addidit, ymo persoluit triginta marcas Comiti Ochuz insuper suarum possessionum, quia possessiones Comitis Ochuz de possessionibus Magistri Stephani in concambium datarum maioris quantitatis vise fuerant, et utilitatis melioris. Igitur nos ad peticionem parcium predictarum, ne elapsu temporum premissum concambium possit in irritum reuocari, conccssimus litteras nostro sigilli roboratas. Datum in quingenis Beati Georgij martiris anno Domini millesimo CC[0] nonagesimo nono.

Eredetie börhártyán, a függő pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

239.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Bikach nemzetségbeli Egyed comesnek fiai, és Byllei comesnek fiai egyenetlenségeiket barátságosan kiegyenlítették. 1299.

Nos frater St. miseracione Diuina Abbas Zaladiensis locique eiusdem Conuentus significamus tenore presencium vniuersis: quod nobiles juuenes Johannes (Joes), Nicolaus, Andreas, Egidius, Ladizlaus et Iuan filii Comitis Egidij de genere Bykath ab una parte, et Paulus ac Petrus filij Comitis de Bylle ab altera, coram nobis personaliter constituti, exhibuerunt nobis litteras Conuentus fratrum Cruciferorum Domus

Hospitalis de Noua Curia super diuersis dampnorum et iniuriarum articulis emanatas, inter se composicionem amicabilem continentes; in quibus uidimus contineri, quod in octauis Epiphanie Domini mediantibus probis virys, presente testimonio nostro, super quibusdam possessionibus et terris suis debuit fieri inter eos diuisio in eorundem Cruciferorum litteris comprehensa. Nos siquidem, ut tenemur vigore iusticie requirente, misimus ex nobis vnum presbiterum humilem et acceptum ad exequenda premissa certo cercius inter partes; qui demum ad nos rediens, presentibus hijsdem partibus nobis retulit bona fide: quod ambe partes adductis secum pluribus nobilibus ipso presente in supradictis octauis accesserunt ad faciem possessionum diuisioni subiacencium, ut dicebat; vbi principaliter dicti filij Comitis Egydi pari et concordi voluntate quandam possessionem suam seu terram Gugmendzente vocatam, seu alio nomine Hurtelen dictam, in certis metis et terminis suis antiquis a terris Chakan et Kerektou segregatam, vsui trium aratrorum sufficientem, dederunt, contulerunt et assignauerunt memoratis Paulo et Petro filijs Comitis Dominici perhempniter pacifice possidendam. Consequenter eciam accesserunt ad faciem cuiusdam terre Kysfaludfeulde nuncupate, super qua diuisio fieri debuit, que eciam totaliter vendita fuerat Comiti Dominico patri ipsorum secundum continenciam priuilegij Capituli Wesprimiensis pro trigintaquinque marcis plenarie persolutis; et ibi iuxta seriem litterarum predictorum Cruciferorum memoratam terram ad tres partes equaliter diuiserunt, duabus partibus a parte meridionali filijs Comitis Egydi assignatis, tercia uero parte a parte septemtrionali terre Gugmendzente vocate vicinante ipsis filijs Comitis Dominici inreuocabiliter remanente, certis metis (antiquis) et recentibus distinguendo. Quarum quidem metarum cursus talis est; quod prime due mete incipiunt a parte occidentali a quodam riuo Zapola uocato in fine cuiusdam pontis sub quodam molendino existente, vbi sunt due mete terree; dehinc per terram arabilem dirigitur uersus orientem, et ibi in uertice monticuli sub arbore cherasea due mete terree sunt infixe; dehinc in vertice monticuli procedendo venitur ad duas arbores populeas, vbi similiter due mete sunt terree erecte; abinde autem quasi in descensu monticuli currit ad tres arbores

ylicum, et ibi eciam due mete sunt infosse; abinde peruenitur ad uerticem cuiusdam vallis, et ibidem in uertice sub arbore ylicis, ac eciam sub arbore sorbelli exgresti (? agresti) sunt due mete similiter ordinate; et sic per medium illius vallis descendendo venit ad quandam arborem kercus similiter duabus metis circumdato (igy); dehinc autem progreditur ad metam terree Och nominate, et sic pacifice terminatur. Preterea eciam obligatum est inter partes, quod si qua parcium super premissis articulis, et specialiter super assignacione et diuisione terrarum metarum, contra partem alteram litem attemptare presumpserit, uel per aliquos cognatos suos, seu generaciones suas litem incitari fecerit, uel questiones moueri permiserit: amissis omnibus bonis suis, utpote calumpniator notorius pena debita puniatur. In cuius rei (memoriam) firmitatemque perpetuam ad instanciam parcium vtriusque (igy) partibus et suorum heredibus heredumque suorum successoribus presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum in festo Purificacionis Beate Virginis anno Domini millesimo CC° nonagesimo nono.

(Ugyan a zalavári konventnek 1372. „feria secunda proxima ante festum Natiuitatis Beate Gloriose Virginis" „Johannes filius Pauli filij Konyani de Mendzenthbille ac Ladizlaus filius eiusdem — — pro filijs condam Magistri Johannis filij Laurencij de Kanisa" előterjesztett kérésére készült átiratából; a budai kir. kamarai levéltárban.)

240.

Esztergam város hatóságának bizonyságlevele, hogy Kövér Tamás kereskedő elzálogitott házait a zálogösszeg fejében tulajdonul átengedte az esztergami káptalannak. 1299.

Comes Stephanus Judex, Comes Philipus, Gyletus, Pascha, Gerletus, Walterius, Frankyrius, Gyletus mercator, Geyan filius Mauricij, Petrus filius Gekmerij, Ladizlaus paruus, Nicolaus filius Rubini, et Dominicus filius Cheen Jurati,

ceterique Ciues de Strigonio, omnibus Christi fidelibus, presentibus pariter et futuris, presens nostrum priuilegium inspecturis, salutem in salutis largitore. Ad uniuersorum noticiam harum serie uolumus perueuire, quod quia Thomas pinquis, mercator Venetensis, dilectus socius et amicus noster specialis, iuxta continenciam aliarum litterarum nostrarum, a honorabili Capitulo Strigoniensis Ecclesie quasdam domus suas et cameras infra nominandas; videlicet vnam iuxta uicum, de uico Latinorum ducentem ad Sanctum Nicolaum, et aliam cum domibus et curia iuxta alium uicum de eadem contrata Latinorum adiacentem ad uicum Sancti Martini ad partem septemtrionis, item quoddam pallacium suum iuxta locum fori in terra eiusdem Capituli ab eadem parte septemtrionis, cum curia et edificijs in eadem habitis, cuius quidem pallacij et curie longitudo facit triginta sex mensuras cubiti wlgariter *reyf* dicti, latitudo uero viginti tres; item quoddam pallacium suum iuxta paruum Danobium circa curiam domine Mariga, pro ducentis et quindecim marcis inpignoratas, seu inpignorata nostris litteris mediantibus, vt premisimus; reddimere non potuit, neque valuit pluribus terminis et inducijs, ad nostram supplicationem per idem Capitulum eidem assignatis; ideo dedit idem Thomas, cum Nykolao filio suo, et Gegmerio consobrino suo, absque omni impedimento, de permissione omnium vicinorum earundem domorum et curiarum, cum omnibus fructibus et utilitatibus earundem, secundum libertatem nostre Ciuitatis, iure perpetuo coram nobis pro dicta pecunie quantitate eidem Capitulo possidenda, tenenda et habenda; ipsum Thomam et suos posteros in vineis eorum pacifice reliquerunt permansuros. In cuius rei memoriam et perpetuam firmitatem ad peticionem parcium presentes concessimus litteras, sigilli nostri munimine roboratas. Datum et actum anno ab Incarnacione Domini millessimo ducentesimo nonagesimo IX°., in festo Annunciacionis Beate Virginis Gloriose.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 949.)

241.

Sur comes Kobolt-i várnagy M. mester Sopron stb. föispánjának azt jelenti, hogy Tóthtelek nevü helységben határjárást tartott. ~~1290—1299.~~ 1277 márc. 26

Reuerendo domino suo et benefactori Magistro M. Comiti Supruniensi, Musuniensi et de Bana Comes Sur filius Petri suus in omnibus et per omnia fidus Castellanus de Kobolt eterne fidelitatis seruicium indefessum. Vestra nouerit nobilitas, quod ad edictum vestre dominacionis receptis uestris litteris personaliter accedendo, prout tenebamur, terram Thoutteluk uocatam cum insula et piscinis pariterque pertinencijs suis, in territorijs villarum Zaar et Wezeken adiacentem, conuocatis uicinis et commetaneis circumpositis, pariterque cum Prouincia, qui ibi adherant, coram euidentibus testibus rehambulando, Comiti Mauricio filio Mauricij de genere Oslu restatuimus iterato pacifice ad habendum, nec per prefatos uicinos et commetaneos ac hominer tocius Prouincie super restatucione ipsius terre fuimus contradicti: ipsam autem terram sub eisdem metis ueteris (így) et antiquis, prout ab antiquo distincta et separata extiterat, temporibus patris eiusdem Comitis Mauricii ab uniuersis uicinis suis circumpositis duximus reliquendam pleno iure. Datum Suprunij in Parasceue Domini. Presentes uero propter absenciam sigilli nostri auttentici sub sigillo fratris nostri duximus transmittendas.

Kivül: Magistro M. Comiti Supruniensi, Musuniensi et de Bana domino suo.

(Eredetie börhártyán, melyröl a hátul oldalvast oda nyomott p. csét már lemállott, a nemzeti muzeum kézirati gyüjte... ényében.)

242.

III. Eudre király ujból kiadja saját 1293-ki Chermona helységet tárgyazó adományát Miklós, Stepk fia számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanié Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Licet Regia pietas manum debeat porrigere vniuersis munificam; illos tamen, quorum experta probitas laudata est in prosperis et aduersis, prosequi debet munificencia largiori, vt alij eorum exemplis inuitati ad fidelitatis opera facilius accendantur. Proinde ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire, quod Magister Nicolaus filius Stepck fidelis noster ad nostram accedens presenciam exhibuit nobis patentes litteras nostras super donacione terre Chrmona vocate in Lypto existentis confectas, petens a nobis cum instancia, vt easdem litteras ratas habere et acceptas, nostroque priuilegio de benignitate Regia confirmare dignaremur. Quarum quidem patencium litterarum nostrarum tenor talis est:

Nos Andreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1293-ki adománylevele, mint fentebb 73. sz. a.)

Nos itaque consideratis fidelitatibus et meritorijs obsequijs ipsius Nicolai, que nobis in diuersis expedicionibus Regni nostri, tam generalibus quam eciam particularibus, studuit exibere vt fideliter sic deuote, et maxime tunc dum contra dominum Albertum tunc Ducem Austrie et Styrie, capitalem inimicum Regni nostri, nunc vero Regem Romanorum Semper Augustum patrem nostrum predilectum, ad conterendam contumaciam et maliciam eiusdem exercitum mouissemus generalem, et Regnum ipsius adissemus, predictus Nicolaus in expugnacione castrorum Teutonicorum contra partem aduersam viriliter dimicans tanquam leo fortis per lancee

fortunam mortis periculum vix euasit. Ceterum cum contra Lorandum Wajuodam et fratres suos, filios Thome, pro quibusdam suis excessibus manifestis exercitum mouissemus generalem, et castrum ipsorum Adorian vocatum expugnari fecissemus, in expugnacione ipius castri Nicolaus prefatus lethalia wlnera in suo pede per ictum balistaris sagitte nobis cernentibus supportauit. Ad hec cum contra filios Henrici Bani infideles nostros et Regni nostri exercitum duxissemus, et castrum Simegiense, quod contra nostram detinebant Maiestatem, fecissemus preliari, in expreliacione ipsius castri sepe dictus Nicolaus cum alijs fidelibus nostris, demonstrans sue fidelitatis virtutem, nobis videntibus et Baronibus nostris ac nobilibus Regni vniuersis, qui tunc presentes aderant, in suis membris per graues ictus lapideos lethalia wlnera tollerauit. Pro tot et tantis meritorijs seruicijs et obsequijs manifestis Nicolai supradicti, ac effusione sui sanguinis, licet ex Regali munificencia in amplioribus et maioribus donacionibus remunerandus extitisset; tamen in aliqualem recompensacionem seruiciorum suorum premissorum, predictam terram Chrmone nuncupatam cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs eiusdem universis, sub eidem metis et terminis ac limitacionibus antiquis, quibus per priores possessores limitata fuerat et possessa, Nicolao sepe dicto et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus dedimus, donauimus et contulimus iure perpetuo et irreuocabiliter possidendam pariter et tenendam; predictas patentes litteras non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas de verbo ad verbum presentibus inseri facientes. In cuius rei memoriam dupplicis sigilli nostri munimine roboratas presentes concessimus litteras. Datum per manus discreti viri Stephani Archidiaconi Ecclesie Albensis Transsiluane aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini M° trecentesimo, Regni nostri anno decimo.

(Az Okolicsányi család levéltárából, közölte néhai Szontagh Daniel.)

243.

III. Endre átírja saját 1290-ki vámprivilegiumát az esztergami káptalan számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum noticiam, tam presencium, quam futurorum harum serie volumus peruenire; quod discreti viri, Thomas videlicet Prepositus, totumque Capitulum Ecclesie Strigoniensis ad nostre Celsitudinis accedentes presenciam, exhibuerunt nobis priuilegium ipsorum, super facto telonij, seu tributi Strigoniensis confectum, et quod propter presentem discordiam, in qua Regnum Hungarie per factum infidelium Baronum inuoluitur, in fluctuacionibusque eiusdem Regni diuersis turbacionibus Ecclesie percellentur, et propter hoc si non impossibile; tamen difficile sit huiusmodi instrumenta, seu priuilegia ad frequentes questiones, que aduersus Ecclesiam mouentur, tute et sine periculo exhiberi; pro eo ijdem Prepositus et Capitulum nobis humiliter suplicarunt, petentesque a nobis cum instancia, ut id, quod de benignitate Regia processit, et priuilegialibus litteris confirmatum extitit, de eadem nostra benignitate Regia, ad cautelam maiorem et Ecclesie statum tuciorem, illud idem priuilegium dignaremur duplicare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

Andreas D. gr. Hungarie stb. Rex stb. (következik III. Endre királynak 1290-i vámprivilegiuma, mint Fejérnél Cod. Dipl. VI. k. l. r. 344. l.; ki azonban azt hibásan az 1295. évre teszi.)

Nos itaque ad instanciam et peticionem legitimam et condignam virorum discretorum nostrorum fidelium et predilectorum, Thome videlicet Prepositi et Capituli prefatorum, fauorabiliter inclinati; ipsum priuilegium non abrasum, non cancellatum, nec abolitum, nec uiciatum, nec in aliqua sui parte diminutum, de uerbo ad uerbum rescribi faciendo

fecimus presentibus duplicari, nostrique sigilli duplicis munimine presens scriptum communiri. Datum per manus Magistri Stephani Archidiaconi Albensis Transiluanie, aule nostre Vice-Cancellarij, dilecti et fidelis nostri, anno Domini M°CCC°, sexto ydus Septembris, Regni autem nostri anno vndecimo.

(Az eredeti után Knauz Nándor Magyar Sion III. köt. 952. l.)

244.

III. Endre király megerősíti István alországbirónak Rofoyn bán és László Jánosnak fia közt bizonyos károsítások tárgyában hozott itéletét. 1300.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem, quod Rofoyn Banus ad nostram accedens presenciam exibuit nobis litteras patentes Comitis St. Vice Judicis Curie nostre confectas super causa, quam habuit contra Ladizlaum filium Johannis filij Chabanka in figura Judicij examinata et decisa ordine judiciario iuxta Regni nostri consuetudinem approbatam. Quarum quidem litterarum tenor talis est:

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis stb. (következik István alországbirónak 1300-ki itéletlevele mint alább 252. sz. a.)

Nos igitur, cui ex officio suscepti regiminis iusticiam facere, et vnicuique ius suum reddere racio admonet, equitas suadet, et maxime precipit lex Diuina, predictas litteras Comitis St. Vice-Judicis Curie nostre non suspectas, non abolitas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte viciatas, de uerbo ad uerbum presentibus insertas, ad instanciam et peticionem eiusdem Rofoyn Bani iustam atque legitimam, auctoritate presencium duximus confirmandas. Hoc tamen expresso, quod si idem Ladizlaus contra quempiam conuictus extitisset in

aliquo causarum articulo antequam idem Rofoyn Banus eundem conuenisset coram nobis, huiusmodi actoribus de porcione possessionum eiusdem Ladizlai ipsi Rofoyn Bano adiudicata satisfieri debeat iuxta Regni nostri consuetudinem approbatam. Datum Bude in octauis Epiphanie Domini anno eiusdem M° trecentesimo.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai királyi kamarai levéltárban.)

245.

III. Endre király megerősiti István comes alországbirónak Tulmán és Lanka helységeket tárgyazó itéletlevelét János mester Zolouchnak fia számára. 1300.

Andreas Dei gracia Hungarie, Dalmacie, Croacie, Rame, Seruie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque Rex omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod Magister Johannes filius Zolouch ad nostram accedens presencium exhibuit nobis priuilegium Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre in factis possessionum Tulman et Lanka uocatarum in Comitatu de Wolkow existencium, ex parte Rozboyd et Mark filiorum Lamperti deuolutarum ad ipsum ordine judiciario; petens humiliter cum instancia, vt ipsum priuilegium ratum habere, et nostro priuilegio de benignitate Regia dignaremur confirmare. Cuius quidem priuilegij tenor talis est:

(N)os Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis stb. (következik István comes alországbirónak 1300-ki itéletlevele mint alább 254. sz. a.)

Nos itaque peticiones eiusdem Magistri Johannis filij Zolouch uidentes esse iustas et condignas, priuilegium eiusdem Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre per ipsum no-

bis exhibitum ratum habuimus atque firmum, tenorem ipsius de uerbo ad uerbum presentibus inseri faciendo; attendentesque fidelitates prefati Johannis dupplicis sigilli nostri munimine de benignitate Regia duximus confirmandum. Datum per manus discreti viri Magistri Stephani Archidiaconi Albensis aule nostre Vice-Cancellarij dilecti et fidelis nostri anno Domini millesimo trecensimo, Regni autem nostri anno (decimo.)

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsét zöld-vörös selyemzsinóron függ; a mélt. gr. Zay család levéltárában.)

246.

III. Endre király meghagyja a pécsváradi konventnek, hogy a János mester Zolouchnak fia és Rozboyd Lampertnek fia közti Tulman nevü birtokot tárgyazó perben eljárjon. 1300.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Abbati et Conuentui Waradiensi salutem et graciam. Dicit nobis Magister Johannes filius Zolouch, quod Capitulum Quinqueecclesiense racione combustionis ville Quinqueecclesiensis, et alijs dampnis et iniurijs sibi per Heyzew illatis, sigillum eorum in expediendis causis sequestrasset, et ob hoc statu et ordine litterarum memorialium Comitis Stephani Vicejudicis Curie nostre ad faciem terre Tulman, super qua se cum Rozboyd filio Lamperti in causa esse dicit, in die ad hoc assumpto accedere, et testimonium dicti Capituli propter racionem premissam adducere nequiuisset. Super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus cum Johanne filio Bernalch de genere Durusma, qui loco Magistri Stephany de Garaa pro homine nostro fuerat deputatus, testimonium vestrum transmittatis, ad omnia ea exequenda, que in litteris memorialibus eiusdem Comitis Stephani vidimus contineri. Et idem Johannes homo noster presente uestro testimonio dicat eidem Rozboyd uerbo nostro, ut et ipse accedere debeat ad faciem terre Tulman supradicte; et post hoc facti seriem, et

quidquid in facto dicte terre iuxta continenciam litterarum memorialium predicti Comitis Stephani actum fuerit, nobis rescribatis. Datum Bude feria quinta proxima ante Dominicam Oculi Mei, anno Domini M°CCC°.

(A pécsváradi konventnek 1300. jelentéséből mint alabb 270. sz. a.)

247.

III. Endre királynak bizonyos a Liptó-i várhoz tartozó földre vonatkozó adománya Pál comes, Demeter mester zólyomi főispán serviense számára. 1300.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit et presentes ostendentur vniuersis, quod quia Comes Paulus filius Madach seruiens Magistri Demetrij Comitis de Zolum dilecti et fidelis nostri fideles famulatus et obsequia graciosa in diuersis expedicionibus nostris et Regni nostri, et specialiter circa aquam Reyn simul cum eodem Magistro Demetrio cum effusione sui sanguinis cum omni feruore fidelitatis exhibuit et inpendere curauit, ut fideliter sic deuote, quandam terram nostram Regalem siluosam, que nunquam populosa hactenus fuisse dinoscitur, a terra nostra Sceunycha nominata excipiendo, quam quidem terram fluuius Zalatna nomine per medium distingit, ut dicitur, ad predium nostrum de Lypthow pertinentem, eidem Comiti Paulo et suis heredibus dedimus et contulimus perpetuo possidendam sine prejudicio juris alieni. Datum Bude in vigilia Pentecostes anno Domini M°CCC°

(Eredetie bőrhártyán, a pecsétnek, mely hátul volt oda nyomva, csak töredéke van már, a Beniczkycsalád levéltárában,)

248.

Thomasina III. Endre király anyjának vizsgálati és idézési parancsa a poségai káptalanhoz a Demeter valkói föispán és Lampert comes fiai közt Tulman helységre vonatkozó egyenetlenségek tárgyában. ~~1300~~. 1299. nov. 7.

Domina Th. Dei gracia mater domini Andree Illustris Regis Vngarie, Ducissa tocius Sclauonie, et Gubernatrix Parcium Citradanubialium vsque Marittima, fidelibus Capitulo Beati Petri de Posogha salutem et graciam. Dicunt nobis Rozboyd et Petrus filij Comitis Lamperti, quod Magister Demetrius Comes de Wolkou quandam possessionem ipsorum Tulman, omnibus bonis suis dominica proxima post festum Omnium Sanctorum indebite destruendo spoliasset. Quapropter fidelitatem vestram mandantes requirimus, quatenus cum Laurencio homine nostro vestrum hominem mittatis fidedignum, qui de premissis sciat et inquirat veritatem; citando nichilominus ipsum Magistrum Demetrium contra predictos filios Lamperti ad nostram presenciam, et post hec, sicut super hijs uobis ueritas constiterit, et modum citacionis, ac nomina citatorum, et terminum assignatum nobis fideliter rescribatis. Datum in Posogha in octauis Omnium Sanctorum.

(István alorzzágbirónak 1300-ki itéletlevelébõl, mint alább 263. sz. a.)

249.

Gradenigo Péter velenczei doge Trau várost felszóllítja, hogy 300 velenczei fontnyi adósságát fizesse. 1300.

Petrus Gradonico etc. nobilibus et sapientibus viris Potestati, Consilio et Communitati Tragurij, amicis dilectis salutem et dileccionis affectum. Recepimus vestras litteras, per quas inter cetera nos rogastis, quatenus placeret nobis per causas in ipsis litteris annotatas terminum vnius mensis et dimidij, quem vobis prefiximus ad soluendum libras trecentas paruorum, in quibus estis nobis pro Comite Georgio obligati, prorogare vsque ad Comitis Georgij reditum de partibus Apulie; et tunc intendebatis satisfacere. Ad quarum significata Prudencie vestre duximus tenore presencium respondendum: quod ipsam pecuniam, que a vobis et alijs Ciuitatibus Dalmacie debet exigi, non debet in nostrum Commune recipi, nec haberi; sed de ipsa debet satisfieri multis nostris fidelibus, damnificatis grauiter iam et diu per Almissanos; quibus damnificatis mora esset intollerabilis. Itaque ipsorum damnificaorum necessitas nos constringit taliter, quod non possumus amplius expectare. Vnde Prudenciam vestram rogamus attente, quatenus debeatis celeriter dictam summam dare nostro Comiti Jadre; ante videlicet quam procedatur ad pignorandum vestros, vbicumque poterunt in partibus nostri Dominij reperiri. Nam sicut scitis, pluries vos requisiuimus; et terminus prefixus vobis ad modo est transactus. Datum die XXVI. Marcij XIII. indiccione.

(Lucius, Memorie Storiche di Trau 140. l.)

250.

Omodé nádor beismeri, hogy Siklósi Péter mester néhai Klara sógornéjának hitbérét és jegyajándékait kifizette. 1300.

Nos Omodeus Palatinus, Comes Zaladiensis, de Korokou et Judex Cumanorum memorie commendantes tenore presencium significamus quibus expedit vniuersis: quod Magister Petrus filius Nycolay de Suklous de dote et rebus paraforna-libus domine Clare sororis nostre, filie videlicet Fynthe Palatini laudabilis memorie fratris nostri, quam Magister Jula frater eiusdem Magistri Petri matrimonialiter copulauerat; que vna cum marito suo viam vniuerse carnis est ingressa, nobis secundum Regni consuetudinem approbatam satisfecit; quem de dote et rebus parafornalibus, ac alijs questionibus, que racione eiusdem sororis nostre contra ipsum moueri possent, auctoritate presencium reddimus per omnia expeditum. Tenore presencium statuentes, quod nec nos, nec successores nostri, ipsum Magistrum Petrum racione dotis et rerum parafornalium predictarum possimus vel ualeamus aliqualiter infestare. Datum Bude in octauis Beati Jacobi Apostoli anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

251.

István mester országbiró leányának Anychnak, Beke mester hitvesének átenged javakat Szatmár, Bihar és Szabolch megyékben 1300.

Stephanus Magister filius Erney Bani Judex Curie domini Regis vniuersis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem in salutis largitore. Vt donaciones Principum perpetua firmitate solidentur, litterarum solent testimonio communiri; inconcussum quippe permanet atque firmum, quod scripti patrocinio communitur. Proinde ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire: quod nos filiam nostram karissimam Anych vocatam, consortem Magistri Beke filij Thome, paterna pietate inducti de bonis paternis participem facere cupientes, ex beneplacito et sincera voluntate dilectorum filiorum nostrorum, Stephani videlicet, Johannis et Jacobi, quasdam possessiones nostras hereditarias, videlicet Meerk in Comitatu de Zathmar, et Alba in Comitatu Byhoriensi existentes; item quandam possessionem nostram per Erney Banum patrem nostrum felicis recordacionis acquisitam Bezermenteluk vocatam in Comitatu de Zobolch existentem, cum omnibus vtilitatibus et pertinencijs suis, sub eisdem metis et terminis, quibus eedem per nos fuerunt possesse usque modo, dedimus, donauimus, tradidimus et contulimus memorate filie nostre, et per ipsam suis heredibus, heredumque suorum successoribus perpetuo iure et irreuocabiliter pacifice possidendas, habendas et tenendas. Eo tamen adiecto, quod si processu temporum memorata filia nostra uel ipsius heredes sine herede decederent, extunc predicte possessiones in vsum seu potenciam consanguineorum memorati Magistri Beke consortis sui nullo modo extendantur; sed ad manus seu proprietatem filiorum nostrorum uel suorum heredum iterato deuoluantur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostri sigilli munimine communitas. Datum anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie börhártyán, a sárga-vörös selyemzsinóran függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

252.

István comes alországbirónak azon károsításokat tárgyazó itéletlevele, melyeket László Jánosnak fia Rofeyn bán ellenében elkövetett. 1300.

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Magister Dausa pro Rofeyn Bano fratre suo racione dampnorum, iniuriarum, et nocumentorum per Ladizlaum filium Johannis filij Chabanka illatorum in presencia domini Andree Illustris Regis Hungarie personaliter inuentum legitime reimpediri fecisset, et pro exibendis litteris contra ipsum Ladizlaum vsque ad amissionem persone et possessionum suarum omnium habitis et confectis tercium diem strenarum assumpsisset; et idem Ladizlaus ipso die in presencia Regia peremptorie comparere debuisset, prout in litteris domini Regis memorialibus per predictum Rophoyn Banum nobis exibitis contineri vidimus; et ipsam causam dominus Rex nobis commisisset decidendam; idem Rofoyn Banus personaliter comparendo omnes litteras suas, et specialiter patentes litteras nostras super condempnacione capitis dicti Ladizlai, et amissione possessionum suarum exibuit in nostri presencia, ut debebat; predictus vero Ladizlaus, prout assumpserat, personaliter non comparuit, sed Magister Paulus filius Petri cognatus suus, et quidam seruiens eiusdem astiterunt pro eodem, et pro ipso Ladizlao respondere, uel aliquam euidentem racionem pretendere nequiueruut, eo quod nullas litteras procuratorias habuerunt in hoc facto. Verum quia idem Ladizlaus racione nocumentorum, dampnorum, interfeccionum et uulneracionem iobagionum eiusdem Rofoyn Bani statu patencium aliarum litterarum nostrarum capitali sentencia puniendus, et suis possessionibus priuandus vniuersis est conuictus, prout in ipsis prioribus patentibus litteris nostris comperimus, et ad presens ad tercium diem stre(igy)narum per

ipsum Ladizlaum peremptorie assumpta, et eciam per dominum Regem misericorditur et ex superabundanti iusticia sibi assignatam (így) contumaciter venire neglexit, jura, leges et Regni consuetudines contempnendo: pro eo nemini in suo iure deesse volentes, maxime cum crescente contumacia crescere pena debeat; et ut quos timor Dei a malo non reuocat, eos saltim coibeat pena temporalis; vna cum Dominico Magistro Tauarnicorum domini Regis, Rolando quondam Palatino, Magistro Demetrio Comite Posoniensi et de Zolum, Magistro Thoma filio Andree Comite Nytriensi et Borsiensi, et alijs Baronibus ac Nobilibus Regni per dominum Regem in hac nobis in socios deputatis; ipsum Ladizlaum iuxta continenciam ipsarum priorum patencium litterarum nostrarum contra eundem Rofoyn Banum racione dampnorum, iniuriarum, nocumentorum, interfeccionibus et uulneracionibus hominum in eisdem prioribus patentibus litteris nostris expressorum, sentencialiter decreuimus fore conuictum, et in persona sua morte debita condempnandum, seu eciam puniendum sine strepitu judicij alicuius, et omnibus illis possessionibus, que ipsum Ladizlaum tangere dinoscuntur, denudandum et priuandum, et deductis factis principalibus de eisdem possessionibus, que facta principalia ipsi Rofoyn Bano debentur, residuitatem earundem possessionum in manus nostras tanquam Judicis deuoluendam. Datum Bude octauo die post tercium diem strenarum anno Domini M° trecentesimo.

(III. Endre királynak 1300-ki megerősítő okmányából mint fentebb 241 szám alatt.)

253.

István comes alországbirónak itéletlevele, melylyel az Aba nemzetségbeli Sándor Comesnek fiai és Chepán fiai közt Benna-Zurduka nevü földben történt osztályozást helyben hagyja. 1300.

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit vniuersis presencium per tenorem, quod St. filius Comitis Kriges pro Demetrio, Alexandro et Nicolao Magistris filijs Comitis Alexandri de genere Aba dominis suis, et Andreas filius Chepani pro se et Omodeo fratre suo, ac Comite Miko dicto Churka, ad nostram accedentes personaliter presenciam exhibuerunt nobis memoriales litteras Capituli Agriensis continentes hunc tenorem:

Datur pro memoria stb. (következik az egri káptalannak törvénykezési bizonysága, mint alább 261. sz. a.)

Nos igitur visis et perlectis litteris Capituli ipsam diuisionem terre Bennazurduka uocate auctoritate iudiciaria ratificantes et approbantes presentibus duximus confirmandam. Datum Bude septimo die quindenarum Natiuitatis Beati Johannis Baptiste anno Domini M°CCC°.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredéke megvan még; a budai kir. kamarai levéltárban.)

254.

István comes alországbiró Tulmán és Lanka helységek birtokviszonyaira vonatkozó itéletlevele Mark Lampertnek fia es János mester Zodouchnak fia közt. 1300.

(N)os Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit, quod cum Mark filius Lamperti in vndecim judicijs contra Magistrum Johannem filium Zodouch iuxta formam litterarum nostrarum judicialium et aliorum Judicum conuictus fuisset, et racione ipsorum judiciorum et facta (így) principali idem Magister Johannes primo et principaliter in possessionem eiusdem Mark Tulman uocatam legittime transmissus, ipsa prima introduccione presente testimonio Conuentus Waradiensis facta ad Regiam Presenciam seu nostram non venit, neque misit; sed Comes Rozboyd filius Lamperti, frater videlicet eiusdem Mark, eodem Magistro Johanne coram nobis personaliter comparente interueniens asseruit, quod introduccionem possessionis Tulman nomine porcionis eiusdem prohiberet, et in nostri presencia prohibuerat, eo quod idem Mark in ipsa possessione Tulman nullam haberet porcionem, sed esset sua, per modum diuisionis mediantibus litteris Capituli de Posoga ad ipsum deuoluta, assumpmendo personaliter litteras Capituli de Posoga super facto ipsius diuisionis inter eos processas exhibere. Qui in termino assumpto, et postmodum in alijs terminis, presentibus testimonijs Quinqueecclesiensis et Boznensis Capitulorum per Magistrum Stephanum de Gara hominem domini Regis uerbo Regio uocatus ad Regiam Presenciam, seu nostram, tanquam Vicejudicis Curie Regie ad exhibendum ipsas litteras non venit, nec misit; et ob hoc in exhibicione ipsarum litterarum conuictus extitit Comes Rozboyod supradictus. Et quia idem Mark facta prima introduccione ad Regiam Presenciam uenire neglexit, sicut premissum est, et dictus Comes Rozboyd in exhibicione ipsarum litterarum conuictus extitit; pro eo idem Magister in eandem

possessionem Tulman, et aliam possessionem eiusdem Mark Lanka uocatam, racione facti principalis et judiciorum predictorum, secundo et tercio fuerat introductus; sicut premissa omnia et singula premissorum in litteris judicialibus Capitulorum Quinqueecclesiensis et Boznensis, ac Conuentus Waradiensis vidimus plenius contineri. Exhibuit eciam idem Magister Johannes quasdam litteras nostras; in quibus comperimus, quod Thomas filius Cosme pro Comite Rozboyd domino suo exhibuisset citatorias litteras Capituli Sancti Petri de Posoga continentes hunc tenorem:

Excellenti domine sue Th. matri Andree D. gr. Illustris Regis Hungarie stb. (következik a pozségai káptalannak jelentése mint alább 263. sz. a.)

Et quia in predictis litteris citacio illicita et inlegittima continebatur; eo quod plures homines citari fecerat, quorum nomina litteris citacionis domine Ducisse non erant inserta, et terminus indebitus et contra Regni consuetudinem erat assignatus: eundem Comitem Rozboyd in facto dicte illicite citacionis et sex judiciorum, in quibus judicijs idem Comes Rozboyd contra Magistrum Johannem est conuictus, et ad plures terminos ad emendandum se in hoc facto legittime ad Regiam Presenciam fecimus euocari; qui semel et secundo uerbo Regio citatus, et per introducciones in porciones possessionum suarum Tulman et Lanka uocatarum compulsus, proclamacione eciam publice facta ad presenciam domini Regis seu nostram tanquam Vicejudicis Curie sue, et eciam super facto principali, dampno videlicet triginta marcarum ipsi Magistro Johanni in ablacione equorum et aliarum rerum suarum irrogato, venire contumaciter non curauit. Et cum super premisso facto juris ordine deciesionem (így) facere voluissemus, predictus Comes Rozboyd veniens personaliter, voluit scire, ubi ipse citatus fuerit, et eciam proclamatus; dicens, quod eadem possessio Tulman a pluribus annis per factum Magistri Johannis esset desolata, et quod de citacione et proclamacione sibi non constaret; exhibens inter cetera idem Magister Johannes in instanti litteras Capituli Quinqueecclesiensis domino Regi transmissas, in quibus per nos fuit compertum; quod Johannes filius Bernalch de genere Durusma, qui uice Magistri Stephani de Garaa de eadem generacione

Dorusma cognati sui pro homine domini Regis fuerat deputatus, presente Magistro Nicolao Canonico Ecclesie Sancti Johannis de Luinqueecclesijs testimonio ipsius Capituli Quinqueecclesiensis sabbato post Circumcisionem Domini anno eiusdem M°CC° nonagesimo nono accedentes in uillam Royzboyd predicti Tulman antedictam, vbi reperiendo Dyonisium filium Mortun Tulmani dictum, patrvelem fratrem dicti Rozboyd, cui Dyonisio et populis de eadem uilla, iobagionibus eiusdem Rozboyd commorantibus in una curia sub vna porta dixisset uerbo Regio, ut in quindenis predicti sabbati diei idem Rozboyd ad premissa in persona propria et non per procuratorem suum, coram domino Rege compareret. Et quia idem Rozboyd eosdem homines, in qui ipsa curia in villa Tulman commorari dicebantur, non dicebat esse jobagiones suos; per nos partibus assumpmentibus decretum extiterat, ut in octauis Purificacionis Beate Virginis eedem partes accederent super faciem eiusdem possessionis Tulman; et idem Magister Johannes deberet illuc adducere predictum Johannem filium Bernalch tunc loco hominis domini Regis deputatum, et ipsum Magistrum Nicolaum per Capitulum Quinqueecclesiense in testimonium assignatum; et ipsi Johannes filius Bernalch, ac Magister Nicolaus, ostenderent predictam curiam sub una porta existentem, presentibus Dominico filio Wirizlow homine domini Regis, et testimonio Capituli Sancti Petri de Posoga, quos idem Rozboyd adducere assumpserat; et homo domini Regis per ipsum Comitem Rozboyd adductus presente testimonio Capituli de Posoga uideret et inspiceret, si predicta curia sit illa eadem, que in litteris ipsius Capituli Quinqueecclesiensis continetur, et populi in eadem commorantes sint Rozboyd sepedicti nec ne; et secundum quod de hys omnibus ueritas constat, predictus Magister Johannes negocium suum in litteris Capituli Quinqueecclesiensis, predictus vero Rozboyd in litteris Capituli de Posoga reportarent. Et in termino ad hoc per partes assumpto idem Comes Rozboyd non venit, nec misit; predictus vero Magister Johannes exhibuit nobis litteras Conuentus Waradiensis in hec verba

Excellentissimo domino suo Andree D. gr. Inclito Regi Vngarie stb. (következik a pécsváradi konventnek jelentése mint alább 270. sz. a.)

Verum quia predictus Mark pluries citatus, et per introducciones possessionis sue legittime factas et publice proclamatas; item quia predictus Comes Rozboyd super facto diuisionis possessionum suarum litteras Capituli de Posoga exhibere, et super indebita citacione emendare se in pluribus terminis assumptis et legittime assignatis contumaciter non curauit, et in predicta citacione illicita, indebita, inlegittima omnia contra consuetudinem Regni approbatam facta, non comparendo, nec mittendo, et in omnibus alijs articulis premissis modo prehabito penitus defecit: nos nemini in suo iure desse (igy) volentes, vna cum Thoma filio Andree Comite Nitriensi et Borsiensi, Magistro Nicolao Preposito Boznensi Comite Capelle et Secretario domini Andree Illustris Regis Vngarie domini nostri, Magistro Farcasio filio Folkus, Comite Erdew filio Sebreth, et alijs nobilibus Regni per dominum Regem ad expediendum ipsum negocium specialiter deputatis, uisis et perlectis omnibus litteris super eisdem causis processis et confectis: ipsum Mark in facto principali, videlicet in destruccione ville ipsius Magistri Johannis Karachna uocate in uigilia Beati Laurencij martiris quatuor annis iam elapsis irrogata, dampno sexaginta marcarum in ablacione equorum et aliorum animalium, super quibus idem Magister Johannes contra eundem Mark se dicebat habere accionem propter negligenciam et contumaciam suam; item predictum Comitem Rozboyd in non exhibicione litterarum super facto diuisionis possessionum suarum, et propter falsam citacionem, iniquam, indebitam, et contra consuetudinem approbatam Regni factam, et eciam facto principali eiusdem superius expresso, decreuimus fore conuictos. Et predictas possessiones Tulman et Lanka uocatas Comitis Rozboyd et Mark predictorum, cum earundem vtilitatibus et pertinencijs vniuersis pro centum et quinquaginta marcis sub testimonio Capituli Quinqueecclesiensis estimatas, in duabus partibus nobis tamquam judici, in tercia uero parte eidem Magistro Johanni parti aduerse reliquimus, statuimus et dimisimus perpetuo possidendas et habendas; et idem Magister Johannes porcionem nostram de ipsis possessionibus a nobis redemit nobis satisfaciendo de eisdem. Mete autem predictarum terrarum, sicut in litteris Capituli Quinqueecclesiensis contineri uidimus, hoc ordine distinguntur: Inci-

piendo scilicet in fluuio, et a fluuio Wolkow uocato ab antiquo portu eiusdem fluuij, per quem quidem fluuium Volkov uocatum in commetaneitate terrarum Dyonisij filij Mortun eciam Tulman uocatarum per cursum eiusdem fluuij descendit ad partem orientalem, exigitque (igy) ab eodem fluuio ad partem meridionalem ad duas metas terreas angulares, in quibus sunt arbores ilycum, ubi commetaneitas terrarum predicti Dionisij terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra Lugrech filij Logreth de genere Zenthemaguch; abhinc declinat ad partem meridionalem per arbores consignatas ferro; et transeundo unam viam magnam venitur ad quamdam magnam arborem ilycem crucibus consignatam, terrisue cumulatam; abinde per quamdam magnam viam antiquam deuenit ad partem orientalem, et uenitur ad biuium prope villam eiusdem Logrech (igy) Bechefolua vocatam; adhuc per eandem viam vadit ad tres metas terreas angulares, quarum una separat eidem Lograch (igy), secunda separat filijs Dominici de genere Zenthemaguch, tercia separat supradicte possessioni Lanka vocate, vbi commetaneitas terrarum predicti Logrech (igy) terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra filiorum predicti Dominici; itaque procedit ad eandem partem meridionalem ad vnam arborem piri wlgo Rozboyd kurthuele dictam existentem iuxta fluuium Wolkov supradictum, ubi commetaneitas terrarum filiorum Dominici terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terra Demetrij de genere Zenthemaguch; deinde cadendo in aquam Wolkov per cursum eiusdem aque vaditur in magno spacio, et peruenitur ad illum locum, in quo quidem loco hyc fluuius Wlkou (igy) recipit in se alterum fluuium Lazar uocatum; siquidem vbi transito fluuio Wolkow (igy) sepedicto intrat in alterum fluuium iam dictum Lazar uocatum, et uadit contra cursum huius fluuij, et peruenitur ad tres metas angulares terreas, quarum vna separat Demetrio antedicto, secunda separat Cruciferis de Dapza, tercia separat terre Tulman sepedicte, vbi commetaneitas terrarum dicti Demetrij terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Cruciferorum predictorum; itaque per eandem aquam Lazar vocatam uadit usque dum peruenit ad alteram aquam Karagh dictam, vbi commetaneitas terrarum Cruciferorum predictorum de Dopza (igy)

terminatur, et incipit tenere commetaneitatem cum terris Magistri Laurencij et fratrum suorum filiorum Magistri Philpus Korogh uocatis; abinde diuertit ad partem septemtrionalem, et eundo per prata fluuij predicti Korogh uocati, in magno spacio eundo in hoc prato contingit terris filiorum Ehnee, exeundoque ab eodem prato in commetaneitate eorundem filiorum Ehnee uadit ad angulum cuiusdam silue filiorum Ehnee ligueth vocate, vbi sunt tres arbores ilyce (így) magne crucibus consignate ferro vice metarum; ubi uertit ad partem meridionalem, et per quandam magnam viam uenitur ad quandam aquam ex inundacione pluuialis aque se stagnantem wlgo Zelezpotok dictam; quam quidem aquam transit, et in commetaneitate terrarum supradicti Dionisij itur ad quandam magnam viam memoratam; intrans in villam Tulman uocatam, in qua est ecclesia in honore Sancti Michaelis Archangeli, que quidem ecclesia sequatur (így) per medium, et per eandem viam vadit ad finem uille Tulman vocate, ubi est magna meta terrea; exhinc proceditur ad superius memoratum portum antiquum sepedicti fluuij Wolkow vocati, sicque terminatur. Datum Bude septimo die Beati Georgij martiris anno Domini M°CCC°.

(III. Endre királynak 1300-ki megerősítő okmányából, mint fentebb 245. szám alatt.)

255.

István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy Almagi Bacha comes, és Miklós comes Botyznak testvére, Bachka nevü köztük peres birtokra nézve barátságosan egyezkedtek. 1300

Nos Comes St. Vicejudex Curie domini Regis damus pro memoria, quod in causa, quam Comes Bacha filius Mark de Almag personaliter astans contra Comitem Nicolaum fratrem Botyz similiter personaliter comparentem, super facto

terre Bachka habebat coram nobis, per arbitrium proborum uirorum de nostra permissione in talem pacis formam se dixerunt deuenisse: quod idem Comes Bacha porcionem terre de ipsa terra Bachka, quam ipse Comes Nicolaus in eadem habuisse dinoscebatur, et eciam suam porcionem propriam terre de eadem, quam ex collacione Baan filij Garwasij soceri sui possidebat, reliquit eidem Comiti Nicolao perpetuo possidendas eo modo; quod pro porcione terre eiusdem Comitis Bacha predictus Comes Nicolaus vnam peciam panni de dorni pro tribus marcis et fertone in quindenis Pentecostes proxime uenturis dare eidem Comiti Bacha, et tres marcas in argento mercimoniali minus fertone in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste soluere tenebitur coram Capitulo Agriensi, tali pena interiecta; quod si quemlibet ipsorum terminorum pretermiserit in soluendo, extunc porcio terre eiusdem Comitis Bacha sibi ipsi remanebit perpetuo possidenda, nec prefatus Comes Nicolaus super ipsa porcione terre ipsum Comitem Bacham de cetero poterit molestare. Preterea in die prime solucionis dictus Comes Bacha priuilegium Vicepalatini Bude residentis et Capituli Agriensis, quibus mediantibus porcio terre ipsius Comitis Nicolai de Bachka ad ipsum deuoluta fuerat, et uniuersas litteras super ipsa causa processas, et in die vltime solucionis priuilegium Regis St., quo mediante idem Comes Bacha porcionem terre sue de eadem possidebat, debet reddere coram eodem Capitulo Agriensi Comiti Nicolao supradicto, et priuilegio eiusdem Capituli resignacionem porcionum ipsarum terrarum eidem Comiti Nicolao confirmare. Nos tanquam judicem in toto predictus Comes Nycolaus placare assumpsit. Nec hoc pretermittimus; quod si quas litteras idem Comes Bacha super hoc facto in fraudem reseruaret, casse sint penitus et inanes. Datum Bude feria tercia proxima ante festum Ascensionis Domini anno eiusdem M°CCC°.

Kivül: Pro Comite Nicolao fratre Batyz contra Comitem Bacham filium Mark.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

256.

István comes alországbirónak bizonyságlevele, hogy János, László mesternek fia, anyjával a köztök Olmera birtokra nézve támadt egyenetlenségek tekintetében barátságosan egyezkedett. 1300.

Nos Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus quibus expedit tenore presencium vniuersis: quod cum Johannes filius Magistri Ladizlai filij Thekws, qui personaliter astitit, et domina mater eiusdem relicta ipsius Magistri Ladizlai, pro qua Andreas filius Kana cum procuratorijs litteris Conuentus de Jazow comparuit, Magistrum Stephanum de Bogath, qui similiter personaliter aderat, traxissent in causam, possessionem Olmera vocatam in Comitatu de Abawywar existentem, nomine juris ipsius domine pro dote et rebus parafarnalibus suis per Magistrum Ladizlaum eidem traditam et assignatam, in figura Judicij in nostri presencia repetentes ab eodem; quam cum litteris Capituli Agriensis ab ipso Magistro Stephano legitime reinpediuerat, et idem Magister Stephanus ipsam possessionem Olmera legitimis, validis et efficacibus instrumentibus (így) mediantibus per ipsum Magistrum Ladizlaum filium Thekws sibi pro meritorijs seruicijs suis collatam asserit et donatam; et quamquam ipsa causa in presencia domini Andree Illustris Regis Hungarie domini nostri et nostra tamquam Vicejudicis Curie Regie diucius fuisset uentilata: tamen per arbitrium Baronum domini Regis et Nobilium in facto dicte possessionis Olmera ex nostra permissione, prout Judicis, in talem pacis et concordie formam se dixerunt deuenisse: quod vtraque pars omni liti, questioni et accioni hinc inde usque modo emergenti propter bonum pacis mutua renunciarunt uoluntate eo módo, quod idem Johannes personaliter nomine suo ac nomine domine matris sue predicte, et Andreas filius Kana cum ipsis procuratorijs litteris, ut prediximus, pro eadem do-

mina relicta Magistri Ladizlai comparentes, predictam possessionem Olmera iuxta continenciam priuilegiorum et instrumentorum diuersorum, quibus mediantibus eandem possessionem ipsi Magistro St. de Nogach pro suis seruicijs per eundem Magistrum Ladizlaum iam dudum collatam et donatam fuisse asserebant, sub eisdem metis et terminis, sub quibus eadem possessio per eundem Magistrum Ladizlaum patrem dicti Johannis habita fuisse dinoscitur et possessa, reliquerunt et dimiserunt pure et simpliciter sepedicto Magistro St., et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus jure perpetuo possidendam et habendam; ita vt nullum jus uel dominium idem Johannes pro se et domina matre in eadem sibi reseruauit. Instrumenta nichylominus, quibus mediantibus memorata possessio prefate domine pro dote sua et rebus parafarnalibus per ipsum Magistrum Ladizlaum maritum suum assignata et statuta fuisse dicebatur, in quantum ipsa instrumenta predictam possessionem tangunt, tanquam cassa, friuola et inanya haberi uoluerant; ita vt vbicunque ipsa instrumenta per ipsam dominam in facto dotis sue contra eundem Magistrum Stephanum super facto dicte possessionis Olmera exhiberentur, lucem non habeant, et suis per omnia careant viribus firmitatis; et insuper eedem partes omnes litteras, super processu presentis cause contra inuicem usque ad presens obtentas, pro sopitis et inanibus reliquerunt. Datum Bude septimo die quindenarum Beati Jacobi Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo.

(Eredetie börhártyán, a barna-sárga selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

257.

István comes alországbírónak itéletlevele Baztehi Endre comes özvegye és fiai, s Zoard mester Wech unokája közt. 1300.

Nos Comes Stephanus Vicejudex Curie domini Regis memorie commendantes significamus omnibus quibus expedit presencium per tenorem: quod cum Nycolaus filius Comitis Andree de Bazteh in nouem judicijs; item Andreas, Johannes, et Beex filij eius Comitis Andree, et domina mater eorundem, pro se, excepto Nicolao supradicto, in alijs nouem judicijs iuxta formam litterarum memorialium Vicejudicum Curie Regie et nostrarum contra Magistrum Zoard nepotem Wech iuxta diuersitates accionum eiusdem ordine iudiciario conuicti fuissent, et racione ipsorum iudiciorum, et pro factis principalibus, videlicet dampnis, nocumentis et iniurijs per ipsum Nycolaum filium Comitis Andree ad valorem quadraginta marcarum, iobagionibus dicti Magistri Zoard et populis aliarum villarum defensioni seu proteccioni sue commissis in ablacione bouum et aliorum animalium, siue rerum eorundem usque ad presens per modum latrocinij irrogatis, et eciam racione quatuor bouum in uilla eiusdem Magistri Zoard Zenthalberth vocata per eundem Nicolaum pendente lite ablatorum, super quibus omnibus idem Magister Zoard contra eundem Nicolaum per se dicebat habere accionem, et racione hospitalitatis contra Johannem, Andream et Beex, ac dominam matrem eorundem asserens ipse Magister Zoard, quod ijdem Johannes, Andreas et Beex, ac domina mater ipsorum dicto Nycolao et suis complicibus in omnibus premissis fuissent hospitati, et quod idem Nycolaus de ipsis ueniendo, et iterato eundo ad eosdem, et cum eisdem distrahendo seu expendendo de facto ipsorum omnia premissa per modum prehabitum irrogasset, et licet idem Magister Zoard pro ipsis factis principalibus et judicijs semel et secundo in possessionem Saras vocatam in Comitatu Strigoniensi nomine possessionis eorundem Nicolay, Andree,

Johannis et Beex, ac domine matris eorundem fuisset legitime intromissus: tamen quia Karulus frater Rolandi quondam Episcopi Boznensis ipsum Magistrum Zoard personaliter in nostri presencia inuentum prohibuit, eandem esse suam asserendo, eundem Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Comitis Andree et domine matris ipsorum Boyna vocate in eodem Comitatu existentis rite transmisimus. Qui quidem Nicolaus, Andreas, Johannes et Beex, ac domina mater ipsorum, per citaciones continuas et introducciones in eandem possessionem Boyna semel, bis et tercio legitime factas, proclamacione eciam in foro Strigoniensi, de Komarum et de Thata ad maiorem et huberiorem huius negocij cautelam publice facta, iuri parere et eidem Magistro Zoard satisfacere in premissis non curarunt, ymo assumpto rebellionis spiritu, jura, leges et Regni consuetudines non attendentes ausu temerario presumpmere non cessarunt; prout hec omnia in multis et diuersis judicialibus litteris nostris et Conuentus Cruciferorum Sancti Regis Stephany per ipsum Magistrum Zoard exhibitis vidimus plenius contineri, qui scilicet Nycolaus, Andreas, Johannes et Beex, ac domina mater ipsorum per huiusmodi multiplices compulsiones et admoniciones legitimas ad Regiam Presenciam seu nostram, prout Vicejudicis Curie sue venire, ut premissum est, contumaciter neglexerunt. Nos enim nemini in suo jure deesse volentes, maxime cum crescente contumacia crescere debeat et pena; et quos timor Dei a malo non reuocat, eos saltim cohibeat pena temporalis; predictos filios Comitis Andree, et dominam matrem eorum in omnibus premissis et singulis premissorum contra ipsum Magistrum Zoard sentencialiter decreuimus fore conuictos, et predictam possessionem Boyna vocatam pro viginti quinque marcis, item alteram possessionem eorum Wygoon nominatam pro triginta marcis minus duabus estimatas in Comitatu Strigoniensi existentes, cum vtilitatibus et pertinencijs earundem, sub metis et terminis antiquis reliquimus et statuimus auctoritate judiciaria eidem Magistro Zoard possidendas et habendas; commetanei eciam earundem per hominem domini Regis, presente testimonio dictorum Cruciferorum interrogati redimere noluissent, prout in litteris eorundem Cruciferorum domino Regi transmissis vidimus contineri. Igitur tam ipsis

filijs Comitis Andree et domine matri ipsorum, quam eciam commetaneis ipsarum possessionum super hoc facto duximus silencium perpetuum imponendum, saluis tamen nostris porcionibus in omnibus premissis remanentibus. Datum Bude septimo die quindenarum Beati Michaelis Archangeli anno Domini M° trecentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a vörös-zöld selyemzsinóron függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

258.

István comes alországbiró meghagyja a keresztesek esztergami konventjének, hogy az ezen ügyben hozott ítéletet foganatosítsa 1300.

Viris religiosis amicis suis Reuerendis Magistro et Conuentui Cruciferorum Domus Hospitalis Ecclesie Saneti Regis de Strigonio Comes St. Vicejudex Curie domini Regis amiciciam paratam. Noueritis, in litteris vestris domino Regi transmissis nobis constitisse, quod Johannes de Pyzke homo domini Regis, presente vestro testimonio, Magistrum Zoard nepotem Wech pro facto principali et racione septem judiciorum, et aliorum septem judiciorum, eo quod idem Magister Zoard diuersas se dicebat contra Nicolaum, Andream, Johannem et Beex filios Andree de Bozteh, ac dominam matrem eorundem relictam ipsius Andree, habere acciones; et licet nomine possessionis eorundem in possessione Saras uocata in Comitatu Strigonyensi existentis legitime semel et secundo fuerit introductus: tamen quia Karulus frater Roulandi quondam Episcopi Boznensis de ipsa possessione Saras ipsum Magistrum Zoard personaliter in nostri presencia inuentum prohibuit, eandem suam esse asserendo: amiciciam uestram requirimus ex affectu, quatenus detis testimonium vestrum, coram quo predictus

Johannes homo domini Regis ipsum Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Andree Bayna vocatam in eodem Comitatu Strigonyensi existentem pro facto principali et racione predictorum septem judiciorum, et aliorum septem judiciorum secundum diuersitatem accionum dicti Magistri Zoard, et insuper duorum judiciorum, in quibus ad quindenas Pentecostes legitime eisdem assignatas non comparendo remanserunt, sicut in litteris nostris judicialibus exinde confectis continetur, introducat, a die introduccionis usque quintumdecimum diem permansurum in eadem, si non fuerit contradictum, sine destruccione eiusdem; dicat eciam idem homo domini Regis eisdem filijs Andree et domine matri eorundem uerbo Regio, vt in termino ad hoc sibi assignato compareant personaliter coram domino Rege, super facto principali peremptorie responsuri, et ante responsionem eorum satisfaciant de judicijs supradictis; alioquin huic negocio finem debitum imponemus. Post hec facti seriem tocius domino Regi rescribatis. Datum Bude septimo die quindenarum Pentecostes anno Domini M°CCC°.

Kivül: *Magistro et Conuentui Cruciferorum Sancti Regis Stephani de Strigonio. Introductorie pro Magistro Zoard in possessionem filiorum Andree de Bozteh Bayna vocatam.*

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

259.

Az egri káptalannak bizonyságlevele, hogy a Hernádnempty-i nemesek Hernádnemptyben fekvő bizonyos birtokrészt Lőrincz, Bertalan és Miklós, László fiainak eladtak. 1300.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore

presencium volumus peruenire, quod Ladizlao filio Andree filij Bedek, et Petro ac Stephano filijs Thome filij eiusdem Bedek de Harnadnempty ex vna parte, ab altera vero Laurencio et Bartholomeo filijs Ladizlai pro se, et pro Nicolao fratre ipsorum coram nobis personaliter constitutis, per ipsos Ladizlaum filium Andree et filios Thome propositum extitit, quod quandam particulam terre de dicta terra eorum Harnadnempty, scilicet de porcione eorum jure hereditario ipsos contingente, ad vnum aratrum sufficientem, quam prius iuxta formam litterarum nostrarum memorialium eisdem filijs Ladizlai pro septem marcis denariorum pignori exposuerant, cum vniuersis vtilitatibus suis, metis infrascriptis ab alijs partibus eiusdem porcionis ipsorum separatam, et specialiter cum quadam sessione iuxta magnum portum fluuij Harnad a parte orientali existentem, pro eadem summa pecunie vendidissent et tradidissent dictis filijs Ladizlai sibi et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam. Insuper obligarunt se dictus Ladizlaus filius Andree et filij Thome supradicti et heredes ipsorum predictos filios Ladizlai et heredes eorundem vniuersos ab omnibus racione eiusdem particule terre inpetere nitentibus defendere et expedire proprijs laboribus et expensis. Mete autem eiusdem particule terre, prout partes coram nobis recitarunt, hoc ordine exprimerentur: quod prima meta incipit super quadam sessione sita a parte orientali iuxta fluuium Harnad; inde egreditur ad eandem plagam, et eundo iungitur quoddam pomerium, de quo transeundo per prata venit ad quoddam berch, de quo eundo iungit quandam arborem piri pro meta assignatam, et eundo de eadem venit ad metas finales, et predicte mete eandem particulam terre separarent a parte orientali; a parte autem meridionali que separant, essent hee: quod prima meta incipit super metam terminalem; inde egreditur ad occidentem, et eundo directe iungit fluuium Harnad predictum; et in quodam loco per meatum aque, qui fok dicitur, cadit in ipsum fluuium Harnad, et contra metam eandem eundo iungit iterato prefatam sessionem, et ibi terminatur. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas, presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Magistro Johanne de He-

wes, Alberto de Borswa, Simone Noui Castri Archidiaconis, et alijs multis; anno Domini M°CCC°. Regnante Andrea Illustri Rege Hungarie, Gregorio Electo Strigoniensi, Johanne Archyepiscopo Colocensi; et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

260.

Az egri káptalannak a Beretey helységben történt osztályt tárgyazó bizonyságlevele. 1300.

Omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris presens scriptum inspecturis Capitulum Ecclesie Agriensis salutem in omnium saluatore. Ad vniuersorum noticiam tenore presencium volumus peruenire; quod Petrus filius Comitis Georgij Comes de Nouo Castro, et Magister Johannes frater eiusdem ex una parte, ab altera vero Egidius et Dyonisius filij Johannis pro se et pro Andronico fratre ipsorum coram nobis personaliter constituti concorditer retulerunt, quod in quibusdam possessionibus suis inferius declarandis pari consensu talem inter se fecissent diuisionem; quod ijdem Comes Petrus et Magister Johannes quandam possessionem Berethey vocatam, que ad ipsos a domino Mychaele Preposito Mysliensi fratre ipsorum titulo pignoris extitit deuoluta, cum vniuersis vtilitatibus suis; quia dicti filij Johannis spiritum rebellionis eorum vitarunt, et sibi studuerunt complacere, ob dileccionem eorundem, non accepta aliqua pecunia ab eisdem pro predicta possessione, dedissent et tradiderunt ipsis filijs Johannis et heredibus eorum heredumque suorum successoribus perpetuo possidendam et habendam. Prefati vero filij

Johannis porciones suas omnino, que eosdem de porcionibus eiusdem domini Prepositi racione proximitatis contingunt, tam in Castro quam in terris, similiter cum suis vtilitatibus omnibus reliquissent et coram nobis reliquerunt predictis filijs Comitis Georgij et suis heredibus heredumque suorum successoribus perpetuo jure et irreuocabiliter possidendas et habendas. Diuisiones autem omnium aliarum possessionum suarum in priuilegijs nostris prioribus insertarum ipso ordine et statu, prout in ipsis priuilegijs nostris sunt diuise, dicte partes in filios filiorum suorum inuiolabiliter se coram nobis conseruandas obligarunt. Preterea dicti filij Johannis confessi sunt coram nobis, quod sicut predictus pater eorum nullam in Castro habuerit porcionem, ita et ipsi porcione Castri omnino carerent. Insuper adiecerunt eciam predicte partes, quod omnes alias causas suas, que hinc et inde tam super facto destruccionum, incendiorum, dampnorum, mortis, captiuacionis, quam aliarum quarumlibet iniuriarum mote fuerunt vsque modo inter ipsos, sibi inuicem per omnia remisissent et remiserunt coram nobis. In cuius rey testimonium ad instanciam parcium presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas; presentibus tamen Magistro Johanne Lectore, Mykou Custode, Martino de Pacha, Petro de Kemey, Briccio de Zobolch, Johanne de Heues, Alberto de Borsua, Symone Noui Castri Archidiaconis, et alijs multis. Anno Domini M°CCC°; regnante Andrea illustri Rege Hungarie, Gregorio Electo Strigoniensi, Johanne Archiepiscopo Colocensi, et domino nostro venerabili patre Andrea Dei gracia Episcopo Agriensi existentibus.

A B C

(Eredetie bőrhártyán, melyről a pecsét sárga-zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

261.

Az egri káptalannak törvénykezési bizonysága, hogy Aba nemzetségbeli Sándor comesnek fiai, és Chepánnak fiai közt Benna-Zurduka nevü földben osztozkodtak. 1300.

Datur pro memoria, quod cum nos iuxta continenciam litterarum Comitis St. Viceiudicis Curie domini Regis nobis transmissarum cum Demetrio, Alexandro et Nicolao Magistris filijs Comitis Alexandri ex una parte, et Comite Miko dicto Churka, Omodeo et Andrea filijs Chepani ex altera, duos viros ydoneos et fideles, uidelicet Egidium de Mera et Marcellum de Ida presbiteros pro testimonio vice nostra transmisissemus, quibus presentibus dicte partes, et eciam presentibus Magistro Michaele filio Morhardy et alijs nobilibus in eisdem litteris iudicis expressis feria tercia proxima ante festum Natiuitatis Beati Johannis Baptiste super facto terre Bennazurduka uocate accederent, et eandem per metas veteres reambulando, cum uniuersis utilitatibus suis ad tres partes diuiderent equales: ijdem homines nostri ad nos reuersi nobis taliter recitarunt, quod predicte partes ipsis presentibus, et eciam petentibus Magistro Detbor filio Detricy, et Demetrio de Zymer, homine predicti Magistri Michaelis, in ipsa feria tercia accessissent ad faciem terre supradicte, et eandem per veteres metas circulares reambulassent, et reambulando ipsam terram cum vniuersis utilitatibus suis in tres partes equales diuisissent; de quibus vnam partem predicti filij Comitis Alexandri, sitam iuxta terram eorundem Comitis Miko et filiorum Chepani, a reliquis duabus partibus metis inferius specificandis separatam, eidem Comiti Miko, et filijs Chepani, ac heredibus eorundem, resignassent et reliquissent perpetuo possidendam, prout eciam iuxta formam litterarum dicti Judicis eisdem resignarant terciam partem terre memorate; relique uero due partes eisdem filijs Alexandri Comitis et suis heredibus, similiter cum utilitatibus suis, pacifice possidende re-

mansissent. Mete autem, que separant ipsam terciam partem a predictis duabus partibus, sicut ijdem homines nostri recitarunt, sunt he: quod prima meta incipitur iuxta fluuium Harnad; abhinc per nemus exeundo venit ad magnam viam, et transit ipsam, et iuxta quoddam berch iungit tres metas; de quibus ad occidentem eundo per ternas et ternas metas iungit quinque metas capitales terre Radwan vocate; et ibi terminatur. Et predictus Alexander, et Comes Miko antedictus, coram nobis constituti eodem modo omnia premissa affirmarunt. Datum in festo Beate Margarethe virginis anno Domini M°CCC°.

(István comes alországbirónak 1300-ki itéletleveléből, mint fentebb 253. sz. a.)

263.

A hantai káptalannak bizonyságlevele, hogy Miklós, Lőrincz, Szomór, Mihály és Pál Jakabnak fiai, vagyonukban osztozkodtak. 1300.

Nos Capitulum Ecclesie Hantensis memorie commendantes significamus tenore presencium vniuersis, quod constitutis coram nobis personaliter magistro Nicolao, magistro Laurencio, magistro Zumur, magistro Michaele, et magistro Paulo filijs magistri Jacobi, confessi sunt; quod diuisio inter se tam in libertinis, tam in ancillis, tam eciam in possessionibus per arbitrium et ordinacionem Comitis Keme filij Zothmoz, qui per peticionem ipsorum per magistrum Stephanum missus fuerat, magistri Michaelis filij magistri Michaelis fratris ipsorum Comitis Michaelis Sydou dicti, Andree et Martini filiorum Chepani de generacione sua, Comitis Petri filij Tiburcij de Nema, et Nicolai Cernobi de Buun — — diuisionis ipsorum talis concorditer et pacifice extitisset et fuisset; quod primo et principaliter magistro Zumur sorte mittendo cessissent sex curie in Rada a sessione patris ipsorum inci-

piendo cum terra desola — — — est inter magistrum Michaelem et filios Chepani, Andree et Martini usque ad meatum aque, que separat inter magistrum Laurencium antedictum; de seruis autem, libertinis et ancillis eidem magistro Zumur cessissent et — issent — — ancilla cum duobus filijs suis et duabus filiabus suis, Rusinch cum maiori filia sua, et unus libertinus, Paulus scilicet filius Ereu; de possessionibus autem ipsorum ipsi magistro Zumur cum tribus fratribus suis, Laurencio videlicet, Michaeli et Paulo cessissent Sunu, Arpa et Buun, et terram populorum Waraskate fratri Paulo; castrum vero ipsorum Chezmus vocatum cum terra ad ipsum castrum spectanti communiter possiderent, et — — — totamterram Rada cum omnibus vtilitatibus suis et pertinencijs vniuersis pro usu suo haberent, iobagio — — — prout dinoscuntur habere ab antiquo. Vtigitur huius diuisionis series robur perpetue firmitatis obtineat, nec per quempiam ipsorum inirritum ualeat uel possit retractari, ad instanciam et peticionem ipsorum ipsi magistro Zumur presentes patentes litteras nostras duximus confirmandas. Datum in octauis Sancti Jacobi Apostoli anno Domini millesimo trecentesimo.

(Eredetie a Konde család levéltárában. Közli Knauz Nándor.)

263.

A pozségai káptalannak jelentése Thomasina III. Endre király anyjához a parancsára Demeter valkói föispán és Lampert comes fiai közti eljárásáról. ~~*1300.*~~ 1299. nov. 13

Excellenti domine sue Th. matri Andree Dei gracia Illustris Regis Vngarie, Ducisse tocius Sclauonie, et Gubernatrici Parcium Citradanubialium usque mare, Capitulum Beati Petri de Posagha oraciones in Domino. Litteras Uestre Magnificencie reuerenter recepimus in hec uerba:

Domina Th. D. gr. mater domini Andree Illustris Regis

Vngarie stb. (következik Thomasina a király anyjának parancsa, mint fentebb 248. sz. a.)

Nos itaque mandatis et preceptis UestreExcellencie satisfacere exdebito et ex uoto cupientes, ut tenemur, cum eodem Laurencio homine uestro vnum ex nobis virum ydoneum ad premissa diligenter exequendum transmisimus; qui quidem homo uester et noster demum ad nos redeuntes nobis retulerunt uiuauoce: quod sicut ipsi per clandestinam et publicam inquisicionem factam a viris nobilibus et comprouincialibus, et alijs communibus hominibus certo cercius scire potuerunt, predictus Comes Demetrius dominica die prenotata veniendo, possessionem iam dictorum filiorum Lamperti Tulman uocatam, bonis omnibus mobilibus et per se mouentibus indebite destruendo, spoliassent; viros et mulieres, virgines et viduas, in eadem possessione commorantes denudando, miserabiliter contra Deum et eius justiciam detrectando; fruges eorum equis spargendo, et residuas asportando; et capillos unius jobagionis sui demecendo. Quas quidem spoliaciones virginum et viduarum, ac capillorum iobagionis ipsorum dissipacionem idem homo uester et noster uidisse sunt confessi, et adhuc descensus ipsius Comitis Demetrij in eadem possessione reliquisse affirmarunt. Nichilominus feria quinta proxima ante festum Sancti Martini citasset oculo ad oculum in ipsa possessione Comitem Demetrium, Michaelem filium Dominici, Johannem Kopoz dictum, item Petrum, Nicolaum filium Bala, et alium filium Cheng; item ex seruientibus Magistri Laurencij Bencencium de Bencench, Jacobum Zuoph dictum, Johannem nepotem Tarcha in Uestre Magnitudinis presenciam comparendi, terciam feriam proximam post festum Sancti Briccii confessoris pro termino assignando. Datum in festo Sancti Briccii confessoris.

(István comes alországbírónak 1300-ki ítéletleveléből mint fentebb 256. szám alatt.)

264.

A váczi káptalannak bizonyságlevele, hogy Erdő comes és Dénes mester a köztök két Pechen nevű helységre nézve történt barátságos egyezkedést foganatositották. 1300.

Capitulum Ecclesie Waciensis omnibus Christi fidelibus presentem paginam inspecturis salutem in Domino sempiternam. Ad vniuersorum tam presencium quam futurorum noticiam harum serye volumus peruenire : quod nobiles viri Comes Erdeu filius Semerdi ab vna parte, et Magister Dyonisius filius Arnach ex altera, coram nobis personaliter constituti nobis concorditer viuevocis oraculo retulerunt: quod cum inter ipsos super facto duarum villarum Pechen vocatarum, ac terris eisdem villis anexis, contencio seu materia litis exorta fuisset et satis diu ventilata, partesque instrumenta sua, quibus mediantibus ipsas villas tenuerunt, coram domino Andrea Rege Hungarie Illustri contra exhibere debuissent, sicut id in litteris eiusdem domini Regis clarius vidimus contineri: tandem partes per arbitrium nobilis viri Magistri Dominici Thauarnicorum ipsius domini Regis, nec non aliorum Baronum eiusdem, quorum nomina in litteris composicionalibus ipsius domini Regis super facto villarum seu possessionum Pechen predictarum habitis inter partes continentur, taliter concordassent, sicut in litteris eiusdem domini Regis, formam concordie facte inter ipsos tenentibus vidimus plene contineri per partes nobis exhibitis. Quarum litterarum composicionalium tenorem ad maiorem huius rei cautelam presentibus insery fecimus sine augmentacione uel diminucione in hec uerba.

Nos Andreas D. gr. Rex Hungarie stb. (következik III. Endre királynak 1297-ki okmánya mint fentebb 166. sz. a.)

Igitur prenotatus Magister Dyonisius filius Arnach prefatam pecunie quantitatem, videlicet ducentas et viginti quinque marcas, totum in argento puro et fino, in redempcionem

duarum villarum Ketpechen vocatarum in terminis suprascriptis modo et ordine prehabito predicto Comiti Erdeu in quolibet termino solucionis coram nobis personaliter comparenti et recipienti plenarie persoluit et dedit coram nobis; et idem Comes Erdeu in termino vltime solucionis modo et ordine litterarum composicionalium domini Andree Regis predictarum, omnia priuilegia, videlicet domini Ladizlay quondam Regis Hungarie bone et clare memorie, nobilis viri Magistri Vgrini, Capituli Ecclesie Budensis, et nostrum priuilegium, quibus mediantibus dicte possessiones Kethpechen cum terris sibi annexis, racione mille marcarum eidem Comiti Erdeu et suis heredibus per dictum Magistrum Vgrinum date fuerunt et collate, sicut in eisdem priuilegijs plene vidimus contineri, coram nobis restituit in manus Magistri Dyonisij prenotati, et insuper omnia instrumenta seu litteras calescunque, tam Regias quam alias, et specialiter predictas litteras domini Andree Regis composicionales, idem Comes Erdeu coram nobis restituit ad cassandum, et sic predictas possessiones Ketpechen vocatas, cum terris arabilibus, siluis, pratis, ac alijs suis vtilitatibus, prout sibi date fuerunt, et secundum quod ipsum tangebant, et idem possedit, dictus Comes Erdeu dedit coram nobis astando, dimisit, tradidit et contulit predicto Magistro Dyonisio et suis heredibus heredumque suorum successoribus, jure hereditario, inreuocabiliter, perpetuo, pacifice possidendas, tenendas et habendas, nullo jure dominij idem Comes Erdeu sibi et suis posteris in eisdem villis seu possessionibus Ketpechen ac atinentis (igy) earundem reseruato. In cuius rei memoriam presentes concessimus litteras sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Herrici Ecclesie nostre Lectoris, anno Domini M° trecentesimo. Magistro Dominico Preposito, Magistro Johanne Cantore, Cepano Custode, Oliuerio Waciensi, Nicolao Pestiensi, Nicolao Changradiensi, Agustino de Zigetfeu, Geblino de Zolnuk Archydiaconis, ceterisque pluribus Canonicis existentibus in Ecclesia Beate Virginis, Deo humiliter famulantibus et deuote.

(A váczi káptalannak 1381. „nobilis et honestus vir Magister Arnach filius Dyonisi filij condam Comitis Arnach" kérésére az uj pecsétje alatt kiadott átiratából; melyben ezeket olvassuk; „quod cum sigillum nostrum prius et antiquum per iniquam machinacionem ingenuosamque fabricacio-

nem prauorum hominum, inpya semper cogitacione de camara Ecclesie nostre fracto pixide (így), in quo seruabatur, cum alijs rebus strinalibus ciuium seu hospitum de ciuitate sub spe defensionis in dictam camaram Ecclesie nostre inportatis, fuisset sublatum ac subtractum, nosque vsu sigilli secundum Regni antiquam sanxcionem necquaquam carere poteramus, sicut moris est negvcitas (így) nobilium Regni seu regnicolarum. de consilio et consensu quorum interfuit et interesse debuit jure et de facto; aliud sigillum nouum in modum lune rotundum, effigiem Virginis Gloriose matrone Ecclesie nostre habens filium Jesum in vlnis suis scu'ptam fieri ordinauimus, pupplicareque fecimus per prouincias, vt omnes nobiles et alij qui priuilegya habent, ac alya instrumenta cum priori amisso sigillo nostro de quacunque re, cum presente sigillo nostre nouo innouarent, ac si ex euentu uel accidente de incendio ignis vel potencia aliquorum par instrumentorum aliqua amissione depery fecissent, secundum Regni consuetudinem de camara nostra inquiri facerent, ne ipsis fraus seu dolus posset euenire" stb.; a budai kir. kamarai levéltárban.)

265.

A keresztesek esztergami konventje átirja Lodomér esztergami érseknek négy az ottani káptalan jogositványait tárgyazó okmányát. 1300.

Nos Conuentus Cruciferorum domus Hospitalis Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio memorie commendantes significamus vniuersis quibus expedit presencium per tenorem; quod discreti viri, Magistri uidelicet Johannes Decanus Ecclesie Strigoniensis, et Andreas quondam Decanus eiusdem Ecclesie, vice et nomine discretorum virorum Magistri Thome Prepositi et Capituli ipsius Ecclesie Strigoniensis dominorum suorum, ad nostram accedentes presenciam, quatuor paria litterarum wenerabilis patris domini Lodomerij Archiepiscopi eiusdem Ecclesie Strigoniensis bone memorie, sub uero et certo sigillo ipsius, quarum quidem due sunt et existunt sub pendenti sigillo, et due memoriales, nobis exhibuerunt sub hac forma :

(Következik Lodomér érseknek négy az esztergami káptalan jogositványait tárgyazó és már közölt okmánya.)

Pecierunt itaque ijdem Magistri Johannes Decanus et Andreas pro se et pro predictis discretis uiris Magistro Th. Preposito et Capitulo Strigoniensi, dominis suis, quod quia predicta quatuor paria litterarum propter discrimina uiarum et maliciam temporis iupacati secum portare formidarent, et tempore oportuno, seu ubique locorum exhibere, nostris litteris inseri et transcribi de uerbo ad uerbum faceremus, quod et fecimus mediante iusticia annuentes. Datum in festo Wyncenci martiris anno Domini M°CCC°.

(Az eredeti után Knauz Nándor, Magyar Sion III. köt. 951. l.)

266.

A zalavári konventnek bizonyságlevele, hogy Pál Muthmernek fia Urustun nevü birtokát Ochuz comesnek elzálagositotta. 1300.

Nos Stephanus miseracione Diuina Abbas Zaladiensis totusque Conuentus eiusdem loci damus pro memoria, quod constituti personaliter coram nobis ab una parte Comes Ochuz, ex altera uero Paulus filius Muthmer; idem Paulus possessionem suam Vrustun vocatam cum onnibus hutilitatibus suis sibi a fratre suo Comite Geroldo bone memorie relictam, asseruit se ipsi Comiti Ochuz usque ad reuolucionem decem annorum pro sex marcis pignori obligasse; quas sex marcas idem Paulus ab ipso Comite Ochuz dixit plenarie recepisse; ita tamen, quod quandocunque iam dictum Paulum cognati gloris sue pro dote et rerum parapharnalium in causam traerent, in quantitate quantarum rerum cum ipsis conuenire posset, Comes Ochuz cum suis rebus ipsum expedire tenebitur in soluendo. Hoc eciam adiecto, quod quandocunque temporis per reuolucionem ipsorum decem annorum supradictus

Paulus possessionem suam redimere posset, iam dictus Comes Ochuz ipsam possessionem restituere tenebitur sine aliqua causa interiecta. Dicimus eciam, quod ad maioris roboris firmitatem Paulus supradictus litteras Conuentus de Noua Curia dare se assumpsit. Datum in vigilia Beati Johannis Baptiste, anno Gracie millesimo tricentesimo.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

267.

1297. aug. 13. *A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz Wech unokái javainak pusztitása tárgyában.* ~~1300~~.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie, frater Nicolaus Magister Domus Hospitalis et Conuentus Cruciferorum Ecclesie Sancti Regis Stephani de Strigonio oraciones in Domino. Nouerit Vestra Regia Celsitudo, litteras Comitis Martini Viceiudicis Curie uestre nos recepisse sub hac forma:

Viris religiosis stb. Magistro et Cruciferis Monasterij Sancti Regis Stephani de Strigonio Comes Martinus Viceiudex Curie domini Regis stb. (következik Márton comes alországbirónak 1300. parancsa mint fentebb.)

Nos autem peticioni eiusdem Comitis Martini Viceiudicis Curie vestre satisfacere cupientes nostrum hominem fidedignum nomine Petrum clericum cori nostri ad sciendum et inquirendum de premissis duximus destinandum. Qui postmodum ad nos reuersus de omnibus et singulis premissorum facta diligenti et fideli inquisicione, se sciuisse hec annotata infra presentibus nobis oretenus est confessus: quod in festo Sancti Laurencij proxime nunc elapso ex adduccione eiusdem Michaelis, prout homo noster super hoc scire potuit veritatem,

predictus Magister Chak filius Petri Palatini cum sua familia, et cum familia Magistri Mathei fratris sui, et una cum ipso Michaele filio Mauricij et suis seruientibus, et cum seruientibus eiusdem Lorandi de Kezeu subito mane adueniens, cum multitudine armatorum villam eiusdem Magistri Nicolai Roduan nuncupatam destruxisset, et bonis omnibus spoliasset, quadringentos boues et vaccas mixtim, sedecim equos, mille capras et oues, et ducentos porcos recipiens in eadem, pariter cum omnibus bonis et rebus scrinialibus et domesticis hominum de eadem, preter wlnera duorum hominum et vnius mulieris, qui tunc extiterunt eciam wlnerati; prout tamen idem homo noster super hoc potuit edoceri. Item in eodem festo Sancti Laurencij idem Magister Chak filius Petri destruxit villam eorundem Chak et Zuard Kysseukorua nuncupatam, centum et viginti boues et vaccas mixtim, decem equos, quinquaginta oues et capras, et sexaginta porcos, et omnes res domesticas et scriniales populorum recipiens in eadem. Finaliter ex adduccione eiusdem Michaelis, in quibus tamen omnibus premissorum, si ydem Lorandus consilium habuerit, id noscitur; sed sui seruientes interfuerunt destruccioni et spolio prenotatis, quemadmodum est premissum. Idem uero Michael se fecisse et procurasse premissa fieri publice in illa patera se iactasset; sicut circa hoc homo noster potuit informari. Datum in uigilia Beati Bartholomei Apostoli.

Kivül: Domino Regi inquisitoria pro Magistris Nycolao et Zuard et Chak contra Lorandum et Michaelem filium Maurici Bani ac Chak filium Mathei.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett, a budai kir. kamarai levéltárban.)

268.

A keresztesek esztergami konventjének jelentése III. Endre királyhoz a Bayna helységben történt birói végrehajtás tárgyában. 1300.

Excellentissimo Domino suo domino Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Conuentus Cruciferorum (Ecclesie Sancti Regis Stephani) de Strigonio oraciones in Domino. Vestra nouerit Regia Celsitudo, nos recepisse litteras Comitis St. Viceiudicis Curie Serenitatis (Vestre) in hec uerba :

Viris religiosis stb. Magistro et Connentui Cruciferocum Domus Hosnitalis stb. de Strigouio Comes St. Vice Judex Curie stb. (következik István alországbirónah 1300-ki meghvgyasa, mint fentebb 259. sz. a.)

Nos vero peticioni eiusdem Comitis Stephani satisfacere uolentes, cum prefato Johanne homine uestro nostrum hominem fidedignum nomine Benedictum clericum Cori nostri adpremissa exequenda pro testimonio curauimus destinari; qui demum ad nos rediens nobis dixit: quod idem Johannes homo uester sub testimonio eiusdem hominis nostri ipsum Magistrum Zoard in possessionem eorundem filiorum Andree Bayna uocatam in eodem Comitatu Strigoniensi existentem pro facto principaly et racione predictorum septem iudiciorum, et aliorum septem iudiciorum secundum diuersitatem accionum dicti Magistri Zoard, et insuper duorum iudiciorum introduxisset, et a die introduccionis usque quintumdecimum diem permansurum in eadem, conuocatis commetaneis et vicinis, in ibidem ex eisdem nullo contradictore existente. Dixisset eciam idem homo uester uerbo uestro Regio eisdem filijs Andree et domine matri eorundem in uigilia Apostolorum Petri et Pauli, uidelicet feria tercia, ut ab ipsa feria tercia quintodecimo die (continuo) computando contra ipsum Magistrum Zoard compareant coram uobis, super facto principali peremptorie responsuri; et ante responsionem eorum satisfaciant de iudicijs supradictis. Datum die dominico post festum Apostolorum Petri et Pauli anno Domini M°CCC°.

Kivül: Domino Regi pro Magistro Zoard contra filios Andree de Bozteh et dominam matrem eorundem, a feria tercia, videlicet a vigilia Apostolorum Petri et Pauli, ad quintumdecimum diem super introduecione Boyna nocate.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

269.

A jászói konventnek bizonyságlevele, hogy Bárczai Illés comes Thusa nevü helységet beirta Enoch özvegyének és fiainak. 1300.

Nos Prepositus et Conuentus de Jazow damus pro memoria, quod personaliter coram nobis constituti Comes Elyas de Barcha ab una parte, ex altera uero nobilis domina relicta Enoch, filij eiusdem Enoch, cum filijs suis Paulo et Dominico; idem Elyas protulit viua uoce, quod hereditatem unam ad ipsum solum pertinentem, non ad aliquos cognatos ipsius, Thusa uocatam, reliquit iam dicte domine cum filijs suis antedictis, usque quo filij sui nutrirentur ad etatem sensibilem, libere ac quiete permanere cum omnibus utilitatibus ipsius possessionis. Eciam idem (igy) domina ipso die retulit coram nobis, quod de rebus mobilibus, et alijs, quantum de ipso Enoch marito suo ante dicto remansisset, ipsa integre habuisset duos boues et undecim oues, et de rebus iam dictis uel suus filius ipsum Elyam dixit inparticipem, ita quod nec ipsa domina, nec filij sui super ipsum Elyam aut filium summ iuniorem ualeant aliquando de ipsis rebus querelare. Datum sabbato proximo post octauas Pasce anno Domini M°CCC°.

Kivül: Pro Comite Elya.

(Eredetie börhártyán a pecsét elveszett, a Bárczay család levéltárában; a honnan az eredetit közölte Radvánszky Béla.)

270.

A pécsváradi konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Tulman birtokot tárgyazó törvényes lépéseket tenni nem volt képes. 1300.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Inclito Regi Vngarie Conuentus Ecclesie Monasterij Waradiensis oraciones in Domino. Serenitatis Vestre litteras reuerenter recepimus in hec uerba:

Andreas D. gr. Rex Vngarie fidelibus suis Abbati et Conuentui Waradiensi stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 246. sz. a.)

Nos igitur satisfacere cupientes, ut tenemur, Celsitudinis Uestre mandatis et preceptis, cum predicto Johanne filio Bernalth de genere Duruzma homine vestro vnum ex nobis, fratrem Stephanum sacerdotem, quondam Abbatem Monasterij Sancti Jacobi de Selezya pro testimonio transmisimus ad premissa fideliter exequenda. Idemque Johannes homo uester cum predicto fratre nostro reuersus ad nos, retulit nobis; quod ipse Johannes homo uester coram eodem fratre nostro in feria secunda proxima post dominicam „Judica Me“ accedendo super faciem dicte terre Tulman uocate, ibique Petrum filium Mortun de Tulmany generacionem et seruientem dicti Rozboyd idem homo uester misisset ad Rozboyd prenotatum, nunciando per ipsum Petrum eidem Rozboyd uerbo uestro, ut et ipse Rozboyd accedere debeat super faciem terre Tulman antedicte; qui quidem Rozboyd illuc non uenisset, et neminem pro se illuc transmississet, eisdem homine uestro et fratre nostro super facie dicte terre Tulman tota die expectantibus vsque sero. Dixit eciam nobis predictus frater noster, quod prefatus Johannes filius Bernalth homo uester ipsum fratrem nostrum adduxisset super quandam sessionem siue curiam sub vna porta in predicta terra Tulman existentem, ostendo (így) scilicet eidem fratri nostro, ipsam curiam

esse eandem curiam sub vna porta, et jobagiones eosdem in eadem curia existentes ad ipsum Rozboyd pertinentes, sub qua curia, et apud quos jobagiones dicti Rozboyd tunc in eadem curia residentes sub nomine jobagionum ipsius Rozboyd idem Johannes filius Bernalth homo vèster sub testimonio Capituli Ecclesie Quinqueecclesiensis ante citauisse dignoscitur ad Uestre Maiestatis Presenciam prefactum Rozboyd contra Magistrum Johannem filium Zolouch supradictum. Vnde hec Serenitati Vestre duximus rescribenda. Datum sabbato proximo ante dominicam Palmarum anno Domini M°CCC°.

(István mester alországairónak 1300-ki ítélet levelébõl mint fentebb 255. szám alatt.)

271.

A somogyi konventnek bizonyságlevele, hogy Varaszlói Benedek és rokonai megengedték Athuz somogyi föispánnak, hogy Varaszlóban lévõ birtokát bárkinek is eladhassa. ~~1300.~~ 1288. jul. 24.

Nos Conuentus Monasterij Sancti Egidij de Symigio damus pro memoria, quod Banyl filius Benedicti, et Matheus filius Both, sicut see (így) dixerunt, de uilla Warazlow, pro see et nobilibus de eadem coram nobis comparendo retulerunt: quod quia ipsi et alij nobiles de ipsa willa Warazlow terras seu possessiones Johannem filium Thome, Barnabam fratrem eius, Thomam filium Stephani, Alexandrum filium Buguch, Benedictum et Ladizlaum filios Sebastiani de eadem uilla Warazlow in ipsa possessione Warazlow contingentes, ut dixerunt, precio comparare, sicut de iure debebant, non potuissent: de bona uoluntate eorum permisissent, ut quibuscumque Athuz Comiti Symigiensi placeret, terras predictorum nobilium uendere liberam et securam haberet facultatem; quia ijdem no-

biles in communi congregacione super hijs, que contra eosdem proponebantur, see excusare non curassent, et sic possessiones eorundem presentibus nobilibus et alijs in eadem congregacione Comiti Athuz predicto fuissent assignate. Datum in uigilia Beati Jacobi Apostoli.

Kivül: Super protestacione nobilium de Warazlow pro Comite Athuz.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

272.

Vocco krakói és sandomiri kapitány magyarországi István comest szolgálatai jutalmazásául bizonyos kedvezményekben részesíti. 1300.

In nomine Domini Amen. Beneficia que de manibus dantur Principum perpetuo duratura, decens et necessarium est, non solum testimonio hominum memorie commendari; uerum eciam scripture robore perhennari. Ideo tam presens etas nouerit quam futura, quod nos Vocco Capitaneus Craconie et Sandom'rie de speciali precepto Serenissimi Principis domini nostri Venceslai Dei gracia Regis Bohemie, Marchionis Morauie, Ducisque Craconie et Sandomirie, nobili viro Comiti Stephano Vngaro, consideratis eius seruicijs utilibus, fidelibus, et multo tempore inpensis et adhuc inpendendis Capitaneis Cracouiensibus, et nobis nomine domini nostri Regis, prout nobis euidenter constabat, dicto Comiti Stephano et suis heredibus damus, concedimus, ac titulo perpetue donacionis tradimus nauigium lapideum, cum omnibus utilitatibus et pertinencijs suis, in Visla contra Goric iacentem; faciens ipsam donacionem, et incolas ipsos,

liberos et exemptam ab homni iurisdiccione, iudicio, seruicio omnium Palatinorum, Castellanorum, Judicum, Subiudicum, et eorum vices gerencium, nec non ab exigencijs et solucionibus Polonici Juris, quocunque nomine censeantur. Ita ut incole titulo dicte donacionis non citentur, nec citati respondere teneantur in quacunque causa; nisi coram dicto domino Duce uel eius Capitaneo, si per eorum litteras ad iudicium fuerint specialiter euocati. Damus insuper eidem Comiti auctoritatem, dictum nauigium cum omnibus utilitatibus et pertinencijs vniuersis posse dare, donare, uendere, commutare, obligare perpetuo uel ad tempus, prout sibi et suis posteris uisum fuerit utile, expediens et consultum. Indulgentes eidem omnem solucionem et vtilitatem, que exinde possent inposterum Ducatui prouenire, et quas habuit et habere potuit in eadem. In cuius donacionis euidenciam pleniorem presentes sigilli nostri appensione consignamus. Actum Sandomirie presentibus his testibus: Comite Zegota Craconiensi, Octa Palatino Sandomiriensi, Prandota Comite Sandomiriensi, et pluribus alijs testibus ibidem existentibus. Anno Domini millesimo CCC° in festo Benedicti Abbatis.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hártyazsinegen függött pecsétje elveszett a mélt. báró Perényi család nagyszőllősi levéltárában.)

273.

III. Endre király parancsa, hogy az eng-i és a franca. villai kereskedők Budán a nyúlszigeti apáczazárdának járó vámot pontosan fizessék. Év nélkül.

Nos Andreas Dei gracia Rex Hungarie memorie commendantes significamus vniuersis, quibus expedit, presencium per tenorem: quod cum religiosis dominabus sanctimonialibus de Insula Beate Virginis Marie de Buda in facto tributi ipsa-

rum, quod in Castro Budensi consueuit exigi ab antiquo, n limus per quempiam preiudicium generari, ymo ipsam Eccl siam Beate Virginis, quam pio mentis veneramur affectu, v limus indempnem ac illesam in dicto tributo et in alijs su iuribus conseruare; volumus, et districte precipiendo mand mus, quatenus non obstantibus aliquibus litteris in preiud cium ipsius tributi concessis, vniuersi mercatores et singul ac specialiter hospites de Eng et de Franca Villa, officialib seu tributarijs predictarum dominarum de rebus suis merc monialibus iustum et consuetum tributum dent et persoluant; maxime cum priuilegium dictarum dominarum super dona cione ipsius tributi olim traditum auctoritate Sedis Apostolic sicut dicitur, sit uallatum, et pro tanto nolimus sentenciam domini Pape incurrere in hac parte. Datum Bude quinto die post festum Conuersionis Sancti Pauli Apostoli.

(Eredetie bőrhártyán, pecsétje elveszett a budai kir. kamarai levéltárban.)

274.

III. Endre király meghagyja a budavári és pesti polgároknak, s a pesti hajósoknak, hogy a nyúlszigeti apáczazárda jogainak eleget tegyenek. Év nélkül.

A. Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Vniuersitati Ciuium de Castro Budensi, de Pesth, et Rectori nautarum, ac vniuersis nautis de ipsa villa Pestiensi salutem et graciam. Multiplices litteras nostras uobis duximus dirigendas et nuncios speciales, vt ab occupacione tributorum Ecclesie Beate Marie ac sororum de Insula Leporum tempore nundinarum vestrarum penitus cessaretis; cum non sit consonum equitati, ut ad pias causas tradita seu collata in aliquo minorentur, uel presumpcione dampnabili perturbentur; quod tamen vos nimis presumptuose mandatum Regium postponentes, eficere

non curastis; ymo eciam tributum, quod exigi consueuit in porta castri vestri, de carratis lignorum pro Wysegrad castro nostro Regali interdicere in uestris nundinis presumpsistis. Super quibus cum in uestri presencia Wernerio Comiti multa dicta fuissent ad faciem a Preposito Budensi et reliquis supradictis; nos eidem firmiter imposuimus sub districcione Regie iussionis, vt se et Vniuersitatem vestram a talibus cohiberent. Quare fidelitati vestre firmiter iniungimus per presentes, quatenus ab impedicione dictorum tributorum, et maxime in foro quod extra castrum tempore nundinarum uestrarum ordinastis celebrari, manus vestras, et omnium ad vos pertinencium reuocetis, permittentes exigi tributum ab officialibus sororum de Insula iuxta consuetudinem primitus obseruatam; nullam machinacionem palam uel occulte contra mandatum Regium ingerentes in preiudicium earundem, Ad quod exequendum Rodulphum iuuenem nostrum, conciuem uestrum, vna cum Magistro Elek aule nostre notario duximus destinandum. Sciatis, quod si ulterius uos mandati nostri senserimus transgressores, certa vindicte racio per huiusmodi facti insolenciam poterit formidari. Datum Strigonij feria quarta proxima ante festum Natiuitatis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán az oda nyomott pecsétnek töredéke megvan, a budai kir. kamarai levéltárban.)

275.

III. Endre király János mester baranyai főispánnak meghagyja, hogy Konrád mestert Kopach nevü birtokában Bokou János mester ellen védelmezze. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie dilecto et fideli suo Magistro Johanni filio Chaak Comiti de Barana salutem et graciam cum dileccione. Conqueritur nobis Magister Corardus

filius Stephani fidelis noster, quod Nicolaus dictus Bokon possessionem suam hereditariam Kopach vocatam in Comitatu de Barana iuxta Drauam existentem potentialiter detineret occupatam, in preiudicium eiusdem non modicum et grauamen. Vnde mandamus fidelitati tue precipiendo, quaternus dictam possessionem Kopach eidem Magistro Korardo reddi facias et restitui iusticia mediante, et ipsum uel officialem suum in eadem manuteneas et conserues auctoritate nostra mediante. Preterea ex parte Magistri Kemyn filij Larencij, secundum quod instrumentis dicti Corardi videris contineri, eidem satis faccionem impendere debeas omnimodam, aliud non facturus. Datum Bude feria quarta proxima ante Natiuitatem Virginis Gloriose.

Kivül: Magistro Johanni filio Chaak Comiti de Barana.

(Eredetie börhártyán, a kivülről oda nyomott pecsét elveszett; a b. Révay család levéltárában)

276.

III. Endre királynak parancsa szatmármegyei adószedőihez, hogy Péter, Abrahám mester fiának népe'től ne szedje az akkori adót. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Magistro Jacobo aule sue Notario et Magistro Nicolao filio Comitis Pauli, collectoribus vnius fertonis in Comitatu de Zathmar constitutis, salutem et graciam. Fidelitati vestre firmiter et districte precipiendo mandamus, quatenus super populos Petri filij Magistri Abraam, et super iobagiones Omodei de Tygud, et Johannis de Wra, seruientum eiusdem, presentem collectam vnius fertonis, quam racione lucri camere nostre exigi ordinauimus, exigere nullatenus presumatis; quia nos

eidem Petro racione suorum seruiciorum nobis fideliter inpensorum duximus relaxandum, et aliud facere non presumatis ullo modo. Datum Bude tercio die quindenarum Ph(ilippi) et Jacobi Apostolorum.

Kivül egykoru irás: Magistro Jacobo aule sue notario et Magistro Nicolao filio Pauli collectoribus vnius fertonis in Comitatu de Zothmar constitutis.

(Eredetie börhártyán, melynek hátán az oda nyomott királyi pecsét le mállott, a nemzeti muzeum kézirattárában.)

277.

III. Endre királynak parancsa a győri káptalanhoz, hogy Osuli nemzetségbeli Mark mester és testvérei javaiban határjárás tartassék. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Jauriensi salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus vestrum detis testimonium, coram quo Obulganus nobilis de Bozeh homo noster reambulet possessiones seu terras Magistri Mark et fratrum suorum filiorum Comitis Georgij de genere Osul, Pechen, Thattheluk et Vamarol vocatas coram commetaneis et vicinis, metas nouas iuxta ueteres erigendo, si non fuerit contradictum, contradictoribus ad nostram presenciam euocatis; et post hec diem citacionis, terminum assignatum, nomina contradictorum, et citatorum, et seriem tocius facti nobis fideliter rescribatis. Datum Bude in crastino octauarum Sancti Mychaelis Archangeli.

Hátulról ugyanazon kézzel: Capitulo Jauriensi pro filijs Comitis Georgij.

(Eredetie börhártyán, a zárpecsét már lehullott; a nemz. muzeum kézirattárában.)

278.

III. Endre királynak parancsa a keresztesek budai felhévvizi konventjéhez, hogy Zaych nevü helység fekvéséről tegyen jelentést. ~~*Év nélkül.*~~ 1293–96

Andreas Dei gracia Rex Vngarie fidelibus suis Priori et Conuentui Cruciferorum de Calidis Aquis salutem et graciam. Fidelitati vestre precipiendo mandamus, quatenus mittatis vnum ex uobis uirum ydoneum, coram quo Magister Nicolaus aule nostre Notarius presentibus commetaneis et vicinis sciat et inquirat, utrum in Comitatu Pestiensi in vicinitate terre Taxun sit terra Zaych vecata, et sit terra Pauli et Zob filiorum Rywgh hereditaria, nec ne; et sicut sciuerit, nobis fideliter rescribatis. Datum Bude secundo die Philippi et Jacobi Apostolorum.

(A felhévvizi konventnek jelentéséből, mint alább 301. sz. a.)

279.

III. Endre király Ochuz comesnek, ki hüséget fogad a királynak, javait biztositja. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Vugarie fideli suo Comiti Ochuz salutem et graciam. Pro eo, quia te a filijs Herrici retrahendo nobis omnem fidelitatem exhibere es paratus, omni dileccione et fauore Regio prosequi volumus et amplecti, et possessiones, quas a nobis tibi reddi petebas, de munificencia

Regia, presentibus Prelatis, Barronibus et Nobilibus Regni nostri reddemus et restituemus, iuxta tue fidelitatis voluntatem. Quare fidelitatem tuam mandantes requirimus, quatenus consuetam fidelitatem non desistas nobis opere adimplere; attrahendo tibi omnes cognatos tuos, et alios quos poteris, pro fidelitate, ut premisimus, nobis inpendenda. Et cognatos tuos, qui tibi adheserunt, similiter prosequi volumus omni dileccione Regio cum fauore. Datum Bude quarto die quindenarum Pentecostes.

Kivül: Fideli suo Comiti Ochuz.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

280.

III. Endre királynak parancsa a verőczemegyei főispánhoz, hogy Lusuna és Orihoch helységeket átadja Oguz comesnek. Év nélkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie dilecto et fideli suo Cosme Comiti de Wereuche salutem et graciam. Fidelitati tue precipiendo mandamus, quatenus uillas Lusuna et Ori hoch, in Comitatu de Wereuche existentes, Comiti Oguz dilecto et fideli nostro, sicut per priores litteras nostras tibi dederamus in mandatis, statuas et assignes in ea libertate eidem Comiti Oguz seruituros, sicut ad nos pertinere dinoscuntur. Aliud non facias ullo modo. Datum Bude feria quinta ante festum Barnabe Apostoli.

Kivül: Magistro Cosme Comiti de Wereuche.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

281.

III. Endre királynak parancsa a zalamegyei főispánhoz, hogy Fernukas nevü földet átadja Olivier comesnek és testvérének Herbordnak. Év nelkül.

Andreas Dei gracia Rex Hungarie dilecto et fideli suo Magistro J. Comiti Zaladiensi salutem et graciam plenam. Cum terram Castri Zaladiensis Fernukas uocatam, que modica esse dicitur, et in qua tantum due mansiones esse dicuntur, Comiti Oliuerio, et Herbordo fratri eiusdem contulerimus; fidelitati tue mandamus precipientes, quatenus ipsam terram eisdem Oliuerio Comiti et Herbordo statui facias et assignari, et sine iuris preiudicio aliorum, si sit modicum, et conferri possit sine iuris preiudicio aliorum, uel si non fuerit contradictum. Datum Bude in dominica Letare.

Kivül: Magistro J. Comiti Zaladiensi pro Oliverio.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsétnek töredéke még meg van; a budai kir. kamarai levéltárban.)

282.

III. Endre király idézési parancsa Boko Miklós ellen a czikadori konventhez. ~~Év nélkül.~~ 1296. (Sept. 1.)

Andreas Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Abbati et Conuentui de Cykador salutem et graciam. Mandamus fidelitati vestre precipiendo, quatenus Petrus (igy) de Hydaga homini nostro vestrum detis testimonium, coram quo idem

homo noster Nicolaum Boko dictum filium Laurencij ad nostram citet Presenciam ad terminum competentem, diem citacionis et terminum nobis rescribentes. Datum iuxta Ueterem Budam in festo Beati Egidij confessoris.

(A csikadori konvent jelentéséből, mint alább 302. sz. a.)

283.

Miklós nádor az Ajkai családbéliek közt a nemzetségi birtokukra nézve keletkezett perben a bizonyitási eljárást rendeli el.

Év nélkül. 1285. Ju. 16

Nos N. Palatinus Comes Posoniensis et Judex Cumanorum damus pro memoria, quod Mog filius Doncus, et alter Mog filius Damsa, Andreas et Symun filij Symun de Ayka, coram nobis personaliter comparendo contra Petrum, Chelleum, Band, Andream, Johannem, Glyanus, Bolta, Paulum, Saulum, Brantam, Mathey, Preucul et Feldrech de eadem, pro se et cognatis suis ibidem astantes in figura Judicij egerunt in hunc modum: Quod ijdem Petrus, Chelleus et socij eorum iam dicti ipsos de porcione terre eorum ipsos contingenti eiecissent ad quandam minimam particulam terre, terram et porcionem terre sue inter ipsos ijdem Petrus et Chelleus et socij eorum diuidendo in ipsorum preiudicium et grauamen. Contra quos predicti Petrus, Chelleus et socij eorum responderunt, quod terra eorum ab olim unicuique equa diuisione mediante esset separata et distincta instrumentis Capituli Vesprimiensis et alijs mediantibus. Cum autem predictum Mog et socios suos requisiuissemus, si ipsi haberent super ipsa diuisione instrumentum seu privilegium; dixerunt se non habere. Ad hec cum eciam requisissemus Mog et socios suos predictos, quantum de terra Ayka repete-

rent nomine sui iuris; dixerunt, quod Ayka attauus generacionis partis utriusque habuisset tres filios; et unus sine herede decessisset; et de linea unius filij essent procreati Mog et societas eiusdem; de alterius autem linea procreati fuissent Petrus, Chelleus, et societas eorundem. Sic autem partibus respondentibus decreuimus, quod in octauis Sancti Nicolai confessoris instrumenta predicta exibeant eorum nobis; quibus visis decernemus inter partes prout postulat ordo iuris. Nec hoc pretermittimus, quod eciam in eisdem octauis Sancti Nicotai satisfacient predicti Petrus, Chelleus, de iudicijs decem et octo hominum, in quibus iuxta continenciam Judicis Curie domini Regis nobis exibitarum, quas nos anulo sigillauimus, sunt conuicti. Datum in Moruchel in festo Beati Galli. Eodem in die super terra acquisiticia Mog supradicti decernemus.

Kivül: Pro Mog et alijs contra Petrum et alios.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára oldalvast a pecsét volt nyomva, de már lemállott. Közölte Thaly Kálmán.)

284.

Miklós nádornak törvénykezési elismervénye, hogy Ajkai Endre és érdektársai, s Ajkai Mogh és érdektársai Ajka nevü nemzetségi birtokukat tárgyazó perükben egyességre léptek. ~~*Év*~~ 1225. dec. 14. ~~*nélkül*~~

Nos N. Palatinus, Comes Posoniensis et Judex Cumanorum damus pro memoria, quod cum Petrus, Johannes frater eiusdem, Andreas filius Dominici, Band, Gelianus, Bolta, Paulus, Chelleus, Mathey, Saulus, Preucel et Bolta ac alij socij eorundem de Eyka in octauis Sancti Nicolay contra Mogh filium Donkus et alterum Mogh filium Domsa, An-

dream filium Symonis, et Symonem filium Symonis similiter de Eyka priuilegium Capituli Vesprimiensis et alia instrumenta super diuisione terre Eyka vocate antiquo inter ipsos emanata coram nobis statuere debuissent, tandem ipsis octauis aduenientibus ex nostra permissione per arbitrium proborum uirorum partes taliter concordarunt: Quod ijdem Petrus et socij sui supradicti eisdem Mogh et socijs ad addimentum porcionis eorum dare et assignare assumpserunt uiginti quinque iugera terrarum, decem de terra pingui et quindecim de terra campestri in octauis Purificacionis Beate Virginis; salua tamen porcione Comitis Chellei eidem remanente. Dederunt eciam quoddam molendinum, quod quondam Donkus tanquam suum possidebat; et licet priuilegium predicti Capituli et alia instrumenta superius nominata Petrus et socij sui predicti reddere ad cassandum debuissent; retulit nobis, quod ipsa instrumenta et priuilegium prescriptum continerent diuisiones aliarum generacionum suarum, postulantes a nobis, quod non cassaremus priuilegium et instrumenta predicta ne per id controuersia generaretur inter alias generaciones suas. Vnde nos peticioni ipsorum annuentes, noluimus infringere; sed decernimus, quod ubicunque et quandocunque coram quolibet judice priuilegium predictum et instrumenta exhiberentur contra Mogh, et alterum Mogh et socios suos prescriptos, cassa et inania, et penitus uiribus destituta habeantur, et insuper idem Petrus et socij sui prenotati racione exhibicionis priuilegij et instrumentorum prescriptorum contra Mogh et socios eiusdem pro conuictis habeantur absque strepitu judicij aliqualis. Datum in uilla Crako sexta feria proxima post octanas Sancti Nicolay.

Kivül: Contra Petrum et alios pro Mogh et alijs de Eyka.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét kivül oldalvást oda nyomva. Közölte Thaly Kálmán.)

285.

Miklós nádor meghagyja Baranyavármegye szolgabiráinak, hogy bizonyos hatalmaskodási esetben itéljenek. ~~*Év nélkül.*~~

1290-91

Nicolaus Palatinus Comes Symigiensis et Judex Cumanorum viris nobilibus amicis suis Petro filio Johannis, Andree de Budmer, Dominico filio Leonardi, et Dionisio filio Benedicti Comitibus, Judicibus Nobilium in Comitatu de Barana per dominum Regem deputatis amiciam sinceram. Comes Coraldus de Ovar personaliter coram nobis constitutus dixit, quod Comes Chepanus et Myke, officiales Comitis Kamini (így); Corraldus filius Michaelis de Kuesad, Chepanus filius Chebe, et Heym filius Mortunus cum fratre suo, seruientes eiusdem Comitis Kemini (így), ac tota villa Perman, Vg, Tachuelg et Kuesad uocate, in festo Sancti Andree Apostoli clara luce in ora prandi irruissent manu armata super quandam uillam suam Gyula uocatam, et ipsam uillam destruxissent, Johannem filium Thanch officialem suum in domo sua captiuassent, et captinatum adduxissent (így), uxorem eiusdem Johannis wlneratam reliquissent, et in ipsa destruccione dampnum septuaginta marcarum intulissent; quem Johannem Nicolaus filius Nicolay Curialis Comes de Barana, officialis eiusdem Kamini in nostram adduxit presenciam dicens, quod ipsum Johannem in committendo latrocinio captiuasset, et nobis tradidit sicut hominem nociuum et latronem. Quem Johannem memoratum in fideiussione Comitis Corraldy domini sui duximus remittendum ita, quod in octauis Sancti Nikolay in villa Soos idem Comes Corraldus in uestram statuat presenciam contra predictum Nicolaum et illos superius nominatos adiudicandum. Quare petimus a uobis, quatenus in fide Deo et Corone debita secundum uestrum scitum iudicium faciatis inter partes; quia si idem Johannes iuxta uestrum iudicium fuerit iustificatus, et predicti homines non comparuerint super vastacionem ipsius Kaminy et possessionis, ipsum factum tenemini impu-

tando; et huius facti seriem nobis rescribatis. Datum in villa Pered in festo Sancti Nicolay.

Kivül: Judicihus Nobilium de Barana.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

286.

Roland nádornak bizonyságlevele, hogy Konrád István comesnek fia azon adósságot kifizette, melylyel Péter Moys fiának tartozott. ~~Év nélkül.~~ 1248–60.

Nos R. Palatinus et Comes de Poson significamus memorie commendantes, quod Conradus filius Stephani Comitis totum debitum, in quo Petro filio Moys pro quibusdam causis fuerat obligatus, in nostri presencia eidem Petro persoluit ad plenum, et ab eodem pleniter est expeditus. Datum Posonij in quinta feria post festum Beati Andree Apostoli.

Kivül: Super facta solucione contra Petrum filium Moys.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül nyomott pecsétnek töredéke meg van, a m. b. Révay család levéltárában.)

287.

Miklós országbiró meghagyja a veszprémi káptalannak, hogy Lörintei Gabirian fiait intse, miszerint Ajkai Ajkának Karachin nevü szökevény szolgáját kiadják. ~~Év nélkül.~~

Viris discretis et honestis amicis suis Capitulo Wespri-miensi N. Judex Curie domini Regis et Comes de Gecke incli-nacionem cum honore. Cum Karachinus seruus Ayka fili Stephani de Ayka ab eodem domino suo fugitiue recesserit, et unum equum ipsius Ayka, ac completa arma militaria, cum alijs quibusdam rebus suis abduxerit, et nunc idem Karachinus in domo filiorum Gabiriani de Leurente manere dicatur: petimus vestre discrecionis amiciciam diligenter, quatenus detis hominem uestrum fidedignum pro testimonio, coram quo Emiricus de Deuecher, homo domini Regis, recipiat et inpediat dictam pecuniam apud eosdem filios Gabiriani per predictum Carachinum abductam, et statuat bonis fideiussoribus; nichilominus predictos filios Gabiriani contra Aykam ad Regiam citet Presenciam ad terminum competentem, et dictum Karachinum cum pecunia abducta committat dictis filijs Gabriani ad statuendum coram domino Rege in termino ipsis assignato; posthec diem citacionis, et terminum, ac nomina citatorum, cantitatem pecunie cum sua serie domino Regi rescribatis. Datum Bude in octauis Sancti Georgij.

Kivül: Capitulo Vesprimiensi.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; közölte Thaly Kálmán.)

1327

288

Pál bán testvérét Miklóst fiának fogadja. Év nélkül.

Nos Paulus Banus significamus uniuersis presencium per tenorem: quod quia Nicolaus frater noster karissimus a primis puericie sue temporibus specialius et deuocius omnibus alijs fratribus nostris nobis in diuersis negocijs nostris et agendis fideliter seruiendo, iuxta libitum nostre uoluntatis preceptum nostrum cum omni reuerencia adinplere procurauit; eundem Nicolaum fratrem nostrum recepimus in filium adoptiuum, et omnes possessiones nostras emticias et aquisitas seu quocunque titulo habitas, et specialiter castrum nostrum Solumus uocatum, ex proprijs prouentibus possessionum nostrarum constructum, dedimus et reliquimus eidem Nycolao fratri nostro karissimo pleno iure. Volentes, quod nullus ex nostris fratribus, generibus seu nepotibus, nec non et cognatis, racione predictarum possessionum possit uel debeat molestare aut aliqualiter perturbare Nycolaum fratrem nostrum supradictum.

(Eredetie börhártyán, melyről a pecsétnek töredéke zöld selyemzsinóron függ; a budai kir. kamarai levéltárban.)

289.

V. váczi püspöknek bizonysága, hogy Konrád Istvánnak fia és Dezseu comes bizonyos peres ügyben a határnapot egyetértőleg elhalasztották. ~~Év nélkül.~~ 1250 körül

Nos W. Diuina miseracione Episcopus Waciensis significamus omnibus, quibus expedierit: quod cum Chorrardus filius Stephani, et Comes Desiderius in octaua Cinerum coram domino Rege super quodam facto comparentes ex consensu communi ipsum terminum ad dominicam Palmarum prorogauerunt; tali pena interposita, quod si quis ipsorum fraude malignandi ante ipsum terminum compareret, in omnibus remaneret.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül odanyomott pecsét töredéke meg van; a m. b. Révay család levéltárában.)

290.

Az esztergami káptalannak jelentése, hogy Teryani Moysnak hátrahagyott özvegye Roland ellenében hatalmaskodást követett el. Év nélkül.

— — — et Capitulum Ecclesie Strigoniensis damus pro memoria, — — — — — Nicolaum — - — — — pro testimonio misissemus, qui iuxta — — — — — relicta (Moys) de Teryan restitueret ipsi (Rolando) — — — — Comitis Thome f(ratris sui), quem in domo ipsius def — — —

— — cit; idem homo noster ad nos rediens nobis retulit, quod predicta relicta Moys restituerat dicto Rolando coram ipso homine nostro centum et octo oues, et quatuor boues sed postmodum quorundum inducta consilio omnes easdem oues et boues ab ipso Rolando auferri fecisset; insuper eundem Rolandum captiuari faciendo; et postmodum uix ipsum remisisset. Datum quarto die post festum Omnium Sanctorum.

Kivül: Memoriales pro Rolando contra relictam Moys de Teryan.

(Eredetie bőrhártyán, a hártyazsinegen függött pecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

291.

A bácsi káptalannak bizonyságlevele, hogy a kö-i káptalan és Fülöp Pálnak fia közti perben tanuvallatás történt. Év nélkül

Nos Capitulum Bachiense damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam litterarum memorialium D. Palatini Capitulum da Kw in quindenis Natiuitatis Beate Marie Virginis contra Philippum filium Pauli coram nobis testes producere debuisset, in ipso termino magister Petrus Cantor eiusdem loci, et Gregorius presbiter ipsius loci Canonicus nomine et uice ipsius Capituli coram nobis, presente dicto Philippo comparuerunt, et testes produxerunt, quorum nomina et dicta sunt hec; videlicet Comes Saulus officialis Capituli Albensis de Bychinio requisitus respondit, quod idem Philippus in decimo anno incipiens iobagionibus ipsius Capituli dampnum decem marcarum intulisset, et insuper Petrum villicum eiusdem ville crudeliter wlnerasset. Item Gekmyn de eadem villa idem dixit. Item magister Paulus pro se, et pro Adriano ac

Martino de eadem villa idem dixit. Item Paulus filius Berya idem dixit. Item Mathe pro Gregorio patre suo constitutus de Teky idem dixit. Item Petrus pro Mathia villico Waradiensi idem dixit. Item Jacobus de Horsan iobagio Episcopi Syrmiensis idem dixit. Item Demsa villicus pro villa Monasterij idem dixit. Item de villa nostra Bachiensi Gothardus idem dixit. Item Samson de eadem idem dixit. Item Andreas sutor de eadem idem dixit. Item Gregorius frater Kod idem dixit. Item Pethne de eadem idem dixit. Item Jacobus seruiens Cantoris de eadem idem dixit. Item Myke de eadem idem dixit. Item Olub de eadem idem dixit. Item Gregorius gener Samsonis de eadem idem dixit. Item Ladizlaus Sypns idem dixit. Item de Noua Villa castri Bachiensis Mylos idem dixit. Item Mathias sartor idem dixit. Item Theodorus de eadem idem dixit. Et licet partes iuxta continenciam earundem litterarum quinto decimo die probacionis iterato coram judice comparere debuissent, tamen ipse partes de communi consensu et uoluntate ipsum terminum coram nobis usque ad octauas Omnium Sanctorum nunc venturas prorogarunt, in quo coram ipso judice comparere tenebuntur. Datum Dominica proxima post quindenas Natiuitatis Beate Marie Virgiuis.

Kivül egykoru kézzel. Memoriale pro Philippe filio Pauli contra Capitulum de Kw.

(Eredetie börhártyán, melyről az oldalvast oda nyomott pecsét lemállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

292.

A budai káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Miklós, Erős fiának birtokában Felhévvizen és Zyngatán határjárás történt. Év nélkül.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Hungarie Capitulum Budensis Ecclesie oraciones in Do-

mino debitas et deuotas. Recepimus litteras Vestre Serenitatis honore quo decuit continentes; ut nostrum mitteremus hominem pro testimonio, coram quo Dominicus tauernicus uester reambularet terras Nycolai filij Ereus de Calidis Aquis, quas haberet in Zyngata, et sessionem, domum cum edificijs, quas idem Nycolaus haberet in Calidis Aquis, ac vineas eiusdem, reambularet et statueret Magistro Alexandro filio Chete, contradictoribus, si qui fierent, ad uestram presenciam euocatis. Nos igitur mandato Vestre Celsitudinis obedire cupientes, ut tenemur, cum dicto homine uestro Petrum clericum Chori nostri hominem nostrum misimus ad premissa exsequenda; qui postmodum ad nos redeuntes nobis concorditer retulerunt, quod predictus homo uester presente ipso nostro testimonio terras, domum cum edificijs, ac vineas Nycolai supradicti reambulasset, et dum prefato Magistro Alexandro statuere uoluisset, Comes Paulus officialis sororum de Insula Beate Virginis nomine earundem super terris ipsius Nycolai, quas habere dinoscitur in Zyngata, domibus et edificijs in Calidis Aquis existentibus, ac super una vinea contradictor extitisset. Propter quod idem homo uester in dominica proxima post octauas Epiphanie Domini prefatas sorores ad presenciam uestram euocauit, quindecimum diem eisdem pro termino assignando coram nobis comparendi. Datum in crastino citacionis antedicte.

Kivül: Domino Regi citacionis pro sororibus de Insula contra Magistrum Alexandrum ad quindecimum diem a dominica post octauas Epiphanie Domini computando.

(Eredetie bőrhártyán, az oldalvast oda nyomott zárpecsét meg van, a budai kir. kamarai levéltárban.)

293.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy az érdekelt felek Bosol birtok határjárására nézve egyezkedtek. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiense memorie comendamus, quod cum iuxta formam litterarum Judicis Curie domini Regis octauo die ante festum Purificacionis Beate Virginis terram Bosol uocatam, super qua inter Magistrum Corlardum et Abbatem Monasterij Sancti Jacobi de Zelyz ab una parte, et inter Paulum et Gurgh filios Iwahun de Wynzlov ab altera contenditur, secundum formam priuilegij recolende recordacionis Bele Regis Vngarie coram homine nostro partes super facie eiusdem terre Bosol comparentes, propter habundanciamque niuium cursus metarum eiusdem terre continencium in prefato priuilegio minime reperientes perambulsre nequiuissent, prout hoc noster cum hominibus ambarum parcium ad nos reuersus (homo) nobis dixit. Itaque Comes Dama filius Geur de genere Geur, et Comes Andreas filius Fabjani pro Magistro Corlardo et Abbate Monasterij prefati ab una parte, Gurgh predictus pro se et pro Paulo fratre suo ab altera in nostra presencia constituti reambulacionem predicte terre Bosol prorogarunt per hunc modum: quod in quindenis medij XLme cum homine nostro, et presentibus ibidem Bolosey de Pecherd, Abertho de Lody, Chelleo filijs Okur, quos Magister Corlardus et Abbas adduceret; item Petro filio Johannis de Wynzlov, Benche et Thoma filijs Stephani, quos Paulus et Gurgh adducerent, partes prefate perambulabunt ipsam terram Bosol secundum formam litterarum pedictarum Judicis Curie domini Regis, et secundum cursum metarum, quas metas idem priuilegium, aut tenor eiusdem priuilegij confectus sub nostro sigillo nominabit; et si aliqua forte contencio in reambulacione eiusdem terre exhoreretur et fieret inter partes, extunc prenominati arbitratores faciant concordiam arbitrantes inter

partes. Et si omnes arbitri interesse non possent, unus ab una parte, et alter ab alia, qui presentes fuerint, sufficiant ad arbitrium faciendum; et si qua parcium de arbitrio rosiliret, iudicium soluere teneatur. Datum in crastino Beati Blasij.

Kivül: Super reambulacione terre Bosol in quindenis medij XL-me contra Magistrum Corlardum pro Paulo et Gurgh.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

294.

A pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Kemény mester Baranyamegye főispánjának kézbesitette a királyi okmányokat, melyekkel Konrád mester és emberei annak törvenyhatósága alól felmentettek. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiensis Ecclesie memorie commendamus, quod nos receptis litteris domini Regis ad mandatum eiusdem discretum uirum Magistrum Nicolaum de Nempthy concanonicum nostrum ad Magistrum Kemen Comitem de Barana et ad quatuor Judices Nobilium eiusdem Comitatus duximus transmittendum, ut ipse patentes litteras domini Andree Regis super eo, quod dominus Rex Magistrum Corrardum, et filium suum Comitem Jacobum, officiales, seruientes, et iobagiones eorundem ab iurisdiccione seu a iudicio Comitis de Barana exemerit excipiendo confectas; item aliud par litterarum recolende recordacionis domini Ladizlai Regis sub eodem tenore confectarum exiberet eisdem; idemque socius noster ad nos rediens nobis dixit, quod ipse in festo Sancti Galli confessoris predictas litteras dominorum illustrium Regum Hungarie exibuit predicto Magistro Kemen Comiti de Barana, quas quidem litteras ipse Magister Kemen respondit reuerenter; quod in hys et in omnibus mandatis

domini Regis parere et obedire esset paratus; sed sicut dicit officialis suus Vicecomes de Barana, quod coram ipso Magister Corrardus uel sui iudicialiter legittime remansissent; equidem iudicia Comes de Barana uel ipse, uel officialis suus, secundum consuetudinem Regni legitimam reciperet a quolibet iusticia mediante. Datum tercio die festiuitatis Sancti Galli confessoris.

Kivül: Pro Magistro Corrardo et filio suo Comite Jacobo.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. b. Révay család levéltárában.)

295.

Á pécsi káptalannak bizonyságlevele, hogy Balogh comes és érdektársai, s Konrád comes és fia Jakab, bizonyos peres ügyben a határnapot elhalasztották. Év nélkül.

Nos Capitulum Quinqueecclesiense memorie commendamus, quod Comes Balugh et Purich villicus ab una parte, Petrus filius Gurgh officialis suus pro Magistro Corrardo et filio suo Jacobo ex altera, in nostra presencia constituti, terminum eorum, scilicet quindenam Sancti Martini, quo quidem in termino secundum seriem litterarum Nicolai Palatini coram ipso debebant comparere, de communi voluntate ad octauas Sancti Nicolai in eodem statu prorogarunt. Datum tercio die octauarum Sancti Martini.

Kivül: Prorogatorie pro Magistro Corrardo et filio suo Jacobo ad octauas Sancti Nicolai contra Comitem Balugh.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. b. Révay család levéltárában.)

296.

A pécsi káptalannak jelentése III. Endre királyhoz, hogy Konrád mester Kopács birtokában statuáltatott. ~~*Kelet nélkül*~~.

1292. máj. 19.

Excellentissimo domino suo Andree, Dei gracia Regi Hungarie, Capitulum Quinqueecclesiense oraciones in Domino. Receptis litteris Comitis Thome Magistri Curie uestre cum Thoma filio Laurencij de Gueresthy homine uestro, nostrum hominem Cosmam prebendarium Ecclesie nostre transmisimus, ut coram eo homo uester pro facto principali,et pro octo iudicijs, in quibus Nicolaus filius Laurencij Palatini contra Magistrum Corrardum dignoscitur remansisse, eundem Magistrum introducat in possessionem Kopach uocatam, quam idem Magister Corrardus dicit esse suam, et per Nicolaum poteucialiter occupatam, a die introduccionis usque quintum decimum diem absque dampno eiusdem permansurum in eadem, si non fieret contradictum, contradictoribus in uestram presenciam auocatis, seriem facti uestre Regie Excellencie rescriberemus. Idemque Thomas homo uester cum eodem homine nostro ad nos rediens nobis retulit uiua uoce; quod ipse presente homine nostro in festo Ascensionis Domini accedendo eundem Magistrum Corrardum introduxit in prefatam possessionem Kopach uocatam pro facto principali, et pro iudicijs supradictis, citando eundem Nicolaum filium Laurencij Palatini contra Magistrum Corrardum ad uestram presenciam, terminum videlicet quindene residencie presentis exercitus assignando. Sed quia eadem terra Kupach est vacua et habitatoribus destituta, ex eo homo uester in conicinis villis dixit, quod in predicto termino idem Nicolaus personaliter debeat comparere coram uobis super facto principali peremptorie responsurus, et ante responsionem suam contra eundem Magistrum Corrardum satisfaciat in iudicijs supradictis, alioquin huic negocio finem debitum imponetis. Et hec ad peticionem Comitis Thome Judicis Curie uestre Excellencie uestre duxi-

mus rescribendum. Datum secunda feria post festum Ascensionis Domini.

Kivül: Domino Regi ad quindenam residencie exercitus pro Magistro Corrardo contra Nicolaum filium Laurencij Palatini.

(Eredetie börhártyán, kivülről oda nyomott zárpecséttel, a m. b. Révay család levéltárában.)

297.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Gelei István comes Kaan helységben levö birtokát Imre mesternek eladta. Év nélkül.

A B C

Nos Magister N. Prepositus et Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo notum facimus tenore presencium vniuersis, quod Stephanus Comes filius Magistri Jacobi de Gele coram nobis constitutus, quandam particulam terre in Kaan existentem, quam dominus Nicolaus Palatinus a Juan filio Iuanka iusto empcionis titulo precio comparatat, adiacentem inter riuum Churgo uocatum et inter terram eiusdem Juan, per certas metas separatam ac distinctam, que ipsi Stephano per eundem dominum Nicolaum Palatinum collata fuit, vigore litterarum suarum patencium, sicut nobis per easdem patuit euidenter, vendidit Magistro Emerico pro quatuor marcis, jure perpetuo pacifice et quiete possidendam heredum per heredes. Quod ut ratum sit, presens scriptum con(tulimus) nostro sigillo communitum; anno Domini millesimo CC° nonagesimo quinto. Magistro Nicolao Preposito, Cosma Custode, Simone Decano, Nicolao Presbitero Ecclesie nostre existentibus.

(Eredetie börhártyán, melyről börzsinegen a pecsét függött, de már lemállott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

298.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele az Ebed fiai és Keled közti pernek választott bírák általi elitéléséről. Év nélkül.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis de Castro Ferreo (per) presentes litteras damus pro memoria, quod cum secundum tenorem litterarum incliti domini Regis in quindenis Sancti Martini Dees Comes de Herman et Andreas filius Endere et ceteri in hiisdem litteris ad arbitrium faciendum deputati inter filios Comitis Ebed ac inter filium Keled arbitrari debuissent coram nobis, adueniente termino partibus uolentibus arbitri prescripti talem composicionem fecerunt inter partes: quod dictus Keled soluat viginti quatuor marcas filijs Comitis Ebed in terminis subsequendis, ita uidelicet, quod duodecim marcas soluat in octauis Epiphaniarum Domini, partim in denarijs Viennensibus, partim in estimacione condigna singulis decem pensis pro singulis marcis persoluendis coram nobis, et si ipsum terminum crastinauerit in soluendo, duplo subiacebit; item similiter duodecim marcas soluat modo predicto in octauis Cinerum, amittendo peccuniam prius persolutam, si tunc negligens extiterit in soluendo, et insuper duplo subiacebit; et sic omnes rancores et questiones, que actenus inter partes emerserant, uolentibus partibus conquieuerunt et penitus sunt anullate. Nec hoc pretermittimus, quod in die medie XL-me dictus Keled construet domum super carcere Ferrei Castri, et loco carceris ipsi domui eodem die viginti quinque nobilibus includetur diem et noctem durans in eadem; posthec autem ab ipso die computando per se idem Keled viginti quinque dies durabit in ipsa domo; et si ante diem prefixum dictus Keled, nolens huic composicioni parere, extra domum inuentus fuerit et hoc nobis constabit, perdet omnes marcas prius persolutas, et filij Ebed suas causas a principio possunt inchoare, iudicem attunc et pristaldum in duabus partibus Keled, in tercia vero parte filij Comitis Ebed in festo Ascensionis Domini, quo coram

ipso iudice debent comparere, placare tenebuntur. Datum in octauis Sancti Martini.

Kivül egykoru kézzel. Contra filium Comitis Keled pro filijs Ebed:

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét már lehullott; a nemz. muzeum kézirattárában.)

299.

A vasvári káptalannak bizonyságlevele, hogy Ják nemzetségbeli Miklós az atyja által elzálogositott birtokát visszaváltotta. Év nélkül. 1335. ápr. 3.

Nos Capitulum Ecclesie Sancti Michaelis Archangeli de Castro Ferreo damus pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum Magistri Pauli Judicis Curie domini Regis, Nicolaus filius Kemyn de genere Jak in octauis medij XL-me possessionem suam per eundem Kemyn patrem suum obligatam ab Andrea et Jacobo filijs Renoldj ac Mychaele filio Jak coram nobis redimere debuisset, aduenien te ipso termino ad redempcionem eiusdem possessionis, videlicet tercie partis Nykt vocate Andree et Jacobo filijs Renoldi mediam marcam, Michaeli uero filio Jak vnum fertonem exsoluit et redemit coram nobis; et idem Andreas et Jacobus filij Renoldi, ac Michael filius Jaak ex parte ipsorum renunciarunt et restituerunt. Datum feria secunda proxima post Dominicam Judica anno Domini M° CC° — —

(Eredetie bőrhártyán, a nemz. muzeum kézirattárában.)

300.

Az almádi konventnek bizonyságlevele, hogy Örsi Mihály bizonyos perben Örsi Krizius és érdektársaival egyezkedett. Év nélkül.

Nos frater Conradus Abbas Monasterij de Almad et Conuentus eiusdem loci damus pro memoria, quod cum iuxta continenciam litterarum venerabilis patris domini B. Episcopi Vesprimiensis in quindenis Beati Georgij martiris Michael filius Cibriani de Vrs contra Crisium, Dominicum, Laurencium, Nicolaum, Buzad, Fabianum, Georgium, Bagen et Johannem de eadem Vrs cum octoginta personis nobilium se adiuncto sacramentum prestare debuisset coram nobis, ipso termino adueniente partibus coram nobis constitutis taliter conuenerunt per sentenciam proborum uirorum et pro bono pacis : quod pro uniuersis dampnis eorum eisdem Crisio, Dominico, Laurencio, Nicolao, Buzad, Fabiano, Georgio, Bagen et Johanni sex marcas partim in denariis partim in condigna extimacione idem Michael filius Cibriani soluere teneretur, preter arma, in tribus terminis infrascriptis. Primam solucionem soluet in octauis Natiuitatis Beati Johannis Baptiste cum duplo, si non soluerit illo die; secundam solucionem faciet in festo Natiuitatis Beate Virginis eum iudicio, si terminum pretermiserit in soluendo; terciam in festo Beati Andree Apostoli. Permanendo super omnibus hiis, quod ab ipso ordine iudiciario Crisius, Dominicus et alii socii eorum suppradicti quesierunt, si terminum pretermiserit solucionis, in quolibet trium terminorum soluere debeat duas marcas, solucio totalis fieri debet coram nobis. Datum in die Aduentus Beati Michaelis Archangeli.

Kivül egykoru kéz: Pro Crisio, Dominico et aliis sociis eorum contra Michaelem filium Cibriani.

(Eredetie bőrhártyán, a nemz. muzeum kézirättárában.)

301.

A keresztesek buda-felhévvizi konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy a Zaych nevü föld iránt vizsgálatnak mi volt eredménye. ~~*Év nélkül.*~~ 1293–96 közt.

Excellentissimo domino suo Andree Dei gracia Illustri Regi Vngarie frater G. Prior totusque Conuentus Cruciferorum de Calidis Aquis oracionum suffragia debitarum. Recepimus litteras Vestre Serenitatis honore quo decuit, hunc tenorem continentes:

Andreas D. gr. Rex Vugarie stb. Priori et Conuentui Cruciferorum de Calidis Aquis stb. (következik III. Endre királynak parancsa, mint fentebb 280. sz. a.)

Nos igitur mandato Vestre Serenitatis obedire cupientes ut tenemur, cum dicto homine vestro Magistrum Laurencium clericum chori nostri hominem nostrum misimus ad premissa exsequenda; qui quidem homo vester postmodum ad nos reuersus, presente nostro testimonio, nobis dixit: quod in festo Ascensionis Domini iam elapso accessissent ad faciem dicte terre contenciose Zaych vocate, contigue inmediate terre Toxun, ut dixerunt, et Nicolaus filius Nicolay de Nywegh, vicinus et commetaneus terre contenciose antedicte, Comes Kulus, Paulus Barbatus, Herbordus, Comes Haragus de iuxta Magna Insula, Dyonisius de Byol; item Benedictus (et) Gregorius filij Rada, Comes Thomas Senex, Briccius de Rada; Dama (et) Johannes filij Bana; Andreas et Oltuda de Zodok, ducti per Job et Paulum predictos, dixissent, quod sepe dicta terra Zaych sit in vicinitate terre Toxun, et fuerit hereditaria terra Job et Pauli filiorum Rywg sepedictorum Preterea Paulus et Nicolaus Comites, officiales sororum de Insula Beate Virginis, adduxissent Buza villicum de Villa Sancti Dyonisi, qui tam pro se, quam pro domino suo Magistro Georgio cum decem conuillanis suis; item villicum de villa Zelevs cum tribus convillanis

suis; item Johannem villicum de Villa Sancti Nicolay de Magna Insula cum septem hominibus; item Comitem Andream et Swze de Magna Insula; item Petrum et Alexandrum de Tawarnuk commetaneos dicte terre Zaych, quem quidem Alexandrum in dicta villa Toxun nunc dixerunt residere; item Laurencium, Moys ac Kemyn filios Chepani; Comitem Marcellum dictum Bur; item Chak Banum, Bethleem, Benceem, Mykocham de Cholka; qui singulariter et singillatim asseruissent concorditer; quod dicta terra Zaych, racione cuius contenditur inter partes, fuisset terra Zulgagewrij, et a triginta annis uel paulo plus fuisset et esset terra Beate Virginis de Insula, et nunquam fuisset terra hereditaria Job et Pauli prefatorum. Datum feria secunda proxima post festum Ascensionis Domini.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a budai kir. kamarai levéltárban.)

302.

A czikadori konventnek jelentése III. Endre királyhoz, hogy Boko Miklós a király elé idéztetett. ~~Év nélkül.~~ 1290

Excellentissimo domino Andree Dei gracia Inclito Regi Vngarie Domino suo Abbas et Conuentus de Cykador inclinacionem et oraciones ad filium Virginis pro eodem. Litteras Serenitatis Vestre recepimus hanc formam continentes:

Andreas stb. Abbati et Conuentui de Cykador stb. (következik III. Endre királynak idézési parancsa, mint fentebb 284. sz. a.)

Nos igitur mandatis et preceptis Vestre Serenitatis obedire cupientes, ut debemus et tenemur, homini vestro nomine Petrus de Hydaga hominem nostrum dedimus pro testimonio, qui ad nos redeuntes dixerunt, ut Nicolaum predictum citassent contra Magistrum Corrardum de Owar ad octauas Epi-

phanie Domini nunc venturas ad Presenciam Vestre Mayestatis.

Kivül: Andree Dei gracia Regi Vngarie Inclito, Domino suo.

(Eredetie börhártyán zárt formában, a m. b. Révay család levéltárában.)

303.

Törvénykezési elismervény, hogy Óvári Konrád a pécsváradi konvent ellen a törvénynapról elmaradván, betegséggel elmaradását igazolta. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod Michael seruiens Comitis Corrardi de Owar nomine domini sui coram nobis personaliter constitutus protestatus est: quod predictus dominus suus graui infirmitate prepeditus in octauis festi Sancti Nicolai confessoris coram Vice Judice domini nostri Regis contra Stephanum Abbatem Waradiensem et Michaelem filium Nicolai Sinistri nequiuisset comparere, et eundem non negligencia, aut uoluntas propria, sed predicta debilitas impediuit. Datum Bude feria tercia ante festum Beati Thome Apostoli.

Kivül: Protestacio pro Comite Corrardo facta.

(Eredetie börhártyán; a hátul odanyomott pecsétnek töredékén a király alakjának része látható; a m. b. Révay család levéltárában.)

304.

A czikadori konventnek bizonyságlevele a Konrád mester és a pécsváradi konvent közti választott biróság eljárásának eredményéről. Év nélkül.

Nos St. Diuina miseracione Abbas de Chikador et Conuentus eiusdem loci memorie commendantes significamus, quod super causa, quam Magister Gorrardus (így) vnacum domino Abbate Varadiensi et Conuentu eiusdem habebat taliter concordauerint cum eodem: quod ipsam causam pari uoluntate commiserint arbitrio Comitis Nicolay filij Nicolay Sinistri, item Egidij filij Petri, et Magistri Gyl de communi assumptorum; qui quidem in octauis Pentecosten coram Conuentu nostro arbitrabuntur inter ipsos; et quicquid per eosdem arbitros Magistro Gorrardo ex parte domini Abbatis et Conuentus arbitrium fuerit, libenter acceptabit. Item coram nobis Bartholomeus pro domino Abbate et Conuentu Waradiensi, et Martun de Leles pro Magistro Gorrardo vnanimiter retulerunt viua voce, quod in negocio domini Regis pariter sunt occupati, et ad octauas Pentecosten non peterunt comparere; vnde causam prefatam cum voluntate parcium prorogarunt ad octauas Assumcionis Beate Virginis coram nobis comparendi. Die adueniente G. cum suis arbitratoribus, Egidio scilicet filio Petri, et Magistro Gyl, comparuit coram nobis, et legittime expectauit secundum iusticiam Regni approbatam; qui dominus Abbas Varadiensis cum suis non comparuit, nec hominem aliquem misit pro se responsurum.

K i v ü l: Pro Magistro Gorardo contra Abbatem et Conventum Varadiensem.

(Eredetie bőrhártyán, a kivül oda nyomott pecsétnek csak nyoma látszik már; a m. báró Révay család levéltárában.

305.

A keresztesek székesfehérvári konventjének bizonyságlevele az Olup helységet tárgyazó perben, hogy Theek-i Lőrincz tizenöt eskütársával a neki megitélt esküt le nem tette. Év nélkül.

Nos Conuentus Domus Hospitalis de Alba damus pro memoria, quod cum secundam continenciam priorum litterarum nostrarum a data earum litterarum computando in quindena, uidelicet die quinto decimo post festum Beatorum Petri et Pauly Apostolorum Laurencius filius Laurencij de Theek cum quindecim nobilibus, qui in Petrum filium Kerne et Akus cognatum eiusdem de villa Olup iurare debuisset super eo, quod super domos ipsorum Petri et Akus non uenit, nec sex marcas eorundem recepit: ipso termino iuramenti aduenieute non veuit ad iurandum ut debebat; predicto Petro pro se et ipso Akus cognato suo die integro expectante. Datum in crastino quindenarum Beatorum Petri et Pauly Apostolorum.

K i v ü l: Pro Petro filio Keerne et Akus cognato suo contra Laurencium filium Laurencij.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsétnek töredékei még megvannak; a budai kir. kamarai levéltárban.)

306.

Miklós Sopron és Moson vármegyék főispánjának bizonyságlevele, hogy Heghe-i Kozma, s Miklós Chepannak fia és érdektársai Heghe-i Orbán megöletésére nézve egyezkedtek. Év nélkül. 1274-75

Nos Nicolaus Comes Supruniensis et Musuniensis damus pro memoria, quod Cosmas de Heghe ab una parte pro

se, et Nicolaus filius Chepani pro se, Moysa, Demetrio fratre suo, et pro Magistro Petro de Themerd ab altera coram nobis personaliter constituti, super morte Vrbani de Heghe per arbitrium proborum uirorum taliter se dixerunt concordasse: ut idem Cosmas pro morte ipsius Vrbani eisdem Nicolao, Demetrio, Moysa et MagistroPetro assumpsisset se soluere uiginti quinque marcas in quatuor terminis infrascriptis, partim in estimacione condigna, partim vero in denarijs pro tempore Jaurini currentibus coram Capitulo Jauriensi. Primam solucionem scilicet quinque marcas in die Beate Margarete Virginis persoluet iudicium incursurus, si diem obmiserit in soluendo; secundam vero scilicet similiter quinque marcas in octauis Sancti Regis soluere teneatur penam dupli incursurus, si diem obmiserit in solucione; terciam autem solucionem scilicet similiter quinque marcas in die Sancti Martini persoluet iudicium incursurus si diem obmiserit in soluendo; a residuo autem predictarum viginti quinque marcarum idem Cosmas plenarie se expedire tenebitur in octauis Epiphanie Domini, penam tocius homicidij incursus si octauas ipsius Epiphanie Domini obmiserit in soluendo. Facta autem finali solucione dictus Cosmas de villa Heghe cum fundo curie sue debet se transferre ad alium locum, scilicet ad angulum eiusdem terre Heghe in carcere eciam per quinquaginta dies permansurus, incoando in die per Capitulum prenotatum assignato. Post hec autem Nicolaus, Moysa, Demetrius et Magister Petrus eidem Cosme litteras expeditorias Capituli antedicti super premisso facto dare tenebuntur; obligacione tali, quod si quis fratrum morte predicti Vrbani processu temporis materiam moueret questionis, ijdem Nicolaus, Moysa, Demetrius et Magister Petrus ipsum Cosmam propriis laboribus et expensis expedire tenebuntur. Datum in Bobut in uigilia Sancti Johannis Baptiste.

Kivülről ugyanazon kézzel: Super solucione uiginti quinque marcarum contra Cosmam de Heghe pro Nicolao et alijs.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott; a nemz. muzeum levéltárában)

307.

Buda város hatósága III. Endre királynál ajánlja István és Pál Mihály comes fiainak hűségét. Év nélkül.

Excellentissimo domino eorum Andree Dei gracia illustri Regi Ungarie, Judex et vniuersi hospites de Castro Budensi inclinacionem cum perpetua fidelitate. Cum Magister Stephanus et Paulus filij Comitis Mykael filij Vbul ab eorum temporibus puericie continue fidelitatis absequia impenderint pro fauore Regio diuersis casibus fortune se submittendo, et pro eo, quod infidelibus actibus noluerunt adherere, per inimicos eorundem diuersis malis operibus apud Vestram Excellentiam accusantur, vt eorum fidelitas valeat subplantari; quare Vestram Magnitudinem imploramus pro eysdem, quatenus verba inimicorum prefatorum filiorum Mykaelis exaudire non velitis, ymo eorum fidelitas exhibita transeat in exemplum aliorum, ut et alij studeant simili feruore Corone Regie famulari.

(Eredetie bőrhártyán, a pécsi püspöki könyvtár kézirati gyüjteményében.)

308.

A kiküldött birák István alországbiróhoz feljelentik azon itéletet, melyet Márton Arkunának fia és Sándor Gergelynek fia közt hoztak. ~~Év nélkül.~~ 1269

Nobili viro et honesto St. Comiti Vice-Judici Aule Regie Mika Comes filius Jak, Tristianus Comes, Nicolaus filius Chuca, et Andreas Comes filius Petri Comitis inclinacionem

cum debita reuerencia. Allate sunt nobis littere uestre, in quibus nobis commiseratis, ut inter Martinum filium Arcuna ab vna parte, (et) Sandur filium Gregorij ab altera sentenciam faceremns. Nos autem, ut debito modo tenemur, sentenciauimus inter ipsos, super molendino, de quo questio vertebatur coram nobis, taliter sumus arbitrati, quod ipsum molendinum extimauimus super duodecim marcis, et decreuimus, quod partem ipsius pecunie, videlicet sex marcas, dictus Martinus filius Arcuna ipsi Sandur soluat, quarum tres marcas partim in denarijs, partim in extimacione condigna soluet in octauis Epiphanie coram Capitulo Castri Ferrei, qui si non soluerit, soluet cum iudicio; item tres marcas soluet coram ipso Capitulo in octauis Pasce, qui si non soluerit, extunc idem Sandur introibit in totum molendinum ipsius Martini et possidebit. Judicem (autem et) pristaldum de communi placabunt. Litteras eciàm presentes nobis misimus sub sigillo — — — de Bew.

Kivülről ugyanazon kéz: Pro Martino contra Sandur.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

309.

Buzad bán családjának tagjai és érdektársai Mihály mesternek átengedik Szemena helységet, s egyezkednek a köztük sokáig lefolyt per tárgyában. ~~Év nélkül.~~ 1234

Buzadinus Magister filius Buzad Bani, Chac Comes, Eristuanus, Lanceret, Yven, et omnes alij fratres eorum tam maiores quam minores, omnibus, ad quos littere presentes peruenerint, salutem in eo, qui est salus omnium. Significamus omnibus presentes litteras inspecturis: quod Magister Michael presentibus nobis, sub testimonio Episcopi Wespri-

miensis, Comitis Hoholdi, et omnium cognacionum nostrarum, ab omni controuersia, inpeticione, solucione et restitucione seruorum et ancillarum, que super facto predij de Scemena inter ipsum Magistrum Michaelem vertebatur ex una parte, et Acus, Nicolaum et Dionisium ex altera, omnino est liberatus, et absolutus, et iam dictum predium Scemena superius nominatum Magistro Michaeli integraliter restitutum, sibi et suis heredibus in perpetuum possidendum, et hoc cum litteris testimonialibus Episcopi Wesprimiensis confirmatum. Et nos eciam, ne hoc processu temporis in irritum possit reuocari, ea que coram nobis proposita et facta sunt, fecimus mandari litteris, et sigilli nostri munimine roborari.

(Eredetie börhártyán, egy hártyazsinegen függő pecsét alatt, a budai kir. kamarai levéltárban.)

310.

Ponet comesnek ugyanazon egyezkedésre vonatkozó helybenhagyó nyilatkozata. ~~Év nélkül.~~ 1234.

Ponet Comes frater Arnoldi Comitis de patre et de matre omnibus, ad quos littere presentes peruenerint, salutem in Domino salutari. Significamus omnibus presentes litterras inspecturis, quod Magister Michael presentibus nobis, sub testimonio Episcopi Vesprimiensis, Comitis Haholdi, Magistri Buzadi, et omnium cognacionum nostrarum, ab omni controuersia, inpeticione, solucione et restitucione seruorum et ancillarum, que super facto predij de Scemuna inter ipsum Michaelem uertebatur ex una parte, et Acus, Nicolaum et Dionisium ex altera, omnino est liberatus et absolutus, et iam dictum predium Scemuna superius nominato Magistro M. integraliter restitutum, sibi et suis heredibus in perpetuum possidendum; et hoc cum litteris testimonialibus Episcopi Vesprimiensis confirmatum. Et nos eciam, ne hoc processu temporis

in irritum possit reuocari, ea que coram nobis proposita et facta sunt, fecimus mandari litteris, et munimine nostri sigilli roborari.

(Eredetie bőrhártyán, hártyazsinegen függő pecsét alatt; a budai kir kamarai levéltárban.)

311.

Tristán comes és több rokonai a Ják nemzetségből, a Rebche és Körös közt fekvő földüknek hetedrészét átengedik Ebed fiainak.

~~Év nélkül~~ 1267. jul. 15

Damus pro memoria, quod Comes Tristanus, Thomas et Michael fratres eius, Myka filius Jak, Martinus filius Artuna, Sandur filius Gregorij, Daniel et Nikolaus filij Bartholomei, Joan filius Chuna, de genere Jak personaliter, et prefatus Tristanus pro Chepano filio Pousa comparendo asseruerunt uiua uoce, se permisisse bona uoluntate sua septimam partem terre site inter Rebchem et Keurus, quam quidem terram ij dem a Comite Martino filio Joan in lite obtinuerunt, Comiti Kemen, Renoldo et Jak filijs Ebed perpetuo possidendam, non obstante eo, quod dictis filijs Ebed nona pars ipsius terre cedebat, prout in litteris Capituli Castri Ferrei uidebatur contineri. Dicebant enim unanimiter ijdem nobiles, memoratum Ebed patrem Kemen, Renoldi et Jak predictorum in acquisicione ipsius terre magis laborasse et maiorem expensam expendisse; hoc adiecto, quod quicunque alij de eadem generacione, siue sint de linea dictorum filiorum Ebed, siue de linea Comitis Tristani et aliorum predictorum descendentes, quorum nomina in litteris Capituli Castri Ferrei non sunt, impeterent et aliquid de ipsa terra obtinerent, extunc de illis nouem partibus, sicut se obligarunt, tenebuntur expediri. A

parte itaque orientali dictam terram dixerunt terminari terre Tazar, ubi cum metis terreis ab ipsa terra Tazar recitarunt se separari. Ipsam autem septimam partem assignabunt eisdem filiis Ebed quarto die post octauas Sancti Regis ab una parte per arbitrium et sentenciam Dees, Andree filij Endere, Nicolai filij Stephani, et Hermani de Herman ex parte filiorum Ebed; item Johannis filij Laurencij, Petri filij Mixa, Thome filij Moch et Alexandri filij Obulgani pro parte Tristani et aliorum mediante testimonio Capituli Castri Ferrei, et Balas de Lad, qui pristaldus extitit huius cause. Addicimus eciam, quod ea pars, que de huiusmodi composicione inter se habita resilierit, parti composicionem tenenti ante litis ingressum sex marcas soluet, prout ad id se pars utraque obligauit. Dicimus tamen, quod de composicione facta super septima parte terre nominate neutra parcium poterit resilire. Dicimus eciam, quod si notato die post octauas Sancti Regis partes, propter aliqua negocia Regni, non possent procedere in premissis; extunc uicesimo secundo die Sancti Michaelis procedere poterunt in premissis. Post hec autem in quindenis Omnium Sanctorum partes coram nobis comparebunt ad recitanda premissa uel ad peremptionem cause. Datum in Lipche sexta feria post quindenas Sancti Johannis Baptiste.

Kivül ugyanazon kéz: Pro filijs Ebed contra Tristanum et alios super septima parte terre.

(Eredetie börhártyán, melyről a hátulról oda nyomott pecsét leomállott, a nemz. muzeum kéziratttárában.)

312.

Chepán mester végrendelete. Év nélkül.

Nos Magister Chepanus significamus vniuersis quibus expedit et presentes hostenduntur, salutem in omnium saluatore. Cum nos in articulo mortis essemus, et in lecto egritudinis iaceremus, coram vxore nostra et coram omnibus illis, qui tunc presentes erant, fecimus tale testamentum : quod Boxe filio Abraam pro suis iufinitis dileccionibus, et Chepano filio Pouse pro seruicijs suis, que nobis a tempore sue iuuentutis exhibuit, porcionem nostram quam in Semyan habemus, et uillam Gungustyu, ac uillam Wygid cum omnibus suis utilitatibus et pertinencijs vniuersis eisdem Boxe et Chepano in filios filiorum reliquimus possidendam. Datum in Ruhonch feria tercia proxima ante festum Fabiani et Sebastiani.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára nyomott pecsét már eltünt, a nemz. muzeum kéziratttárában.)

313.

Fülöp comes szepesi várnagy rendelete, hogy a kassai plébános rokonának a tőle jogtalanul elvett bor visszaadattassék. Év nélkül.

Amicis suis Reuerendis Ladizlao filio Tome et Frakc Magistris, Magister Philippus Comes et Castellanus de Scepus sinceram amiciciam ac cordis afectum. Dicunt nobis Judex et Plebanus de Cassa, quod uos proximo eorum, qui super fun-

dum eorum in uia transire solebat, uinum ipsius recepistis. Vnde petimus amiciciam uestram, quod causa nostri et causa seruicij predictorum dictum uinum restituatis. Et quod uobis placuerit ex parte nostri omnino uobis faciemus.

Kivül: Amicis suis Ladizlao filio Tome et Frakc Magistro.

(Eredetie börhártyán, melynek hátára nyomott pecsét már leomállott; a nemz. muzeum kéziratttárában.)

314.

Konrád mester fiát Jakab comest a birtokában lévö javak iránt értesiti. ~~*Év nélkül*~~. 1265 körül.

Nos Magister Corrardus filius Stephani uobis Comiti Jacobo filio nostro menti assignamus et notamus reuocare: quod Alexander dictus Kubech, frater carnalis Poth Palatini, a domino Andrea Rege istas duas terras Baan et Reugen uocatas suis fidelibus seruicijs acquisiuit et meruit; quas quidem terras sic fuit partitus; terram scilicet Baan Monasterio Beati Jacobi de Lyben assignando, terram uero Reugen sibi et suis heredibus reseruando. Item idem Alexander ab eodem domino Andrea Rege similiter acquirendo villam Olsasun inuenit, quam similiter Monasterio Beati Jacobi Apostoli de Lyben in toto, ut inuenit, condonauit. Quam quidem terram, cum nos a domino Rege Bela ad dominum Regem Stephanum iter habuissemus commorati, Valentinus et Bolosey filij Cogne (?) a domino Rege Bela impetrantes possederant, sed meliorata causa nostra ab eodem domino Rege, inspecto eciam priuilegio donatiuo ipsius terre, per Capitulum Jauriense per Comitem Corradum filium Albey Comitem Jauriensem ipsa terra Olsasun nobis fuit reddita et restituta litteris patentibus eiusdem domini Regis confirmando: litteras patentes cum priuilegio

eiusdem terre inuenietis inquirendo, si aliquis fuerit executor aut contradictor; quod fieri posse non speramus. Item istas alteras duas terras Zenthmartun et Zwerk uocatas; quarum vna scilicet Zenthmarton erat cuiusdum iobagionis Castri Musuniensis; nomine Isov; et terra Zwerk, que erat Castri Musuniensis; quarum terrarum quidem domini heredum carentes solacio decesserant, per donacionem domini Regis Bele Suze, et Herbordus socer eius, prout hereditariam possederunt, ijdemque propter suam inopiam et paupertatem ipsas terras vendicioni exponere uolentes, nos eosdem sumus allocuti, ipsosque ad presenciam domini Regis conduximus, ipsasque terras in presencia domini Regis et uoluntate nobis precio et pecunia uendiderunt; super quibus priuilegium domini Regis Bele cum patentibus litteris eiusdem habemus reseruatum. Item medietatem totalem terre Geztenche, que a Magistro Saulo suum post decessum ad manus domini Regis deuenerat, et per dominum Regem Belam Magistro Jacobo filio Mychaelis erat condonata, cuius quidem totalis terre medietas Pangracium et Martinum de Berch tangit et tangebat, nos ab eodem Magistro Jacobo simul cum quadam particula de terra Zenthywan, cuius quidem terre Zenthywan pars ecclesialis, et eciam terre Geztenche pars tenens ecclesiam, magno comparauimus labore et expensa; super quibus terris priuilegium habetur Capituli Jauriensis sic confectum, ut quandocunque mocio nos laboraret super terris memoratis, ipse Magister Jacobus aut sui heredes nos expedire tenentur proprio labore et expensis; et si ipsum priuilegium uobis minime ualere dignosceretur, habetis duo priuilegia reseruata, cum quibus villa Zenthywan cum ecclesiali parte, ac villa Zumbathel prope Guncel erat Chepano auo nostro, et cum altero priuilegio erat Poth Palatino condonata, partem uero alteram, qua ad Castrum cedebat Musuniensem (igy), precio comparatam possedimus ut hereditariam usque — — — t terram Rosunfeld, qua est superius Potunscy, inferius Segh; illa nostra est hereditaria, sed tempore Nicolay Palatini filij Barch fuit alienata a — — — — — sed pater noster auus uester ad nos ut hereditariam reuocauit. Item quedam terra que uocatur Secundus Teluqui prope Corrati, in qua erat Daniel officialis noster cum Petro fratre suo, et Theodorus filius Secundus,

qui erat seruiens noster, qui sine herede decesserunt; si aliquis de ipsorum radice ad uos uenerit, et uos petiuerit, super ipsa terra ipsum protegentes teneatis; si uendiderit precio, comparetis ab eodem uel ab eisdem, aut si nullus reperiens audiretur ex ipsis, ipsam terram Secundus Telequi ut desolatam potestis tenere. Item de facto terre, quam Petrus filius Raach uult exequi nomine Pothfolwa, sed primo Lod — — feldy uocabatur; de ea sic scire debetis, quod ipsam terram que Byssenorum erat, et sine herede decesserunt, Poth Palatinus a domino Rege Andrea postulans pro quibusdam seruicijs acquisiuit propter probitatem Raach, qui ad ipsum Poth Palatinum erat ydoneus, quandam particulam metis distingendo in ipsa terra donauerat perpetuo possidere, et residuum terre ipsius ipsi Poth Palatino per detencionem ipsius Raach perpetuauerat. Jam cum hijdem Bysseni sine herede decessi essent, et ipsa terra fuisset diu desolata, Petrus iam filius Raach ipsam terram Pothfolwa pro dote cuiusdam sororis sue perquireret, que quidem terra nec nostra est nec ipsius; vnde pari voto cum eodem Petro alloquentes facta diuisione cum eodem in tota illa potestis partiri cum eodem et perpetuo possidere. Sic uadit de terra Pothfolwa siue Chedusfeldy supradicta.

(Eredetie börhártyán pecsét nélkül, a m. b. Révay család levéltárában.)

315.

Törvénykezési bizonyság János comes Garabusnak fia részére Granch fiai és érdektársaik idéztetése tárgyában. Év nélkül.

Datum pro memoria: quod Comes Abraam filius Guge, quem cum Comite Johanne filio Garabus ad citandum miseramus, ad nos reuersus dixit viua voce, quod feria secunda proxima post octauas Beati Mychaelis Archangeli Comitem Jacobum et Johannem filios Granch in uilla ipsorum Isep

uocata; item Cepanum filium Garabus in uilla sua Decherk uocata; item Dyonisium, Buken, Ysac, Thomam et Petrum filios Elley in terra ipsorum Rednuk; item Budam seruientem ipsorum, ac Pous seruum eorundem, item uillam Kulkasa a speciali de eadem, Pous et Egidium filium eius, cui ville statuere commisisset; item Ladislaum filium Eccer, ad nostram presenciam ad quindenas Beati Mychaelis Archangeli contra eundem Comitem Johannem citauisset. Datum in feria secunda supradita.

Kivül: Citatorie pro Comite Johanne contra filios Granch et alios.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Vécsey család levéltárában.)

316.

Törvénykezési okmány, az Óvári Konrád mester és érdektársai s Miklós Gyulának fia közt Zechke birtok tárgyában történendő biróválasztás iránt. ~~Év nélkül.~~ 1275 körül.

Damus pro memoria: quod causam, quam Magister Corraldus filius Stephani de Owar, Petrus de Inslou, Dionisius filius Gregori, Soyl de Zecke, Laurencius Caluus, et Laurencius filius Beche, Gregorius et Stephanus filij Beche de Bothka contra Nicolaum filium Jula, et Aradiam officialem eiusdem, officialem Nicolay super facto cuiusdam terre Zechke uocate in quindenis Sancti Georgij in nostri presencia habebant, per peticionem parcium abrogauimus ad arbitrium Andree de Fyles et Alberti de Lod quos Magister Coraldus et socij sui adducent, item Martini de Alma et Chetley filij Mathey, quos pars aduersa adducet. Qui quidem in octauis Sancti Jacobi Apostoli super facie dicte terre Zechke presente homine Cruciferorum de Okur arbitrabuntur inter partes. Et quicquid ijdem arbitri arbitrabuntur inter partes, debent partes tolerare. Pars uero de arbitrio predictorum uirorum re-

siliens, iudicio Regali subiacebit. Dicimus eciam, quod dictus Comes Nicolaus Demetrium filium Sama, Eymiricum et Thomam expeditores dicte terre Zechke, litteras et instrumenta super ipsa terra confectas et confecta in eisdem octauis Sancti Jacobi coram ipsis arbitris debet statuere et exhibere. Rursus partes in octauis Sancti Regis Stephani debent coram nobis comparere ad pacem recitandam, uel ad litem prosequendam; seriem facti in litteris Cruciferorum de Okur reportando. Datum in Susuchtou feria quinta proxima ante festum Pentecostes.

Kivül: Pro Magistro Coraldo filio Stephani et socijs, contra Comitem Nicolaum filium Jula et Aradiam officialem suum ad octauas Sancti Regis.

(Eredetie börhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek töredékén a király alakjának fésze látszik még; a m. b. Révay család levéltárában.)

317.

Törvénykezési okmány, mely szerint Óvári Konrád comes és Herbord mester peres ügyöket barátságosan elintézték. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod Comes Corrardus de Owar ab una parte, Magister Herbordus ab altera coram nobis personaliter constituti, super omnibus causis, videlicet debiti, quo idem Magister Herbordus ipsi Comiti Corrardo tenebatur, et super facto principali, ac super causis, quas idem Magister Herbordus et sui fratres mouerant contra Comitem Corrardum supradictum, in talem pacem se dixerunt, sopitis et anullatis omnibus causis utriusque parcium deuenisse: quod idem Comes Corrardus omne id, quo eidem dictus Magister Herbordus tenebatur, ad peticionem nobilium multorum propter bonum pacis in viginti marcis relaxauit, quas sibi soluere assumpsit coram Capitulo Quinqueecclesiensi in quindenis

Sancti Michaelis Archangeli partim in denarijs pro tempore currentibus, partim vero in estimacione competenti; incurrens penam duppli, si ipsum terminum obmitteret insolutum; et facta huiusmodi solucione idem Comes Corrardus omnes litteras tam iudiciales quam alias, habitas contra Magistrum Herbordum et suos fratres, et e conuerso idem Magister Herbordus et sui fratres similiter omnes litteras optentas contra Comitem Corrardum, coram eodem Capitulo dare teneretur ad cassandum; viribus cariture, si aliqua reseruaretur ex eisdem Datum Bude in crastino Assumpcionis Virginis Gloriose.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek még meglévő töredékén a király alakjának része látszik még; a m. b. Révay család levéltárában.)

318.

Törvénykezési okmány azon egyességről, melyet bizonyos peres ügyben Óvári Konrád comes és Mihály Albert comesnek fia kötöttek. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod in causa, quam Comes Conradus de Owar feria tercia post quindenam Pentecostes contra Michaelem filium Alberti Comitis habebat coram nobis, per arbitrium proborum virorum se dixerunt taliter concordasse: quod idem Michael pro dampnis et iniurijs Comiti Conrado irrogatis in octauis Sancti Regis Stephani nunc venturis coram Abbate et Conuentu de Cikador reddet et restituet decem et septem boues, vnum equum, ducentos et quinquaginta cubulos de alba farina cum cubulo pabnorum, incursurus penam iudicij, si tunc cessauerit in soluendo. Item in quindenis Sancti Michaelis idem Michael reddet et restituet predicto Comiti Conrado in Conuentu superius annotato similiter decem et semptem boues, vndecim tunellas vini; que si non redderet ipso die, in crastino in duplo teneretur. Ceterum si Comes Conradus in octauis Omnium Sanctorum adductis nouem no-

bilibus in prenotato Conuentu iurare presumpserit super triginta bobus et tredecim equis contra Michaelem sepius nominatum; extunc idem Michael tenebitur reddere et restituere die ad hoc per ipsum Conuentum annotato. Posthec autem partes in octauis Sancti Nicolai ad responsionem iterato comparebunt coram nobis: Datum Bude feria sexta post festum Sanctorum Viti et Modesti.

Kivül: Memoriale pro Magistro Conrado contra Michaelem filium Alberti.

(Eredetie bőrhártyán, a hátul oda nyomott pecsétnek még meglévő töredékén a király alakjának része látszik még, de a körülirás eltünt; a m. b. Révay család levéltárában.)

319.

Törvénykezési okmány Óvári Konrád mester és János Nánának fia közt. Év nélkül.

Datum pro memoria, quod cum Magister Corlardus de Owar in Generali Congregacione domini Regis, quam in Pest cum Baronibus, Cumanis et alijs nobilibus Regni celebrauit, dixerit, per Johannem filium Nana unam uillam suam Naguch vocatam esse destructam, et quod idem Johannes de ipsa Congregacione se absentauit; una cum Baronibus et alijs nobilibus decreuimus, quod de possessione ipsius Johannis in octauis Beati Barnabe Apostoli in Congregacione, quam dominus Rex faciet apud Albam, Magistro Corlardo pro suis dampnis et iniurijs iusticiam faciemus, prout expostulat iuris ordo. Datum in Pest in festo Barnabe Apostoli.

Kivül: Pro Magistro Corlardo contra Johannem filium Nana.

(Eredetie bőrhártyán, a pecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

320.

Törvénykezési okmány, melylyel bizonyos Puchvására és Noztre helységekre vonatkozó, Benedek veszprémi püspök és Óvári Konrád mester közti pernek tárgyalása elnapoltatik. Év nélkül. 1296

Datur pro memoria, quod cum secundum continenciam litterarum memorialium domini Regis in octauis Beati Michaelis Archangeli venerabilis pater B. Episcopus Wesprimiensis contra Magistrum Corrardum de Owar et Jacobum filium eiusdem Comitem Musuniensem, super facto possessionum Puchwasara et Noztre uocatarum litteras seu instrumenta, quibus mediantibus dictas possessiones dinoscitur possedisse, coram nobis exhibere debuisset; aduenientibus ipsis octauis Magister St. et Comes Johannes procuratores dicti Episcopi pro eodem comparendo contra Magistrum Corrardum et Jacobum Comitem, pro quibus Magister Dyonisius et Comes Adrianus procuratores eorundem comparuerunt, exhibuerunt quasdam litteras Capituli Jauriensis super premisso negocio confectas. Verum quia de permissione domini Regis de curia eiusdem in Budam fuimus peruecti ad expediendum vniuersas causas nobilium et ignobilium Regni sui, nec eramus in loco nostro ad iudicandum deputato, predictas litteras Capituli Jauriensis eisdem procuratoribus Episcopi Wesprimiensis capite sigilli nostri impressas reddidimus partibus assumpmentibus; decernentes, quod in octauis Beati Martini confessoris ambe partes compareant coram nobis proprijs in personis, et idem dominus Episcopus Wesprimiensis easdem litteras Capituli Jauriensis nobis exhibeat iterato; quibus exhibitis decernemus inter partes iusticia mediante. Datum in Zeech quinto die octauarum Sancti Michaelis.

Kivül: Pro domino Episcopo Wesprimiensi.

Pro Magistro Corrardo et Comite Jacobo ad octauas Sancti Martini.

(Eredetie bőrhártyán, a zárpecsét elveszett; a m. b. Révay család levéltárában.)

321.

Törvénykezési elnapolás az Ebed fiainak Keled elleni perben. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod causam quam Kemen, Renoldus et Chak filij Ebed personaliter astantes habebant coram nobis in octauis Epifanie Domini contra Keled filium Keled personaliter astantem, ad peticionem Magistri Laurencij Comitis Suprusiensis partes statu priori ad octauas Pentecostes prorogarunt de nostra permissione; ita tamen, quod idem Laurencius: Comes Suprusiensis assumpsit, quod adiunctis sibi Abraam Comite Magno, Chepano filio Kazmerij, Gregorio filio Comitis Petri, Andrea fratre eiusdem Gregorij et Thoma filio Buzen, quos ipse idem ducere assumpsit, medio quorum tercio die post Pascha Domini in villa Nykch super omnibus causis, controuersijs et dampnis cognosscet et arbitrium faciet, in fide Deo debita, prout de omnibus factis sciuit aliquid uel scire poterit iusticia mediante, protunc factum possessionum cognosscet et super facto Keled similiter in facto possessionis; ita quidem quod pars, que de arbitrio ipsius Comitis Laurencij et sociorum suorum resilierit, sicut hoc partes sponte voluerunt, soluet triginta marcas ante litem parti arbitrium toleranti; et prout inter partes hoc fuerit factum, in predictis octauis Pentecostes debent nobis exhibere in litteris Comitis Laurencij et sociorum suorum predictorum. Datum in Fyzegtu quinto die quindenarum Epifanie Domini.

K i v ü l r ő l u g y a n a z o n k é z: Pro Renoldo et alijs contra Keled filium Keled.

(Eredetie bőrhártyán, melynek zárpecséte már lehullott; a nemz. muzeum kézirattárában.)

322.

Törvénykezési határozat, mely által az Ebed fiai és Keled közti pernek elintézése ujból elhalasztatik. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod causam quam in octauis Beati Michaelis Archangeli Comes Kemen filius Ebed, et Keled filius Keled habebant coram nobis, pari uoluntate distulerunt ad quindenam Sancti Martini ad peremptoriam responsionem; ita, quod si medio tempore per arbitrium Comitis Dees de Herman, Andree filij Endree, Myke filij Jaac, Andree filii Petri pro parte Comitis Kemen, Comitis Franc, Pouse Comitis de Boron, Pouce de Pungarth et Johannis fili Laurencij, uel singulorum predictorum de qualibet parte poterunt concordare in Castro Ferreo in quindenis Omnium Sanctorum, bene quidem; alioquin in quindenis Sancti Martini coram nobis comparebunt peremptorie rasponsure. Pars resiliens de arbitrio predictorum parti toleranti soluet decem marcas et seriem facti in litteris Capituli de Castro Ferreo partes reportabunt.

Kivülről ugyanazon kéz: Ad quindenas Sancti Martini contra Keled filium Keled.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

323.

Törvénykezési határozat, hogy az Ebed fiai és Keled közti per választott birák által elitéltessék. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod causam que in octauis Sancti Mychaelis Archangeli inter Comitem Kemynum, Chak et Re-

noldum filios Ebed ab una parte, et inter Keled filium Keled ab altera coram domino Rege fieri debuit, preueniendo ipsum terminum, de uoluntate parcium, statu priore permanente, ad Dominicam proximam post octauas Natiuitatis Beate Virginis ad arbitrium duximus prorogandam; quo die Pousa uel Hermanus Comites de Herman, Nicolaus filius Stephani, Andreas filius Endre, Thomas filius Moch, et Roman filius Ban pro parte Kemynij, Chak et Renoldi predictorum; item Comes Frank, Pousa filius Pousa, Andreas filius Comitis Petri, Sebastianus de Bablunca et Marcellus de Pacha pro parte aduersa coram Capitulo Castri Ferrei arbitrabuntur inter partes; et si omnes arbitty interesse non possent, quatuor tantum ex eisdem per partes ducti sufficiunt ad arbitrium faciendum. Et si inter ipsos per arbitrinm predictorum uirorum fuerit ordinatum, bene quidem; alioquin in Ecclesia Sancti Mychaelis Archangeli coram domino Rege comparebunt partes peremptorie responsure et pars de arbitrio resiliens ante litis ingressum decem marcas soluere tenebitur parti arbitrium tolleranti. Seriem quidem sue composicionis partes in litteris dicti Capituli domino Regi reportabunt. Datum in Castro Ferreo in crastino Natiuitatis Beate Virginis.

Hátulról egykoru kézzel: Pro Kemyno et fratribus suis contra Keled super arbitrio.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

324.

Törvénykezési intézkedés Kelednek fiai ellen, kik lopással vádoltattak. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod cum nos ex mandato domini Regis vna cum Magistro Benedicto in Comitatu Castri Ferrei fures et malefactores iudicaremus, omnes nobiles, iobagiones

castri, hospites castrenses, vdworuici et populi domine Regine Farcasium (et) Keled filios Keled, et duos seruitores eorundem Elyam et Ylias fures dixerunt; et filij Wbed specialiter dixerunt, quod haberent litteras Magistri Benedicti super eo, quod coram ipso fuissent idem Farcasius, Keled et seruitores sui conuicti. Vnde nos coram omni populo sedentes in tribunali precepimus, quod si iustos se esse sciunt, compareant secunda feria post octauas Natiuitatis Domini coram nobis et Magistro Benedicto, se si possint purgaturi; alioquin decetero easdem (igy) faciemus proclamari. Datum in castro Ferreo in vigilia Thome Apostoli.

Hátul: Contra filios Keled et suos fures pro filijs Wbet.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátán az oda nyomott pecsét maradványai még megvannak; a nemz. muzeum kézirattárában.)

325.

Törvénykezési határozat, mely által az Ebednek fiai és Ponich közti perben uj határnap kijelöltetik. ~~Év nélkül.~~ 1267 júl. 13

Datur pro memoria. quod licet factum filiorum Ebed quod habent cum Ponich, ordinacioni et decisioni venerabilis patris P. Episcopi Vesprimiensis aule domine Regine Cancellarij, et Magistri Ch. Comitis Zaladiensis prius comisissemus; tamen quod ijdem Barones terminare non potuerunt, et dicti filij Ebed propter diuersas insidias, quas sibi per generacionem de Ponich positas esse dixerunt, ad presenciam dictorum Baronum redire super ipso facto non audebant, dicto Ponich, presente homine suo Nicolao de Ollar, quem ad presenciam nostram ad octauas Johannis Baptiste contra filios Ebed miserat, et ipsis filijs Ebed assignauimus pro termino peremptorio coram nobis comparendi octauas Natiuitatis Beate Virginis, ut tunc idem Ponich omnimode compareat contra filios Ebed, dilacione, occasione et excepcione quibuslibet relegatis.

Alioquin habebitur pro conuicto. Datum in Lipche in festo Sancte Margarete.

Kivülről egykoru irással: Pro filijs Ebed contra Ponich ad octauas Natiuitatis Beate Virginis.

(Eredetie bőrhártyán, melyen a zárpecsét maradványai még megvannak a nemz. muzeum kézirattárában.)

326.

Törvénykezési határozat az Ebednek fiai és Ponich comes közti perben. Év nélkül.

Damus pro memoria, quod cum secundum tenorem litterarum nostrarum — — — vicesimo secundo die residencie exercitus uidelicet in — — — comparere debuisset contra filios Ebed et Gregorium de O — — — die una cum Barronibus nostris diffinire debuissemus — — — cium de pena calumpnie ipsi Comiti Ponich inflig — — — die dictus Comes Ponich non comparuit nec pro se ali — — — continuis predictis filijs Ebed Gregorio et sociis suis — — — eundem in iudicio duximus condempnandum. Datum — — — octauis Pentecostes.

Kivülről ugyanazon kéz: Pro filijs Ebed contra Ponich.

(Eredetie bőrhártyán csonka, a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

327.

Az Ebed fiai és Ponith közti pernek törvénykezési elintézése.

~~Év nélkül.~~ 1270 jun. 2.

Datum pro memoria, quod Kemen, Renoldus et Jak filij Ebed, Isep filius Isep, Kenez filius Vrbani, Gregorius filius Gregorij de Ond, tam pro se quam pro Martino cognato suo personaliter comparendo, in figura Judicij coram nobis exhibuerunt litteras sex iudicum olim ex parte nostra et domini Regis karissimi patris nostri felicis memorie deputatorum, ac eciam priuilegium eiusdem karissimi patris nostri; petentes ut iuxta premissorum continenciam instrumentorum ex parte Ponich Comitis ipsis iusticiam faceremus, tam super possessionibus in litteris et priuilegio eisdem expressis, quam eciam super morte eiusdem Gregorij de Ond, èt Ond filij sui, ac Joance cognati filiorum eiusdem Ebed, quos ijdem per ipsum Ponich Comitem et Jacobum filium eius super domos suas manu armata et uiolenta ueniendo dicebant morte turpissima interfectos. Contra quos predictus Comes Ponit personaliter tam pro se quam pro filio suo respondit, quod iuxta predictorum instrumentorum continenciam procedi non debet in negocio eo, quod eadem instrumenta per odium et rancorem ipso Ponit Comite absente et existente aput nos, super possessionibus et alijs factis in litteris non deductis ijdem filij Ebed et socij eorum prefati false et ueritate suppressa maliciose impetrassent; adiecit eciam idem Ponich Comes, quod memoratum Gregoruim et predictos alios duos homines ad ipsum pertinentes, in uia publica tanquam fures et latrones eos inuadere volentes occidissent, exigentibus culpis eorundem, in ipsius filij sui absencia antedicti. Nos uero auditis parcium proposicionibus una cum Baronibus nostris qu adherant, sentencialiter decreuimus, quod pars utraque debeant producere pugilem congressurum quem pro sua parte inuenire poterunt meliorem, qui in octauis Sancti Mychaelis in

armis et in equis secundum Regni consuendinem approbatam coram nobis debent congredi in duello, pugnaturi iuxta formam assercionis parcium predictarum. Preterea decreuimus, quod possessiones eedem, quarum nomina in pedictis litteris et priuilegio continentur, sub tutela et defensione Albensis Capituli indempniter conseruentur usque expedicionem duelli supradicti; nec interim partes se intromittere poterunt de eisdem. Datum Strigonij in crastino Pentecostes.

(Eredetie bőrhártyán, melynek határa a király pecséte van nyomva, a nemz. museum irattárában.)

328.

Törvénykezési határozat, mely által Louchi Mike, Kemin ellenében makacsságban elmarasztaltatik. Év nélkül.

Datur pro memoria, quod Nicolaus filius Mark seruiens Kemini filij Kemini pro ipso domino suo a feria sexta ante dominicam Esto Mihi contra Mikem de Louch actorem, sicut dixit, stetit in termino septem diebus continuis coram nobis, qui non ueuit nec misit pro se aliquem responsalem. Vnde decreuimus ipsum in judicio romansisse, si se racionabiliter non poterit excusare. D..tum in Cheme octauo die termini predicti.

Hátulról: Pro Kemino contra Mikem de Louch iudiciales.

(Eredetie bőrhártyán, melynek hátára pecsét volt nyomva, a nemz. museum kéziratttárában.)

329.

Törvénykezési intézkedés a Sytkei nemeseknek Renold comes és társai elleni hatalmaskodási perében. Év nélkül. 1280 körül

Datum pro memoria, quod Comes Renoldus et Jak, Myke, Johannes pro se et generacionibus suis contra Comites Chepanum filium Laurencij, et Laurencium filium Alexandri de Sytke personaliter astantes egerunt in figura Judicij coram nobis, quod ijdem Chepanus et Laurencius in villa eorum Sytke vocata plaustrum eorum de curia Regia ad domum suam transmissum potencialiter spoliassent, res in equis, armis et alijs rebus in eodem auferendo ad ualorem viginti marcarum. E conuerso prefatus Chepanus et Laurencius respondentes premissa se fecisse denegarunt; adicientes, quod ipso facto expertes essent et immunes. Vnde parcium auditis proposicionibus decreuimus, quod ijdem Comes Renoldus et alij predicti assercionem suam preabitam testis (igy) quos producere poterunt, comprobabunt coram Capitulo Castri Ferrei; feria secunda proxima post quindenas Apostolorum Philipi et Jacobi rursum partes octauo die comparebunt coram nobis iterato, et idem Comes Renoldus et socij sui nomina et asserciones suorum testium in litteris dicti Capituli exhibebunt. Datum in Sar sabbato proximo ante octauas Sancti Georgij martiris.

Hátulról ugyanazon kéz: Pro Renoldo et alijs contra Chepanum et alios.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kéziratttárában.)

330.

Törvénykezési intézkedés Jáki Keménnek Ják comes fiai elleni hatalmaskodási perében. ~~Év nélkül.~~ 1300–1306 közt.

Datur pro memoria, quod Kemenius filius Kemini de Jak contra Stephanum et Mike filios Comitis Jak exposuit in figura Judicii coram nobis comparendo; quod ijdem filij Comitis Jak precogitato consilio in via publica lite pendente inter ipsos Nicolaum seruitorem suum cum consilio et assensu Petri et Jak fratrum suorum uulnerassent, addiciens, ut si contingeret et ipsum Keminum eo termino et loco inuenissent, dictum vulnus pro sua persona fuisset preparatum. Ex aduerso autem ijdem filij Comitis Jak singula premissa se fecisse denegarunt. Nos itaque parcium proposicionibus auditis, iudicantes decernimus, quod memoratas Keminius dominica proxima post quindenas Sancti Francissci coram Capitulo Castri Ferrei accionem suam prehabitam testibus, quibus euidencius poterit, debebit comprobare. Primis autem in octauis produccionis testium coram nobis iterato comparebunt, nomina et asserciones testium suorum in litteris dicti Capituli nobis reportando. Datum in Saar feria sexta post ipsum festum.

H á t u l r ó l u g y a n a z o n k é z : Pro Kemin contra filios Jak.

(Eredetie bőrhártyán, melyről a zárpecsét már lehullott, a nemz. muzeum kézirattárában.)

ELSŐ OSZTÁLY: OKMÁNYTÁRAK.

MAGYAR TÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR, a brüsseli országos levéltárból és a burgundi könyvtárból. Összeszedte s lemásolta Hatvani Mihály (Horváth Mihály). I. KÖT. 1441—1538. Pest 1857. XXI és 401 l. — II. KÖT. 1538—1553. Pest, VIII és 267 l. — III. KÖT. 1553—1608. Pest 1859. VIII és 344 l. — IV. KÖT. 1608—1652. Pest 1860. VIII és 325 l. I. Ferdinánd kir. hasonmásolt levelével. — *Monum. Diplom. I—IV. kötet.*

MAGYAR TÖRTÉNELMI OKMÁNYTÁR, londoni könyv- és levéltárakból. Összeszedte és lemásolta Simonyi Ernő. 1521—1717. Pest 1859. VII és 315 l. — *Monum. Diplom. V. köt.*

ÁRPÁDKORI ÚJ OKMÁNYTÁR (*Fejér György Codex Diplomaticusának folytatása*). Kiadá ismét Wenzel Gusztáv. I. KÖT. 1001—1235 és Függelékül: *Kritikai jegyzetek Fejér György „Codex Dipl. Hungariae Ecclesiasticus et Civilis" czímű munkájának az árpádi korszakot illető részeiről.* Pest 1860. XLII és 406 l. — II. KÖT. 1235—1260. és Függelékül: *Az Árpádkori Új Okmánytár és a kapcsolt eredeti okmányok.* Pest 1861. XIX és 398 l. — III. KÖT. 1261—1272. s Függelékül: *Olaszhon levéltára a magyar történelem szempontjából.* Pest 1862. XV és 368 l. — IV. KÖT. 1272—1290. Pest 1862. XX és 414 l. — V. KÖT. 1290—1301. és Függelékül: *Theiner Ágoston „Vetera Monumenta Historica Hungariam Sacram illustrantia" czímű munkájáról.* Pest 1864. XXI és 350 l. — VI. KÖT. v. a második folyam I. kötete: 890—1235. Pest 1867. XXXVI és 578 l. — VII. KÖT. v. a második folyam II. kötete: 1235—1260. Pest, 1869. XXVI és 601 l. — VIII. köt. vagy a második folyam III. kötete 1261—1272. Pest 1870. XXII és 470 l. — IX. köt. vagy a második folyam IV. kötete. 1272—90. Pest 1871. XXX és 654 l. — X. köt. vagy a második folyam V. kötete. — *Monum. Diplom. VI—XIII. XVII. és XVIII. köt.*

ALVINCZI PÉTER OKMÁNYTÁRA *Erdély viszonyaihoz, főleg a m. királylyal folytatott alkudozások történetéhez 1685—88.* Közzé teszi Szilágyi Sándor. I. kötet. VI és 121 l. — II. köt. 338 és LVIII. — *Monum. Diplom. XIV. XV. köt.*

PÁZMÁNY PÉTER LEVELEZÉSE. Kiadá Frankl Vilmos. I. kötet. 1605—25. Budapest 1873. XVI és 440 l. — *Monum. Diplom. XIX. kötet.*

Ezen kötetek sorában ott vannak még, s egymás után sajtó alá adatnak: az *Árpádkori Új Okmánytárnak* nyolcadik még három kötete, a *Mátyáskori Okmánytár*, két kötetben, *Báthori királyi Levelezései*, két kötetben.

MÁSODIK OSZTÁLY: ÍRÓK.

SZERÉMI GYÖRGY, II. *Lajos és János* királyok házi káplánja EMLÉKIRATA MAGYARORSZÁG ROMLÁSÁRÓL. 1484—1543. Közli Wenzel Gusztáv. Pest 1857. XXXIV és 410 l. — *Monum. Script. I. köt.*

VERANCSICS ANTAL, m. kir. helytartó, esztergami érsek ÖSSZES MUNKÁI. Közli Szalay László (I—V.) és Wenzel Gusztáv (VI.). I. KÖT. Történelmi dolgozatok deák nyelven. Pest 1857. XX és 370 l. — II. KÖT. Történelmi dolgozatok magyar nyelven, és Vegyesek. Pest 1857. XV és 321 l. — III. KÖT. Első portai követség 1553—1554. Pest 1858. XII és 394 l. — IV. KÖT. 1555—1557. Pest 1859. XI és V. 365 l. — V. KÖT. Második portai követség 1567—1568. Pest 1860. VIII és 398 l. — VI. KÖT. Vegyes Levelek 1536—1549. Pest 1860. VI és 371 l. — VII. KÖT. Vegyes

Levelek 1549—1559. Pest 1868. VI és 382 l. — VIII. KÖT. Vegyes Levelek 1559—1562. Pest 1868. XIV és 352 l. — IX. KÖT. Vegyes Levelek 1562—69. Pest 1870. VI és 354 l. — X. KÖT. Vegyes Levelek 1569—71. Pest 1871. XV és 188 l. — *Monum. Script. II—VI. IX. X. XIX. XX. XXV. kötet.*

GR. ILLÉSHÁZY ISTVÁN nádor FÖLJEGYZÉSEI 1592—1603 és HIDVÉGI MIKÓ FERENCZ HISTÓRIÁJA 1594—1613. BÍRÓ SÁMUEL folytatásával 1613—1616. Függelékben: [illegible] 1590—1601. és okmányok Mikóhoz és Illésházyhoz. Közli Kazinczy Gábor. P. 1863. X és 311 l. — *Monum. Script. VII. köt.*

ROZSNYAI DÁVID, az utolsó török deák, TÖRTÉNETI MARADVÁNYAI. Összeszedte s jegyzetekkel, okmánytárral kiadva közli Szilágyi Sándor. Pest 1867. 507 l. — *Monum. Script. VIII. köt.*

— — Pótfüzet 1871. Ára 10 kr.

ALTORJAI B. APOR PÉTER MUNKÁI. Közli Kazinczy Gábor. Lusus Mundi, Synopsis mutationum notabiliorum aetate mea in Transylvania, et progressus vitae meae. Metamorphosis Transylvaniae (és magyarul). CSEREI MIHÁLY [illegible]. Pest 1863. X és 474 l. — *Monum. Script. XI. köt.*

BRUTUS JÁNOS MIHÁLY *magyar kir. történetíró* MAGYAR HISTÓRIÁJA 1490—1552. *A m. kir. egyetemi könyvtár* eredeti kéziratából, szerző életével közli Toldy Ferencz. I. KÖT. Mátyás király halálától a mohácsi vészig, bevezetéssel. Pest 1863. CIX és 401 l. — II. KÖT. Második János trónra léptétől 1537-ig. Pest 1867. IX és 495 l. — III. KÖT. 1538—1552. [illegible] XIV—XX. könyveinek töredékei 1571-ig. — Magyarországi Levelei (sajtó alatt). — *Monum. Script. XII. XIII. XIV. köt.*

GHYMESI FORGÁCH FERENCZ *nagyváradi püspök* MAGYAR HISTÓRIÁJA 1540—1572. Forgách Simon és Istvánffi Miklós jegyzéseikkel és Forgách Ferencz kisebb irataival együtt. A hg. Esterházy-féle kéziratból közli Majer Fidél; bevezette Toldy Ferencz. Pest 1866. LXXXVIII és 555 l. — *Monum. Script. XVI. köt.*

BAROSYAI DECSI JÁNOS MAGYAR HISTÓRIÁJA 1592—1598. A szerző életével közli Toldy Ferencz. Pest 1866. LXXX és 338 l. — *Monum. Script. XVII. köt.*

KÉSMÁRKI THÖKÖLY IMRE NAPLÓJA 1676—78 évekről. Közli Torma Károly. Pest 1866. XII és 190 l. — *Monum. Script. XVIII. köt.*

KÉSMÁRKI THÖKÖLY IMRE NAPLÓJA 1686. évből; egyszersmind Levelekönyve 1694; Dobai Zsigmond Naplója 1690; Sándor Gáspár, Beg Mihály és András, meg Balogh László Naplói 1694-ből. Közli Thaly Kálmán. Pest 1869. 2 részben XXXII és 784 l. — *Monum. Script. XXIII. köt.*

KÉSMÁRKI THÖKÖLY IMRE NAPLÓJA 1693—94. évekről. A eredeti kéziratból közli Nagy Iván. Pest 1863. VIII és 791 lap. — *Monum. Script. XV. köt.*

Sajtó alatt: KRITOBULOSZ, az utolsó byzanti történetíró II. Mohammed Élete, görögül és magyarul. 2 köt. Dethier Antal és Szabó Károlytól.

VERANCSICS ANTAL Összes Munkái Wenzeltől. XI. köt.

SZAMOSKÖZI ISTVÁN fennmaradt Tört. Munkái, [illegible] Toldy F.

ÁRPÁDKORI ÚJ OKMÁNYTÁR Wenzeltől, X. kötet.

LONDONI MAGYAR OKMÁNYTÁR Simonyi Ernőtől II. k.

II. RÁKÓCZI FERENCZ [illegible] Minden munkái két kötetben.

ARCHIVUM RÁKÓCZIANUM. I. oszt. II. köt. — II. oszt. II. köt.

Máj. 10. 1870.

Budapest. Nyomatott az Athenaeum nyomdájában 1873.